

đặc

san

KỶ NIỆM

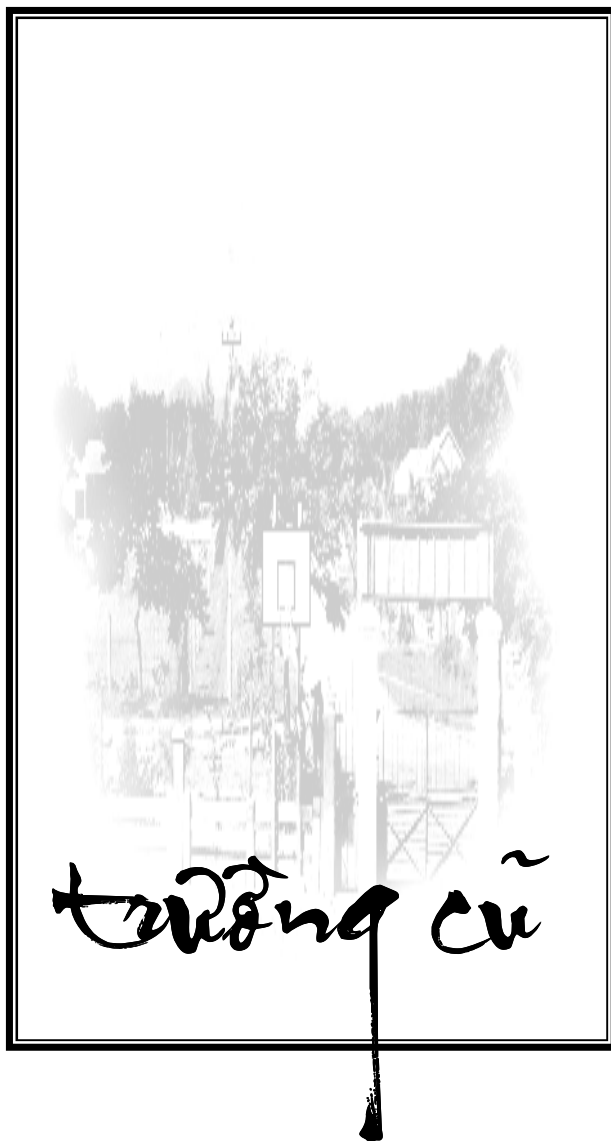
hội ngộ

Lần Thứ Tư

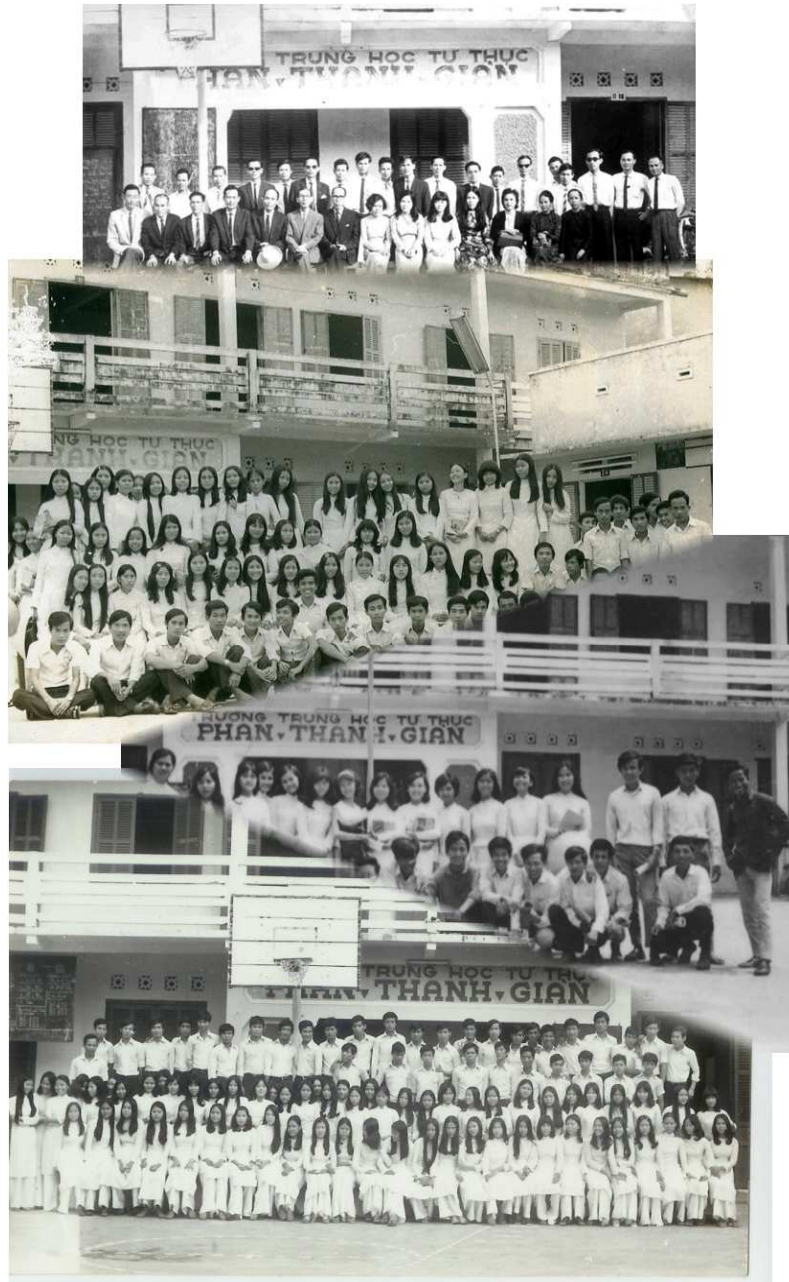
TRUNG HỌC PHAN THANH GIẢN ĐÀ NẴNG

Little saigon 2008

HỘI ÁI HỮU CỤU HỌC SINH PTG HẢI NGOẠI

Chân Thành Cảm Tạ

Trần Ái Cầm
Trương thị Hoàng Vân
Huỳnh Trần Diệu Liên
Nguyễn Gia Việt Hùng
Tường Vi
Chu Kim Oanh
Nguyễn Thanh Nhạn
Phan Kim Nguyên
Đỗ Thi Oanh
Nguyễn Quang Thọ
Đỗ Mạnh Thắng
Trần Thế Du
Nguyễn Thị Hồng
Nguyễn Phi Hoàn
Trần Huyền Linh
Phan Tấn Hiệp
Võ Anh Dũng
Nguyễn Kim Hạnh

Nguyễn Tuyết Nhung
Nguyễn Bích Liên
Nguyễn Ngọc Diệp
Trương Hoàng Sa
Trần Thu Minh
Trần Thiệu Lan
Trịnh Diệu Lan
Võ thị Thúy
Nguyễn Kim Thanh
Võ Đình Huy
Phạm Thanh Hương
Lê Kim Cúc
Đỗ Cao Trí
Sài Gòn Pistro, Winipeg- Canada
Tiệm Vàng Kim Châu - Houston
Century 21 - San Jose
Com Tấm Trần Quý Cáp - Little
Sài Gòn

*đã yểm trợ về tài chính hoặc cho Đại Hội hoặc cho Đốc San để chúng
tôi có thêm phương tiện chuẩn bị và tổ chức ngày Hội Ngộ Phan Thanh
Giản Hải Ngoại tại Little Sài Gòn 2008 thành công tốt đẹp.*

Ban Đại Diện

Chủ Trương :

Hội Ái Hữu Cựu Học Sinh Phan Thanh Giản Hải Ngoại

WWW.PTGDN.COM

Thực Hiện :

Nhóm Nữ Sinh ptg ibm

Tranh Bìa :

Họa Sĩ Khánh Thọ

Trình Bày - Hình Ảnh

Phan Tấn Hiệp - Trần Huyền Linh

cùng với sự đóng góp bài vở của cựu học sinh ptg & thân hữu :

Thiếu Lan - Huyền Linh - Thanh Hương - Chim Biển - Tô Lâm - Võ anh Dũng - Sơn Con - Bích Liên - Khánh Thọ - Phạm Hồng Ân - Nguyễn Quý Đại - Phạm Ngọc Diệp - Mộc Thiêng - Nguyễn Đức Lý - Thăng Nhà Quê - Đỗ Xuân Quý - Nguyễn Thị Thu Sương - Nguyễn Bích Liên - Pan Liuan - Tôn Nữ Ngọc Sương - Hải - Trần Ngọc Sơn - Võ Kim Dung - Võ Anh Dũng - Phạm Thị Nguyệt - Trần Thị Kim Vân - Nguyễn Văn Xuân - Lê Quang Văn - Cẩng Gổ - Người Họ Trần - Táo Quân - Thu Thủy - Kiều Nữ ibm- Đào Hoa Lãng Tử - Nguyễn Văn Mùi - Ngô Văn Dũng - Trương Hoàng Vân - Ái Cẩm - Trương Thanh Đồng - Tôn Thất Phú Sĩ - Phan Mộng Hoàn - Vu Gia - Khuyết Danh - Nguyễn Phi Hoàn - Tê Hát - Dương Tấn Bình - Ban Biên Tập - Kim Châu - Diễm Ca—Le Nguyễn - Moi + La Femme .

trường cũ *Dáng Xưa*

trong số này :

- 13 - *Lời Ngõ* - Ban Biên Tập.
- 15 - *Lá thư Hội Trưởng* - Ái Cẩm - Hội Trưởng.
- 18 - *Phan Thanh Giản nhìn lại một chặng đường* - Bích Liên.
- 24 - *Bên bờ thời gian - Thơ* - Đỗ Xuân Quý.
- 25 - *Nỗi lòng cụ Phan Thanh Giản* - Nguyễn Quý Đại.
- 30 - *Tìm về - Thơ* - Nguyệt Sương.
- 31- *Tình Phan Thanh Giản @ Duyên Website* - Thiều Lan.
- 32 - *Cô học trò Phan Thanh Giản* - Tôn Thất Phú Sĩ.
- 35 - *Tình PTG @ Duyên Website - Nhạc* - Mộc Thiêng.
- 37- *Trường Cũ - Thơ* - Huyền Linh.
- 38 - *Dáng Xưa - Thơ* - Huyền Linh.
- 39 - *Nhân tham dự Đại Hội PTG kỳ 3- Nhìn lại cuộc đời cụ Phan* - Võ Kim Dung.
- 40 - *Thu mơ - Thơ* - Tô Hát.
- 42 - *Nhớ trường xưa - Thơ* - Đỗ Xuân Quý.
- 43 - *Tranh Khánh Thọ*.
- 44 - *Thì giờ cho nhau* - Thanh Hương.
- 47 - *Còn nhớ hay quên - Thơ* - Nguyễn Phi Hoàn.
- 49 - *Còn nhớ tên nhau - Thơ* - Nguyễn Phi Hoàn.
- 50 - *Giáp mặt tử thần, tình người bao la* - Lê Quang Văn.
- 54 - *Mỗi Đại Hội một hình ảnh đẹp* - Đại Hội 1- Little Saigon
- 55 - *Nước mắt Sơn nữ* - Trần Kim Vân
- 57 - *Trăng - Thơ* - SC
- 60 - *Em bờm như Ma Soeur - Thơ* - Moi + Ma Femme.
- 61 - *Như giọt tình sâu - Thơ* - Chim Biển.
- 65 - *Chập chùng kỷ niệm* - Võ Anh Dũng.
- 69 - *Đường xưa em đi* - Nguyễn Quý Đại.
- 74 - *Niềm hãnh diện trường Phan* - Võ Anh Dũng.
- 77 - *Chùm thơ IBM* - Nhóm tú bà IBM hải ngoại.
- 80 - *Nỗi lo vào đời* - Khánh Thọ
- 83 - *Hình ảnh Class of 72-73 reunion in Việt Nam*.

trường cũ *Dáng Xưa*

mục lục 2 :

- 84 - *Tôi và bóng rổ* - Tô Lâm.
88 - *Cõi riêng - Thơ* - Củng Gõ.
89 - *Chúc tết cuối năm* - Trương Hoàng Vân.
97 - *Tưởng nhớ* - Dương Tấn Bình.
98 - *Tóc Rụng - Nhạc* - Mộc Thiêng.
100 - *Lời nào còn đọng lại* - Kim Vân
103 - *Hình và mộng - Thơ* - Chim Biển.
104 - *Nói về sự khác biệt về giáo dục của một vài dân tộc* -
Nguyễn Văn Xuân.
106 - *Tương Tư - Thơ* - Chim Biển.
109 - *Tranh Khánh Thọ*.
110 - *Vì sao tôi học ban B* - Panliuan
113 - *Trường tôi* - Dương Tấn Bình.
114 - *Thơ gửi bạn* - Thơ - Mộc Thiêng.
115 - *Luận về chuyện Kiều* - Võ Kim Dung.
120 - *Tìm em - Thơ* - Nguyễn Đức Lý .
122 - *Khổ qua - Thơ* - Nguyễn Văn Mùi
123 - *Mưa - Thơ* - Võ Anh Dũng.
127 - *Đà Nẵng mười hai tháng* - Tô Lâm.
128 - *Như một lời chia tay* - Võ anh Dũng.
132 - *Hình ảnh class of 71 reunion in VietNam*.
133 - *Trong đôi mắt em - Thơ* - Tôn Thất Phú Sĩ.
134 - *Đà Nẵng ngày trở lại* - Phạm Thị Nguyệt.
136 - *Trăng và Biển - Thơ* - Phạm thị Nguyệt.
137 - *Không còn nhưng không mất* - Tôn Nữ Ngọc Sương
139 - *Tình một chiều* - Hải.
142 - *Mỗi Đại Hội một hình ảnh đẹp* - Đại Hội 2 - Little Saigon.
143 - *Một thời áo trắng* - Huyền Linh.
155 - *Vấn không nhạc nhòà* - Người họ Trần.
164 - *Thơ khuyết đề* - Vu Gia.

trường cũ *Dáng Xưa*

mục lục 3 :

- 165 - *Một thuở tương tư - Thơ* - Chim Biển.
166 - *Hấn* - Đỗ Xuân Quý.
173 - *Một chút gợn buồn* - Thơ - Khuyết Danh.
174 - *Sóng Ngọt* - Khánh Thọ.
187 - *Tình Huế - Thơ* - Nguyễn Phi Hoàn.
189 - *Một thời để nhớ* - Sơn Con
194 - *Phụ nữ Việt Nam dưới thời phong kiến* - Nguyễn Văn Xuân.
197 - *Tạ Tình - Thơ* - Chim Biển
198 - *Một lần thăm anh* - Nguyễn Đức Lý.
201 - *Hình xưa và nỗi nhớ - Nhạc* - Nguyễn Ngọc Diệp.
203 - *Hương tình nào cho em - Thơ* - Mộc Thiêng.
204 - *Ngang qua trường Phan Thanh Giản, lang man kể chuyện
Đà Nẵng* - Phan Mộng Hoàn.
213 - *Mỗi Đại Hội một hình ảnh đẹp* - Đại Hội 3 - Seattle.
214 - *Bạn cũ ngày gặp lại* - Huyền Linh.
222 - *Cho một cánh hoa rơi* - Thơ - Nguyễn Phi Hoàn.
224 - *Dứt mối tơ lòng* - Thanh Hương.
226 - *Tưởng nhớ* - Chim Biển.
228 - *Lời cuối - Thơ* - Nguyễn Đức Lý.
230 - *Chuyện cười* - Panliuan.
232 - *Hình ảnh hội ngộ các lớp đầu tiên trường PTG tại Seattle*.
233 - *Mưa trên cửa phủ* - Trần Ngọc Sơn.
235 - *Thoáng buồn - Thơ* - Chim Biển.
238 - *Giọt nắng chiều - Thơ* - Khuyết Danh.
239 - *Mừng thầy thượng thọ - Thơ* - Táo Quân.
240 - *Căn nhà ký ức* - Nguyễn Đức Lý.
243 - *Phù Diêu* - Phạm Hồng Ân.
249 - *Đêm, Nàng và tiếng hát - Thơ* - Chim Biển.
250 - *Như trâu với cau* - Diễm Ca
254 - *Vấn mơ về Đà Nẵng* - Kim Châu.

trường cũ *Dáng Xưa*

mục lục 4:

- 257 - *Xứ Quảng* - Thơ - Phạm Hồng Ân.
258 - *Houston* - Thơ - Lý Nguyễn
259 - *Để còn tin* - Nguyễn Thị Thu Sương.
261 - *Lệ Đá* - Tô Lâm.
263 - *Đừng hỏi tại sao ?* - Thơ - Nguyễn Phi Hoàn.
265 - *Me không chua* - Thơ - Táo Quân.
266 - *Chuyện tán gái* - Đào Hoa Lăng Tử.
270 - *Chuyện thuyền nhân* - Thơ - Phạm Hồng Ân.
271 - *Những người bạn một thời Phan Thanh Giản* - Thăng Nhà Quê.
276 - *Tau thất lạc bay* - Thơ - Phạm Hồng Ân.
281 - *Nắng Chiều* - Thơ - Trương Thanh Đồng.
282 - *Hoa bướm ngày xưa* - Thơ - Trương Thanh Đồng.
283 - *Tạp Ghi, chuyện lẩm cẩm khi làm Đặc San* - Ban Biên Tập.

289 - **Phần Phóng Sự** .

290 - *Những bài viết về Đại Hội 1 - Little Sài Gòn 2004.*
303 - *Những bài viết về Đại Hội 2 - Little Sài Gòn 2006.*
318 - *Những bài viết về Đại Hội 3 - Seattle 2007.*
332 - *Phan Thanh Giản và Đại Hội Liên Trường - Houston 2006.*
345 - *Phần nhấn tin* - Thu Thủy
-

Lời Ngã

Ban Biên Tập

Ba mươi ba năm nhìn lại ... xa trường xa xứ ...

Như giấc mơ trong cuộc sống trưởng thành. Giấc mơ không đến hai lần. Bạn đã dự phần vào mùa xuân, áp ủ thu buồn, vui đùa bên hạ và lãng quên mùa đông. Thời gian như một thoáng chiêm bao, không hẹn ngày trở lại. Hiện tại sẽ mong manh, tương lai là huyền thoại.. Đến một buổi sáng, thức dậy nhìn ánh nắng trên cao, chợt bàng hoàng quyến luyến, thấy tuổi thơ qua như hòn bi lăn mau, tiếc nuối cho cuộc đời mộng mơ, óng mượt... Một quá khứ nhiệm mầu và ngày Phan Thanh Giản... Ta quay lại nhìn thuở bóng mát thênh thang. Ôi, ước mơ thì bé bỏng, không ở lại cùng ?

Đời là một đóa hoa hồng !!!

Vẫn xin như thế, để tâm hồn dừng bước vào biển nhớ cô liêu. Đóa hồng thì sẽ có gai, bạn đón nhận thật khéo, thật nhẹ, thật nồng nàn, tay sẽ không rướm máu vì gai. Bạn ngửi được những hương thơm quyến tròn trong gió. Bạn tìm đến con suối, róc rách chảy bên một gành đá, lấp lánh ánh thủy tinh. Tìm về tuổi thơ, bàn tay kết chặt từng bước họa mi, nhún nhảy trên quê hương với nụ cười rạng rỡ trên môi. Bạn nhìn tất cả với niềm tin bất diệt.

Hỡi những “ cô cậu ” học trò PTG!!!

Không cần có trong tay một báu vật để được bước đến “lâu mộng” hay lơ lửng “chín tầng chân mây”. Chỉ 1 lần có được “nàng” khóc trên vai “hãy cho nhau hơi ấm của lòng”, hay bên tai “tình nhân” thủ thỉ với “nguyện cầu trong hơi thở Đông Phương”.

Đời người như mộng như thơ, nhất định “con mộng vàng”

phải thăng hoa... một lần trong đời như điều kiện “ắt có và đủ”. Tuổi mình đã bước đi trong biển trời êm ái của ngày tháng nơ xanh kẹp tóc, áo trắng học trò. Ngắt một đóa kim hương cho trái tim nở bừng theo điệu nhạc, để biết là mình đang thấp sáng, làm sống lại khuôn trường Phan thanh Giản Đà Nẵng, của những năm “mến lá sân trường “... đầy bướm đầy hoa, với những hương thơm cỏ lạ.

Bão đến bão đi cứ xem là đổ vỡ cả, đổ từ con đường Lê Lợi, đổ luôn ngõ cụt Lê Thánh Tôn, ngã cả một phố Đà yêu dấu, chúng ta cùng một lòng trở về... với đại hội kỳ IV. Cúi nhặt từng viên gạch, từng cọng hoa Phượng và hàng cây bàng trong sân... hàn gắn lại những vụn vặt kỷ niệm, hy vọng là uơm nòng mãi mãi cho nụ hồng Phan Thanh Giản. Cuối cùng, trên đám cỏ xanh dễ thương của miền nam Cali, chúng ta trở về hôm nay để đón nhận sứ mạng. Thâu góp những mảnh thân tình vụn vỡ, bằng tất cả tâm linh. Hãy lắng nghe tiếng động của tâm hồn... từng tiếng gọi thiết tha, thật nhẹ và mong manh như nắng lụa vàng của quận Cam :

Anh về, nhớ mái tóc mây
Tương tư một thưở, cỏ cây muộn phiền
Anh về dấu vôi cơn mê
Theo màu áo trắng... tình lê thê dài.....

Với tất cả sự say mê triu mến, đặc san “Trường Xưa Dáng Cũ” hình thành, như 1 hiện hữu trong tâm khảm của nhau.

Thơ vẫn ... dở có hay có, tình đầy hạn biển, thích hay không thích, nói thật nói hết... Hãy hiểu, ngàn thứ ấy, như là nhiều mối tơ, có thật không bao giờ đứt đoạn... Từng ngày, từng tháng năm, trôi qua chậm rãi, nhẹ nhàng. Ta tự hỏi lòng... đó có phải là “tình yêu” của một quyển luyến với ngôi trường ngày cũ ?

Hãy dành “một chút gì” thánh thiện, cầu xin sự an lành đến cho chính mình... để uơm hồng một cách thành thật, cái chữ “tình” tuyệt diệu, đã hơn một lần tai kề tai, kề nhau nghe ... đó là tình học trò. Đời học sinh đã qua. Ta biết nhau trong tiềm thức thị hiện xa vời nào đó hay tình cờ gặp gỡ lại nhau ở một nơi thống khổ lưu đầy trên quả hành tình này, nhưng tình đồng môn Phan Thanh Giản, hy vọng là anh và em, thầy và trò, “bấu chặt” mãi mãi. Một chỗ đứng, ta dành cho nhau. Cuối cùng, hãy là đôi cánh lớn, giang rộng, bắt lấy nhau trong cái cuối đời viễn xứ.

Áo em màu trắng trên ngàn,
Tim anh màu tím về ngang đỉnh trời
Thưở nào tình đã rong chơi
Cho vầng trăng cũ chơi với giắc nông

Ban Biên Tập

Lá Thư Hội Trường

Trần Ái Cẩm
HỘI TRƯỞNG HỘI ÁI HỮU CỰU
HỌC SINH PTG HÀI NGOẠI

Khi tôi còn niên thiếu, thỉnh thoảng tôi nghe Má tôi ngồi nói chuyện với những đạo hữu thâm tình :” Thời gian như bóng câu qua cửa”. mới ngày nào mà nay tóc đã điểm sương ! Thật sự lúc đó tôi không hiểu thế nào là “ bóng câu qua cửa”. Ngay cả đến lúc tôi vào trường học tôi vẫn chưa thấm thấu thế nào là thời gian đi nhanh hay quá chậm, chỉ biết bằng hươu thơ ngây như những cánh chim liú lo hót trên vòm cây xanh thắm trong sân trường . Những tiếng cười rộn rã vô tư sau cửa lớp . Chung quanh đời sống là cỏ hoa mùa xuân rực rỡ . Bầu trời xanh cao chứa chan bao niềm tin yêu và hy vọng . Ngày tháng của tuổi thơ thật êm đềm như giòng sông tĩnh lặng . Lòng thật thà trong sáng hương thơm như trang võ mới . Không biết hận thù ai và ai cũng chia xé trao tặng những nụ cười bao dung ngọt ngào như cây trái mật...

Rồi thời gian qua đi những cô nữ sinh Phan Thanh Giản Đà Nẵng ngày xưa , cái thuở “ Áo em trắng quá nhìn không ra ... Ở đây trắng xóa mờ nhân ảnh...Ai biết tình ai có đậm đà...”

(thơ Hàn Mặc Tử)

Đã là những bà nội, bà ngoại nơi quê người ,

viễn xứ lưu vong ...mở chốt thám thía thế nào là “ bóng câu qua cửa” mà Má tôi đã từng xót xa than thở của những ngày xưa xa vắng đó. Trường đời sao đây những chặng đường sỏi đá nghiệt ngã đắng cay, ê chề phiền muộn, có nhiều khi thâm nghĩ đến tuổi gần sáu mươi mới cảm nhận “đời là bể khổ”... mới liên tưởng những ngày tháng mộng mơ dưới mái trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng thân yêu . Những vị Giáo sư nghiêm nghị đạo đức kiến thức trong lớp học nhưng ra khỏi lớp đối với học sinh lúc nào cũng thăm hỏi khuyến khích học hành thân thiết như những người anh cả trong gia đình. Những sự kiện này chúng tôi ghi nhận từ những tình cảm nơi quý thầy Văn, thầy Dũng, thầy Đức, thầy Nhật Ngân, thầy Chanh...trong những buổi sinh hoạt văn nghệ của nhà trường ... hay những lần đưa các toán văn nghệ đi thu truyền hình ở núi Sơn Chà bên kia sông Đà Nẵng...Tất cả những kỷ niệm của một thời thân thương đó, chúng tôi có cảm tưởng như mới xảy ra ngày hôm qua ...

Thời gian qua sao nhanh quá đúng là “ bóng câu qua cửa...” Những hiện tượng vật chất rồi sẽ tan theo thời gian , chỉ còn lại những kỷ niệm lưu dấu trong tiềm thức . Đó là những tình cảm trân quý thâm thiết giữa thầy trò , giữa những đồng môn Phan Thanh Giản Đà Nẵng. Cho dù tên trường Phan Thanh Giản trên thực tế đã không còn nhưng mái trường xưa vẫn hiện hữu trong tâm hồn những thầy cô và cựu học sinh Phan Thanh Giản. Ngày xưa , mỗi lần trở về thăm viếng đi qua trường ai mà không ngậm ngùi , lưu luyến nhớ thương ! Không ngờ bao nhiêu năm lưu lạc nơi quê người chúng tôi tình cờ gặp lại thầy Dũng và thầy Nhật Ngân và một số bằng hữu , đồng môn...Không có gì quý “ tha hương ngộ cố tri” thế là duyên hội ngộ đã nảy nở khắp cùng . Mời gọi quây quần cùng với nhau đứng ra thành lập Hội Ái Hữu Cựu Học Sinh Trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng tại Hải Ngoại ra đời vào năm 2003 tại Nam California Hoa Kỳ với mục đích tương trợ lẫn nhau trong tinh thần và vật chất. Về tinh thần thì cứ mỗi hai năm tổ chức họp mặt nhau một lần, có thể thay đổi nơi tổ chức. Tạo cơ hội thầy trò và bằng hữu gặp gỡ nhau thăm hỏi và ôn lại những kỷ niệm buồn vui ngày xưa cũng như nơi hải ngoại. Về vật chất thì kêu gọi hội viên đóng góp niên liễm và số tài chánh sau khi tổ chức họp mặt hằng năm ở hải ngoại để tạo điều kiện thực hiện quà tặng khiêm nhường cùng với những cánh thiệp đầu xuân chúc tết gửi đến quý thầy cô với trọn tình kính mến thân thương . Sự việc này Hội đã cố gắng thực hiện liên tục trong 4 năm vừa

qua . Ngoài ra Hội còn thể hiện sự chia sẻ mỗi khi nhân được Tin Buồn Thầy Cô và đồng môn về cõi vĩnh hằng, đem hương hoa và đăng báo phân ưu, đến phúng điếu với gia đình. Những quà tặng và tài chánh này đều giao cho Trương Hoàng Vân tổng thư ký và Diệu Liên phối hợp với các bạn trong nước đích thân mang về Sài Gòn và Đà Nẵng lo liệu một cách chu đáo đúng lễ nghi. Dĩ nhiên với số tài chánh khiêm nhường nên Hội chỉ mong quý thầy cô thông cảm nếu có sự thiếu sót . Chúng tôi chỉ kính mong được chia sẻ trong tinh thần “ của tuy tở tóc nghĩa so nghìn trùng”. Cái nghĩa của những tấm lòng Tôn Sư Trọng Đạo của chúng tôi là những học sinh Phan Thanh Giản Đà Nẵng ngày xưa không bao giờ phai phai trong ký ức. Sau lần hội ngộ do thầy Dũng và quý anh chị đứng ra tổ chức họp mặt vào năm 2007 tại Seattle, tiểu bang Washington ngàn thông xanh ngắt rất thành công. Năm 2008 , sau khi thăm dò ý kiến chung khắp nơi đã đưa đến kết quả là đa số đều đồng ý tổ chức đại hội kỳ 4 Phan Thanh Giản Hải Ngoại tại Little Saigon Nam California.

Nhân dịp này chúng tôi thay mặt Hội Ái Hữu Cựu Học Sinh Phan Thanh Giản Đà Nẵng tại Hải Ngoại chân tình cảm ơn quý thầy cô đã tận tình hướng dẫn ý kiến .Các bạn Võ Đình Huy, Kỳ Sơn, Thiếu Lan... đã bỏ nhiều thì giờ giúp thực hiện trang mạng Phan Thanh Giản càng ngày càng phong phú, khôi sắc. Các bạn Hoàng Vân , Thanh Nhạn...lúc nào cũng kề cận tiếp tay một cách vui vẻ tích cực nhất là Huyền Linh đã vượt qua nhiều khó khăn để tuyển chọn bài vở, ấn loát đặc san Phan Thanh Giản về ngày Hội Ngộ năm 2008.

Với quan niệm mỗi ngày mỗi đổi mới. “ Tre già măng mọc” dĩ nhiên không phải lớp sau chúng ta là măng mà đang là những cây tre vững chắc giữa trời sương gió, hy vọng sẽ tiếp thu các công việc dang dở của những người đi trước , khởi động vươn tới tương lai để bảo tồn phát huy tốt đẹp hơn Hội Ái Hữu Cựu Học Sinh Trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng Tại Hải Ngoại .

Hội Trưởng

Trần Ái Cẩm

phan thanh giản hải ngoại

một chặng đường nhìn lại ...

Nguyễn thị Bích Liên

Đặc San hân hạnh giới thiệu đến các bạn một cô học trò PTG, một cây viết đã đóng góp rất nhiều bài vở trên www.ptgdn.com, hôm nay Bích Liên đúc kết những sinh hoạt, những thành tựu của PTG Hải Ngoại để chúng ta có một cái nhìn về một chặng đường đã đi...

Phan Thanh Giản Đà Nẵng, nơi mà những người học trò nhỏ thủa nào đã gói gắm tuổi thơ, gói gắm rất nhiều những kỷ niệm cùng những nỗi niềm thương nhớ của tuổi mộng mơ, và khoảng thời gian tuổi trẻ đẹp đẽ nhất của đời người trong đó, khoảng đời mà có lẽ không một ai trong chúng tôi có thể đành lòng quên.

Biển cổ 75 đã đẩy toàn bộ miền Nam Việt Nam đến cảnh bàng hoàng kinh hãi, hỗn loạn hoang mang, điêu linh đói khổ, và tù tội chia ly. Một cuộc sống không thấy ánh sáng tương lai và tự do không còn tồn tại. Bởi những điều đe dọa đó nên rất nhiều người, bằng nhiều cách, đã tìm

đường đến với tự do. Và trong dòng người đi tìm cuộc sống tự do đó, những cựu Giáo Sư và học sinh Phan Thanh Giản Đà Nẵng, kẻ trước người sau, đã làm một cuộc hành trình vượt hơn nửa vòng trái đất, để đến định cư rải rác ở khắp mọi nơi trên thế giới từ sau biến động đau thương đó, để chấp nhận một cuộc sống mới bỡ ngỡ và xa lạ. Sau một chặng đường dài ngót ba mươi năm, trải qua bao nhiêu thăng trầm thay đổi của cuộc đời, và hơn một lần cất tiếng thân ái gọi đàn, để rồi cuối cùng, Thầy trò PTG ĐN hải ngoại đã vui mừng tìm gặp lại nhau.

Thời gian mặc nhiên qua mau, âm thầm và nhẹ nhàng như cơn gió thoảng nhưng cũng khá là khắc nghiệt, để khi Thầy trò và bạn bè chúng tôi

có cơ hội tìm lại nhau thì chúng tôi đã mất đi rồi những tháng ngày tuổi trẻ. Duy điều trân quý nhất mà chúng tôi còn giữ được, đó là tình nghĩa Thầy trò, là tình bạn chân thành xưa cũ, là kỷ ức kỷ niệm một thời của trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng dấu yêu vẫn mãi được trân trọng gìn giữ trong mỗi chúng tôi.

sành nhậu vào cuối tuần. Có khi còn nghe nói tới rượu tằm, một loại rượu ngon nổi tiếng ở quê nhà. Nhưng thực tế, tất cả những món ăn quê hương đó đều do chủ quán và các hội viên tương trợ ra, gọi là món ăn “ngó” để thưởng thức cho vui, cho đỡ nhớ quê nhà.

Quán PTGĐN như là một nơi gặp gỡ và sinh hoạt

Trần Thiếu Lan và Võ Đình Huy là hai masters của *ptgdn.com*, một trang nhà đã được nhiều người khen tặng và được visit rất nhiều.

Lúc đầu, một số ít cựu học sinh PTGĐN đã tìm gặp nhau chỉ với tư cách cá nhân hay liên lớp. Đến năm 2001, nhân chuyến về thăm Việt Nam, Thầy Võ Anh Dũng đã liên lạc với Thầy Nguyễn Quang Đình để bàn về việc thành lập ban liên lạc cựu học sinh PTG ĐN trong nước, để liên lạc thông tin giữa hai nhóm cựu GS & HS PTGĐN trong nước và hải ngoại. Từ đó Ban liên lạc cựu học sinh PTGĐN được hình thành, và vẫn còn hoạt động cho tới bây giờ dưới sự cố vấn của Thầy Nguyễn Quang Đình. Sau đó, Thầy tình cờ gặp anh Đỗ Tiến Như tại Seattle, và cùng hội thảo để nhờ anh thành lập một quán, đặt tên là quán PTGĐN phanthanhgiantang@yahoo.com.

Tháng giêng năm 2003 thì quán PTGĐN ra đời, được làm nơi sinh hoạt nội bộ của cựu học sinh PTGĐN. Những hội viên của quán có thể vào quán kể những chuyện vui, đọc truyện, hay những tin tức truyền đi từ các bạn. Đặc biệt quán thường có những món ăn mà các chủ quán tự tay làm hay mua đãi khách. Thực đơn rất phong phú gồm có café, giải khát, bún bò Huế, phở, mì Quảng, bánh xèo v.v... Ngoài ra, còn có chè ba màu, kẹo đậu phụng. Cũng có cả bia rượu và các món nhậu dân gian dành cho những người

giải trí của thầy trò PTG ĐN, và ngày càng có đông những hội viên gia nhập để cùng nhau chia sẻ vui buồn vào những lúc rảnh rỗi cuối tuần.

Tháng 09/2003, hai bạn Võ Đình Huy và Trần Thiếu Lan đã lập ra Website *ptgdn.com*, và trang web trường PTGĐN được ra đời. Cũng nhờ sự khuyến khích của Quý Thầy Cô, và các anh chị bạn bè cựu học sinh PTGĐN nhiệt tình đóng góp những bài viết, thơ, văn, nhạc, chuyện vui cười, cùng với sự hỗ trợ của bạn Hồ Thu Thủy về những trang sưu tầm, đã làm cho trang web PTGĐN trở nên phong phú.

Ban điều hành trang web PTGĐN làm việc rất hăng say và nhiệt tình. Qua cách sắp đặt bài vở, trang trí hình ảnh, đã tạo cho trang web trường có một hình thức đẹp đẽ và trang nhã. Ngoài việc trao đổi thông tin, đăng tải những bài viết, những trang thơ hay và đặc sắc để các bạn thưởng thức, trang web nhà còn là một nhịp cầu thân ái, đã giúp cho một số anh chị em tìm lại được bạn bè thân quen, tưởng sẽ không bao giờ có cơ may gặp lại.

Thầy trò PTGĐN hải ngoại xem trang web nhà như một nơi để tìm về sau những giây phút làm việc mệt mỏi, một nơi đầy ắp tình thương yêu mà Thầy trò PTGĐN đã trang trải và

Đỗ Tiến Như chủ quán
ptgdn@yahoo.com

gởi gắm tâm tư mình qua những bài viết đầy thân ái và tình người. Những cựu Giáo Sư và học sinh PTGĐN đã và đang tiếp tục hỗ trợ trang web trường bằng những sáng tác, những đóng góp tin tức và hình ảnh, đóng góp ý kiến phê bình xây dựng cũng như khích lệ, với mục đích mong mỗi cho trang web nhà ngày càng cải thiện phong phú hơn và khởi sắc hơn.

Từ mỗi dây liên lạc hình thành sơ khởi sinh hoạt của một vài nhóm nhỏ giữa Thầy trò PTGĐN, vào năm 2004, **Thầy Võ Anh Dũng đã liên lạc về Việt Nam để cổ động tổ chức Đại Hội kỷ niệm 50 năm ngày thành lập trường. Nhóm cựu GS&HSPTG Đà Nẵng đã long trọng tổ chức buổi họp mặt ngay trong khuôn viên trường PTGĐN cũ, với sự tham dự của nhiều cựu Giáo Sư và anh chị em học sinh PTGĐN.**

Cũng vào năm 2004, nhân ngày lễ Độc Lập của Hoa Kỳ, hội cựu GS&HS PTG ĐN hải ngoại, lần đầu tiên tổ chức buổi Đại Hội kỷ niệm 50 năm ngày thành lập trường PTGĐN tại Orange County, thuộc miền Nam California, nơi tập trung đông đảo người Việt nhất trên thế giới và cũng là nơi tập trung đông đảo những cựu học sinh PTGĐN. Có lẽ không nói, nhưng dù bất cứ ai, những người đã hiện diện trong buổi họp mặt hay khiếm diện, cũng có thể hình dung ra được tâm trạng ngỡ ngàng, xúc động, mừng vui, và thương

mến như thế nào khi những người Việt tha hương, nhất là những người bạn một thời Phan Thanh Giản, từ khắp nơi trên thế giới đã tìm gặp nhau sau ba mươi năm lưu lạc xứ người. Đêm Đại Hội được tổ chức thành công mỹ mãn với sự tham dự của khá đông Giáo Sư và học sinh PTGĐN cùng nhiều quan khách tên tuổi. Cũng trong ngày Đại Hội, ban chấp hành Hội Ái Hữu PTGĐN được thành lập và đến nay vẫn duy trì công tác sinh hoạt.

Đặc san kỷ niệm 50 năm ngày thành lập trường PTGĐN cũng được ra mắt cùng lúc với Đại Hội PTGĐN lần đầu tiên được tổ chức tại hải ngoại. Nhờ sự đóng góp bài vở, sự ủng hộ nhiệt tình của quý Thầy Cô, quý thân hữu, các anh chị học sinh PTGĐN, cũng như sự khuyến khích, hỗ

Giáo Sư Võ Anh Dũng, một người thầy, một người anh, một người bạn ...là linh hồn của PTG Hải Ngoại.

trợ của một số văn thi sĩ tiếng tăm, Thùy An, Trần Trung Đạo, Luân Hoán, Thái Tú Hạp, đã góp phần hoàn thành hữu hiệu đặc san đầu tiên của trường. Đặc san 2004 được coi như là một món quà lưu niệm, nhắc nhở những kỷ niệm của một thời PTGĐN mến yêu.

Hai năm sau, năm 2006, Đại Hội PTGĐN một lần nữa được tổ chức tại miền Nam California, thành phố Santa Ana, cũng vào ngày lễ Độc Lập của Hoa Kỳ. Toàn thể cựu GS & HS PTGĐN đã tham dự buổi họp mặt picnic trong

không khí reo vui của ngày hè rực nắng. Đây cũng là lần hội ngộ đầu tiên của một số bạn bè PTGDN chúng tôi, nên chúng tôi chờ đợi gặp mặt nhau trong niềm hân hoan, xen lẫn chút cảm xúc bồi hồi. Đêm Đại Hội được tổ chức tung bừng, nồng nhiệt, mang cảm giác thân thương của bạn bè sau nhiều năm gặp lại, đã gọi cho chúng tôi nhiều kỷ niệm lưu luyến, khiến thầy trò chúng tôi nôn nao hứa hẹn một cuộc họp mặt kế tiếp một năm sau tại Seattle.

Theo đúng dự định, vào đầu tháng 08/2007, Đại Hội trường PTGDN lần thứ 3 được tổ chức khá thành công tại Seattle với sự tham

tượng tốt đẹp và tình thân ái giữa thầy trò và bạn bè PTGDN, để có thêm những buổi họp mặt đông vui hơn và hoàn chỉnh hơn. Đại Hội Seattle 2007 đã thực sự đem lại cho chúng tôi niềm vui, thân tình, và thương mến để khi chia tay còn lưu luyến hẹn gặp lại vào kỳ họp mặt sang năm.

Bên cạnh niềm vui hội ngộ đó, những cựu học sinh PTGDN chúng tôi cũng luôn mang trong lòng sự tri ân và tình thân thương đối với Quý Thầy Cô, những người ngày xưa đã truyền đạt cho chúng tôi những kiến thức trong từng buổi học. Dầu thành công hay thất bại trên đường đời, công ơn ấy chúng tôi vẫn mãi không bao giờ quên. Một

phanthanhgiann hải ngoại trong 3 lần hội ngộ

dự của đông đủ những cựu GS&HS PTGDN đến từ nhiều nơi trên thế giới. Đại Hội được tổ chức trong 3 ngày với chương trình Picnic vui nhộn, đêm Dạ tiệc sôi nổi, và chuyến du ngoạn Canada thú vị. Chương trình đêm Dạ tiệc ngoài sự tham dự của quý Thầy Cô, quý thân hữu, và các bạn, còn có sự tham dự của bà Nguyễn Gia Chánh Giám đốc trường PTGDN, cùng các anh chị thuộc những khóa đầu tiên của trường từ nhiều nơi về tham dự. Đại Hội Seattle được tổ chức chu đáo trong không khí tung bừng, thân mật, và thành công tốt đẹp nhờ sự ủng hộ và khuyến khích của tất cả quý Thầy Cô, quý thân hữu, và tất cả các bạn. Như ai đó đã nói: “Tình bạn làm niềm vui nhân lên gấp đôi và nỗi buồn vơi đi một nửa.” Thế nên chúng tôi luôn mong muốn duy trì những ấn

lần được coi những hình ảnh sinh hoạt họp mặt ở Sài Gòn của Quý Thầy Cô, các anh chị và bạn bè nhiều niên khóa và nhiều nơi trong nước về tham dự. Nhìn sự thay đổi trên gương mặt và vóc dáng của Quý Thầy Cô, để chạnh lòng nghĩ đến thời gian rồi sẽ đưa dần mọi thứ vào dĩ vãng, và chúng tôi rồi cũng sẽ không thể mãi mãi tồn tại. Từ lòng trắc ẩn đó, đã nhắc nhở chúng tôi rằng, **chúng tôi cần phải cố gắng hơn nữa để làm những gì mà chúng tôi có thể, để gọi là an ủi và chia sẻ tâm lòng của học trò đối với Quý Thầy Cô còn ở lại quê nhà.**

Quê hương chúng tôi đó, những người Việt Nam thân yêu của chúng tôi đó, có thể nào quên được. Càng không thể quên những người đã

từng ngày truyền dạy cho chúng tôi những điều hay mà tự nhiên đã thấm nhuần trong tim óc chúng tôi, để khi lớn lên chúng tôi đã có sẵn một hành trang giáo dục, ngoài những giáo dục truyền thống căn bản của gia đình, đó là giáo dục của nhà

Trên sân Trường Cũ, các cựu học sinh PTG cũng nô nức tìm về một thời kỷ niệm dấu yêu

trường. Những điều giáo huấn của Quý Thầy Cô đã tự nhiên thâm nhập và ăn sâu trong tâm tưởng chúng tôi, để khi lớn lên chúng tôi đã có thể trở

PTG hải ngoại luôn hướng về quê nhà trong tình ái hữu với thầy cô và bạn bè cũ, trên đây là một trong những hình ảnh nói lên cái tình tương ái đó.

thành những người biết làm những điều đem lại niềm vui cho mọi người, những người có tấm lòng nhân ái. Và bây giờ đây, chúng tôi cũng mong

muốn đem chút lòng nhân ái đó trang trải với Quý Thầy Cô và bạn bè. Làm được việc gì đem lại niềm vui cho mọi người, là niềm khích lệ lớn lao đối với chúng tôi, toàn thể hội cựu GS&HS PTG ĐN hải ngoại.

Và chúng tôi, những cựu GS&HS PTGĐN hải ngoại đã và đang hoan hỉ thực hiện một vài công việc trong tinh thần tương thân tương ái. Mỗi khi có dịp, hội cựu GS&HS PTGĐN không quên thăm viếng, vấn an, và giúp đỡ Quý Thầy Cô, nhất là Quý Thầy Cô tuổi già sức yếu. Hoặc viết thư và gửi quà chúc Tết đến Quý Thầy Cô vào mỗi dịp xuân về. Hội cũng không quên quyên góp giúp đỡ những bạn bè nghèo gặp hoàn cảnh khó khăn, hay giúp đỡ một số người gặp hoạn nạn trong những cơn bão lụt vừa qua tại Đà Nẵng. Hội cựu GS&HS PTGĐN cũng quan tâm đến việc phúng điếu, chia buồn cùng gia quyến khi Thầy Cô quá vãng, hoặc thân nhân của học sinh PTGĐN qua đời. *Những nghĩa cử đó của nhóm cựu GS & HS PTGĐN hải ngoại nói lên tấm lòng tha thiết đối với tình người Việt Nam nói chung và đối với Thầy Cô, bạn bè PTGĐN nói riêng.*

Gần đây, được sự hỗ trợ và động viên của ban chấp hành hội cựu GS&HS PTGĐN, những cựu học sinh IBM niên khóa 68-74 Trần Huyền Linh, Trần Thiều Lan, Trịnh Thanh Hương, Hồ Thu Thủy, anh Phan Tấn Hiệp và một số anh chị trong ban biên tập đã đảm trách thực hiện một đặc san mới, để chào mừng Đại hội PTGĐN lần thứ 4 được tổ chức vào cuối tháng 8 năm 2008, tại Orange County, California, với nội dung đánh dấu kỷ niệm một thời trường PTGĐN dấu yêu, và sinh hoạt của những cựu GS&HS PTGĐN trong những tháng ngày lưu lạc xứ người. Nhờ sự nhiệt tình, năng nổ, và giỏi giang của nhóm Ban biên tập, cũng như sự tích cực đóng góp bài vở của tất cả Quý Thầy Cô, các anh chị cựu học sinh PTGĐN, và các thân hữu, chúng tôi hy vọng sự hình thành đặc san PTGĐN lần này sẽ được thành công mỹ mãn. Mong muốn của Ban biên tập là phổ biến đến toàn thể các GS&HS PTGĐN, và các thân hữu cuốn đặc san với những bài vở đặc sắc, gói ghém những kỷ niệm của một thời học trò áo trắng, và những sinh hoạt nói lên tình đoàn kết thân ái của hội ái hữu PTGĐN.

Nhân đây, chúng tôi cũng xin chân thành

**Ái Cẩm, tài sắc vẹn toàn vừa là Chủ
Nhiệm báo SàiGòn Times vừa là Chủ
Tịch Hội Ái Hữu PTG Hải Ngoại**

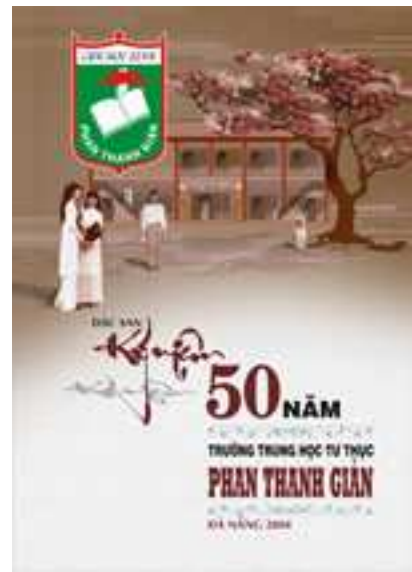
cám ơn Quý Thầy Cô, các anh chị và các bạn, những người đã tiên phong thành lập từ nhóm nhỏ cựu học sinh PTGĐN, quán PTGĐN, trang web PTGĐN, và hội cựu GS&HS PTGĐN ở trong nước cũng như ở hải ngoại. Xin cảm ơn tất cả quý vị, những người đã quan tâm giúp đỡ cũng như ủng hộ mọi sinh hoạt của hội cựu GS&HS PTGĐN. Xin tri ân tất cả bạn bè, những người vẫn luôn giữ trong tâm những hình ảnh đẹp đẽ của một thuở cấp sách đến trường.

Mấy mươi năm qua chúng tôi chia tay nhau bởi thời cuộc, bởi thế sự thăng trầm, bởi cái được cái mất, thành công hay thất bại của mỗi một chúng tôi trong cuộc đời. Hẳn nhiên, không một ai trong chúng tôi có thể chắc chắn rằng điều gì sẽ xảy ra trong chặng đường trước mặt một khi vô thường đến, hay chắc chắn rằng tất cả thầy trò chúng tôi hiện diện hôm nay sẽ còn có nhiều lần hội ngộ mai sau, không ai có thể chắc chắn được điều gì. Thế nên, chúng tôi hội cựu GS&HS

PTGĐN sẽ cố gắng duy trì và cải thiện sinh hoạt, để tình thân mến của thầy trò và bạn hữu ngày càng thêm thân ái và bền chặt. Đại Hội cựu GS&HS PTGĐN luôn được tổ chức mang tính cách thân tình truyền thống của đại gia đình PTGĐN xưa và nay, đã để lại trong lòng tất cả chúng tôi một niềm vui như là một sự động viên, khích lệ, để có thể có được cái nhìn hoan hỉ hơn trong cuộc sống vốn nhiều lo toan và bận rộn.

Hơn ba mươi năm cho **“Một chặng đường nhìn lại”** để chúng tôi nhận ra rằng, mặc dầu gặp những trở ngại, bỡ ngỡ, và lo âu trong những ngày

đầu nơi xứ người xa lạ, nhưng chúng tôi đã cố gắng khắc phục khó khăn, để thích nghi với cuộc sống mới, bởi chúng tôi có niềm tin vào một cuộc sống tự do trên một đất nước thực sự có tự do. Cho dù có những đổi thay trong cuộc sống, chúng tôi vẫn luôn nhớ về trường cũ và khoảng đời tuổi trẻ đã qua của mình. ***Biết rằng, trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng của chúng tôi nay đã đổi tên, cũng có nghĩa là không còn hiện hữu một trường PTGĐN nữa, nhưng trường vẫn luôn tồn tại trong tâm tưởng chúng tôi.*** Và chắc chắn rằng dư âm kỷ niệm của trường PTGĐN thưở nào vẫn còn sống mãi trong ký ức Thầy trò PTGĐN chúng tôi, một ký ức hoài niệm về một ngôi trường mãi mãi không thể nào quên.

Nguyễn Bích Liên

San Jose, tháng 3-2008

bên bờ

Thời Gian

Anh ở đường Bolsa

Nghe gió Đò Xu thổi về Đà Nẵng

Thở hương tóc ai bay trong chiều nắng

Sông Hàn, Sông Hàn, đò chưa sang !

Anh đi giữa Santa Ana

Nghe nồng ấm mùi gió Hạ Lào,

Luồng qua Thượng Đức, ấm về Hàn Giang

Từ những chiếc trực thăng hạ cánh

Như ngày nào đợi em, trên đường Võ Tánh

Thấy vạt áo dài phân phát giữa trưa.

Anh ở Cali những ngày mưa

Xin Trời đừng mưa nữa

Sợ bên kia đại dương nhà em tràn nước lũ

Hà ăn rỗ bàn chân xinh

Để em còn thông thả xuống Tourane

Trên đôi guốc mộc

Mỗi tiếng vang trên phố hè lóc cóc

Êm đềm như gọi tên anh !

DXQ

Lop 70 de nhi B

nổi lòng cụ

PHAN THANH GIẢN

Nguyễn Quý Đại

Nhà văn Nguyễn Quý Đại người Quảng Nam, nổi tiếng trên văn đàn Hải Ngoại trong nhiều thập niên qua và với gia đình PTG, bút hiệu của ông đã xuất hiện nhiều lần trên ptg.com, hôm nay ông đã hào hiệp đóng góp cho DS 2 bài viết và nay là bài thứ nhất của ông... Chân thành cảm ơn tác giả...

Việt Nam từ thời lập quốc qua nhiều triều đại di tích lịch sử phần lớn ở ngoài Bắc, là cái nôi văn hóa từ thời Cổ Đại. Khi Ngô Quyền (899 - 944) xưng Vương năm 939 biên giới giữa nước ta và Chiêm Thành là dãy Hoành Sơn, nằm phía nam tỉnh Hà Tĩnh ngày nay. Để mở rộng bờ cõi về phía nam, Vua Đại Việt đầu tiên đánh Chiêm Thành năm 982 (Nhâm Ngọ) là Lê Đại Hành (970-1005). Cho đến cuộc hôn nhân Việt Chiêm năm 1306 (Bính ngọ) vua Chiêm là Chế Mân (Simhavarman III) cưới Huyền Trân Công Chúa sinh lễ tặng hai Châu Ô và Châu Rí (Lý) mở rộng thêm tới Quảng Nam và các triều đại kế tiếp dần dần chiếm phần đất cuối cùng của người Chiêm Thành... Đến các đời Chúa Nguyễn nghĩ đến vùng đồng bằng Chân Lạp (Chen-La Cambodia). Năm 1620 Sãi Vương gả công chúa thứ 2 Nguyễn Phúc Ngọc Vạn cho vua Chân Lạp là Chey-Chetta II, cũng vì nhu cầu đất đai mở rộng thêm biên giới. Qua nhiều lần tranh chấp nội bộ của người Chân Lạp và họ gây chiến tranh với Việt Nam, người Việt đã chiến thắng, từ năm 1757(Đinh sửu) cương thổ nước ta chính thức được hình thành cho tới ngày nay (*theo tài liệu những câu chuyện lịch sử tập 2 của Trần Gia Phụng*)

Trong cuộc Nam tiến những đợt di dân từ miền ngoài đến miền Nam khai phá rừng hoang, lập nên ruộng đồng làng mạc nhờ phù sa sông Cửu Long nên ruộng, đất phì nhiêu sản xuất lúa gạo, tôm cá là vựa lúa nuôi sống miền Nam. Nhờ phù hợp với khí hậu sông nước, đời sống phóng khoáng làm chơi ăn thiệt, giọng nói cũng nhẹ nhàng hơn, văn học từ đó cũng phát triển mang những nét đặc thù qua thi ca, hò miền nam, cải lương, ca vọng cổ ... đóng góp cho văn học nước nhà thêm phong phú. Thời xa xưa các bậc khoa bảng đều xuất thân ở miền Trung và Bắc, vì thời đó phương tiện lưu thông chưa phát triển. Từ miền Nam muốn dự các kỳ thi phải về Kinh Đô ở Huế ứng thí đường xá xa xôi ít ai muốn về Kinh Đô. Nhưng Phan Thanh Giản là người đầu tiên đậu tiến sĩ xuất thân từ miền Nam, cũng là người mang nỗi đau vì để mất các tỉnh miền Nam vào tay thực dân Pháp, chết cũng không yên ! bị đục bia tiến sĩ, cách chức rồi phục hồi danh dự. Từ năm 1975 hai trung học mang tên Phan Thanh Giản ở Cần Thơ và Đà Nẵng đều bị đổi tên ? Để trả lại sự thật cho lịch sử, chúng ta có

bổn phận phải chia xẻ nỗi đau của Phan Thanh Giản dù ngài đã mất cách đây 141 năm.

Cuộc đời cụ Phan Thanh Giản :

Phan Thanh Giản lên 7 tuổi mất mẹ, phải theo thân phụ ông Phan Thanh Ngạn (làm chức Thủ hạp chức quan nhỏ nhưng thanh liêm) về sống nhờ bên ngoại, Dù bên ngoại cũng không giàu, nhưng có tấm lòng thương yêu và đùm bọc. Lúc Phan Thanh Giản 19 tuổi (1815) thân phụ bị bắt vì bị nghi ngờ ăn hối lộ? Nhưng Phan Thanh Giản hiểu cha mình người thanh liêm nhưng gặp nạn! ông thường thăm viếng lo cho thân phụ cho đến ngày mãn hạn tù, ông Lương quan Hiệp trấn ở Vĩnh Long nhìn thấy nhân cách và trí thông minh của Phan Thanh Giản, đề nghị với thân phụ Phan Thanh Giản theo học với Đốc học Võ Trường Nhơn (1816). Phan Thanh Giản nhà nghèo hiếu thảo, ham học. Bà qua phụ Nguyễn Thị Ân nhận làm con nuôi giúp Phan Thanh Giản có tiền ăn học. Năm 1825 Minh Mạng thứ 6, Phan Thanh Giản đậu cử nhân, trong khoa thi Hương ở Gia Định, qua năm sau 1826 ra Huế thi Đình và đậu tiến sĩ niên hiệu Minh Mạng thứ 7 (1826).

Vua Minh Mạng

Phan Thanh Giản tự là Tĩnh Bá và Đạm Như, hiệu Lương Khê, biệt hiệu là Mai Xuyên, người xã Bảo Thạnh, Bảo An, trấn Vĩnh Thanh (huyện Ba Tri, tỉnh Bến Tre trước năm 1975). Phan Thanh Giản làm quan nhận chức Hàn Lâm Viện Biên Tu cho đến năm 1828 Minh Mạng thứ 8, thăng chức quan đại thần phục vụ qua nhiều đời vua triều Nguyễn, Phan Thanh Giản là người có những đức tính „nhẫn nhục, chịu đựng, và rắn rỏi“

Như vậy trước sau từng giữ các chức vụ quan trọng như thượng thư Bộ Lễ, Bộ Hình, Bộ Hộ, làm Hiệp biện Đại học sĩ, làm quan trải qua 3 đời vua: Minh Mạng (trị vì 1820-1841), Thiệu Trị (trị vì 1841-1847), Tự Đức (trị vì 1847-1883). Ông cũng từng được cử đi sứ Trung hoa, Indonesia, Singapore, Pháp, Tây Ban Nha phải gánh chịu nỗi đau trăm năm sau khi bị mất các tỉnh miền Nam. Phan Thanh Giản cũng như Nguyễn Trường Tộ đã nhiều lần dâng sớ lên nhà vua xin canh tân đất nước. Triều đình nhà Nguyễn tự giam mình trong những giáo lý chết cứng của Thánh hiền, quay lưng lại mọi trào lưu tiên hoá trên thế giới, khước từ mọi đề nghị canh tân đất nước!!. Vua và triều thần đều không nghe, trong khi đó Thái Lan từ năm 1855 đã biết ký hòa ước với Anh Quốc, năm 1856 ký hoà ước với Mỹ cho người Tây phương vào buôn bán, nập thuế và tự do truyền giáo... Vấn đề ngoại giao khôn khéo không cấm đạo, hay bẻ môn tào cảng như Việt Nam. Thái Lan đã giữ được một nước độc lập không có chiến tranh xảy ra. Nên Phan Thanh Giản chỉ biết đề lại những vãn thơ với nỗi buồn thiên thu

*Từ ngày đi sứ đến Tây Kinh
Thấy việc Âu Châu phải giết mình
Kêu rú đồng ban mau thức dậy
Hết lời năn nỉ chẳng ai tin*

Biên cô lịch sử

Giữa thế kỷ 19 quân Pháp tấn công đánh phá cửa biển Đà Nẵng, rồi kéo quân vào Gia định. Ngày 25.2.1861 liên quân Pháp, Tây Ban Nha đánh đồn Kỳ Hòa đồn này có thành lũy kiên cố do đại thần Nguyễn Tri Phương (1800-1873) chỉ huy 12.000 ngàn quân binh chiến đấu quyết liệt, nhưng vì vũ khí thô sơ còn sử dụng súng lỗi thời các loại súng hỏa mai phải châm ngòi thuốc nổ, súng trường Điều thương bắn từng phát, không thể đối đầu với liên quân Pháp và Tây Ban Nha quân số 1200 người, có vũ khí tối tân đại bác, tàu sắt tàu đồng chạy nhanh của họ. Nguyễn Tri Phương bị thương, đại đồn Kỳ Hòa giữ được 4 ngày bị thất thủ, Pháp chiếm Gia Định. Ngày 12.4.1861 chiếm Mỹ Tho, Đại thần Nguyễn Bá Nghi thay thế Nguyễn Tri Phương, nhận thấy không thể đối đầu với địch quân, nên dâng sớ xin nghị hoà ! Triều đình chưa có chính sách đối ngoại, các quan chủ chiến nhiều hơn muốn đánh Tây ra khỏi bờ cõi, nhưng nhìn lại quân binh, vũ khí không đủ. Triều

đình ra lệnh cho Nguyễn Bá Nghi(1807-1870) tự giải quyết, và ngầm giúp những người yêu nước của Nam Kỳ đứng lên kháng chiến chống Tây, trong đó cuộc nổi dậy của Trương công Định đã làm cho thực dân Pháp nhiều thiệt hại.

Liên quân Pháp không dừng chân trên những vùng đã chiếm đóng, tiếp tục chiếm các vùng như: Biên Hoà ngày 15.2.1861, Bà Rịa ngày 8.1.1862, Vĩnh Long ngày 22.3.1862.....Triều đình Huế không đủ quân số để tái chiếm các vùng bị mất, thế địch mạnh làm chủ tình hình các vùng đất phì nhiêu tịch thu lúa gạo tài nguyên quốc gia. Triều Đình Huế mất gần hết nguồn lương thực từ miền Nam. Quân Pháp chiếm nhiều địa phận lớn, quân số không đủ để kiểm soát, chưa được sự ủng hộ của người dân. Nên họ muốn dừng chân để đặc nền thống trị. Phó đề đốc Luis Bonard cử trung tá hải quân Simon ra Thuận An bàn chuyện thương thuyết với triều đình Huế, hai bên đã đồng ý. Triều đình cử Phan Thanh Giản chánh sứ và Lâm Duy Hiệp làm phó sứ, toàn quyền đại thần vào Gia Định nghị hòa. Lệnh Vua giống như trao 2 cái gong vào cổ hai vị quan đi lo việc nước! Cuộc thương thuyết kéo dài 20 ngày và ký kết hoà ước thuộc năm Nhâm Tuất nên gọi là Hoà ước Nhâm Tuất. Phan Thanh Giản và Lâm Duy Hiệp phải ký một hiệp ước bất đắc dĩ, không thể cưỡng lại được mà phải ký, để nhận trách nhiệm có tội với vua, với dân tộc để tiếng xấu với muôn đời. Thực dân Pháp ở thế chiến thắng, trong khi đại diện cho triều đình người đàm phán thuộc phái yếu không thể đòi hỏi nào hơn !! Nguyễn Trường Tộ đã ví thực dân Pháp như „con khủng long thấy đầm nước không lùi bước“ như „con mèo thấy mỡ“ không bao giờ có ý định bỏ đi

Hoà ước Nhâm Tuất gồm 12 khoản, ký ngày 05-06-1862 tại Sài Gòn. Kèm theo điều kiện là triều đình Huế phải có biện pháp chấm dứt các cuộc khởi nghĩa chống lại người Pháp ở các tỉnh (khoản 11 Hiệp ước)...Tất cả các điều khoản trên về phía Việt Nam đều bị thiệt hại (1) Nam Kỳ chỉ còn lại ba tỉnh....Hoà ước không được triều đình hoan nghênh, nhưng vua Tự Đức đã phê chuẩn hoà ước, quả trách Phan Thanh Giản và Lâm Duy Hiệp và cho rằng 2 viên quan này "không những là người có tội với triều đình nhà Nguyễn, mà còn mắc tội đối với muôn đời vậy!" mặc dù Phan Thanh Giản đã nhiều lần xin về hưu, đều bị Vua Tự

Đức từ chối

Lâm Duy Hiệp bị cách chức làm Tuần phủ Thuận Khánh, cuộc đời ông trôi theo dòng lịch sử đau thương của đất nước và tạ thế năm 1963. Phan Thanh Giản bị cách chức làm Tổng đốc Vĩnh Long để có cơ hội thương thuyết với Pháp! Năm 1863 ông được cử làm Khâm mạng đại thần chánh sứ, cùng phó sứ Phạm Phú Thứ, Nguyễn Khắc Đản, sang Pháp nghị hòa xin chuộc lại ba tỉnh miền Đông Nam kỳ, nhưng không có kết quả. A. Schreiner đã đưa ra một sự phê phán rằng: "Những người An Nam đi thương thuyết họ đã quên một hệ quả cốt yếu của chiến tranh là kẻ chiến bại không được phép đòi hỏi lợi lộc." (Le négociateur annamite feignait ignorer une conséquence essentielle de la guerre, que le vaincu ne saurait réclamer des avantages) (2)

Vua Tự Đức

Vua Tự Đức cũng biết trước rằng quân xâm lược sẽ không dừng chân, sau khi đòi hỏi của họ đã được triều đình tuân hành và đất đai của nước Đại Nam sẽ còn tiếp tục rơi vào tay của họ. Nguyên cơ trước hết là tỉnh Vĩnh Long và 3 tỉnh còn lại của miền Tây cho nên Tự Đức tiếp tục dùng con chốt thí đó là Phan Thanh Giản, được giao phó chức Kinh lược sứ Vĩnh Long. Phan Thanh Giản nhìn thấy và đau lòng trước sự thất bại của Trương Công Định, đời sống người dân càng ngày thêm nghèo đói. Quân Pháp chủ trương chiếm nốt các tỉnh miền Nam, Phan Thanh Giản là người có tinh thần chủ hòa, muốn tiết kiệm xương máu.

De Lagrandière đã có kế hoạch chiếm 3 tỉnh Nam Kỳ với 17 chiến hạm rời Sài Gòn ngày 15.6.1867 xuôi nam mượn đường sông sang Campuchia rồi chiếm các thành : ngày 20.6.1867 Vĩnh Long, lợi dụng thái độ chủ hoà của Phan Thanh Giản Chúng đem chiến thuyền đến áp sát thành Vĩnh Long, đưa thư bắt nhường ba tỉnh miền Tây, buộc Phan Thanh Giản xuống tàu thương nghị Phan Thanh Giản trên đôi vai gầy trong tay không vũ khí đã trả lời với De Lagrandière „*Ta chỉ có quyền giữ đất chứ không có quyền giao đất*“. Phan Thanh Giản rời tàu, trở về thành chúng kéo theo vào chiếm thành Vĩnh Long. Sau đó buộc Phan Thanh Giản viết thư giao các thành còn lại. Phan Thanh Giản đành nhượng bộ để tránh đổ máu vô ích, ông không muốn lừa đàn dê vào miệng cọp. Ông chỉ yêu cầu Pháp đừng giết hại dân lành và để của trong kho lại cho triều đình Huế. Quân Pháp chiếm An Giang ngày 22.6.1867, đến 24.6.1867 chiếm Hà Tiên. Mất ba tỉnh miền Tây Phan Thanh Giản viết biểu trần tình dâng lên vua Tự Đức. Cuối đời Phan Thanh Giản phải gánh vác những trọng trách nặng nề và thất bại của đất nước, Ông tuyệt thực và uống thuốc độc tự kết liễu đời mình, qua đời ngày 15-7-1876.

Mộ Phần cụ Phan Thanh Giản

Nam Kỳ đã mất về tay Pháp, các cuộc kháng Pháp vẫn tiếp diễn khắp nơi. Pháp biết Việt Nam suy yếu về quân sự cũng như ý chí, nên tấn công Bắc Kỳ. Thành Hà Nội thất thủ lần thứ I (1873), Nguyễn Tri Phương bị thương, con trai phò mã Nguyễn Lâm tử trận, Nguyễn Tri Phương bị bắt, ông đã nhịn đói chịu đau mà chết

không nhờ Pháp cứu chữa. Các tỉnh lân cận Hà Nội đều lần lượt lọt vào tay Pháp. Ngày 15-3-1874, triều đình Huế lại ký với Pháp hòa ước Giáp Tuất, liên quan tới Bắc thành, nhưng cuối cùng Pháp đánh chiếm Hà Nội lần thứ 2 (1882), tổng đốc Hoàng Diệu tuẫn tiết. Ai là người chịu trách nhiệm để mất các tỉnh ở Bắc Kỳ ?

Trong khi đó vua Tự Đức và triều đình đổ hết tội lỗi cho Phan Thanh Giản về việc để mất Nam Kỳ lục tỉnh, kết tội Phan Thanh Giản "xét phải tội chết, chưa đủ che được tội và nghị án " truy đoạt lại chức hàm và đục bỏ tên ở bia tiến sĩ, để mãi cái án trạm giam hậu". Nhưng đến năm 1886, vua Đồng Khánh lại "khai phục nguyên hàm" và khắc lại tên ông ở bia Tiến sĩ. Cụ đồ Nguyễn Đình Chiểu 1822-1888 nổi tiếng với tác phẩm Lục Văn Tiên, và những bài Văn tế... ông không cộng tác với bọn quan lại thực dân Pháp, thương tiếc Phan Thanh Giản qua bài thơ điệu:

*Non nước tan tành hệ bởi đâu
Dầu dầu mây bạc cõi Giao Châu
Ba triều công cán đôi hàng sớ
Sáu tỉnh cương thường một gánh sầu
Trạm bắc ngày trông tin nhận vắng
Thành nam đêm quạnh tiếng chim sầu
Minh tinh chin chữ lòng son tạc
Trời đất từ đây mịt gió thu*

Qua những biến cố lịch sử đau thương của dân tộc Việt nam, để tưởng nhớ vị Đại thần đã hy sinh tính mạng, giữ trọn lòng trung với vua, không hợp tác với Pháp. Phan Thanh Giản là người có công hơn là có tội với đất nước. Thời Việt Nam Cộng Hòa, hai trường trung học Cần Thơ và Đà Nẵng lấy tên Phan Thanh Giản để cho con cháu noi gương ngài, học tập tốt nên người hữu ích cho đất nước. Không hiểu tại sao sau năm 1975 nhà nước (CSVN) xóa tên đường, tên trường Phan Thanh Giản Tại Đà Nẵng, trường tư thục Phan Thanh Giản bị tịch thu và đổi tên thành trường Lê Hồng Phong rồi Lê Quý Đôn. Trường Phan Thanh Giản Cần Thơ đổi thành trường Châu Văn Liêm tên của một tên cán bộ cộng sản ít người biết đến .CSVN có thể xóa tên trường Phan Thanh Giản ở Đà Nẵng và Cần Thơ, nhưng không thể và không thể xóa bỏ lòng hờng mộ và tự hào về tên trường ra khỏi trái tim của các cựu học sinh hai

trường mang tên Phan Thanh Giản. Hiện nay những Hội ái hữu cựu học sinh Thanh Giản hoạt động mạnh ở hải ngoại, tinh thần Phan Thanh Giản luôn luôn được vinh danh một cách trân trọng.

Chúng ta không nên và không thể gán cho Phan Thanh Giản cái tội "bán nước" hay "phản bội dân tộc". Tội bán nước, làm mất đi một phần lãnh thổ lãnh hải và các quần đảo Hoàng Sa Trường sa, cũng như Công hàm của thủ tướng Phạm Văn Đồng gửi cho Trung cộng, đó là hành động bán nước phản dân tộc của tập đoàn cộng sản Việt Nam.

Phan Thanh Giản là một người trí thức nặng lòng yêu nước thương dân nhưng cuối đời đã lâm vào cảnh bế tắc, bị kịch trong một bối cảnh gian truân và đau thương của đất nước. Phan Thanh Giản được người đời kính trọng vì tính cương trực, khăng khải, hiếu nghĩa, thanh liêm, không ai không kính phục. Trong cơn nước biển, thái độ ôn hòa của ông đã khiến một số người không đồng tình, nhưng thời bấy giờ Phan Thanh Giản không thể nào làm khác hơn. Chúng ta phải ngưỡng mộ tinh thần làm việc tận tụy phục vụ quyền lợi dân tộc của Phan Thanh Giản.

Nguyễn quý Đại

Chú thích tài liệu tham khảo

- Tự điển Nhân Vật lịch sử Việt Nam của Nguyễn Quyết Thắng
- Bộ Việt Sử Đại Cương của Trần Gia Phụng

1/ Chánh sứ Phan Thanh Giản và phó sứ Lâm Duy Hiệp đại diện của Pháp la Bonard, đại diện của Tây Ban Nha là Guttiere sau khi Pháp đánh chiếm ba tỉnh miền Đông Nam Kỳ. Đây là hiệp ước đầu tiên của triều Nguyễn ký với nước ngoài và mở đầu cho sự đô hộ của Pháp ở Việt Nam, từ khi Gia Long thống nhất sơn hà

Hoà Ước, gồm 12 điều khoản, với những điểm chính như sau: Ở Việt Nam, giáo sĩ Pháp và Tây Ban Nha được tự do truyền đạo và dân Việt Nam được tự do theo đạo (điều 2) Việt Nam nhượng cho Pháp ba tỉnh Biên Hòa, Gia Định, Định Tường và đảo Côn Lôn, tàu buôn Pháp và Tây Ban Nha được tự do đi lại trên sông Cửu Long (điều 3); Việt Nam chỉ được nhượng đất cho nước khác với sự ưng thuận của hoàng đế Pháp (điều 4); người Pháp và Tây Ban Nha được quyền đến buôn bán ở Đà Nẵng, Ba Lạt và Quảng Yên, ngược lại người Việt Nam được tự do buôn bán ở hải cảng hai nước đó (điều 5), Việt Nam phải trả cho Pháp và Tây Ban Nha 4 triệu đồng chiến phí trong vòng 10 năm. Mỗi đồng được tính bằng 72% lượng bạc (điều 8)

2 /A.Schreiner, Abrégé de l' Histoire d' Annam, trang, 207, 208, nhà xuất bản Chez l'Auteur, Sài Gòn, 1906).

Nguyệt - Suong

TÂM VÊ

Tặng thầy Võ anh Dũng và các bạn tú tài 71 hải ngoại

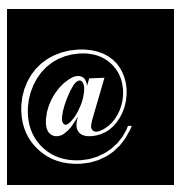
*Chút lảng đong ,ngoái nhìn quá khứ
Chuỗi thời gian hờ hững êm trôi.
Nhìn lại mình ,để yêu để nhớ
Cũng một thời khát vọng , ước mơ.
Và dòng đời như cả trời thơ,
Đủ êm ái , ngọt bùi , cay đắng.*

*Yêu cuộc sống, góp sức mình nhỏ bé
Để lòng tin còn hiện hữu nơi đây !
Khi quê mẹ xóa đồng chua nước mặn,
Ước mơ thành, cũng vương cạm rong rêu.
Chăm hoa đẹp, góp cho đời thêm đẹp
Khát vọng dưng , ta tìm lại chính ta !*

*Nhớ Thầy bạn , nhớ trường xưa chốn cũ,
Tuổi học trò , kỷ niệm dật thành thơ.
Ngôi Trường mất nhưng hồn Trường sống mãi,
Mong một ngày nối vòng tay thân ái
Dọc sông Hàn, Non Nước , biển quê...
Để dành riêng cho cõi tìm về !*

NGUYET SUONG
Khóa Tú tài 71-PTG
SaiGon tháng 4/2008

trần phạm thanh giản

duyên website

trần thiếu lan

www.ptg.com là một sợi dây nối kết gia đình PTG trên khắp thế giới, là hội tụ của những tâm tình bằng hữu. Trang Web đã được rất nhiều khách viếng thăm vì nội dung phong phú, lời cuốn, chúng ta hãy nghe Thiếu Lan nói về những bước đầu hình thành của ngôi nhà PTG này...

“Good morning!”, “Good morning!” ...

Mỗi sáng vào sở, sau khi chào hỏi với các đồng nghiệp, chuyện đầu tiên là tôi đọc messages trong điện thoại và check emails.

Một sáng mùa hè năm 2002, như thông lệ, tôi đọc emails, trong số thư gửi đến, tôi nhận được thư của anh Kỳ Sơn, là người anh ruột của tôi. Thư của anh viết chỉ có một câu “*Có nhận ra hình này chụp ở đâu không?*”, **bên**

dưới là một tấm hình trắng đen phai màu của một nhóm nam sinh nào đó chụp trong sân trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng.

Tôi thật xúc động khi thấy hình ảnh của ngôi trường thân yêu mà tôi đã xa cách hơn 30 năm. Bao nhiêu kỷ niệm xa xưa "trông rắng đã quên" đã hiện về với tôi, tôi nhìn đi nhìn lại từng khuôn mặt để cố gắng xem có ai quen, mặc dù vẫn biết tấm hình đó không phải hình của lớp tôi.

Mừng quá, tôi trả lời thư ngay và anh đã cho tôi biết nguồn gốc của tấm hình là anh đã tìm được trong website quangda-df.org,

không chần chờ suy nghĩ, tôi đã đi một vòng website đó với ước nguyện để tìm kiếm những dĩ vãng thân yêu của thời học trò. Tuy trang web QĐ không có nhiều chi tiết về PTG, nhưng thật không ngờ lại có một bức tâm thư tìm bạn của Trần Huyền Linh (1), người bạn thân của tôi ngày xưa. Tưởng chừng như trong giấc mơ, tôi đọc đi đọc lại không tin đó là sự thật. Tôi liên lạc ngay và vài ngày sau đó, tôi đã bay về Houston để hội ngộ với HL, rồi từ HL, tôi đã liên lạc lại nhiều bạn liên lớp tú tài IBM niên khóa 73-74 đang sinh sống tại Mỹ, Na Uy, Úc, Việt Nam và ngay trong Canada, quốc gia tôi đang định cư.

Ngay từ ngày đầu liên lạc được với các bạn, tôi đã nhận được nhiều emails thăm hỏi và chọc phá lẫn nhau của các bạn. Từ đó ngoài gia đình và sự nghiệp, thư qua lại của các bạn với danh hiệu tự xưng là nhóm Quây là niềm vui của tôi, cả một bầu trời "nhất quý, nhì ma, thứ ba học trò" đã về với tôi, nhờ vậy mà tôi đã tìm lại tôi của một thời áo trắng. Ngoài chọc phá, các bạn đã cùng tôi chia sẻ buồn vui với nhau về gia đình và cuộc sống, tình thương bao la của các bạn đã làm cuộc đời tôi thêm màu nhiệm. Cảm ơn các bạn thân thương của tôi! I love you all !

Nhờ liên lạc với lớp, tôi lại được thêm tin tức của một số thầy cô trong và ngoài nước. Năm 2003, được tin thầy Võ anh Dũng và một số anh chị em PTG có ý định tổ chức họp mặt để kỷ niệm 50 năm thành lập trường vào mùa hè 2004, tôi nhiệt tình ủng hộ và được thầy Dũng và các anh chị ủy thác làm thành viên của Ban Liên Lạc, lúc đó do anh Hoàng Trọng Long làm Trưởng Ban.

Sau bao nhiêu năm lưu lạc tha phương, cựu giáo sư và cựu học sinh đang sinh sống rải rác khắp nơi trên thế giới, việc liên lạc không phải là một chuyện dễ. Qua sự bàn thảo về các phương thức thông tin liên lạc và kêu gọi tham dự Đại Hội, ý định thành lập website PTG đã ra đời. Bạn Võ Đình Huy thật mau mắn thiết lập một trang sơ khởi để mọi người góp ý trước khi ra mắt công chúng. Có lẽ vì tôi đã tìm lại các bạn của tôi

cô học trò

phan thanh giản

Cô học trò nhỏ **Phan Thanh Giản**

Đôi mắt dễ thương sao hững hờ

Môi hồng chúm chím cười tinh nghịch

Như bảo đảm , anh là kẻ ngu ngơ

Hàng phượng trường em đã trở bông

Vấn vương anh nhật cánh phượng hồng

Mùa hạ đi qua rồi trở lại

Phượng hồng vẫn đỏ thắm trong anh

Phan châu Trinh những chiều trốn học

Đứng dưới góc me trước cổng trường

Lá me xao xuyến niềm tâm sự

Tôn Thất Phú Sĩ

qua internet qua website, nên tôi đặc biệt có lòng tin vào việc làm này và vì thế, tôi đã sốt sắn tham gia và hợp tác chặt chẽ với Huy, hai chị em, người ở Mỹ, kẻ ở Canada, đã cùng nhau miệt mài nghiên cứu dưới sự cố vấn của thầy Dũng và một số anh chị lớp đàn anh. Vào tháng 9 năm 2003 website www.ptgdn.com được chính thức chào đời với mục đích là làm phương tiện truyền thông để nối kết đại gia đình Phan thanh Giản Đà Năng đang sinh sống trên khắp năm châu. Web trường tuy ra đời, nhưng vẫn là một căn nhà thật đơn sơ từ hình thức đến nội dung. "Vạn sự khởi đầu nan", tuy mang đầy nhiệt huyết với tham vọng "nổi vòng tay lớn", nhưng lại có khả năng và thời gian hạn hẹp, Huy và Lan đã phải làm ngoài giờ và không ngừng học hỏi thêm để cải tiến trang nhà về mặt kỹ thuật, mỹ thuật và nghệ thuật trình bày hầu đáp ứng với nhu cầu cập nhật hóa cho trang web và tạo niềm tin trong lòng của khách viếng website.. Thật may mắn, chúng tôi đã tiếp tục nhận được những lời khuyến khích và hướng dẫn tận tình của quý Thầy, Cô. Những đóng góp về thơ, văn, nhạc, họa, hình ảnh và các tin tức sinh hoạt đã lần lượt gửi đến. Trong sự bận rộn đó, các thông tin về sinh hoạt và hợp mặt của trường, số lượng đóng góp của các tác phẩm văn nghệ lại mỗi ngày một nhiều, bạn Hồ Thu Thủy đã nhiệt tình phụ giúp đánh máy và góp phần về việc sưu tầm, đã giúp cho website càng thêm khởi sắc và có nội dung được phong phú hơn.

Đến nay, web trường đã gần 5 tuổi, chúng tôi vẫn thường xuyên nhận được nhiều đóng góp, và lời thăm hỏi, khích lệ của thầy cô,

đồng môn và thân hữu. Qua bảng thống kê (2), được biết khách viếng thăm từ các quốc gia trên thế giới mỗi ngày một đông đúc. Một phần thưởng tinh thần khác đã làm Ban Điều Hành chúng tôi thêm phần khởi, đó là qua web trường, nhiều anh, chị em đã tìm lại được bạn bè thân thương tưởng chừng không bao giờ còn gặp lại; và hơn thế nữa, web trường đã góp phần không nhỏ trong việc quảng bá tin hội ngộ trường lớp, phát hành đặc san, kêu gọi anh chị em PTG hải ngoại cùng nhau góp công góp của để cứu trợ nạn nhân lũ lụt miền Trung, giúp đỡ các thầy cô, các bạn lâm vào cảnh bệnh hoạn khôn cùng và hằng năm gửi quà chúc tết thầy cô ở quê nhà.

Còn gì vui hơn khi được biết việc làm của mình càng ngày càng thêm ý nghĩa? Thay mặt BDH website, tôi xin chân thành cảm

on tất cả quý thầy cô, các anh chị và các bạn đã ủng hộ ptgdn.com và mong quý vị sẽ tiếp tục cùng chúng tôi duy trì trang nhà đề gia đình PTG chúng ta có chung một mái ấm trong tinh thần tương thân tương trợ. Tôi cũng không quên cảm ơn thầy Dũng và hai người bạn đồng hành, Huy và Thu Thủy, đã cùng chia ngọt sẻ bùi với tôi trong việc điều hành website. Tôi tin ở chữ Duyên trong câu “*Hữu duyên thiên lý năng tương ngộ*”, nhờ đó mà tôi gặp website Quảng Đà , và đã tìm lại Huyền Linh và các bạn cùng lớp. Nhờ có duyên làm việc cho website PTG mà tình đồng môn và trường lớp trong lòng tôi mỗi ngày càng sâu đậm và thâm thúy hơn. Xin cảm ơn tất cả! Tình cho không biểu không! Tôi xin dâng trọn tấm lòng này cho thầy cô, cho các bạn, và đặc biệt, cho website ptgdn.com.

Trần Thiếu Lan

Canada 3/2008

From: Mai Nguyen <maitx@yahoo.com>
To: brianvo@comcast.net; landoan@shaw.ca
Sent: Tuesday, March 25, 2008 4:34:02 PM
Subject: Thank you

Chao quý vị,

Hang ngay vo site cua quy vi nghe nhạc ma khong co y kien, toi cam thay toi loi. Phai noi, biet duoc cai site nay nho vao dien dan o Dac Trung, roi tu 100 bai hat hay, toi to mo type cai site cua quy vi mac du bung tham nghi rang, troi oi Phan Thanh Gian lai con khong phai o Saigon nua, chac han la “y e” lam. That la ngac nhien, troi oi sao ma nguoi nao chon Nhạc qua tuyet nhu vay. Toi nghe rat nhieu site ma vo site nao cung chi chon Khanh Ha, Y Lan, thình thoang Le Thu, Julie, Thai Thanh, vay ma vo site cua quy vi toi me luon. Thanh that cam on cai tai chon nhạc của bạn nào do. That la khong co cho nao de che het...

**-tui dan Sg tu nho toi lon do do xin loi da co y nghi sai!-*

Thanks

Mai

TÌNH PTG @ DUYÊN WEB SITE

(Mến tặng thầy Võ Anh Dũng, các anh chị Trần Kỳ Sơn, Võ Đình Huy,
Hồ Thu Thủy, Trần Huyền Linh)

Lời : Trần Thiếu Lan

Nguyễn Ngọc Điệp

Nhạc : Mộc Thiêng

♩ = 76

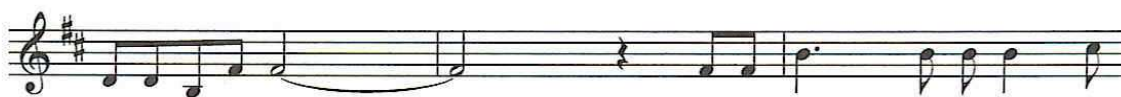
Tình cảm

Tôi nhớ có một lần anh đưa tôi đi về vùng ký ức

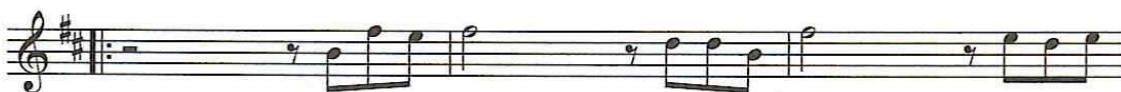
Khi nhận thư có một tấm hình và xúc động khi

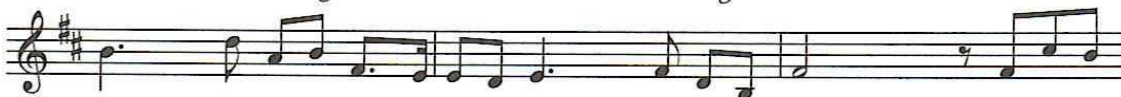
thấy ngôi trường thân yêu Trường của tôi sau bao năm xa

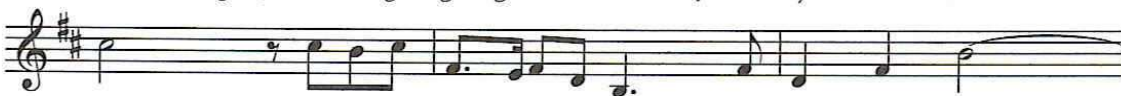
cách Với bao kỷ niệm ngày xưa tôi tưởng rằng đã quên

Trường Phan của tôi Đà Nẵng của tôi Nhớ ngày đi
Trường Phan của tôi Đà Nẵng của tôi Nhớ mùa Xuân

học sánh cùng bên bạn vui bên Thầy Cô với người mình thương Trường Phan của
nào nắng Hạ tan trường tung tăng nhớn nhỡ với nụ cười duyên Tuổi thơ còn

tôi Trên đường Lê Lợi có cánh phượng hồng ru hồn mộng mơ
đâu Đông vào lớp học nhạt lá Thu vàng rơi rụng ngoài sân

Này anh em ơi ! " Hữu duyên thiên lý năng tương ngộ " Hãy

tìm lại nhau gom hết chuyện lòng Tôi xin cảm ơn người Tình cho không biếu
không Tôi dâng trọn tấm lòng vui về năm tháng nỗi niềm nhớ
mong Trường Phan của tôi Đà Nẵng của
tôi thương vùng kỷ niệm ngày qua

Vừa là một nhà thơ, nhà văn và lại là một nhà soạn nhạc, cựu học sinh Phan thanh Giản Nguyễn ngọc Diệp hay Mộc Thiên cũng vậy đã từng làm phong phú cho web ptg.com , giờ nay anh đã làm cho ĐS-PTG thêm khởi sắc qua sự đa dạng của anh. Bài nhạc “ tình pTG @ duyên web site “trên đây chỉ là một trong những cảm tác mà anh đã dành cho ĐS chúng ta....

phạm ngọc diệp

trường cũ

thơ huyền linh

Ngày xưa đó , nơi góc đường Lê Lợi
Gặp cây dài ngã bóng mát Quang Trung
Còn đâu đây đọng dấu một ngôi trường
Rất thân ái , gọi tên Phan Thanh Giản.

Sân trường xưa , âm vang lời thầy giảng
Rất ngọt ngào thấm mát tuổi thơ tôi
Tuổi học trò mộng ước that đơn sơ
Tung đôi cánh vào vùng trời cao rộng

Bạn bè ơi! Nhớ chẳng hàng phượng vĩ
Ngẩn ngơ nhìn trong nắng buổi trường tan
Dáng em tôi nhỏ nhắn đứng mơ màng
Tà áo trắng phát phơ ngoài cửa lớp.

Gian bông giấy , hoa có còn đỏ rực
Trước sân trường nghe con gái nhỏ to
Chuyện băng quơ , chuyện mưa nắng học trò
Những câu chuyện miên man hoài không dứt.

Trường tôi đó ! hai dãy lầu xinh xắn,
Hành lang dài che bóng dáng người xưa.
Mảnh sân chơi đùa nổi nhớ đến gần
Tình bè bạn êm đêm ngày thơ ấu.

Phan Thanh Giản , trường xưa bao kỷ niệm
Dấu xa rồi vẫn thấp thoáng trong tôi
Những dáng hình bạn cũ , với thầy cô
Ôm ấp mãi mối tình thân ngày trước.

Giữa xứ người tôi đã thầm mơ ước
Có một ngày gặp lại bạn ngày xưa
Trái yêu thương , nhưng nhớ với mong chờ
Tình bạn cũ hồn nhiên đây lưu luyến.

Quê dù xa, tôi mãi còn nhớ tiếc,
Những chuỗi ngày đầm ấm ở quê hương
Thuở thần tiên , còn ôm vở đến trường
Dưới mái trường thương yêu Phan Thanh Giản

Dáng Xưa

Một bầy con gái trước hiên
Trường Phan Thanh Giản thơ ngây , dịu dàng.

Môi xinh, mắt biếc mơ màng,
Tóc dài sợi nhỏ , quấn vào đời anh.

Làm anh ngày nhớ đêm mong,
Đợi mai đứng trước cổng trường chờ em.

Tóc dài được thể làm duyên,
Nghiêng che vành nón , chẳng thềm ngó anh .

Tóc dài là tóc dài ơi !

Làm ơn giả bộ ngó anh chút mà .

Ô kia ! háy nguyệt ghê chưa ?

Mắt lờm , mắt ngó , rói bời tim anh .

Tháng ngày dù có qua nhanh,

Vẫn xôn xao nhớ tóc dài ngày xưa .

Trái bao sáng nắng chiều mưa

Chẳng hay mắt nguyệt có còn nguyệt không ?

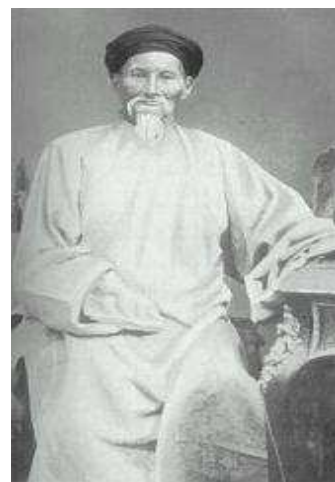
Mong sao có dịp về trường,

Thăm bầy con gái xếp hàng trước hiên .

trần huyền linh

nhân tham dự
ĐẠI HỘI KỲ 3
THỬ NHÌN LẠI CUỘC ĐỜI CỤ PHAN

Võ kim dung

Ban biên tập nhận được hai bài viết của cựu học sinh PTG Võ kim Dung, đây là những bài có tích cách phê bình, tranh luận về lịch sử và văn học. Trên một đất nước tự do những tư tưởng cá nhân đều được tôn trọng và trong một bài khác “Luận về chuyện Kiều” anh Dung có viết: “mọi thắc mắc, tranh luận, tác giả rất vui lòng lãnh hội và giải tỏa...”

Đại hội Phan Thanh Giản kỳ 3 tháng 8, 2007 tại Seattle, tiểu bang Washington đúng 140 năm ngày cụ Phan Thanh Giản (1796_1867) qua đời.

Khách mời tham dự bất ngờ hỏi tôi một câu: Tại sao anh là học sinh trường PTG mà ngày 30_4-1975, anh không noi gương cụ? Câu hỏi của người khách rất hay, nhưng cũng lại là một câu khó trả lời đối với tôi. Lý do là vì:

- Một, phải nói thật tôi là một người vô tâm. Tôi học trường PTG nhưng không biết lịch sử cụ Phan Thanh Giản mà lại biết cụ Phan Châu Trinh (vì trường PCT thường tổ chức thuyết trình PCT). Khi vào Sài Gòn học, đường PTG hàng ngày tôi đều đi, đường PTG là cái xương sống của Sài Gòn, nối liền với quốc lộ 1, xe đò ra Trung phải đi trên con đường PTG. Vậy mà tôi chỉ biết cụ Trương Vĩnh Ký.

- Hai, Để trả lời câu hỏi, tôi nói với anh ta người phải noi gương cụ PTG là Tổng Thống Dương Văn Minh! Thế nhưng trong hai thời kỳ,

sự việc khác nhau, không thể so sánh. Tháng 3, Hoa Kỳ đã có liên lạc với ông Dương Văn Minh nên ngày 18-3-1975, ông đã triệu tập những người thân cận với ông bên cầu Tân Thuận, ông cho biết là Hoa Kỳ muốn ông thay thế Tổng thống Nguyễn Văn Thiệu nhưng quá trễ, ông không nhận. Nếu công việc này giao cho ông trước 3_4 tháng ông sẽ chấp nhận. Trong thời gian khoảng một tháng Hoa Kỳ không tìm được người thích hợp, vì chỉ có ông Dương Văn Minh là người có đường dây liên lạc với Mặt trận Giải Phóng miền nam. Do đó giờ phút chót (no choice) để cho Hoa Kỳ rút khỏi miền Nam trong thể diện và tránh đổ máu, ông phải nhận lãnh trách nhiệm. Ngày 21-4-1975, ông cho người bạn của ông lên Long Khánh tiếp xúc với ông Huỳnh tấn Phát và ngày 29-4 ông cử người vào gặp Võ Đông Giang trong trại Tân Sơn Nhứt. Vậy thì T.T Dương Văn Minh không thể làm công việc như cụ Phan Thanh Giản.

Về phần tôi, tôi nghĩ, nhờ mình không biết lịch sử cụ Phan Thanh Giản nên... còn sống, làm chứng nhân dưới chế độ Cộng sản. Trại qua hơn ba chục năm từ ngày rời trường PTG ra đến hải ngoại, nhờ tạp chí Thế Kỷ 21 (tháng chín, 2004) có chủ đề về cụ PTG, tôi mới biết cụ. Đọc tạp chí Thế Kỷ 21, tôi ân hận biết về cụ quá muộn màng và cũng

thu mơ

*Gió thu lùa nhẹ tóc em bay
Phủ má xinh xinh, phủ dáng gầy
Phủ cả vườn thơ, che hàng đậu
Mây ngừng giăng lối, đất ngưng xoay
Bóng ai che lấp cả trời thơ
Tám hướng ta đi vẫn mịt mờ
Hồi chuông Tịnh Độ ngân vang mãi
Tứ đế chưa tường rõ đường tơ
Trăng thu tựa ngủ giữa lưng đèo
Một biển đạo vàng tỏa nhẹ gieo
Thấp tỏ khu rừng vô minh đó
Bến mê ta ngủ cõi tịch liêu
Những tường Sông Thu rất nhiệm màu
Sao chưa xóa được chuyện bể dâu ?
Trường Giang hai buổi triều lên xuống
Mặn ngọt như men của tình sầu
Đêm nay tuyết phủ cõi trần đây
Ô hay tạo hóa khéo dựng gầy
Rừng thu trắng toát im nằm nghỉ
Uống ánh trăng ngà lịm ngủ say*

tê hát

chính vì đó mà tôi sẽ nhớ mãi về cụ.

Lịch sử dân tộc Việt nam là lịch sử sanh ra những người mang kính ... đen . Và nhờ những người viết sử sai... tôi mới đọc sử, xin một vài dẫn chứng :

Để muốn loại nhà Nguyễn , người ta loại luôn cả những người làm việc dưới triều Nguyễn như cụ Phan Thanh Giản, Trương Vĩnh Ký , ...Đối với ông Trương vĩnh Ký , một người viết sử mà viết như thế này : Tại sao Pháp chiếm Đà Nẵng năm 1858 mà ông Trương Vĩnh Ký lúc đó 21 tuổi , là một bậc sĩ phu , tại sao ông không tham gia việc cứu quốc mà trái lại còn hoạt động cho Pháp !(mẫu quốc). Với một câu hỏi đặt ra để “tra tấn “ cụ Trương Vĩnh Ký mới nghe qua hợp lý . Nhưng người đặt câu hỏi lại là người chẳng hiểu ông Trương Vĩnh Ký .

Cụ Trương Vĩnh Ký (1837 -1898) mồ côi cha từ nhỏ , năm 10 tuổi cụ được một Linh mục người Pháp nuôi đem lên sống ở Cao Miên, năm 13 tuổi sang Pénang, ở đó học đạo cho đến năm 1858 , nghe tin mẹ mất , ông về thọ tang mẹ cũng là lúc Pháp đánh Đà Nẵng . Nhìn lại cụ Trương Vĩnh Ký , con quý vị sang Mỹ , được Mỹ nuôi, lớn lên Mỹ đánh Việt Nam , con quý vị sang đánh , quý vị đặt vị thế con quý vị thế nào ? Mặc khác , cụ Trương Vĩnh Ký xa Việt nam lâu ngày ở VN không ai biết cụ và cụ cũng không biết ai nhiều ở VN. Mặc khác cụ là một người Công Giáo từ nước ngoài về , ai là người tin cụ đem vào hàng ngũ chống Pháp. Và việc kết án cụ , cũng như kết án Thực dân Pháp , cũng không hẳn hẳn thực dân đều là kẻ xấu , tại sao chúng ta ghi ơn thực dân , bác sĩ Yersin. Trương Vĩnh Ký ở Sài Gòn mang tên ông , có một ý nghĩa là để cho thế hệ sau noi gương ông là một người có học kiệt xuất ,...

Việc kết án nhà Nguyễn , để xóa sổ nhà Nguyễn trong đó có ông Hồ Chí Minh tuyên bố một câu : “Vua Hùng có công dựng nước, bác cháu ta hãy cùng nhau giữ nước ...”. Đọc câu trên của ông Hồ , mới hiểu ông là người không thuộc Sử nhưng lại thích nói Sử và là một người vô ơn ! Hãy gạt ra ngoài chuyện vua Hùng là cháu vua Thần Nông (Shen Nung) của Trung Hoa đi tuần thú ở phương Nam... mà chúng ta nhìn vào thực tế . Nếu bảo vua Hùng có công dựng nước (miền Bắc) và bây giờ kêu gọi con cháu giữ nước (tức miền Bắc) nếu vậy thì ông

HCM không yêu nước , không muốn đánh miền Nam . Còn nếu ông HCM thuộc Sứ , ông sẽ nói : Vua Hùng có công dựng nước , các Vua (như là nhà Nguyễn) có công mở nước , bác cháu ta hãy giữ nước , thì mới đúng là một người biết sử VN và mới là một người biết ơn người mở nước . Nếu so sánh hai vùng đất , đất vua Hùng (miền Bắc) nghèo , đất nhà Nguyễn giàu có , không có miền Nam thì CS Hà Nội lấy đâu khoe : mỗi năm xuất cảng gạo đứng hàng thứ hai trên thế giới và dầu thô xuất cảng ... và nếu không có nhà Nguyễn thì đất nước Việt Nam đâu có hình chữ S như ngày nay !

Tuy nhiên , cũng phải nói thẳng là một người dân , hay một ông vua , không có ai muốn nước mình mất . Và nếu ông vua nào có chánh sách sai lầm để làm mất nước thì phê phán ông vua đó , chớ không thể bỏ cả triều đại “vào chung một bó” đập xuống vực thẳm một cách độc đoán vô tâm . Còn như ngày nay , nếu xét lại , cũng không phải trên giấy tờ , đầu môi chót lưỡi , mà cần có tấm

Trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng

lòng hành động cụ thể , xây lại đền đài cho du khách đến xem (vừa mang tiếng biết ơn, vừa làm tiền, dân có việc làm). Thế nhưng đối với CS Hà Nội , là một chánh quyền tội tệ như đối với dân tộc VN , xưa kia ở Trung Hoa , dưới hai triều đại nhà Minh và nhà Thanh , vua gốc Mãn Châu cai trị dân tộc đỡ khổ hơn là các vị vua gốc Hán cai trị trước đó . Ở VN , thực dân Pháp cai trị nhân dân VN đỡ hơn là dưới sự cai trị của người CS VN .

Nhìn lại lịch sử VN, nhất là nhìn lại cụ Phan Thanh Giản , người mà nhìn đúng đắn nhất , không phải ông sử gia hay lãnh tụ , mà một ông đầu khoán . Việc xây trường công như trường Phan Châu Trinh , Trương Vĩnh Ký ... nếu học sinh không thích, nhưng vì không đóng học phí vẫn học

được . Đảng này một trường tư , xây lên đặt một nhân vật “ phản động “ cha mẹ không cho con cái đến học , trường sẽ sập tiệm ngay . Việc xây trường đặt tên Phan Thanh Giản ở Đà Nẵng cũng là một vấn đề , ở Quảng Nam, đất Ngũ Phụng Tề Phi, nhiều người đi vào văn học sử , chính trị ... tại

Mộ cụ Phan Thanh Giản

sao không chọn người “đồng hương ” thế mà ông ta chọn cụ Phan Thanh Giản, giải thích việc này , có thể dân chúng ở Đà Nẵng kính trọng cụ Phan. Thế nhưng trường khởi công xây dựng năm 1954, lúc mà đất nước phân chia , tình hình chánh trị phức tạp , vậy mà một người đầu khoán xây cất ngôi trường , để về sau đào tạo nhiều thanh niên nam nữ ưu tú trong xã hội . Chúng ta cần ghi nhận điều này .

Riêng đối với cụ Phan Thanh Giản , nhiều sách vở đã viết về cụ . Và đối với chúng tôi nhận thấy cụ Phan Thanh Giản là một người đặt trách nhiệm lên trên hết , trách nhiệm đối với vua, với nước, với dân. Khi công việc giao không làm tròn, đối với một người già như cụ , vì khí tiết cụ có thể quỳ sinh. Nhưng trái lại , cụ tuyệt thực dầy vò thân xác bao nhiêu ngày rồi mới quỳ sinh, thì không thể nói cụ là người không yêu nước . Ngày nay ở Đà Nẵng (và các nơi khác) chẳng lẽ các nhà văn hóa , chính trị ... tiếp tục mang kính đen ! Hoặc nếu vì có bệnh cũng nên đi giải phẫu để nhìn lại cụ PTG một cách trung thực và trả lại ngôi trường mang tên Phan Thanh Giản .

Nói gì thì nói , với lòng kính trọng cụ Phan Thanh Giản .Nếu có dịp về VN , tôi sẽ xuống miền Tây nơi mộ phần cụ yên nghỉ, thắp cho cụ một nén nhang, dù là biết về cuộc đời cụ quá muộn.

US Kim Dung

nhớ trường xưa

đỗ xuân qui

*Cali, mùa thu cùng nhau về dự Hội ,
Tay bắt tay, rộn rã tiếng cười.
Lòng bạn lòng ta vui biết mấy ,
Tự trường xưa còn vang vọng đâu đây !*

*Xuân qua về lại quê nhà
Trường còn đó , bạn bè đâu hết
Vài bạn gái theo chồng xa xứ
Trường vôi , bông giấy đỏ còn đây.*

*Như trẻ lại một thời niên thiếu,
Nhớ những chiều hôn thơ bên cửa sổ
Tà áo trắng tóc em bay theo gió,
Đã xa rồi , mong nhớ vẫn trong ta .*

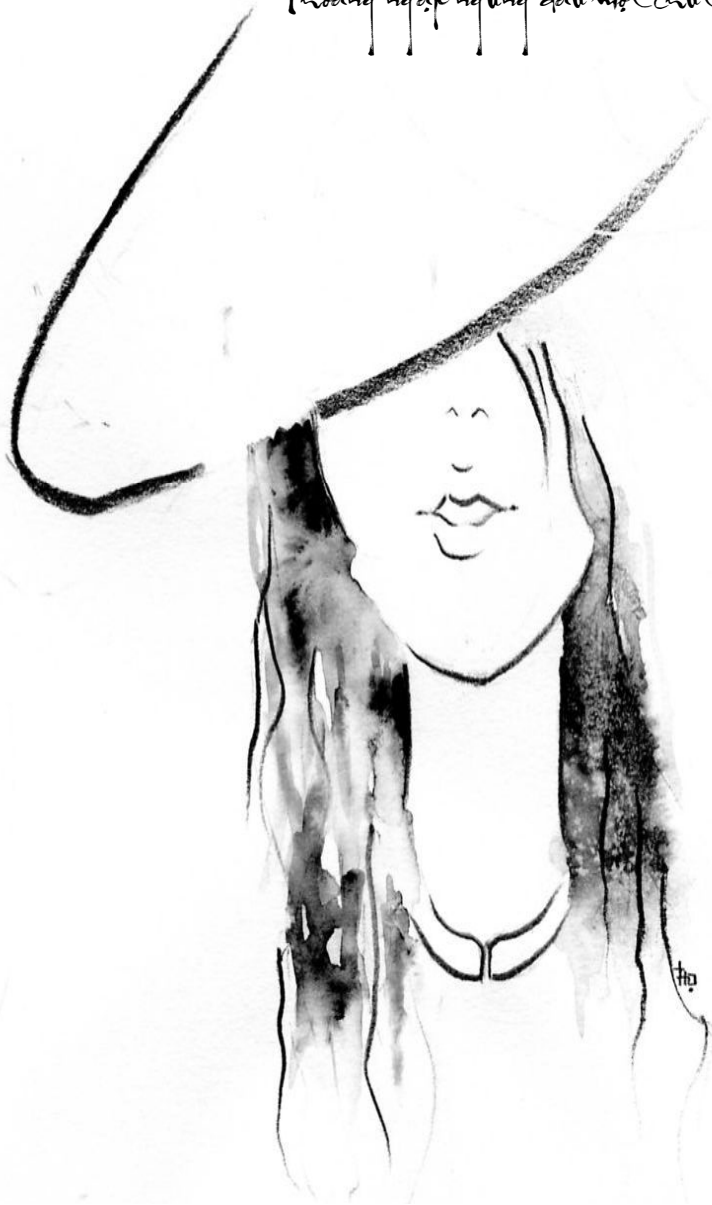
*Từ thuở biệt tin em , tin bạn
Lắm buổi chiều vẫn nhớ dáng em qua
Tà áo dài , xe velo cọc cạch
Muôn dặm chờ em vẫn kiên sa.*

*Một mai khi trở về thăm lại
Thăm trường xưa , phố cũ , bạn bè thân
Thăm Thầy cô, thăm người em nhỏ
Không biết em, Có còn nhận ra ta !*

DXQ71

Gởi niên khóa 71 của tôi

Em nghiêng nón về che đôi mắt biếc,
Thoáng ngáp ngừng đầu một chút còn xao.

Phụ Bản - Thẹn Thùng - Tranh Khánh Thọ

Bạn thân,

Thời đại nguyên tử chúng ta đã cảm thấy nhanh, đến thời đại điện tử (high tech) thì lại càng nhanh bạo ! Đời sống ở xứ Mỹ đã cung cấp thỏa mãn ta đủ mọi thứ về nhu cầu vật chất, nhưng đời lại chúng đã cướp mất đi của chúng ta một thứ rất vô giá trên đời đó là : THÌ GIỜ.

Đi đâu bạn cũng nghe tiếng than đầy lỗ nhĩ rằng “ không có thì giờ, không đủ thì giờ...” Mà thật vậy, bạn cũng như tôi mở mắt ra bước xuống giường là biết bao chuyện phải làm trong ngày, mà nếu bạn là đàn bà kiêm việc nhà thì việc phải kiêm gấp đôi. Ngày này qua ngày khác , tháng này qua tháng khác... Thời gian trôi qua lúc nào ta cũng chẳng biết. Già lúc nào ta cũng chẳng hay ! Đến bao giờ chúng ta mới có thời giờ và dành thì giờ cho nhau, Hỡi những người bạn chung lớp chung trường của thuở niên thiếu . Nếu không bây giờ thì lúc nào ???

Website PTG , www.ptgdn.com ra đời không ngoài mục đích nối lại tình thầy trò bạn hữu đã thất lạc đi từ hơn ba chục năm qua . Bằng phương tiện truyền thông web kết hợp những nhóm nhỏ và riêng từng cá nhân PTGĐN sinh sống rải rác từ khắp nơi trên thế giới , đáp ứng các nguyện vọng của thầy cô và các cựu học sinh trên mọi phương diện : tin tức , văn hóa , nghệ thuật , giải trí ... và kiêm phần tìm trẻ lạc . Ngoài trách nhiệm phục vụ , trang web còn duy trì tài năng của các văn hào thi sĩ PTG , khuyến khích nhắc nhở các mầm non đã hai màu tóc , cố gắng dành thì giờ trao đổi môn Việt văn của mình bằng cách viết bài cho web. Rất hân hạnh tôi là một trong những mầm non đó !

Bạn chưa từng vào trang web của trường ? Thi đây là cơ hội để bạn khám phá ra cả một khung trời mới . Mầu nhiệm thay ! Có đầy đủ những kỷ niệm ngày xưa yêu dấu dưới mái trường . bạn sẽ đọc được những dòng tâm sự qua những tác phẩm văn thơ nhạc do chính các con, cháu và rể của PTG sáng tác và để rồi nghe lòng mình dâng lên một niềm cảm xúc, hãnh diện. Nghe thầy cũ bạn xưa đang cùng nhau trao đổi những tin tức, bàn thảo kế hoạch, góp ý kiến cho cuộc gặp gỡ sắp tới , hay cho tờ báo sắp ra đời , hoặc nghe các chị trong hội ái hữu đang tích cực

thanh lương

thì giờ cho nhau thì giờ cho nhau

Hãy nghe cảm nghĩ của một cựu học sinh PTG nói về Website của trường : đó là một khung trời củ, là hội tụ những kỷ niệm của ngày xưa yêu dấu....

kêu gọi lòng hảo tâm của các bạn để trợ giúp các thầy cô hay các bạn nào đó ở quê nhà đang trong cảnh lâm than mà tôi chắc rằng bạn sẽ không tránh khỏi những cơn xúc động , cảm kích lẫn ngạc nhiên sau bao nhiêu năm xa cách mà tình thầy trò, bạn hữu vẫn đượm nồng hương sắc. Chẳng may bạn có một vài bạn thân đang ở trời mô đất hời không biết đâu mà mò thì Website sẵn sàng giúp bạn rao trên mục tìm trẻ lạc và đây cũng là một trong những mục tiêu chính của web nhà .

Thầy Cô

Bạn là người đã quen thuộc với trang Web , chắc bạn cũng đã nghe được nhiều tiếng khen ngợi từ khắp nơi về Website của trường . Hấp dẫn từ hình thức đến nội dung , đẹp từ cách trang trí cho

Bạn cũ

đến cách xếp đặt...Việc duy trì trang web đòi hỏi rất nhiều thì giờ cùng với những cố gắng học hỏi không ngừng về nghệ thuật cũng như kỹ thuật mà các bạn Website không quản ngại thì giờ quý báu của họ đã cống hiến cho ta. Vậy xin bạn nhớ dành thì giờ tiếp tục log in vào web trường để chúng ta cùng nhau sinh hoạt cho web một ngày một phong

phú và tồn tại lâu dài.

Dưới sự hướng dẫn của thầy Võ Anh Dũng , người thầy và người anh cả đầy tâm huyết với trường , hội ái hữu và ban tổ chức địa phương đã vượt mọi khó khăn về tài chánh lẫn năng lực và thời gian để thành tựu một cuộc hội ngộ cuối tuần hằng năm . Với mục đích tạo cơ hội cho các bạn gặp gỡ hàn huyên tìm lại tình thầy trò , bạn bè thân thương PTG mà ta đã mất đi một thời và tiếp tục gìn giữ , diu dắt và vui chơi với nhau trong quãng đường còn lại của tuổi già về chiều . Thế thì bạn hời xin bạn cũng dành thì giờ đến chung vui ca hát và chơi các trò chơi với chúng tôi như ngày xưa chúng mình còn chung mái trường nhé ! Bạn vẫn còn cái tính dí dỏm , tếu , nghịch ngợm, thích chọc ghẹo thiên hạ mà chưa bỏ đi được thì đây mời bạn hãy gia nhập vào website lý tưởng phanthanhgiandanang@yahoogroups.com do anh Đỗ Tiến Như và anh Trần Kỳ Sơn làm chủ nhiệm mà các anh ấy đã đặt tên là “ Quán café PTG “ Vào đây bạn sẽ được thưởng thức những món ăn tưởng tượng đặc biệt đầy hương vị quê nhà . Món phở Bắc và bún bò Huế bà Đào năm xưa chừ được chế biến dưới tay lão luyện của chef Võ Anh Dũng . Ai bảo thầy không giỏi tài nội trợ ? Những ly chè đã mát rượi , ngọt lịm trước cổng trường mỗi buổi tan học vẫn còn bán tại đây . Thêm tiếng chai bìa cùng nhau cùng những món nhậu ba miền bí quyết gia truyền của anh chủ quán. Thường xuyên bạn sẽ chứng kiến những cuộc tranh luận sôi nổi lý kỳ của các phe đã khiến chén đĩa bay vèo vèo như các vệ tinh bay chung quanh trái đất làm anh chủ quán lo sợ phải vận động thêm an ninh tới giữ trật tự . Chưa hết , bạn lại còn được hưởng những giây phút êm đềm ngây ngất trong những bản nhạc tình bất hủ với các giọng hát vượt thời gian .

Năm 2005 qua lời chúc sinh nhật hai năm thành lập web trường thầy Võ Anh Dũng đã viết “ Quán PTG , web trường là nơi chốn yêu dấu để nuôi dưỡng những tình cảm thật trong sáng và cao quý là tình sư đệ, đồng môn và tình bằng hữu...” Vậy bạn còn chần chờ gì nữa ! Mời bạn , xin bạn hãy dành chút thì giờ rù nhau ta cùng ghé quán . Bảo đảm tính hiếu khách của các anh chủ quán lúc nào cũng niềm nở như các ly cà phê nóng hương bay ngút ngàn mùi vị đang mời đón bạn. Bạn là người hơi khó tính , thích sự yên lặng , thuộc loại chọn bạn mà chơi thì hãy dành thì giờ e-mail cho nhau . Bạn ở bên kia địa cầu sẽ không còn cảm

thấy lẻ loi hay không biết tin tức gì của chúng tôi ở bên này trái đất . Sau mấy mươi năm xa cách tiếng cười , tiếng nói và ngay cả tiếng khóc của nhau lại sống đây trong tim . Những gì mà ngày xưa cho là bí mật , không dám hé môi thủ thi với bất cứ ai, dấu như là mềo dấu cứ thì nay đã bật mí cho nhau . phổ thông nhất là những chuyện tình thầm kín có khi còn éo le . Có nàng mơ tưởng đến bóng hình hấn mà hấn lại đi theo em khác . Có chàng yêu em mà không đủ can đảm tỏ tình để kẻ khác dặt đây . Có cặp may mắn được yêu nhau ra rết nhưng rồi phải đành chia tay vì vận mệnh đất nước . Có cả đến một ngàn lẻ một chuyện tình khác nẩy nở trong đời học sinh ... Vậy xin bạn hãy dành thì giờ chia xẻ nỗi cay đắng ngọt bùi với những cuộc tình kém may mắn của mình bạn nhé !

và những kỷ niệm ...

Sau hơn ba mươi năm lăn lộn với trường đời và trường tình , tình bạn càng trở nên phong phú phải không các bạn ? Chúng ta có chuyện quá khứ để kể cho nhau nghe. Chúng ta có chuyện hiện tại để chia sẻ , học hỏi . và chúng ta có cả chuyện tương lai để bàn luận cùng nhau. Với kinh nghiệm sống lâu lên lão làng chúng ta đã biết cách trân trọng quý giá tình bạn . Chúng ta không dám nói bừa nói ầu , nói bậy như ngày xưa , sợ động tĩnh tâm linh bạn ta sẽ biến đâu mất lần thứ hai . Chúng ta học cách tôn trọng các ý kiến khác nhau , cũng như tế nhị trong vấn đề tình cảm của bạn . Có cần hành động hay quyết định việc gì chúng ta sẽ cân nhắc , uốn lười bảy lần trước khi lên tiếng . Trái tim và tấm lòng của chúng ta cũng lại lắng , nhân đạo hơn, để thông cảm hoặc tha thứ khi bạn rui ro sơ ý lầm lỗi . Vòng tay ấm áp sẵn sàng mở rộng ôm bạn và ôm tất cả những phiền muộn, khó khăn trắc trở của bạn vào lòng . Tóm lại nhờ có bạn chúng ta

đã trở thành một người tốt dễ thương hơn , vì ở vào tuổi ngũ tuần hay lục tuần thì bạn ơi ta chỉ có mất nhau nhiều hơn là thêm nếu chúng ta không khôn khéo gìn giữ . Cho nên tôi rất cảm ơn bạn đã tìm về với chúng tôi , về với trường lớp . Và khi cảm ơn bạn , chúng tôi không quên cảm ơn những người đã sáng tạo ra internet, một dụng cụ không thể thiếu trong cuộc đời còn lại của chúng ta . Riêng các bạn đang phục vụ website PTG xin cho tôi gửi gắm lời cảm ơn chân thành tới chị Trần Thiều Lan, anh Võ Đình Huy và chị Ngô Thu Thủy đã hy sinh thì giờ cùng với cố gắng học hỏi nỗ lực không ngừng trên mọi lãnh vực trong việc điều khiển và duy trì website cho tới ngày nay . Xin đa tạ thầy Võ Anh Dũng , các thành viên trong hội ái hữu chị Trần Ái Cẩm , chị Trương Hoàng Vân , chị Nguyễn Thanh Nhạn đã tạo cơ hội và hướng dẫn đàn em PTG về với nhau trong những năm họp mặt đã qua và sắp tới của trường . Xin cầu chúc cho thầy và các chị được hạnh phúc, dồi dào sức khỏe và tinh thần minh mẫn tiếp tục phục vụ cho lý tưởng của mình . Riêng các anh chủ quán, người gác công , người giữ an ninh yêu quý , tôi sẽ tình nguyện tụng kinh hằng ngày cho các anh được nhiều may mắn, làm ăn phát tài , gặp nhiều khách quý và nhất là giảm bớt được nạn cướp bóc . Tôi chúc thể vì lắm khi quán phải điêu đứng về những tên phá phách, nhất quý nhì ma , thứ ba học trò .

Tôi đã được biết tin tức của bạn , hằng ngày được dịp ngồi với bạn trong những lần họp mặt và những ngày tháng vừa qua tôi lại được hân hạnh chung sức , chung đường với nhóm chủ trương thực hiện Đặc San 2008 kỷ niệm ngày họp mặt lần thứ 4 của trường . Những điều tôi đã mơ ước trước đây về mái trường nay đã thành sự thật, nhưng lắm khi tôi cứ ngỡ là mình đang mơ !!! Như một phép lạ. Trời đất còn đoái tưởng đến những người con lạc loài trên xứ lạ quê người , và với ý nghĩa này cũng xin cảm ơn trời đất !

Xin cảm ơn các bạn đã dành thì giờ quý báu cho nhau . Nếu chúng ta không dành thì giờ cho nhau bây giờ thì khi nào hồi bạn ?

phạm thanh lương

trương thỡ

nguyễn phi hoàn

còn nhớ hay quên

*Em với tôi cùng chung vắn “ hát “
Tim bỗng ca lên khi cuối học kỳ
Tôi được ngồi gần em trong những kỳ thi
Vì cùng chung vắn
Chứ không phải vì duyên số
Mái tóc em buông dài bay theo chiều gió
Mắt đen tròn lúng liếng nụ cười duyên
Mười mấy tuổi đời chưa biết tình yêu
Chỉ biết ngồi gần em xẽ chia bài thi khó
Em là con gái thường thì không giỏi toán
Tôi lười học bài nên ghét môn Sử Địa Công dân
Khi gặp bài toán em lại phân vân
Tôi láo liêng chìa em tờ giấy nháp
Môn Sử Địa Công dân ít khi nào tôi thuộc
Len lên nhìn bài em làm như dòng sông uốn khúc
Đôi khi em vô tình bài bị che mái tóc
Tôi bí đường vén mái tóc lên coi
Làm con gái em dễ quây bài
Những tờ “ phim “ em để dưới ghế ngồi
Cỏ vạt áo dài phủ kín
Tuổi học trò thường hay tinh nghịch
Tôi dỡ áo em lên bỏ xuống mấy lần
Em sợ bị lộ khéo chân tôi - đừng dỡ*

Tôi biết em đang nín thở
Khi thầy giáo đi ngang
Đôi khi tâm hồn tôi bỗng lang thang
Nghe hương tóc em bay trong gió thoảng
Em vẫn thích môn Anh văn hơn môn toán
Tôi viết mấy chữ lên mặt bàn "I love You"
Em vẫn tinh bơ hay là em không thấy
Tìm tôi buồn hồn bỗng ngu ngơ
Đã mấy năm từ già tuổi học trò
Bỗng lại gặp em buổi chiều trên đường phố
Cũng là chuyện tình cờ
Vẫn chiếc áo dài trắng xinh như ngày đó
Em bây giờ cô giáo sống với tuổi mộng mơ
Tôi hỏi em còn nhớ Kỷ niệm ngày xưa
Vẫn đôi môi hồng chớm nở
Lúng liếng nụ cười duyên
Vẫn mái tóc đen huyền
Trong chiều nghiêng nắng đỏ
Em trả lời rằng : còn nhớ sao quên

Nguyễn Phi Hoàn

(Viết cho kỷ niệm tuổi học trò)

còn nhớ tên nhau

*Tám hình cũ bạn bè cùng lớp
Dù thời gian vàng úa nhạt màu
Vẫn đưa ta về kỷ niệm ngày xưa
Dưới mái trường gió lùa ô cửa lớp
Tay em ôm cặp nở nụ cười duyên
Nón lá che nghiêng trong chiều lộng gió
Mắt tròn đen tóc rẽ đường ngôi
Đây cô bạn thân quen ngày xa xưa đó
Một thời hương sắc
Ai ngờ phải số long đong
Đây thằng bạn thích đi rong
Thường nhẩy rào trốn lớp
Thằng ôm cặp giỏi toán giỏi Anh văn
Thầy đang cười tươi bên những mái đầu xanh
Thằng này đánh banh cừ nhưt đội
Thằng này đàn giỏi hát hay
Cô này nghe đang ở Mỹ
Thằng này ở tận Tân Tây Lan
Thằng này còn ở Việt Nam
Kỷ niệm bay về trong trí nhớ mênh mang
Dòng thời gian êm đềm trôi đi như số tuổi
Mái tóc ngày xưa bỗng bênh gió thổi
Nay pha màu sương khói ngàn lau
Ngày nào còn gọi mi tao
Quàng vai nhau vô quán chè cà phê quán nhạc
Bây giờ ngàn phương xa thăm
Nhìn tuổi đời ngơ ngác
Có còn nhớ tên nhau*

nguyễn phi hoàng

Lê Quang Văn

Giáp mặt tử thần

trình người bao la

Giáo Sư Lê Quang Văn, đẹp trai, cao ráo, dạy giỏi và là vị hiệu trưởng lâu năm nhất của trường PTG Đà Nẵng. Dưới sự dìu dắt của Thầy và ban Giám Học, trường PTG trở thành một trường Tư Thục uy tín và nổi tiếng vào bậc nhất của thành phố. Vừa mới đây, thầy lâm bệnh nặng, phải qua nhiều bệnh viện nhưng nhờ phép mầu thầy đã qua khỏi... Với một giọng văn dí dỏm, vui tươi thầy đã kể lại cho chúng ta những ngày trên giường bệnh trong những cơn thập tử nhất sinh... với một chú thích : “ chuyện thật 100%, được ghi lại cẩn thận từng chi tiết ” ...

Có thể nói không ai như tôi, dám tự hào đã đến được cánh cửa xanh, trên có biển đề “ Thiên đàng môn”. Đợi trong chốc lát, thánh Phêrô ra bảo, “ Ta đã làm mất chìa khóa, thôi con về đi”. Tôi đã đến cửa vàng của Tây Phương Tự, gặp A Nan_Ca Diếp, đòi “lót tay” mới cho vào. Tôi đâu có bình bát vàng như Đường Tăng để hồi lộ nên đành ở lại. Nghĩ mình đâu có gây gì ác đức, tội lỗi để đáng bị Sa Tăng hành hạ, để bị đọa đày nơi hỏa ngục như mẹ của Mục Liên Thanh Đề. May mà chưa qua cầu vô ưu, chưa ăn chén cháo lú, nên đã may mắn nghe được biết bao tâm tình níu kéo của thân hữu, bạn bè, học trò cũ, bà con và gia đình ruột thịt. Tôi đã tỉnh lại ở phòng hồi sức cấp cứu bệnh viện Pháp Việt như thế đó.

Qua các bệnh viện :

Bị ám ảnh hơn hai tháng trời chữa bệnh ngoại trú, dị ứng vì mắc nhiễm virus giun, lãi, sán chớ tại bệnh viện Hoàn Mỹ, nên khi thấy hai tay ngứa ngáy ửng đỏ, tôi đã điện thoại hỏi người bạn thân, GS Bửu Mật, xưa nay vẫn thế, đề xin ý kiến : Bửu Mật giới thiệu nên đến bác sĩ chuyên khoa da liễu, Huỳnh Huy Hoàng, có phòng mạch tư ở đường Minh Phụng để khám nghiệm. Chỉ khám qua nghi bệnh chàm (vảy nến) BS Huy Hoàng cho toa thuốc uống 4 ngày _ nhưng chỉ qua một ngày uống thuốc bị nấc cụt nhiều _ gọi điện thoại hỏi, BS bảo ngưng uống, kẹt nấc qua hôm sau BS Hoàng đi công xa, biết ngày nào về mà đợi !

Nhân cơ hội, thử kiểm bệnh viện nào hiện đại, đây đủ tiện nghi đến xin nội trú mấy ngày để kiểm tra toàn diện và điều trị luôn thể : BV Đa khoa Quốc tế Vũ Anh vừa mới khai trương : Hoàn hảo, hiện đại, đạt chuẩn y như khách sạn 5 sao !!!!

Sau 4 ngày ở lại điều trị, được khám nghiệm, xét nghiệm ... được truyền dịch, bơm thuốc ... vì đã không ăn được, tôi xuất viện để uống thuốc theo toa qua sự “ hào phóng” của các bác sĩ tặng cho tôi : Viêm họng cấp _ gout cấp _ dị ứng da, cảm sốt (nấc cụt) với hơn 10 loại thuốc, uống ngày hai lần !!!

Qua hơn hai ngày ở nhà uống thuốc, thấy sức

khôe suy giảm nhanh, không ăn uống gì được thêm nôn mửa , tôi đã gọi điện thoại cho người bạn cũ, Nguyễn Vĩnh An , để giới thiệu cho nhập viện điều trị tại bệnh viện VICTORIA (MỸ MỸ Clinic) mà con của An là BS Nguyễn Vĩnh Tường trong ban Giám Đốc , để an tâm phó thác sinh mạng !

Sau 5 ngày sáng đi chiều về , vì bệnh viện này không có nội trú , BS Nguyễn Vĩnh Tường _ không điều trị nhiều _ chỉ khám nghiệm_ xét nghiệm và theo dõi , đã kết luận một cách tự tin : Chú đã bị bệnh phù nề toàn thân do ngộ độc thuốc (dị ứng thuốc, lạm thuốc ..) và do nhiều loại thuốc mà cũng chưa chính xác là bị do thuốc nào ! BS Tường đề nghị chuyển lên bệnh viện Pháp Việt , môi trường tốt nhất , có bạn thân quen , để được điều trị nội trú . Biết ơn BS Nguyễn Vĩnh Tường !

Những ngày ở bệnh viện Pháp - Việt :

Vào phòng cấp cứu BV Pháp Việt, dù có hồ sơ bệnh án do BS Tường chuyển, nhưng rồi cũng phải bị khám nghiệm, xét nghiệm... Qua hôm sau , có lẽ chất độc đã phát tán đến đỉnh điểm : người bị phù nề toàn thân, và bắt đầu hôn mê, được đưa ngay vào phòng săn sóc đặc biệt ! Cho đến khi tỉnh dậy như đã nói ở phần mở đầu , quanh tôi không thiếu một ai : cả một “đại dương” tình cảm níu kéo tôi lại với sự sống . Nào thân hữu, học trò cũ, họ hàng ruột thịt xa gần, dâu con ...không thiếu ai, cứ xếp hàng hai người một lượt vào phòng thăm liên tục ...

Qua hai ngày ở phòng chăm sóc đặc biệt : đeo tòng teng bình dịch truyền vào thẳng tim mạch ở háng (vì người tôi trương phình tim không có mạch, phải mổ sâu vào háng gần 5cm để lấy tĩnh mạch) người bời thối đỏ lôm từ đầu đến chân. Mỗi sáng có y tá, y công đến chà rửa, lau khô và bôi thuốc lại.

Đã có mầm sống ! Thấy cả đồng bản đồ hồng giữa sàn sau khi tắm , cô y tá bảo : da của chú đó , đẹp như xác pháo , chú đón xuân sớm . Khi đó người tôi chỉ khoát có tấm drap trắng , tôi quần quanh lại và cất tiếnghát : ngày nhà em pháo nổ , anh cuộn mình trong drap ... Cô y tá tiếp liền : như con sâu làm tổ, trong trái vải có đơn !!!

Ngày hôm sau , trước khi đi tắm tôi hỏi cô y tá : Người ngộ như tôi , nếu nói tôi bị Aids (sida) có ai tin không ? Đâu có chú , cô y tá trả lời , người bị bệnh Aids bị chảy máu mũi , đau đốn kêu la ghê lắm, còn như chú chỉ lột thay da thôi , thay da chú sẽ sống lâu hơn, trẻ đẹp hơn cho coi ! Yêu đời biết bao !

Thầy Văn và lớp 71-72

Qua ngày thứ ba thì được ra phòng ngoài (P419) cũng được BS khám , y tá săn sóc tắm rửa mỗi ngày truyền dịch (có thuốc) liên tục trong hơn mười ngày tính có đến hơn 60 bình ! Có thêm người nhà ở lại và được tiếp bạn bè, học trò cũ và bà con thường xuyên . Cũng có nhiều chuyện vui vui mỗi ngày .

Thầy Văn hình chụp năm 2005

Cô y tá cũng khá xinh đang “ cân đo đong đếm” tình hình bệnh nhân như thường nhật hỏi chuyện : Chú người Huế, cháu cũng Huế đây, mới

vô được 3 năm. Cháu mới vào mà được làm việc ở đây là thuộc loại giỏi lắm đó , ôi Huế của ta , có Huế xinh đẹp như cháu người ta ai cũng muốn ôm Huế vào lòng , chứ Huế như chú đây ai cũng muốn tránh cho thật xa ! Chú cháu cùng cười vui .

Trước ngày xuất viện (ngày xuất viện rất bất ngờ , do BS điều trị quyết định, dĩ nhiên có thông qua bệnh nhân) cô y công cũng khá xinh, tuổi khoảng 20 , trong khi tắm rửa làm vệ sinh cho chú , hỏi cô chú còn con trai độc thân xin làm quen và biết đâu ... được làm dâu cô chú ! Nghĩ vợ chồng già có con dâu làm nghề y thì quá hay bèn nói : Chú còn hai đứa chưa vợ , nhưng nghề sĩ lắm, cháu có thích ca nhạc không ? Có chứ , cháu có đi học thanh nhạc mấy tháng , sau đó bỏ qua ngành này , nhưng làm sao đây ? Cháu để lại số ĐTĐĐ của cháu hoặc chú cứ bấm chuông gọi đích danh cháu khi nào ảnh đến thăm rồi giới thiệu để làm quen trước . Sáng hôm sau bất ngờ xuất viện, để lại sau cô dâu hờ , chưa hề thấy mặt tinh lang !

Sau 11 ngày điều trị, có lẽ thấy sự sống đã ổn , dù chất độc trong máu chưa tẩy rửa hết (cũng có lẽ BS cảm thông về sự tốn kém) nên đã cho xuất viện , về nhà tiếp tục săn sóc và uống thuốc theo toa .

Vận xui còn đeo đuổi : Bị lở loét lưỡi họng (chắc nhiều người đã biết bệnh dịch lở mồm long móng của trâu , bò , heokhắp thế giới mà VN cũng gọi là LMLM) tôi mới bị LM (1) Lở Mồm. chưa bị LM (2) Long Móng hơn 5 ngày chỉ biết hút chất lỏng dinh dưỡng qua cái ống thẳng vô họng , để duy trì sự sống .

Bao la tình người :

Ngay từ những ngày đầu chớm bệnh, rồi nhập viện Vũ Anh ... thì cả một “đại dương” tình cảm phủ lấy tôi , không thể cho tôi chết được . Tay tôi không đủ dài để ôm lấy mà chỉ biết ứa nước mắt ,...rồi nước mắt lăn dài, không kiềm lại được.

Nhóm bạn “ không chịu già” liên tục luân phiên thăm hỏi trong đó có bạn tưởng như chết mô rồi như Vĩnh Vinh ! Các bạn lại trung gian nhận, gửi EMAIL trong và ngoài nước những lời thăm hỏi , động viên . Những bạn xa Lê Đáo, Trần Hữu Tá, Dương Đức Phương và ngay cả

ông bạn “ vô tư” nhất Nguyễn Đình Uyên vừa mới đến Mỹ cũng đã điện thoại trực tiếp thăm hỏi nhiều lần (hẹn tháng 4/2008 sẽ rủ nhau cùng đi Vũng Tàu)

Thầy Văn và học trò

Nhóm cựu GS và cựu HS Phan Thanh Giản cũng tề tựu kịp thời , khá đông đủ , luân phiên đến thăm hỏi chia sẻ và cầu nguyện cho thầy chóng khỏi bệnh . Đặc biệt tôi ghi nhận các học sinh từ Mỹ : Đỗ Xuân Quý, Nguyễn Thị Bích Liên đã cho người thân đến thăm hỏi rất sớm . Học sinh Phan Xuân Cảnh ở Vũng Tàu cũng nhờ bạn đến thăm , chia sẻ vì quá bận rộn cuối năm chưa đến được.

Thầy Văn và các cựu Giáo Sư trong Đại Hội trường PTG Đà Nẵng tại Sài Gòn năm 2005

Những Lao Lai Trân, Gíp A Ứng , Quách Hòa Đạt, Huỳnh Thụy Phong ở Mỹ cũng gọi qua Thu Sương thăm hỏi rất nhiều lần .

Có những điện từ miền Trung về “để thương” như thầy ơi ! Thầy bị bệnh “ côi Âm” _ nói cô chịu khó mỗi buổi tôi thấp hương khăn vải , lạy bốn phương trời , mười phương Phật , phù hộ độ trì cho thầy khỏi bệnh rồi sẽ cúng tạ sau .

Tôi phải dành riêng một khoảng lặng cho tình cảm trên cả tuyệt vời của các cựu học sinh Sao Mai. Tôi dạy ở Sao Mai rất ít (4 giờ/1 tuần) không trực tiếp dạy các em ban A, ban C nhưng thầy vẫn là một cựu GS Sao Mai. Các em , cụ thể Bùi Diệu, Bùi Thị Mai ... đã cho thầy bay vào khung trời Sao Mai với hình ảnh dị dạng lúc cao điem, để rồi nhận lại biết bao lời thăm hỏi , chia sẻ , động viên ... Đặc biệt gặp lại đồng bào xa xưa , rất xưa GS Phạm Ngọc Vinh. Rồi khung trời Sao mai Đà Nẵng _ Phan Gia Hiền , đại diện đã đến gặp tận mặt mới an lòng ! Cầu mong các em cựu học sinh Sao mai sẽ tổ chức thành công Đại Hội Cựu GS và HS Sao Mai ngay tại trường cũ trước khi trường biến mất , nhường chỗ cho chân cầu mới bắc qua sông Hàn. Các cô giáo ngành mầm non ở tận Đông Xoài (Bình Phước) và Biên Hòa cũng không thiếu mặt trong những giờ thập tử nhất sinh của tôi .

Tình ruột thịt :

Bà chị gia trên 80 tuổi ở Đà Lạt đã tức tởm nhờ cháu đưa xuống coi tận mặt mới yên lòng , không thôi mấy lâu nay không ngủ được (dù trước đó bà tuyên bố chắc nịch cho tới chết , không bao giờ rời một bước khỏi sạp chợ bán trái cây ở Đà Lạt !) .

Đại gia đình bà chị ở Huế _ chị cũng đã trên 75 , người yếu vì vừa bị tiểu đường lẫn huyết áp cao không đi được , chỉ biết mỗi đêm đều thấp hương van vải cầu nguyện cho cậu _ nhưng cũng cứ ngay một đại diện vào ứng trực bên cậu suốt gần một tuần lễ . Con út của chị tuổi đã ngoài 30 , có vợ sắp có con _ rất thành công trong việc học và thành danh ngoài đời _ Cuối năm rất bận công việc, nhưng trong dịp công tác ở Long An, ngang qua thành phố Sài Gòn cũng đã tranh thủ (đã phải năn nỉ i ôi bảo vệ) để cho vào thăm cậu sau 10 giờ đêm . Thế rồi ngồi bên cậu nắn nắn tay cậu , nước mắt chảy và cứ lảm nhảm : sao cậu khổ thế này ! Hôm sau cháu bay ra Hà Nội họp, đã điện thoại vào Huế cho chị cháu “ không thể không

khóc được , đổ chị, khi thấy hình hài của cậu .

Ông anh ở Mỹ cũng gọi điện thoại đôi ba lần thăm hỏi liên tục, tiếp sức cho chú bồi dưỡng chút ít .

Tôi xin phép quý vị cho tôi được dành một chữ viết Hoa trong tận đáy lòng : NGHĨA TÌNH của “ Một nửa của tôi” sống để bụng chết mang theo.

một đóa hoa cho những tấm lòng ...

Tôi cũng không thể không nhắc đến con dậu trường của tôi , một loại dậu Huế xưa hiếm hoi, mà tôi có được !

Giờ đây “ Ai mua da , tôi bán da cho”, nằm dưỡng bệnh ở nhà tiếp tục uống thuốc theo toa, mỗi ngày “ Xù lông nhím” thải ra mấy “lạng da chết”. Dĩ nhiên người bức rức, khó chịu lắm chứ và phải chịu đựng vài tháng , theo lời BS mới phục hồi như cũ . Nằm dưỡng bệnh nghe bài hát Vô Thường của nhạc sĩ Phạm Duy sao mà hay quá “ *Hoa khô rời cành trơ / Xác hoa buồn rơi xuống/ cội hoa nuôi mầm dưới đất đen/ Có gì đâu mà em khổ, em phiền/ Đợi nhé em, đóa hoa rồi sẽ lên.*” Tôi đã được sống lại trong “ đại dương” tình cảm của bạn bè thân hữu, học trò , tình gia quyến, lại ràn rụa nước mắt trong hạnh phúc dâng trào.

Lê quang Văn

- Cựu Hiệu Trưởng PTG-Đà Nẵng
- Cựu giáo sư các trường PTG, Sao Mai, Bồ Đề, Bán Công Đà Nẵng.

phụ bản - mỗi đại hội, một hình ảnh đẹp - đại hội 1

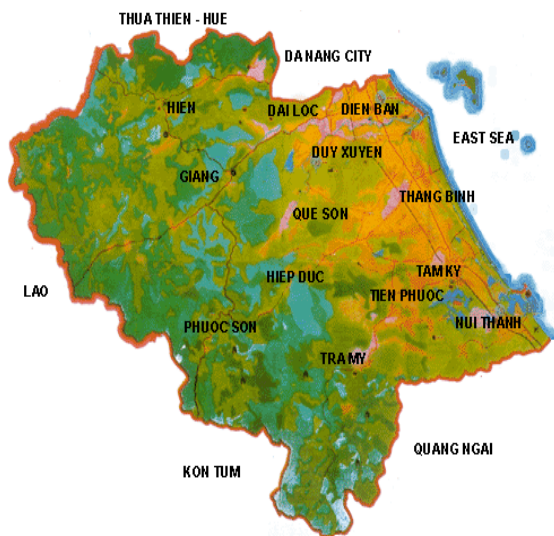
nước mắt sơn nữ

kim vân

Cách đây 45 năm, người con gái hay mặt áo đầm, quần tóc con tít dài tới gót chân thướt tha đi bộ từ góc đường Nguyễn thị Giang đến trường PTG...45 năm sau cũng người con gái đó sống đời như một nữ tu, lặn lội trên những vùng sơn lâm chướng khí, quên mình cho tha nhân. Hãy nghe Kim Vân nói: “ Tôi cũng là con người bằng xương bằng thịt, biết hiếu thảo với cha mẹ, kính trọng thầy cô, thân tình với bằng hữu và biết bỡ ngỡ, xông xáo, quần quít dạt dào em biết yêu lần đầu ...để rồi khi cuộc tình đầy ắp ướm mơ, tôi lại cảm nghiệm thật sâu sắc : mình được chọn một sứ mạng cao cả khác ...” Trong DS này, các bạn sẽ đọc thêm vài bài viết của Kim Vân gửi qua từ quê nhà...

(Kính dâng hương hồn thầy Đoàn thế Đức)

Quận Hiên, Giăng, Phước Sơn ... là những quận miền thượng du mà Kim Vân đã dẫn thân phục vụ.

Tôi đang dạy học ở Hiên, Giăng và Phước Sơn, ba huyện miền núi của tỉnh Quảng Nam. Đặc san kỷ niệm 50 năm thành lập trường Phan Thanh Giản được già làng Briu Prăm lưu ý. Ông mừng quýnh khi thấy tên thầy Vĩnh Linh, hiệu trưởng Phan Thanh Giản một thời, ông là bạn thân của thầy Vĩnh Linh - Thế là tôi có " giấy thông hành " hợp tình, hợp cảnh để vào buôn làng anh em K' Tu với chức danh: *học trò thầy Vĩnh Linh, bạn thân của già làng.*

Vận dụng kiến đã được học với các thầy cô cũ ở Phan Thanh Giản: lối hành văn súc tích, trong sáng, trữ tình của thầy Xuân, cách giải đại, hình ngắn gọn, dễ hiểu của thầy Văn, thầy Thông, thầy Đức : Giảng lý thuyết và rèn luyện bài tập để bổ sung cho bài học trừu tượng trong các môn lý, hóa của thầy Tuyên, thầy Minh ... tôi đã sớm được các em học trò đầu trần, chân đất dân tộc K'Tu đón nhận rất thân tình.

Các em phải lội bộ hàng chục cây số để đến trường - một buổi đi học, một buổi lên rừng kiếm sống bằng tre nứa, măng, rau ... Ở đây, người ta thu mua nứa nhỏ, đường kính khoảng 2,5^{cm} đến 3^{cm} để làm cán chổi- nứa lớn khổ chỉ để làm củi hoặc đan phên. Tiếc cho nguồn nhiên liệu thiên nhiên dồi dào vùng sơn cước, tôi ra Ninh Bình

Em bé dân tộc K'Tu

học nghề đan ghép tre nứa và mời già làng cùng một số anh em K'Tu ra Bắc học nghề - thú thật nếu không có made in " Học trò thầy Vĩnh Linh ở Phan Thanh Giản " thì để gì dân làng dám khăn gói theo tôi ra Bắc và tôi cũng chẳng dám làm trưởng đoàn học nghề. Vì nghe đâu bà con

Cô gái K'Tu

dân tộc sẽ thù người kinh nếu gây thất tín cho họ. Cụ Phan Thanh Giản kính yêu- con xin thấp

nhang vái cụ vì ân tình sâu đậm ấy. Thế là tôi trở thành cô giáo đa hệ: Dạy văn hóa cho học trò và dạy nghề tre nứa cho phụ huynh.

Học nghề xong, tôi khệ nệ đem máy tuốt nứa, chẻ nứa, uốn cong nứa, máy phun PU sơn bóng sản phẩm khi đã hoàn chỉnh ... dân làng mừng lắm vì được thay da, đổi thịt khi có làng nghề.

Già làng yêu cầu tôi thay mặt anh em công nhân ký hợp đồng xuất khẩu hàng mỹ nghệ, hai bên đối tác vui vẻ uống rượu cần, nhâm nhi thịt rừng, cơm Lam, rồi chia tay - Hẹn một tháng sau: bên này giao hàng, bên kia giao đủ 80% số tiền còn lại - Già làng Briu Prăm cẩn thận dán thời gian biểu lên cửa xưởng thợ:

Giờ làm việc : Sáng 8h đến 11h

Chiều 14h đến 17h

Sau mỗi giờ xin giải lao, thư giãn trong 10 phút - Tôi dạy văn hóa cho các em ở nhà ông Briu Lua gần đó, tiếng sè sè của máy tuốt nứa làm cô trò chúng tôi vui hơn - Giờ giải lao bên đó trùng với giờ ra chơi bên này, nên chúng tôi có thể phụ việc cho các chú công nhân hoặc cùng nhau trò chuyện vui ca bằng những bài hát dân tộc trữ tình:

*Lệnh đơn đầu đề cơn râu bột Noe
Zin nô lơ, rại đun đai cơ râm ...*

Vài ngày sau, không nghe tiếng máy, tôi ngạc nhiên chạy sang xưởng thợ: chú Lua mang gùi, anh Bui hút thuốc.

- Sao các chú không làm việc?

Chú Lua hờ hững lật vạt áo, lôi ra một bọc lớn bằng nắm tay:

- Cô giáo dốt quá, mình không có tiền, mình mới đi làm tre nứa. Tối qua, con heo rừng mắc bẫy, mình bắt, mình bán được nhiều tiền lắm. Bây giờ mình lên rẫy, đào sẵn về nấu rượu cần, nhậu đã - hết tiền mình mới đi làm!

Tôi hốt hoảng: Trời đất ơi, hợp đồng ký rồi, một tháng phải xong - các chú nhận 20% tiền cọc rồi !

tko

*Đầu ngọn mùa trăng, một cuộc chơi
Thiên hạ đua nhau, hát với cười
Chỉ riêng ta mãi, ôm sâu muộn
Buồn bã, lẻ loi, giữa cuộc chơi
Ta như là gió, mãi chơi vui
Nên nắng đan sâu, lên mí mắt
Linh hồn mục rã, rải khắp nơi*

*Vào giữa mùa trăng, lại cuộc chơi
Ngại ngừng, ta chẳng dám ngỏ lời
Thương em dáng hạc, gà ò guộc nhỏ
Đơn phương yêu hết, một kiếp người
Ngập ngừng hoa nở, buổi mưa rơi
Tay ta vẫn cứ, đong sâu khổ.
Đếm lá vàng khô, giữa chợ đời*

*Ở cuối mùa trăng, một cuộc chơi
Nhưng đời ta mãi, vẫn rối bời
Sợ bước chân vào, chung buổi tiệc
Mọi người sẽ bỏ ... chạy xa xôi
Thằng hề, mê mãi vẽ môi cười
Cuộc đời cũng cứ hoài lơ láo
Ta về, chấp nhận... một kiếp người.*

SC

Anh Bui tỉnh bơ : - Mình trả tiền cọc cho cô giáo đây.

Tôi cương quyết : - Nhưng đã ký hợp đồng rồi!

Ông Gióp phân trần : Mình không biết tiếng kinh mình không ký - cô giáo biết tiếng kinh, cô giáo ký thì cô giáo làm!

Mấy ông khác phụ họa: cô giáo dạy học đi, mặt trời lên đến ngọn tre rồi, chúng tôi lên rẫy đây !

Giàng ơi! Tôi chỉ biết kêu trời. Và để chữa cháy, tôi phải phone ra Thiên An - Huế - xin chạy cho kịp hợp đồng. " Giữa thế giới chỉ một thiếu số lên mạng, trong khi đại đa số đang lo mất... mạng" Bài giảng của vị linh mục trong thánh lễ Giáng sinh 2007 làm tôi chơi với. Tôi biết, tôi được Thiên Chúa chọn gọi để phục vụ cho đoàn người cùng khổ ấy. Tôi rất hạnh phúc khi sống cùng, sống với bà con cả năm khoai sắn; ngày lễ, ngày tết mới được ăn cơm.

Niên khóa 1967 - 1968 lớp II^B chúng tôi có thầy Hàn Lê Nguyên, khát sĩ của chùa Tam Bảo Tự - Đà Nẵng, thầy chăm học, hiền từ, dù luôn bị chúng tôi trêu chọc - trong thân tình đồng môn, không hề có ác ý gì - Bóng cà sa vàng nghệ của thầy giữa nhóm học sinh áo trắng của chúng tôi, luôn làm quý thầy cô và các bạn mến phục. Buổi chào cờ ở sân trường ngày nào vẫn điểm nét đó đây bóng áo lam, áo nâu của các bạn ở chùa Long Thợ, chùa Tân Ninh, chùa Tỉnh Hội đến Phan Thanh Giản cùng học. Bạch Tuyết lớp chúng tôi về cho tin - Hạnh Sài Gòn - biệt danh chúng tôi dành cho nàng - Đang là mục sư ở Mỹ. Bên cạnh những bạn đồng môn sống đời đôi lứa, chúng tôi những người được gọi cho một sứ mạng cao cả, linh thiêng - chúng tôi ao ước góp phần nhỏ bé của mình cho sắc màu Phan Thanh Giản thêm phong phú đa dạng và tràn trề yêu mến, bao la.

Tôi vào Sài Gòn chữa bệnh: phục vụ miền núi, lạ nước, ăn uống khan khổ ... ít nhiều cũng ảnh hưởng đến sức khỏe. Và lại tôi cũng lớn tuổi rồi.

Sau 100 ngày thầy Đức qua đời, tôi đến thấp hương - Lúc sinh tiền, thầy Đức thường san sẻ với tôi nhiều kinh nghiệm sống vị tha, nhân ái. Hôm ấy cô Ai khuyên tôi nên giữ gìn sức khỏe. Thầy Văn, thầy Tuyên, cô Tuyết Anh và nhiều bạn cũ cũng mong tôi về lại đồng bằng, ... Tôi quý mến chân tình của thầy cô, bạn cũ - Nhưng không hiểu sao nỗi " nhớ rừng " vẫn cháy bỏng trong tôi. Từ Texas, bạn viết cho tôi:

*" Nếu ngày xưa tôi hồng ngơ ngơ,
Thì nay em đã chẳng là ma soeur nhà thờ".*

Bạn lo cho tôi: "Mưa rừng gió núi không ai chăm sóc, em xả thân làm gì, trước em đã bao người đến Phi Châu, sang Ấn Độ, nhưng thế giới vẫn chẳng thay đổi gì! Nghèo khổ, bệnh tật vẫn hoành hành khắp mặt đất". Phần tôi, tôi luôn xác tín: *"thà thấp lên ngọn nến, còn hơn ngồi nguyên rủa bóng tối"*, xin bạn hiểu cho: tôi cũng là con người bằng xương, bằng thịt: biết thảo hiếu với cha mẹ, kính trọng thầy cô, thân tình với bạn hữu và biết " bỡ ngỡ, xôn xao, cuống quýt, dạt dào em biết yêu lần đầu" ... để rồi khi cuộc tình đầy ấp ước mơ, tôi lại cảm nghiệm thật sâu sắc: *mình được chọn gọi cho một sứ mạng cao cả khác*. Tôi đã khóc hết nước mắt: " Chúa ơi, thật dễ dàng khi phải chọn lựa: tốt - xấu. Nhưng ở đây, lúc

này Chúa muốn con chọn một trong hai đường - đối với con - cùng tốt như nhau: một bên là dấn thân trọn vẹn để phục vụ tha nhân, bên kia là đồng hành trọn đời với người con yêu rất mực, cuộc tình hai đứa chúng con vun đắp từ nhiều

năm nay - chọn một bỏ một - con tha thiết nguyện xin : Chúa biết con không đủ can đảm, xin Chúa giúp con những biến cố nào đó để con có thể nhẹ nhàng chia tay, dẫu chia tay trong nỗi tiếc, xót xa. *Một cánh chim không thể tung bay khi chân chim vướng vẩn sợi xích, dù sợi xích bằng vàng!*

Năm ngoái, các bạn cũ giúp học sinh tôi một xuất học bổng, tôi lại xin được nhà ở, cơm ăn của các soeurs Rérina Mundi Sài Gòn - Thế là tôi đem Alăng Kiêu vào nhập học ở trường Yên Thế - Bình Thạnh - Em học giỏi, ngoan, hiền nên già làng và bố mẹ cũng như bản thân em quyết tâm cho em hạ sơn đi ... du học ở Sài Gòn. Cô hiệu trưởng chân tình san sẻ với tôi : thấy chị tận tụy với học trò mà tôi xót. Những em ở tỉnh lẻ vào đây đã khó, em này học trường Tà Bhing, tỉnh lẻ của tỉnh lẻ - tôi sợ em không theo kịp bạn học, rồi tủi thân đòi về. Để cô hiệu trưởng an tâm nhận em, tôi trao tay cô bốn quyển vở đầy kín số và chữ: "Thưa cô bốn quyển, bốn môn học: Lý: thế năng, cơ năng, điện năng,... Hóa: nồng độ mol, nồng độ %, nồng độ phân tử gam, chất tan, độ tan, ... Hình học : hình bình hành, hình chữ nhật, hình thoi, hình vuông,...Đại số : hằng đẳng thức đáng nhớ, giải toán bằng phương trình bậc nhất ... xin cô thương giúp cháu.

Cô hiệu trưởng an tâm trao cho Alăng Kiêu hồ sơ nhập học và nhận em vào lớp, em lú lú ríu:

- Con cám ơn cô.
- Em ngoan quá, bảy năm liên tiếp là học sinh giỏi cấp huyện, cô tin chắc lên lớp 8, em cũng giỏi! Mời cô giáo ngồi đây giúp em làm hồ sơ nhập học.

Tôi mừng quýnh, e dè ngồi cạnh cô hiệu trưởng và ôn tồn nói với Alăng Kiêu: "em tự tay viết hồ sơ đi, chữ em đẹp hơn chữ cô mà!"

Họ và tên: Alăng Kiêu

Tên cha : Alăng Than

Tên mẹ : Briu Tối

Sinh ngày: 25 - 6 - 1992

Nơi sinh

Đang viết ngon lành, đột ngột Alăng Kiêu dừng bút, mặt tái xanh, đôi mắt hoang dã đen láy hoảng sợ:

- Em không viết được
- Nơi sinh? Mẹ em sinh em ở đâu, thì em viết vào!
- Mẹ cô giáo sinh cô giáo ở đâu, mẹ em cũng sinh em ở đó.
- Trời đất! Mẹ cô sinh cô ở thành phố, mẹ em sinh em trên núi mà!
- Trên núi hay đồng bằng sinh cũng giống nhau.

hiệu trưởng ngạc nhiên hỏi vợ: sao vậy chị? Nghe tôi giải thích, cô hiệu trưởng cũng cười theo: trời đất, vậy mà chị ở với họ được, tôi cũng bái chị luôn đó!

- Con viết đi Kiêu! cái thôn, cái xã mẹ Tới sinh con ra đó!

Em nấn nót viết tiếp: thôn Pa' Nai, xã Tà Bhing, huyện Giằng, tỉnh Quảng Nam.

Tôi vuốt tóc, ôm chặt bờ vai em, ngày mai tôi về Đà Nẵng, một mình em ở lại Sài Gòn! Tôi khó cầm được nước mắt. Em chân tình thổ lộ.

- Cô giáo ơi, người kinh nó ngu quá, nếu nó nói cái thôn mình sinh ra thì mình viết được - nó nói nơi sinh thì mình không

Kim Vân và Bằng hữu tại Đà Nẵng

Cô hiệu trưởng ngạc nhiên : em viết đi, cô cho vào học.

Tôi bực tức: viết mau lên! Cô trả về trên núi bây giờ!

Nước mắt tràn mi, em run rẩy nắm lấy tay tôi, kéo ra cửa văn phòng và nói nhỏ:

- Cô giáo ơi! Nơi mẹ em sinh là nơi mẹ đi toilet đó. Cô bảo về thành phố ở với người kinh đừng nói tục mà!

Tôi phì cười trong khi em khóc ngất! Cô

biết viết.

Siết chặt vai em trong vòng tay, tôi nói nhỏ:

- Hôm nào, cô dẫn em lên bộ nội vụ yêu cầu người kinh sửa lại cái nơi sinh nha!

Đây là lần đầu tiên tôi làm em khóc. Cô sơn nữ nhỏ bé của tôi ơi, nước mắt em đã làm tôi chao lòng.

Kim Vân

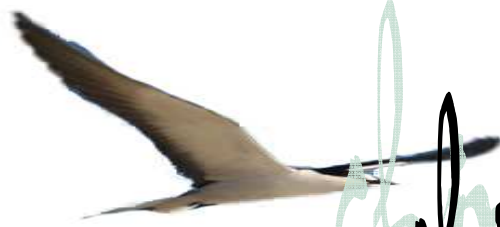

**EM
BỜM
NHƯ
MA SOEUR**

Viết tặng tác giả bài “ nước mắt sơn nữ”

*Viết chỉ bài “Nước mắt”
Sơn nữ” thôn Bơ Hông,
Để ma Femme thắc mắc:
- Ma Soeur là cố nhân?
Tại sao bài báo nhắc:
Kỷ niệm xưa qua mail,
Gửi về từ Texas
Đến Đà Nẵng xa vời:
“ Nếu xưa anh hồng
ngu ngơ
Nay em đã chẳng là
Ma soeur nhà thờ”
Tình cảm mới là tình
da diết!
Moi chỉ biết phân trần:
- Muối tiêu rồi Ma Femme
Đâu còn thời trai trẻ!
Nàng nhéo tai thổ thê:
- “ Nhất muối tiêu,
nhì Việt kiều”
Bây giờ là mode đó!
Anh lại có cả hai,
Muối tiêu lẫn Việt
kiều
Mỗi lần thăm Việt Nam,
Anh “ áo gấm về làng”.
Ma Soeur nhiều bạn cũ,
Phan Thanh Giản ngày xưa,
Sao Ma Soeur chỉ nhắc:
Mail Texas gửi về?
Để Ma Femme thốn thức.
Mặc cho Moi phân trần:
- Ai “ ăn mắm” nơi đâu
Ở đây Moi “khát
nước”?
Moi nhờ em ru Moi
“ Hãy ru tên vô đạo,
Hãy ru tên khờ khạo
Ma Soeur này Ma
Soeur”
Chỉ tại em bờm quá.*

MOI + MA FEMME

Chim biển

và thơ

**n
h
ư**

Ta vẫn hằng mơ... mộng trở về
Phong trần áo rũ, tắm quê hương
Ra đi một bước, trăm sầu tủi
Tiếng gọi quê hương, vọng nào nề !!!

**g
i
o
t**

Đêm yêu thương,
ta thêm say chất đắng
Để âm thâm ngời khóc, nhớ chuyện xưa
Môi cạn, khô mi, mắt ướt... ngỡ ngàng !
Tim chết ngất, máu đào trôi luân chuyển
Ta bỏ lại, sau lưng dòng nước cuốn
Vòng tay yêu, của hơi thở gia đình
Lớp bụi trần, đã vô tình che khuất
Kết thành bè, chở sóng gió lênh đênh
Ngày vừa lớn, vẫy tay chào quê mẹ
Năm biết vui, phải từ già quê hương

**t
ì
n
h**

**s
à
u**

Hỡi Việt Nam !!!
Ôi tổ quốc là chi ?
Từ đâu đó, có tình thương đồng loại ?
Nước mắt rơi, giọt buồn đau tê tái
Mà lòng ta, an tĩnh chợt đi rồi !
Chợt bồi hồi, bút rút, lúc trào sôi
Tâm trần thế, nên đau thương trần thế

Người sa cơ, kẻ vinh quang ngạo nghễ
Khóc trang sử... Việt Nam buồn bi đát !
Chuyện ta đi, là ngàn năm lịch sử
Nhu giấc mơ, trong đời người mấy thuở ?
Buổi ta đi, trời đã gieo nước mắt
Có lẽ buồn, cho thân phận tha hương
Mây giăng xám, phủ màu tang bần bật
Ôi cố quốc! bao giờ còn gặp lại
Lần trở về, chắc hẳn rất xa xôi
Chí làm trai, tui hổ... “hận lưu đày”

Song thân ơi,
con mong tìm mái ấm
Ba mươi năm, con thêu dệt quả cầu
Chứa nụ cười, lẫn ước mơ ngà ngọc
Đơn sơ nhiều, như ngọn cỏ bông lau
Nhưng một sớm, quả cầu kia chợt vỡ
Đời con buồn, như tiếng khóc thời gian
Hạnh phúc đâu, làm sao con còn nhớ ?
Đã buông xuôi, mắt hút cuối mây ngàn
Hành trang nặng, con mang là nước mắt
Khóc chưa vơi, thân phận của con người
Lại tui phiền, cho niềm tin trước mặt
Tương lai buồn, như thuyền bé ra khơi
Nơi xứ lạ, chân vào đời bờ ngõ
Dĩ vãng xưa, như màu nắng nhạt nhòa
Con xa rồi, một tình khâm thuở ấy
Giờ còn gì ngoài số kiếp đong đưa
Trót vương mang, cuộc đời như cơn xoáy
Nên niềm vui, giờ chỉ thấy lọc lừa
Giờ nơi đó, quê hương nuôi con lớn
Ngày trôi qua, con nào biết chuyện gì
Mẹ bàng hoàng, bóng hình xưa thoáng hiện

Dáng con về, như làn gió heo may

*Này người yêu,
Đâu dễ phút giây nào
Anh đem giết, cả một trời kỷ niệm
Nhưng nhớ quá, nhưng làm sao mình biện
Hai phương trời, chia cách một đại dương
Đau đớn đó, anh hoài đời thua thiệt*

*Nguyện âm thầm, làm tượng đá ngàn năm
Ôm men say, cho suốt kiếp điên cuồng
Mê khói thuốc, để đại khờ đời mắt
Đôi môi em, với giọng nói ngoan hiền
Anh ra đi, mắt hấn nguồn an ủi
Lắm xót xa, anh không buồn gỡ rối
Sợ tơ buồn, vương mái tóc người điên
Khóc đi em, anh còn nghe tiếng nấc
Vọng đưa sang, trong gió tựa ma hồi
Rồi trách hờn, anh một đời bội phản
Mất nhau rồi, như con lốc xoáy cao*

*Đám cưới tôi,
người bạn làm nhân chứng
Cho yêu thương, nhớ mãi chuyện tình nồng
Đám cưới tôi, nhận quà bằng ánh mắt
Cùng thư hồng, chan chứa mộng yêu thương
Đám cưới tôi, thiếu họ hàng thân thiết
Thì lấy ai, lo đám cưới cho sang ?
Tình chân thật, là cội nguồn phúc lộc*

Đời bình yên, cũng từ đó bắt đầu !
Gia tài anh, là mảnh đời còn lại
Một đôi tay, đã trắng sạch bao kỳ
Một trí nhớ, chứa ngồn ngang kỷ niệm
Và linh hồn chết nửa, thủa ra đi !!!

Vợ con yêu,
Anh muốn về, bằng giấc mơ triu mến
Đến bên nhau, bên giấc ngủ thật hiền
Đàn ru Thoa, lên đỉnh mộng triển miên,
Cho anh yêu, mãi điệu gảy chim sẻ
Anh đã về, với bước chân thật khẽ
Đến bên Cương, bên tóc nhỏ thật mềm

Cho anh được, thì thăm nhỏ nhỏ
Này Tú ơi, “cha đánh mất tim rồi”
Anh sẽ về, bằng một ngọn gió thoảng
Đến bên Vy, bên môi nhỏ thật hồng
Để nghe con, vùi vịnh cái dễ thương
“Cha ! cha đàn, cho mẹ mãi không ?

Thôi tất cả,
Hãy nằm yên dĩ vãng
Đừng khơi lên dấu cát bụi hồng trần
Ta vẫn mặc, niềm đau về đưa đón
Tâm tay buồn, xiết chặt nén thân thương !!!

chim biển

giáo sư võ anh dũng

chập chùng kỷ niệm

Trong đời sống mỗi người đều có một quãng đời đáng nhớ. Với tôi đó là thời gian dưới mái trường Phan thanh Giản Đà Nẵng. Tôi có cái may mắn là một học sinh PTG và sau này trở lại trường xưa với công việc hướng dẫn những người trẻ tuổi hơn mình, được làm một gạch nối giữa thế hệ của các anh chị lớn tuổi theo học từ ngày trường mới được thành lập và những người trẻ hơn gắn bó với trường cho đến ngày trường bị xóa tên.

THUỞ HỌC TRÒ :

Sau hiệp định Genève, gia đình tôi dọn ra Đà Nẵng. Ba tôi được cậu tôi giao cho công việc điều hành trường Phan thanh Giản đang trong giai đoạn hoàn tất. Riêng tôi, vì vừa thi đậu vào trường trung học công lập Trần Quốc Tuấn nên ở lại Quảng Ngãi, học cho hết năm đệ thất (lớp 6). Năm sau, ra Đà Nẵng lẽ ra sẽ vào học trường Phan châu Trinh nhưng ba tôi quyết định cho tôi học tại Phan thanh Giản để dễ kiểm soát việc học của tôi hơn.

Trong 3 năm tại trường Phan thanh Giản, năm học lớp đệ tứ (lớp 9) đã cho tôi nhiều kỷ niệm về ngôi trường thân yêu này. Lúc bấy giờ trường có hai lớp đệ tứ: lớp đệ tứ 1, lớp tôi học, là lớp trai gái học chung; lớp đệ tứ 2 toàn là nam sinh. Tuy đồng lớp, các nữ sinh trong lớp tôi phần nhiều lớn hơn các chàng húi cua tụi tôi 3,4 tuổi nên các chị xem chúng tôi như em trai.

Khi có các công tác trường, cựu giáo sư Nguyễn

Có thể nói thầy là một động lực của PTG, một đời gắn bó qua những sinh hoạt từ trong nước ra đến hải ngoại. Với sự hỗ trợ nhiệt thành, với lòng thiết tha vì trường lớp của thầy, Phan thanh Giản Đà Nẵng có một chỗ đứng vững vàng trong những sinh hoạt của người Việt lưu vong...

gia Ái và tôi hay bị các chị sai vặt như đi kiếm củi nấu ăn trong những lần cắm trại, mang các vật nặng trong những lần cứu trợ nạn nhân bão lụt ở các vùng quê, quét lớp, kê bàn ghế trước khi quí Thầy, Cô vào lớp.

Trong lớp tôi, anh Ái và chị DL là hai học sinh bị chọc phá nhiều nhất vì cả hai rất đẹp trai và đẹp gái. Người chọc phá nhiều nhất là...tôi vì anh Ái là anh họ tôi. Mỗi tuần, đến giờ lý hóa của thầy Trương Văn Thông, chờ cho anh Ái và chị L vào chỗ ngồi là tôi lên bảng viết :

Ái+ L = Vợ, chồng

Và khi mọi người cười xong tôi mới lau bảng và về chỗ ngồi. Chị L thì mặt đỏ, chỉ mặt tôi và nói "tau mét thầy Trị cho coi nghe. Sao mi cứ chọc tau hoài rứa." Nói thì nói nhưng chưa bao giờ chị mét ba tôi. Còn anh Ái chỉ cười tùm tùm ra chiều thích thú lắm.

Thầy Dũng và các cựu Giáo Sư PTG

Tôi may mắn là còn có được một vài anh chị cùng lớp hiện ở Mỹ. Trong ĐH I, tôi được gặp lại chị L, chị Huy, chị Hồng, anh Dương viết Định, và mới đây tôi đã liên lạc được với anh Vũ Long ở Texas.. Hôm ăn bún cá ngữ ở nhà chị L, chị vẫn nhắc lại chuyện cũ và nhìn tôi lắc đầu "tui không biết tại sao hồi xưa ông nghịch ngợm như rứa mà chọn nghề thầy giáo?" Tôi cười " Có hoang nghịch mới trị được đám học trò của tôi sau này chị L oi. Chị cũng biết là học trò Phan thanh Giản mình vừa nghịch vừa học giỏi nhất Đà Nẵng mà!!".

Ở thời điểm đó chúng tôi học 6 giờ Anh văn và 6 giờ Pháp văn 1 tuần. Thầy Dũng dạy Anh

văn và thầy Đỗ Quảng dạy Pháp văn. Thầy Quảng rất hiền nên trong giờ của thầy học sinh rất ồn ào. Thầy chỉ la, dọa chứ chưa phạt ai.

Trong lớp đệ tứ I của tôi có 2 người tên Dũng: anh Huỳnh bá Dũng và tôi. Anh HB Dũng rất đẹp trai và là nhân vật nổi tiếng trong cuộc tình với 1 trong những người đẹp "Lâu đen" trên đường Nguyễn Hoàng.

Và cũng vì có 2 tên Dũng nên có 1 lần tôi suýt bị ba tôi (cựu giáo sư, tổng giám thị Võ đình Trị) phạt quì ở cột cờ giữa sân trường.

Số là một hôm trong giờ Pháp văn của thầy Quảng, anh H B Dũng không biết đã chọc chị DL thế nào mà chị bỗng la to:" Thầy ơi, thằng Dũng chọc con hoài nì."

Không cần quay lại, thầy đi thẳng xuống văn

Bạn cũ ngày gặp lại

phòng nói cho ba tôi biết. (lớp tôi nằm sát văn phòng). Chỉ vài phút sau, tôi bị kêu xuống văn phòng. Ba tôi nhìn tôi và nghiêm giọng: "Trường có cả nghìn học sinh. Ba lo về kỷ luật cho trường; không dạy được con thì dạy ai hả? Đề làm gương, ba sẽ bắt con quì cột cờ trong giờ ra chơi." Tôi xanh mặt và nói " Thưa ba, con đâu có chọc chị DL, anh...". Ba tôi ngắt lời: " Việc con chọc DL cả trường ai cũng biết, lâu nay ba làm lơ vì không phiền đến quí Thầy, Cô, chứ thầy Quảng hiền như rứa mà còn không chịu được phải xuống PV báo cáo. Vậy mà còn chối nữa hả?"

Trong khi ba tôi chuẩn bị mở hệ thống âm thanh để

loan báo tội trạng và hình phạt dành cho tôi, thì chị Mai thị Huy chạy xuống VP nói với ba tôi: " Thưa thầy, không phải thằng Dũng ni mô." Tôi thấy mặt ba tôi có một thoáng vui và hình như ông vừa thoát qua một sự xung đột nội tâm rất lớn. Ông nói với chị Huy : " Con về lớp dẫn H B Dũng xuống đây cho thầy."

Tôi theo chị Huy về lại lớp và mừng vì vừa thoát khỏi đại nạn. Ra khỏi cửa văn phòng chị Huy cười:" HBD thú tội với thầy Quảng nên chị mới báo cho thầy Trị biết. Em mà bị phạt quì ở cột cờ trong giờ ra chơi chắc sẽ ế vợ suốt đời." Chỉ vài phút sau, anh H B Dũng về lại lớp. Anh nháy mắt và nói nhỏ với tôi : " Thầy chỉ la tau và bắt tau hứa là không phá trong lớp nữa."

Liên lớp của tôi có rất nhiều người đã thành danh. Anh Trần vinh Anh, lớp tú II đã một thời làm hiệu trưởng trường Phan châu Trinh. Anh không may đã bị tử vong trong khi làm chánh chủ khảo kỳ thi tú tài II tại Nha Trang. Anh Quách Thương, tiểu đoàn trưởng tiểu đoàn 21 Biệt động Quân đã có công lớn trong việc tái chiếm thành nội Huế trong trận Mậu Thân. Anh hiện giờ đang ở Cali.

THỜI CẢM PHẤN :

Số mệnh đã đưa tôi đến với nghề đi dạy

Thầy Dũng và học trò ngày cũ

chứ không phải do tôi chọn lựa. Đang học nửa chừng ở Đại Học Huế thì Mẹ tôi trở bệnh, gia đình tôi nghèo, Ba, Mẹ tôi phải hết sức tận tụy mới có thể chu cấp cho tôi tiền ăn, tiền tiêu để tiếp tục

việc học ở Huế. Nay cộng thêm tiền thuốc, tiền bác sĩ cho Mẹ, nên thiếu hụt về tài chánh là điều tất nhiên. Trong một lá thư dài, Ba tôi đã chia xé những khó khăn về tài chánh của gia đình và hy vọng tôi sẽ về phụ giúp người trong 1 thời gian và

Thầy Dũng và bà chủ trường PTG trong một ngày họp mặt

sẽ tiếp tục việc học sau khi Mẹ tôi bình phục. Và thời gian đó là 10 năm kể từ ngày tôi bước lên bục giảng cho đến ngày bỏ nước ra đi.

Tôi đã có rất nhiều kỷ niệm buồn vui trong thời gian cảm phấn. Ngoài các thành tích lừng lẫy

Thầy Dũng và học trò hôm nay

trong các kỳ thi Tú Tài I và II, những hoạt động văn nghệ, thể thao, cứu trợ nạn nhân bão lụt, ủy lạo những chiến sĩ Việt Nam Cộng Hòa ngoài tiền tuyến, trường Phan thanh Gian đã được sự tín

nhiệm của phụ huynh và số học sinh ghi danh theo học càng ngày càng gia tăng. Đó là niềm vui, niềm an ủi cho ban giám đốc và ban giảng huấn.

Cho đến bây giờ và có lẽ mãi mãi về sau tôi vẫn còn nhớ 1 kỷ niệm thật buồn: Một buổi sáng, bước vào lớp do tôi hướng dẫn, tôi cảm thấy một không khí khác lạ. Lớp học im phăng phắc

mền về ngôi trường xưa vẫn đầy ắp trong tim.

Tôi biết chắc những người em mà tôi có cơ hội hướng dẫn, giờ đây đã trở thành thầy tôi về nhiều phương diện. Niềm hạnh phúc lớn lao của đời tôi là sau hàng nhiều thập niên, tôi vẫn còn giữ được mối liên lạc chân tình với những đồng nghiệp, những đồng môn và những cựu học sinh thân yêu.

Thầy Dũng luôn luôn bên cạnh những sinh hoạt của Phan thanh Giản Hải Ngoại

và nét nghiêm trang, buồn bã hiện trên mặt hơn 80 học sinh thay vì nét tinh nghịch, nụ cười tươi vui thường lệ. Chị trưởng lớp rút rờ mang sổ điểm danh, sổ điểm và sổ đầu bài lên cho tôi. Hơi ngạc nhiên, nhưng tôi vẫn điểm danh. Khi kêu đến tên Trần quang K. tôi bỗng nghe tiếng nấc ở bàn nữ sinh, nhìn xuống, tôi thấy nhiều học sinh đang vội lau nước mắt. Chị trưởng lớp đứng lên, nước mắt lưng tròng, giọng run run, đứt quãng: "Thưa thầy, đêm qua..... Việt cộng pháo kích vào phi trường, đạn rơi lạc..... gần nhà anh K. K bị trúng mảnh đạn...bị thương nặng...đưa vào nhà thương nhưng...máu ra nhiều quá ...nên đã....qua đời." và chị bật khóc. Tôi cũng đã khóc. K là một học nghèo, mỗi sáng phải đi bán bánh mì để phụ giúp gia đình nhưng là một học sinh xuất sắc, hạnh kiểm tốt nên được trường cho miễn học phí.

Rồi ngày oan nghiệt 30-4-75 đổ ập xuống miền Nam Việt nam. Trường sau nhiều lần đổi tên, chữ đã không còn hiện hữu. Những cựu học sinh PTG như bầy chim vỡ tổ lác lác muôn nơi. Nhưng dù ở góc trời nào, niềm hãnh diện, niềm thương

Ra đời quá trẻ nên vấp vấp, vụng về trong nghề nghiệp là chuyện tất nhiên.

Tôi mượn những giọng này để cảm tạ những cảm tình, những yểm trợ và lòng rộng lượng tha thứ của tất cả những người đã có một phần đời gắn bó với sinh mệnh của ngôi trường Phan thanh Giản Đà nặng thân yêu.

Võ anh Dũng
Tháng 3-08

-
- Hình ảnh trong bài viết này là do Ban Biên Tập lượm lặt trong Web của trường PTG.
 - Cũng xin được thông báo là tuyệt đại đa số các hình ảnh lồng vào các bài viết là do Ban Biên tập sưu tầm để cho DS thêm màu sắc.
-

Nhà văn Nguyễn quý Đại

đường xưa em đi

Sau một thời gian dài xa cách trở về thăm Đà Nẵng, dừng chân trên con đường xưa nhớ lại kỷ niệm thuở học trò, chúng ta không khỏi ngỡ ngàng trước những con đường bị đổi mất tên như: Thống Nhất, Độc Lập, Duy Tân.. Trước 1975 mỗi người đều có kỷ niệm một thời không thể nào quên trong lòng. Thế hệ chúng ta cũng là nhân chứng của một giai đoạn lịch sử đau thương, nhiều mất mát mà người dân xứ Quảng đã từng trải qua.

Những con đường quen thuộc: Hoàng Diệu, Phan Châu Trinh, Lê Lợi.. hàng ngày chúng ta đi học còn in dấu, những kỷ niệm thân thương in sâu vào lòng người. Hầu hết các cựu học sinh ở trường nào cũng có những gắn bó, hãnh diện với ngôi trường mình đã theo học. Đà Nẵng có nhiều trường trung học công lập cũng như tư thục đều mang tên các danh nhân lịch sử. Những trường gần nhau là Phan Châu Trinh, Phan Thanh Giản, Bán công Nguyễn Công Trứ, Nữ trung học Hồng Đức. Thời gian chưa thành lập trường nữ trung học, thì Phan Châu Trinh còn nữ sinh duyên dáng, những tà áo dài trắng tung bay ở sân trường dưới bóng mát của hàng cây kiền kiền cao vời vợi, và những cây phượng xanh lá nhưng có nhiều sâu đong đưa trên những sợi tơ, các nữ sinh sợ qua cơn gió nhẹ những con sâu có thể rơi trên mái tóc mượt mà. Trường nữ trung học Hồng Đức thành lập năm 1967 nữ sinh các năm đệ nhất cấp chuyển sang, mấy năm sau trường Phan Châu Trinh không còn những bóng hồng xinh đẹp thuở nào.

Trường trung học tư thục Đà Nẵng ngày xưa mang tên những danh nhân đều có nam, nữ học chung. Trong khi những trường trung học toàn nữ sinh, nổi tiếng học giỏi và xinh đẹp ở Huế và Sài Gòn đã chọn tên của các vua như Gia Long, Đồng Khánh? Tại sao không chọn tên như Huyền Trân, Ngọc Hân, phù hợp với nữ sinh hơn, để họ hãnh diện với giới nữ lưu của mình?

Đà Nẵng ngày nay nhiều nơi thay đổi, những nét đẹp riêng của ngày xưa thân ái biến

mất! nhất là cựu học sinh Phan Thanh Giản, Hồng Đức, Sao Mai...buồn da diết vì trường bị đổi tên! Hy vọng rồi một ngày đó phải lấy lại tên trường cũ, tên đường xưa. Người ta phải trả lại sự thật cho lịch sử, và họ không thể xoá mất niềm tự hào của những cựu học sinh xuất thân từ các trường đó. Cựu học sinh các trường ở hải ngoại đã thành đạt trong mọi lãnh vực Kinh tế, khoa học, kỹ thuật... , khắp nơi đóng góp hữu ích cho xã hội.

Cựu học sinh các trường Quảng-Đà đều có Hội Ái Hữu, sinh hoạt, Đại hội Liên trường có cơ hội gặp nhau „ôn cố tri tân“ cũng như bảo tồn với danh xưng của ngôi trường xưa. Trường Phan Châu Trinh có truyền thống lâu, được thành lập từ năm 1954 hàng năm tỷ lệ thi đậu Tú tài nhiều hơn các trường tư thục, vì học sinh đông mỗi niên khoá hơn 3000, sinh hoạt nhà trường có kỷ luật nghiêm

Đà Nẵng nhìn từ sông Hàn

Trước 1972 một số cựu học sinh Phan Thanh Giản và Phan Châu Trinh du học Đức, người thành công nhất là Trần Gia Phước (PTG) em út sử gia Trần Gia Phụng (cựu giáo sư PCT). Phước cũng như các bạn tốt nghiệp Tiến sĩ kỹ sư, ngoài ra còn có 5 bằng phát minh được công nhận, viết nhiều sách và tài liệu về khoa học thông tin. Trần Gia Phước từng giữ chức vụ Chủ tịch Hội Đồng Quản Trị của tập đoàn Infosim AG „chief Executive office CEO“ và là giáo sư đại học (thường những chức này do người Đức nắm giữ). Prof. Dr.Ing Trần Gia Phước dạy về „Communicationssystem“ ở Đại học Julius-Maximilians-University, và đã lên chức phân khoa trưởng Đại học. Thuộc thành phố Würzburg tiểu bang Bavaria, ngoài ra Phước còn được nhiều Đại học trên thế giới mời thuyết trình „Giáo sư khách“. Sự thành công của Trần Gia Phước mang lại vinh dự lớn cho trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng và cộng đồng người Việt tị nạn ở Đức .

khắc, có thư viện, phòng thí nghiệm đầy đủ...

Thời gian trôi qua, chúng ta giờ này tóc đã bạc màu, nhiều người đã lên chức ông bà: nội-ngoại hàng ngày đưa đón con cháu đi học, đôi lúc cũng gọi lại một thoáng kỷ niệm tuổi học trò. Thời chúng ta đi học thường nghỉ 3 tháng hè, có thể thời tiết mùa hạ ở quê mình quá nóng? trong khi các quốc gia ở Châu Âu và Mỹ chỉ nghỉ hè 6 tuần lễ mà thôi. Mùa hè những hàng cây phượng ở sân trường, trên đường phố, ven sông nở đỏ thắm dưới bầu trời xanh biếc, vang vang tiếng ve sầu như bản hòa tấu cùng vẻ đẹp của thiên nhiên làm say đắm lòng người. Thời chúng ta chiến tranh bom đạn tàn phá quê hương, miền quê xa thành phố không có an ninh, các tỉnh lộ thường bị VC đặc mìn bắn sẻ bắt cóc..Nên nghỉ hè bạn bè có thể du ngoạn các vùng ngoại ô Đà Nẵng, Hội An hưởng không khí trong lành, hít thở mùi thơm của lúa, cỏ cây và

gió biển, hình ảnh ba tháng hè nao nức rộn ràng :

*Sung sướng quá, giờ cuối cùng đã đến
Đàn trai non hơn hờ rử nhau về
Chín mươi ngày nhảy nhót ở miền quê
Ồi tất cả mùa xuân trong mùa hạ*

Xuân Tâm

Thời chiến thanh niên từ 18 tuổi phải thi hành quân dịch nên mỗi mùa hè đến và đi, thường có nhiều thay đổi trong năm trung học đệ nhị cấp. Nam sinh từ 18 được hoãn dịch học vấn, phải đậu Tú tài bán, nếu thi hỏng bị động viên vào trường hạ sĩ quan bộ binh Đồng Đế Nha Trang, nữ sinh thì tà tà, bị rớt kỳ thi này chờ đến năm sau, nếu không nản lòng chịu khó học chăm thì có tên trên bảng vàng.

Thời gian học trường Phan Châu Trinh, giờ ra chơi hay chờ học giờ sau, chúng tôi thường đứng trước tiệm sách Việt góc đường Thống Nhất nay đổi là "Lê Duẩn" và Lê Lợi. Nữ sinh Phan Thanh Giản xinh đẹp với chiếc nón lá bài thơ, áo dài trắng thướt tha đi qua nghe những lời

chọc gẹo của chúng tôi, chắc chắn làm trái tim các cô rung động, bước chân sai nhịp và từ đó có những cuộc tình vỡ tan hay thành gấn bó sau này nên nghĩa vợ chồng, tình yêu tuổi học trò thời đó đẹp trong trắng ắp ủ như thơ ..

*Sao em biết anh nhìn mà nghiêng nón
Chiều mùa thu mây che có nắng đầu
Nắng sẽ làm phai mái tóc xanh màu
Sẽ làm khô làn môi em dịu ướt*

.....
*Có sao đâu mà em phải cúi đầu từ khước
Nếu nghiêng nón có nghĩa là từ khước
Thì mười ngón tay em sao bỗng quán quít đan nhau
Nửa vầng má em bỗng thắm sắc hồng đào
Đôi chân bước ..anh nghe chừng sai nhịp.*

Thu Nhất Phương

Tình yêu trải dài theo con đường xưa
in bóng, những năm học cạnh bên lòng
với những ước mơ thầm lặng, để con tìm vãn
vương những nỗi buồn vô dạng „tình đậm đà
mực tím mực xanh“

*Em vào đệ thất Phan Thanh Giản
Ta lên đệ ngũ Phan Châu Trinh
Đi về cùng chung ngã nên quen mặt
Cùng liếc nhìn nhau cùng lặng thinh.....*

Luân Hoán

Tuổi học trò, mỗi người đều có những
nỗi vui buồn khác nhau, nữ sinh thì thích viết
lưu bút cuối niên học, Nam sinh thích quậy
phá đá banh, đánh bóng rổ vui nhất là những
lần thi đấu với trường Thọ Nhơn, trường này
đánh rất hay chiếm được cúp, nhiều nữ sinh
Thọ Nhơn đồng phục áo trắng váy xanh, con

tra Việt rất khó tán các em, nhưng nếu các
em ra học các trường như Phan Thanh Giản..
là những con nhạn lạc đàn, những nữ sinh
này thuộc gia đình giàu văn minh, không còn
bảo thủ, «con gái người Trung hoa phải lập
gia đình với người bản xứ». Nên đã có cuộc
tình của đôi tài sắc Thái Tú Hạp và Ái Cầm là
cựu nữ sinh Phan Thanh Giản? Thuở ấy tôi
thường theo chọc T. Lan, nàng có mái tóc
ngắn, nước da màu trứng gà xinh đẹp như
con búp bê, cô gái Tàu mặc áo dài càng thêm
duyên dáng thướt tha. Mỗi lần gặp T. Lan tôi
thường nói một câu «ngộ ái nị» rồi dọt ẹ.....

Năm học đệ nhất (lớp 12) đánh dấu

một giai đoạn trưởng thành của đời học sinh.
Đậu xong Tú tài toàn phần đã thành cô cậu Tú,
tương lai rộng mở hơn. Tôi là cựu học sinh
Phan Châu Trinh, nhưng có kỷ niệm định đoạt
cuộc đời của tôi qua hai kỳ thi Tú tài đều được
sắp thi ở trường Phan Thanh Giản. Vào buổi
sáng ngày thi Tú tài II, trên đường Hoàng Diệu
góc Chu Văn An, người ta dựng xe Honda của
tôi hư, bẻ đèn quẹo cần số, may mắn tôi chỉ bị
thương nhẹ ở chân, xe phải bỏ sửa, đứng bơ
vơ bên đường chờ xe ôm. H. Linh nữ sinh
Phan Thanh Giản thấy tôi bị nạn cho quá
giang tới trường đúng giờ, và chúc tôi bình
tĩnh làm bài... Thời gian chờ đợi kết quả kỳ thi
trôi qua rất chậm! và không có niềm vui nào
hơn, khi có tên mình trong danh sách trúng
tuyển, dán trên bảng ở sân trường Phan Châu
Trinh.

Giã từ Đà Nẵng thân yêu ra Huế học
tiếp, tôi đến thăm H.Linh, nàng là một người
bạn bé nhỏ, có cặp mắt đẹp liêu trai, nụ cười
tươi như hoa, nhanh nhẹn và vui vẻ. H. Linh
còn trêu tôi coi chừng «con trai xứ Quảng ra
thì, thấy cô gái Huế chân đi không đàn». Những
năm ở Huế chiến tranh càng ngày
thêm khốc liệt, những trận đánh đẫm máu ở
Quảng Trị, Huế luôn nằm trong lo sợ như TẾT
Mậu thân 1968 khói lửa, điều linh với hàng
ngàn mảnh khăn tang.... Tôi lo học không
dám nghĩ đến chuyện yêu đương, tương lai
còn mù mịt, giấy hoãn dịch học vẫn là một
chiếc chìa khoá cuối cùng của đời sinh viên.
Những năm học kế tiếp tôi thường gặp thêm
các nữ sinh Phan Thanh Giản, Hồng Đức... ra
Huế học tiếp Đại học.

Con người cũng giống như con chim
một khi đủ lông đủ cánh thì bay xa. Trước
1975 tôi vào làm việc ở Sài Gòn thời gian ngắn,
sau 30.4.1975 đổi đời phải học tiếp «hậu Đại
học» của chính quyền mới và họ cho một từ
mới lạ là «ngụy quyền». Cũng may là tôi còn
độc thân không làm khổ lụy vợ con! Thân
phận chung cả triệu người cùng một hoàn
cảnh lịch sử đổi thay, thời kỳ đen tối khó quên.
Chồng đi học tập cải tạo, vợ trước đây là
những nữ sinh chân yếu tay mềm phải trăm
bề vất vả nuôi chồng, nuôi con phụng dưỡng
mẹ già .

*Lặn lội thân cò khi quãng vắng
Eo sèo mặt nước buổi đò đông
Một duyên hai nợ, âu đành phận
Năm nắng mười mưa dám quản công*

Trần Tú Xương

Cuộc đời có sự bù trừ, không ai phải khổ cả đời, chim nhốt trong lồng cũng được mở cửa phóng sinh, tôi được tự do từ trại cải tạo về, chưa được phục quyền công dân, thì vượt biên ra biển Đông được tàu Cap Anamur của Đức vớt cho định cư và đã nhận Munich làm quê hương thứ hai.

Sau này nhờ bà Khúc Minh Thơ là người đã có công trong các vận động tranh đấu cho chương trình H.O «Humanitarian Operation», nhiều gia đình thuộc diện tù nhân chính trị đã ra đi, hay theo chương trình Ra Đi Có Trật Tự (ODP). Orderly Departure Program. Cộng đồng người Việt ở Hoa Kỳ càng ngày đông hơn, nơi nào có người Việt nơi đó cờ vàng ba sọc đỏ tung bay. Hàng năm thường tổ chức Đại Hội Liên Trường Quảng Đà. Những cánh chim lạc đàn bay về tổ ấm, dù nơi đó không phải ở trên quê hương thân yêu! xa quê hương chúng ta có dịp cùng sống lại với tuổi học trò và khó quên những trận mưa giông bốc mùi đất nóng nực, những đêm trắng vắng vặc trong tiếng dế thâu đêm. Trưa hè bên bờ tre, giếng nước, tiếng ve sầu chỉ còn lại một dư âm mãi mãi. Quê hương Quảng Nam chúng ta đã xa cách, Những ngày hội ngộ rồi chia tay nuối tiếc

*Giờ họp mặt, gặp nhau dăm mươi đũa
Tóc hoa râm, vai nặng gánh phong trần
Nợ áo cơm cuối đời chưa trả hết
Mộng tang bồng tan biến tuổi hoa niên*
Lam Hà

Đại Hội Phan Thanh giản kỳ 4 vào thứ Bảy và Chủ nhật Ngày 30 và 31 tháng 8 năm 2008 tại Little Saigon Thủ đô Văn hóa của người Việt tị nạn CS là một nhịp cầu nối kết được tình đồng hương cùng trường sống lại kỷ niệm đẹp đã qua. Kính chúc quý Đồng Hương luôn bình an và may mắn, sức khỏe tốt tiếp tục thành công trên mọi lãnh vực, để hãnh diện làm người con xứ Quảng Nam và trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng .

Nguyễn Quý Đại

Đỗ Thương (Briana)

niềm

hạnh diện

trường Phạm

Vợ anh đang

Sau biến cố đau thương 1975, hơn 1 triệu người Việt đã gạt nước mắt rời Quê Hương để đi tìm tự do trên khắp cùng thế giới.

Mang theo truyền thống hiếu học, tính cần cù, nhẫn nại, siêng năng, di dân người Việt đã hội nhập và thành công trên quê hương thứ hai của mình trong hầu hết mọi lãnh vực và chỉ trong vòng 3 thập niên đã chinh phục được cảm tình và sự kính phục của chính quyền và người dân địa phương.

Riêng ngôi trường nhỏ bé, thân yêu Phan thanh Giản Đà nắng của chúng ta cũng đã đóng góp không ít trong sự thành công chung của người Việt tị nạn Cộng sản, nhất là thế hệ con em của chúng ta. Xin được gửi đến tất cả quý vị cựu giáo sư và quý đồng môn niềm hạnh diện về cháu Thương (Brianna) Đỗ, ái nữ của anh chị Đỗ xuân Quý, cựu học sinh PTGDN liên lớp tú tài 71.

Cháu Thương năm nay 18 tuổi, đang theo học năm cuối cùng tại trường trung học Wilson High, thành phố Long Beach, tiểu bang California. Thương bắt đầu chơi Golf, một môn thể thao ít thịnh hành đối với người Việt, năm cháu 11 tuổi. Đến năm lớp 8, cháu

đã thắng giải vô địch thiếu niên Hoa Kỳ ở lứa tuổi của cháu. Năm 2007, Thương được xếp hạng 7 trong những danh thủ thiếu niên của Mỹ và cháu đã được chọn vào hội tuyển Hoa Kỳ liên tiếp trong 2 năm, 2006-2007.

thích là Sports Management, Sports Medicine và Business tại UCLA.

Sinh ra ở Mỹ nhưng Thương rất gắn bó với quê hương Việt Nam. Cháu đã cùng gia đình về thăm VN và thích vô cùng

Giải nhất Nike Golf Junior năm 2004 tại Iowa

Anh Đỗ Xuân Quý rất hạnh diện về Thương, anh nói: "Golf là môn thể thao dạy cho con em tinh thần kỷ luật và tính tự lập. Bạn có thể chơi môn thể thao này ở mọi lứa tuổi." Em trai của Thương, Max Junior đang noi bước chị trong bộ môn thể thao này và cũng là một mầm non có rất nhiều triển vọng. Ba, mẹ của hai cháu Thương đã hy sinh nhiều thời giờ và tài chánh cho Thương và Max với niềm tin là hai cháu sẽ trở thành những danh tài trong bộ môn Golf.

Năm 2008, Thương được sắp hạng nhất trong danh sách các học sinh trung học toàn quốc Mỹ trong việc tuyển chọn vào các trường Đại Học của tạp chí Thể Thao Golf Week và Thương đã chọn Đại Học UCLA tại California với học bổng toàn phần trị giá hơn 30,000 Dollars 1 năm. Thương đang suy nghĩ để chọn lựa 1 trong 3 môn học mà cháu yêu

những bài biển Đà Nẵng. Cháu cũng cho biết là cháu rất thích thức ăn VN. Khi hỏi cháu có ý định trở thành cầu thủ nhà nghề hay không, Thương cho biết đó là giai đoạn thứ nhì. Giai đoạn thứ nhất là cháu muốn hoàn tất Đại học để có 1 tương lai vững chắc bảo đảm cho giấc mơ trở thành nhà nghề của cháu.

Sau đây những thành quả của cháu trong lãnh vực Golf trong những lần tranh giải:

I/ Những giải ở Trung học:

- 1/ Giải nhất WSCGA năm 2006 tại Murietta, California
- 2/ Giải ba PGA năm 2006 tại Beaumont, California

II/ Những giải Quốc gia:

- 1/ Giải nhất Nike Golf Junior năm 2004 Quad Cities, Long Grove, La.
- 2/ Giải nhất Wildcat Golf/Wichita Junior năm 2006 tại Wichita, Kan.
- 3/ Giải nhất Natural Resources Partners Bluegrass Junior năm 2006 tại Ashland, Ky.
- 4/ Giải nhất Future Legends năm 2006 Tại Wales, Wis.
- 5/ Giải nhì PING Junior năm 2007 Tại Woodlands, Tx.

**Đại diện USA Team cho dự Jr.
Solheim Cup tại Sweden 2007**

Cháu Thương đã có dịp tranh tài trong rất nhiều tiểu bang của Mỹ cũng như một số quốc gia ở Châu Âu và Nam Mỹ.

Đây là một hành diện cho trường Phan thanh Giản nói riêng và cộng đồng Việt Nam tại nạn nói chung. Xin cảm ơn cháu Thương và chúc cháu thành công trong lãnh vực học vấn cũng như sự nghiệp thể thao đầy triển vọng của cháu trong tương lai.

Xin chúc mừng anh chị Đỗ Xuân Quý và cầu mong mọi điều lành đến với anh, chị.

Võ anh Dũng

Chim
thơ

|| B M

Bài thơ đã được thành hình qua những email qua lại của các người đẹp PTG khóa tú tài IBM. Lúc khởi đầu bài thơ được đặt tên là “thơ Internet”.

Các nàng kiều nữ I B
M thì xinh đẹp, em thì giỏi giang
Khiến anh đây phải xếp hàng
Mong chờ để được rước nàng về dinh
Đây là lớp trưởng của mình
Vui tươi duyên dáng, tính tình dễ thương
Chiều cao em thật khiêm nhường
Chiều ngang thì quá phi thường sợ luôn
Đêm nằm ngủ ngáy Ó ! O
Trời cho tôi U còn lo sợ gì ?
Sợ ai bằng sợ Huyền Linh
Thư tình chôm được tường trình dân gian
Đứng ngay giữa lớp đọc lên
Dưới bàn Lưu khốc, phen này nghỉ chơi
Má đồng tiền, anh nhào dzô hốt bạc
Rước kiều dzia kiều nhả bạc anh tiêu
Nào ngờ bạc biến thành đài
Phát thanh hai bốn một ngày anh điên !!!
Còn đây một đóa hoa tươi
Vừa thơm vừa đẹp gọi là Thiếu Lan
Người đâu vừa giỏi vừa ngoan
Càng nhìn càng thấy mặn mà sắc hoa
Năm xưa dưới mái trường Phan
Nhiều chàng đã phải vì em nhọc lòng
Đến nay mấy chục năm sau
Bôn ba khắp chốn cõi trần kiếm ăn
Anh nào nghe đến Thiếu Lan
Thơ tình tấp nập gởi về tặng em
Thôi thì an ủi tuổi già
Tình ơi, tình hồi Website em chờ
Hiền ai hiền cỡ Thanh Hương
Dáng người nhỏ tí, dễ thương, hiền hòa
Anh mơ giấc mộng yêu đương
Quyết tâm anh cưới nàng Hương về nhà
Cùng nhau dệt mộng cung đàn
Vui cùng trăng gió, du dương đêm ngày
Ngờ đâu em quậy như điên
Tiên đâu chẳng thấy, thấy nàng Tặc Răn
(Tazan)

Sáng leo núi , chiều đu dây
Trèo cây vun vút , monkey cũng thua
Tiếng yêu thỏ thẻ ngày xưa
Ngày nay vượn hú còn thua xa nàng.
Thế mà anh vẫn phải thương
Ở lâu mới biết em Hương họ HỒ
Ra tài phác họa và chương
Xuân Hương cũng phải xin hường Thanh Hương
Còn đây Thu Thủy dễ thương
Miệng nàng chúm chúm vẫn vương nụ cười
Viết Lưu người đẹp thật tươi
Mắt nâu chớp chớp , xiêu xiêu lòng chàng
Các anh thích lắm xếp hàng
Thương thâm chẳng dám mở lời nên thua
Thua anh Phú Thọ đẹp trai
Thư tình tới tấp ngược Lưu về nhà.
Này em Kim Cúc mắt đen
Yêu anh Bị Động từ năm lớp mười.
Ngây thơ chàng dắt nàng vào,
Cà phê Chiều Tim sát nhà Thầy Minh.
Ngày mai đến lớp thất kinh
Sợ Thầy la mắng vì tình ham chơi.
Ngờ đâu Thầy lại làm thỉnh
Chỉ cho lời nhắn phải lo học hành.
Có con chim Nhạn xanh xanh
Thể thao thể dục, chẳng chê môn nào
Thành ra em đẹp nào nùng
Nhiều anh như muốn phát khùng vì em
Thêm em kiều nữ Kim Trâm
Mê thơ Quang Dũng hơn mê bạc tiền
Vừa ngoan vừa giỏi vừa hiền,
Tóc dài nghiêng nón, nghiêng che tình buồn.
Một nàng cười nói huyền thuyên
Kim Tân “ vàng mới “ đích danh cô nàng
Coi chừng chó có chàng ràng
Võ công Bình Định , đai đen đai hoàng
Cô em Nguyễn ngọc Thanh Vân
Tình tình nhút nhát, nghiêm trang lạnh lùng
Các anh yêu đến nỗi sùng
Vì em nghiêm quá nên đành nín thỉnh
Giờ nàng thố lộ tâm tình
Thời gian quay ngược sẽ chơi hết mình
Riêng nàng Thu Minh vườn chè
Mắt đeo kính cận, dáng người cao cao
Chẳng chàng nào dám nhào dzô
Vì nàng có võ dzu đô đai huyền.
Có em Kim Hạnh hiền khô
Ai ngờ lên chức : “LÀM CỐ” tụi mình
Hỏi em mắc cỡ làm thỉnh
Tau đâu có biết ! duyên tình trời ban

*Mai Hương thích nhảy tung tăng
Tập chơi bóng rổ mỗi ngày một hay
Thiên Nhung chớp chớp rèm mi ,
Cho tau chơi với , tụi mình một phe.
Kim Oanh tính thích lè phè !
Cùng Hương, Đoàn , Huế , kết thành bộ tư
Suốt ngày cười nói huyền thuyên
Làm cho lớp học thêm thang vỡ òa .
Đặng Hiền thử thi rú rê :
Tụi mình đi Huế chơi vui ít ngày .
Thế là khăn gói đi ngay,
Về nhà Thầy phạt , xám xanh mặt mày.
Vội vàng nhờ cậu, nhờ cô*

*Giả làm cha mẹ cho qua cầu này .
Còn nàng Cam Thảo tí teo
Trời cho tau bé ! tụi bây hiếp hoài .
Các nàng kiêu nữ còn nhiều
Nhưng thôi tạm gác , kéo phiên bà con.
Nàng nào cũng đẹp , cũng xinh
Tiếc anh lấy bấy , rung rinh tuổi già .*

Nhóm Tú Bà IBM hải ngoại .

Angie nhận mảnh bằng Master thương mại quốc tế vào cuối năm 2.003. Khánh tổ chức bữa tiệc ăn mừng ngày con gái ra trường chung vào dịp lễ giáng sinh cho đỡ tốn kém.

Khánh cảm động âu yếm nhìn Angie, mới ngày nào nó còn đạp loi choi trong bụng mẹ mà nay đã trở nên một thiếu nữ duyên dáng học hành thành đạt...Câu chuyện trong bàn tiệc có khi bàn về nạn thất nghiệp trầm trọng của nước Pháp, nhưng rồi mọi người lạc quan cho rằng ngành nghề của Angie vẫn không đến nỗi nào, nhất là giá trị được tuyển chọn 20 người trong số 500 thí sinh.

Ăn tết dương lịch xong Angie bắt đầu xin việc làm. Phương pháp tới gõ cửa từng hãng buôn đã lỗi thời. Hiện nay dùng internet là thịnh hành nhất ! Trước hết Angie ghi tên và gửi lý lịch vào 8 trung tâm tìm việc. Mỗi buổi sáng mở hộp thư email, Angie lựa chọn job và chuyển mail xin việc, đôi khi có hãng đòi hỏi mình phải gửi thư viết tay để họ nghiên cứu tính tình qua nét chữ. Đồng thời nàng tìm kiếm thêm các mục tặng job trên các site tư nhân. Một người bạn có cao học informatique cho biết đã thành công sau một năm tìm việc với tổng số khoảng 1.000 lá đơn và 12 lần phỏng vấn.

Phần đông chủ hãng đòi hỏi người xin việc phải có 3 năm kinh nghiệm. Tụi sinh viên mới ra trường có job rồi cho biết đã

nỗi lo vào đời....

Chúng tôi nhận được những email đầu tiên đến từ Pháp của Khánh Thọ kèm theo những bài viết và hình ảnh do chính bàn tay hội họa của Khánh Thọ đóng góp cho ĐS , người học trò PTG đa tài này luôn luôn nhiệt thành với những sinh hoạt trường lớp...

Nữ sĩ Khánh Thọ

gởi đơn cầu may , đôi khi chủ hãng kiếm người không ra thì phải ghé mắt tới mình.

Bốn tháng trôi qua nhanh chóng...

Angie vừa chấm dứt đời sinh viên, thoát nạn dùi mài kinh sử nên đây là thời gian được coi như là thần tiên của nàng. Ngủ đến 9 hay 10 giờ sáng mới thức dậy, điểm tâm xong ngồi mở internet kiếm việc độ 2 tiếng là tới giờ ăn trưa. Lại tiếp tục lên mạng internet, có khi trả lời mail cho tụi bạn cũng đang thất nghiệp. Khoảng chừng vài ba tiếng sau mệt mỏi, Angie ra siêu thị đọc báo, nghe nhạc « *chùa* » Top Hit hay dẫn chó đi dạo một vòng cho thư giãn thần kinh. Tối lên mạng “*chat*” vớ vẩn với một chàng trai nào đó không quen biết hoặc dán mắt vào màn ảnh truyền hình đến khuya lác khuya lơ mới lên giường ngủ.

Ngày nọ ông nha sĩ người Pháp than thở thằng con trai của ông có bằng cao học informatique nhưng kiếm việc chưa ra từ một năm nay, rằng đây là thời kỳ Pháp đang tuyệt vọng về nạn khủng hoảng kinh tế... Ông thở dài kết luận các bậc phụ huynh lo lắng còn hơn tụi trẻ thất nghiệp !

Khánh cười buồn thầm nghĩ loại cha mẹ tư bản cỡ như ông thì con cái dù có thất nghiệp mấy năm cũng chưa thấm thía gì, như Khánh chỉ một mẹ một con mới lo sốt vó! Trường dạy người ngoại quốc bị cúp tài trợ, kéo theo nghề dạy học, Khánh còn sống nhờ vào lương thông dịch. Gần đây điều đáng mừng cho cộng đồng Việt nam số người phạm pháp hiếm hoi, tụi con nít cũng bớt máu dưng dưng, nhưng lại đáng buồn là giới cảnh sát, tòa án và bác sĩ tâm lý nhi đồng ít cần tới Khánh.

Khánh gặp Hữu trong siêu thị, Hữu có vợ Đằm, đã từng sát vai với Khánh phụ trách lớp dạy Việt ngữ cho trẻ em Việt nam hồi 10 năm về trước. Khi nghe Khánh than thở về chuyện Angie kiếm việc làm khó khăn, Hữu sốt sắng :

- Thời bây giờ muốn kiếm việc phải có piston chị ơi !Chị đưa em lý lịch của Angie, em bảo vợ em nhờ cô bạn thân có chồng làm lớn ở phòng tìm việc. Biết đâu được !A` ,chị đưa luôn em hai tờ, em sẽ gởi cho con cháu gái làm chef trong một hãng buôn ở Paris.

Khánh mừng rỡ báo con gái tới gặp ngay chú Hữu, đồng thời Khánh nhớ lời bà bạn thân người Pháp có chồng làm giám đốc hãng buôn lớn ở vùng miền Nam nước Pháp, đã từng hứa sẽ kiếm việc khi Angie ra trường. Vậy là Khánh viết bức tâm thư nhờ bạn. Nhưng sau đó nàng đọc bảng thống kê thất nghiệp thì niềm hy vọng tàn lụi dần ...Biết là người ta có lòng từ tế giúp mình nhưng đào đâu ra việc mà giúp !

Theo thống kê vào năm 2003 nước Pháp có 48.000 hãng đóng cửa, thêm 140 ngàn người thất nghiệp (tăng đến 6% trong 1 năm). Hiện nay tổng số thất nghiệp của nước Pháp là 2.602.000 người (9.7% tính theo diện tuổi lao động). Pháp còn chúi an ủi thua nước Tây ban Nha chiếm kỷ lục thất nghiệp Âu Châu 11.9%, trong khi Mỹ chỉ có 6% mà dân Mỹ đã la oai oái !

Qua đến tháng thứ tư thì Angie bắt đầu lo lắng. Khánh trấn an con gái :

- Con cứ lo xin đủ 1.000 chỗ như bạn con thì con sẽ có việc. Đó chỉ là vấn đề kiên nhẫn và thời gian .

Khánh không dám nói ra điều nàng lo ngại, đúng lý phải tính thêm vài trăm đơn xin việc nữa vì nạn thất nghiệp càng ngày càng gia tăng chớ không dậm chân tại chỗ.

Tội nghiệp cho con gái mỗi ngày cặm cụi trước máy vi tính, Khánh tạm gát công việc ngồi bên con phụ giúp con lựa chọn việc làm. Muốn lựa một việc thôi mà phải tập trung tinh thần độ 30 phút, đôi khi cả ngày cũng không có job nào thích hợp với khả năng của mình. Trước hết đọc lời giới thiệu của mỗi hãng buôn, thành phố, sau đó phân biệt loại ngôn ngữ sở trường « Pháp- Anh-Tây ban Nha », « Pháp-Anh-Ý », hay « Pháp-Anh-Đức »...

số lương và điều kiện tuổi tác...

Qua đến ngày thứ ba thì Khánh thăm công nhận kiếm việc không phải dễ ! Chóng mặt, mỏi mắt, mỏi lưng và ê cả mông... Vậy mà tụi trẻ phải ngồi cặm cụi trước màn ảnh internet cả 5 hay 6 tiếng trong 1 năm mới hy vọng kiếm được việc làm !

Bip...bip...bip...

Khánh lắng tai nghe con gái mình trả lời qua điện thoại di động. Khánh hồi hộp lòng tràn đầy hy vọng...

- Dạ, bà làm ơn gọi ngay đùm tôi giấy mời phỏng vấn theo email để tôi kịp làm giấy tờ xin cấp vé xe lửa miễn phí.

Cúp điện thoại xong, Angie hí hửng khoe với Khánh :

- Có 1 hãng bán xe hơi gọi con entretien vào ngày một lúc 12 giờ trưa.

Mắt Khánh sáng lên, vô vấp hỏi Angie :

- Ở tỉnh nào con ?

- Dạ ở Rennes, cách đây khoảng 400 km.

Khánh chột bàng hoàng lo lắng. Tỉnh nào là hoắc!? Hai mẹ con nàng chưa bao giờ đặt chân tới tỉnh này và không quen biết ai ở đây. Angie nhìn đồng hồ lắm bầm:

- 4 giờ rồi! Con hy vọng họ gọi giấy mời vào chiều nay mới kịp xin phiếu mua vé xe lửa miễn phí vào ngày mai. Bây giờ con phải ra ga xem giờ và đặt chỗ trước. Nếu sáng một không có chuyến nào tới kịp trước giờ hẹn thì ngày mai con phải đi và dành ngủ 1 đêm tại Rennes.

Khánh hoang mang...Ngoài trường đại học, đây là lần đầu tiên Angie đi đến tỉnh lạ một mình. Trời ơi thân gái dặm trường!...Nếu như hotel hết chỗ thì con gái mình sẽ ngủ ở đâu!?

Một tiếng sau Angie từ ga về nhà. Đúng như

dự đoán xe lửa không có tuyến đường trực tiếp, vậy là ngày mai Angie phải ngủ qua đêm ở Rennes! Angie lật đật vào phòng mở hộp thư email, Khánh vội vã vào theo con, vẫn chưa có giấy mời phỏng vấn. Angie điện thoại hỏi người ta gọi gấp, độ 10 phút sau thì nhận được giấy. Hai mẹ con nhẹ lòng thoát được một mối lo.

Hối hả ăn xong bữa tối, Angie lại lên mạng internet tìm kiếm bản đồ từ ga tới hãng và chọn lựa hotel nào gần hãng nhất. Bản đồ chỉ dẫn rõ ràng khoảng cách cây số, hình ảnh của mỗi hotel và giá tiền thuê. Angie điện thoại đến 5 hotel đều bị trả lời hết phòng làm Khánh lo lắng lạnh toát cả người. Nhìn đồng hồ đã 11 giờ đêm, may mắn thay hotel thứ sáu còn được 1 phòng trống duy nhất. Mặc dù giá hơi cao so với vùng ngoại ô nhưng Khánh vẫn thở phào nhẹ nhõm.

Hai tuần sau Angie nhận thư hãng trả lời: *"Rất tiếc cô không ở trong tiêu chuẩn mà hiện nay chúng tôi đang cần. Chúc cô may mắn"*.

Angie tự an ủi dù sao đây cũng là cơ hội giúp nàng thực tập về thái độ và cách đối đáp để rút kinh nghiệm cho những lần phỏng vấn tới. Hơn nữa cũng là lần đầu tiên nàng được ngủ đêm ở một khách sạn sang trọng. Angie vui vẻ kể lại tối đó nàng ngâm mình trong bồn tắm nước nóng cả tiếng cho đỡ tiếc 62 euros tiền phòng. Đã lâu lắm rồi thấy mẹ đầm chiêu khi nhận biên lai tiền nước, thương mẹ nàng chỉ tắm vòi sen.

Mặc dù Angie không nhận được việc, Khánh vẫn bình thần chẳng có chút cảm giác buồn bã nào, trái lại nàng cảm thấy lòng thư thái nhẹ nhàng vì bất ngờ nhận ra con gái mình xoay sở lạnh lẹ từ việc sắp xếp giấy mời, xin vé xe lửa miễn phí, kiếm bản đồ, đặt phòng hotel...Tất cả những chuyện chưa bao giờ làm đó mà đưa con gái ngày thơ đã giải quyết nhanh chóng.

Nỗi lo vào đời chỉ là phản ứng tự nhiên của bất cứ người mẹ nào có con gái đang ở vào thời điểm xa rời vòng tay mẹ, mà nhất là người mẹ Việt nam!

*Khánh Thọ
France, 2004*

class of 72-73

reunion in vietnam

Tô Lâm

tôi và bóng rổ ...

Anh đã đưa chúng ta từ những basket dựng tạm bợ bên đường, đến sân bóng rổ của trường Phan Thanh Giản , Thọ Nhơn, Phan chu Trinh rồi đến sân Phan đình Phùng SG. Qua Mỹ chơi ở sân Fairbanks, các sân Đại học, rồi trở về lại VN, về lại nhà bóng trên thành phố Đà Nẵng thân yêu. Chúng ta hãy nghe Tô Lâm kể những chặng đường kỷ niệm của một đời đam mê bóng rổ...

Tôi và bóng rổ bắt đầu từ năm 1966 , tôi vẫn nhớ rất rõ cái ngày hôm ấy Đà Nẵng đang ở trong tình trạng giới nghiêm 24/24 , đường phố vắng tanh như thành phố không người . Mấy hôm đầu còn căng thẳng không khí của chiến tranh , hôm nay có vẻ tạm yên , đám trẻ con cùng xóm chúng tôi kéo nhau ra đường chơi tán lon cho vui thì giờ, ở không riết cũng cảm thấy tù túng và khó chịu.

Cũng hôm ấy , anh TIM , một người bạn Mỹ của tôi ở đồn Quân Cảnh trước nhà có mang sang cho tôi một trái banh, một cái rổ sắt màu cam có móc sẵn lưới trắng mới tinh. Dùng cánh cửa chuồng gà, tôi và Định , người bạn cùng xóm loay hoay đục một lát , chúng tôi đã dựng nên một

cái bảng bóng rổ lưu động , chỗ mà chúng tôi ưng ý nhất để treo cái bảng là cây cột đèn trước Công Thương Ngân Hàng ở kế bên nhà tôi . Thế là từ chỗ đang chơi tán lon chúng tôi đổi qua chơi bóng rổ , lúc ấy chỉ biết dành nhau trái banh rồi mạnh ai nấy cố sức ném lên rổ , thế mà cũng vui đáo để. Chúng tôi chơi mãi mà chẳng biết mệt cho đến chiều tối . Cuối cùng bị Cảnh Sát họ đuổi mới đành phải giải tán . Đêm hôm ấy tôi nhớ cái bóng rổ chi lạ , chỉ mong trời mau sáng để được ra chơi tiếp .

Rồi Đà Nẵng cũng trở lại bình thường , Ngân hàng mở cửa họ đuổi , chúng tôi qua dòi qua cửa rạp Kim Châu lúc rạp ngưng chiếu , chiều đến lại về cột đèn ngân hàng , cứ thế và cũng từ giây phút ấy mối tình bóng rổ của tôi đã sinh sôi nảy nở .

Thuyết phục mãi Bố tôi mới chịu cho tôi dựng

bằng bóng rổ chính thức ở trước nhà , nhà tôi và rạp Kim Châu cùng chung một cái sân rất rộng . Bỏ tôi ra điều kiện là chỉ được chơi banh vào buổi chiều để tránh phiền phức cho những người chung quanh, ông giúp tôi lựa hai cây cột thật to , tẩm ván ép thật dầy “ thể mới chắc” ông bảo . Tôi và Định đèo nhau xuống Lyceé để đo kích thước chiều cao . Thế là đám trẻ con cả xóm xúm nhau đào lỗ , chân cột được đổ bằng ciment làm trụ thật vững vàng. Nhìn cái bằng bóng rổ đứng sừng sững trên sân rộng , tôi và Định không đấu được nổi vui mừng “ từ nay có chỗ chơi banh rồi” chúng tôi nhìn nhau tùm tùm cười .

Sân banh càng lúc càng đông hơn, đám anh em Di , Ta dân Thọ nhơn cũng bắt đầu lộ diện, anh Dũng anh Mạnh Lyceé cũng kéo qua , thêm vào đó anh Tim và mấy người bạn Mỹ khác cũng nhập cuộc. Bấy giờ cuộc chơi có phần hấp dẫn và kỹ luật hơn , dĩ nhiên là tôi với Định chỉ ngồi ngoài nhìn họ chơi . Mấy người Mỹ và anh Tim chơi thật hay , đám trẻ con la hét um sùm . Định ôm vai tôi thỏ thẻ “ tau với mi một ngày nào cũng hay rứa thôi ” tôi không trả lời chỉ yên lặng theo dõi .

Thọ Nhơn , một địa danh bóng rổ nổi tiếng bậc nhất của Đà Thành “nhìn quân phục biết tư cách” như chúng ta thường nói , thì chỉ cần nhìn sân của họ cũng đủ chứng minh điều đó . Thật vậy , sân banh trường Thọ Nhơn là ngon nhất Đà Nẵng . Lần đầu tiên tôi và Định theo anh em Di, Ta đến coi họ tập luyện , chúng tôi mới biết tại sao họ hay , mặc dầu trình độ nhận xét của tôi lúc ấy còn quá non nớt nhưng những gì tôi thấy đã cho tôi một ấn tượng tốt trong tâm trí của tôi về họ trong bộ môn thể thao này . Sự có mặt của tôi và Định dần dà được chấp nhận ở đây , chờ đám cầu thủ nhà tập xong , sân trống , chúng tôi lại chia phe chơi banh với những đứa còn lại . mặc dầu không chính thức được chỉ dẫn như học sinh của họ , nhưng thời gian tới lui ở đây tôi và Định cũng đã học được những bước căn bản đầu tiên của bóng rổ qua những người bạn mới .

Phan Thanh Giản niên khóa 1967-1968 ...

Năm ấy tôi và Định xin vào học lớp đệ thất PTG hiền hòa , thầy cô cũng dễ chịu , chúng tôi cảm thấy gần gũi , thân thiện hơn, có lẽ vì vậy mà tôi và Định học hành rất giỏi ,chúng tôi thay phiên

nhau lấy bằng danh dự hàng tháng , tuy nhiên đây là cái việc học hành, còn trở lại chuyện bóng rổ thì chiều chiều tôi , Định , Di, Ta không sân nhà tôi thì kéo lên Thọ Nhơn. Cứ thế mãi cho đến một

Trên sân trường PTG

hôm thầy Dũng gặp chúng tôi ở sân Phan Thanh Giản thầy nhận diện ra chúng tôi và cho đầu quân vào đội bóng rổ của trường . Tôi , Định , Tấn, và Lý bốn cầu thủ mới của năm ấy, dĩ nhiên đây chỉ là những cậu lính mới tò te bước đây tập sự , vì trên tụi tôi còn có những cầu thủ vai đàn anh , cao to hơn và nhiều kinh nghiệm hơn . Họ đón chúng tôi vào hàng ngũ cũng rất nhiệt tình, những lúc tập dợt

Những trận thư hùng...

họ cũng chỉ cho chúng tôi những sơ hở và những gì cần phải tập thêm.

Những trận đấu giao hữu với các trường trung học khác đã lần lượt xảy ra , chúng tôi dần dĩ hơn , kinh nghiệm hơn , có trận ăn trận thua nhưng lúc này với tôi vẫn là thời kỳ học hỏi , mặc dầu kỹ thuật chơi của tôi đã khá hơn nhiều , nhưng bóng

rỏ là bộ môn cần chiều cao mà tôi bây giờ mới 13 . Rồi năm đệ ngũ niên khóa 69-70 , những khóa đàn anh lần lượt bỏ trường ra đi , tôi, Định , Tân , Lý là cột trụ của đội bóng nhà , thầy Dũng tập luyện chúng tôi kỹ hơn , nhiều hơn , sáng chủ nhật, thứ bảy , đôi khi cả ban đêm thầy thêm đèn cho sân được sáng hơn, thêm vào đó có các tay Quân Cụ cũng ghé vào chơi khiến cho không khí tập dợt cũng hào hứng thêm. Năm 1969 , giải vô địch thuộc về trường Thọ Nhơn , điều này cũng chẳng làm mấy ai ngạc nhiên, qua những sự bàn tán trong giới bóng rỏ chúng tôi , sân trường lại rộn ràng tiếng giồng banh , lại tập dợt , chỉ khác bây giờ lại thêm độ bóng nữ cũng vui thêm . Một thời gian không lâu sau đó , tôi nhận thấy PTG không còn

Đội bóng rỏ Phan thanh Giản

nhiều thử thách đối với tôi nữa , năm nay tôi đã 15 , tay nghề và chiều cao của tôi tương đối thuộc vào hạng khá, mặc dầu vẫn giữ chân trong đội bóng nhà nhưng tôi vẫn phiêu lưu qua những sân trường khác : Phan Châu Trinh .

Bây giờ là lúc của thể hệ chúng tôi , nơi đây là chỗ tụ tập những tay bóng rỏ tên tuổi , những ngôi sao sáng của các trường xa gần, tụi tôi cũng chẳng lạ gì mặt nhau vì đã có nhiều lần đụng độ trong quá trình , cùng trang lứa , cùng một đam mê , cùng một lối đi về , vì thế chính ở nơi đây chúng tôi đã có những trận đấu thật hay, thật ngoạn mục cho đám khán giả đến xem .

Thế rồi mùa hè năm 1970 tôi cũng phải giã từ Phan Thanh Giản , gã từ ngôi trường thân yêu ,

đám bạn học cũng như thầy Dũng và các anh em đồng đội trong ban bóng rỏ , ba năm cùng chung một màu cờ sắc áo, với những trận đấu hào hùng dưới danh nghĩa của trường . Phan Thanh Giản , nơi đã chính thức cho tôi một chỗ dựa đầu tiên trong cuộc đời bóng rỏ của tôi .

Sài Gòn thủ đô của nước Việt Nam Cộng Hòa , đất rộng người đông , nơi có lắm nhân tài , trường mà tôi đang theo học không có chương trình thể thao , sắp xếp việc học hành đầu vào đẩy tôi lại dò la tìm chỗ chơi banh . Sân thể dục Phan Đình Phùng cách nhà tôi chỉ vài ngã tư , thế là hạnh phúc lại ở kề bên mình . Nơi đây cũng có nhiều tầng lớp , nhóm người mà tôi chắm chơi được là giới sinh viên , vì họ cũng như tôi , họ cũng trải qua thời trung học ở đâu đó , tuy nhiên lúc này chỉ cần nhìn tay nghề của nhau cũng đủ để chúng tôi xác định được trình độ của đối tượng , một vài trận giao hữu chọn mặt gởi vàng , mặc dù tôi nhỏ hơn họ nhiều về tuổi tác nhưng bù vào cái vốn bóng rỏ sẵn có trong tôi cũng đủ để họ chấp nhận cho tôi nhập cuộc . Chẳng mấy chốc Sài Gòn đã trở thành Đà Nẵng thứ hai của tôi , chiều chiều cũng xô giày xuống thăm sân , ngày qua ngày cứ thế trôi qua đi , những năm này là những năm cuối tôi bắt đầu trở mã , có lẽ bóng rỏ đã góp một phần không nhỏ trong sự trưởng thành của tôi về cả thể xác lẫn tinh thần.

Fairbanks Alaska 1976 ...

Hoa Kỳ , một đại cường quốc bậc nhất trên thế giới , cha đẻ của bộ môn bóng rỏ , tất cả đều bắt đầu và kết thúc ở đây bằng những giải vô địch hoàn cầu của người Mỹ , đối với tôi tất cả đều mới mẻ , bỏ lại quê hương Việt Nam của tôi đằng sau để bước sang một thế giới khác , một thế giới to lớn hơn , vĩ đại hơn , riêng về bóng rỏ thì những gì tôi đang có cũng chỉ đủ để chơi ngoài park cho vui . Những buổi chiều nhớ nhà , nhớ bạn bè tôi thường đem banh ra đây chơi cho đỡ buồn . Một hôm , tôi tình cờ quen được một cô bạn gái người Mỹ , cũng bắt đầu từ câu chuyện bóng rỏ , trao đổi kiến thức và tay nghề qua những lần chơi one on one chúng tôi trở nên thân thiện hơn . 6 feet 2 Kathy là một forward cho đội banh trung học của thành phố này , cô đang chờ học bổng bóng rỏ của một vài trường đại học miền đông nước Mỹ, Đây là một giấc mơ mà cô theo đuổi từ khi còn bé . Thế là tôi gặp một

người bạn đường , phải nói là một thầy giáo mới thì đúng hơn. Tôi học được ở Kathy rất nhiều , từ những kỹ thuật mới , luật lệ mà tôi đã thiếu sót hoặc chưa hề biết đến , nhưng quan trọng hơn hết là cô đã giúp tôi từ bỏ những thói sai tật xấu để phù hợp hơn , và cũng dễ để được chấp nhận hơn trong cách thức chơi banh của họ ở đây . Lần đầu tiên tôi theo Kathy vào chơi trong sân đại học của Fairbanks làm tôi nhớ suốt đời về cái sân gỗ và những tấm bảng gương của một xã hội phong phú và văn minh , như cố tình để cho tôi nhìn thấy phía sau cái rào qua tấm gương trong là tầm sâu của nền tảng bóng rổ U.S.A .

Bây giờ tôi đã sống ở đây trên 32 năm , sau những lần thăm dò Đông , Tây của nước Mỹ , cuối cùng là Minnesota nơi tôi dừng chân và lập gia đình , cho dù tôi ở đâu chẳng nữa bóng rổ cũng có một chỗ đứng trong cuộc sống hàng ngày của tôi , như một người bạn đời từ một con rạch nhỏ ở sân

Sau bao nhiêu năm ly hương, trở về ngồi banh trên sân bóng của thành phố ĐN.

Kim Châu, chúng tôi đã ra những nhánh sông Thọ Nhơn , Phan Thanh Giản , Phan Châu Trinh của Đà Nẵng , Phan Đình Phùng Sài Gòn v.v... để rồi đổ về đại dương Hoa Kỳ . Từ những sân banh đại học nề nếp trí thức đến những sân banh phức tạp công cộng , 3 on 3 streeball do hội NBA tổ chức hàng năm tôi cũng đã có lần tham dự , cũng đã nhiều phen băng bó khắp khểnh ra về , nhưng bù lại bóng rổ đã đem đến cho tôi những niềm vui trọn vẹn , những cảm thông của những kẻ có cùng chung một cái thú đam mê , những cái bắt tay giao hữu không

kể màu da , những cái vỗ vai khích lệ cho nhau của những người tôi chưa hề quen biết . tất cả đã nói lên được cái hay , cái đẹp của bộ môn bóng rổ , của những người yêu thích thể thao chúng tôi . Lúc còn ở Việt Nam họ gọi tôi là “dân bóng rổ” còn ở đây họ gọi tôi là “ballplayer” hai ngôn ngữ , hai đất nước khác nhau nhưng cũng chỉ cùng một nghĩa.

Hai người con trai của tôi bây giờ cũng là “ballplayer” chúng sinh đẻ ở đây và cũng lớn lên với bóng rổ , cũng trải qua những trường lớp căn bản của đội banh tiểu học rồi trung học, mỗi lần họp mặt gia đình chúng tôi thường nhắc lại những lần về thăm Việt Nam , những trận đấu giao hữu của bố con chúng tôi với các sinh viên đại học Sư Phạm (trường Nữ Trung học ĐN cũ), trường đại học bách khoa Hòa Khánh , một vài trường đại học ở Nha Trang mà chúng tôi không nhớ tên và cuối cùng là sân Phan Đình Phùng Sài Gòn của những ngày chờ máy bay về Mỹ .

Với bố con tôi nói chung , những trận bóng rổ này đã mang lại thật nhiều ý nghĩa cho chúng tôi , còn riêng tôi đó cũng là niềm hạnh phúc mà hình như đã được sắp đặt bởi duyên số , bằng cái may mắn nhất của một sự đam mê.

Năm nay tôi đã 54 tuổi đời , nhưng một tuần cũng vài hôm ghé đến Gym chơi bóng rổ , đôi chân tôi cũng đã yếu đi nhiều , sức lực và chiều cao thì lại càng không thể bì được với tụi trẻ bây giờ , có chăng là sự khôn ngoan và kinh nghiệm của một thời đã qua , như một con ngựa già khắp khiêng phía sau đám trẻ nhưng thỉnh thoảng tôi vẫn thường nghe chúng căn dặn nhau “ you can not leave him alone, he'll make that three”

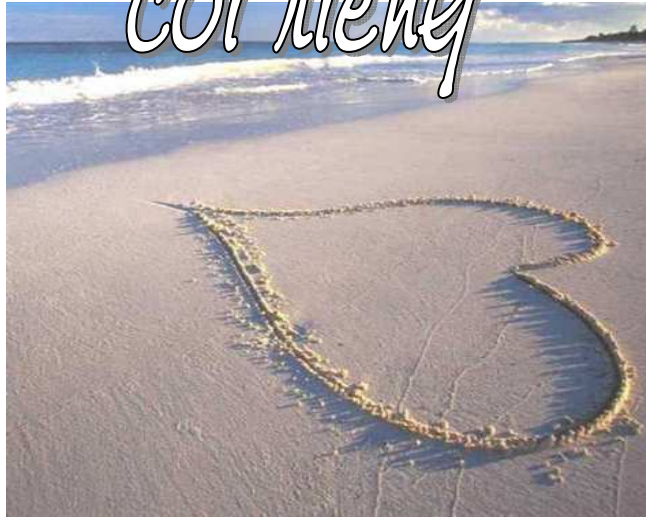
Thân tặng tất cả các anh em bóng rổ của một thời Đà Nẵng xa xưa , để cùng nhau nhớ lại những ly sirô, những chai nước ngọt trắng và thua độ ở quán bà Bu ở ngã tư Duy Tân Quang Trung .

Riêng tặng bạn Đỗ Văn Định để nhớ những ngày tụi mình đèo nhau bằng xe đạp xuống chợ trời tìm giấy và banh bóng rổ .

Thân ái,

TÔ LÂM

Cõi riêng

Lạc nhau từ thuở Hồng Hoang.
Tìm nhau từ độ trần gian thừa người.
Phù vân thoảng tiếng em cười.
Tà dương mà ngỡ sáng ngời bình minh.
Cõi riêng ta trải chiếu tình.
Ngồi trong tịch lặng, mơ hình dáng em.
Ánh trăng mười sáu bên thềm.
Con tim sỏi đá cũng mềm vì yêu.
Quanh ta giờ là cô liêu.
Em như giọt nắng một chiều cuối Thu.
Phù vân, hay là phù du?!
Cuộc tình em đó, lời ru cuối đời.

Cảng qỏ

Tương Hoàng Vân

Chúc

Tết

Cuối Năm

Là những học trò đầu tiên sáng lập hội Ái Hữu cựu học sinh PTG hải ngoại, nhiệt thành và hy sinh, gắn bó với thầy cô và trường lớp..., mời các bạn nghe Hoàng Vân kể lại từng bước những vui buồn trong việc chuyển quà mừng Xuân cho các thầy cô nơi quê nhà...

Trong chuyến về quê lần này, tôi nhận lãnh nhiệm vụ "Chúc Tết quý vị thầy cô cuối năm". Tôi và Ái Cầm ráo riết làm việc, lo hoàn tất mọi thứ trước khi tôi ra đi. Chúng tôi soạn thảo thư chúc Tết, đổi tiền mới, lo phong bao lì xì... và mọi thứ cần thiết, và tôi an tâm lên đường.

Về đến Sài Gòn, tôi liền lôi cái phong bì lớn, lấy phong thư và danh sách quý vị thầy cô tại Sài Gòn, điền tên và địa chỉ của các vị vào rồi gửi lại cho chị tôi trước khi đi Đà Nẵng. Chuyến đi này, vì con nhỏ em gái út của tôi bị bệnh nan y, tôi phải ở lại Sài Gòn lâu hơn để ủng hộ tinh thần cho nó trong khi nó vào để giải phẫu. Đoạn đường này, tôi đã trải qua cho nên dù sao tôi cũng đã có kinh nghiệm. Trong những ngày gian nan nhất của nó, ngoài chồng nó ra, ít ra nó cũng có được hai bà chị lớn và má tôi bên cạnh cùng nó bước qua. Rồi mọi việc cũng tạm ổn trong thời gian đó, sau này ra sao thì còn chờ ông trời quyết định, tôi từ giã ra Đà Nẵng trước để lo những công việc của tôi.

Sáng hôm sau, tôi nhờ Oanh đến giúp tôi phân phối những phong bì ở Đà Nẵng. Chúng tôi sắp những phong bì theo thứ tự, nhưng khổ nỗi, có người có địa chỉ, có người có số điện thoại, còn có người chẳng có gì cả ngoài cái tên nên việc tìm chắc là sẽ gặp nhiều khó khăn.

Đầu tiên, Oanh chở tôi đến trường Trần Cao Vân, nơi thầy Nguyễn Cung làm việc. Hai năm trước đây đã có lần tôi ghé lại thăm khi mời thầy đi dự họp mặt ở Suối Lương. Đến nơi người ta cho biết thầy đã về hưu, hỏi thầy hiện ở đâu thì không ai biết. Chúng tôi đành phải quay lại trường Phan Thanh Giản cũ, hy vọng gặp được chú Yên cai trường (ông Đỗ Dịch) thì có thể hỏi ra tin tức của thầy Cung. Xe vừa đến gần trường, đã thấy chú Yên

đứng bên đường cùng với mấy người nữa. Mừng quá, tôi lại gần gọi:

-Chú Yên!

Chú thấy tôi, mừng rỡ, tay bắt mặt mừng. Chú đối với chúng tôi bao giờ cũng vậy, đầy tình cảm nồng nhiệt. Oanh thúc tay tôi:

-Có cô Xuân Lan nữa kia.

Cô Nguyễn Xuân Lan này chắc là dạy sau khi tôi đã hết học, cho nên tôi không biết. Thì ra cô là vợ của thầy Trần Tự Thành. Cô cũng nhận ra

với học trò xưa luôn luôn nhớ đến các thầy cô cũ mà chưa có trường nào có tình thân ái như vậy. Chúng tôi trò chuyện một lúc, tôi hỏi thăm thầy có biết thầy Cung bây giờ ở đâu không? Thầy nói:

-Thầy Cung đã nghỉ hưu hai năm nay, lúc trước cũng có đến thăm thầy, nhưng hơn một năm nay thì không thấy đến. Ngay cả phong bì năm ngoái, thầy cũng còn giữ đây.

-Vậy con gọi thầy phong bì của thầy Cung, nhờ thầy tìm cách nhắn tin cho thầy Cung đến

Hình ảnh một số thầy cô Phan Thanh Giản

Oanh. Tôi hỏi cô:

-Thầy có nhà không cô?

Cô nói có và chúng tôi mời cô cùng vào nhà. Cô gọi lại cái quầy hàng nho nhỏ và chúng tôi theo sau cô.

Thầy Thành đang ngồi đọc báo trong nhà, thầy đón chúng tôi với nụ cười. Đợi thầy cô cùng ngồi, tôi rút hai cái phong bì có tên thầy và cô để lên bàn và thưa:

-Thưa thầy, thưa cô. Năm nay con làm đại diện Hội Ái hữu cựu học sinh Phan Thanh Giản Đà Nẵng tại Hải Ngoại về thăm và chúc Tết sớm quý vị thầy cô. Chúng con xin chúc thầy cô và gia quyến một năm mới bình an và hạnh phúc với sức khoẻ dồi dào. Đây là món quà con đem về từ phương xa của Hội Ái Hữu gửi tặng thầy cô.

Thầy cô suýt xoa, nói mấy lời cảm ơn đối

nhận, chứ thầy mà không biết thì con chắc cũng không có cách nào tìm ra được.

Tôi để lại phong bì của Thầy Nguyễn Cung và xin phép thầy cô ra về vì đoạn đường còn dài và tôi mong rằng tôi có thể gặp hết các thầy cô trong vòng vài ngày.

Ra đến ngoài đường, Chú Yên vẫn còn đứng đó với người con gái và một vài người nữa. Tôi hai tay đưa chú phong bì có tên chú và nói lời chúc tụng cuối năm. Chú nắm tay tôi và suýt xoa:

-Ôi! Quý hoá quá! Năm nào cũng có quà.....

Tôi cũng biết rằng chú nói với tất cả lòng chân thành vì chú là người thường hay ghé nhà thăm ba tôi khi người lâm bệnh. Bây giờ, chú đã lớn tuổi, con cái đã thành đạt, nhưng cái nét chân chất vẫn như của một người thân trong gia đình.

Chúng tôi chuyện vãng, hỏi thăm đôi câu rồi từ giả chú để đến mục tiêu kế tiếp là thầy Vĩnh Linh đã có một thời làm hiệu trưởng của trường. Tìm ra địa chỉ trong danh sách nhưng không ai biết thầy ở đâu, chỉ biết là thầy dọn đi lâu lắm rồi. Thôi thì để tìm sau vậy.

Cũng ở đường Quang Trung, có nhà cô Phạm Thị Cẩm. Cẩm là bạn học cùng lớp với tôi và tôi cũng thường đến thăm Cẩm trong những lần về thăm nhà. Gặp nhau tay bắt mặt mừng; Sau khi chào hỏi, chồng của Cẩm rút lui lên lầu cho chúng tôi tự do trò chuyện. Sau khi cho Cẩm biết mục đích chuyến viếng thăm này, và trao cho Cẩm phong bì của hội, Cẩm mời chúng tôi ở lại dùng cơm trưa. Tôi

cũng không ngờ thời gian qua nhanh quá, mới đó mà đã trưa rồi. Cẩm cho tôi biết thường ngày Cẩm bận dạy kèm cho nên việc nấu nướng là do ông xã lo liệu. Những món ăn quê hương đậm đà, chúng tôi ăn thật ngon miệng.

Từ giả Cẩm, chúng tôi chạy thẳng đường Quang Trung qua Trần Cao Vân ghé nhà Thầy Hồ An, vị giáo sư Anh văn của tôi. Gặp thầy, thầy rất là vui vẻ. Nhìn dáng thầy cao và ốm, không khác gì hai năm trước. Sau khi làm nhiệm vụ và trao phong bì cho thầy; thầy hỏi tôi lúc nào rời Đà Nẵng để thầy có thể gửi thư hỏi âm cho Hội Ái Hữu. Thầy cho biết lúc này thầy đã không còn dạy kèm nhiều như lúc trước nữa mà để dành thì giờ viết sách. Những sách viết bằng Anh Ngữ của thầy được các nhà xuất bản đón nhận nồng nhiệt.

Từ nhà thầy Hồ An ra, chúng tôi trở lại đường cũ và rẽ qua Đống Đa để đến nhà cô Lâm Thuý Hậu. Cô đã dọn nhà, tôi bèn xin số điện thoại để liên lạc. Đến đường Hải Hồ, tìm số nhà cô Nguyễn Tuyết Anh nhưng cũng không đúng. Tôi gọi điện thoại theo trong danh sách, được nói chuyện với cô và cô cho tôi địa chỉ hiện tại. Cũng may là tôi đi với Oanh, nếu không thì không biết làm sao mà tìm những con đường mang tên... lạ hoắc này!

Gặp Cô Tuyết Anh, đây cũng là một trong những thầy cô mà tôi không biết mặt. Cô rất là vui vẻ, tôi hỏi thăm về cô Lâm Thuý Hậu, cô cho biết là cô Hậu đã đi Sài Gòn, chắc là vài tuần nữa mới về đến. Tôi nhờ cô trao lại cho Cô Hậu và cô hoan hỉ nhận lời. Cô cho biết cô Phan thị Huệ cũng ở gần đây và chính cô gọi điện thoại cho cô Huệ, cho biết là chúng tôi sẽ đến.

Từ nhà cô Tuyết Anh đến nhà cô Huệ cũng gần, trong nhà có một vài bà cùng lứa tuổi với cô Huệ đang ngồi nói chuyện với nhau. Cô Huệ tiếp chúng tôi

ngoài bàn khách và giới thiệu với các bạn, cho biết các cựu học sinh Phan Thanh Giản Đà Nẵng tại Hải Ngoại lúc nào cũng nhớ đến các vị thầy cô ngày xưa, năm nào cũng gởi thư và tiền về chúc Tết với tình tương thân tương ái.

Qua đường Ông Ích Khiêm, đến nhà thầy Bùi Ngọc Liệu, nhưng thầy không có nhà. Tôi viết ít hàng để lại và vòng qua đường Ngô Gia Tự để đến nhà cô Nguyễn Thị Thuý. Oanh là học sinh cũ của cô. Chúng tôi hỏi thăm và trao cô phong bì chúc tết của hội. Đến đâu chúng tôi cũng đón nhận được những tình cảm đậm đà của những người thân thiết

Thuý, tôi qua
teur, đến
Nguyễn
Nhà này
khám
nghe nói
khách.
kín vì
đang
ngoài là
bệnh nhân ghi xin giờ hẹn. Bấm chuông hoài mới thấy một cô gái nhỏ ra. Cô đứng bên trong chứ không mở cửa, tôi hỏi xin gặp cô Cừ nhưng cô ta nói cô không có nhà, nên tôi để lời nhắn lại sẽ trở lại vào ngày mai.

Thầy Phó

cũ, tuy đã rất lâu.
Rời nhà cô bảo Oanh rẽ đường Pas-nhà cô thị Cừ. là một phòng bệnh đàn bà, rất là đông Cửa đóng chắc là giờ nghỉ trưa, bên tâm bắng để

Quay trở lại gần nhà, chúng tôi ghé nhà của thầy Trần Ngọc Lang ở đường Lý Tự Trọng, thầy là giáo viên lớp nhì của tôi, sau này thầy dạy cấp hai. Nhìn dáng đi lụm khụm của Thầy, tôi chợt nhớ lại những ngày còn học tiểu học. Thầy nghiêm khắc nhưng tận tâm, luôn luôn nhắc nhở học sinh bằng những câu nói rất là thâm thúy và đầy tình thương. Tôi chuyện trò với thầy một lúc lâu vì tuy thầy ở gần nhà ba má tôi, nhưng tôi ít khi gặp. Từ giả thầy, chúng tôi đi thêm một đoạn đường nữa cũng trên con đường đó để đến nhà của ông Phan Tấn Dũng. Ông là thân ngân của trường; tôi là con của giáo sư, học không phải trả tiền cho nên không có “thù oán” gì với thầy như những học sinh lâu lâu bị kêu xuống văn phòng vì nộp học phí trễ. Lúc đó thầy ngẫu lắm, thấy dáng thầy là học sinh sợ, nhưng thầy cũng không khắc khe lắm đối với những học sinh nghèo.

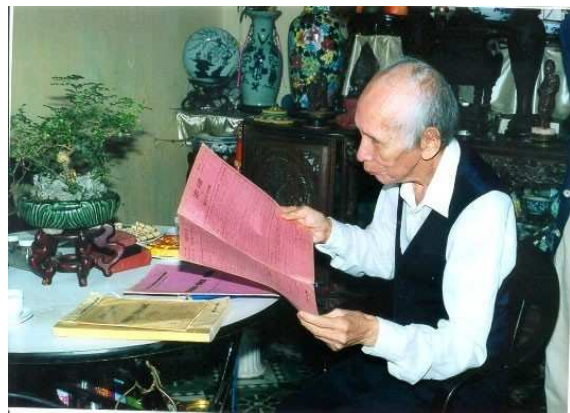
Đã về gần nhà và những phong bì chúng tôi đem theo đã gần hết, Oanh đề nghị về nghỉ ngơi chút rồi đi tiếp. Vừa bước vào nhà, Hải em tôi đã nói:

-Có người đến tìm chị nè, là thầy Liệu đó.

Thầy từ trong nhà Hải bước ra, tôi mới thầy vào phòng khách và nhờ Oanh rót mấy ly nước. Thì ra thầy được tin nhắn nên đã tìm đến nhà. Thầy vui vẻ kể lại chuyện xưa. Tuy tôi không học thầy nhưng các em tôi đều là học trò của Thầy nên rất là quen thuộc. Những chuyện từ một ngôi trường rất là thân thiết, những năm tháng cấp sách đến trường như đang ở trước mắt. Thầy xin lên thấp nhang cho ba tôi rồi từ giả ra về.

Chúng tôi lại tiếp tục lên đường.

Người kế đến chúng tôi muốn đến thăm là thầy Nguyễn Quang Đĩnh. Thầy ở trong con hẻm nhỏ ở đường Cô Bắc. Nói đến người thầy dạy Pháp văn này, tôi có thật nhiều kỷ niệm. Vì là sinh ngữ phụ nên chúng tôi thường hay trốn học đi xem xi-nê. Những ngày nghỉ, nhiều bạn học thường gặp thầy trong khu chợ trời nên đặt cho thầy cái biệt hiệu “Đĩnh chợ trời”. Sau này, thời thế đổi thay, thầy không đi dạy nữa. Có lần về thăm, tôi

Thầy Đĩnh

gặp thầy tại chợ Cồn, trên cầu thang lầu với cái cân, mời mọc những bà nội trợ bước lên cân để kiểm mấy đồng lẻ. Đứng xa, nhìn một vị giáo sư khã kính với tuổi đời già nua mà phải làm việc như vậy, tuy đây là việc chân chính nhưng tôi vẫn không cầm được nước mắt. Đáng lẽ với tuổi đời như vậy, thầy phải được an hưởng bên cạnh con cháu,

nhưng với hoàn cảnh khó khăn chung của tất cả mọi người, thầy vẫn phải buôn chài để phụ giúp các con. Ba năm trước, sau cuộc giải phẫu, thầy yếu hẳn đi, nhưng vẫn còn tồn tại trên dương thế, bên cạnh con cháu; không như Ba tôi, trẻ hơn mà đã ra đi.

Nhớ đến các thầy cô đã ra đi, tôi bảo Oanh ghé lại nhà thầy Dung ở đường Trần Bình Trọng. Tôi nhớ lần về thăm nhà đầu tiên, tôi có cùng Ba tôi ghé lại thăm thầy cô. Lúc đó thầy chưa thấy già lắm, thầy vui vẻ hỏi thăm chuyện gia đình của tôi nơi xứ người. Nhìn dáng cao gầy, uy nghiêm của thầy làm tôi nhớ lại những bài học Anh ngữ đầu tiên. Thầy từng đi du học Anh quốc cho nên cách phát âm của thầy theo đúng cách của người Anh, chúng tôi được học thầy vỡ lòng thật là may mắn. Thầy mất trước cô cho nên những lần đến thấp nhang cho thầy sau đó, chúng tôi được nhìn dáng cô thanh thanh trong bộ đồ lụa màu ngà, ngồi bên bàn viết, trông thật cao sang. Cô đưa chúng tôi lên gác thấp nhang cho thầy. Ánh mắt cô nhìn hình thầy trên kia vẫn say đắm như thời còn chung bước bên nhau. Lúc đó ở PTG, có ba cặp vợ chồng cùng dạy trong trường là thầy Dung & cô Phụng, thầy Tuyên & cô Tuyết Anh và thầy Tâm & cô Tuyết. tất cả các vị này đều là giáo sư đã dạy tôi qua những năm trung học. Nhìn hạnh phúc của họ, chúng tôi mong sao sau này mình cũng được như vậy, nhất là thầy Tâm và cô Tuyết là những vị giáo sư trẻ, rất gần với chúng tôi. Tôi còn nhớ dáng cô Tuyết với chiếc áo dài hoa, thêm chiếc áo bầu màu trắng bên ngoài, trông thật trang nhã với đôi mắt thầy Tâm nhìn theo từ trong lớp học xuyên qua sân trường.

Giờ đây, thầy Dung, cô Phụng đã qua đời, thầy Tuyên cô Tuyết Anh ở tuốt miệt Long An, còn thầy Tâm và cô Tuyết chúng tôi không hề gặp lại từ sau ngày thầy nhập ngũ và cô cũng đổi theo thầy.

Rời nơi đây, tôi ghé qua nhà thầy Xuân. Trong nhà chỉ có người vợ không được tinh tảo và

người con trai út cũng không khá hơn gì. Tôi xin cô vào thấp nhang cho thầy và từ già ra đi. Có một điều tôi lấy làm lạ là mỗi lần tôi đến, cô đều gọi đích danh tôi và hỏi thăm má tôi có khoẻ không! Có lẽ hai gia đình đã quen nhau từ hồi kháng chiến cho nên những gì thời xa xưa vẫn còn trong tiềm thức nên dù lúc tỉnh lúc mê, cô vẫn nhớ!

Có người bạn rủ đi uống café, tôi cũng muốn nhân dịp này hỏi thăm tin tức của một vị thầy vì người này bà con với thầy Lê Chấn Quang (thầy Chanh dạy nhạc). Vào quán café, cái không khí mát lạnh trong phòng làm tôi cũng vui bót đi những cảm xúc vừa trải qua. Tôi hỏi bạn:

Thầy Cương

-Việt có biết thầy Chanh hiện ở đâu không? Nghe nói thầy đã dọn ra Đà Nẵng chứ không còn ở trong Hội An nữa,

phải không?

-Phải rồi! Ông ở Đà Nẵng. Để Việt hỏi lại địa chỉ chắc chắn rồi cho cô biết, vì thường Việt đến nhà chứ đâu có biết địa chỉ.

-Nhớ gọi lại cho cô nghe.

Từ giả bạn, chúng tôi rẽ qua đường Hoàng Diệu để đến nhà thầy Hoàng Bích Sơn. Mấy tháng trước, thầy có qua Mỹ, tôi gọi điện thoại nói chuyện với thầy vì cả nhóm muốn mời thầy họp mặt và dùng cơm với thầy nhưng thời giờ của thầy quá eo hẹp nên cuối cùng không gặp được. Đến địa chỉ trong danh sách thì đây là một vùng đất đang được xây cất thành một tòa nhà lớn. Tôi gọi điện thoại thì con thầy trả lời và chỉ đường cho chúng tôi đến nhà thầy ở hiện tại.

Gặp được thầy thật là vui, thầy nói chuyện vui vẻ và có ý tiếc không được gặp các học trò cũ trong chuyến viếng thăm Mỹ quốc vừa qua. Thầy có vẻ yếu vì mới qua cơn bệnh nên tôi không dám ở lâu. Thầy cũng rất lấy làm cảm động khi nhận được thư chúc mừng và quà của chúng ta.

Vừa ra khỏi con đường hẻm nhà thầy, tôi được điện thoại của Việt cho biết địa chỉ thầy Quang. Thấy cũng gần đó nên chúng tôi ghé vào luôn.

Cô Phụng

Thầy Quang không thay đổi nhiều, không già so với số tuổi trên 70 của thầy. Thầy cho biết thỉnh thoảng cũng có gặp lại một số học trò xưa và cùng sinh hoạt văn nghệ với nhau. Nhìn quanh trong nhà, vẫn thấy có phong cách nghệ sĩ với cây đàn guitar trên vách và những tập nhạc trên bàn. Thầy mời uống nước nhưng chúng tôi lại phải vội vã ra đi.

Gần đó là đường Trưng nữ Vương nên tôi dừng bước ở số 129 là nhà thầy Dương Quang Tiến. Cửa đóng kín, tôi gọi điện thoại thì người nhà của thầy cho biết số nhà là 192 chứ không phải là 129. Thế là quẹo trở lại, đi thêm một khúc, dừng trước nhà 192 thì thấy nhà đã mở cửa và có một người đàn ông trung niên đang đợi. Tôi tự giới thiệu và xin được gặp thầy Tiến.

Thầy từ nhà trong được cô dìu ra. Trông thầy yếu quá. Người đàn ông kia tự giới thiệu là cháu của thầy. Tôi cho biết mục đích đến thăm thầy hôm nay và trao thầy phong bì chúc Tết của hội. Thầy cứ hỏi địa chỉ của tôi ở bên Mỹ, tôi bèn viết xuống cho thầy, nhưng rồi thầy lại hỏi thêm mấy lần nữa. Người cháu của thầy cho biết là thầy đã lẫn lăm rồi nên không nhớ được nhiều.

Tôi nhìn trong danh sách và thấy nhà thầy Nguyễn Thiệu Dũng ở ngay bên cạnh, số 190. Tôi nhìn qua thấy cổng được gài một ổ khoá thật bự. Cô cho biết cả nhà của thầy Dũng không có ai ở nhà vì thầy đã đi Sài Gòn. Tôi gửi lại phong bì của thầy Dũng, nhờ cô trao lại và nói tôi sẽ gọi điện thoại cho thầy Dũng sau. Trời cũng đã gần tối, chúng tôi cũng đã mệt nên quay về nhà.

Tối hôm đó, tôi gọi điện thoại cho Thọ, bạn cùng lớp với tôi thời tiểu học và cũng là con của thầy Trương chi Phô, thầy dạy lớp nhất của tôi. Nghe nói sau này thầy dạy vạn-vật cấp hai. Tôi nhờ Thọ cuối tuần về đến Đà Nẵng thì gọi cho tôi; tôi muốn nhờ Thọ đưa đến gặp thầy Phô vì tôi không có địa chỉ! Tôi cũng gọi cho thầy Quế ở Tam Kỳ để hẹn gặp thầy nếu trong những ngày gần đây thầy có ra Đà Nẵng. Thầy cho biết cũng sắp ra, nếu không được gặp, cứ gọi ở nhà má tôi, thầy sẽ ra nhận.

Một mỗi sau một ngày lang thang khắp nơi, tôi đã có được một giấc ngủ ngon, bằng lòng với thành quả mình đã đạt được.

Ngày hôm sau, hai chị em tôi lại tiếp tục lên đường thi hành phận sự.

Đầu tiên, chúng tôi vòng ra biển Thanh Bình, tìm đến nhà thầy Hoàng Hồ. Tôi kêu thầy Hồ bằng cậu, thầy là em họ của má tôi. Sau vài lời thăm hỏi và nói mục đích của mình, tôi có hỏi thăm về thầy Vĩnh Linh nhưng cậu tôi cũng không biết. Sau khi từ già, chúng tôi qua cầu sông Hàn và tìm đến khu An Hải Tây theo trong địa chỉ của cô Nguyễn thị Hội. Ở đây người ta cho biết cô đã dọn nhà về khu nhà mới bên Mỹ Khê, vậy là chúng tôi lại theo lời chỉ dẫn tìm đến nơi. Lại cửa đóng then cài, lại thêm cái khoá to tổ bố bên ngoài. Hỏi thăm thì người ta cho biết nhà này mới dọn đến, nhưng ít khi có mặt ở nhà, chúng tôi lại phải ra đi.

Sau đó chúng tôi tìm đến địa chỉ của nơi thầy Trương Diệp làm hiệu trưởng thì được biết thầy đã nghỉ hưu và họ cũng không biết thầy đã dọn nhà đi đâu! Và trong dịp tình cờ khi hỏi thăm, tôi mới biết thầy Diệp và cô Hội là hai vợ chồng. Ngày hôm sau chúng tôi trở lại khu phố đó để hỏi thăm, thì ra căn nhà chúng tôi đến ngày hôm qua không phải là căn nhà tôi muốn tìm, chỉ là trùng hợp ngẫu nhiên, ông chồng tên Hội còn người vợ tên Thảo. Vậy là chúng tôi lại phải bắt đầu lại cuộc tìm kiếm hai vợ chồng thầy Trương Diệp.

Gặp được một người đàn bà tốt bụng, nghe nói đến thầy Diệp lúc trước làm Hiệu trưởng trường Nguyễn văn Cừ, bà ấy cho biết con bà cũng từng học trường đó và bà biết có người quen thân với thầy Diệp. Vậy là bà ta lấy xe, dẫn chúng tôi đến nhà người quen để hỏi thăm. Cuối cùng thì chúng tôi cũng gặp được hai vợ chồng thầy Diệp và cô Hội. Thầy vẫn còn đang dạy kèm tại nhà. Thầy cô tiếp tôi rất là vui vẻ.

Trên đường trở về lại bên phố, chúng tôi trở lại nhà cô Cữu ở đường Pasteur. Vẫn cổng đóng kín, vẫn cô bé ngày hôm qua ra mở cửa và cô ta cho biết cô Cữu không có ở nhà. Tôi phải nói là tôi từ bên Mỹ về và đem tiền của Hội Ái hữu gửi tặng cô, cô ta mới chịu mở cổng cho chúng tôi vào nhà và báo cho cô Cữu biết! Sau khi gặp Cô Cữu và trao cô phong bì của hội, chúng tôi từ già ra về.

Chiều hôm đó tôi gọi điện thoại cho thầy Trầm ngoài Huế, định rằng nhân ngày mai tôi đi Huế có việc, luôn tiện ghé thăm thầy. Không ngờ người nhà thầy cho biết là thầy đã đi Sài Gòn. Tôi xin số điện thoại, dự định vào trong đó sẽ tìm đến thầy.

Cuối tuần Thọ từ Tam Kỳ về, đưa tôi đến thăm thầy Phô. Thầy trông rất khoẻ mạnh. Thầy

cho biết là từ khi dọn qua Mỹ Khê, nhờ khí hậu ở biển thầy khoẻ hẳn ra.

Mấy ngày sau, tình cờ nói chuyện với một ông anh, ông ta chỉ nhà của Thầy Vĩnh Linh. Đây là một khu nhà mới gần nhà hàng Sao Đỏ. Khi đến nơi, tôi gặp thầy đứng bên ngoài nói chuyện với hàng xóm. Nhà của thầy mới cất xong, căn nhà ngay góc đường, thật là đẹp. Đây là người thầy sau cùng tôi đã gặp ở Đà Nẵng, vậy là xem như tôi đã xong được một phần nhiệm vụ. Vài ngày nữa, vào đến Sài Gòn, tôi sẽ tiếp tục làm cho xong nhiệm vụ còn lại.

X|||||||X
X

Đến Sài Gòn, việc đầu tiên là tôi gọi điện thoại cho thầy Văn, tôi tin rằng, gặp thầy là tôi sẽ có tất cả địa chỉ mà tôi muốn có. Thầy cho biết là đang ở Đà Lạt, tối hôm sau sẽ về lại Sài Gòn. Trong khi chờ đợi, tôi nhờ chị tôi gọi điện thoại cho cô Thiện, vì chị tôi thường liên lạc với cô. Cô cho biết là khoảng trưa sẽ đến nhà chị. Tiếp theo

Thầy Tuyên

tôi gọi số điện thoại mà người nhà thầy Trầm ở ngoài Huế đã cho. Thầy hỏi địa chỉ nơi tôi đang ở và nói rằng sẽ nhờ con của thầy đến vì thầy đang bệnh. Một lát sau cô Thiện và con gái cô đến, tôi cũng thường gặp cô mỗi lần về thăm nhà vì cô là cô dạy lớp mẫu giáo của tôi. Hơn 50 qua, tôi vẫn thương kính người cô vỡ lòng này. Tuy hoàn cảnh gia đình của cô cũng khá giả, nhưng với tấm lòng

của những cựu học sinh đối với những thầy cô lúc xưa cũng làm cho cô rất là cảm động. Cô cho tôi xem những lá thư của hội Ái Hữu đã gửi về chúc Tết mỗi năm mà cô rất trân trọng giữ gìn nó.

Trong khi đó, con rể của thầy Trầm cũng đến, đem theo tấm hình của Thầy. Tôi hỏi thăm thầy và trao phong thư chúc Tết. Tôi nhờ anh chuyển lời đến thầy tôi rất tiếc không thể đến thăm thầy vì thời gian eo hẹp.

Trưa hôm đó, tôi gọi điện thoại cho thầy Nguyễn Ngọc Thông. Vị giáo sư này lúc trước có ở trong nhà ba má tôi một thời gian nên cũng xem như là chỗ thân tình. Trong khi nói chuyện, thầy gọi điện thoại cho thầy Lê Thanh Xuân, và đưa điện thoại cho tôi nói chuyện. Khi tôi nói mục đích của tôi, thầy nói thầy xin quyền lại số tiền đó vào những công tác từ thiện mà tôi đang làm. Tôi xin thay mặt các trẻ em mồ côi tại VN cảm ơn thầy.

Tiếp theo, tôi gọi cho thầy Nguyễn Tuyên và cô Tuyết Anh ở dưới Long An, Cô nói là sẽ nhờ Tuệ ghé lại nhà chị tôi để nhận thư và quà của thầy cô. Cô gửi lời hỏi thăm và cảm ơn tất cả anh chị em Cựu học sinh PTGDN tại hải ngoại. Chiều hôm đó, Tuệ ghé đến và đã nhận hai phong bì của thầy Tuyên và cô Tuyết Anh.

Sáng hôm sau, cô Lê Thị Ngọc Quý ghé

Cô Tuyết Anh

đến thăm tôi và tôi cũng đã trao Quý phong bì của Quý. Quý là bạn học cùng lớp với tôi, và những lần tôi về VN, Quý là người bạn thân đã chia sẻ cùng tôi thật nhiều những kỷ niệm vui buồn, và những cuộc gặp gỡ cùng những người bạn cùng lớp.

Buổi trưa, tôi nhờ người bạn đưa tôi lại

nhà thầy Bùi Ngọc Cẩn trước khi đi lo một vài công việc riêng. Thầy Cẩn ở một mình trong một căn phòng nhỏ, tối tăm và chật hẹp. Nhìn hoàn cảnh của thầy, tôi thấy chạnh lòng. Cũng muốn ở lại nói chuyện với thầy, nhưng tôi đã trễ giờ cho nên phải từ giả ra đi.

Buổi tối, sau khi xong công việc, tôi nhờ cô bạn đưa đến đường Tô Hiến Thành để thăm thầy Phạm Văn Bá. Đây là lần đầu tiên tôi gặp thầy, nhưng thầy cũng đã tiếp tôi trong thân tình. Sau đó tôi gọi cho thầy chỉ đường đến nhà thầy. Qua mà nếu tôi đi một mình, chắc là đến được. Chúng tôi ngồi lại giữ lại tuy rằng đây cũng là lần

Mấy ngày qua, tôi vẫn nhưng không thể nào gọi được. đành nhờ Linh chuyên giao lại lại bên này, Linh mới thư cho trúng độc gì đó nên phải nằm trao phong thư cho thầy, và lại cho Hội Ái Hữu.

Còn lại cô Thuý Ái, mới mắt, nhưng tôi đã quên Nguyễn Tuý tôi đã gọi điện được, tôi cũng chịu thua. Còn lại cô Trần Mộc Lan, Cô Trần thị Tịnh, thầy Phan Xuân Hương tôi cũng không có địa chỉ hay số điện thoại, nên tôi giao hết lại cho Diệu Liên, nhờ Liên giao lại vì những năm trước chính Liên đã làm công việc này.

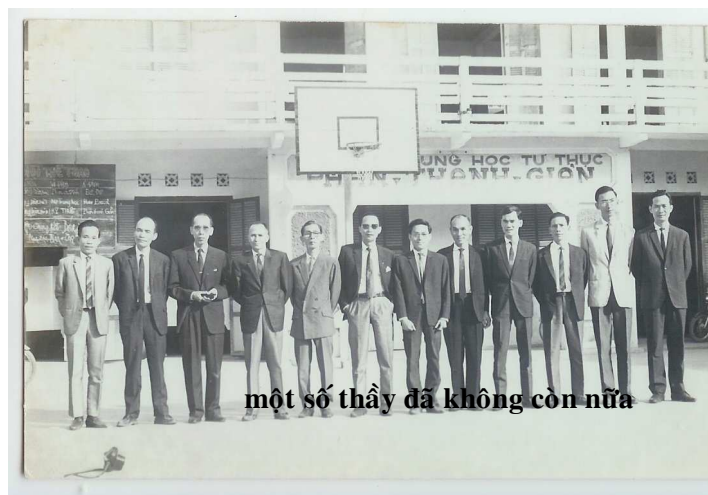

Thầy Cẩn

Nguyễn Phú Long để nhờ thầy những con hẻm ngoằn ngoèo không thể nào tôi có thể tìm nói chuyện khá lâu vì thầy cứ đầu tiên tôi gặp thầy.

tiếp tục gọi cho thầy Văn, Không còn thì giờ nữa, tôi phong bì của thầy. Sau khi về tôi biết là ở Đà Lạt, thầy bị bệnh viện. Linh đã thay tôi thầy cũng đã viết thư hồi âm

tuy tôi mới gặp cô hôm thầy đường đến nhà cô. Thầy thoại nhiều lần nhưng không

một số thầy đã không còn nữa

Thế là đã xong, tuy không được hoàn toàn như ý tôi mong muốn, nhưng tôi cũng đã gắng sức hoàn tất cho tới giờ phút chót. Mong rằng đã không phụ lòng các vị thầy cô và các bạn đã tin tưởng khi tôi nhận công tác này.

Tương Hoàng Văn

Viết xong ngày 25/1/2008

trởng nhớ
trởng nhớ

*Chung lớp, chung trường, chung tình bạn.
Thấm thoát đã gần bốn thập niên.
Kẻ còn, kẻ mất, kẻ ở xa.
Tha thiết chuỗi đời trôi nhanh quá.
Xin chậm chậm lại để chúng ta.
Sống về dĩ vãng những ngày qua.*

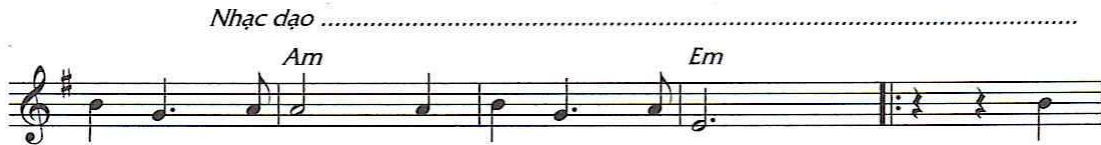
duong tấn bình

Nhớ về những người bạn PTG—71

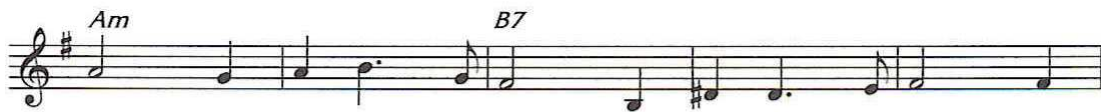
TÓC RỤNG

♩ = 75

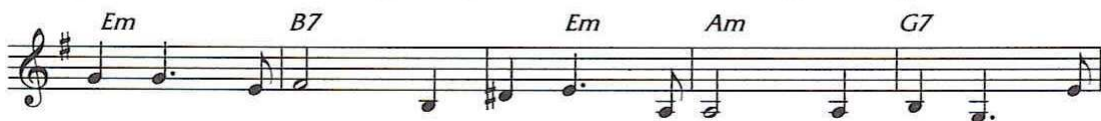
Thơ : Kim Thành
Nhạc : Mộc Thiêng

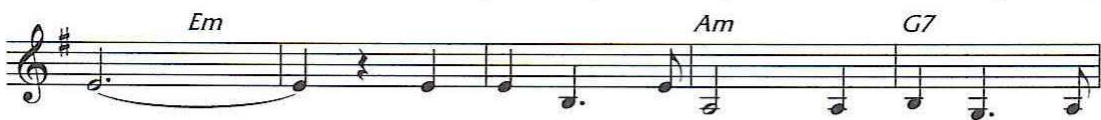
nay nhìn tóc rụng Thấy trong đó tình anh Rồi nổi buồn vấy

quanh Mọc trên những cây cành Mùa xuân đang thức giấc Khoe

áo đỏ vàng xanh Vài giọt sương còn đọng Ôm cánh hồng mong

manh Anh bây giờ chắc lạnh Có nhớ mùa xuân

xưa Ta gặp nhau chẳng hẹn Mà thương đến ngàn sau

Em

Anh bây giờ chắc lạnh Có nhớ mùa xuân xưa Có

Rall... *A* *Em* *Am*

nhớ mùa xuân xưa Tháng ngày dẫu qua mau Dòng

Em *Am* *Em*

đời trôi mấy nhánh Em còn đây nỗi nhớ Bên phím sâu giảng

Dm *Em* *Dm*

tơ Tóc em rụng thành thơ Bơ vợ trên gối

Em *Am* *B7* *Em*

mộng Không làm sao nổi được Hai bên bờ đợi mong

Triste *D7* *Em*

Ngày nào ta gặp lại Bàn tay ấm bàn tay Em

Am *C* *G7* *Em*

Có thể nói bằng lời thay cho tiếng hát để dứt

sẽ kể anh nghe Thêm một vài huyền thoại ...

Mộc Thiêng

lời nào còn đọng lại

trần thị kim vân

**Kính dâng hương
hồn thầy Nguyễn
văn Xuân ...**

**Cố Học Giả Nguyễn văn Xuân
Giáo Sư Phan Thanh Giản ĐN**

Tôi đang dạy học ở Vinh, anh Việt điện thoại báo tin: " thầy Xuân qua đời, chiều nay lớp mình gặp nhau ở nhà Nguyễn Phước Quỳnh, cùng đến kính viếng ". Tôi về không kịp, đi với lớp. Hôm sau, một mình tôi đến thắp hương kính thầy.

Từ ngoài ngõ đến cửa nhà thầy, hai dãy vòng hoa tang chen chúc nhau sắp hàng thẳng tắp như thay cho lòng thương tiếc, kính nhớ vị ân sư luôn dày công dạy dỗ nhóm môn sinh đa số đã thành đạt. Oanh- con gái thầy- giúp tôi thắp ba nén nhang. Bên linh cửu thầy, các vòng hoa phúng điếu của hội nhà báo, của từng văn nhân, thi sĩ như thay lời muốn nói với người quá cố. Di ảnh của thầy, vẫn ánh mắt hiền hòa dễ mến, vẫn miệng cười đôn hậu, nhân từ. Tôi bồi hồi thắp hương trong nghẹn ngào, thương cảm. Đã nhiều lần đến thăm thầy ở bệnh viện Hoàn Mỹ hay trên chiếc xe lăn tại tư gia, hoặc có lần tôi chở cô Phụng đến Núi Thành, nhà con gái thầy khi thầy đang tập đi nhờ vịn tay vào ống tre dài, gắn sát tường ... Tôi biết giây phút

này rồi cũng phải đến, nhưng tôi không cảm được nước mắt. Thầy ơi, thế là vĩnh viễn chia xa ... còn đâu ngày vào Sài Gòn họp báo; con chờ thầy trên chiếc xe PC, vốn liếng của cả năm dạy kèm thời sinh viên thuở ấy.

Đến tòa báo Bách Khoa, ghé hội thơ Tao Đàn ... Thầy ở đó, con vội vàng chen vào dòng chảy của "Hòn ngọc Viễn Đông", hối hả với cơm áo, gạo tiền: 20 giờ lý thuyết ở giảng đường, 8 giờ thực tập trong phòng thí nghiệm mỗi tuần rồi lên Nhật Tảo nhận may hàng chợ, đến Hiền Vương, Nguyễn Huỳnh Đức dạy kèm. Xa nhà, gặp thầy cũ mừng như trúng số. Chiều đến đón thầy ở tòa báo Bách Khoa, con vùi vính:

- Kiểm món gì ngon ngon nghe thầy!
- Cái con ni, bao giờ cái miệng cũng chạy trước! Đi mô thì đi !

Học trò xưa về thăm thầy cũ.

Vào nhà hàng Thanh Vị, đối diện với Ciné Eden, tôi gọi xúp măng cua cho thầy, còn tôi vừa nhâm nhi cây chạo tôm, vừa liếc mắt vào menu chọn món tiếp theo. Thầy mới nhận tiền viết báo mà!

Tuy là dân chuyên toán, nhưng tôi rất mê Văn, tôi đã được làm Chemise môn Việt văn nhiều lần. Thầy dạy chúng tôi chọn chữ, lựa

vần, sao cho câu văn vừa đúng văn phạm, vừa có hồn thơ trong sáng, trữ tình. Chẳng cần giáo án, thầy vẫn thừa sức đưa cả lớp chúng tôi vào cung mê: tình tứ lẫn e thẹn, ngại ngùng trong cảnh Kiều Nguyệt Nga tay che quạt tiên, tay vịn vai tỳ nữ, toan hạ gót sen bước xuống kiệu hoa khi thấy chàng văn nhân bảnh bao, lịch lãm.

*"Khoan khoan ngồi đó chờ ra,
Nàng là phận gái, ta là phận trai!"*

- Lục Vân Tiên ... bỡm quá ! gặp tôi là OK cái rụp, đồ đại gái!

Cả lớp cười vàng như vỡ chợ. Thầy hạ giọng kính, nhượng mắt về xóm con trai, nơi phát ra đại loạn:

- Thấm đôn" rồi đó con, chàng Vân Tiên thế kỷ 20!

Chỉ một giây sau, thầy lại đắm mình trong tình thơ lai láng, ru hồn học trò vào những án văn thơ bất hủ của con dân đất Việt với bốn ngàn năm văn hiến miên trường. Dạy văn cho dân chuyên toán thật nhiều khê! Thầy khó lòng biến những định lý, công thức trong đầu chúng tôi thành êm ả, nhẹ nhàng, thành hồn thơ trong sáng. Nhóm III^B chúng tôi rất thực dụng, chỉ cần cân, đo, đong, đếm, lượng giá là có kết quả liền. Hồi đó, Hồ Đăng Lộc ưa nháy mắt với nàng Xuân bên lớp III^A. Chuyện riêng của hai đứa mà ... cả lớp đều biết rõ.

Thầy Xuân đang thả hồn với "Thu điếu", "Thu ẩm" của Nguyễn Khuyến, chúng tôi đang nhấp nhồm trong "một chiếc thuyền câu bé tẻo teo". Thầy Xuân cao hứng ngâm tiếp:

*"Thu ăn măng trúc, Đông ăn giá,
Xuân tắm hồ sen, ...*

Lộc tắm ao !"

Thầy cụt hứng! Trò vỗ tay, mút chuột,

cười vang. Hồ Đăng Lộc chỉ muốn độn thổ, nhưng lòng thầm cảm ơn tên bạn vừa lớn tiếng nói dùm.

Cho dù già yếu, thầy Xuân vẫn tham dự Đại Hội PTG năm 2005

Năm ngoái, gặp Hồ Văn Lộc, Diệu Liên và Nhung Ciné Tân Thanh ở nhà Hoàng Văn, nhắc lại chuyện cũ, tình xưa. Nhóm lớp chúng tôi lại có dịp gặp gỡ, hàn huyên. Đặc biệt trong dịp này có cả bạn Phong từ lâu lắm, nay mới hội ngộ. Diệu Liên vẫn hát tuyệt vời như ngày nào, tiếng hát tròn vành, rõ nét như ru chúng tôi vào hồng sử của thời học trò tinh nghịch, dễ thương:

*" Thuở ấy không gian chìm lắng trong mơ,
Tà áo em xinh màu mắt ngây thơ,
Nụ cười hồn nhiên không vương sầu nhớ,
Lời ca vang lên gác nhỏ, thoảng đưa êm đềm
trong ngõ.*

...

*Tôi đi trong mơ, tìm bóng dáng yêu kiều,
Mùa thu lá rơi trên đường thật nhiều.
Dư âm câu ca tuổi hoa bướm nào thấy
Tìm đâu bóng dáng em thơ ?"*

Hôm sau, Lộc đến nhà tôi thăm anh Việt, người bạn chí cốt của Lộc thuở trước. Tôi là sinh viên xa nhà, ngơ ngác ở Sài Gòn. Bà má Lộc và Ngọc- em gái Lộc- thường gọi tôi về trong bữa cơm gia đình, ấm cúng, đậm tình quê hương ở đường Lý Thường Kiệt. Hồi đó, bar Mỹ mọc lên như nấm ở Nguyễn Văn Thoại, tôi phải đi tắt lối cư xá sĩ quan Chí Hòa, đến nhà thờ Đồng Tiến, qua ngã bảy để đến giảng đường. Một gói mì tôm ba đôi dưa, " Cơm tay cầm " (bánh mì) là thực đơn hàng ngày của chúng tôi. Gia đình Lộc đã giúp tôi gặp lại tình cảm quê hương đậm ấm qua những bữa ăn đậm đà hương vị cố đô.

Tôi đưa Lộc đến thả hương cho Nguyễn Nuôi, người bạn cùng lớp đã quá vắng. Vợ Nuôi và các con rất cảm kích. Ngày Nuôi nhập viện, nhóm bạn cũ đến Đa Khoa Đà Nẵng hỏi thăm, các bạn gái : Hạnh, Thái, Vinh, Toàn, Thành, Hảo, Sĩ, Vân, Lan ... đưa sữa, trái cây, nước yến ... trong khi nhóm mày râu nhỏ to gì đó khiến Nguyễn Nuôi đang đau đến xót tim cũng phải phì cười. Đau nặng nhưng vẫn không quên tinh nghịch, vui đùa. Cựu học sinh Phan Thanh Giản là thế đó.

Phan Tấn Hiệp điện thoại, email, liên tiếp để nối kết với thầy Võ Anh Dũng, Trần Ngọc Sơn, Thái Khải Mạn , Lê Thành Kiệt, Hồ Văn Doanh... và anh em sĩ quan Hải Quân khóa 23, kêu gọi bạn bè hỗ trợ cho Nguyễn Nuôi điều trị bệnh. Ngày Nuôi vĩnh viễn ra đi, nhóm bạn cũ Phan Thanh Giản thẫn thờ thương tiếc. Diệu Liên điện thoại cho tôi : " thầy Dũng, Hoàng Văn nhờ mi đặt dùm vòng hoa phúng điếu giúp **"Hội ái hữu cựu giáo sư và học sinh Phan Thanh Giản tại hải ngoại "** và một phần riêng tao gửi thả hương cho Nuôi".

Bên bàn thờ nghi ngút khói trầm, trên di ảnh, Nguyễn Nuôi vẫn mỉm cười, mãi nguyện;

tấm ảnh mà Trần Đức Việt và Nguyễn Đình Bách phóng lớn từ ảnh hộp bạn từ ngày mừng lễ thượng thọ thầy Trương Văn Thông- vợ con Nuôi xúc động : "đến tấm ảnh thờ cho anh ấy, mẹ con em cũng chỉ biết nhờ đến nhóm bạn Phan Thanh Giản cũ.

Hồ Đăng Lộc xót xa khi mẹ Nguyễn Nuôi chấm nước mắt thở than:

*" Lá vàng còn ở trên cây,
Đau lòng nhìn thấy lá xanh lia cành"*

Tôi bồi hồi nhớ lại nỗi lòng của ai đó trong nhóm bạn gửi tôi khi hai đứa thả bộ trên con đường Lê Lợi dẫn tới Phan Thanh Giản cũ.

*" Trường xưa cổ thụ buồn sâu lắng,
Thầy cũ có người về cõi không,
Học trò ngày trước ai còn mất
Lẩn thẩn tôi tìm thăm dấu rêu".*

trần thị kim vân

thơ

hình và

mộng

*Me thay lá,
phượng nở rồi lại nở
Đời buồn thương, ta những nhớ với thương
Quên khi đi, không mang theo chút gió
Gió quê hương, ôm cuộc mộng tình hồng
Ta đem theo, hình căn nhà vách đất
Khói lam chiều trong gió cuộn hàng cau
Và tấm hình... lửa đạn ngày đi tản
Mẹ bông con, cha gánh gao sau
Không biết có ai chờ theo kỷ niệm?
Một tấm hình,
có đủ cả mẹ cha
Cho ta mượn, đêm này nhớ lại
Nhớ ngày xưa... một thuở thật êm đềm.*

Chim Biển

**nói về sự
khác biệt
về giáo dục**

của một vài dân tộc ...

Giáo sư Nguyễn Văn Xuân

Ngồi ở các quán cà phê , tôi hay gặp nhiều anh bạn trẻ khoe là con mình học giỏi, chiếm được nhiều điểm cao trong lớp . Khi tôi hỏi gắng và bàn luận sơ qua về lề lối học tập của các em bé ngày nay thì nhiều anh không ngần ngại nói thật những ông thầy khi đưa bài cho bé về nhà làm rồi tới khi trả bài cho thầy chấm thì thầy cô đâu có biết chính mình đã chấm bài của người mẹ nên điểm rất cao . Một buổi sáng tôi đã nghe có đến ba lần có lời thú tội ấy và khi vô tình đến những nhà quen thân, tận mắt tôi cũng được chứng kiến những hoạt động như thế xảy ra . Không chỉ về toán , về văn con chép lại đúng y như lời mẹ đã dành mà đến môn vẽ, môn thủ công người mẹ cũng tự tay cầm hộp bút màu hoặc cầm kéo thực hiện hộ cho con một cách chân thành kỹ lưỡng như chính các bà mẹ làm bài cho các bà mẹ . Tôi không hiểu những đứa trẻ này khi lớn lên hậu quả sự cậy dựa nương nhờ sẽ đưa các cháu tới đâu khi tiếp tục việc học hành rồi tiếp tục ra đời hoạt động chắc chắn là có ảnh hưởng xấu tới tương lai các cháu .

Chúng tôi nhận được một số bài viết của thầy Nguyễn Văn Xuân gửi qua từ Việt Nam với lời chú thích là trước khi qua đời thầy cho phép được tự phổ biến những bài viết của thầy mà không bị một ràng buộc nào...

Tuy chưa được ra nước ngoài nào đáng kể, nhưng từ trẻ tôi vẫn quan sát rất kỹ và đặt câu hỏi : Tại sao người Âu Mỹ có tinh thần tự lập vững vàng và đáng tự hào đến thế . Cho nên khi được may mắn đến nhà người ngoại quốc ở trên đất nước ta , tôi thường mở mắt to để quan sát và ghi nhận . Chắc chắn ở nhà người Âu vai trò anh bồi là

để trẻ em bất kỳ muốn sai bảo gì cứ bảo, nhưng không phải như trẻ con Việt Nam mặc sức mà chống đối cha mẹ: mình thuê họ bằng tiền tại sao họ ở không ngồi chơi, lại bắt mình đi làm cho cực xác. Nhưng những đứa bé Âu tuy mẹ nó cấm ngặt khi người bồi ủi đồ nhưng những đồ ủi ra chính chúng phải tự tay sắp xếp cẩn thận thứ tự đưa vào các hòm, các vali riêng, đưa lên phòng cất đặt vào đúng vị trí dưới câu danh ngôn “mỗi vật đều được trả lại đúng vị trí của nó”.

Tuy có bà mẹ người Pháp ngày xưa dạy con bằng một câu trích thượng “Tụi An Nam đều là bồi bếp, culi, các con không được

chơi với họ” nhưng lũ con Tây phần lớn đối với người làm công không hỗn láo và có thái độ biết nghe lời, nể nang ít sai vặt khi tự mình có thể làm được. Trong nhà thường có tấm bảng vẽ hình sẵn để treo kèm búa và các dụng cụ sửa chữa lật vật cho dễ tìm và khi trả lại chỗ cũ khỏi lẫn lộn và mất thì giờ tìm kiếm. Tôi thấy một người cha khi mua xe đạp về cho con. Thằng bé tập đi rất thông thạo. Nó đi cách gì cha nó cũng không rầy la trừ

những chỗ nguy hiểm. Đến lúc xe nó bị hỏng nó tự sửa chữa; khi sửa không được nó mới cầu cứu bố nó. Theo lối thông thường của Việt Nam người cha nạt cho con mấy lời rồi cúi xuống hi hục tự sửa chữa. Nhưng người cha này nhất định chỉ cho con tìm các dụng cụ rồi đứng nguyên đậy để hướng dẫn cho con tự sửa chữa một cách kiên nhẫn cho tới khi nó hoàn tất công việc.

Về người Hoa, tôi thấy họ quá giỏi ngành thương mại. Ta cũng cần biết thế kỷ XVII, XVIII người Hoa đầy nghẹt trên các nơi có thể mở nghề buôn bán giàu có và người Hà Lan, người Pháp, người Anh cũng đặt chân một cách trịnh trọng trên các thị trường của ta. Cuối cùng họ phải công nhận “người Hoa là một dân tộc buôn” và “Chúng ta chẳng có điều gì phải dạy cho người Hoa về ngành thương mại”. Đó là vào thời kỳ Châu Âu bắt đầu tung hoành trên các mặt biển để buôn bán và cuối cùng để rút khỏi xứ Đàng Trong thế kỷ XVIII, nhường hết cho người Hoa.

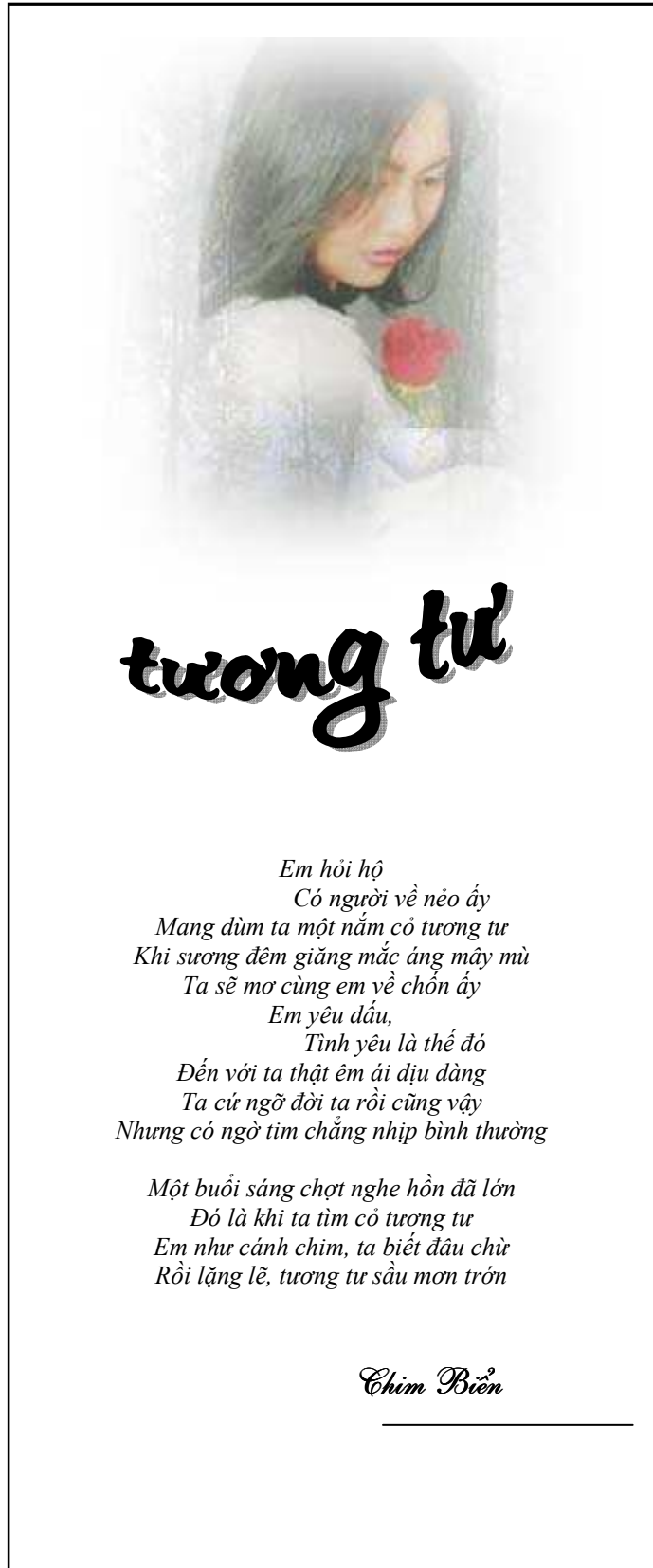
Tôi thấy người Hoa làm nghề buôn rất lâu và có nhiều thành tích như việc xây dựng thành phố Hội An ngày nay được liệt vào di sản văn hóa thế giới, đóng góp biết bao công sức và trí tuệ. Thế mà chẳng biết cái trí tuệ ấy nó được phát triển như thế nào. Ở Hội An cho đến năm 1945 chỉ một trường tiểu học Lễ Nghĩa dạy hết cấp bậc tiểu học. Còn ở Đà Nẵng là nơi người Hoa có học thức nhất tụ tập về thì đến năm 1975 cũng mới khép nép mở

cấp ba cho trường Thọ Nhơn. Họ từ tốn chiếm lĩnh hết mặt tiền với bao nhiêu hàng buôn sỉ nổi tiếng, cung cấp mọi vật cần thiết dùng cho nhiều tỉnh và nhiều khu vực từ rừng đến biển. Trẻ em của họ học hành ra sao cũng không rõ. Tôi đến chơi nhiều nhà nhưng hình như cha mẹ chúng ít quan tâm đến việc học của con cái như của chúng

ta. Cũng chẳng thấy người nào đồ được tú tài của Việt Nam chứ đừng nói các bằng đại học khác dù ở đại học ngoại quốc. Nhiều ông già ăn nói khôn ngoan khéo léo khi gặp người có bằng cấp khá thì ông tỏ ra rất quý trọng nhưng cũng không vì thế mà các ông đặt vấn đề bằng cấp cho con cháu. Có thể nào vì lương công chức Việt Nam thời Pháp thuộc không hấp dẫn các bạn trẻ gốc Hoa? Vì không thiếu người Hoa có mức sống vượt hẳn số lương mà chúng ta cho là tuyệt hảo của công chức thời ấy. Nhưng rất đông đảo người Hoa đời sống còn khó khăn rất nhiều so với thầy thông, thầy ký Việt Nam mà với cái bằng rất thấp cũng đã có bề ngoài cao sang, con cái học hành mát mặt, quanh năm không động đến móng tay, móng chân của đời sống lao động. Lao

động chân tay đó là điều rất ít cha mẹ Việt Nam mong muốn cho con mình . Tôi thấy có rất nhiều người Hoa giàu có mua xe con để đó mà không đi , chỉ xách xe đạp đi giao thiệp công việc . Có nhiều nhà rộng lớn không bày biện bàn ghế sang trọng mà xếp toàn hàng hóa chật ních đến nỗi không có chỗ lên thang gác . Cũng không thiếu gì ông cho con học chỉ đủ để làm sổ sách rồi gởi nó sang làm việc và ở nhà người bạn nghèo , bắt nó sinh hoạt y như mọi người thợ khác trong gia đình không hơn , không kém . Họ tạo cho đứa trẻ lớn lên siêng làm hơn siêng chơi , không có thói quen phù phiếm của nhà tỷ phú. Còn những đứa trẻ có học thì ít có tính ngông nghênh, xốc nổi , tự cao , tự hào như trẻ con ta . Trường học thì rộng rãi đủ để chứa một số lượng học trò không quá xếp cá hộp . Thư viện đầy đủ sách và phòng thí nghiệm của tiểu học và trung học . Hình như không có đứa nhỏ nào học ở trường này ra mà không biết tự chế xà phòng cũng như ít biết thợ phụ là cái quái gì . Ngành thể dục , thể thao thì thừa bàn bóng bàn để học trò học ở trường Việt Nam vào chơi . Không đá bóng như học sinh Việt Nam nhưng bóng rổ thì rất thông thạo . Khi chúng phải thôi học chữ Hán để sang các trường Việt Nam , chính chúng đã mở hân cho người địa phương ngành chơi thú vị , hoạt động hết chân tay này . Rồi các trường học địa phương cũng mở trường bóng rổ vì thấy thích hợp cho trường học thiếu không gian rộng lớn hơn là môn bóng đá đòi hỏi quá nhiều đất đai . Về thương mại cũng như tiếng Anh tôi nhớ có một học trò người Hoa học quá kém nhưng có hai đặc điểm : nói tiếng Anh giỏi và chính xác hơn các sư phụ đến nỗi tuy thầy dạy Anh văn nhưng khi cần cứ phải nhờ trò thông dịch thì người ngoại quốc mới hiểu thầy muốn nói cái gì; cũng như thầy muốn mua món đồ gì cho phải giá và hiếm lại phải nhờ học trò đi mua hộ . Tuy học trò Hoa chẳng giỏi giang gì nhưng ở các lớp học mà tôi từng trải qua thấy gần như các học trò người Việt đều nhất tề bầu lớp

tuong tư

*Em hỏi hộ
 Có người về nẻo ấy
 Mang dùm ta một nắm cỏ tương tư
 Khi sương đêm giăng mắc áng mây mù
 Ta sẽ mơ cùng em về chốn ấy
 Em yêu dấu,
 Tình yêu là thế đó
 Đến với ta thật êm ái dịu dàng
 Ta cứ ngỡ đời ta rồi cũng vậy
 Nhưng có ngờ tim chẳng nhịp bình thường*

*Một buổi sáng chợt nghe hồn đã lớn
 Đó là khi ta tìm cỏ tương tư
 Em như cánh chim, ta biết đâu chừ
 Rồi lặng lẽ, tương tư sâu môn trôn*

Chim Biển

trường chọn trong số ít ỏi người Hoa tuy học không mấy xuất sắc kia . Tài năng của các trò ấy càng tỏ ra tuyệt vời không ai sánh kịp khi đi đóng trại . Ở những chỗ có tổ chức vui chơi hoặc ăn thua công cộng mới hiểu rõ tại sao học sinh Việt Nam nhất là nữ sinh thích chọn học sinh Hoa hơn học sinh Việt.

Để kết thúc phần này tôi kể rất ngắn câu chuyện về gia đình ông Phúc Thái Sinh từ Hà Nội di tản vào Đà Nẵng . Ông vốn là nhà buôn lớn , nhưng đến đây ông thu hẹp việc làm ăn trong một cửa tiệm bán giày . Đối với thành phố này , hàng giày ông nổi tiếng nhất. Ông có ba người con học ở trường Việt Nam cấp II và cấp III . Một lần đi ngang tiệm ông , ông chào tôi cười mở và nói một câu làm tôi sững sờ: “ loại giày mà ông hỏi năm trước , năm nay chúng tôi có về đó” . Loại giày mà tôi dùng là giày phổ thông không đáng giá gì để ông chủ một tiệm giày giàu có như thế phải bận tâm. Tôi vào nhà chơi đã thấy đứa con gái học lớp bảy , lớp tám gì đó ngồi vào bàn kế toán thay cho mẹ nó tính tiền . Người con trai học lớp chín thì sắp xếp hàng hóa mới về cho trật tự và mỹ thuật . Còn cậu con trai đầu học lớp 11 là người Hoa duy nhất học cấp III và cũng là cái vinh dự của người hoa ở cái thành phố này. Trông tương mạo , mặt mũi cậu đã ra vẻ một công chức sang trọng , thế mà khi tôi mới ngồi vào ghế để thử giày thì chính cậu đến rất tự nhiên , nâng chân tôi lên làm tôi lúng túng . Cậu đã làm nhiệm vụ của người thợ một cách nghiêm trang và khéo léo . Trong đám học trò người Hoa của tôi khi ra ngoại quốc sau chiến tranh thì chỉ có hai cậu này độc nhất là tốt nghiệp ở đại học y khoa bên Âu Mỹ.

Có nên nói thêm một điều tôi tình cờ biết được là đoàn bóng rổ kể cả bóng chuyền của miền Nam do Đà Nẵng đại diện đã đánh bại Thái Lan trong một cuộc giao lưu thể thao giữa một trường người Hoa ở Đà Nẵng trong một cuộc so tài mà tất cả chúng tôi đều không hay biết.

Ngoài ra tôi cũng cần nhắc thêm về một câu mở đầu một bài luận của lớp chín đề cập việc chọn nghề cho tương lai của học sinh . Một học sinh Hoa đã viết : *Chóp núi kia một ngày nào đó có thể tách rời khỏi thân núi. Nhưng nghề nghiệp đối với chúng ta là thống nhất không thể phân ly.*

Về người Nhật tôi ít có cơ hội tiếp xúc

chỉ thấy có điều họ làm việc gì gần như một cái máy, suốt ngày tận tâm, tận lực để theo đuổi . Chỉ có câu chuyện về giáo dục con cái này là tôi nhớ mãi suốt đời . Ấy là sau đại chiến thế giới thì quân bại trận đã đổ tới nương náu ở các địa phương . Ông hạ sĩ quan này Nhật này đã nghiêm nhiên trở thành một người y tá không lãnh nghề nhưng ai cũng thích vì tính thận trọng , cực kỳ chân thật, cực kỳ siêng năng và nhất là giá cả phải chăng . Có người nói là cả ngày ông đã nấu sẵn cả trăm cây kim để phục vụ cho khách hàng không kể thời tiết dù trong mưa bão . Đặc biệt vợ ông là người Bắc , dung nhan tầm thường , để cho ông một hơi năm bảy đứa con và mặt mày đều lạnh tanh như nhau. Tôi không hiểu chúng học hành ra sao nhưng chắc không xuất sắc. Có điều tôi thấy ông bà ấy không bao giờ la rầy con mà cách dạy dỗ con cực kỳ kiên trì . Nhiều lần tôi đến nhà chơi thấy bà dạy cho

thằng út học bài . Cậu này chỉ muốn đi ngủ nhưng bà mẹ thì luôn luôn ngồi bên cạnh, luôn luôn nhắc một câu gần như cái máy nói đã cũ mèm : “ Con học giúp cho mẹ lần nữa đi con” . Tôi không hiểu bà có biết chữ hay không nhưng khi đứ con vừa dứt lời thì cái máy cũ rích ấy lại phát ra : “ Con học giúp mẹ lại lần nữa đi con”.Lặp lại nhiều lần quá , thằng bé gục xuống ngủ thật nhưng nười mẹ vẫn ngồi bên cạnh để chờ đợi nó chợt tỉnh để nhắc lại câu nói bà và nó đều thuộc lòng . Và cứ như thế thằng bé không có cách nào khác hơn là phải vượt qua cơn buồn ngủ để học trọn tru bài học mà tôi thầm đếm từ lúc vào nhà cho đến bây giờ là đã có trên chục lần . Xong nhiệm vụ , mới vừa gục xuống nó đã ngáy o, o . Tôi cũng ngạc nhiên là Nhật Bản đã đầu hàng Mỹ không điều kiện , nhưng người Nhật vẫn lo việc học cho con chu đáo đến thế dù chỉ học tiếng ...Việt.

Về phía người Mỹ, tôi gặp một gia đình tiêu biểu cho lối giáo dục con em hải ngoại xa tổ quốc . Đài Loan cũng có lối giáo dục ấy xong dành cho

các trường học và học trò xa xứ (đúng hơn chưa bao giờ tiếp xúc với đất nước) Bộ giáo dục chính thức đảm nhận việc này bằng cách in ấn những học phẩm bằng sách , bài học , bài làm, bài thi đủ cho học sinh dùng rồi các em sẽ hướng dẫn để làm bài gửi về cho đất mẹ. Như thế là các em biết giáo dục của địa phương các em cư trú , vừa biết được việc học hành, thi cử trong nền giáo dục quốc gia .

Còn người Mỹ thì hành động theo một lẽ lối khác . Khi các “công dân” nhỏ của họ muốn xuất ngoại. Chúng phải được học hành đang hoàng như khi chúng ở trong nước . Chẳng hạn chúng theo cha mẹ là mục sư xuất ngoại thì phải chịu điều kiện . Có người đủ bằng cấp nhất định để cam đoan dạy dỗ chúng đến nơi đến chốn. Gia đình mục sư mà vợ chồng tôi quen biết , phải hành nghề tại Đà Nẵng , đã dẫn cả bầy con sang học tiểu học xứ sở xa lạ này . Ông đậu tiến sĩ thần học, nói tiếng Việt

tốt nhưng chỉ để hành đạo . Còn bà _ như bà trình bày với tôi - những dữ kiện đã học qua tú tài và sau đó tốt nghiệp đại học (mà tôi quên ngành gì) . Bà có trách nhiệm dạy bảo bốn đứa con ở các cấp khác nhau về tất cả những gì bộ quốc gia giáo dục đòi hỏi về âm nhạc, hội họa. Thật vất vả nhưng bao giờ trên bộ mặt cực đẹp tóc hung của bà cũng thoáng một niềm vui được làm việc, phục vụ. Lũ con của bà , nhất là ba cô bé gái , đẹp như thiên thần giờ chơi thì chơi , giờ học thì học chăm chỉ dưới quyền hướng dẫn ân cần của mẹ kể cả những ngón đàn Piano sinh động . Một trường hợp làm tôi sững sờ là khi tôi đến chơi nhà ông vào một buổi sáng và thấy cả lũ trẻ đều rất yên lặng , ông cũng bước đi lại dè dặt. Tôi đặc biệt quan tâm đến một bàn học, bà ngồi một ghế , cô con gái út ngồi một ghế, không chuyện trò , nghiêm trang lạnh lẽo như

đang có vấn đề phải giải quyết. Cô bé rất chú trọng vào công việc mình đang làm.

Tôi gặp mục sư và hỏi tại sao có không khí nghiêm túc kỳ lạ như thế vào một giờ học. Mục sư bảo :

_ À, không phải giờ học, cháu đang thi đây .

_ Thi với mẹ

_ Không , mẹ nó hôm nay không phải bà giáo mà là bà giám thị , không được chuyện trò với con.

_ Thì cũng bà ra bài thi cho cháu mà .

_ Không , bà không được ra bài thi . Đó là do Bộ quốc gia giáo dục ở Mỹ ra bài thi và tuyên bố rõ : “ Hôm nay con phải thi lên lớp . Đã đến giờ mẹ mở bài thi đã được niêm phong trước mặt con. Con làm bài trong thời hạn đã được ghi trên bài thi và sau đó nộp bài . Mẹ sẽ không xem bài và bỏ nó vào phong bì trước mặt con rồi dán kín gửi về cho bộ giáo dục .

_ Thế ai quyết định cho cháu lên lớp ?

_ Tất nhiên quyền cho lên lớp hay ở lại là quyền ở bên bộ . Nếu cho lên lớp , mẹ lại tiếp tục dạy theo lớp mới . Còn nếu phải ở lại , mẹ nó tiếp tục dạy lại chương trình cũ .

Mục sư cũng cho biết thêm , khi trình độ bà không đủ để dạy cho con thì chúng phải trở về nước tiếp tục việc học nếu không có một trường nào đủ tiêu chuẩn mà bộ cho phép mở ở hải ngoại .

Tôi không hỏi han gì thêm vì tôi thấy quá đầy đủ để hiểu : một quốc gia thật sự là quốc gia , một bộ giáo dục thực sự là giáo dục thì không có quyền để cho con mình , dù phải ra nước ngoài được quyền vô học , học kém và cũng không được cách ly giữa chúng nó với nền giáo dục quốc gia một cách vô tổ chức , vô kiểm soát , vô trách nhiệm kể cả với những em bé chưa váng mũi . Tôi hiểu sức mạnh của Mỹ không phải ở những công trình vĩ đại , đồ sộ mà chính ở nền giáo dục có trách nhiệm này .

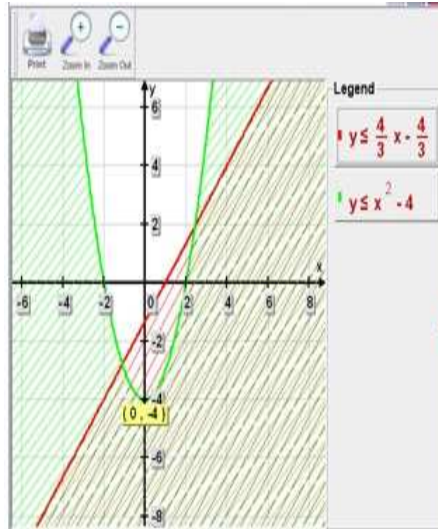
Bó hoa quá cũ vì tất cả đều nở trước 1975 . Nhưng tôi nghĩ khi đọc lại , có bạn sẽ tìm ra một vài hương sắc chưa phải lỗi thời nếu ta muốn dạy con cái có kiến thức và hoạt động hữu hiệu và tích cực ./.

Nguyễn Văn Luân

Phi Bản : *Mắt Nai - Trần Khánh Thọ*

những hồi ức của panliuan

Vì sao tôi học ban B ?

Gởi qua từ quê nhà, một học sinh Phan thanh Giản niên khóa 74-75 kể cho chúng ta một vài kỷ niệm dưới mái trường củ với một giọng văn bình dị nhưng đầy ắp ký ức về những tháng ngày xưa cũ. Với bút hiệu Panliuan, anh cũng có những bài viết về nhạc trong www.ptgdn.com.

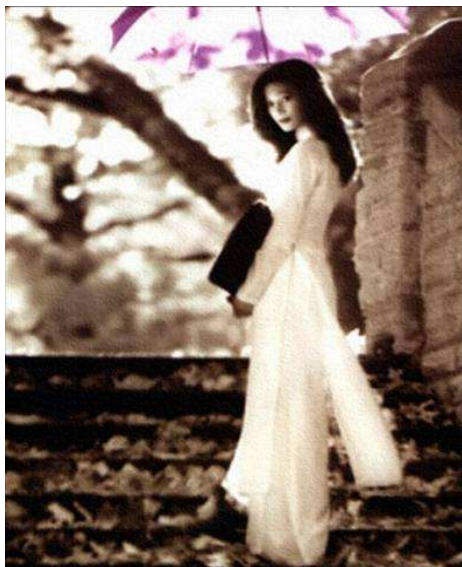
Năm học lớp 5 tôi lơ mơ phân phân số nên thi rớt tiểu học dù các môn học bài tôi rất khá. Tôi còn nhớ đề thi môn toán là một bài toán đồ về phân số. Duyên số đưa đẩy tôi vào học ở trường Phan Thanh Giản.

Những năm đầu các môn học khác điểm số của tôi luôn luôn từ 15 trở lên, duy chỉ có môn toán thi cứ lẹt đẹt dưới trung bình, môn Lý và Hóa cũng có làm về phân số do đó điểm số hai môn này của tôi cũng bị ảnh hưởng. Tuy nhiên vị thứ trong lớp của tôi luôn dao động khoảng 15, đó là nhờ các môn khác bù đắp qua nhất là môn Anh văn. Tôi đã

suy nghĩ rằng mình sẽ theo ban C khi lên lớp 10 và trong lòng đã quyết. Tuy nhiên một sự cố xảy ra vào năm tôi học lớp 8 làm thay đổi quyết định ban đầu, một quyết định mà trước đây có năm mơ tôi cũng không nghĩ đến: Đó là theo học ban B (ban toán).

Số là năm ấy khi thi lục cá nguyệt - đã quá lâu rồi, tôi không nhớ rõ là đệ nhất lục cá nguyệt hay đệ nhị lục cá nguyệt - bây giờ gọi là thi học kỳ (1 hay 2) nhà trường đã xếp tôi ngồi cạnh Mai thu Hà, Hà học lớp Pháp văn và là một nữ sinh xinh đẹp, Hà trông có vẻ lớn tuổi hơn tôi. Suốt các buổi thi Hà có gì thắc mắc thì tôi chỉ dẫn, bày vẽ. Tôi cảm thấy mình như là đấng nam nhi giỏi giang, cho đến buổi thi cuối cùng là môn toán. Tôi cầm bút, lúc

này Hà thấy vậy nên kín đáo chỉ dẫn cho tôi làm bài trót lọt. Lòng tôi vừa vui mừng do làm được bài thi vừa cảm thấy áy náy làm sao đó. Bởi suốt cuộc đời học sinh của mình chưa bao giờ tôi đi thi hay làm bài mà nhờ cậy ai. Thường nếu làm không được thì tôi chịu điểm kém, dù đó chỉ là bài kiểm tra ở lớp.

Thế rồi từ đó tôi bắt đầu “nghiên cứu” môn học đáng sợ này, bắt đầu từ phân số. Sách lớp 6 có phần phân số (ôn lại của lớp 5) được tôi lôi ra nghiên ngẫm rồi tôi bắt đầu đi xa hơn đến các phần tỉ lệ thức mà thầy Đức giảng dạy ở lớp 8 cũng như định lý Thales về đường thẳng song song chắn trên các đoạn thẳng. Bắt đầu vào năm lớp 9 thì tôi đã nghiên cứu về quỹ tích của môn hình học và các phép biến đổi đại số. Khi đó tôi nghĩ trong đầu: mình phải đi trước “bọn nó” một bước. Song song đó các môn học bài là các môn ruột của tôi vẫn được tôi cũng cố như lệ thường.

Có công mài sắt có ngày nên kim. Năm lớp 9 tôi cảm thấy mình đã vững môn toán lắm rồi, cái môn mà tôi sợ hãi ngày xưa thì bây giờ là môn mà tôi cảm thấy thú vị. Thế rồi kỳ thi lục cá nguyệt cũng tới, nhưng lòng tôi lại có chút băng khuâng: năm nay có được xếp ngồi cạnh Hà không nữa đây, nếu thế thì thật là tuyệt vời, tôi sẽ cho Hà thấy bây giờ A đã văn võ song toàn rồi không có điểm yếu nữa đâu. Và tôi cảm thấy hơi có chút nuối tiếc khi không còn có Hà ngồi bên cạnh trong những ngày

thi nữa. Rồi ngày công bố điểm thi cũng đến tôi đứng nhất kỳ thi lục cá nguyệt với môn toán gần như tuyệt đối ở 2 phân đại số và hình học. Bài làm đại số và hình học của tôi hoàn hảo đến mức thầy Đức và thầy Ái không sửa một lỗi gì chỉ ghi số điểm bên cạnh từng câu. Tôi cũng chẳng hiểu sao hai thầy lại cho tôi 19.75 điểm cho mỗi bài làm đại số hay hình học mà không cho tròn 20 điểm. Đây là thắc mắc không dám hỏi của tôi. Bài thi tôi làm hoàn hảo vì tôi làm hai lần. Lần đầu thấy có một con số viết nhầm nên phải sửa lại nên tôi xin thêm tờ giấy làm lại lần thứ hai. Lần này hết chỗ chề luôn mà vẫn còn dư thời gian đến 30 phút. Kể từ đó tôi quyết định nếu lên lớp 10 mình sẽ theo luôn ban B và tôi đã gắn bó thêm với trường 3 năm nữa cho đến mùa hè năm 1975.

Ban nhạc trẻ liên trường đầu tiên và có lẽ là cuối cùng.

Khi còn bé nhà tôi có máy đĩa để nghe nhạc, ba tôi có mua một đĩa nhạc hòa tấu của nước ngoài với những bản hòa tấu nổi tiếng như *Le beau Danube bleu (the blue Danube)* tức là bản Dòng sông xanh. Anh tôi lại thích nghe nhạc nước ngoài các bản nhạc của the Venture hay Shadow thời đó (thập niên 1960) rất hấp dẫn giới trẻ kể cả một thằng bé con như tôi.

Nhà tôi ai cũng biết chơi guitar mà toàn tự học hay chơi mô nhạc lý chỉ vẽ vẽ mà thôi nhưng chơi cũng thuộc loại khá. Lên lớp 5 tôi cũng lò mò cầm cây guitar của anh tôi và mò mẫm những nốt đầu tiên. Anh em nhà tôi thì mạnh ai nấy học tự mò lấy chứ chẳng ai bày vẽ cho ai, tuy nhiên tôi nhìn các anh tôi hay bạn bè của họ chơi thì tôi cũng mò lại dễ hơn và ngoài ra tôi cũng còn chịu khó kiểm sách nhạc lý để biết thêm note hay hợp âm.

Anh kể tôi là Quả đàn thì rất có khiếu, tôi nói có khiếu vì Quả mò rất nhanh và chính xác khi nghe một bản nhạc nào đó và thuộc. Tôi thì mò chậm hơn, nhưng bù lại tôi có cái “đầu” hơn. Bởi thường thì sau khi mò xong thì tôi dễ tìm ra hợp âm trong

Rồi đến giáp Tết năm 1974, như đã dự định nhà trường tổ chức buổi văn nghệ cuối năm theo lệ thường và chúng tôi được thầy Dũng kêu vào giúp vui. Sau khi bàn tính ban nhạc liên trường chúng tôi quyết định chơi 4 bài: *Les Amour Qui Passes*, *Knock Three Times*, *Who'll Stop the Rain* và *Yoco Mova*. Đặc biệt bài *Yoco mova* được Q solo ngẫu hứng rất hay và bốc y như Carlos Santana. Ngày hôm sau vào lớp mấy bạn học cùng lớp khen ngợi hết lời. Sau đó lên lớp 12 do ý thức việc thi cử là khó khăn nên tôi xin rút để lo việc học. Tôi rút lui thì ban nhạc cũng tan rã vì thường tôi là người lo hòa âm, “ché biến bass”, và cả lo phần nghe để góp ý cho Hân trong cách đánh trống.

khi Q rất yếu cái khâu này. Cũng nhờ cái “đầu” mà tôi còn biết chơi guitar bass sau nhiều lần nhìn và nghe người ta đàn trong khi cái này thì Q chịu bí. Năm lớp 10 Q có tham gia ban văn nghệ nhà trường với vai trò chơi guitar, tính tôi vốn nhút nhát nên ban đầu tôi định không tham dự. Tuy nhiên tôi nghĩ nếu để Q chơi một mình mà không có tôi cố vấn thì rất dễ bị phê, bởi Q đàn thường ngẫu hứng là chính mà không để ý đến nhịp phách gì cả nên để hỗ trợ cho Q. tôi cũng tham gia vào ban văn nghệ nhà trường.

Vào mùa hè năm học lớp 10 tôi có ý định thành lập một ban nhạc trẻ để chơi những bản nhạc mà mình yêu thích, tôi đem ý kiến này ra bàn với Q dĩ nhiên là được OK ngay. Thông qua Trần Văn Dân một cựu học sinh PTG nhưng đang học ở Bồ Đề _Dân cũng chơi guitar rất khá_ chúng tôi kết nạp Khôi làm chanter và Hân để đánh trống. Hân và Khôi là học sinh trường Phan Chu Trinh. Đồ nghề ampli và đàn thì do anh em tôi góp vào với Tân một học sinh trường Bồ đề. Còn bộ trống là của Hân. Chúng tôi bắt tay vào tập mỗi cuối tuần vào ngày chiều thứ bảy hay ngày chủ nhật.

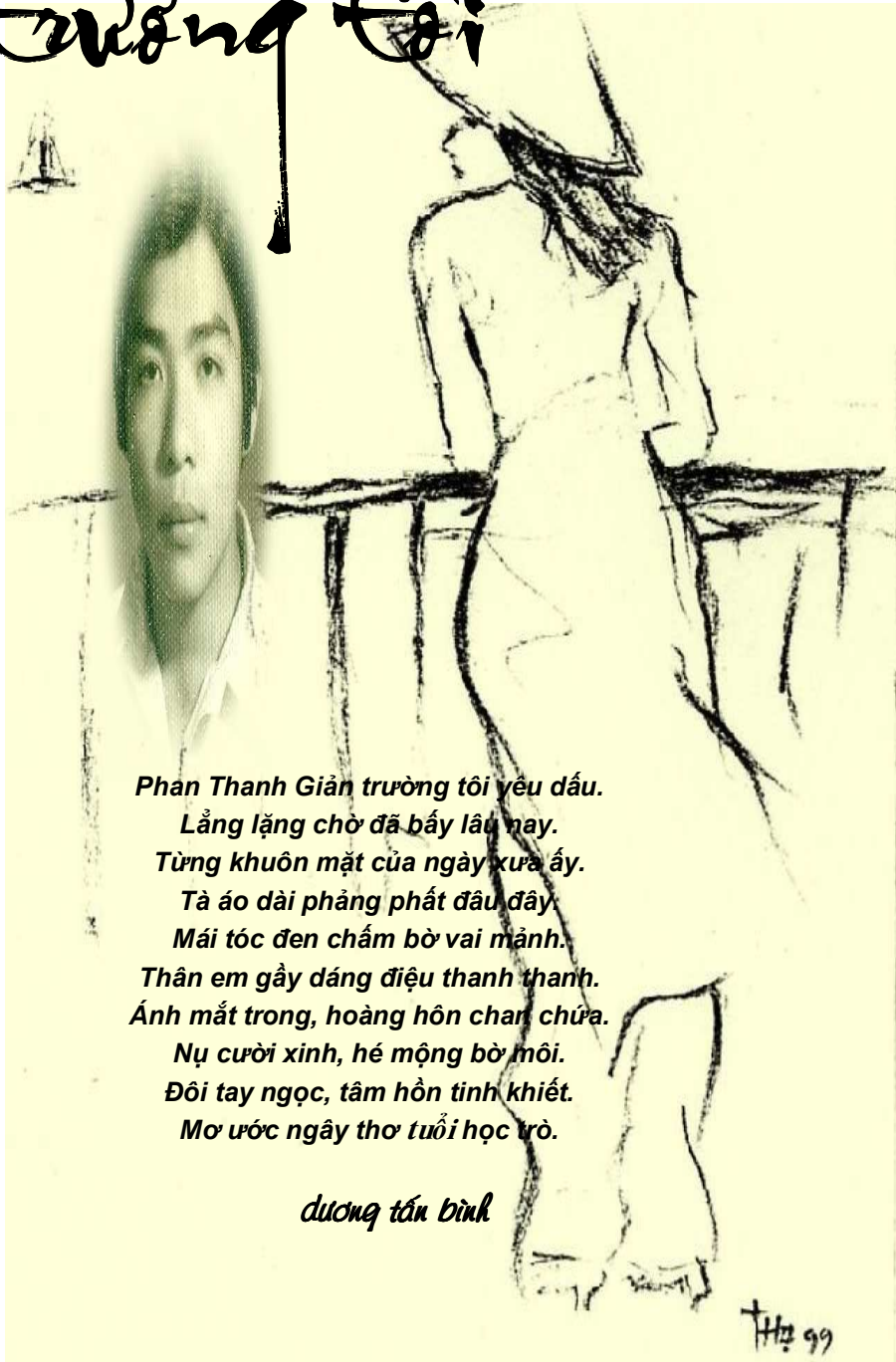
Sau ngày 30 tháng 4 năm 1975 hoàn cảnh xã hội không cho phép tiếp tục việc học,giã từ đời học sinh, mỗi người một số phận. Q và tôi đi làm công nhân, con đường duy nhất của chúng tôi hồi đó, Khôi theo gia đình đi kinh tế mới ở Đắc Lắc, Hân trở thành nhà báo. Đã bao tháng ngày trôi qua nhưng tôi vẫn nhớ đêm diễn đó với cây đàn bass hiệu Gibson nặng trĩu trên đôi vai gầy của tôi, bóng dáng hí thầy Đức hí hú sau cánh gà điều chỉnh đèn màu...

Đời công nhân lao nhọc, tôi đã từng không chơi đàn trong nhiều năm, bao lần tưởng không còn cảm nổi cây đàn nữa, nhưng rồi tôi cũng không ngờ có ngày mình lại luyện tập trở lại và còn thu được một số bài để tặng bạn bè và gửi tặng thầy Dũng vài CD .

Panliuan

12 B - niên khóa 1974-1975

trường tôi

*Phan Thanh Giản trường tôi yêu dấu.
Lẳng lẳng chờ đã bấy lâu nay.
Từng khuôn mặt của ngày xưa ấy.
Tà áo dài phảng phất đâu đây
Mái tóc đen chấm bờ vai mảnh.
Thân em gầy dáng điệu thanh thanh.
Ánh mắt trong, hoàng hôn chan chứa.
Nụ cười xinh, hé mộng bờ môi.
Đôi tay ngọc, tâm hồn tinh khiết.
Mơ ước ngày thơ tuổi học trò.*

duong tấn bình

- thân tặng các bạn học sinh Phan Thanh Giản Tú Tài 71

thư gửi bạn

Hai cây phượng vĩ trước hiên trường
Chúng kiến bao tình của luyến thương
Yêu thời áo trắng thơ ngây quá !
Có chàng trai trẻ thích cô nương
Đi cùng anh hỏi, em có rảnh ?
Ghé quán bà Bu uống trà vườn
Ô kia ! đôi bướm thương giàn giấy
Sao mình không hẹn lại tơ vương

Sao mình không hẹn lại tơ vương
Tan trường chung bước dọc con đường
Quang Trung bóng mát chờ nhau, đợi
Chưa vổ nên ghé lại ngôi trường
Tên đường Lê Lợi nghe quen quá !
In dấu tình yêu thuở mộng thường
Quên sao được chuỗi thơ ngày ấy
Bây giờ nhớ lại bỗng yêu thương

Bây giờ nhớ lại bỗng yêu thương
Đất nước giờ đây lắm nhập nhùng
Ngôi trường thay đổi tên và cảnh
Để lại trong đời bởi dư hương
Thương nhau tình nghĩa cùng hâm lại
Đậm nét tờ thư ếp nụ hương
Thương thầy, yêu bạn, thương cô giáo
Gởi gắm tình trong trắng học đường

Gởi gắm tình trong trắng học đường
Cho dù xa cách vẫn quê hương
Trong hay đục tìm mãi đập, thức
Vững chân mòn, đôi bóng uyên ương
Phan Thanh Giản lòng son, chẳng mất
Chỉ có muộn phiền để mất lòng son
Yêu trường xưa mong nhớ quay về,
Mộng ước, tình chung muốn tỏ tường

Mộc Thiêng

Tặng HL sau khi đọc bài “thư gửi bạn “ trên website PTG

Võ kim Dung

luận về chuyện kiều

I - TÍNH SỔ ĐOẠN TRƯỜNG ĐẶT LẠI VẤN ĐỀ : THỜI ĐIỂM VIẾT VÀ AI LÀ TÁC GIẢ TRUYỆN KIỀU :

Truyện Kiều được may mắn sinh ra trong “bọc điều”.

Bấy lâu nay chúng ta đã tốn nhiều giấy mực đi tìm giấy khai sinh cho truyện Kiều nhưng không giải quyết được . Việc tìm giấy khai sinh cũng liên quan đến tác giả : Ai là tác giả truyện Kiều ?

Nhà văn Nguyễn Văn Xuân vừa mới qua đời (2007) ông là người đầu tiên đặt nghi vấn : “ ngay như truyện Kiều có ai dám chắc đã không được kẻ này người nọ viết trước Nguyễn Du” . Và ông cũng là người chê truyện Kiều : “ Chinh Phụ Ngâm chỉ thua truyện Kiều về phương diện ồn ào” (*Chinh Phụ Ngâm Diễn Âm Tân Khúc* , Nguyễn Văn Xuân , Lá Bối, Sài Gòn 1972, trang 51,66)

Vậy muốn đi tìm giấy khai sinh và tác gia chúng ta cần phải xét nhiều vấn đề :

1- Kim Vân Kiều xuất hiện ở Trung Hoa:

Kim Vân Kiều xuất hiện ở Trung Hoa vào khoảng cuối đời nhà Minh (1368 - 1644) và đầu nhà Thanh (1644 -1900) . Truyện Kim Vân Kiều đã được Thánh Thán (1627 - 1662) phê bình , như vậy chúng ta có thể tạm lấy năm sinh khoảng 1645-1650 .

2_ Kim Vân Kiều du nhập vào các nước :

Vào thời đó Kim vân Kiều là một tác phẩm hay (chớ

không phải như một số người đề cao truyện Kiều hạ Kim Vân Kiều), nếu Kim Vân Kiều “tâm thường” thì Nhật và Việt Nam chẳng ai để ý .

A - Nhật nhập cảng :

Tại Nhật , giáo sư Hatakenata Toshio (Hoàng Trung Mẫn Lang) dạy về ngôn ngữ ở đại học Osaka viết bài so sánh : Kim Vân Kiều Hoa-Việt-Nhật đã cho biết : Ở Nhật có nhiều người dịch sách Trung Hoa từ khoảng năm 1750 và Kim Vân Kiều có trong danh sách nhập cảng in vào thời vua Horeki (1754) , và khoảng 9 năm sau Nhật mới dịch (1763) (tạp chí Tam Kang Review Đại học Đạm Giang , Đài Bắc , Lê Phụng dịch, Làng Vãn , Canada, năm ...!) Vậy thì truyện Kiều sang Nhật hơn 100 năm.

B - Việt Nam :

Theo các nhà nghiên cứu truyện Kiều thì Nguyễn Du đi sứ Trung Hoa đem về năm 1814 . Chúng tôi KHÔNG TIN , tức sau Nhật 60 năm! Và sau khi Kim Vân Kiều xuất hiện ở Trung Hoa (mốc 1645 - 1650) khoảng 160 đến 164 năm !

Truyện Kiều trang 303-306

Trong khi đó Việt Nam và Trung Hoa là hai nước có nhiều sự gần bó : Văn học, Chính trị...và qua các triều đại đều có cử người đi sứ.

1763 Nguyễn Huy Oánh (1713 - 1789) đi sứ , ông có người con là Nguyễn Huy Tự (1743 - 1790) viết Hoa Tiên (từ Đệ Bát Tài Tử Hoa Tiên Ký của Trung Hoa), Nguyễn Huy Tự là rề

Nguyễn Khan (anh cùng cha khác mẹ với Nguyễn Du).

1790 Đoàn Nguyên Tuấn (anh vợ Nguyễn Du) đi sứ .

1791 Nguyễn Nễ , anh Nguyễn Du đi sứ .

Mặt khác , theo ông Nguyễn Thạch Giang, có một bản sao lại bản gốc chép tay vào năm Long Phi Kỷ Hợi (1779) khổ dày : 14x24, gồm 67 tờ tóm tắt 20 hồi Kim Vân Kiều truyện của Thanh Tâm Tài Nhân (Nguyễn Thạch Giang, Thơ Quốc Âm Nguyễn Du trang 18) . Nếu có bản đó thì Kim Vân Kiều phải đem vào VN trước 1779, nhưng ông Nguyễn Thạch Giang lại gán ghép bản tóm tắt đó của Nguyễn Du, KHÔNG ĐÚNG, vì 1779 có bản tóm tắt , thì bản gốc từ Trung Hoa đem vào phải có trước đó 5 đến 7 năm , lúc đó Nguyễn Du chỉ 8 hoặc 9 tuổi không làm được việc đó vì chữ Hán chưa rành. Trong khi đó ở làng Tiên Điền và Trường Lưu có nhiều bậc khoa bảng, giỏi thơ văn , có thể làm việc này . Vậy theo chúng tôi , truyện Kim Vân Kiều nhập vào Nhật 1754, 9 năm sau dịch ra tiếng Nhật (1763) tương đối với thời gian Nguyễn Huy Oánh đi sứ 1763 . Như thế , có thể Nguyễn Huy Oánh đem về . (cả Hoa Tiên Ký và Kim Vân Kiều).

3 - Tranh luận về năm sinh truyện Kiều :

Lâu nay có 3 quan điểm :

- Theo Đại Nam Chính Biên Liệt Truyện, Nguyễn Du đi sứ đem về 1814.
- Truyện Kiều viết lúc Nguyễn Du ra làm quan với nhà Nguyễn 1802-1809.
- Viết lúc ẩn dật ở quê nhà : 1796 -1802.

Qua ba quan điểm trên chúng tôi không đồng ý . Lý do là các nhà nghiên cứu không nhìn hết tổng quát cuộc đời của cụ Nguyễn Du mà chỉ suy đoán dựa vào một ít tài liệu , lời truyền khẩu ..

a - Vấn đề Nguyễn Du viết truyện Kiều sau khi đi sứ năm 1814 :

Nhìn lại toàn bộ việc viết lách của cụ, cụ KHÔNG CHUYỂN viết thơ lục bát, từ TRẺ đến lúc ĐI SỬ cụ chỉ viết thơ CHỮ HÁN. Thơ cụ viết thường là các bài ngắn 8 câu. Vậy đi sứ về không thể làm thơ lục bát nhanh như vậy được, nhứt là trong truyện Kiều có nhiều điển tích ..

b - Lúc ra làm quan với nhà Nguyễn từ 1802- 1809 :

Cụ Nguyễn Du đặc biệt, trong cuộc đời cụ MANG BỆNH từ tuổi THANH XUÂN cho đến khi về GIÀ, lúc ra làm quan cụ bệnh xin về quê (1805). Sau đó trở lại làm Đông Các (1805-1808)

Nhà Nguyễn Du tại Tiên Điền, Nghi Xuân, tỉnh Hà Tĩnh.

cụ cũng bệnh, cụ viết :

Nhất thân ngoại bệnh đề Đông Thành (Ngẫu đề)
Thân bệnh nằm một mình ở góc Đông Thành

Và lúc về già :

Lão khứ vẫn chương diệp dị nhân (Chợt Viết)
Già lão vẫn chương cũng lánh người

c - Lúc ẩn dật ở quê nhà 1796 – 1802 :

Lúc về quê là lúc bệnh nặng triền miên và gia cảnh túng thiếu, không có thực phẩm, không người thăm ... cụ tả thân mình :

Thập niên túc tật vô thân vấn (Bệnh II)
Thân bệnh mười năm mà chẳng ai thăm hỏi .

Vì bệnh nặng, có lúc nửa tỉnh nửa mê (sub-

coma), lại thiếu dinh dưỡng, da xanh, nên cụ phải uống rượu cho da hồng lên :

Táo dầu chung nhật vô yên hỏa
Đặng tiền đầu tử khởi suy nhan (Tạp Ngâm II)
Suốt ngày bếp không có lửa
Nhấp rượu cho mặt hồng lên

Nói chung lại, trong ba giai đoạn của cuộc đời cụ là đời BỆNH, cụ tả rất nhiều thơ THAN BỆNH :

Giai đoạn 1 : 1768-1796 (21-31 tuổi) có khoảng 7 câu thơ than bệnh

Giai đoạn 2 : 1796-1802 (31-37 tuổi) có khoảng 13 câu than bệnh

Giai đoạn 3 : 1802-1808 (37-43 tuổi) có khoảng 6 câu than bệnh

4 - Tranh Luận :

Truyện Kiều ảnh hưởng Hoa Tiên hay Hoa Tiên ảnh hưởng truyện Kiều ?

Vấn đề này lâu nay chưa giải quyết xong. Lý do là vì thấy truyện Kiều lời thơ hay hơn Hoa Tiên nên các nhà nghiên cứu giao khoán cho người nhuận sắc Hoa Tiên copy thơ truyện Kiều. Nhưng...

Hoa Tiên :

- Ông Nguyễn Huy Tụ (1743-1790) viết Hoa Tiên mất lúc Nguyễn Du 25 tuổi, ông là con rể Nguyễn Khả (cùng cha khác mẹ với Nguyễn Du)

- Nguyễn Thiện (1763-1818) cùng thời với Nguyễn Du, nhuận sắc Hoa Tiên, ông là con Nguyễn Điều, anh khác mẹ với Nguyễn Du.

Xét hai tác phẩm :

Theo nhận xét của giáo sư Nghiêm Toản (VN Văn Học Sử, Sống Mới, Sài Gòn) thì:

- Hai quyển (TK và HT) có nhiều chỗ giống nhau về cách kết cấu, ý tưởng và văn từ.

- Văn Hoa Tiên ẩn khúc, NHIỀU ĐIỀN, lời văn chải chuốt, không kém TK.

Theo ông Trần Cửu Chân nghiên cứu Đoàn Trường Tân Thanh Tân Khảo (Bộ Quốc Gia Giáo Dục, VNCH 1974) :

- Nguyễn Du chịu ảnh hưởng một phần của H.T,

nhất là đoạn rất dài kể sự tư tình của Lương Phuong và Giao Tiên rất giống cuộc ái tình Kim Trọng và Thúy Kiều.

- Hơn nữa có cả trăm câu thơ rất giống những câu thơ của truyện Hoa Tiên về chữ và ý.

Thế nhưng người nhuận sắc, nhứt là ông Nguyễn Thiện là người cũng có sự liên hệ với Nguyễn Du, làng Tiên Điền , Trường Lưu, và các nhà thơ ở đó, KHÔNG THỂ copy và viết giống nhiều như vậy. Nếu có copy cũng chỉ một vài câu quen thuộc (nhuận sắc H.T hay T.K). Vậy, theo chúng tôi , cả Hoa Tiên và Truyện Kiều CÙNG MỘT TÁC GIẢ.

5 - Hành Trạng Nguyễn Du :

a - Quê nhà :

Trong hai làng Tiên Điền và Trường Lưu có nhiều nhà khoa bảng, nhà thơ, nhưng đặc biệt chỉ có phái Nguyễn Huy TỰ viết thơ lục bát , ông viết , rồi đến con ông (Nguyễn Huy HỒ : 1783_1841) viết Mai Đình Mộng Ký (lục bát).

b - Nguyễn Du :

Đối với cụ Nguyễn Du chúng ta cần phải xét lại nhiều vấn đề mới thấy được

- Từ lúc trẻ , ngay cả cho đến lúc đi sứ , cụ chuyên trị thơ chữ Hán viết nhiều bài thơ ngắn thường 8 câu.

- Thơ chữ Hán thuộc loại thể ký, ông viết về cuộc đời của mình qua mỗi chặng đường , không thấy ông nói đến truyện Kim Vân Kiều hay Truyện Kiều.

- Ngay cả thơ chữ Hán do ông viết , cũng lồi thoi , ông LẬP ĐỀ LẬP LẠI nhiều lần TÓC BẠC, có cả thấy 44 lần ! Mà tóc cụ đã bạc ừ trẻ rồi chớ đâu phải về già mới bạc ! Và việc tóc bạc cụ lại nói nhiều lý do khác nhau : lúc trẻ thì bảo nhiều hận, hay về sau do thời gian, hay : *muôn dặm lợi danh đầu bạc !!!*

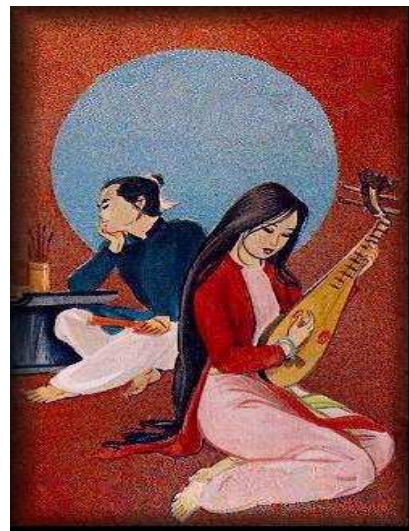
- Bản thân cụ mang bệnh từ lúc trẻ đến lúc già, và gia cảnh đông con, túng thiếu... cụ đều than thở thật tình.

c - Giữa hai tác phẩm Hoa Tiên và Truyện Kiều :

So sánh giữa hai tác phẩm :

- Có nhiều câu thơ giống nhau,
- Giống nhau về kết cấu.
- Giống nhau về ý tưởng và thơ tứ.
- Giống nhau về việc dùng nhiều điển tích.
- Giống nhau về lời văn chải chuốt .

So sánh 2 tác phẩm , lời thơ truyện Kiều hay hơn Hoa Tiên . Lý do, có lẽ Hoa Tiên viết trước, truyện Kiều viết sau nên có kinh nghiệm điều chỉnh, và sự GIỐNG NHAU NHIỀU NHƯ VẬY CHỈ CÓ THỂ CÙNG MỘT TÁC GIẢ VIẾT.

Thúy Kiều

Mặt khác , ông Nguyễn Thiện người cùng thời với Nguyễn Du nhuận sắc trước Hoa Tiên , còn cụ Nguyễn Du vì thân bị bệnh (và có thể T.K như các cụ Nho chê cuộc đời Kiều hồng nhan đa truân nên có viết cũng để ngâm thoi chứ chưa xuất bản) nên nhuận sắc chậm, khi ĐI SỨ VỀ cụ mới nhuận sắc xong . Nếu lúc đó cụ cho xuất bản, cụ phải đề : Nhuận sắc, nhưng vì bản nhuận sắc viết tay , cụ để lại sau khi chết mấy năm NGƯỜI SAU xuất bản nên cho là của Nguyễn Du ! và SỬ nhà Nguyễn ghi cũng đúng thoi.

Vậy câu hỏi Nhà văn Nguyễn Văn Xuân đặt ra tôi đã trả lời thay cho ông nhưng rất tiếc là ông đã qua đời. Nay ở VN có cho xuất bản quyển 200 Năm Nghiên Cứu Bàn Luận Truyện Kiều , sách dày 2000 trang , trên 200 tác giả . Đọc quyển sách này , tôi có cảm tưởng trước đây nếu ai muốn làm tổng Bí thư , Chủ tịch... thì không cần đi học . Còn

những ai muốn trở thành “Học Giả” thì nghiên cứu truyện Kiều .

II - THỂ LỤC BÁT VÀ VẦN ĐIỀU TRONG TRUYỆN KIỀU QUA NGÔN NGỮ VIỆT NAM VÀ HÁN VIỆT :

1- Thể lục bát và lục bát biến thể :

a -*Thể lục bát* :

Theo quy luật , thể lục bát gồm có câu 6 và 8 theo các vần;

BB TT BB
BB TT BB BB

B (bằng) : không dấu, dấu huyền
T (trắc) : sắc, nặng ,hỏi, ngã.

b- *Lục bát biến thể*:

Thể nào là lục bát biến thể ? Vấn đề này thật ra chưa có một xác định rõ ràng . Vì , có mấy loại biến thể ? Hay chỉ thấy có các câu thơ không viết đúng quy luật thì gọi là biến thể . Nhưng nếu biến thể không nằm trong một quy luật nào , mỗi người viết một cách khác nhau thì thể lục bát đó được gọi là : LỤC BÁT TỰ DO.

2 - Thể lục bát trong truyện Kiều:

Lâu nay đã có nhiều nhà nghiên cứu về Thể Lục bát và Vần Điều trong truyện Kiều mục đích chỉ tạo hào quang cho truyện Kiều còn thực chất không đúng . Lý do là vì :

- *Thứ nhất* là chỉ dùng một bản dịch mà không thấy có nhiều bản dịch, mỗi bản khác nhau.

- *Thứ hai* là không nắm vững được TỪ CỔ, vì các bản dịch đa số dùng nhiều từ ngày nay, mục đích chỉ tập chú vào lời hay, ý đẹp mà không để ý đến quy luật lục bát . Và ĐẾN KHI nhìn lại truyện Kiều thấy không đúng quy luật thì lại bảo : lục bát biến thể !!!

Trong quyển truyện Kiều ngày nay đã dịch không đúng quy luật (vì dịch đúng câu thơ sẽ

không hay) , NẾU chúng ta QUAY LẠI dịch đúng Từ CỔ, thì truyện Kiều lại càng đi xa quy luật. Do đó , cụ Nguyễn Du viết không đúng quy luật, vẫn + với người dịch không đúng luật , vẫn = lục bát biến thể.

- *Thứ ba* là như cụ Nguyễn Du đã viết khi kết thúc truyện Kiều , cụ bảo : Lời xưa chấp nhật đông dài ...Tức là cụ đã góp nhặt (hay copy) các điển tích , các câu thơ hay... thì không thể viết theo luật, vẫn 100%.

- *Thứ tư* là trong truyện Kiều dùng cả chữ Hán và Nôm. Tiếng Hán là nói chung , nhưng người dịch không để ý có 2 loại chữ Hán là Quan Thoại (QT) và Quảng Đông (QĐ) dịch ra sẽ khác . Tuy nhiên muốn dịch ĐÚNG , phải dùng tiếng Quan Thoại, vì tiếng này dùng để dạy trong nhà trường, làm thơ ,... Cụ Nguyễn Du đi sứ cũng phải dùng tiếng QT . Tiếng Quảng Đông chỉ là tiếng giao dịch, buôn bán ngoài xã hội :

Thí dụ : Hòn Vọng Phu (QT)
Hòn Mong Phu (QĐ) nghe không ổn.
Hòn Trông Phu (VN) nếu dịch hẳn sang VN : Hòn Trông Chồng .

Trong 3 cách dịch , cách dịch theo QT : Hòn Vọng Phu nghe hay hơn cả.

- *Thứ năm* là trong truyện Kiều cụ Nguyễn Du dùng 2 loại chữ Hán và Nôm. Nếu dịch đúng phải dịch các chữ Hán ra Hán -Việt , chữ Nôm ra Nôm (VN) chứ không phải dịch các từ Hán Việt ra Nôm. Vì khi viết cụ Nguyễn Du đã không có từ Nôm để dùng nên phải dùng từ Hán. Với các sự kiện xảy ra như vậy NHƯNG các nhà nghiên cứu CHUYỂN NGHỀ NGUY BIỆN và ĐÁNH BÓNG cho truyện Kiều nên, hễ thấy trong truyện Kiều :

* Sai Ý : thì bào chữa cho cụ Nguyễn Du là vì VẦN ĐIỀU ràng buộc !!!thí dụ :

Lờ làng nước đục bụi trong (879) Nước đục thì đúng , nhưng bụi trong xưa nay chúng ta không nghe .

Trời cao sông rộng một màu bao la (2628) Trời cao thì nghe được , còn sông rộng thì nghe lạ ! Sông dài biển rộng mới đúng chứ !

Ba câu dưới :

Muôn chung nghìn tứ cũng là có nhau (2204)

*Muôn binh nghìn tướng hội đồng tây oan (2438)
Nghe ra muôn oán nghìn sầu lăm thay (2574)*

Đọc ba câu thơ chúng ta nghi ngờ , vì các sự kiện khác nhau , nhưng cả ba đều : Muôn và Nghìn !!! Sự lặp lại này làm cho câu thơ mất ý nghĩa . Hay cụ Nguyễn Du góp nhặt không để ý .

*Không dùng quy luật lục bát :

Trong truyện Kiều cụ Nguyễn Du viết không dùng quy luật , nhưng các nhà nghiên cứu đề CỨU lấy cho cụ Nguyễn Du, họ VẼ cho cụ , thông minh , sáng tạo thể lục bát biến thể . Tôi xin nêu một dẫn chứng , Giáo sư Lê Hữu Mục ở Canada viết bài : Thể lục bát trong truyện Kiều (*Làng Văn , số 164 , tháng 4 , 1988 , Canada*) giải thích về thể lục bát trong truyện Kiều mà ông không nắm vững vấn đề Ngôn Ngữ , nhưng vì mục đích đề cao cụ Nguyễn Du, ông viết thể này:

Câu : *Trăm năm trong cõi người ta* (câu 1)
Chữ trăm vần (B) nhưng ông bảo viết T (trắc) cũng được : bốn năm, vạn năm !!! vậy còn gì là luật .

Mặt khác , câu : *Đau đớn thay phận đàn bà* (83) Giáo sư Lê Hữu Mục giải thích chữ đớn là vần trắc trong khi đáng lẽ vần bằng , và ông gọi đó là lục bát biến thể . Lấy thể lục bát biến thể ông cho điểm cụ Nguyễn Du bằng cách khen :

“ Nguyễn Du biểu lộ qua câu thơ này một ý thức phá thể rất rõ và rất có giá trị !!!” Thực ra cụ Nguyễn Du chẳng bao giờ có cái Ý THỨC và câu thơ rất có GIÁ TRỊ như vậy. Nếu có chẳng là giáo sư KHÔNG NHÌN THẤY TRONG CẢ CUỐN truyện Kiều cụ Nguyễn Du viết KHÔNG THEO ĐÚNG QUY LUẬT chớ KHÔNG PHẢI là Ý THỨC phá thể !

Nhưng với tất cả những lời ngụy biện và tăng béc trên không đúng , bởi vì nếu vần điệu ràng

Tim em

*Khi anh về cây nhà em sai trái
Cành phượng hồng anh không thấy đơm bông
Lũ qua nhiều lần đâu còn gì mát mát
Cuốn trôi theo hạnh phúc lẫn chờ mong*

*Khi anh về đâu còn ai thăm hỏi
Bạn bè giờ trôi dạt xứ trời Tây
Vẫn ngu ngơ nhớ chuyện tình bỏ lỡ
Tìm thăm em trên phố cũ bơ vơ*

*Khi anh về chẳng còn gì để mất
Anh sống tha hương như kẻ lưu đày
Mái tóc bạc với tuổi đời chồng chất
Anh ngại ngừng như một thuở xa xưa...*

Nguyễn Đức Lộ

buộc hay lục bát biến thể chỉ vài câu thì được, nhưng trong cả cuốn truyện Kiều có NHIỀU câu KHÔNG LÂM ĐÚNG LUẬT. Mặt khác, như đã nói ở trên nếu có nhiều bản dịch, mỗi bản dịch khác nhau, dùng từ khác nhau sẽ SANH ra nhiều biến thể khác nhau chứ không phải do cụ Nguyễn Du “ý thức” sáng tạo ra.

*Đào Ngữ :

Việc tiếng Hán đọc ngược sang tiếng Việt là một chuyện bình thường, nhưng lại cho Nguyễn Du có tài đảo ngữ. Nhưng trong truyện Kiều dùng không thống nhất các từ vừa dùng Hán (ngược và xuôi), vừa dùng QT và QĐ, vừa Hán và Việt.

- Hán ngược và xuôi : Thanh lâu (Hán xuôi),
lầu xanh (Hán ngược) :

Lầu xanh mới rủ trướng đào (1127)

Thanh lâu hai lượt, thanh y hai lần (668)

Nếu đem 2 từ thanh lâu và lầu xanh đổi ngược lại 2 câu trên, nghe không ổn : Lầu xanh hai lượt thanh y hai lần.

- Quan thoại và Quảng Đông : các từ Muôn (man, QĐ) = vạn (QT), Vàng (wòhng, QĐ) = Huáng (QT, hoàng, huỳnh)...

- Ghép Hán và Việt : Ba sinh (ba:VN, sinh :Hán) nếu dịch theo VN : ba đẻ.

Nhưng để biết rõ cụ Nguyễn Du có thực sự làm đúng thể lục bát hay không, chúng tôi xin kiểm chứng dưới đây :

1-Lục bát trong truyện Kiều:

Lâu nay, các nhà nghiên cứu CHỈ LỰA MỘT ÍT CÂU HAY đem RA MUÁ lấy làm TIÊU BIỂU rồi ca tụng Nguyễn Du có tài thơ lục bát mà không mở xẻ hết cả quyển truyện Kiều mới thấy.

Nguyễn Văn Tuấn ở Úc viết bài : Đọc truyện Kiều bằng thống kê nêu ra các trường hợp thể lục bát trong T.K chúng ta mới thấy rõ trong T.K có đến :

22 biến thể (variations) khác nhau câu 6 chữ

16 biến thể khác nhau câu 8 chữ .

Trong câu 6 chữ chỉ có 18% là Nguyễn Du theo đúng luật bb tt bb

Như thế 82% không theo đúng luật Vậy CÓ PHẢI Nguyễn Du sáng tạo, có tài biến thể không ??? Nói đúng hơn là Nguyễn Du không theo quy luật, mà các biến thể dưới đây rất lạ (so với luật : bb tt bb) :

Bb tt bb (10,4%)

Bb tt tb (8,9%)

Tb tt bb (12,1%)

Tb tt tb (13,3%)

Tb tt tb (16,6%)

Tb tt tb (9,6 %)

Bb tt tb (9,7 %)

Ngoài ra còn có các ngoại lệ khác :

Bb tt bb (câu 1217, 22291)

Bb tt tb (1749, 1819)

Bt tt bb (83 0

Bt tt tb (1829)

Bt tt bb (1295)

Bt tt tb (487, 1213, 3224)

Bt tt bb (17, 149, 163, 577, 583,601, 945, 1233, 2841, 3189)

Bt tt tb (1861)

Tb bb bb (3013)

Tb tt bb (393)

Tt tt bb (2685)

Tt tt tb (2005, 2305)

Riêng câu 3013 : chúng ta có thể đổi ra toàn vần bằng : bb bb bb dưới đây

Tương bây giờ là bây giờ = Rằng bây giờ là bây giờ .

Đối với câu 8 chữ : có 16 biến thể khác nhau

Bb tt bb bb (83 câu, 5,1 %)

Bb tt bb tb (92 câu, 5,7 %)

Bb tt tb bb (92 câu, 5,7 %)

Bb tt tb tb (104 câu, 6,4 %)

Vậy qua thống kê chúng ta thấy cụ Nguyễn Du chẳng theo quy luật lục bát : THÌ KHÔNG THỂ GỌI LÀ BIẾN THỂ hay SÁNG TẠO vì con số theo đúng quy luật chỉ 18 % (câu 6 chữ) còn sai quy luật thì nhiều.

2-Các bản dịch khác nhau :

Truyện Kiều có nhiều bản dịch, cách dùng từ khác nhau, Nguyễn Văn Tuấn làm thống kê sẽ thấy thống kê có các biến thể khác. Trong quyển Thơ Quốc Âm Nguyễn Du, Nguyễn Thạch Giang (NTG) khảo đính và chú giải có SO SÁNH với các bản dịch khác : QVĐ (Quang Văn Đường), KOM (Kiều Oánh Mậu) BK (Bùi Kỳ, Trần Trọng Kim),... cho thấy các nhà khảo cứu chỉ chú tâm “ CHỮA CHÁY ” các từ sai ý nghĩa hơn là theo quy luật lục bát. Nhưng nếu sửa theo đúng

(xem trang 124)

khổ qua

Em còn nhớ,
Ngày xưa
Khi em làm bếp.
Anh xin vào làm giúp,
Anh xắt dùm những trái khổ qua.
Trái khổ qua này đắng ghê em nhỉ!
Anh nguyện cầu: tình mình.
Không như trái khổ qua.

Ngày qua ngày,
Nhưng bây giờ
Khổ qua không còn đắng!
Vì chúng mình đã quá đắng với
nhau.
Giờ gặp mặt!
Mím môi!
Cúi đầu!
Ôi đắng quá!

Nguyễn Văn Mùi

Bài thơ này được đăng trong tập san NGŨ NGÀNG của nhóm IBM—PTG năm 1973. Ngày xưa các kiều nữ IBM quá xinh đẹp và nghịch ngợm, nên đã làm các cậu nam sinh phải rơi lệ rớt thành thơ.

MƯA

Mưa ào ào bỏ xuống người anh
Và em thoáng hiện sau làn mưa trắng đục
Anh vẫn bước đi trong mưa rơi tâm tã
Mà mong em có cạnh bên mình
Nhưng thật ra , anh đang lừa dối chính anh
Bởi vì em đâu biết !
Và có lẽ cũng không thềm biết !
Có anh một mình trong mưa rơi ...
Nhìn ánh đèn vàng như sắp tắt.....có lẽ nào !!!?
Qua màn nước mắt anh thấy nó long lanh...
Suýt chút nữa thì anh khóc.
Mưa mưa vẫn rơi
Và hình như có gió
Ôm giá rét mình anh
Này em ! em ở đâu rồi ? ...

Ngô Văn Dũng

Bài thơ này Dũng làm vào năm 1973 lúc tình yêu đầu đời vỡ cánh bay xa buồn tình không biết làm gì , chàng bèn đi lội mưa để tìm thú đau thương và bài thơ MƯA đã được ra đời trong hoàn cảnh bi đát này . Bài đã được đăng trong đặc san NGŨ NGÀNG xuất bản năm 1973 của lớp tú tài IBM.

quy luật thì không có từ TRÁM VÀO và nếu có thì NGHỊCH ý nghĩa , thôi đành vậy ! Mà sửa sao cho hết được vì Truyện Kiều có quá nhiều (82 %) không theo quy luật .

Và chúng ta thấy các bản dịch khác sẽ đổi bằng ra trắc hoặc ngược lại trắc ra bằng.

Thông minh vốn sẵn TƯ trời (câu 29 , KOM)

Thông minh vốn sẵn TÍNH trời (NTG)

Chữ TƯ (b) của KOM chuyển ra (t) của NTG

Tiết vừa con én đưa thoi(39, QVĐ)

Ngày xuân(NTG)

Tiết (t) = Ngày (b) . Câu này ý cũng khác , Tiết (tết) Vừa , câu dưới chỉ nói Ngày Xuân .

Đạm Tiên nàng ấy VỐN là ca nhi (67 , QVĐ)

Đạm Tiên nàng ấy XƯA là ca nhi (NTG)

Vốn (t) = Xưa (b)

3- Dừng từ Quan Thoại (QT) hay Quảng Đông (QĐ) ?

Các nhà Nho xưa kia học Hán (QT) , dịch giả Trương Cam Vũ là một đông y sĩ dịch truyện Kiều in ở Sài Gòn (1994) cũng dùng từ QT :

Mây mưa đánh đổ đá vàng (513)

Vũ vân tời đảo kim trinh hậu

Vũ (U hay Wũ) Vân (Uan) = QT, Mây , Mưa = QĐ . Nếu dịch đúng phải dịch là :

Vũ vân đánh đổ đá vàng. (nhưng Vàng lại là từ QĐ = Wòhng, còn QT : Huang = Hoàng ,Huỳnh) và dịch câu trên sẽ là : *Vũ vân đánh đổ đá hoàng.*

Và nếu dùng Mây (b), dùng Vũ (t).

4- Dừng Quảng Đông hay Việt ? :

Trong truyện Kiều dùng lẫn lộn cả ba : QĐ - QT - VN , ai muốn dịch sao thì dịch :

Dưới hoa đã thấy có chàng đến MONG (380, KOM)

Dưới hoa đã thấy có chàng đến TRÔNG (NTG)

Mong = Mohng (QĐ) = Vọng (Wàng ,QT) Trông (VN) Nếu dịch đúng phải dịch:

Dưới hoa đã thấy có chàng đến VỌNG (QT) , Mong (b) = Vọng (t).

5- Dừng ghép : vừa Hán vừa Việt :

Ở trên dùng lẫn lộn QT- QĐ ... Ở đây dùng ghép Hán - Việt

Ba thu dọn lại một ngày dài ghê (248)

Ba (VN) , THU (Hán)

Vì chàng duyên nợ ba sinh (257)

Ba (VN) Sinh (Hán) , nếu dịch theo VN : Vì chàng duyên nợ ba ĐỂ , sinh (b) = để (t)

Ngoài ra trong truyện Kiều dùng từ TRẮNG quá nhiều nhưng câu : 1199

Vừa tuần NGUYỆT sáng gương trong, tại sao không dịch : TRẮNG SÁNG !!!

6-Dùng từ THỪA không hợp lý :

Lâm trụ ĐUỜNG BỘ tháng chầy (1613)

稟辭醜埃馱嗟
孛才孛命窖羅怙饒

跂戈沒局波櫬
仍調醜覓罵忉疸悉
邏之彼嗇私豐
歪青慣退騰紅打慳

Chữ Nôm

Mà đường HẢI ĐẠO sang ngay thì gần (1614)

Câu trên dùng đường bộ, câu dưới phải dùng , Đường biển vì Hải đảo là đường biển rồi , tại sao lại dùng : Đường hải Đảo tức Đường Đường Biển !!!

7- Đảo ngữ và không thống nhất:

Việc ĐỀ CAO Nguyễn Du có tài Đảo ngữ là một điều vô lý . Vì chữ Hán khi đọc sang Việt phải đọc ngược, nhưng việc này Nguyễn Du làm không thống nhất :

Thanh lâu (Hán) đọc ngược : lâu xanh , truyện Kiều đều dùng cả hai như Bạc Mệnh , Mệnh bạc ...

Có trường hợp đọc ngược , không dùng cả hai : Sĩ tình (Hán) = Tình sĩ , Thanh xuân (Hán) =

Xuân xanh , Việt Ngô (Hán) = Ngô Việt ..

Có trường hợp chỉ đọc xuôi như tiếng Hán

Nếu đã dùng qua tiếng Việt phải đọc ngược , tại sao trong truyện Kiều có khá nhiều từ dùng như tiếng Hán ?

Ngẫu nhĩ , phi phong , sinh nhật, cách hoa , tri âm , vạn phúc , hàn huyền , thư hiên , phong nguyệt , bút giá , thiên nhiên , tương tri, tướng sĩ ...Việc đọc ngược xuôi , có khi các từ đó sẽ chuyển từ vần bằng sang trắc hoặc ngược lại , nếu người dịch không để ý .

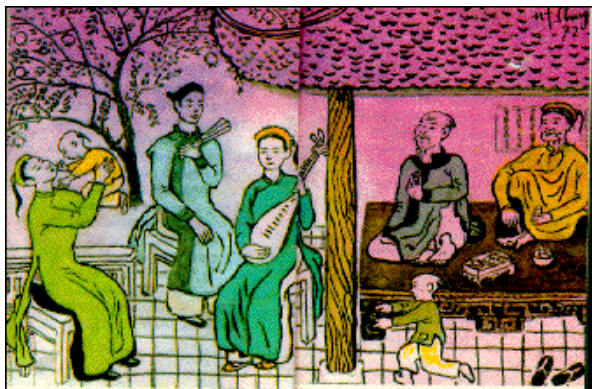
8-Tiếng Địa Phương:

Nếu để nguyên chữ Hán và Nôm rất khó biết : Thanh Hiệu (hỏi , ngã) nhưng tiếng địa phương phát âm khác : Từ Điền = Tự Điền vần (b) = (t) . Trong truyện Kiều có câu :

Phím đàn với mảnh HUƠNG NGUYỄN ngày xưa (740)

Theo bản dịch tiếng Hán của Trương Cam Vũ : Hương Nguyên , nhưng tiếng Bình Trị Thiên có thể dùng : Hương Nguyễn , tức vần (b) chuyển ra (t)

Trường hợp cụ Nguyễn Du , lâu nay đã có nhiều cuộc tranh luận về cụ Nguyễn Du viết Truyện Kiều dùng từ Bắc , lý do là vì mẹ Bắc , sống ở Bắc . Nếu chúng ta cứ nhìn chung chung như vậy sẽ không giải quyết được vấn đề. Chúng tôi đồng ý :

Gia Đình Thúy Kiều

Mẹ (ND) là người Bắc , sống ở Bắc , nhưng cụ có ở với mẹ lâu không ? Thời gian ở bắc bao lâu ? Lúc tuổi ? cần phân biệt mỗi giai đoạn mới thấy rõ vấn

đề :

- Giọng nói :

Giai đoạn Nguyễn Du sống ở bắc chỉ từ năm 1 đến 6 tuổi , vì cha ND nghỉ hưu về lại quê Tiên Điền . Năm 10 tuổi cha mất , ông không sống ở đất Bắc . Trong khoảng thời gian này cụ ở quê : đi học , tiếp xúc với bạn bè , bà con ,... GIỌNG NÓI có thể thay đổi .

- Từ dùng :

Nguyễn Du chỉ ở với mẹ có 13 năm , nên chỉ dùng các từ thông thường trong nhà chớ không phải dùng các từ văn chương như trong T.K . Và ở quê ông dùng từ địa phương Hà Tĩnh. Còn từ trong truyện Kiều là các từ tổng hợp từ : nhà trường (học Hán) , đọc thơ Trung Hoa , thơ các thi sĩ nổi tiếng ở quê ông (Hà Tĩnh) , ở Bắc ,... Do đó trong truyện Kiều tổng hợp các từ : địa phương (Hà Tĩnh) Bắc , Hán . Vậy những từ này , tùy người dịch dùng vần bằng hay trắc sẽ thay đổi . (Nếu bản chép tay người Hà Tĩnh chép lại , từ Hà Tĩnh sẽ nhiều . Nếu bản chép tay người Bắc , từ Bắc sẽ nhiều..)

9- Âm Cổ :

Tự điển A.De Rhodes xuất bản 1651 đến lúc Nguyễn Du sanh ra năm 1765 tức sau 114 năm . Nếu tính lúc cụ Nguyễn Du mất 1820 , tức sau 169 năm . Trong thời gian đó VN cuộc sống bằng nông nghiệp , không có nhiều nhu cầu thay đổi . Tuy chữ Việt được ký âm trước Nguyễn Du nhưng chỉ dùng ở trong nhà dòng , 200 năm sau mới đem ra dùng , lúc đó Nguyễn Du đã mất , khi ký âm tiếng Việt có thay đổi , việc ký âm không do người Việt và lúc đó phương pháp ký âm khác. Nhưng trải qua thời gian nhiều từ đọc thay đổi THANH , tức thay đổi (b) sang (t) hoặc ngược lại . Do đó nếu dùng TỬ CỔ , các bản dịch sau này sẽ không đúng luật rất nhiều (hay Nguyễn Du lúc đó làm cũng không đúng , vì chữ Hán , Nôm khó phân biệt được thanh)

Từ Điển A.De Rhodes :

Ngày nay :

Bưng báng (t)
Nói diu dàng (b)
Ngờ là (b)
Co quá (t)

Vững vàng (b)
Nói diu dàng (t)
Ngờ là (t)
co ro (b)

Hoặc ngày xưa , nếu các cha đạo ký âm tiếng Việt ở Bình Trị Thiên thì tiếng Việt đa số là dấu nặng , thơ Nguyễn Du dịch ra tràn trề dấu nặng . Nhưng xét tiếng Việt lúc mới ký âm , nhiều từ không dùng dấu :

Sinuuu= xứ hoá , sayc kinh = sách kinh, ong sai = ông sãi ,...

Ngày cả thời kỳ 1685 - 1686 (sau tự điển A De Rhodes 1651) Samuel Baron là người Hòa Lan sanh ở miền Bắc mà viết tiếng Việt cũng không có dấu :

Ca Cho = Kẻ Chợ (Thăng Long) , Tuncy (tiến sĩ) , Singdo = sinh đồ , Hung cong = Hương cống ... (*Khoa Cử thời Hậu Lê dưới mắt Samuel Baron , Nguyễn Thị Chân Quỳnh, Văn Học , 67, 1991, Cali*)

Trong khi đó nếu xét về thanh (dấu) hay vần điệu mà một ngôn ngữ có nhiều phương ngữ khác nhau sẽ khác hẳn.

Thí dụ tiếng Hán :

Hán Quan Thoại : 4 thanh(có vùng 3, 5 ...)
Hán Quảng Đông : 8
Hán Ngô (Wu ở Thượng Hải) có vùng 7,8
Hán Việt ; 6 (có vùng Trung nam :3,4,5,)
Hán - Hàn (Đại Hàn) : không thanh

10- Các từ cổ không thanh :

Các từ CỎ KHÔNG THANH (vần bằng) nay dùng có thanh, thể lục bát cũng thay đổi .
Xưa các từ có các âm đầu : TL , BL, ML,... là các từ không thanh
Tlôn= trốn , Tlứng = trứng
Blôu Blọt = trông trọt , Blóũ= lóng (nửa),...
Mlớn = lớn , Mlẽ= lẽ , bánh mlọt = bánh lọt , mlặt = lật (nhặt) , Mlầm mlỡ= lằm lỡ,...

11- Dùng Hán - Việt và Việt lẫn lộn :

Tiếng Hán chuyển sang tiếng nôm (Việt) nhưng chúng ta thường dùng cả hai , các vần bằng hay trắc sẽ thay đổi .

* Trắc ra bằng :

Kiểm (Hán t)= gươm (Nôm b) Dụng (hán) = Dùng (Nôm) , Hận (hán) = hờn (Nôm) , Khám (hán) = giam (nôm) , rán (hán) = Ram (N) , Hậu (H)=Sau (N) , Xá(H) = Tha (N) Khán (H) = Xin(N), Đắm (H) = Đam(N), Sái (H) = Sai (N) , Phái (H) = Phe (N) , Mảo(H) = Mèo (N) , Nhượng (H)= Nhường (N) , Thí (H) = Cho(N),....

*Bằng ra trắc :

Cương (H)= Cứng (N) , Truy (H)= Đuối (N) Tu(H) = Sừa (N) , Trào (phúng Hán)=giễu (N) Gương (H) = Kính(N).

12 -Tiếng Nôm (Việt) chuyển lẫn lộn :

Tiếng Nôm chuyển lẫn lộn , chúng ta dùng chung , vẫn sẽ thay đổi , trắc ra bằng hoặc ngược lại :

Dấu = dấu, Ngờ = ngờ , Lờ = lời , Môm = Mỏm , can = can , Chừa = Chứa , Mong manh = mỏng manh,...

13- Các từ dùng hai miền : Nam - Bắc :

Hiện nay hai miền Nam Bắc dùng nhiều từ khác nhau , Bắc dùng từ có vần trắc thì miền Nam vẫn bằng , ngược lại Miền Bắc vẫn Trắc thì miền Nam vẫn bằng . Nếu dịch sẽ khác nhau :

Bắc (T)	Nam (B)	Bắc (B)	Nam (T)
Bố	Cha, ba	Là	Ủi
Cốc	Ly	Ngô	Bắp
Dứa	Thơm	Đùa	Giờn
Nghiện	Ghiền	Thìa	Muống
Gỗ	Cây	Thuê	Mướn
Táo	Bom	Phanh	Thắng

Vậy qua các điểm chúng tôi trình bày từng chi tiết ở trên , chúng ta thấy Truyện Kiều thực ra cụ Nguyễn Du chỉ làm theo thể lục bát câu 6 và câu 8 chữ , chứ không theo quy luật lục bát . Không có vần điệu nào ràng buộc, do đó có thể nói LỤC BÁT trong truyện Kiều là THỂ LỤC BÁT TỰ DO .

Chú thích:

1- Nhà văn Nguyễn văn Xuân đã nói T.K chỉ hơn Chinh Phụ Ngâm về phương diện “ỒN Ồ”. Một người Pháp (M.E Villard) đã ở VN 20 năm , nghiên cứu văn học VN viết bài *Khảo luận về văn chương An Nam* , thơ và ca dao dân gian bằng tiếng Pháp đăng trên *Excursions et Reconnaissances*, số 8,1880, in lại 1882, Sài Gòn , Imprimerie du Gouvernement. Ông chê T.K “đọc T.K ai muốn hiểu sao cũng được ” Thực vậy T.K mỗi lần qua tay các nhà nhuận sắc đều có sửa đổi . Các nhà nhuận sắc mà không hiểu, thì thành phần khác đọc truyện Kiều rất khó khăn, nhất là trong truyện Kiều mượn quá nhiều điển tích.

2 - Thời cụ Phạm Quỳnh lấy văn học làm” cứu cánh” ông khen T.K, vậy mà theo thống kê từ 1920 -1945 T.K tái bản chỉ bằng một nửa Lục Vân Tiên (Lục Vân Tiên 13 lần, T.K 7 lần , Hoa Tiên 4 lần , Cung Oán Ngâm Khúc 4 lần,.....Vietnamese traditional on trial : 1920 - 1945, David G. Marr,U.Cali Press , 1981).

3 - Cần phân biệt một tác phẩm HAY (văn chương) với một tác phẩm LỚN . Hay khác với lớn . T.K hay về văn chương nhưng không hẳn là một tác phẩm lớn . Và việc dịch ra ngoại ngữ các truyện cổ chỉ có tính cách nghiên cứu về văn hóa cổ chứ không phải vì dịch là nổi tiếng quốc tế , không nên làm lẫn việc này , chúng ta cần phân biệt văn chương với văn học . Chữ nghĩa lắp ráp tạo văn chương , nội dung tạo văn học . Nội dung rất quan trọng vì nội dung dùng giáo dục, đóng phim, cải lương, ... còn văn chương hay thì dùng để thưởng thức .

Võ Kim Dung

mười hai tháng

Đà Nẵng tháng Giêng Hồng khoe nụ,

Tháng Hai về vui Tết đón Xuân sang.

Đầu tháng Ba quán hàng đông như hội,

Tháng Tư chiều nắng ấm phố xe qua.

Trưa tháng Năm gió hè may áo cánh,

Nắng hạ Lào tháng Sáu nóng thâu đêm.

Xô ra biển người tắm đông tháng Bảy,

Vắng em trường tháng Tám tiếng ve khan.

Mong tháng Chín tựu trường vui lớp học.

Lá thu vàng chi vội tháng Mười ơi.

Tháng Mười Một mưa hoài mưa không dứt,

Gió đông lùa xe lạnh tháng Mười Hai.

Quê hương ấy bốn mùa mang kỷ niệm,

Đất xoay vòng con Tạo tháng ngày trôi.

Tô Lâm

võ anh dũng

như một lời chia tay

Kính Tặng Hương Hồn Bạn Tôi - GS Đoàn Thế Đức

Hạt bụi nào hóa kiếp thân tôi

Nghe tin anh không còn, lòng tôi thật xót xa. Một phần đời của tôi vừa mất . Tôi chỉ biết cầu mong anh không đau đớn ở những giây phút cuối .

Thư của một em cựu học sinh PTG từ Sài Gòn viết sang làm tôi yên tâm "...Thầy cảm thấy mệt, gia đình đưa thầy vào bệnh viện. Ngồi trên xe đẩy, thầy còn bông đùa và chuyện trò rồiThầy ra đi rất nhanh , không đau đớn ..". Trong cuộc đời anh chưa hề làm phiền ai và đến giờ phút cuối , anh cũng đã an nhiên , tự tại ra đi , không để ai phải săn sóc, khổ cực vì anh.

Năm tôi về dạy tại trường Phan thanh Giản, thành phần giáo sư trẻ rất ít. Nếu tôi nhớ không lầm thì chỉ có nhạc sĩ Nhật Ngân dạy âm nhạc và anh : giáo sư Đoàn Thế Đức dạy Toán , Lý Hoá . Ngày đầu tiên nhận việc , ba tôi giới thiệu anh với tôi : "*Đây là anh Đức , người ba từng nhắc nhở đến khi con còn ở trung học đệ nhất cấp . Anh là giáo sư nòng cốt của trường . Có gì không hiểu , con cứ hỏi anh.*" Anh chào mừng tôi rất niềm nở. Anh Đức người tầm thước , nước da trắng và có mái tóc gọn sóng tự nhiên . Anh ăn nói rất nhỏ nhẹ và từ tốn. Trong mười năm sống gần anh, tôi chưa nghe anh nói xấu một người nào và anh đã được nhiều cảm tình của những người sống quanh anh cũng như sự kính mến của học

Bài viết này đã được đăng trên ptgdn.com nhưng vì Giáo Sư Đoàn thế Đức là một khuôn mặt rất quen thuộc và rất được sự mến mộ và kính trọng của học trò PTG nên chúng tôi xin đăng lại như là một tài liệu để các học sinh và thầy cô PTG không có điều kiện lên internet có thể theo dõi được...

sinh do anh hướng dẫn. Anh cũng là một cựu học sinh PTG nhưng học trước tôi hai lớp. Năm tôi học lớp đệ tứ , trước ngày thi bằng trung học , trong những bữa cơm tối , ba tôi thường đem những thành tích về học vấn ở trường cũng như trong kỳ thi trung học của anh để làm gương cho tôi .

Những vị ân sư của anh Đức và tôi phần đông vẫn còn tại chức. Cô Phụng , thầy

Thầy Đức và thầy Dũng trong những năm 60 tại PTG

Thông dạy Toán , Lý Hóa, thầy Quế , thầy Xuân dạy Việt văn , thầy Dung dạy Anh văn . Trước mặt quý thầy cô, anh Đức và tôi vẫn là những môn sinh bé bỏng . Chúng tôi vẫn vòng tay cúi đầu chào , vẫn xưng con mỗi lần gặp quý vị . Quý thầy cô cũng thương chúng tôi lắm . Trước mặt học sinh hay người lạ quý thầy cô gọi chúng tôi là anh nhưng khi vào văn phòng hay nói chuyện với chúng tôi , quý vị vẫn gọi chúng tôi bằng tiếng con thật thân thiết. Cùng là học sinh PTG và cùng có hoàn cảnh giống nhau , nhà nghèo , không có đủ phương tiện tài chánh để hoàn tất đại học , ra đời để phụ giúp gia đình nên chúng tôi sớm trở thành bạn thân . Bà cụ , mẹ anh Đức xem tôi như con và tôi được cụ cho thưởng thức những món ăn Bắc chính thống như canh rau đay ăn với cà pháo , bún mọc, bún riêu, bún ốc , chả cá Thăng Long . Đức cũng rất thích những món ăn bình dân do mẹ tôi nấu như đọt rau lang luộc chấm mắm cá (không phải mắm nêm) canh rau muống nấu với hến , bún cá ngừ ,v.v... Các em tôi đều xem anh như một người anh lớn trong gia đình với tất cả tình thương yêu và kính nể. Có thể nói chúng tôi bên nhau trong hầu hết các bữa cơm chiều , hôm thì nhà anh , hôm ở nhà tôi .

Bạn bè và đồng nghiệp của chúng tôi rất nhiều nhưng bốn chúng tôi là : Khôi, Đức , Bé và tôi vẫn còn dộc thân. Chúng tôi thương đùa với nhau là sẽ ở vậy nuôi ...minh và bầu Đức làm hội

trưởng hội “ người chưa vợ”. Vậy mà chỉ một vài năm sau , ông hội trưởng âm thầm vào Sài Gòn lấy vợ . Người bạn đời của anh cũng là một cựu học sinh PTG mà ngày trước anh dạy kèm . Chị là một công chức, một nhà văn và sau này theo anh về Đà Nẵng làm cô giáo . Vĩnh Khôi thì bị con gái bà chủ hàng kẹo trên đường Trần Hưng Đạo Huế hớp hồn . Bé thì trong khi làm phụ rể cho một người bạn bị một cô phù dâu biến thành chú rể thật , tôi là người đầu hàng ông tơ bà nguyệt sau cùng.

Đầu thập niên 70 , anh Bùi Đăng Hà (em trai cô Phụng) giáo sư trường trung học Pháp Pascal có nhã ý mời anh Đức và tôi hợp tác để tổ chức những buổi trình diễn nhạc cổ điển Tây phương và nhạc thánh phòng theo lời yêu cầu của hội Việt Mỹ với mục đích trao đổi văn hóa vì lúc đó người Mỹ cả dân sự và quân sự có mặt rất nhiều tại Đà Nẵng . Với các nhạc sĩ, cựu sinh viên quốc gia âm nhạc Huế như chị Mộc Lan , anh

Thầy Văn và thầy Đức trong lần hội ngộ PTG DN tại Sài

Hùng , anh Hoàng Ngọc Đức, anh Tuấn và các tiếng hát hàng đầu của hai trường Phan Châu Trinh và Phan Thanh Giản như chị Tâm Nguyên , chị Nguyễn Thị Lựu ... chúng tôi đã có những sinh hoạt âm nhạc rất thành công .

Anh Đức là một nghệ sĩ , anh thích ngắm hoa , thưởng thức những chung trà ngon, có những phê bình chững chạc về hội họa và rất mê say về âm nhạc . Ngôi nhà anh ở đường Nguyễn

Hoàng có một khu vườn nhỏ với nhiều sắc hoa mà anh cẩn thận săn sóc . Đó cũng là nơi anh em tôi thường ngồi đàn hát, uống trà, uống rượu, ngắm hoa . Về nhạc khí , anh đàn Violon. Niềm đam mê đó anh đã dồn hết cho cháu Thổ Ngọc, con gái cưng của anh. Cháu là một sinh viên xuất sắc của viện âm nhạc quốc gia Sài Gòn và sau này là một danh thủ vĩ cầm . Anh Đức cho biết là trong những năm khó khăn , Thổ Ngọc dạy đàn cho con em của thương gia Nhật Bản nên gia đình dễ thở hơn trong vấn đề sinh kế. Khi theo chồng đi định cư tại Mỹ, Thổ Ngọc cũng đang dạy đàn cho con em của các giáo sư tại các đại học mà chồng cháu đang giảng dạy . Lẽ ra , anh đã đi phỏng vấn để sang Mỹ thăm con nhưng vì sức khoẻ nên anh đã đình lại . Ngờ đâu anh ra đi mà vẫn chưa thấy mặt cháu ngoại .

Người ngỡ đã đi xa , bỗng về quá thênh thang...

Đời sống tình cảm của anh Đức rất khép kín, bạn với anh trong nhiều năm nhưng chưa bao giờ thấy anh nhắc đến một bóng hồng nào trong cuộc sống của anh. Tôi không tin một người có tâm hồn nghệ sĩ như anh , biết rung động trước vẻ đẹp của thiên nhiên, của họa , của thơ , của nhạc lại khô khan với tình yêu trai gái . Tôi kính trọng sự riêng tư của bạn nên không bao giờ hỏi hay bàn đến chuyện này . Trong thâm tâm tôi tin rằng anh muốn dấu kín và trong một góc đời anh đã có những cuộc tình chỉ riêng anh biết. Tôi đoán đúng, vì tôi có lần được anh hé mở cõi riêng của anh và tôi nhìn thấy được phần nào mỗi tình thật đẹp , thật lãng mạn của anh . Một buổi chiều cuối năm , trong khi chúng tôi đang chuyện trò trước tiệm Tân Mỹ của Bé thì LH đến . H là học trò cũ của chúng tôi và em đang học năm thứ hai đại học Văn Khoa ở Sài Gòn và vừa về nhà nghỉ Tết. Với tôi H nói chuyện rất tự nhiên như hai anh em , xưng tên và gọi tôi bằng anh . Với anh Đức H e dè hơn , vẫn gọi anh bằng thầy và xưng em , tôi thấy anh vui hẳn lên , nói chuyện nhiều hơn. Đêm đó , sau cơm tối , chúng tôi bắt ghế ra trước hiên nhà anh để uống rượu và ngắm hoa . Những cây cúc đại đóa , những cây thược dược được anh chăm sóc đã có đầy búp và sẽ nở đúng vào ngày tết như anh mong muốn. Anh mang ra hai chiếc ly nhỏ , chai Black and White và cây đàn guitar cho tôi . Sau vài ly rượu , anh hỏi tôi :” ông thầy

vàng trán của LH có gì đặc biệt không ?”

Tôi ngạc nhiên đến thần thờ, nếu muốn nói đến vẻ đẹp của một người con gái theo tôi thì phải để ý đến mái tóc , đến dáng đi , đến đôi mắt , đến nụ cười , đến bàn tay , chứ tôi chưa hề nghe ai nhắc đến vàng trán. Không đợi tôi trả lời , anh nói tiếp: “*Vàng trán của H rất cương nghị và bừng bừng, nó cũng mênh mông lắm và thật khó đoán là sau vàng trán đó H đang nghĩ gì*” . Tôi không tin là anh say vì từ lượng của anh rất cao, được dịp may tôi dò ý anh :” *Có khi nào anh nói với H về vàng trán của em không ?”* Anh cười buồn :” *Nói mà làm gì ông. Có những điều thật đẹp nhưng cũng thật mong manh và ở quá cao tầm với . Tôi không muốn vọng động làm nó tan biến đi . Đàn đi ông , tôi hát Tạ Từ của Tô Vũ nghe,*” Tôi nghe

lời anh và đàn rất khẽ . Giọng anh trầm buồn “ Phồn hoa em chia tay ra đi , đưa chân dừng bước bên cầu , già từ mấy câuTình anh như thông dầu non, vời cao trông mây ngàn đứng , muôn kiếp cô liêu , ngàn năm còn reo “ Chưa bao giờ tiếng đàn của tôi quyện theo tiếng hát của anh như đêm nay . Đêm đó bạn tôi uống rất nhiều, quá giờ giới nghiêm đã lâu mà chúng tôi vẫn còn thức .

Một buổi chiều đầu thập niên 90 , gần giờ tan sở thì văn phòng cho biết có khách đến tìm tôi . Ra đến văn phòng , tôi vừa mừng , vừa ngạc nhiên khi thấy H đang tươi cười nhìn tôi , H nói :”*Anh thầy H giỏi không , ở Pháp qua đây không cần gọi điện thoại cho anh mà vẫn tìm được anh.*” Không đợi tôi nói , H tiếp :” *Đùa với anh chứ H có bà con ở Seattle và có đưa em trai ở Portland, H đến Seattle hôm qua , nhờ nhờ M chở xuống Portland , đi ngang đây M nói anh ở trong này nên H bắt nó đưa vào thăm anh . Sao*

qua Mỹ mà anh lại chọn chỗ khi họ còn gáy ni làm quê hương rứa ? M ngồi ngoài xe , nó xúi H vào một mình để xem anh còn nhận ra H không ?” Trong bữa cơm chiều ở nhà tôi , hai anh em đã tranh nhau nói , tôi đem chuyện vàng trán năm xưa kể cho H nghe vì giờ cũng đã lớn và đã có gia đình . Tôi thấy một thoáng buồn trong mắt em . H nhìn tôi và nói :” đàn ông các anh đôi khi lẫn lẫn lẫn. Các anh cứ dự đoán mò rồi cứ tưởng đàn bà tụi em là thầy bói , thầy tử vi nên có thể xem mặt mà biết tình cảm của các anh chắc ? Không nói ra thì làm sao người ta biết được.” Đến lúc đó tôi mới thấy lời của bạn tôi đúng . Vàng trán của H rất bướng bỉnh, bướng bỉnh đến dễ thương.

Dũng, Đức hội ngộ tại Sài Gòn sau 25 năm xa cách.

Những hẹn hò , từ nay khép lại

Anh và tôi đều thích nhạc tiền chiến . Điều lý thú là cả hai đều mê nhạc của Tô Vũ . Anh thì Tạ Từ , tôi thì Em đến thăm anh một chiều mưa . Anh nói với tôi :” Tô Vũ viết không nhiều , nhưng bài nào cũng hay. Ông thấy không , trong nhạc Tô Vũ mình thấy được cái khao khát hòa bình của nhân loại vì ngay cả thiên nhiên cũng muốn chiến tranh không còn để gió dâng khúc đàn thanh bình.” Có một lần anh tâm sự là khi nào không còn binh đao , anh và tôi sẽ chở nhau bằng Honda , đi từ nam ra Bắc để thưởng thức vẻ đẹp quê hương , nhất là quê ngoại anh ở ngoài Bắc . Chiến tranh có chấm dứt nhưng không như mong muốn của anh và của nhiều người .

Năm 2001 gia đình tôi về thăm quê hương . Trước ngày đi , Hạnh vợ tôi sắm hai túi xách lớn trong đó có giày vớ , áo lạnh , những đồ dùng cá

nhân, v.v..... cho anh và tôi vì Hạnh đã biết câu chuyện này do tôi kể lại nhiều lần. Hôm gặp anh ở Sài Gòn, Hạnh trao túi xách cho anh và đùa :” Em biết và ông xã em hồi xưa có mộng làm Tây ba lô nên em sắm cho mỗi ông mỗi ba lô, đây là ba lô của anh để ngày mai anh cùng đi với tụi em không bằng Honda nhưng bằng xe Bus .” Anh cười vui vẻ . Trước khi về tôi có dặn anh là đêm đó anh cố gắng đến sớm để anh em có giờ tâm sự cho đến khi lên đường . Đến nửa đêm vẫn chưa thấy anh tới , nhờ điện thoại của Giao để gọi anh nhưng không liên lạc được, sau đó thì Giao cho biết là người nhà nói anh mệt nên không thể đi được .Hôm về lại Mỹ , anh có đến phi trường TSN để tiễn tôi . Tôi siết chặt tay anh và hẹn anh sẽ về để thực hiện mơ ước của hai đứa, tôi chưa về lại thì anh đã ra đi nên những hẹn hò xem như không còn giữ được ở cõi đời thường này.

... Tôi về làm cát bụi

Tôi không biết và không cần biết là hạt bụi nào đã hóa thân thành bạn tôi vì suốt gần 70 năm làm kiếp con người , bạn tôi đã làm cuộc đời đẹp thêm với tính tình nhân hậu và cách đối xử tử tế đối với mọi người , tử tế ngay với những người không tử tế với anh. Anh ra đi để lại tiếc thương cho gia đình, bạn bè và môn sinh của anh . Anh đã đi trọn một vòng sinh tử của thiên mệnh. “ Sinh ký tử quy” Anh đã gởi lại thân xác tro bụi của mình nơi cõi tạm dung để linh hồn mình về nơi vĩnh cửu . Giờ đây anh không còn những ràng buộc, những hệ lụy trần ai .

Anh Đức thương mến,

Tôi viết những dòng này về anh , về những kỷ niệm của anh và tôi như một lời tạm biệt chứ không phải vĩnh biệt , vì tôi chắc chiếc cầu anh đã đi qua cũng là chiếc cầu tôi sẽ đi qua . Đi thật nhiều nơi nghe anh Đức để khi gặp lại nhau anh cũng sẽ là người hướng dẫn tôi như anh đã từng hướng dẫn trong gần mười năm được may mắn làm bạn với anh.

Hẹn gặp anh,

Bạn anh,

võ anh dũng

class of 71

reunion in vietnam
reunion in vietnam

Tôn Thất Phú Sĩ

trong đôi mắt em
my đôi mắt em.

Mắt em một cõi buồn thiu
Ta nghe nguyệt lặn bên triền núi cao
Trời xa xám ngắt một màu
Hương cây cỏ dại chôn sâu niềm riêng
Mắt em một cõi ưu phiền
Ta gom góp gió thổi miền trầm luân
Mai về giữ áo gian truân
Lòng chùng ngọn sóng dậm ngàn biển khơi
Thôi đành xin một nụ cười
Làm viên thuốc ngủ quên đời lãng du
Ta đi vào chốn sa mù
Có em trong giọt mưa thu buồn buồn
Tình yêu ngọn đuốc vô thường
Con thuyền rời bến giữa trời mênh mông
Vọng về bên ấy ngóng trông
Em còn đứng đó để mong để chờ
Hồn ta hướng lạc phương mờ
Đêm đêm nghe nặng mộng hờ gối tay

Tôn Thất Phú Sĩ
19 Dec. 2007

đà năng

ngày trở lại...

Phạm Nguyệt

Cầm chiếc vé trong tay lòng vẫn nao nao như chưa bao giờ được cầm, dù vẫn về như mỗi ngày về nhà.

ĐÀ NĂNG... *Ta biết. Nhưng lòng nôn nao. Biết rõ và biết trước sẽ về thành phố thân thương đó nhưng vẫn làm ta bồi hồi cảm động lạ thường. Thành phố ngàn năm đợi không bao giờ mất, mãi mãi trong ký ức ta. Thành phố của ngày mới lớn, của mùi thơm bát ngát sông Hàn, của tuổi mộng mơ, của ngôi trường Phan Thanh Giản với mối tình học trò thật dễ thương mà mỗi khi nghĩ đến lòng ngậm ngùi.*

ĐÀ NĂNG..... *Bây chừ là mùa hè, nắng nóng, đêm đùng gió, ngày ảnh hưởng gió Lào như chiếc hỏa lò thiêu đốt. Ta biết. Nhưng ta lại mong làm sao được nhìn Đà Nẵng chìm trong những cơn mưa kéo dài “mưa thối đất” mưa để làm tâm hồn chìm xuống và nhận rõ ta hơn, lẽ nào trong ta còn rơi rớt chút lãng mạn ngu ngơ của tuổi học trò với những buồn vui vu vơ ? !*

ĐÀ NĂNG... *Bây chừ khác xưa, đã thay da đổi thịt. Câu*

sông Hàn nghiêng bóng sừng sững trên dòng sông , những con đường mở rộng xa tít , những góc phố rộn ràng và trong cái nắng gay gắt của mùa hè ta thấy những mịt mù lo toan của cuộc sống đời thường .

Quê hương Đà Nẵng _ Nam Ô , biển rộng sông dài bạt ngàn gió núi trôi bèo bong trong ký ức..... Và thế đó lặng lẽ đi qua những con đường , góc phố ngày xưa , thần thờ hóng những ngọn gió mát từ sông Hàn thổi vào mà nghe mẫn mẫn , cay cay !

Đây rồi ! “ Con đường xưa em đi ” Cầu vồng nghiêng bóng những trưa tan trường đưa đón , bây giờ cũng không còn dấu tích. Ta muốn khóc... Một chút gì để nhớ ! Phải không ! Cứ thế ta tiếp tục đi và đã đứng lặng cảm trước ngôi trường đã mất tên mà cảm giác này ta đã gặp cách đây không lâu trong lần cùng bạn bè về dự “ Kỷ niệm 50 năm ngày thành lập trường ”.....Xót xa khi thấy Thầy Cô mình đã luống tuổi và nhìn lại mình đời đã xanh rêu.

Trang - Thuan—Nga - Quang (1966)

Trong bao la của đất trời , của sông dài biển rộng , ta nghe được tiếng thổn thức trái tim, trái tim của ngày trở lại . Trở lại và biết rằng còn bạn bè chờ ở đó và ta mong cả những người bạn ở nơi xa xôi ấy cùng ta về đây để tìm chiếc VÉ “ đi về tuổi thơ ” . Dù đã có lần ta nằm mơ thấy mình lạc lối.

Lạc lối ta đi lang thang ta tìm cái mình không thể có và ta có cái mình không thể tìm ...

....Và sáng hôm nay thức dậy khi Đà Nẵng còn ngáy ngủ ta đã rời xa

để về lại thành phố của lớn lên và trưởng thành...

...Trong đám xuân xanh ấy
Có kẻ theo chồng bỏ cuộc vui ...

Bỏ lại gì ? ta nhớ gì ? Còn lại gì ? Phải chăng sóng trọn vẹn để nâng niu những kỷ niệm nồng nàn đáng nhớ để rồi khi luống tuổi , thời gian chất chồng những mất mát, được , còn , dù chỉ là dấu tích mịt mờ nhưng không tàn phai theo năm tháng , luôn sống bất diệt trong mỗi con người , lưu giữ trong ngăn đáy con tim.

Xin chào những mảng nắng chói chang nhưng ấm áp tình người của ĐÀ NẴNG thân thương !

ĐÀ NẴNG , tháng 5/08

PHẠM NGUYỆT

*Trăng về với biển voi thương nhớ
Mây ngàn gió núi ngậm ngùi mơ
Gió theo trăng từ biển vào hồn
Ngảng mặt nhìn trăng vương vấn mây*

*Vài viên đá cuội lăn trên cát
Có một ngày như bao ngày khác
Xao xác sương khuya phủ cuối trời
Sóng cuốn đã tràn trôi tuổi thơ*

*Nam Ô biển nhớ thời thơ ấu
Nhìn trăng ngắm biển mộng canh thâu
Trăng là Nguyệt một đời xa biển
Ươm mầm xanh cho thoả ước mơ*

*Ánh trăng khuya trên biển lững lờ
Bỗng sợ trăng buồn biển ngẩn ngơ
Trăng ơi lạc giữa mênh mông thắm
Dưới ánh trăng cười mộng cứ bay*

Nam Ô tháng 4/08

Phạm Nguyệt
(niên khoá 71)

Đà Nẵng ngày ấy...

Trên con đường Lê Lợi với hai hàng phượng vĩ nở hoa đỏ rực mỗi khi hè về , nơi có ngôi trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng thân yêu của chúng tôi .Các lớp học ở hai tầng ,cầu thang hai đầu ,mà mỗi khi tan học ,lũ học trò chen chúc ,xô đẩy nhau để xuống thật nhanh .Ở giữa trường có sân chơi bóng rổ ,thỉnh thoảng sau giờ học ,các bạn nữ đứng trên ban công xem các bạn nam chơi bóng ,khi có trái bóng vào rổ thì tiếng vỗ tay râm ran ,cổ vũ nhiệt tình .Cũng có những buổi chiều được nghỉ giờ cuối ,chúng tôi lại rủ nhau đi ăn bánh bèo “Trường Nam , Quan Thuế ” thú vị nhất là cùng nhau đếm

Tôn Nữ Ngọc Sương

KHÔNG CÒN...

nhưng không mất ...

chén để cùng cười vui vô tội vạ ,rồi bún thịt nướng “Như Ý ”Oii tuổi học trò quá hồn nhiên vô tư ! Hồi tưởng về trường xưa với những nguồn rung cảm đầy với những hạnh phúc vô cùng .

chuyện” ngày xưa ấy ” ... Những chuyện mà cứ tưởng đã vào quên lãng nhưng không ,vẫn nhớ như in và cứ thế “ nhớ và kể ” Lần giở những trang lưu bút ghi vội vàng trước mỗi kỳ nghỉ hè

... Và bây giờ

Qua bao đổi thay của thời thế giờ đây trường Phan Thanh Giản không còn nữa nhưng vẫn thấp thoáng ẩn hiện dấu vết của muôn vàn hình ảnh ,dĩ vãng chợt ùa về chen lẫn trong ký ức ngậm ngùi mong đợi .Các học trò thuở nào giờ đã lớn khôn .Vì mưu sinh và qua bao thăng trầm của cuộc sống ,còn một số bạn ở Đà Nẵng đã chứng kiến sự thay đổi từng giai đoạn của ngôi trường ,một số về quê hoặc vào Nam lập nghiệp hoặc đi thật xa cách nửa vòng trái đất.

Nhưng đau xót nhất vẫn là các bạn tan trường rồi biệt biệt vĩnh viễn ra đi không trở về dù chỉ một lần để thăm lại trường xưa ,bạn cũ.

Sau bao nhiêu mất dấu ,tuổi thơ đã nằm im trong ký ức tự đứng những cô cậu học trò Phan Thanh Giản ngày nào lại cố gắng quýt tìm nhau ,rồi họp nhóm , họp lớp ,họp trường ,gặp nhau mừng mừng tủi tủi ,kể cho nhau biết bao là

với dòng chữ ngây ngô nhưng dễ thương lạ kỳ ,những tấm hình đã úa vàng theo năm tháng ,thậm chí còn không nhận ra ai vì..bây giờ tuổi đời của chúng tôi đã hơn “nửa thế kỷ” rồi còn gì !

Với những tình cảm thân thương đó ,các bạn đã hết lòng vì nhau ,mỗi khi nghe tin thầy cô bị bệnh ,bạn này gặp khó khăn , bạn kia đau ốm báo tin cho nhau biết , chia sẻ cùng nhau , thật ấm lòng ...Với thời gian và tuổi tác chúng tôi đã phải không ít lần ngậm ngùi cuối đầu thấp nén nhang đưa tiễn Thầy Cô về cõi vĩnh hằng .

Trường cũ chỉ còn trong hoài niệm nhưng hạnh phúc vô cùng vì vẫn còn chốn thân thương để lưu luyến ,nơi đây tình nghĩa thầy trò trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng ngày nào vẫn còn đây ,mãi mãi còn đây ...

Tôn Nữ Ngọc Sương

Trường Phan Thanh Gian Đà Nẵng (Niên Khoá 71)

Tôi đã mến em ngay lần đầu tiên gặp gỡ. Em theo chân Dương về nhà, và tôi si em lúc nào cũng chẳng hay. Tôi nhớ rõ năm đó em học lớp 10, từ trường Tây Hồ chuyển qua PTG. Em cùng học lớp, ngồi cùng bàn với Dương, cô em gái láu lĩnh của tôi. Nhờ thế mà hai đứa chơi thân với nhau. Nhà tôi ở sau lưng trường, rất gần, nên Dương thường hay rủ em về nhà học bài chung và chuyện trò. Dần dần em cũng không còn hay bỡ ngỡ với tôi như lúc ban đầu. Em coi tôi như một người anh.

Tôi đang học lớp 12 trường PTG. Nếu tôi thi rớt tú tài năm nay tôi sẽ chọn con đường lính thủy. Tôi thích đời biển cả. Tôi thường theo các bạn đi tắm biển Mỹ Khê, hít thở cái không khí trong lành mần mẫn của biển rồi liếm môi một cách thèm thuồng, lắng nghe tiếng sóng vỗ dồn dập vào bờ, và ngắm cả một bầu trời vô tận xanh rì màu nước, ngược hẳn với đời sống hỗn loạn linh động ở trên bờ. Hồn tôi phơi phới nhẹ bồng theo những cụm mây, thần kinh tôi khoan khoái chu du theo làn gió nhẹ đẩy đưa đi đến một nơi chỉ có em, tôi, và biển cả.

Tôi kiêu ngạo về dung nhan dễ coi của mình, lại có ấn tượng tại mình không muốn thối chớ vơ mảy em vào tay chẳng được! nên tôi đã coi thường em. Tôi còn làm cao không cần sự cố vấn của Dương.

hải

Tôi mơ hồ tưởng tượng rằng một ngày nào đó em sẽ nhìn tôi với ánh mắt say đắm lay lục nói yêu tôi. Tôi chờ đợi giây phút huy hoàng đó, cho đến một chiều ...

Mưa vẫn rơi tầm tã ... Tôi vui sướng lắm, chưa bao giờ tôi lại thích trời mưa như thế này. Tôi cầu trời mưa cứ rơi nữa đi càng to càng lâu càng tốt cho em không thể từ chối lời mời tử tế của tôi đưa em về. Em đã cho tôi biết nhà em ở gần chợ Đống Đa. Tôi cũng biết khu đó nhưng nhà nào là của em thì tôi chưa rõ. Tôi lập mưu kế, định bụng đến 6:00 giờ chiều trời vẫn còn mưa, tôi sẽ mang xe Honda ra cửa, nói với Dương tôi đến mượn sách của người bạn gần biển Thành Bình và tội nghiệp nhìn em hỏi em có

muốn quá giang về ngã ấy không? Thế nào em cũng sẽ vui vẻ nhận lời, có ai ngu xuẩn gì mà từ chối đi bộ giữa cơn mưa gió rét thế này!

Còn 10 phút nữa đến 6:00 giờ chiều, có tiếng xe gắn máy nổ đòn ngoài cửa, một chàng trai ló đầu vào hỏi em. Gượng mặt em chột sáng ngời tươi cười khi nhận ra hắn. Trên tay hắn còn cầm một chiếc áo mưa lẹ làng khoát qua người em. Em chào Dương, chào tôi không ngần ngại theo chân hắn ra về. Tôi nhìn theo tê dại cả người, Bầu trời như đang sụp đổ. Mưu kế tan tành theo những giọt mưa trôi xuống cống. Nén lòng, vờ không có chi quan trọng xảy ra, tôi hỏi : " Ai đó ? "

" Bò cô nàng đó! Đẹp trai không?"

Như một tiếng xét đánh ngang đầu, tôi không đáp lại lời cô em gái, chui vào phòng và ném tấm thân nặng nề cái bộp xuống giường. Không! Tôi không thể chịu làm kẻ thua cuộc dễ dàng như thế. Tôi phải có kế hoạch mới. Phải làm sao để em chú ý đến tôi, để em yêu tôi và bỏ cái thằng kia đi. Làm sao? làm sao? Tức tối quá tôi để hai hang lệ rơi nhanh xuống má.

Mấy ngày tiếp theo đó, tôi cứ như người bị trời đày. Hình ảnh em luẩn quẩn mãi trong đầu tôi. Tôi rình em mỗi giờ tan học. Nhìn em ngồi trên xe Honda sau lưng hắn, ôm eo ết hắn, mà tôi tức muốn ói máu, trách mình ngu dại. Giá biết thế tôi đã chụp em ngay từ lúc đầu. Giá biết thế tôi đã thật với Dương và tôn Dương làm bà mối. Nhưng cũng chưa quá muộn, tôi tự an ủi, trong khi trí óc tôi đang quay cuồng vận động tìm mưu kế khác. Tôi khôn khéo dò hỏi Dương về hắn. Hắn cùng học chung một lớp với em và Dương. Nhà hắn giàu. Theo lời Dương, hắn cao ráo, đẹp trai, vì thế em mới mê!

Một năm học trôi qua thật mau. Hoa phượng đã bắt đầu ra nụ báo hiệu hè sắp tới mà tôi vẫn chưa tìm ra một giải pháp nào giải quyết cho mối tình bé tắc của mình. Kỳ thi tú tài cũng gần kề. Rớt hay đậu gì tôi cũng không còn cơ hội gặp em thường xuyên. Năm đó tôi bị sao chiếu mạng nên xui kinh khủng. Rớt tú tài, tôi ghi tên vào lính thủy. Thế là tôi sắp phải xa nhà, xa em...

Bất đắc dĩ đã trút hết tâm sự cho Dương nghe liệu Dương còn vớt vát cái mối tình một chiều của tôi được gì chẳng? Dương thờ dài nhìn ông anh thất tình với ánh mắt thương hại và hứa sẽ giúp tôi nhưng cô nàng không bảo đảm kết quả như ý.

"Hai đứa nó đang yêu nhau dữ lắm! Có trời mới tách được ra trong lúc này."

Ngày hôm sau tôi vào quân trường.

Trước khi đi tôi có đưa Dương một lá thư dài mà tôi đã thỏn thốt suốt đêm để thổ lộ với em. Tôi vái trời sui đất khiến em sẽ động lòng nghĩ tới tôi mà hồi âm. Nhân một lần về phép ngắn hạn, tôi ghé vào trường trong giờ tan học. Chờ em trước cổng trường, với bộ y phục lính thủy trắng tinh láng bóng nếp ủi thẳng tưng, với hy vọng lần này em sẽ chợt khám phá ra cái đẹp trai oai phong của tôi, của một chàng lính thủy hào hoa phong nhã mà chịu cho tôi đưa em về nhà.

Nhận ra tôi, em đã tươi cười cuống quýt vồn vã hỏi thăm rồi giơ tay chỉ vào lớp học : “Dương còn ở trong đó, đó anh!” Tôi nhìn theo hướng em chỉ, và trong một tích tắc em đã biến mất vào đám đông không kịp cho tôi phân trần rằng tôi đến đây tìm em chứ không phải tìm Dương. Tôi lủi thủi ra về mặc cho những ngón tay chỉ trỏ, những lời thì thầm, những ánh mắt nai vàng ngơ ngác khẽ liếc nhìn chàng lính thủy thất tình vội vã bước nhanh.

Dương đã cho tôi địa chỉ nhà em. Từ đây tôi sẽ gửi thư thẳng đến tay em. Em vẫn không hồi âm cho tôi, tôi vẫn nghĩ về em! Dưới ánh sao mờ trên thuyền chiến, tôi đã nguyệt ngoạc tâm sự trên những trang giấy với em, từng địa danh tôi đã đi qua, từng cuộc chiến tôi đã tham dự. Đời lính chiến ai biết sống chết ngày nào! Còn sự sống tôi còn viết cho em, còn nhịp đập tim tôi nguyện yêu em đến hơi thở cuối. Tôi đang chờ đợi một sự thay đổi lớn hay tôi đang chờ đợi tin em đi lấy chồng?

Và rồi một sự thay đổi vĩ đại đã đến! Không những chỉ có tình em, tình tôi điều linh mà cả một quốc gia chìm trong tang tóc. Tôi vượt biên đến Mỹ lập nghiệp và lấy vợ có con như bao người. Hình ảnh em đã không còn đeo đuổi tôi nữa. Cái gì ở quê nhà giờ cũng đã xa tầm tay tôi quá rồi. Tôi an phận ngày đi cấy, tối về vui vầy bên vợ con. May mắn thì gặp mấy tên bạn cùng khóa, cùng trường, thỉnh thoảng cuối tuần rủ nhau ra quán nhậu.

Hai mươi tám năm sau, website

ptgdn.com ra đời, nhờ đó em và Dương lại tìm đến nhau. Vui quá! Tôi lại gặp được em trong cuộc đại hội PTG đầu tiên đã tổ chức tại Little Saigon sau bao nhiêu năm xa cách. Thật là một phép lạ nhiệm màu, không ngờ, tôi và em vẫn còn có duyên nợ dù rằng tôi đã có vợ và em đã có chồng. Chồng em không phải là Hấn hồi xưa, đủ cho tôi mãn nguyện lắm rồi. Cái thằng dám phổng tay trên cướp mắt em. Cái thằng mà tôi sẽ chẳng bao giờ tha thứ cho hắn.

Từ ngày em sống dậy trong tim, đời tôi hoàn toàn lột xác. Tôi đã tìm lại chính tôi của ngày tháng thơ sinh mới biết yêu lần đầu. Tìm lại chính tôi trong một người lính thủy đa tình đa cảm đầy mộng mơ lãng mạng yêu biển động trăng sao. Yêu những giờ phút âm thầm một mình tâm sự với em trên những trang giấy trắng. Nhờ em mà nguồn cảm hứng của tôi trở về văn chương lai láng của tôi dâng đầy. Tôi bắt đầu viết văn, viết chuyện và làm thơ trở lại. Lần này thơ văn tôi không còn được phép gửi thẳng đến nhà em, nhưng tôi hy vọng em vẫn đọc, vẫn biết tôi viết cho em, cho một tình yêu chỉ có mình tôi cô đơn trên con đường vắng. Tôi thầm cảm ơn sự hiện hữu của em trên đời. Dù mình không cùng chung lối chung đường, nhưng có em đời còn dễ thương. Vì có em mà tôi mới thật sự là tôi.

Thôi em nhé, em không cần đáp lại tình tôi. Cứ để tôi lặng lẽ yêu em cho đến hết cuộc đời. Không đòi hỏi nhiều, tôi chỉ xin hằng năm được nhìn ngắm em trong hai ngày họp mặt. Sau đó ra về tôi lại luyết tiếc mong đợi đếm từng ngày chờ cuộc họp năm tới. Em nhé, em cố gắng tới dự cho tôi được dậy nhựa sống. Cho tôi mới thật là tôi. Vì không có em tôi chẳng phải là tôi .

Hải

phụ bản - mỗi đại hội một hình ảnh đẹp - đại hội 2

Một Thời Áo Trắng

Fran Huyền Linh

*Em nón lá nghiêng che thời con gái
Trong đôi mắt ta thấy em dịu vợ
Tóc xỏa dài tà áo trắng buông lơì
Lời em nói đàn ngân ngơ quên nhịp*

Ai cũng có một thời để nhớ , một thời để thương ! Thời gian đẹp nhất luôn đọng lại trong trí nhớ mọi người đó là thời áo trắng học trò. Bây giờ đâu đã xa nhưng mà vẫn nhớ , vẫn thương :

*Áo trắng xưa đâu bây giờ đã bạc
Vẫn đi về cõi nhớ để tìm nhau
Tìm đâu đây thời áo trắng thơ ngây
Vui biết mấy làm ! làm học trò Đà Nẵng .*

Làm học trò Đà Nẵng có gì vui, mà nhà thơ Tôn Thất Phú Sĩ ở tận bên trời Tây, dù đã bước qua tuổi 60 mà vẫn hằng mơ được trở lại làm học trò Đà Nẵng :

*Nhớ ơi nhớ tuổi học trò Đà Nẵng
Kỷ niệm dài là kỷ niệm trăm năm
Nếu kiếp sau trở lại làm con người
Vẫn làm anh học trò Đà Nẵng xưa.*

Thành phố Đà Nẵng đẹp dịu dàng như cô em gái nhỏ e thẹn nép mình bên dãy Trường Sơn hùng vĩ , ngày đêm nghe bập bênh sóng vỗ của đại dương xa. Giòng sông Thu Bồn nước

trong xanh nhẹ nhàng uốn khúc, dang rộng vòng tay ôm lấy ruộng đồng Quảng Nam . Chính dòng nước mượt mà , tươi mát này đã góp phần ươm mầm nuôi lớn những hồn thơ xứ Quảng , và nhờ đó cuộc đời đã có những vần thơ hay từ : Trần Trung Đạo, Luán Hoán, Nguyễn Nam An, Tôn Thất Phú Sĩ , Thu Bồn,....

*Này cô nhỏ áo vạt dài thiên sứ
Bay dịu dàng quyến rũ mảnh trăng non
Này cô nhỏ rơi dáng gầy làm sóng
Vỡ hồ trầm xao động giấc bình yên*

Thật đúng là như vậy, những buổi trưa trời nắng gay gắt, leo vượt dốc Cầu Vòng , mồ hôi thấm ướt , bỗng chợt bắt gặp những tà áo trắng tan trường thì quả đúng các nàng là thiên sứ. Và để xem nhà thơ Cảnh Cong còn nói gì về các nàng thiên sứ từ trời ban xuống :

*Này cô nhỏ nhìn chi trờitrời rộng
Nhìn chi chân sẽ lóng cồng bước đi
Sao chẳng nhìntôi, đâu có thiệt gì
Còn lợi được ánh mắt si vào số.*

Đường Thống Nhất với cây dài bóng mát , ôm trọn bước chân áo trắng học trò, là con đường hò hẹn của

các chàng trai xứ Quảng , củ trai thanh Đà thành. Cây si trải dài trên các ngõ đường dẫn đến trường , chen lẫn vào các quán nước, quán cà phê dọc lối về của các nàng tiên áo trắng:

*Giờ tan trường em thường hay vuốt tóc
Tóc như sông cùng ngã một bên vai
Có ai đếm hộ em bao nhiêu ngọn
Mỗi ngọn tình đã buộc những ai ?*

Sợi tình đã buộc chàng Lê Hân, em trai nhà thơ Luân Hoán, vào áo trắng học trò, để chàng thi sĩ nhỏ này phải ngâm nga :

*Áo em có ướp ca dao
Hai tà khép mở đường vào cõi thơ
Giấu lòng giữa những sợi tơ
Thấy em lần nắng phát phơ bên đời*

Em và nắng đã phát phơ bên đời anh , khiến anh ngày nhớ đêm mong . Ngày thơ thần chờ em trước cổng trường, đêm về lại ngẩn ngơ đếm ngọn đèn đường trước ngõ nhà em :

*Em ngồi mở vở nhớ ai
Tóc thơm nghiêng xuống bờ vai thì thầm
Mỗi nhành là một nhánh sông
Chở nồng nàn điệu ca không có lời.*

Anh chàng si tình Lê Hân này tán gái cũng đi dôm, cũng hay hay :

*Cặp em che ngực xuân thì
Em đi hoa cỏ thì thầm trông theo
Gió dài tay đỡ vòng eo
Bên hai hông hở thơ trèo vào thăm*

Tả mà rõ ràng như vậy chứng tỏ anh chàng thi sĩ này đã theo dõi cô nàng thật kỹ, không biết có bao

nhiều áo trắng học trò lọt vào vòng ngắm của nhà thơ có thấy lòng mình xôn xao , rung động hay không ?

Con gái ngày xưa mặc áo dài rất kín đáo , chỉ có cái hò áo may hơi cao nên hở một khoảng nhỏ hình tam giác giữa vòng eo mỗi lần có cơn gió nhẹ thoáng qua bay tà áo và các chàng si táy máy nhìn , ấy thế mà cũng đưa vào thơ cho được . Hoặc tỉ dụ như :

*Em quay đi vạt áo dài tha thướt
Vội vàng gì mà tóc ngược đằng sau
Ngập ngừng chi mà chân chặm chân mau
Nghẹn ngào đâu mà tay lau vội vã*

Con đường Lê Lợi gặp Lê thánh Tôn, đường Lê Lợi gặp Thống Nhất, những sáng cùng đi, trưa cùng về

trên cùng một đoạn đường mà áo trắng làm trắng cả lối về làm sao không nảy sinh tình cảm dậy thì. Nhất là tuổi mới lớn , xao xuyến với những tình cảm lạ mà họ gọi là yêu . Bùi Chí Vinh đã diễn tả tình cảm của mình như sau :

*Con kiến còn nhớ củ khoai
Huống chi tóc ngắn , tóc dài nhớ nhau*

*Nhớ nhau không biết để đâu
Nếu để trên đầu thì tóc che đi
Để trong túi áo cũng kỳ
Lỡ đi đường rớt , lấy gì chứng minh
Chi bằng già bỏ làm thính
Hét lên “ nhớ quá ” một mình nghe chơi.*

Chỉ mình chàng nhớ chỉ mình chàng hay thế là xong rồi . Nhớ mà không dám nói ra thì người bên kia làm sao mà biết. Tình một chiều như thế vậy mà nhà thơ Tôn Thất Phú Sĩ đã ngang nhiên trách nàng :

*Ngày xưa áo trắng ưa làm phách
Nhìn người nữa mắt , dáng khinh khinh
Thướt tha bước vội vào lớp học
Tiếng guốc dồn tim ta đập nhanh.*

Ai biểu tim anh đập lộn xộn làm chi rồi hờn trách vu vơ . trường bên ni đứng ngó trường bên nó mà trách nhe người mơ:

*Bên ni đứng ngó về bên nó
Chút nắng vàng rơi bóng nhớ ghê
Em áo trắng phát phơ chi trong gió
Thuở học trò đau đớn trái tim tôi*

Quan Dương cũng khẽ khàng trách nhẹ người con gái học trò đã đi qua đời anh :

*Buổi trưa trên bãi cát này
Em qua để lại dấu giày trong tôi
Đi qua thì cứ qua thôi
Sao còn lưu lại chi hoài dấu chân.*

Trách thì trách, nhưng anh Quan Dương vẫn nhớ ời là nhớ :

*Nỗi nhớ em mỗi ngày mỗi dài thêm
Như sợi tóc dài mỗi ngày mỗi bạc
Sợi tóc bạc , anh còn ra tiệm cắt
Nỗi nhớ dài , anh biết phải làm sao.*

Tình yêu đâu phải chỉ một chiều , chàng biết yêu ,
biết trách thì các nàng cũng trách chàng quá vụng về :

*Dùng dằng em ngoảnh mặt đi
Đem câu nói lấy “người gì khờ ghê”
Con gái nói ghét là mê
Vậy mà không hiểu , bỏ về mặc em
Dùng dằng sao chẳng nói thêm
Cứ im thin thít , theo chân em hoài
Tỏ tình như thể trả bài
Ngươi ta mới dụ đã khai sạch rồi.*

Ái chà ! chết các chàng chưa ! bị chê là khờ khạo
rồi nha . Dùng dằng các thiên sứ không nói gì là không
hiểu chuyện . Mà đừng lo , ngày trước thi sĩ Xuân Diệu
cũng đã từng tự thú :

*Tôi khờ khạo lắm , ngu ngơ lắm
Chỉ biết yêu thôi chẳng biết gì .*

Con gái ngày xưa thích để tóc dài , những mái
tóc thề óng ả thả dài ôm lấy bờ vai nhỏ , hình ảnh quá đẹp ,
quá xinh đã đi vào thơ văn :

*Ước gì mái tóc nàng xinh
Rẽ ngôi đường thẳng để tôi lạc vào
Mong manh sợi tóc tơ hồng
Trói chân tôi lại , cột đời đi hoang.*

Những sợi tơ trời mong manh đó đã cột nhà thơ Tôn Thất Phú Sĩ vào cô em trò nhỏ trường bên Phan Thanh Giản, làm anh đã trải rộng lòng mình ra bằng những lời thơ êm ái , mượt mà :

*Thoáng thấy bóng ai cũng giật mình
Một cô tóc ngắn dáng xinh xinh
Ngang qua để lại hương trong gió
Ngơ ngẩn trông theo đèn sừng sờ .*

Cũng đắm mình trong suối tóc của người con gái học trò năm xưa , nhà thơ Năng Xuân đã viết :

*Tắm trong suối tóc trong lành
Tự nhiên cảm thấy đời anh yên bình
Sợi thương , sợi nhớ , sợi tình
Sắt son bện kết duyên mình dài lâu .*

Duyên có dài lâu hay không thì chưa biết , nhưng tình anh cứ mãi bồng bềnh theo suối buông dài của em .

*Tóc em là áng mây trôi
Bềnh bồng êm ái như lời hát ru
Tóc em gợn nước hồ thu
Như là liễu rủ đong đưa chiều hè .*

Đà Nẵng ngày xưa có con đường Lê Lợi rất
nên thơ, ở đó có bốn ngôi trường trung học nằm kề sát
bên nhau. Trên con đường này đong đầy dấu chân học
trò, hai bên đường có hàng phượng vĩ đứng xòe tán
rộng che mát những đôi tình nhân học trò.

*Như thể tình cờ
Chân theo chân bước
Con đường phía trước
Sao ngẩn lạ thường
Sáng em đến trường
Hương tình đưa lối
Thơm làn tóc rối
Anh chúi chúi choáng say
Sách vở cầm tay
Đường chiều tỏa sáng
Bên nhau thâm lặng
Đất trời chao nghiêng.*

Ngày qua ngày theo nhau,
Theo nhau đường dài để rồi bỗng chợt phát hiện ra
nàng học cùng trường :

*Đi qua đường Lê Lợi
Thấy em gái dễ thương
Đến gần Lê Thánh Tôn
Mới biết em cùng trường.*

Đó là những vần thơ mộc mạc của nhà thơ Mộc Thiêng Nguyễn Ngọc Diệp khi viết về người bạn gái cùng trường, trường Phan Thanh Giản. mang cùng tâm sự , thi sĩ Chim Biển cũng lỡ nặng tình với cô em gái cùng trường :

*Đâu kỷ niệm ngày xưa thời sách vở
Anh đón em cổng trường Phan Thanh Giản
Hai đứa mình lên lút lấy thơ trao
Môi e ấp hẹn hò qua hơi thở*

Chưa hết đâu ! nhà thơ Trịnh Bữu Hoài , tác giả của bài thơ trữ tình “ *Làm thơ tình em đọc* “ đã được nhạc sĩ Trúc Hồ phổ nhạc rất hay , rất thấm thía . Nhà thơ cũng đã thầm yêu một cô em gái Phan Thanh Giản , trong bài thơ “ *Áo trắng bên sông*” đã viết :

*Biết chẳng đáng ấy là bút ngọc
Và ta là mực dầy làm thơ
Thơ viết thắm lên áo của người
Những giòng thơ nhỏ thắm duyên tôi
Em mang về cõi nào em nhi
Đà Thành mơ mộng cổng Phan Thanh .*

Con sông Hàn chảy ngang giữa lòng thành phố tạo thành nét mềm mại dễ thương cho thành phố. Hàng cây cao nghiêng mình soi bóng xuống dòng sông. Nước lững lờ xuôi chảy mang theo những vui buồn của một thời con gái về với biển mẹ mênh mông. Dãy núi Sơn Chà sừng sững đứng đó, núi vẫn xanh, xanh màu xanh cây lá làm nền cho bức tranh thủy mặc Hàn Giang thêm khởi sắc. Gió từ sông dịu dàng đưa thổi lên đã thúc đẩy những bước chân hồng của các cô bé học trò đến đó ngồi chơi trong những chiều trốn học lang thang :

*Áo ai vừa đến trắng bên sông
Bóng dung ta ngát mộng trong lòng
Áo bay dờn dợn hồn sông nước
Và cả hồn ta, em biết không ?*

Hoặc như Hoài Châu đã viết ;

*Có những buổi chiều nắng phôi phai
Em đứng bên sông bóng nghiêng dài
Gió núi mê man đùa trên tóc
Lá vàng lặng lẽ chét trên vai*

Rời thi :

*Vén tóc làm duyên em e then
Nắng vàng rực rỡ nóng tim tôi
Tóc huyền buông hững hờ vai nhỏ
Che khuất tình xuân nở trên môi .*

Đã mấy chục năm rời trường xa lớp , xa con đường Lê Lợi , xa những chiều hò hẹn đón đưa . Thế nhưng những kỷ niệm cũ của một thời áo trắng vẫn còn mãi vương vấn :

*Sao quên phương vĩ đồ sân trường
Áo trắng học trò thật dễ thương
Nhật cánh phượng hồng trên lối nhỏ
Ép vào trang sách mãi còn vương.*

Nhà thơ Chim Biển trong một chuyến trở về thăm lại trường xưa đã ngâm ngợi bày tỏ cõi lòng mình :

*Người xa rồi , buồn tim mang dấu vết
Nên ngõ ngàng từ độ vẫn băng khuâng*

*Em đâu rồi ! hồi em Phan Thanh Giản
Câu nói điệu cười lịm tắt nghìn thu
Con phố Đà vẫn nằm say giấc ngủ
Bước độc hành từng nhịp nói cô đơn
Trời chưa sáng mai ta về viễn xứ
Mở hành trang còn đọng chút xa mù.*

Con phố Đà năm xưa vẫn luôn nằm trong trí nhớ của người dân xứ Quảng .

*Đà Nẵng năm xưa áo lụa vàng
Phượng về tô thắm áo em mang
Ai xui trang giấy làm kỷ niệm
Để suốt cả đời nặng cưu mang.*

Nhà thơ Thái Thú Hạp, mặc dầu trong những tháng năm bị đày đọa trong trại cải tạo Kỳ Sơn, trên sơn lâm chướng khí, những tháng ngày đi đi về về trên núi rừng lao cải, qua những rừng sim chín cũng đã ngậm ngùi nhớ về người em gái Phan thanh Giản ngày nào :

*Hoa sim tím cả trên đồi
Em Phan thanh Giản bỏ trường theo anh*

Suốt cả đời vẫn nhớ về một thời, thời gian đẹp nhất của đời người , thời ngập ngừng , bồi rối theo em, thời run tay ngưng ngừng làm thư tình cho em đọc , cô học trò trường tôi , thơ vương rồi mùi tóc, ai đi về ngược xuôi.....

*Mai sau đâu nhớ hay quên
Trong ta có chút em miền trùng khơi
Thơ ta ngắt ngưỡng giữa đời
Ngập nồng hơi hướng một thời em qua .*

TRẦN HUYỀN LINH

Viết tặng những tà áo trắng PTG ngày nào

Vẫn không nhạt nhòa

người họ trần

Kính dâng hương hồn cố giáo sư Trương văn Thông

Cố giáo sư Trương văn Thông

Cũng trong bài viết này người họ Trần từ Đà Nẵng cũng đã tường trình sơ lược về cuộc hội ngộ của thầy trò Trung Học Phan Thanh Giản tại khu du lịch sinh thái Suối Tiên dưới chân đèo Hải Vân..

Hoàng Vân, Lê Thúy từ Mỹ về, cô Tuyết Anh, Diệu Liên từ Sài Gòn ra , thế là học trò Phan Thanh Giản lại có dịp giao lưu tại suối Tiên do chef Trung Dân, cựu học sinh PTG, đảm nhiệm tại khu vực du lịch sinh thái nên thơ, name trên chân đèo Hải Vân ngoạn mục.

Hoàng Vân luôn hết lòng vì thầy cô và bạn học. Cô nàng phải lên suối Lương trước vài ngày để

đặt Buffet cho 300 phần, chọn nơi tổ chức lửa trại, đề nghị làm chòi tranh để các thầy cô vừa nghỉ trưa vừa có thể tham dự lửa trại từ chòi cao vào buổi tối. Vì thầy Thông, thầy Xuân đã già yếu, phaûi đi xe lăn đến chung vui với quý đồng nghiệp và học trò.

- Ê, mi nhớ nhắc tao hợp đồng xe hơi đưa rước các thầy cô nữa nha. Nhiều việc quá, tao quên mất!

Hoàng Vân luôn ân cần nhạy bén trong tổ chức như vậy đó. Ngồi bên suối nước róc rách Hoàng Vân thổ lộ: ba tao yếu lắm rồi. Năm 2000, kỷ niệm 50 năm thành lập trường, ba tao đi không nổi, nhưng nhóm lớp chị Loan, Thuý Nga- đại diện toàn trường đến mời, ba tao hăng hái lên taxi đi ngay. Má tao còn ủ áo, thắt cà vạt hỏi thúc ba tao nữa chứ; thiệt tình ! Từ Mỹ, tao xem video mà thương quá. Lần này, tao tổ chức để ba tao có dịp gặp lại bạn cũ và học trò. Ba tao luôn nhắc về Phan Thanh Giản - cả một thời trai trẻ, ba tao luôn nhiệt tâm với trường.

Thầy Thông và các thầy trong dịp họp mặt cựu học sinh PTG Đà Nẵng

Ngày thầy Thông quá vắng, vòng hoa, câu đối chen kín cả lối đi. Tình cờ thầy Tuyên từ Sài Gòn ra Đà Nẵng, lái được cô Tuyết Anh ở Long An điện thoại báo tin: " Thầy Thông mất rồi!" các thầy cô và học sinh không ngờ gặp được thầy

Tuyên trong tang lễ. Người khóc than, kẻ tiễn đưa chen chúc giữa đám xe bít kín cả con đường từ Đống Đa đến Lê Lợi. Lễ truy điệu, điệu văn kéo dài từ sáng sớm đến giờ đi quan.

Hết rồi thầy ơi! Còn đâu những giờ hình học, đại số thầy tận tâm dạy dỗ chúng con, hành trang vững chắc cho đám môn sinh ươm mơ vào đời. Bao toan tính, đắn đo trong cuộc sống kết tinh từ những con- số -có -hôn, từ những công- thức- biết - nói, thầy ân cần thương mến truyền đạt cho chúng con. "*lương tâm quý hơn lương tháng*". Qua thầy, chúng con biết lý luận sít sao trong tính toán, nhưng công nhờ thầy chúng con biết cư xử thế nào cho am hợp tình nghĩa nhân sinh.

Tôi bồi nhớ lại ngày họp mặt ở tuổi Lương, nhóm lớp chúng tôi luôn cùng Hoàng Vân tất bật trong tổ chức:

-Mi nhắc hoạ sĩ Ngọc Lý làm băng rôn: "*Ngày họp mặt của cựu giáo sư và học sinh Phan Thanh Giản" dùm tao nghe.*"

Tôi phải ghi vào sổ tay, lỡ quên thì hư sự. Cùng chạy việc với Hoàng Vân thật mệt nhưng cũng thật vui. chuyện gì chứ họp mặt Phan Thanh Giản thì nhóm lớp chúng tôi không bao giờ vắng mặt.

Chef của tuổi Lương cũng hồ hởi: " thầy hai chị nhiệt tình quá! Trung Dân xin free phần vé vào cửa, hai chị yên tâm đi". Hoàng Vân nhắm tính như vậy là có thêm chi phí để lo ẩm thực

- Mi chở tao về chợ Hàn đặt thêm nem, chả, bánh chưng; ghé chợ Mới mua bắp Hội An, đậu phụng... À, thơm, dưa hấu tráng miệng nữa nha. Tôi phục Hoàng Vân sát đất, nó vừa hết lòng với Phan Thanh Giản, vừa giỏi về tổ chức. Con thầy Thông mà!

Qua khỏi dốc Nam Ô, hai đứa nhắc lại kỷ

*Ngon lửa sưởi ấm tinh thần của thầy trò phan thanh giản đà nắng trong dịp
hội ngộ tại khu du lịch sinh thái Suối Tiên*

niệm cũ. Bãi tắm Nam Ô với bao hẹn hò của tuổi mới lớn coupe cours đi chơi!

-A, mi lo soạn chương trình họp mặt nghe: mỗi nhóm lớp, một đại diện: văn nghệ, nhảy nhót, ca hát chi đó tùy. Cần nhất là nhắc lại kỷ niệm về trường lớp cũ. Miễn mời ca sĩ, vũ công. Đến họp mặt chứ đâu phải để xem " truyền hình trực tiếp". Bữa trước tụi mình đã họp bàn với chị Loan, anh Tăng Miên, anh Nam, anh Duy, chị Nga, Nguyệt, Ngân rồi đó! Tôi vừa lái xe vừa ... soạn chương trình !Tuy đã làm sui, đã có cháu nội, ngoại, nhưng nghe họp mặt toàn trường thì chúng tôi vẫn nao nức, xôn xao như thửa còn đi học.

Đêm về thao thức, sáng dậy thật sớm, tôi gọi điện cho Hương, Vinh Hoà, Hảo, Lan, Cẩm, Toàn. Mới 7h sáng, nhiều nhóm lớp đã có mặt ở suối Lương - Trung Dân phần khởi ra mặt, dễ chi có dịp đón thầy cô và các bạn đông vui như hôm nay.

Nhóm nhân viên tiếp tân ở suối Lương giúp chúng tôi căng băng rôn và hướng dẫn các nhóm lớp tìm chỗ đóng đô. Thầy Định, thầy Thành, thầy An, cô Tuyết Anh, thầy Phô... từ xe bước xuống đã bị nhóm học trò tóc muối tiêu riu rít hỏi han ân cần, niềm nở. Thầy Xuân mỉm cười vẫy tay hoan hỉ khi hai " thanh- niên- quá date" đi vào; thấy thầy hơi nhăn mặt, e dè, một học sinh cũ khoanh tay, khom lưng bé xốc thầy lên làm thầy hụt hẫng, chói với! Khi đã yên vị trong chiếc chiếu hoa ở giữa lều danh dự, thầy Xuân mới nhận ra thiện ý của học trò:

- Thầy cảm ơn con!
- Rất hân hạnh được ...ấm thầy!

Thầy Thông từ taxi bước xuống, Hải- con trai thầy, cũng là cựu học sinh Phan Thanh Giản. vội đỡ thầy lên khung xe đẩy đặt kế cận- thầy đỡ tay chào mọi người, dù thầy chưa kịp nhận ra ai. Da thầy vẫn hồng hào như xưa. Tôi thầm mong thầy

còn khoẻ mãi để luôn luôn hiện diện với chúng tôi trong những dịp họp mặt toàn trường như hôm nay. Tuy chúng tôi tự biên, tự diễn nhưng chương trình giao lưu vẫn đậm nét và gây ấn tượng sâu xa trong

Hát cho nhau nghe

lòng mọi người. Tình thầy, nghĩa bạn đâu cần vay mượn, hay gạn ép. Câu hát, giọng hò của chúng tôi chẳng mượn mà, bay bổng như ca sĩ chuyên nghiệp, nhưng khi nghe Diệu Liên cất lên: " Mưa trên xứ Huế " và Thuỳ Dương, giọng ca trữ tình một thúơ:" Nếu có ước muốn ... xin thời gian trở lại..." , tất cả thầy trò như lắng chìm vào quá khứ của một thời vàng son đáng nhớ dưới mái trường Phan Thanh Giản thân yêu.

Buffet chợ quê nét cũ đậm đà hương vị

đất Quảng: bánh bèo, bánh nậm, bánh gói, bún chả cá, mì Quảng, phở bò, chè đậu ván, chè nhãn ... tráng miệng.

- Mời quý thầy cô dùng trưa trên khu nhà Gươl của dân tộc k' tu. Chúng con xin phục vụ hết mình!

Từ trên máy phóng thanh, ban tổ chức lớn tiếng kính mời; tôi đọc được nét rạng rỡ ân tình trong ánh mắt từng vị ân sư đáng kính. Thầy Qué, cô Tịnh, cô Hậu, thầy Hổ vào bàn phía trái, tiếp theo là quý thầy cô cao tuổi hơn. Thật cảm động khi các thầy cô quên tuổi già, sức yếu để đến gặp

nhóm ca, cả trường cùng ca rủ nhau chen kín chương trình. Nhạc Tango trở lên, nhiều đôi dìu nhau ra piste lổm cổm đá cuộn vậy mà vẫn lả lướt, du dương như ở Cercle, Arirang house, China night ngày nào! Chẳng cần ouvrir bal bằng Pasodoble, gặp nhau là vui tươi rộn rã rồi! Cần chi phải khui bal hay kết thúc.

Bất ngờ, có mấy nàng thôn nữ, áo bà ba nền nã, quần Mỹ Á bóng mượt. Nón bài thơ e ấp, phe phẩy chiếc khăn rằn choàng cổ, quây đôi gánh trên vai: một bên là lò than tía tách, bên kia là sắn, khoai, đậu, bắp□

Về bên bếp hồng tay cầm tay, cười lên chan chứa say niềm vui

gỗ đồng nghiệp và học trò: xê dịch, đi xa là nỗi ngại ngùng của những người cao tuổi; nhưng vì bạn, vì trò mà không thầy cô nào đành lòng từ chối. Nghỉ trưa một lúc cho nắng bớt hanh vàng, thầy trò chúng tôi lại họp nhau trên sân cỏ hàn huyên. Xế chiều, chúng tôi đem bánh ngọt, trà nóng lên để bà con nhâm nhi đợi phần cơm hộp cho buổi tối.

Những khúc củi xếp nghiêng thành hình tháp, đợi chờ ánh lửa bập bùng từ trên ngọn thông thả xuống thấp sáng cả khu đồi núi thắm đẫm sương đêm. Đón ca, song ca, tam ca, cả lớp ca, toàn

- Bắp Hội An, sông Hoài, phố cổ đây!
- Ai khoai nướng, bắp nấu đây!
- Sắn nóng hổi, vừa thổi vừa ăn đây!

Tiếng vỗ tay vang trời lổn đát, tiếng huýt gió phụ họa, hoà lẫn tiếng í ới gọi mời:

- Em ơi, ghé lớp anh trước nghe.
- Đưa anh gánh gùm cho!
- Anh đây nè! Ghé dô!" đi mô loanh quanh cho đời mỗi mệ", em ơi!

Bên ánh lửa bập bùng tí tách, mờ mờ, ảo ảo,

các nàng thôn nữ bán khoai, mời bắt len lõi vào từng nhóm lớp rao hàng : " khoai miễn phí, bắt mại dô đây!" Vài phút sau, ánh đèn pha từ dàn âm thanh chiếu đến ... Bà con mới nhận ra: " phe ta bán bắp cho phe mình".

Tuổi 50 mà ngỡ như trẻ thơ...

- Ê, mi từ Canada về Nam ô bán khoai hả Ngọc Lĩnh?

- Nguyệt ơi, em bỏ tiệm vàng Nguyệt Thảo cho ai mà đi bán bắp ?

- Diệu Liên nè, ai làm giám đốc Tân Đông Kinh cho mi, để mi đong lon đậu phụng rứa? Ê thêm cho tao vài hột mi! Hồi trước tao hay cho mi chép bài mà!

Ban tổ chức phải xin phép cắt ngang mấy đợt mới stop được hào khí của các bạn đang hăng say giao lưu văn nghệ và nhóm hàng rong chợ quê " đậm màu Phan Thanh Giản ". Tiếp theo là thi ... lễ ốc có thưởng. Xin năm nhóm, mỗi nhóm cử ba đại diện:

- Niên khoá 1958 - 1962: Hoàng Nga, Trung, Phú Quang.

- Niên khoá 1962 - 1968: Ngọc Lĩnh, Đặng Duân, Bạch Tuyết.

- Niên khoá 1963 - 1969: Mỹ Lan, Lê Nữ, Bửu Thạnh.

- Niên khoá 1968 - 1974: Xuân An, Ngọc Bằng, Túy Vân..

- Niên khoá 1969 - 1975: Tam, Hùng, Bích Hương.

Nhóm nào cũng khí thế tiến quân, quyết chiếm phần nhất vì mấy gói quà khổng lồ, hoành tráng hấp dẫn quá. Mỗi nhóm lớp nhận một chén đầy ốc và một chén không để đựng vỏ. Lễ càng nhanh, chén vỏ càng mau đầy. Ban giám khảo chấm điểm theo bề cao của chén vỏ ốc.

- Ê, lo tìm gai trước đi, mỗi đứa một cái!

- Ban giám khảo ơi, thằng Quang cầm hai tay hai cái gai kia, hai tay cầm gai thì tay mô cầm ốc! Già rồi mà " ngờ ... u " !

- Con Nga đâm gai vô tay tui rồi! Xin trừ cho lớp tôi 10 con ốc coi như đã lễ xong để an ủi ... "nạn nhân chiến tranh nghe"!

- Bà con ơi! Chưa thổi còi mà lớp anh Nam đã sót qua nửa chén đựng vỏ rồi !

Nhóm thí sinh tóc muối tiêu vẫn hò hởi, xí xộn kiện thưa như thừa còn đi học.

- Xin các bạn dự thi về đúng vị trí, cuộc thi lễ ốc bắt đầu!

Thi lễ ốc gạo

Tiếng còi của ban tổ chức vừa vang lên, 15 thí sinh nhập cuộc, tiếng vỗ tay hò hét cổ vũ dập dồn, tiếng trống thúc quân của dàn âm thanh phụ

hoạ. Cuộc thi đây sôi nổi và hào hứng.

- Nè, ốc chưa luộc, sao bạn dứt đi?
- Tối rồi, ăn ốc cỡ Tào Tháo hỏi thăm sao cha nội!
- Ê, sao bạn bóc cả nắm, lẽ vài con rồi bỏ hết ?
- Tui đại diện cả lớp, lẽ ốc cũng lẽ ... đại diện vài con cho mau để lãnh thưởng chứ.
- Giám khảo bênh lớp của giám khảo, nên tôi phải ăn gian cho huê !
- Chết cha, rớt kiếng lão rồi, thấy chi mô mà lẽ !

Chợ Cồn giờ cao điểm chắc cũng không ồn ào, rộn rã như cuộc thi lẽ ốc. Tiếng còi kết thúc cuộc thi vang lên ! Nhóm lớp 1969 - 1975 về nhất. " út trút gia tài mà " ! Không đợi ban giám khảo mời thầy cô trao thưởng, Tam chạy đến ẵm gói quà vĩ đại hoành tráng nhất.

" Xin bạn mở quà trình làng!" miếng giấy nhỏ gắn trên hộp quà yêu cầu. Tam hồi hộp gỡ quà trong tiếng reo hò vang dội của nhóm về nhất.

- Ô, đôi quay gánh nhỏ, xinh xinh.
" Giang sơn một gánh giữa rừng,
Thuyền quyền ứ hự anh hùng nhớ không? "

Ngày ấy thầy Dũng căng gỗ, thầy Đức, thầy Ái, thầy Nhật Ngân đưa học trò đi biển Nam Ô, Bạn và " :người ấy " xé lẽ có nhớ không ?

- Nếu là con trai, xin vui lòng cho biết, bạn đã thế nào để nằng ứ hự ?
- Bạn là con gái, xin nói cho bà con nghe. tại sao bạn ứ hự ?

Anh chàng lẽ ốc nhanh nhất hội thi dành quyền trả lời.

- Tôi mới cầm tay thôi, nằng đã ứ hự , mắt mai xưa
Nằng Tam thò thẻ : thôi đi cha nội, cha mi tay tui, tui mới ứ hự chớ. Tui tưởng cha nội sẽ mi chỗ khác cơ. Mi đúng yêu cầu, tui im liền, đại chi ứ hự !

Tiếng vỗ tay tán thưởng vang rền. Học sinh Phan

Thanh Giản ở đầu cũng dí dỏm, xôm trò như vậy đó.

- Quà của đội về nhì mô, ban giám khảo? đội Á khỏi nhắc nhở.
- Có ngay thưa quý ngài !

Khệ nệ với thùng quà, nhóm về nhì hân hoan khui gấp ! hết lớp hộp xanh, lại đến hộp vàng, hộp vuông bên ngoài, hộp chữ nhật bên trong, cuối cùng là hộp tròn bé bằng nắm tay.

- " Xin bạn vui lòng dùng quà tại chỗ"- . Miếng giấy nhỏ gắn trên nắp hộp nhắc nhở - " Nếu là con gái, bạn đã quen dùng. Xin cứ tự nhiên.

Nếu là con trai, bạn xin nhà bếp cho mượn hai trái cam".

- Chắc là son phấn, một bạn gái đoán mò.
- Son phấn mắc chi phải xin hai trái cam ? tên mày râu thắc mắc.

Nhóm về nhì vỗ tay hối thúc. Mở ra đi ! Mở ra đi ! Đang nhanh tay gỡ chiếc nơ trên gói quà, bỗng Tuý Vân hối hả che mặt, hất gói quà xuống đất: "úi da, quà chi lạ rứa".

Ban giám khảo phải ép Tuý Vân kéo gói quà ra khỏi hộp mang nhãn hiệu Triumph: chiếc soutien trắng noon, nay đặn trình làng.

Đám đông hét lớn: Phải dùng ngay tại chỗ !

Ban giám khảo hô to : dùng vị trí như bạn vẫn thường dùng.

Tiếng vỗ tay hò hét cổ vũ, máy ảnh chớp lia lịa,

camera chiếu sáng đợi chờ " Dô, Dô, Dô, À lê, À lê, À lê " tiếng hát chen tiếng vỗ tay hối thúc. Tuy Vân đành ngại ngừng, bèn lên trình làng ... nội y trúng thưởng.

- Nhà bếp cho mượn hai trái cam đi! Con trai cùng trúng thưởng vẫn có quyền dùng quà chứ !

Máy ảnh, Camera xoay về phía anh chàng đang lúng túng với hai trái cam và chiếc nội y kéo lên, tụt xuống khỏi vóng ngực Adam. Con trai làm chi có vòng số một lý tưởng mà đòi hỏi, bon chen ?

Nhóm về ba chạy trốn, từ chối nhận quà. Ban giám khảo cố áp lực, đám đông phía dưới la ó:

- Trúng thưởng mà sợ à !
- Có sức chơi có sức chịu.

Hai nhóm về chót tự an ủi: hú hồn, may mà thoát nạn, nhận quà kiểu ni dễ đứng tim quá. Nhóm về ba miễn cưỡng nhận thưởng như nạn nhân bị khủng bố bắt ... ôm bom. Vừa cảm vừa run! Không ngờ, nhận quà xong, họ đã nhanh tay tung cao phần thưởng, chuyển xuống phía dưới cho đồng bọn rồi chuồn mất. Tiếng la ó phản đối của đám đông, ban giám khảo yêu cầu người trúng thưởng mở quà trình làng, nhưng món quà đã bị phi tang, đội trúng thưởng nhanh chân ẩn mình trong bóng đêm giữa lùm cây, tảng đá của suối Lương róc rách trong lành. Bất ngờ, một bạn đại diện

nhóm về ba mượn micro, lớn tiếng phân trần:

- Chưa mở qua, nhưng lớp chúng tôi dự đoán: nội y có hai phần, phần trên hiệu Triumph đội về hai ăm mắt, chắc chắn chúng tôi lãnh đủ phần dưới hiệu xman! Nếu là con trai thì khỏi nói, con gái lấy chi điền vào ... chỗ trống. Chẳng lẽ mượn 2 trái cam ? xin thông cảm ? Lớp chúng tôi tự giải quyết trong nội bộ.

- Dô, Dô, Dô, À lê, À lê, À lê ... tiếng hát cổ vũ cho anh đại diện nhóm III như xé tan màn đêm u tối của suối tiên huyền ảo.

Anh Nam, anh Duy, Lựu, Ngân ... cất cao tiếng hát vởi toàn trường: " *Rừng núi dang tay nói lại biển khơi, ta đi vòng tay lớn mãi để nói sơn hà ...* " Tiếng vỗ tay nhịp nhàng theo giọng hát khò khè , lỗi nhịp của các nhóm đàn anh, đàn chị lẫn nhóm đàn em cũng đã chớm ngũ tuần. Tay trong tay, tình bên tình, tất cả cùng siết chặt vòng tay nhịp nhàng bước theo tiếng nhạc đập diu, sôi nổi. "

Mặt đất bao la, anh em ta về, gặp nhau mừng như bão táp ... Vòng tay ta nắm, nói lại một vòng tử sinh "

Cuộc vui nào rồi cũng đến lúc chia tay, ban tổ chức xin đại diện cho tất cả cựu học sinh Phan Thanh Giản cảm ơn quý thầy cô, cảm ơn chị Hoàng Vân, cảm ơn anh Trung

Dân. Chúng con xin tặng quý thầy cô quà kỷ niệm cho cuộc họp mặt đáng nhớ này! Trung Dân cũng có quà nữa đó. Thầy Xuân nói lớn : " nhận quà của chúng con , thầy cô muốn run luôn" !

Ban nhạc trỗi khúc luyến lưu. " *Gặp nhau đây, rồi chia tay ... đường trường sông núi hẹn mai ta sum vầy. Đường trường sông núi hẹn mai ta sum vầy*". Thầy trò như muốn kéo dài cuộc giao lưu thân tình này. Nhiều người xin địa chỉ, số phone của thầy cô, bạn bè để liên lạc tiếp. Các nhóm lớp xin được hân hạnh đưa quý thầy cô về. Lớp chúng tôi xin tháp tùng thầy Đỉnh về đường cô Bắc. Ngồi trên taxi, một bạn tâm sự : Trung Dân, le chef de la source suối Lương ở lại huy động nhân viên dọn dẹp, thấy mà thương! Bạn khác sửa lại : nó bị oxy hoá tiếng Pháp rồi thầy ơi ! Le Source chó đâu phải La Source.

- Tao ở sát cafe' La Source đường Nguyễn Hoàng mà.
- Bạn kia câu cú. " có thầy dạy Pháp văn trên xe mà bày đặt!"

Thầy Đỉnh mỉm cười, muốn giải hoà cho cả hai, thầy chưa kịp lên tiếng thì tên thầy trò giỏi toán, dở Pháp nhất lớp ngày xưa đã lý luận.

- Chắc chắn Source là giống cái vì đàn bà mới có suối, có lạch; cũng như hòn Chông ở Nha Trang là giống đực, chỉ đàn ông mới có hòn nghe mà. Mà muốn độ bao nhiêu tao cũng hầu tới bên!

Cả xe cười lăn chiêng, đổ đên. Anh tài xế taxi muốn nghiêng cả tay lái khi nghe thầy trò Analyse Gramaticalement kiểu thời thượng Phan Thanh Giản. Thầy Đỉnh vui vẻ: 20 điểm cho mỗi em. Tổng thống Degaulle mời hai em qua Paris dạy Pháp văn đó.

Ai đã một thời trải dài tuổi mới lớn dưới mái trường Phan Thanh Giản thân yêu mới thấm thía được ơn nghĩa thầy trò mà bút mực đành bất lực, không diễn tả, gói ghém được.

*" Con đi trăm nẻo bốn ba,
chẳng quên được nẻo quê nhà dẫu yêu.
Về thăm thầy cũ một chiều,
con thèm nghe lại câu Kiều năm nao "*

người họ trần

(riêng tặng các bạn PTG niên khóa 69)

khuyết đề

*Đêm trở giấc, ta mơ về Đại Lộ,
Dòng Vu Gia bên lở bên bồi,
Em bỏ lại gánh chiều không hát nắng,
Con đò xưa còn chờ dáng ai ngồi?*

Vu Gia

một thuở tương tư

*Ao em màu trắng trên ngàn
Tim ta màu tím về ngang đỉnh trời
Thuở nào tình đã chơi vơi
Cho vàng trắng cũ nằm mơ giấc nồng
Hoa vàng chim én cũng ngông
Núi cao, hạc lượn bên song đợi chờ
Cỏ mềm vạt nắng lơ thơ
Trăm con bướm trắng về mơ tình đầy
Ta về nhớ mái tóc mây
Tương tư một thuở cỏ cây muôn phần
Mộng đời ta vẫn triển miên
Nhớ em, tình đỏ trên miền đại dương
Mắt em trù mến dễ thương
Sao trời lấp lánh, mười phương tìm về
Ta về dấu vệt con mê
Theo màu áo trắng, tình lê thê dài.*

Chim biển

Đỗ Xuân Quý

Đỗ xuân Quý

Nhị B –PTG 1970

Sau nhiều lần bị trì hoãn ,cuối cùng hắn cũng được lên đường về thăm quê nhà .Vé máy bay gia hạn cũng đến ngày chót rồi còn gì ! Chuyến đi lần này hắn không lê mê hành lý, chỉ vồn vện có hai cuốn sách và bốn viên thuốc ngủ tự tay lo liệu, còn lại vài ba bộ quần áo vợ hắn đã lo ..

Hai giờ trưa máy bay đáp xuống sân bay Tân sơn Nhất ,ngày đầu năm Dương lịch ,không tấp nập như ngày cận Tết ,nên không có sự chờ đợi làm cho hắn bức mình như những lần về trước .Sân bay vừa mới làm xong ,rộng rãi ,được xây dựng qui mô hơn ,không khí thoáng mát ,những hàng bông cúc vàng và vài chậu hoa mai thoang thoang hương thơm chuẩn bị đón Tết ở quê nhà .

Khi đẩy xe ra khỏi cánh cửa chính của sân bay ,lóng ngóng một hồi mới thấy em của hắn đứng chờ ở cuối rùng người .

Ra khỏi cổng sân bay, thành phố khu Lăng Cha Cả bụi mịt mù ,nhà cao ,nhà thấp , người đông đúc ,xe cộ tấp nập nối đuôi nhau không ngớt ,mọi người đi xe đội nón bảo hiểm đủ màu sắc ,nhấp nhô làm hấn liên tưởng đến những đàn ong rục rờ trong phim hoạt hình mà con hấn thường xem vào ngày cuối tuần ở Mỹ .

Về đến nhà đúng ba giờ chiều ,Cha con mừng nhau ,cha của hấn có phần khỏe hơn lần về trước ." Cậu chờ con về ăn cơm". Trên bàn đã có món canh chuối hột hay gọi chuối chát theo người Quảng Nam ,nấu với sườn heo ,là món ruột mà mẹ thường nấu cho hấn khi bà còn sống . Cha hỏi về việc làm ăn của hấn và mấy đứa cháu nội của ông ,hấn hỏi cha về tình hình sức khỏe và mộ của mẹ , qua loa mấy câu rồi hấn muốn ông đi nghỉ để tối nói chuyện tiếp.

Kieu Nga
T.Anh (NhịA) M.Ut-T.Suong

Hấn đang nói chuyện với Thu Sương qua điện thoại ,cùng lúc Bửu Ấn đến ,thoạt nhìn hấn tưởng là anh xe thồ với chiếc nón bảo hiểm ở đầu hèm đi tìm người anh cả. Những năm sau 1970 hấn thường gặp Bửu Ấn ở khu Vườn Xoài, Sài Gòn rồi sau đó mạnh đường ai nấy đi. Bửu Ấn rủ hấn đi nhậu tại một cái quán trên đường Phan Thanh Gian, một quán khá đẹp và đông nghẹt người . Nguyễn văn Tiến đón hấn trước cửa quán, Tiến bây giờ tóc dài, muối tiêu râu lồm đồm bạc. Trông Tiến giống hệt như đạo diễn Đoàn châu Mậu ngày xưa! hấn đã không gặp, không tin tức về Tiến gần bốn mươi năm, nhưng hấn không

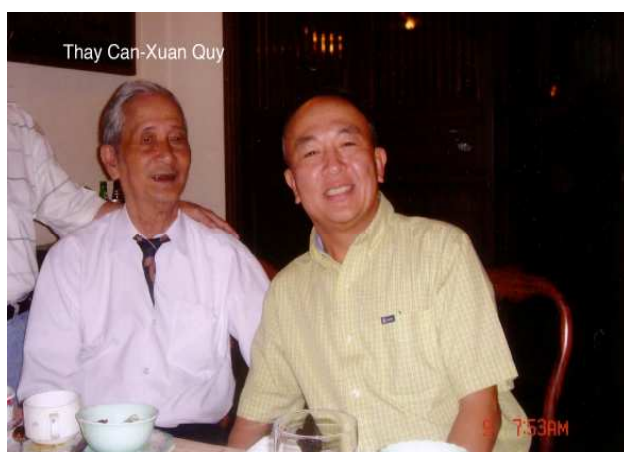
quên cái tình mà Tiến đã giúp hấn học thêm toán ở năm đệ nhị B. Gặp lại Tiến tay bắt mặt mừng, nụ cười thiện cảm vẫn như ngày xưa.Trong bàn tiệc, cách nói chuyện của Tiến có đượm một chút buồn và u uất nhưng Tiến luôn cười và vẫn uống với hấn một cách nhiệt tình. Kể đến Nguyễn đức Quý, người bạn cùng tên với hấn mà bọn hấn thường gọi là Quý da trâu, vẫn ít nói như hồi còn đi học nhưng bây giờ Quý uống rất chững chạc trong bọn. Thái Thiết Trí ,anh chàng này dân Sài gòn ra PTG học và có máu mủ Quảng Nam giống hấn .Sau buổi tối mini hội ngộ, bọn hấn chia tay và hẹn gặp lại ngày mai có Thu Sương đến đón hấn đi thăm Thầy Văn , hấn rất vui được đi với các bạn ,ba mươi tám năm xa cách, mát mát, cầu kỳ, kiểu cách thêm được gì!

Điện thoại reo,Thu Sương cho biết đến đón hấn còn có Phạm Thị Nguyệt lớp nhị A, đường sá đông đúc kẹt xe nên trễ hơn dự tính. Nhận ra Thu Sương ngay từ lúc đầu nhưng cô bạn cứ chơi trò ú tim ."Minh là Nguyệt còn bạn đó là Thu Sương " may thay ,nay đã khôn ra cho nên hấn không bị lừa vào trò của cô bạn rất nghịch trong lớp Nhị B ngày nào. Hấn bắt tay Thu Sương một cách thân mật ,nàng hoa khôi của lớp hấn đây rồi !..

Đến thăm nhà thầy Đoàn thế Đức, cô Ái đang bận bịu với cháu ngoại từ xa về.Nguyệt sắp trái cây lên bàn thờ, hấn thấp nén nhang.Trên di ảnh Thầy vẫn nụ cười hiền hoà, bao dung như ngày nào.Hấn ngậm ngùi, lòng rung rung.Thầy ơi hấn về quá muộn màng. Chia tay cô Ái, tiếp tục đi thăm thầy Lê quang Văn. Hình ảnh oai nghiêm của thầy Hiệu Trường năm xưa cứ hiện về, hấn nôn nao... Thầy ngã lưng trên chiếc ghé bố, đáng mệt mỏi, chỉ bực thuộc tây to bên cạnh .Với chất giọng Huế,

Thầy khôi hài” Thầy chưa chệt!”. TS giới thiệu hấn với Thầy, Thầy nhíu mày nhớ lại. Giới thiệu tiếp vợ hấn” dạ, còn đây là cô dâu PTG”, Thầy như nghe chưa rõ gật gù hỏi hấn” con dâu lớn hả?”, cả nhóm cười ồ, Nguyệt đình chính “nàng dâu chứ không phải con dâu Thầy ạ”, “úi cha, mậy đạ ni!”. Câu chuyện dần rôm rả, Thầy vẫn tinh anh, giọng ôn tồn vui vẻ. Căn bệnh như chào thua Thầy, hấn ôm chặt vai Thầy lòng càng kính yêu hơn, chụp chung với Thầy vài tấm ảnh và cũng đến lúc chia tay.....

Tại nhà hàng Ba Miền có một phòng TSương đặt sẵn để các bạn cùng gặp nhau với vợ chồng hấn. Thầy Bùi Ngọc Cẩn và nhóm bạn PTG71 ở Sai Gòn đã đến, hấn được ngồi gần Thầy. Tóc Thầy bạc trắng nhưng đôi mắt sáng, Thầy nhìn hấn một cách đắm chiêu như cố nhớ lại ngày xưa trong lớp hấn ngồi ở bàn nào?.

Hôm đó còn có Kim Trang, cô bạn bỏ bộn hấn qua trường nữ Trung Học từ năm đệ tứ nay thì đã tung cánh chim về đây theo tiếng gọi bầy. Bộn hấn hàn ôn chuyện cũ và mới, rôm rả nói cười vui quá là vui.

...Lớp nhị B có năm cô học tro nữ, một cô đã bỏ lớp khi bộn hấn còn tập tò đi mua giấy, chép nhạc tặng người muốn yêu hay chưa biết yêu, cuối tuần còn mặc quần

xà lòn, bơi lồm chồm ở chân cầu đen bên kia sông Hàn. Thế mà sau ba tháng tự trường Nguyễn Thị Quýt đã bỏ bạn hấn, mặc áo cưới thay cho chiếc áo dài trắng học trò lên xe hoa và nghe đầu một năm sau đã làm mẹ. Bích Hoàng đã biệt tăm sau mùa hè năm ấy. Kiều Nga người nhỏ nhỏ, tóc tём, ngắn hơn tóc của Thái Thiết Trí hồi đó. Hấn không nhớ Kiều Nga có mặc áo dài được mấy lần! Kiều Nga học rất giỏi và nghe đầu cũng rất thành công trong lớp của hấn sau này. Kiều Nga ngồi gần Mai Thị Út, nhà Út trên đường Võ Táinh. Út học giỏi, thương bạn hơn thương mình, Út chơi rất thân với TSương, hồi đó hấn không thân TSương như bây giờ, vì cô nàng là con cưng của các Thầy, giỏi môn văn, nên thường làm báo, tham gia các việc của trường, đi học được miễn phí và “bị” rất nhiều bạn của hấn yêu thầm, thương trộm, phần hấn biết được sơ sơ có năm bạn vì TSương là hoa khôi trong ba nàng còn lại kia mà!....

Đến Đà Nẵng buổi tối mùa Xuân, sân bay của một thành phố nhỏ và đơn sơ. Ra sân bay đón hấn có Mai thị Út, Nguyễn văn Suru, Nguyễn anh

hèm, bởi hấn đã từng chở bạn đi tránh những điểm kiểm tra mỗi khi về phép trở ngày trở ra đón vị. Thế mà bây giờ nó quá xa lạ, hấn như kẻ lạc đường, như một người vừa mới đến từ một làng quê nào đó, tất cả đều thay đổi.

Buổi gặp nhau đầu tiên của hấn mới tới Đà Nẵng thật vui, gặp lại Đỗ bá Nam đã ngà ngà say. Huỳnh Phạm Công Chánh mới vừa qua khỏi tai nạn xe và Phạm văn Thành nhà vẫn còn ở trên đường Phan Chu Trinh, cuộc sống của Thành sau này nghe đầu cũng thư thả lắm.

Nguyễn văn Suru người Hoà Vang, ngồi chung bàn với hấn, học giỏi, hát rất hay. Những tối Sài Gòn nóng oi ả của năm đầu Đại Học, nghe Suru vừa đàn vừa hát “Nhu Cánh Vạt Bay” trong con hẻm đường Trương Minh Giảng làm nhớ về Đà Nẵng và người yêu của hấn. Suru kể cho hấn về sự thoát chết trên chuyến tàu lửa tốc hành từ Huế về Đà Nẵng với những chi tiết li kỳ nhưng hấn biết Suru vì tính mê gái, đi ngắm hai cô đầm đang nằm phơi nắng ở toa bên cạnh mà Suru đã thoát nạn (?)... Trong nhóm bạn thân còn thiếu Hoàng văn

Tú và Ngô quang Liêm. Bàn tính một hồi lâu, các bạn đưa hấn vào một quán nhậu trên con đường nào đó mà cho đến bây giờ hấn vẫn còn tự hỏi: đường gì? bởi Đà Nẵng bây giờ lạ hoắc, khu này không có trong trí nhớ của hấn. Đà Nẵng là thành phố hấn đã lớn lên, mối tình đầu đời của hấn, hấn nhớ tên từng con đường, góc phố, từng ngõ

Lũy hấn đã nhiều lần tìm kiếm mà chưa có tin tức, nhưng hấn tin sẽ tìm được. Một lần tình cờ, trên đường trở lại Sài Gòn hấn gặp Nguyễn Quang Điền ở văn phòng Hàng Không Việt Nam trên đường Độc Lập, Điền ngồi cùng bàn và chơi thân với hấn, nghe đầu sau này Điền đã đi vào quân đội. Lớp của hấn có Diệp long Hiến nhà ở đường Lý

Thường Kiệt trong khu Hội Thánh Tin Lành, đậu xong Tú tài phần một Hiến vào học Sư Phạm Qui Nhơn và sau này hẳn có gặp Hiến một lần ở Saigon. Ngôi kể lại tất cả kỉ niệm lớp Nhị B của hẳn sẽ chẳng biết chừng nào xong, hẳn mong gọi lại cái thời mà bạn cùng hẳn mài nhẵn móng quần ở cái phòng cuối dãy lầu hai có cánh cửa sổ nhìn xuống đường Duy Tân và chùa Tân Ninh. Hẳn không nhớ nhà sư Đoàn Kiệt có trụ trì ở Tân Ninh hay không nhưng hẳn nhớ rất rõ Bửu Ân hay thò tay qua chiếc áo dài màu khói lam bóp về Sư Kiệt để tìm sự thật! Qua khỏi chùa Tân Ninh, bên tay trái có nhà bạn Nguyễn Trung Trục. Trục chơi rất thân và có rất nhiều kỉ niệm với hẳn từ thời còn đi học cho đến khi Trục vào trường Bộ binh Thủ Đức. Tiếc thay Trục vừa lia bỏ cuộc chơi, xa lia hẳn và các bạn để về với bạn Đặng Lê Ngọc Anh..... mong các bạn thắp một nén nhang để sưởi ấm tình bạn Trục, Ngọc Anh thân thương trong những ngày đầu Xuân rét lạnh ở quê nhà.

Trời Đà Nẵng bắt đầu vào Xuân, lạnh đối với các bạn của hẳn, thế nhưng thật mát và rất lý tưởng cho vợ chồng hẳn. Hai vợ chồng hẳn thả bộ dọc sông Hàn, tìm ly cà phê nóng trước khi lên đường về quê thăm mộ mẹ. Gió nhẹ từ Hà Thân thổi qua, mùi nước sông thoảng đãng, thơm, trong lành, cái sáng khoái mà hẳn đã không tìm thấy sau ba mươi tám năm sống ở quê người. Bến Sông Hàn đẹp hơn cả Bến Bạch Đằng Sài Gòn hay bãi biển Nha Trang với hàng dừa xanh thắm.

Từ quê trở ra trễ hơn dự định, Trần Sĩ Dụng từ Quảng Trị vào đón hẳn, ngồi chờ khá lâu; gần bốn mươi năm mới gặp lại nhau thế mà Dụng vẫn không quên” đưa tau rời cái đầu của mi xem có còn méo như hồi xưa không?” Hiện giờ Dụng sống với gia đình tại Quảng Trị, nghe đâu cuộc sống của Dụng không được may mắn, có phần vất vả, Dụng đã bỏ lại một phần thân thể của anh trên chiến trường miền Tây trong những năm chiến tranh khói lửa mù mịt. Dụng là mẫu người đứng đắn, đàng hoàng, ít nói với nụ cười rạng rỡ, dễ thương và Dụng ngạc nhiên khi nghe hẳn nhắc đến môi trường học trò của Dụng một cách thật rõ ràng.

Hẳn kể cho Suru và Dụng về các bạn trên quê người, có anh bạn chín mươi chín kí Quách Hoà Đạt đang ở Nữ Uớc và đã về hưu non. Bạn Gip A Ứng đang ở vùng Los Angeles và vùng Hoa Thịnh Đốn có Lê Văn Chiếu. Xứ hoa Florida có bạn Dương Tấn Bình. Vùng đảo Hạ Uy Duy là anh trưởng lớp Lao Lai Trân. Nhớ Trân làm hẳn hồi tưởng lại khi còn nhỏ, trước khi vợ và đón chuyến xe tốc hành đầu tiên của mỗi sáng về quê đám giỗ, cha hẳn không quên ghé lại cái quán cà phê Xương ở giữa lòng chợ Cồn mua cho hẳn một ly sữa nóng với cái bánh tiêu của ông Ba Tàu béo phì, vạm vỡ làm hẳn tự hỏi “ có phải ông này là Cha của anh bạn trưởng lớp ngày xưa?” vì nhà của Trân ở gần chợ Cồn; Lớp Nhị B của hẳn có gần tám mươi học sinh, thế mà một anh nhỏ con nhất làm trưởng lớp, điều đó tự nói lên anh bạn của hẳn cũng thuộc hạng nặng cân trong đám học trò giỏi rồi, nghe đâu anh

trưởng lớp cũng có yêu thầm nhớ trộm cô bạn trong lớp của hẳn nữa kia!. Vùng thung lũng hoa hồng có người bạn cùng làng, rất thân và cùng ở bên kia sông như hẳn, bạn Huỳnh Thụy Phong rất là mẫu mực, nhiệt tình, không những nhớ tên mà còn nhớ những cá tính riêng biệt của từng bạn. Khu thủ đô tị nạn có Trương Công Danh và nghe đâu sau cuộc bể dâu bạn Lâm Hiệp đã dọn về vùng cao bồi Texas. Phạm Ngọc Lân con của thầy Phạm Ngọc Vinh, cao dong dong, rất thích đi "Bum" và được bọn hẳn gọi là "Lân Tè". Cách đây hơn mười năm hẳn có gặp Lê Trọng Toàn một lần, rồi thôi. Toàn ngồi đầu bàn cùng với Phạm Văn Thành. Toàn chơi rất tốt với bạn bè và hẳn. Hồi đó nhà

Toàn ở đường Ông ích Khiêm, giàu có nhưng nghe đầu sau 1975 gặp nhiều điều kém may mắn. Vùng lạnh Đông Âu có Lục Thiên Minh, Nguyễn đình Huy và Trần văn Trị.

Buổi tối hôm đó Mai thị Út mời gọi các bạn họp mặt đầu năm ở một quán trên đường Núi Thành thay hẳn. Trong buổi tiệc có Phương Hồng, Phan thị Quảng, Hoàng Độ, Ngọc Sương, Lê đình Quát, Quan Chí Sanh, Mai Khanh, lẽ ra hẳn nhắc đến Mai Khanh từ đầu, Khanh ngồi gần Trân, nhỏ con và luôn khoanh tay trước ngực. Khanh có nụ cười tươi trẻ và rất dễ gây thiện cảm. Nguyễn Đức Hiền, Trần Hữu Cảnh, Phạm Trung, Nguyễn anh Tú cùng Nguyễn đức Thiện(Lợi). Mừng vui quá chừng, Nhị A và Nhị B tíu tít cụng ly, chúc mừng sức khỏe, hàn huyên chuyện xưa, nay.....hạnh ngộ đại hạnh ngộ.

Ngày hôm sau, ghé lại quán cà phê Khúc Thụy Du cùng Trần hữu Cảnh, Mai Khanh, Mai thị Út thăm niên trưởng Nguyễn Tăng Miên, anh cũng là phu quân của Trịnh Thị Hải, lớp nhị A. Được anh cho thưởng thức thơ “rặt” của anh mà lòng hẳn kính phục.

Vợ chồng hẳn trở lại Sai-Gòn.Cả nhóm họp mặt tại nhà Thu Sương,các bạn thiết đãi hẳn các món ăn đặc sản Quảng Nam, Nguyệt là đầu bếp chính ,nàng là cô giáo hiền thực đảm đang nghe đâu đã từng đoạt giải trong các cuộc thi ca

hát , nấu ăn trong những dịp Ngày Quốc Tế Phụ Nữ do nhà trường tổ chức .Hắn cũng gặp lại Huỳnh văn Xin, vẫn đạo mạo như ngày nào. Hẳn còn nhớ, ngày xưa Xin "bận" áo quần rất chỉnh tề, mang đôi dép nhựa đen, viết chữ đẹp, chậm rãi, vợ, viết Xin luôn luôn bỏ vào chiếc cặp da, đen lánh, cẩn thận cài ngang trên sườn của chiếc xe đạp cũ kĩ đến trường. Vì bận công chuyện, Xin chia tay vợ chồng hẳn sớm hơn dự định. Thật cảm động, bùi ngùi khi Mai Thị Út bay từ Đà Nẵng vào để tiễn đưa vợ chồng hẳn ngày mai trở về Mỹ .

Sau khi thưởng thức các món ăn ngon miệng, bọn hẳn làm một chương trình văn nghệ bỏ túi, hát cho nhau nghe,với cây đàn Guitar cũ mèm có lẽ từ thời Hồng Bàng để lại cho cậu con trai Thu Sương nhưng Mai thị Út đàn hay và vợ chồng Nguyệt –Nguyên hát, miệt mài hát và hát. Cuốn hút đam mê, kỷ niệm xưa kéo về không ngừng nghỉ. Lòng hẳn nghe hoà nhịp với con tim người hát. Hẳn thích nghe hơn là thích hát nhưng thấy các bạn hát, hát hay, làm hẳn nổi hứng " Hát chơi trong cái nghĩa vui thôi mà", nên hẳn nhắm mắt tham gia, hát, hát xong chỉ có vợ hẳn vỗ đầu khen hay! Mèo khen mèo dài đuôi;"Hát hay không bằng hay hát" phải không các bạn?

Chấm dứt trong tình lưu luyến, các bạn bịn rịn chia tay, những cái bắt tay ấm áp, hẹn hò có ngày gặp lại.Ngày vui qua mau; cuộc vui nào cũng tàn... xưa như trái đất nhưng bao giờ cũng đúng. Bọn hẳn đã không quên chụp thêm vài tấm hình và

đặc biệt tấm hình cả nhóm đội nón bảo hiểm đứng tại cổng nhà TSuong trước khi lên xe gắn máy cùng vẫy tay chào , đã hơn 11giờ đêm !!.

Sáng hôm sau, vợ chồng hẳn làm một vòng chót qua phố Sai Gòn, ghé lại quán bò bía và nước mía trên đường Lê Văn Duyệt ăn một bụng đã thèm, bù trừ cho những tháng ngày không có ở trên đất người. Vợ hẳn cũng không quên, mình nên mua cho chị TSuong một ít bò bía, chỉ tiếc bây giờ tìm đâu ra đậu phụng da cá và ly chanh muối của quán bà Bu sau lưng trường cho đủ bộ.

Vợ chồng hẳn rời Sài Gòn đúng bốn giờ chiều, máy bay cất cánh, lòng bụi ngùi, nhòai người nhìn ra cửa sổ, quê hương của hẳn đã bỏ lại sau lưng, rồi hẳn lịm dần trong giấc ngủ khi nào không biết. Ra khỏi sân bay Los Angeles, bước chân xuống đường tới bãi đậu xe, mỗi mệt, hẳn như hụt hẳn, chơ vợ, quay đầu nhìn quanh không tìm thấy cảnh rừng người đứng đón, đưa như ở quê nhà... Về đến nhà, ba đưa con của hẳn vui mừng, vợ hẳn vừa trao quà cho con vừa kể: Dad gặp lại rất nhiều bạn vui lắm, phần đông đã trở thành ông, bà nội hay ngoại hết!

Cô con gái lớn xen vào:

Già như Grandma and có white hairs không mom?

Vợ hẳn chưa kịp trả lời; Cô gái út thêm:

Bạn daddy có black teeth and ăn a greenleaf như grandma mình không mom?...

Hắn!

Cali ngày3 thang 2 nam2008

chân tình gửi ts và n, đã động viên và đóng góp...

*Anh sẽ đưa em về thăm lại Huế
Anh sẽ đưa em đi đến viếng mộ ba
Anh sẽ dìu em trên thành phố Huế
Cho thành phố cười vì có chúng ta*

*Lời nói ngày xưa, anh chưa thực hiện
Dòng chữ bây chừ, anh viết cho khuấy
Tình yêu hôm nào theo mây tan biến
Giấc mộng ngày xanh còn một chút này*

*Ở phương trời kia, em còn có nhớ
Những con đường tình đón bước ta qua
Đi giữa đêm đông, hoa đông vẫn nở
Vạn vật reo mừng trẩy khúc hoan ca*

*Anh ở nơi đây, tình hồng vẫn ấm
Nhưng vẫn thương về cái thuở xa xưa
Anh vẫn thương về cái thuở gió mưa
Cái thuở hờn ghen thư từ trách móc*

*Bây giờ em ơi chỉ còn kỷ niệm
Anh ở nơi này, em ở bên kia
Có nhớ có thương cũng đành chôn kín
Buồn vui bây chừ ai sẽ ai chia*

*Thôi nhé nghe em, vài hàng thương nhớ
Hết trách, hết ghen, hết dỗi, hết hờn
Và hết thật rồi, không còn chi nữa
Nếu có còn chăng là chút gợn buồn*

một

chút

gợn buồn

Khuyết Danh

(Từ quê nhà xứ Quảng gửi đến người em PTG ly hương)

SÔNG NGỌT

Lê Khánh Thọ

Tình cờ chúng tôi đọc được phần giới thiệu trong tuyển tập “Viết về nước Mỹ” của Việt Báo “Tác giả Lê Khánh Thọ là một họa sĩ định cư tại Pháp từ năm 1978 và từng được giải thưởng hội họa Pháp năm 2000. Hiện nay bà sống tại Châteauroux, France. Công việc : dạy Pháp ngữ cho đồng bào tỵ nạn Việt Nam và Á rập, Amimatrice viện dưỡng lão Pháp...và làm thông dịch cho cộng đồng VN tại Châteauroux, France. Bà cho biết thường du lịch Mỹ thăm thân phụ và bốn anh em...”

France

Kinh tế nước Pháp xuống dốc, trường “Pháp ngữ thực dụng” đóng cửa, tôi mất việc dạy học. Năm 1996 văn phòng tìm việc giới thiệu tôi đến viện dưỡng lão Saint Jean, nguyên do trong tờ lý lịch tôi ghi sở thích: «Hát và chơi đàn Orgue». Thật tình tôi chỉ biết ca vài bản và học đàn dờ dang vì bị thầy Pháp chê không có năng khiếu âm nhạc.

Giám đốc viện dưỡng lão là một thiếu nữ trẻ tuổi mới ra trường, nét mặt đôn hậu. Trước tiên cô hỏi tôi :

- Những cô lão ở đây bị cái chết cận kề ám ảnh, sức khỏe cũng như tinh thần suy sụp. Từ trước tới nay chưa từng có một animateurs nào thành công lôi cuốn họ sinh hoạt.
- Thưa cô, cô có thể cho tôi biết những cụ animateurs đã làm gì?
- Họ đọc báo, đọc truyện, mở nhạc, xem phim

điều, chơi đàn, làm thủ công... nhưng các cụ thờ ơ.

Tôi than thào : « *Bọn họ là Pháp chính gốc mà còn làm không ra trò thì mình chắc tiêu rồi !* ». Tuy nhiên viễn ảnh thất nghiệp dài hạn làm tôi ngao ngán, tôi bình thần nói:

- Tôi muốn thử việc và không chừng biết đâu...!

Cô hỏi tôi:

- Ngoài đàn và hát, bà có thể cho tôi biết bà có những ưu điểm nào hy vọng thành công?

- Hồi 8 tuổi tôi đoạt giải nhất độc diễn ca vũ liên trường và hai năm cuối lớp tiểu học tôi được bầu làm trưởng ban văn nghệ.

Ở Pháp, tôi học bổ túc nhiều khóa tâm lý chủng tộc, tâm lý tuổi dậy thì và tôi đã thành công dạy người ngoại quốc cũng như trẻ bụi đời Pháp trong 5 năm liên tiếp. Ngoài óc tổ chức, tôi còn có tính kiên nhẫn và tự tin. Nếu cô dành cho tôi 25% giờ làm việc để soạn chương trình sinh hoạt giống như trước khi tôi lên lớp dạy học thì tôi có nhiều hy vọng.

Mấy câu *lòe* của tôi không đến nỗi làm cô giám đốc lãnh đạm, tôi được cô giao cho nữ thư ký tóc vàng. Annie trạc tuổi 40, nụ cười tươi tắn và lối nói chuyện cởi mở của nàng dễ gây tình thân thiện. Sốt sáng dẫn tôi đi một vòng quanh viện, nàng giải thích:

- Viện dưỡng lão có hai khu vực. Khu đằng trước khoảng 70 cụ *già gân*. Khu đằng sau khoảng 40 cụ *già sụm* sắp sửa hui nhị tí. Con cái ít khi thăm viếng, họ thường rơi vào tình trạng *dépression* (tinh thần suy sụp).

Nàng nói thêm:

- Làm việc với các cụ hết xí quách rầu thấy mồ tở! Tháng rồi có 3 cụ *già sụm* và 1 cụ *già gân* châu Chúa, mấy cụ bạn teo quá năm bẹp giường luôn. Chà, dù các cụ tham gia sinh hoạt coi bộ khó à nghen!

- Theo ý bà tôi phải làm sao?

- Tôi cũng không biết. Nhưng...nếu bà có phương pháp nào ngon hơn mấy tay *animateurs* trước đây thì họa may ra!

Tôi vào thư viện nghiên cứu sách báo tâm lý tuổi già và được một vài người Pháp lớn tuổi cho biết

thời tuổi trẻ của họ, *bal* lộ thiên ở hội chợ là nơi trai gái tán tỉnh, ôm nhau quay cuồng nhảy đầm suốt đêm. Họ vui trong không khí nhạc sống accordéon, violon sôi động... Âm nhạc giữ vai trò quan trọng trong ký ức họ.

Ngày đêm tôi ráo riết nghe CD nổi danh thời 1930, tập đàn và tập hát độ chục bản nhạc, học thuộc vài câu chuyện cổ tích. Đứng trước gương, tôi tập diễn tuồng và biểu con gái phê bình góp ý. Hai tuần lễ sau, tôi tạm đủ đồ nghề bước vào *khu già sụm*.

Phòng sinh hoạt rộng lớn nhưng chỉ lựa thừa 8 cụ bà và 1 cụ ông. Hơn 30 cụ kia đang gặm nhấm nỗi buồn cô đơn trong căn phòng biệt lập. Tôi nhìn bao quát. Các cụ ngồi bất động, mắt lim dim ngủ gật. Trong góc phòng, một cụ bà hai tay ôm đầu than thở nhỏ nhỏ: "*nhức đầu quá trời ơi!*". Tôi ngạc nhiên hỏi bà Đầm giúp việc, bà cho biết bác sĩ tìm không ra bệnh.

Tôi tới gần cụ bà, cất giọng êm dịu kêu nựng con nít:

- Cụ ơi, cụ mở mắt nhìn con nè!

Cụ bà hé đôi mắt (lông mi rụng gần hết) nhìn tôi ngạc nhiên.

- Con là animatrice nhưng con biết bí quyết chữa bệnh nhức đầu, nếu cụ cho phép con thử...
Mắt cụ sáng lên:

- Thật à, thử coi !

Tôi nhẹ nhàng massage vùng trán nhăn nheo và hai bên thái dương cụ. Nét mặt cụ từ từ thư giãn. Tôi khơi chuyện, cụ kể một lô tên con cháu. Một chốc sau cụ vui vẻ khen tôi :

- Hay quá ! Cụ hết nhức đầu rồi. Con giỏi hơn bác sĩ !

Thì ra cụ mang bệnh tâm lý, khao khát được người quan tâm, vì tôi chưa học qua massage bao giờ. Tôi nói :

- Dạ cảm ơn cụ quá khen. Bây giờ cụ muốn nghe con kể chuyện « *Công chúa da lừa* » không ?

Có lẽ muốn cảm ơn Đông y sĩ, cụ « ò » yếu ớt.

Trong khi kể chuyện tôi nhìn vào mắt cụ, thỉnh thoảng giả vờ quên vài đoạn, hỏi ý cụ thì được cụ thều thào nhắc tuồng. Khi tôi vờ nói lộn qua "*công chúa da ngựa*", cụ cười khúc khích.

Tiếng chuyện trò ồn ào thức tỉnh vài cụ. Những đôi mắt hấp hèm ngạc nhiên chiếu tướng vào khuôn mặt có cái mũi tẹt không giống ai, lắng tai nghe tôi phát âm tiếng Pháp pha trộn mùi nước mắm. Bộ mặt các cụ thích thú xem hiện tượng lạ, kiểu như ta nghe một người Mỹ lơ lớ giọng Việt nam kể chuyện Tấm Cám. Tôi nhũn nhặn nói:

- Thưa các cụ, con sinh trưởng ở Việt nam nên con nói tiếng Pháp ba rọi. Xin các cụ làm ơn sửa dùm để con có cơ hội học hỏi thêm.

Được dịp làm thầy, một cụ khoái trá chinh tôi những lỗi nói trật (tôi thật sự nói trật!). Những cụ khác cũng bắt chước bạn, vênh tai chờ dịp giúp con nhỏ mới chớm 44 xuân xanh trau dồi sinh ngữ.

Nghe xong một chuyện cổ tích và tốn nhiều hơi sức chỉ dạy đũa học trò có lỗi phát âm vần R kỳ quái, quý thầy mệt mỏi mắt lim dim. Tôi mở đàn dạo vài bản nhạc êm dịu thời các cụ, dĩ

son phần, những mái đầu bạc trắng không cần thuốc nhuộm tóc. Thấy bóng tôi, các cụ nhón nháo chào « *bonjour Thọ, bonjour To, bonjour Tô* » (phát âm của tên Thọ).

Hiểu rõ bản tính các cụ mau chán, tôi luân phiên thay đổi chương trình. Chưa đủ trình độ đệm hát, tôi dẹp đàn. Phát copy lời nhạc cho vài nhân viên, tôi dặn dĩ cất lớn giọng hát cò môi trước, khích động những cụ nặng máu văn nghệ hát theo, lôi cuốn đám đông đồng ca. Chỉ cần một bài hâm nóng, sau đó các nhân viên lặng lẽ rút lui tiếp tục công việc của họ. Phần tôi hát hò với các cụ khoảng nửa tiếng, ngày nào các cụ hăng tôi kéo dài một tiếng. Xong mỗi bài hát, các cụ dùng chút sức lực còn lại vỗ tay. Những cụ bị lãng trầm trọng đang lim dim bỗng giật mình ngơ ngác, nghe răng cười vu vơ trong không khí sôi nổi chưa từng có.

Vài tháng sau một cụ ông bỗng nhiên hỏi

Khánh Thọ và ông cụ 91 tuổi

nhiên không dám chơi đại biểu diễn loại đánh nhịp hòa tuyền dễ lộ tẩy tài nhạc sĩ dỏm. Không ngờ trình độ đàn Orgue bình dân học vụ của tôi qua « *La Mer, La vie en rose...* » có tác dụng mạnh làm hồi sinh dĩ vãng thời son trẻ. *Cụ nhức đầu* cảm khái hát rống lên say sưa, nhớ đoạn nào hát đoạn đó.

Mỗi buổi chiều từ 3 giờ, *nhóm già sum* được nhân viên lên tận phòng rì tai « *tôi xem văn nghệ một lần cho biết, vui hết sảy!* », cụ nào đồng ý là có người đi. Đám đông lôi cuốn các cụ, phòng sinh hoạt chật ních những gương mặt không

sinh, bảo con cháu đem tới cây đàn accordéon đã bám bụi thời gian. Mỗi chiều cụ chơi vài bản quen thuộc tạo không khí càng thêm hào hứng. Những tiếng vỗ tay tán thưởng mang hạnh phúc cho cụ vào những giây phút cuối cùng của cuộc đời.

Các cụ yếu ớt, dễ mệt mỏi. Sinh hoạt xong, tôi dành chút thì giờ cho mỗi cụ. *Cụ nhức đầu* từ nay nghiền *massage* với dầu gió xanh hiệu con ó. Tôi khuyến khích họ nói chuyện, dịu dàng nhìn thẳng vào mắt họ (họ phải nhìn lại và tỉnh ngủ). Tôi vuốt ve bàn tay run rẩy nhăn nheo (của

họ, không phải của tôi), hy vọng mang đến họ chút tình cảm thiếu thốn.

Ngồi bên cạnh mỗi cụ, vừa khơi chuyện cho các cụ có dịp đối đáp, tôi vừa cắt giấy đủ loại hình hoa lá. Tôi bôi keo, cầm bàn tay cụ dán lên những tấm thiệp đủ màu sắc, dưới hình thức tâm lý cụ có khả năng làm việc. Sau đó là màn nong nàn khen ngợi. Cụ nào cũng lí nhí cảm ơn với nét mặt tràn trề sung sướng. *Nhóm già sụm* không có quyền giữ tiền mặt, họ nâng niu tấm thiệp và hãnh diện dành tặng con cháu, khoe: “*mẹ làm đó!*” « *bố làm đó!* ».

Những *cụ già sụm* không có thân nhân tới thăm đều đặn thường bị một số nhân viên thiếu lương tâm hành hạ tinh thần. Cụ xin dẫn đi tiêu thì nghe đay nghiến: “*Tiểu gì mà tiểu hoài! Đồ ích kỷ không để người ta yên! Càng già càng chướng!*”. Tôi bực bội báo cáo với cô giám đốc và Annie nhưng họ khuyên tôi nên lờ đi vì không có bằng chứng cụ thể, và căn dặn tôi không được quyền dẫn các cụ đi tiêu, nếu họ té tôi sẽ bị lỗi thời với pháp luật, nhất là không phải công việc của tôi! Thật tình sức tôi đỡ các cụ không nổi. Các cụ to béo cũng phải! Một cụ than với tôi rằng cụ no cành hông nhưng vẫn tiếp tục ráng ăn, vì sợ bị nhân viên la mắng tội bỏ mứa. Ôi đời sống ở viện dưỡng lão Pháp không sung sướng như tôi vẫn lầm tưởng!

Cuối *khu già sụm* là phòng “*chờ vĩnh biệt*” dành cho người hấp hối. Phòng trống trải không bàn tủ, đầu giường gắn tượng gỗ Chúa cứu

thể đóng đinh trên thánh giá. Có cụ thăng ngay, có cụ nằm thềm thiệp cả tháng mới từ già cõi trần. Những cụ nào không con cháu thăm viếng, tôi dành thì giờ nhiều hơn mặc dù không phải công việc của tôi. Những lúc đó tôi yên lặng cầm tay cụ, lòng thâm cầu nguyện tâm hồn cụ ra đi thanh thản.

Mỗi người sắp từ già cõi đời phản ứng khác nhau... Có cụ nằm yên lặng nhìn vào khoảng không. Có cụ há miệng ngáp ngáp liên tục như con cá trên cạn (điều trùng hợp: hồi trẻ cụ này làm nghề bán cá!). Có cụ thều thào sợ chết, tôi trấn an: “*Cụ cầu nguyện Chúa thì sẽ hết sợ và con cũng*

đang cầu ơn trên giúp cụ đây!”. Thông thường các cụ ứa lệ nhìn tôi với ánh mắt bi thương. Lần nào tôi cũng cố giữ bình tĩnh nhưng vừa bước ra khỏi phòng, tôi khóc mùi mẫn, có cảm tưởng mình sắp sửa vĩnh biệt một người thân.

Tôi và thư ký Annie trở thành bạn tâm giao. Annie vui vẻ dịu hiền chiếm được nhiều cảm tình các cụ. Tuy nhiên nàng bị một số nữ nhân viên ganh ghét vì sắc đẹp rực rỡ của nàng đốt cháy rụi những bông hoa tâm thường. Làm việc ở đây từ 15 năm qua, nàng cho tôi biết tính nết từng người và nhiều tin tức sốt dẻo trong *khu già gân*.

Đây là viện dưỡng lão công lập bình dân. Chính phủ bảo bọc một số người già không đủ lương hưu hoặc con cái họ có mức thu nhập kém. Trung bình chi phí ăn ở của mỗi cụ tương đương 1.000£. Phần đông trong giới công nhân thợ thuyền, chỉ có vài cụ từng là cựu giáo chức, lương hưu không đủ trang trải viện dưỡng lão tư lập. Sự

kỳ thị về giai cấp gây nên tình trạng các cụ giáo chức giữ khoảng cách với các cụ kém văn hóa.

Đàn ông bên Pháp chết sớm, tình trạng trai thiếu gái thừa ở viện bị ảnh hưởng nặng nề. 20 cụ ông trong *khu già gân* là 20 thanh gươm rỉ sét lạc giữa 50 đóa hoa héo úa. Tuy nhiên xảy ra hiện tượng lạ lùng... Một hoa héo chuẩn bị thàng tới mừng lễ thượng thọ 100 tuổi *vớt* được thanh gươm

Nhân viên cũng lắm chuyện!...Gã phụ trách kỹ thuật có máu ăn hổi lộ. Cụ nào dấm dúi cho gã chút tiền lẻ thì khi cần sửa chữa điện nước được gã sốt sắng, bằng không gã sẽ kiêu cố cù cưa. Nhiều cụ khiêu nại với cô giám đốc: “*Cụ hàng xóm mới gọi sáng nay nhưng thằng trời đánh trật búa tới sửa trước. Tui gọi nó thay bóng đèn phòng tắm từ cả tuần lễ nhưng không thấy mặt mũi nó đâu!*”. Cấp trên làm ngo vì ông già vợ của *thằng trời đánh trật*

Khánh Thọ và nhóm già sụm

báu 87 tuổi, mỗi chiều hai cụ du dương dìu nhau chậm chậm dạo quanh khu vườn hoa tươi thắm.

Cantine của viện mở trưa và tối, tuy nhiên một số cụ tiết kiệm tự túc nấu nướng. Cụ Jean 72 tuổi, vẫn ăn cantine đều đặn bỗng nhiên *lặn* cả tháng nay. Người dọn vệ sinh rỉ tai với Annie: “*thùng rác cụ chứa nhiều lon cá hộp bốc mùi tanh hôi cả phòng*”. Thì ra cụ Jean *lả lướt* dành tiền quà cáp cho con bồ nhí y tá 45 tuổi, mỗi tối thứ bảy con bồ nhí động phòng hoa chúc với cụ một đêm.

Cụ bà Michèle 75 tuổi bị bệnh mất ngủ, có thói quen gõ cửa phòng các cụ ông tâm sự vụn vặt. Mấy cụ bà hàng xóm xầm xì cụ Michèle *tiết hạnh khả nghi*. Một cụ ông đồng tuổi úp mở phao tin thường lên *võ đài tỉ thí* với cụ bà Michèle, những cụ ngồi lê đôi mách được dịp thêm mắm muối câu chuyện và chú tâm theo dõi từng hành động nhỏ nhất của *võ sĩ*. Con gái cụ nghe chuyện cười ha hả, bật mí bố mang nhiều bệnh tật, mẹ kể thâm cung bí sử của bố *zéro*. Vậy là từ nay *võ sĩ* có tên *cụ nổ*.

búa có phe đảng trên tòa thị chính.

Cô giám đốc mới nhậm chức từ một năm nay, thường đi xa học thêm khóa bồi túc nghề nghiệp. Cô có bằng cấp cao nhưng nhân viên và các cụ không nể mặt vì cô trẻ tuổi thiếu kinh nghiệm. Tuy nhiên cô có lòng nhân đạo và nhiệt tình với công việc. Cô quý mến tôi và dành cho tôi nhiều sự dễ dãi. Mỗi lần vắng mặt giám đốc, Annie kiếm tôi tán dóc, trao đổi nhiều ý kiến quý báu về *nhóm già gân*.

Những *cụ già gân* ít nhất trong đời đã từng trải qua một lần mổ xẻ, có cụ lãnh 3 hay 4 thứ bệnh và phải dùng đến 18 viên thuốc một ngày. Tuy vậy, họ còn đầy đủ tâm hồn ăn uống. Phần đông ú na ú nần, một số ít ốm tong teo vì mang bệnh đặc biệt. Giống y chang tụi trẻ, những cụ hiền lành thường bị các cụ gay go nạt nộ ăn hiếp. Tính nết thay đổi bất thường nhưng trí óc các cụ vẫn sáng suốt. Annie báo trước chinh phục *nhóm già gân* khó hơn *nhóm già sụm*.

Annie giới thiệu tôi với ca sĩ Raymonde. Hồi trẻ cụ bà là chủ tiệm bán thịt. Cụ 71 tuổi nhưng làn da mặt chẳng chít như tấm bản đồ đường phố Paris. Làn nọ cụ phân trần làn da B52 hủy hoại nhan sắc chim sa cá lặn của cụ vì hồi trẻ cụ có thói quen rửa mặt bằng nước nóng. Tôi nghĩ nguyên nhân chủ tiệm thịt ăn thịt vượt chỉ tiêu, cụ ở ở đồng ý và chắc lưỡi hồi tiếc đã chọn lầm nghề. Tuy nhiên cụ vẫn tiếp tục xoi miếng bít-tết to hơn bàn tay mỗi ngày vì cho rằng tuổi cụ đã muộn màng.

Ngày thường các *cụ già gân* đóng cửa nhà. Thông lệ 2 giờ trưa thứ tư, một chục cụ ông y phục bánh bao vào phòng sinh hoạt lập 2 sòng bài. Bên cạnh là 5, 6 cụ bà xiêm y phần son loè loẹt, tóc nhuộm vàng xịt keo cứng ngắc, đầu

quá, ván này tui thua là cái chắc!”. Đám nữ ca sĩ cụt hứng tiu ngiu tắt đài phát thanh. Điều lạ lùng chơi không ăn tiền nhưng họ rất say mê, có lần cụ ông tè trong quần vì ráng nín chờ hết ván bài. Sinh hoạt văn nghệ ở *nhóm già gân* vào thứ tư kể như thất bại. Thua keo này ta bày keo khác.

Vào đầu tháng, canteen cho thưởng thức món ăn đặc biệt thuần túy của mỗi miền với giá bình dân, lời cuốn những cụ bết núc tại gia có dịp đột xuất giang hồ. Ngày đó canteen đập diu trai kém thanh và gái kém lịch, là môi trường sinh hoạt văn nghệ thuận lợi. Tôi lập nhóm thủ công vào trưa thứ tư, dựa lý do chuẩn bị trang hoàng canteen, trợ giúp chương trình văn nghệ xôm trò hơn. Nhóm thủ công chủ yếu khuyến khích các cụ bà hớp mặt tâm sự thời dĩ vãng, than thở bệnh tật và khoe

Các cụ và những thú tiêu sầu

thơm ngào ngạt, ngồi coi ké hoặc chờ thể chân. Lác đác vài cụ bà chơi ô chữ hoặc đan áo. Khoảng 4 giờ chiều, nhân viên đẩy xe vào phát bánh ngọt và nước trái cây.

Cụ Raymonde thuộc lòng hơn 50 bài hát, giọng mạnh không cần micro vẫn làm những cụ lãng tai tỉnh ngủ. Đã từng hợp tác nồng nhiệt với nhiều cựu animarteurs nhưng Raymonde là ca sĩ độc nhất không thể làm nên cơm cháo. Đợi thứ tư giờ nhảm nháp bánh ngọt, tôi rủ ca sĩ Raymonde và chục cụ bà đồng ca, dụ khị mấy cụ ông hát rống theo. Khoảng 15 phút sau nhóm cụ ông chán ca hát trở lại nhập sòng, nhóm cụ bà vẫn tiếp tục say sưa ngân nga. Một cụ ông quạu quọ: *“hát hông gì ổn*

khoang tin tức con cháu. Tỉnh thoảng liếc trộm qua bàn các cụ ông đánh bài, tâm hồn cụ bà phoi phới đường như được uống liều thuốc bổ.

Mỗi khi cụ bà nào vắng mặt, tôi lên phòng năn nỉ. Thông thường cụ lấy cốc nhức đầu mệt mỏi, tôi mở câu thần chú: *“Cụ không phải làm gì cả, chỉ cần cụ tới 5 phút cho các cụ kia vui. Để con diu cụ đi.”* Sau vài lần đồng ý, các cụ có thói quen trối buộc với nhóm và đóng đô từ 2 giờ đến 5 giờ chiều. Từ từ các cụ đòi sinh hoạt 3 lần một tuần. Trước nửa tháng chuẩn bị những ngày lễ lớn, trưa nào 20 cụ bà cũng xung phong có mặt.

Một lần nọ giờ ăn bánh ngọt, cụ bà

Yvonne cắt bánh vào túi áo. Tôi gặng hỏi, cụ trả lời để dành sáng mai điềm tâm vì cụ cần tiền mua áo mặc lễ Noël. Từ đó tôi canh chừng nhà bếp vắng người, chôm bánh phát thêm cho mỗi cụ. Máu kiếm hiệp của tôi sôi sùng sục, tưởng tượng mình đang đánh cướp xe tải lương thực của triều đình để phân phối cho dân nghèo.

Các cụ hoan hỉ lắm lét đầu điềm bánh như con nít và ngạc nhiên vì tôi không thủ cho tôi, tôi nói tôi cỡ đồ ngọt. Thật ra tôi không muốn mang tiếng ăn cắp vặt (thả mang tiếng cướp ngân hàng cho đáng!). Dù sao nếu chuyện đó bề tôi đỡ quê mặt, tôi có thể bào chữa tiền bánh là tiền đóng thuế của nhân dân thành phố, con cháu các cụ cũng có góp phần.

Vào ngày sinh hoạt, viện dưỡng lão *khu già gân* tràn đầy âm áp tiếng nói, tiếng cười. Một số *già sum* cũng được nhân viên đẩy xe lăn tới tham dự. Các cụ biết hát nhưng nhát gan không dám trình diễn một mình. Đám đông hát chung giúp các cụ dạn dĩ hát theo. Văn nghệ không cần dợt trước, phát copy, sau đó tôi và ca sĩ chính Raymonde cò mời.

Thiếu màn đơn ca, tôi hóa trang bà già và chọn một cụ ông lên sân khấu làm kếp. Kếp 91 tuổi tướng mạo phương phi ngồi bên cạnh cười cười, tôi hát bản tình ca cùng lúc xoa đầu trán hói, nựng cầm kếp lão. Khán giả cười lăn chiên thiếu điều văng hàm răng giả. Các cụ hí hứng được tôi may áo, hóa trang thành mọi da đò, tướng cướp, hoàng tử, công chúa Bạch Tuyết... Phòng tiếp tân phát phơ các bông giấy đủ màu sắc do chính các cụ vụng về cắt xén, trang hoàng vui tươi.

Dịp Fête des mères, giám đốc yêu cầu tôi tổ chức lễ mẹ, lễ bố và lễ ông bà nội ngoại chung một lần. Cụ *Jean lá lướt* tạm quên con bồ nhí y tá, cụ chơi bộ veste mới hấp tấp, sung sướng hãnh diện đóng vai chú rể, cặp tay cô dâu xinh đẹp thư ký Annie trong bộ áo cưới voan trắng thò con gái (mặc dù bị ông xã cụ nự). Tôi cột tóc nhông nhánh hai bên, miệng ngâm nùm vú đóng vai bé bé và chơi guitare classique bản “Ah vous dirais –je maman” (bản tú độc nhất!). Mắt lem nhem, các cụ cứ tưởng con gái tôi, đến khi nhận ra tôi các cụ cười thỏa thích.

Lần nọ tôi hóa trang nữ hải tặc và chọn cụ ông 75

tuổi làm kép. Cụ bị mổ 4 lần, mang nhiều thứ bệnh, da dẻ xanh xao vàng vọt. Nữ hải tặc vùng kiếm gỗ, ca bản nhạc tình lâm ly họa thêm màn choàng vai vuốt tóc người yêu. Đôi mắt cụ lơ lơ bỗng nhiên sáng ngời đắm đuối, cụ âu yếm tham lam ôm hôn nhiều lần lên cánh tay trần(mũi mĩm!) của nữ hải tặc, khán giả la ó cười ngả nghiêng. Xong bản nhạc, cụ thều

tạm ôm nhau đặt diu trong tiếng nhạc. Thường ngày các cụ đi đứng chậm chạp nhưng nhảy valse thì quay nhanh như chong chóng. Tôi xin chào thua, chỉ hơn được các cụ màn độc vũ “ngàn lẻ một đêm” lắc bụng mà tôi đã học được với người Á rập.

Một số nhân viên tòa thị chính, gia đình của các cụ giờ đây cũng ghiền tới xem văn nghệ. Vé cantine ngày sinh hoạt bán hết sớm, phải đặt chỗ trước. Vài ca sĩ bỏ

thào: “-Cám ơn người đẹp hải tặc đã cho ta sống lại những giây phút thần tiên tuổi trẻ. Dù chết ta cũng há dạ! ». Sáng hôm sau tôi bàng hoàng sững sốt nghe tin người tình của nữ hải tặc đã đi vào giấc ngủ ngàn thu.

Sinh hoạt giúp các cụ quên nỗi buồn tuổi lão. Những cụ trong ban văn nghệ cảm động rơm rớm nước mắt. Suốt cuộc đời lao động tầm thường không ai chú ý, bỗng nhiên những ngày gần đất xa trời được lên sân khấu biểu diễn trở tài ngâm thơ, đơn ca hoặc đồng ca, được thị trưởng bắt tay khen và con cháu hết lời ca ngợi. Tôi yêu cầu cô giám đốc đọc tên từng cụ trong ban thủ công và xin quý vị một tràng pháo tay cảm ơn. Chao ôi nét mặt các cụ ngây ngất niềm vui!

Sau màn văn nghệ là màn nhảy đầm sôi động. Chỉ có 5 kép còn gân cốt ban ơn mưa móc thay phiên mời đào cụ. Thiếu kép, các cụ bà chân căng ngựa ngáy đành

lão ngoại viện nghe tiếng tới xin tham gia. Tôi mừng rỡ được có thêm nhiều tiết mục thay đổi. Ca sĩ Raymonde bực bội vì tân ca sĩ Monique hăng tiết vịt đơn ca liên tiếp 3 bản, gây tình trạng một số khán giả chán chường lục tục bỏ ra về. Nếu tôi không nhanh tay giựt lại micro thì ca sĩ Monique dám chơi thêm bản thứ tư.

Tôi cẩn thận lập chương trình văn nghệ thay đổi tiết mục, in giấy phát cho từng bàn. Mỗi ca sĩ trình diễn không quá hai bài và cách khoảng nhau(cho đỡ chán). Sau khi chấm dứt là màn hát thả đàn hoặc nhảy đầm. Lo sợ khán giả bỏ về ngang xương, ca sĩ Raymonde đòi ưu tiên hát mở đầu. Sự xuất hiện của 4 cụ nữ, 3 cụ nam ca sĩ, một cụ nhạc sĩ chơi accordéon giúp chương trình văn nghệ thêm phong phú.

Trước khi in chương trình, tôi trình với cụ ca sĩ Raymonde cho phải phép, vì từ xưa nay cụ là người có công lớn trong ban văn nghệ. Ca sĩ rú lên hoảng hốt:

- Thôi chết rồi, Monique hát *Pot pourri*.

Tôi thần nhiên:

- Thì mỗi ca sĩ được hát hai bài.

Cụ Raymonde nhăn nhó:

- Mụ sẽ cù cưa mắt nửa tiếng.

Tôi ngơ ngác:

- Làm gì đến nửa tiếng!? Bản nhạc nào cũng không quá 5 phút. Con chưa từng nghe qua bài này. À, mà cái tên bài hát sao kỳ cục quá phải không cụ!?

Ca sĩ Raymonde cười buồn:

- A, *Thỏ* chỉ hiểu nghĩa đen(=cái hủ bị mốc). Nghĩa bóng của « *pot pourri* » là hát mỗi bài một đoạn. Chơi liên khúc 20 bài thì chết con người ta ! Mẹ Monique cáo già thật !

Vậy là tôi phải điện thoại hòa giải với cụ Monique :

- “Xin lỗi cụ, *pot pourri* không xác định thời gian mà chương trình văn nghệ có hạn, xin cụ đổi cho bài khác”.

Mỗi khi giới thiệu ca sĩ, tôi hay diễn :
« *Kính thưa quý vị, một giai nhân tuyệt sắc quê quán Bordeaux, có giọng ca thiên phú của loài chim quý. Danh ca Raymonde sẽ cống hiến quý vị bản tình ca bất hủ « L’hymne de l’amour » chào ơi vô cùng lâm ly bi đát. Báo đảm đàn ông đêm nay sẽ*

mềm yếu! Hôm nay chàng đặc biệt cống hiến với quý vị « Parlez –moi d’amour ». Xin toàn thể quý vị cho tràng pháo tay đón tiếp nam danh ca Henri».

Ca sĩ được giới thiệu gồ ghề rất khoái chí, nhưng sau vài lần nhảm chán khán giả cười hết nổi, tôi bàn giao màn giới thiệu cho ca sĩ Raymonde và nam ca sĩ ngoại viện Vincent. Giọng hát tầm thường nhưng dáng dấp to cao, cụ đại úy Vincent có máu quân đội phát tiết tinh hoa oai hùng, hấp dẫn lòng ngưỡng mộ của phái nữ tuổi xế chiều. Thình thoảng tôi bắt gặp ánh mắt dụ dỗ mời gọi của nữ ca sĩ Raymonde, nhưng tiếc thay cụ đại úy Vincent vô tâm chỉ khoái bận rộn với micro.

Sau buổi văn nghệ, các cụ *già gân* vui vẻ với công việc dán photos sinh hoạt trên vách tường hành lang. Khách tới thăm tò mò đứng xem, hoan hỉ nhận ra hình bố mẹ thân yêu. Các cụ tụ tập hãnh diện chiêm ngưỡng dung nhan *trắng tàn trên hè phố*. Một cụ yêu cầu tôi gỡ photo chẳng may cụ

Hoá trang người da đỏ

trần trọc mắt ngủ và đàn bà sẽ khóc thầm ướt gối. Kính xin toàn thể quý vị cho một tràng pháo tay. Đây, người đẹp Raymonde». Cụ bà Raymonde cười e lệ bước lên sân khấu.

« *Chàng là ai? Chàng là kẻ thù của nam giới vì đôi mắt trừ tình và nụ cười quyến rũ có một không hai của chàng đã và đang hớp hồn những trái tim phụ nữ cô đơn có mặt hôm nay, kể cả tôi(tiếng cười khúc khích từ khán giả). Chào ơi giọng hát của chàng làm thốn thức biết bao nhiêu người đàn bà*

đang há miệng ngáp, nhưng ba cụ kia cũng có mặt trong hình cực lực phản đối. Tôi phải hòa giải bằng cách trung cầu dân ý và hét lời vỗ về cụ (há miệng): “*Báo chí thời nay thường đăng photos những tài tử nổi danh nhắm mắt, vẹo mắt, gãi mắt, mắt mờ. Cụ há miệng người ta tưởng cụ đang hát. Chính sự tự nhiên làm cho bức hình sống động. Giá trị là ở chỗ đó! Hình nhe răng cười thì ai chả có, tầm thường quá! Phải không Annie?».* Cụ người giận. Annie lắc đầu cười hi hi.

Nhóm già gân tíu tíu ghi tên, nộp tiền nhờ tôi sang photos để tặng con cháu. Kê cả photos khán giả có công vỗ tay tán thưởng. Một số cụ lãng trí, gia đình « bị » nhận nhiều lần cũng tấm hình mà cụ đã gởi cho rồi.

Mỗi buổi sáng tôi thức dậy với tâm trạng phơi phới yêu đời. *Mình là người hữu ích và mình đang được trả nợ phần nào công ơn nước Pháp đã cứu mạng.* Tôi hăng say làm việc không biết mệt. Đến nay tôi đã biết hát được mấy chục bài của thể hệ các cụ. Nhiều đêm tôi trần trọc không ngủ chỉ vì suy nghĩ sáng tạo một chương trình văn nghệ mới lạ và lối trang trí độc đáo cho lần trình diễn tháng tới. Những thời gian được nghỉ phép khá lâu, tôi lại

nhưng bỗng nhiên xảy ra vấn đề trầm trọng. Các cụ than phiền một cụ ngoại viện khai mùi nước tiêu làm các cụ chóng mặt, dọa sẽ bỏ cuộc nếu không giải quyết. Tôi thử ngồi gần *cụ bốc mùi kém thơm tho* thì đúng là sự thật. Tôi báo cáo với cô giám đốc, cô thở dài: *“vấn đề tế nhị tôi không thể giải quyết!”* Tôi cầu cứu Annie, nàng cũng đầu hàng.

Tôi buồn bã than thầm: *“Vi đại sự quốc gia, ta đành phải hy sinh một chiến sĩ”*.

Khánh Thọ và kếp lão

da diết nhớ các cụ. Tôi lò dò tới viện dưỡng lão trước sự ngạc nhiên của nhân viên và cô giám đốc.

Ngày nọ tôi đưa ý kiến mở hội chợ, cô giám đốc vui vẻ tán thành. Dù sao nhờ tôi, cô được tiếng là người giám đốc đầu tiên thành công gây không khí sống động cho viện dưỡng lão. Nhóm các cụ bà làm thủ công nghe bàn sẽ mở hội chợ thì nhón nháo cả lên. Tôi trình bày quỹ bán hoa giấy và xô số sẽ làm tiệc ăn mừng, dĩ nhiên chỉ dành cho những người có công tham gia. Mặt mày các cụ tươi tỉnh. Quà xô số là những món đồ quỳn góp từ các cụ. Cái ly, cái đĩa, quỳn sách... Những cụ có tinh thần nào nức nở cửa phòng các cụ kia, quỳn góp đủ loại hằm bà lằng. Phần tôi được dịp tổng khứ vô số quà tạp nhạp của học trò cũ và các cụ tặng tôi dịp Noël (dĩ nhiên tôi cần thận gỏi kín đề phòng các cụ nhận diện).

Nhóm thủ công mỗi chiều hăng say làm việc

Mời cụ vào văn phòng riêng, tôi thân mật mở đầu:

- Từ ngày cụ tới đây tham gia, các cụ kia vui hẳn lên!

Cụ cười tươi cảm ơn.

Tôi hỏi quanh quẩn chuyện con cháu cụ một hồi và chăm chú nghe cụ kể lể. Trước khi vô đề, tôi vuốt:

- Các cụ ở đây mền cụ lắm! Con cũng rất thích làm việc với cụ. Hội chợ mà không có cụ giúp cho một tay thì không xong.

Nét mặt cụ bồi hồi cảm động.

Tôi lễ phép:

- Thưa cụ, con có chút vấn đề nhỏ xin thưa với cụ. Chuyện nhỏ thôi! Các cụ kia có chứng chóng mặt mỗi khi nghe mùi khai nước tiêu. Con

xin cụ chịu khó...σ...chịu khó rửa ráy trước khi vào sinh hoạt nhóm.

Mặt cụ ngưng ngưng bối rối. Giọng mắt bình tĩnh:

- Tôi có tắm rửa mỗi ngày, hôi sao được mà hôi!

Tôi vỗ vập khen:

- Vậy là cụ sạch sẽ lắm! Tắm rửa mỗi ngày làm sao hôi được! Nhưng có lẽ cụ vô ý mặc lại cái quần chưa giặt. Cụ thử đổi quần sạch xem sao. Tại cái quần dơ chớ không phải cụ ! Con biết cụ sạch sẽ.

Đồ tội cho cái quần của cụ và được khen sạch sẽ, cụ ngượng ngùng, nét mặt từ từ thư giãn. Cụ vui vẻ đồng ý:

- Đúng vậy, tại cái quần dơ! Lần tới tôi sẽ thay quần sạch.

Tôi nhắc nhỏ nhỏ:

- Dĩ nhiên sau khi tắm rửa cụ nhé!

Tiếp tục gia nhập nhóm thủ công, cụ hết bốc mùi khai và cụ còn chơi nổi xúc nước hoa. Than ôi khoảng hai tháng sau, độc khí chóng mặt của cụ tái xuất giang hồ! Các cụ kia cần nhân nhưng may mắn vẫn không bỏ phòng sinh hoạt.

Nhờ dán bích chương ngoài phố quảng cáo và thông báo qua radio, ngày hội chợ lô cuốn khá đông người, phần lớn gia đình các cụ tới tham dự. Giá tiền hoa giấy và vé xổ số chỉ 5F(chưa tới 1

ngoái, cụ bực bội chất vấn. Chối không được, tôi phân trần hồi tiếc đã vô ý gói lầm. Cụ lập tức trao tặng tôi cũng món quà đó và hớn hờ nói: *“May mà tui trúng lại được!”*.

Câu nói bắt hủ : *« Những gì không cho thì sẽ mất ! »*(phim Cité de la joie) càng ngày càng thấm thía. Một lần nọ tôi bận việc tới trễ. Vừa bước vào *khu già sum*, bất ngờ vang dội tràng pháo tay vui mừng chào đón tôi từ những bàn tay run rẩy yếu ớt của những người không cùng chủng tộc. Tôi lặng người bàng hoàng xúc động, chỉ biết nở nụ cười cảm ơn, che dấu những giọt lệ long lanh hạnh phúc của đứa con xa nhà tìm lại vòng tay ấm áp gia đình.

Cuối năm, cô giám đốc trao tặng tôi bằng tổng kết gởi lên tòa Thị Chính : *“Viện dưỡng lão của chúng ta lần đầu tiên được hợp tác với một animatrice có lòng nhiệt thành và khả năng, đã mang lại niềm yêu đời lạc quan cho các vị bô lão. Bác sĩ của viện xác nhận sự sinh hoạt cộng đồng đã giảm thiểu được 50% bệnh nhân so với những năm trước”*.

Nhắc đến bác sĩ, tôi nhớ chuyện một lần nọ tôi gặp ông phát thơ vừa đi vừa cười hihi. Ông mới vào phòng một *cụ già gân*. Căn phòng tối thui, cụ đang bệnh nằm vùi trên giường. Ông lên tiếng:

- Cụ ơi, xin cụ ký tên nhận thư bảo đảm.

euro) bán hết sạch. 15 phút xổ số một lần, giá rẻ nên các cụ mua nhiều hơn người ngoài, tíu tít vui sướng với những lô trúng khiêm nhường. Xui xẻo cho tôi, một cụ trúng nhằm món quà (có dấu hiệu nào đó đặc biệt!) mà chính cụ đã tặng tôi hồi năm

Bị lãng tai, nghe ba chớp ba nhoáng, cụ làm bầm:

- Cả ngày chỉ khám bệnh, uống thuốc, cặp nhiệt, chần quá!

Ông làm thỉnh lấy số và chuỗi vào tay cụ cây viết để cụ ký tên, không ngờ cụ cầm cây viết nhanh nhẹn nhét vào hậu môn.

Ông giám đốc trường cũ khai trương trường dạy nghề cho bọn trẻ bụi đời có nhã ý mời tôi hợp tác. Mặc dù lương dạy học cao hơn lương animatrice nhưng tôi quyết định ở lại với các cụ.

Than ôi, cuộc đời không êm ả như ý muốn! Sau hai năm hạnh phúc ở viện dưỡng lão, bất ngờ cô giám đốc trẻ tuổi bị chuyển nơi khác. Lần đầu tiên gặp mặt bà tân giám đốc, tôi linh cảm

Noel với nhóm già sụm

những chuyện không may. Trạc tuổi 50, mặt ngầu đao búa, đôi mắt tóa lửa Từ Hi điểm thêm nụ cười gằn nham hiểm làm tôi rờn rợn. Có lẽ cuộc đời tình ái lu mờ nên bản tính độc ác bẩm sinh của bà chiếu sáng ngời hơn chẳng! Thân hình phục phịch khoái diện áo vằn vện cạp beo, tôi và Annie đặt tên “*Beo Cái*”.

Ganh tị với sắc đẹp Annie, *Beo Cái* đòi văn phòng thư ký vào phòng giám đốc. Giám đốc dọn ra ngoài kiêm chức tiếp tân của thư ký. Tôi nói giỡn: “*Annie à, Beo Cái mánh mum dành tiếp tân chức vỗ Beo Đực*”. Từ ngày dưới ách thống trị của *Beo Cái*, thư ký Annie tinh thần suy nhược mất ăn mất ngủ.

Không hơn gì Annie, tôi cũng mất ngủ mất ăn. Ganh ghét với tình cảm thương yêu của những bô lão dành đặc biệt cho tôi, *Beo Cái* cố ý chơi tôi sát vắn. Cắt bớt ngân khoản sinh hoạt, kiểm chuyện cản trở chương trình văn nghệ, cấm dán

photos trên tường (lý do làm xấu tường). *Beo Cái* dọn vào ở hẳn trong viện, rình mò khắp nơi. Nhóm thủ công mất ăn bánh *chôm* cũng rầu rĩ. Hết hứng thú làm việc, tôi muốn từ giả viện dưỡng lão nhưng ngần ngại, vì tôi sẽ không được hưởng trợ cấp thất nghiệp nếu bỏ việc thiếu lý do chính đáng.

Sau 4 tháng nhậm chức, *Beo Cái* hách dịch ra lệnh tôi phải dùng 25% giờ chuẩn bị sinh hoạt vào việc chùi dọn vệ sinh phòng ăn (gặp ngày văn nghệ hơn cả trăm thực khách!). Sau trận đấu võ mồm kịch liệt với *Beo Cái*, tôi thật sự bị *dépression*, xin được giấy chứng nhận của bác sĩ gia đình: “*Tinh thần suy nhược trầm trọng, huyết áp cao hơn bình thường, miễn làm việc*”. Dĩ nhiên tôi hợp pháp lãnh tiền thất nghiệp.

Tôi đâm đơn lên tòa thị chính kiện *Beo Cái* nhưng không ai giải quyết. Qua Annie, tôi được biết *Beo Cái* leo thang nhờ mánh mung ủng hộ tài chánh cho đảng Xã Hội, cấp trên nhắm mắt làm ngơ là lẽ đương nhiên. Annie khuyên tôi bỏ cuộc, lý do tôi không có thể lực và hơn nữa tôi là người ngoại quốc.

Ấm ức ăn ngủ không yên, tôi kiên nhẫn gõ cửa những phe phái chính trị đối lập. Họ cố ý chơi đảng Xã Hội, sốt sắng gây ồn ào chuyện hồng hách của *Beo Cái*, có lợi cho họ trong kỳ bầu cử Thị trưởng vào năm tới. Annie hoan hi mật báo tin tức *Beo Cái* lãnh tới tấp những cú điện thoại, những thư khiển trách của phe đối nghịch cảnh cáo về tội

vi phạm luật lao động. Đồng thời *Beo Cái* bị đảng Xã Hội chê trách đã gây bất lợi đến uy tín của đảng ta.

Lần này đến phiên *Beo Cái* bị khủng bố tinh thần đến mất ăn mất ngủ(tuy nhiên có niềm an ủi xuống bớt được 5 kí lô mỡ!). Annie được rửa hận kè, sôi nổi kể trong buổi họp khẩn cấp với toàn thể nhân viên viện dưỡng lão, *Beo Cái* phân trần vấn đề lạm dụng quyền hành:

- Hồi trước tôi sai một bà Việt nam quét dọn chùi cầu tiêu nhưng bà vui vẻ chấp nhận. Sao con *animatrice* này dữ dằn quá chừng quá đỗi!

Một nhân viên trả lời:

- Có lẽ vì người không dữ dằn đó ở Việt nam vốn làm nghề quét dọn.

Thời gian qua với nhiều thay đổi... Thị trường cũ vắng chực, *Beo Cái* về vườn. Thư ký Annie chuyển chỗ khác. Ca sĩ Raymonde dọn tỉnh xa. *Cụ lá lốt* và phần lớn những cụ trong ban sinh hoạt qua *khu già sum*, một số đã vĩnh biệt trần gian.

Sáng hôm nay nghe radio phát thanh bản nhạc tôi thường trình diễn "*J'ai deux amours, mon pays et Paris* »(Tôi có hai mối tình, quê hương tôi và

Paris), lòng tôi nao nao xúc cảm. Tôi bỗng nhớ không khí sinh hoạt sống động ở viện dưỡng lão, nhớ tràng pháo tay run rẩy đặc biệt chào mừng sự hiện diện của tôi, nhớ những đôi mắt đỏ hoe của các cụ ngày ôm hôn tôi từ già. Mắt tôi nhòa lệ dĩ vãng.

Cuộc sống của tôi từ bao nhiêu năm qua như con thuyền chao đảo trên đại dương. Những con sóng dâng cay vật tôi như tử nhưng có những con sóng dịu dàng trao tặng tâm hồn tôi phong phú một tài sản bao la tình người, ý chí phấn đấu và niềm tin mãnh liệt. Một niềm tin làm đẹp cuộc đời mà những con *sóng ngọt* không ngừng vỗ về đưa đẩy tôi vào bờ bến lạc quan.

Khánh Thọ - France 2008

Tranh Khánh Thọ

tình huế

*Tháng năm trở về Huế cũ
Vẫn cây phượng già rũ bóng bên sông
Vẫn nhịp. cầu cong đứng chờ trong nắng
Và hoàng thành vẫn dáng cũ rêu phong
Mấy chục năm Huế có chờ mong
Mà sao dòng sông vẫn lặng lẽ im vắng
Có còn không người em áo trắng
Áo lụa là nghiêng nón lá qua sông*

Ngày trở về dù tóc gió ngàn phương
Vẫn còn thương những con đường đến lớp
Nhớ giảng đường khua tiếng guốc của em
Nhớ một thời còn mặc áo sinh viên
Nhớ những quán cà phê thân quen bên đường phố
Những ngày mưa gió
Hai đứa che chung chỉ một chiếc dù
Có những đêm không ngủ
Tiếng guitar bập bùng em cất tiếng hát xa xôi
Cư xá Nam Giao ngày nào em tới
Tà áo em bay vờn nắng gió mây trời
Huế đêm chia tay
Ngày mai lên đường nhập ngũ
Em khóc trong lòng buồn như lá thu rơi
Huế ngày nào rồi hết tương lai
Khi trở về hai bàn tay trắng
Em vẫn thương ta dù biết rằng tương lai lặn đần
Ôi người con gái Huế đẹp ở tâm lòng
Như Huế qua bao thăng trầm lịch sử
Vẫn đứng chờ với dáng núi bên sông
Bây giờ ta trở về Huế có chờ mong
Như tình em ngàn năm anh giữ mãi

Nguyễn Phi Hoàn

một thời để nhớ

Sơn Con

Tóc đã bạc trắng, hấn ngời viết lại những kỷ niệm đáng yêu của một thời Phan Thanh Giản

Cái ta cái tốt,

Thiên hạ kể quá nhiều về cái quá khứ nhiệm màu của chính mình, đầy viên mãn và đặc ý nên chả còn là 1 món ăn tinh thần hấp dẫn nữa.

Còn cái xấu cái sai? Kỷ niệm thì chỉ có buồn hoặc vui, làm gì có xấu sai ?

Đã ai dám khơi quật cái đồng tro tàn “xấu sai không giống ai” của mình ?

Hàn Tín tự mình đã không nhắc chuyện “luôn tròn” thườ hàn vi, nhưng bản đạo. Những mẩu chuyện ngày tháng còn cấp sách, trong khuôn viên trường PTG,

Cô bạn viết nhật ký ... gọi là tuổi của hoa mộng, của bài thơ diễm tình. Quá đời của bản đạo lại là khác, những mẩu chuyện nhỏ, tự nó đã có một giá trị vô vàn, như là vụn ngàn chất liệu dễ thương dễ ghét “ru tình ru đời trong con lửa hạ “.

Thôi thì một lần, đêm nay đào xới tâm tư, nhớ lại để

tổng khứ hết ra ...

Như là một lời kinh thoát tục chuộc tội, cũng có thể là một ăn năn buộc ràng không dứt ở tuổi xế chiều của kẻ đã lạc mất chân trời, tận cuối đường Lê Thánh Tôn. Hy vọng con cháu đóng thành tập, giữ lại như là một di sản.

Đủ thứ tội lỗi đã đeo đuổi bản đạo.

Năm qua tháng tới ngày lên, một lần nghĩ đến là một lần ... tự mãn, ăn năn, sám hối.

*Phim thế sự rõ mờ, ôi quá chóng
Cả cuộc đời như giấc mộng giữa tàn canh
Nâng máy ảnh, mắt nghiêng nhìn tay bấm
Tay quay nốt cuốn phim đời di vãng*

**** Ngày đầu nhập môn !!!**

Cha nghiệp lính, nên tiểu tử và gia đình, suốt đời phải khăn gói lang thang theo cha hành hiệp khắp 1/2 dãy sơn hà chữ S. Cuối thu 1961, nhập trường PTG, lớp nhất của thầy Phô. Vào lớp muộn, tiểu tử phải gọi tất cả là sư huynh tỷ, dù tiểu tử có một thân hình như Vọi của Khái Hưng. Da ngăm đen, chân đeo còng (dân Saigon ra mà), mặt mũi cũng khô ngô, tính tình cởi mở hào hiệp, nên

Gặp lại Nguyễn văn Đức sau gần 40 năm tại Đại Hội lần 3

tiểu tử kiếm bạn không mấy khó khăn. Cuối cùng, sau nhiều màn thanh lọc, tiểu tử chỉ giữ lại những nhân vật có tên tuổi máu mặt, dù là của cha mẹ. Trai có Gia Lợi (điệt nhi chủ trường), TC Thọ (đồ tử thầy Phô), NV Đức (con thầy Lượng), chú Tám lo (em họ thầy Trị), nữ thì có Minh Nguyệt (công chúa chủ trường), Trung Thu (ái nữ cô Tuyết Anh), Hoàng Vân (nhị tiểu thơ thầy Thông).

Tuổi nhỏ tiểu tử đã lém lỉnh, thông thạo tài vật của Tôn Ngộ Không, thành thủ tới nhà thằng Thọ (góc đường Tự Đức/Quang Trung), cứ y như là đã ở trên nóc nhà để thưởng thức những trái ổi sẽ xinh xắn ngon ngọt. Nhà thằng Đức, (góc Tự Đức/Nguyễn thị Giang) tiểu tử lại trở nghề Thánh Thủ bỏ túi trái xá lị, sau khi đã dè dặt nhìn qua cây lựu nhà Hoàng Vân. Cả bọn chỉ dám lên nhìn thôi vì tỷ HVân ngày đó rất dữ, cứ y như là nữ kiệt Thị Giang, thượng cẳng tay hạ cẳng chân, không khác chi là nam nhi khí trượng anh tài. Lợi thông minh hoạt bát, biết tiểu tử để ý cây táo tàu nhà nó. Sở thằng bé học phép Tiểu Long Nữ, dùng phù pháp mang bầy quạ đầu đen đến, nên mỗi mùa táo, ngày ngày đi học, nó tặng không tiểu tử cả năm sáu quả, như là ngầm điếm huyết “đừng phá”. Tiểu tử đành ú ớ, ngẩn ngơ “thôi thì cũng xong” cho đẹp lòng bạn.

***** Đại náo hồ Minh Nguyệt !!!**

Mỗi buổi tan trường, cả bọn thật lẹ như những con sóc nhỏ, kéo qua nhà M Nguyệt. Khi cánh cửa sắt đóng lại, là lúc đủ trò con nít cò cò nhảy dây, trốn tìm bịt mắt, thiên đàng địa ngục... Thằng bé thích nhất là chọc phá những con cá Tây Tạng trong hồ cá Phi trước nhà. Những chú cá thật to, trợn mắt phồng mang rất dữ, đã 1 lần nhảy khỏi mặt nước, cắn thật đau vào ngón tay thằng bé, làm MNguyệt xuyết xoa, lí nhí “xin lỗi”, đền cho thằng bé cặp cá thân tiên.

Lần đó, thằng bé nhận bồi thường nhưng trong lòng đã muốn nổi giận, hoá phép làm mưa, cho cá trào ra khỏi hồ chết khô. Nhưng đó chỉ là ý nghĩ của thằng bé lớp nhất, làm gì có thể chuyển động trời đất như đấng vô hình trên cao. Ý định phải trả thù, bắt chú cá Tai Tượng phơi nắng cho bở ghét.

Ngày kế tiếp, dẫu bánh mì trong cặp. Tan học thằng bé theo về nhưng không tham dự trò chơi, len lén ra hồ. Thả vôi miếng bánh mì cùng lúc tay kia, sẵn sàng với cây thước kẻ. Bầy cá bu lại, có cả chú Tai Tượng khổng lồ. Không đắn đo, thằng bé đưa cây thước xuống nước, chú cá nhảy lên tấp, thằng bé vận dụng nhất dương chỉ, thọt lẹ và sâu vào bụng con cá, rồi đưa cao. Con cá vùng vẫy, sợ sẩy, thằng bé ném cả cá, thước qua hàng rào cao và nghe tiếng “ái da” của ai đó Chạy lẹ vào

nhập bọn, thi đụng phải anh Dũng (thâu ngân viên), lúc này đã đẩy cửa bước vào, tay che đầu tay cầm con cá, miệng la lớn “đứa nào?”. Tiện tay, anh đưa 1 cái rờ ve, làm thằng bé té nhủi, con cá trong tay anh cũng rơi xuống đất. Thằng bé toá hóa, đứng dậy, nhìn chú cá TTượng thật bực, giấy chét trên cạn ... lòng thấy hả hê. Cuối cùng anh bắt thằng bé mang cá thả lại vào hồ, ầm ức bỏ đi. Lúc này cả bọn cùng đã kéo ra, trợn mắt nhìn làm thằng bé thộn mặt. Thần thái mất hết, lầm lũi trở vào nhà xe, lấy cặp sách ... đi về. Từ đó, MNguyệt trực xuất thằng bé khỏi băng hội. Cô ta học xong lớp đệ lục là đã vào Saigon.

*** Yêu em lắm lỡ !!!

“Nụ hôn tình đầu”, nếu có cũng chỉ là trong giấc mơ của cậu bé 10 tuổi.

Nhiễm tính người nam nên phong túng thả cửa, ngay cả tâm hồn bạn non bé của mình. Chẳng biết có thể gọi là yêu hay không, nhưng mỗi lần gặp “nàng” là cu cậu cứ ngẩn ngơ, mắt hờn. Ôi chao, cặp mắt ... to lắm. Đôi mắt không đeo kính thủy tinh, nếu ngày đó cậu bé biết làm thơ, chắc hẳn đã ca tụng cái đôi mắt có màu xanh đồng ruộng, có đủ trời thương yêu kia. Và cặp mắt kia, cộng thêm cái chu môi, cứ nguýt nhìn đe dọa cu cậu hoài thôi.

Nhà “nàng” cứ như nhà ông Vincent ở Montreal trong Cour de Francais mà cô Tuyết Anh dạy. Ai cũng khen đẹp, xinh xắn, nhưng cu cậu đến nhà là chỉ để đùa và được gần “cô chú nhỏ”. Mỗi lần chơi trò trốn tìm, người đầu tiên cu cậu bắt gặp, nhất định phải là “nàng”. “Nàng” khóc hờn khóc

giận, cậu bé có chịu tha đâu. “Nàng” phát cáu, chỉ thẳng ngón tay như muốn xoáy sâu vào tận trái tim cậu bé “đáng ghét”... Lên Đệ Tam “nàng” chuyển trường qua Pct... Tường chừng đã quên cái hoạt cảnh học trò, nhưng không ... Tâm hồn vốn dĩ đã mang lại thêm 1 lần ... háo hức. Hôm ở trường sĩ quan Nha Trang, tên đàn em chạy vào :

-Niên trưởng có thân nhân vào thăm.

-Ai ?

-Không nói tên, chỉ bảo là từ đại học kinh doanh Dalat xuống.

Ngại ngừng chi thế nhi ? Tên sinh viên chạy ra phòng khánh tiết ...

*Ôi chao, đôi mắt ... u sầu
Về đây, ngự trị tâm hồn đờn đau
Làm sao quên được duyên đầu ?
Làm sao để hết u sầu hờ em ?*

*** Thú dành bàn !!!

Ngày tháng trung học là những ngày tiêu tử mê miệt với cái thú dành bàn. Ý định phải ngồi được đầu bàn mỗi buổi sáng. Cái tật cố hữu này đã gây cho tiêu tử không biết bao là phiền phức. Có bữa bị tụi bạn đánh cho chảy máu cam, nhất là tên Ngach, biệt danh “tháng 11”, ngày đó rất dữ dằn, ý mình có võ Đại Hàn ... thử tay chân không biết chán lên thân hình 35 kilo của tiêu tử. Ngày mai tiêu tử lại không chừa bỏ cái tật “lấp lũng” của mình.

Làm sao tìm lại cái hạnh phúc đó nhi ? vì tiêu tử đã bỏ trường mà đi.

Ngày đó bà mẹ đã la vì tụi nó đánh sưng mắt. Cậu bé đã nhỏ nhẹ thưa mẹ

-Mẹ ạ, thú dành bàn với con như là đam mê của 1 con số, 1 cái tật cố cựu như điều kiện ất có và đủ, làm sao con chừa bỏ ?

Mẹ đã không la ngày đó nữa, vuốt tóc tiêu tử và ... rơi lệ.

Những lần khác, trên vai áo lynch, mẹ nhìn, cũng buồn, thật buồn khe bảo

-Hạnh phúc dành bàn sao con không giữ ?

-Thưa mẹ, nó đã tung cánh bay, ngay sau hôm con bỏ trường.

Mẹ rơi lệ, không nói lần ấy. Đợi mãi sau này, hôm mẹ vào thăm ở quân y viện Chu Lai cùng

“người tình nhỏ”, mẹ đã ghen ngào
-Phải chi ngày ấy mẹ đừng la con ... cái tôi dành bàn
-Chi thế mẹ. VũLan dự vào
- Để Sơn nó còn đam mê và cũng chưa phải bỏ trường
-Lớn thì phải khác chứ mẹ
-Khác nhiều lắm con ạ. Bây giờ họ không đánh con “sung mặt u đầu”
nữa, để mẹ còn có dịp thoa dầu, xuyết xoa... Chi có tang thương, chết
chóc.

*** Nước Miếng Chương !!!

Lên đệ ngũ, cũng là năm trai gái nhập chung. TiểuSinh chuyển tiếp vào ngũ 2, ở đó có đủ... từ KimVân, VinhHòa, NgọcQuý, Đan, Thương, DiệuLiên, MinhLiên, Quy, Hồng, TNT Mai, DT Phi... Tiếng là đã Đệ Ngũ nhưng đã hơn hai năm nay Tiểu Sinh ăn phải “đồ dơ, thuốc lú” gì đó, nên con người chậm lớn đi, thân thể dừng lại hẳn ở chiều cao 1.42”. Nhỏ con, thông minh, linh hoạt nên được các cậu săn sóc tận tình, và các cô thì yêu thương ra mặt, gọi là “bé con đi làm lớp học” hay “hạt tiêu” gì đó, mặc tình các anh chi sai vặt. Các anh thì nhờ làm “cánh nhận đưa tình” hoặc “giấy bút hẹn hò”. Các tỷ thì sai vặt đủ thứ, nào mua me ngào, chằm ruột, chép bài trả sách, escort các nàng kiêu dung đăng phố thị sau buổi tan trường Ôi, thật là gian nan trăm bề, dù là dương đông kích tây để chu toàn mọi việc của bề trên, nhưng chắc chắn là phải có sự thiếu sót, chậm trễ. Kết quả là những cái nheo tai, cùi chõ của họ làm TiểuSinh thỉnh thoảng phát khùng. Đánh không lại thì dùng mưu. TiểuSinh âm thầm tìm NgũĐộcGiáo để luyện môn võ công “nước miếng chương”. TiểuSinh dùng dè huề, cả trai lẫn gái, già trẻ không tha. Hề phạt ý, TiểuSinh cứ một hai, thậm nước miếng vào ngón tay và búng ra. Được cái ruột gan của TiểuSinh chưa nhuốm bụi đời, nên nước miếng vẫn còn thơm mùi sữa của trẻ lên 3, thế nên các anh chi đã một lần bị nước miếng bắn trúng người, vẫn cứ tình nguyện tiếp nhận lần kế tiếp “vô thường vô phạt”. Cứ thế “võ lâm nổi sóng” không ngừng, tên tuổi TiểuSinh nổi danh cả trường, bị thầy Ý (ngày ấy là TGThi) gọi lên văn phòng, đét vào đít cả những 20 roi. Môn võ công cũng thất truyền từ đó, sau 2 năm đạo náo sân trường.

*** Tắm sông

Cứ như là bản nhạc Tâm sự người lính của Nhật Trường. Trong lớp đủ cả Oanh Yên hay Liên, Hồng Thương Mai Diễm Nhưng nổi bật nhất vẫn là cặp bài trùng KimVân NgọcQuý (Quý Hibou). Có những tên bạn, nhà ở tận mãi PhướcTrường, Hòa Mỹ. Trưa ở lại, ăn cơm quán cơm học sinh cạnh hội Việt Mỹ, gần nhà của Ngốc tử. Ăn xong thì đánh ping pong. Những buổi trưa hè nóng oi ức, Ngốc tử vẫn nhập đàn với đám bạn này ... tắm sông, trước tòa thị chính. Tụi nó đã lớn, tắm với quần lót, nhưng Ngốc tử thì nhất định ... phải như . Lội xuống nước là 1 hai ... cởi quần, nhét vôi quần áo vào những ống pipe (dùng để hút bùn thông lòng sông). Cuộc đời bình lặng tưởng cứ trôi qua êm ả như tâm hồn trong trắng của Ngốc tử, nhưng không ... cây muồn lạng gió chẳng chịu ngừng ... ngày đó đã đến. Tắm xong, mò

đến ống pipe để tìm quần áo cho kịp giờ học. Vô ích, quần áo không cánh mà bay, Ngọc tử lội nước tìm quanh trong vô vọng, nước mắt muốn chảy ra. Tiếng cười khúc khích của đám bạn trên bờ văng

lại, nhưng là những nụ cười mãn nguyện, rạng rỡ của các nàng kiều cùng lớp, nhất là Kim Vân Ngọc Quý tay đưa cao quần đóng quần áo của Ngọc tử “đây nè”. Mẫu tự thật dễ thương nhưng lúc này như 2 cái đinh không thương tiếc, đóng thật sâu trong tâm khảm đầy ai oán của Ngọc tử.

Nửa thân trên nước, phải có quyết định dứt khoát. Quyết định nào cũng ... đau khổ, tàn nhẫn. Ngọc tử nhất định sẽ bước lên với hai tay che lấy mặt để chia đều hương hoa cho trời cho đất. Đọc được ý định của Ngọc tử, thế là các nàng vớt vội quần áo xuống đất, quay mặt, lên xe, đập thật lẹ, biến mất như những nàng tiên không có thật ở vườn địa đàng. Vào lớp, mắc cỡ hết chỗ chê, cúi đầu chăm học cả tuần lễ, đã thế NQuý còn lớn tiếng hỏi “thế nào, của mi?”. Sau này với ngày tháng Chu Lai, Ngọc tử trở lại phố Đà với chức quan 1 tàu thủy, cố

gắng làm quen với em gái của NQuý thì được Quý hù dọa “Em tau còn nhỏ, đừng có đùa giỡn, tha cho hần đi. Mi mà không nghe, tau sẽ kể về chuyện tắm sông của mi...”

-Sơn ăn thiệt mà.

Nghe làm sao được, khi mà con tim của Đại quan bắt đầu thổn thức, ngay cả bằng tên trước ngực, Đại quan cũng đã lớt nhung trải thảm đổi thành thanh âm của 1 địa phương. Cuối cùng phải nghe lời tên bạn, Thành (cũng là em NQuý), hần từ mặt trận về ... ca bài “lãng quên mùa hạ”. Quên nàng tiên bé nhỏ có thật như quên 1 chiếc cầu gãy đồ Quế Sơn.

Thời gian, đánh dấu cho 1 khoảng khắc nào đó đậm ám củ con tim, làm chứng cho cả phút giây tim hồng giá lạnh. Đại quan vẫn thích nghĩ đến ngày nhỏ để được khóc 1 mình, để linh hồn và ý nghĩ... hãy đi vào trong những ngăn tim ngoan ngoãn, 1 cách diu dàng. Ở tuổi này, Đại quan thêm muôn 1 đời sống trầm lặng, để được ngủ thật bình yên trong không gian trầm lặng đó.

Con tim Đại quan được thềm thổn thức. Để chi vậy ?

Để được nhớ thật ngoan ngoãn và để được tiếc nuối sâu xa thưở còn cắp sách.

Nhất quỷ nhì ma thứ ba là học trò.

Sơn Con

phụ nữ Việt nam

dưới thời phong kiến

Giáo Sư Nguyễn Văn Xuân

Ta thử xét xem hai hạng người địa vị hoàn toàn khác nhau trong xã hội phong kiến khi phải đứng trước pháp luật .

Trước hết nói về hạng trên , tức là hạng con nhà giàu sang phong lưu , có học thức . Ở Việt Nam nói đến thơ Đường dưới ngón tay tài hoa của nữ sĩ người ta thường hay nhắc tới ba nhân vật tài danh đã từng dùng ngọn bút lông với chuyên ngữ chữ Hán khiến phái mày râu phải kính phục là nữ sĩ Lam Anh ở Quảng Nam ,

nữ sĩ Hồ Xuân Hương ở Bắc . Lam Anh con ông Phạm Hữu Kính đã từng làm cai bạ tức là chức vụ bậc nhất về cai trị ở Quảng Nam vào giữa thế kỷ XVIII . Lam Anh cực kỳ thông minh , hay làm thơ và đã đặt cho mình cái hiệu “ngâm sĩ” nghĩa là mê thơ . Cha nàng cho đón ông Nguyễn Dưỡng Hiệu (cũng có nơi gọi là Hạo) về để dạy cho con gái . Nguyễn Dưỡng Hiệu là một bậc tài anh , thơ ông được thời bấy giờ rất ca tụng . Lê Quý Đôn cũng có nhắc tới ông một cách trân trọng và trích in một bài thơ của ông trong tác phẩm Phủ Biên Tạp Lục nổi tiếng . Nguyễn hữu Kính thường đi kinh lý ở xa nên hai nhà thơ vẫn thường họa thơ của nhau rồi tình thi ca dẫn đến ái tình vụng trộm . Khi Nguyễn Hữu Kính về nhà , biết được chuyện này đã dùng dùng nổi giận . Ở địa vị Chúa trên trông xuống , người ta trông vào thuộc gia đình phải làm gương cha mẹ dân (dân chi phụ mẫu) .

Mà con cái làm việc tội tệ đến thế thì ông không thể nào không có hành động khác nghiệt đối với con. Ông đã cho đóng một cái bè tre đưa ra sông lớn (sông Cái) ở gần dinh trấn rồi đặt con lên bè để cho trôi theo dòng nước. Con ông và cả gia đình ông đều quỳ lạy van xin kêu nài nhưng ông vẫn quyết tâm thực hiện bài học lớn của quan phụ mẫu lớn để làm gương cho đời soi chung . Khi cô con gái yếu đuối đào tơ chỉ có tài làm thơ chớ không có tài chông chọi với giòng nước dũng mãnh trên sông Sài Giang và chắc là kết cuộc vô cùng thảm hại thì các quan lớn trong dinh trấn đã kịp thời kéo ra và tiếp tục van xin người cha tha mạng cho đưa con tội nghiệp, dân chúng cũng dùng dùng kéo tới để yêu cầu , cuối cùng nể lời của mọi người ông đã tha cho con cho đưa về nhà .

Cũng cần biết thêm sau đó ông gã Phạm thị Lam Anh và cho hai người lấy nhau . Hai nhân vật bây giờ mặc sức múa bút bên nhau và sáng

tác nên tập “ Chiến Cổ Đường” lừng lẫy một thời . Theo truyền thống Quảng nam hay cãi nên trong tập Đại Nam Liệt Truyện Tiền Biên (do Phạm Việt Tuyền biên soạn trong “ Văn học miền Nam”) có ghi “ Trong tập toàn những câu bắt bẻ cổ nhân ! Nhất là lời thơ Lam Anh thì lại nhiều cổ kính . Tỉ như vịnh Khuất Nguyên có hai câu rằng : “ *Cơ phẫn khí thành thiên khả vấn , Độc tinh (tinh) nhân khứ quốc cơ không*” (Nghĩa là khối hận kết riêng trời thử hỏi , một người tinh vắng nước hầu quang) . Hai câu này được truyền tụng và cho là hay nhất ! Trong quốc gia của Khuất Nguyên thời ấy ai cũng mê muội, riêng Khuất Nguyên là người tinh táo duy nhất có những hành động hoặc đề nghị thực sự ích nước lợi nhà thì ông bị đối xử một cách tàn tệ phải tự tử ở sông Mịch La . Khi ông chết rồi thì cả nước hầu như trống rỗng .

Để kết thúc phần người đàn bà lừng lẫy này mà chúng ta cần phải biết là sau đó bà được sung chức nữ học sĩ của Chúa Định Vương (chú ruột vua Gia Long) . Thơ của bà truyền sang đến Trung Quốc được ca tụng tiếc rằng bà không lưu lại bài thơ Nôm nào .

Đó là nói về cấp trên , còn ở cấp dưới tôi nhắc mấy ví dụ để cho thấy số phận phụ nữ bình thường thời ấy ra sao . Trước hết chúng ta cùng thử đọc lại 4 câu ca dao này :

*Trách lòng quan huyện Hà Đông
Xứ vị tình chồng hai bảy mươi ba
Không nghe tan cửa hại nhà
Nghe thời hai bảy mươi ba cực lòng .*

Cửu chương hai nhân cho bảy thi đưa con nít mới học cũng đã có thể biết mười bốn. Thế mà vị cha mẹ dân này chỉ vì mối tình riêng giữa ông và người chồng , trước công đường , trước mặt đông đảo nhân dân nó không phải mười bốn mà chính là mười ba. Người ta đã có những cách giải thích khác nhau về sự kiện hy hữu này nhưng mục đích cũng chỉ để trình bày tình hình kiện tụng , pháp luật đối với công chúng và đặc biệt với phụ nữ của một chế độ bất nhân, bất nghĩa . Nó cũng có cách diễn hình cho những vụ kiện khác mà bọn tham quan , ô lại đã thắng thường bẻ cong quản bút để trắng trợn đưa người ngay phải tất thắng vào con đường tất thua có thể tan cửa nát nhà như không.

Phải nói thời trước phụ nữ không được luật lệ bảo vệ một cách tích cực . Khốn khổ nhất là những người đàn bà góa chồng mà lại giàu có lớn . Từ lý hương đến quan phủ huyện, quan tỉnh đều chăm chăm vào các bà này. Nếu không có nhan sắc thì may ra khỏi phải đem thân làm trò vui cho các thế lực ở trên . Các thế lực này đều biết quyền hạn họ tới đâu khi luôn luôn nhớ những đồng vàng, bạc , tiền chuỗi , tiền râu còn khóa kín trong các tủ , các rương của họ . Họ sẽ có trăm cách để đày đọa người góa phụ không được pháp luật che chở . Vợ tuồng thị Hén mà nay thỉnh thoảng vẫn còn công diễn là để vì người đàn bà lỡ có nhan sắc mà lại bị các cấp trên để ý , hăm hăm chiếm cứ cho được nhan sắc của nàng. Kết cuộc của vợ tuồng là Thị Hén đã cho hội ngộ một cách đầy khinh thị các thế lực ấy một cách nhục nhã ở một nơi mà họ phải nhớ suốt đời kể cả thầy lại, quan huyện ...

Đàn bà góa ở thôn quê nơi pháp luật nằm trong tay những ông cai (cai tổng) ông xã (lý trưởng) , ông trùm . Những nhân vật này đã dùng thế lực để buộc người đàn bà góa không phương tiện chống đỡ phải lợi dụng thân xác mình tránh né những đòi hỏi của bọn quý dâm dục để bảo vệ tài sản, con cái . Dầu “ Chũr trình còn một chút này” để thờ người chồng quá vãng họ cũng đành cắn răng đứt đoạn .

Nguyễn Văn Xuân

Trả cho em,
những đêm dài thao thức
Những trang thư mang áo trắng học trò
Những nụ cười, ánh mắt em cho
Cùng kỷ niệm khung trời xa nơi đó

Trả cho em,
Con đường xưa bé nhỏ
Ta quen nhau giây phút thật tình cờ
Và những chiều hò hẹn lúc ban sơ
Mang vết tích của một tình yêu lâm lỡ

Trả lại anh,
cả những vòng khói thuốc
Anh cho em trong những lúc buồn vui
Dối hờn nào anh cũng nhẹ môi hôn
Trả lại anh , mong em thôi đừng hỏi

Trả cho em,
những gì anh đã nói
Nơi khung trời không có áng mây xanh
Đừng bao giờ buồn anh nữa nghe em
Đừng thương tiếc khi tình yêu đã mất

Gởi cho em,
những lời yêu chân thật
Và chuỗi ngày thăm thăm chờ mong
Vết tình yêu , muôn đời xin em giữ
Làm hành trang ,
giây phút cuối theo chồng.

chim biển

một lần thăm anh

Nguyễn Đức Lộ

Mai không biết quen anh chàng này từ lúc nào. Thường thường về chiều anh hay đến quán nhà Mai mua đồ và mượn sách. Sau ngày đi học, Mai về nhà coi cửa tiệm bán đồ tạp hóa và thuê sách cho ba mẹ. Không biết đây có phải là cái duyên mà anh chàng tên Hải này gặp mai để kết nghĩa vợ chồng? Hải gà quen biết mấy đứa em của Mai để tạo cơ duyên gặp mai. Hải chỉ biết đàn một bản nhạc, cứ đàn hát tới lui hoài một

bàn, mỗi lần thế mấy đứa em Mai cười trong bụng. Khi Hải ra về, đám em Mai bàn tới bàn lui về cái món đàn của Hải khiến chúng có một phen cười thỏa chí làm Mai không nín cười được.

Ba Mai thích đi câu cá, Hải cũng kè kè theo ba Mai đi câu cả ngày ngoài ruộng. Mai không rõ Hải mê câu hay tìm cách gần gũi gia đình Mai.

Rồi một ngày Hải nói lời từ giã gia đình Mai để lên đường nhập ngũ. Hải mong một chủ nhật nào đó Mai lên quân trường Quang Trung thăm Hải. Mai cứ cú rú trong nhà đâu biết Quang Trung là đâu nên nhờ ba Mai giúp lên gặp Hải. Tại đây anh chính thức nói lời yêu Mai.

cà phê tung tóe khắp nơi, Hải kéo Mai vào chỗ ẩn núp. Khói cát văng mịt mù. Hải vừa chạy, vừa la: pháo kích, pháo kích. Những chiến đĩnh đầu bên dòng kinh nổ máy tách rời bên, còi báo động dưới chiến đĩnh hú liên hồi. Mai khiếp vía run bần bật không thể nói nên lời. Ban ngày cũng bị địch pháo, ban đêm thì sao... Sau nửa giờ im lặng, Mai thấy mấy anh Bộ Binh xâm xì: Tụi nó pháo dỡ quá, trật lất... rồi họ nào Bộ Binh, nào Hải Quân kéo vào quán cà phê nói chuyện, ăn uống tiếp như không có chuyện gì vừa mới xảy ra. Chỉ có chị bán quán và Mai đang còn sợ hãi, mặt mày tái xanh. Kiểm, anh bạn cùng đơn vị với Hải nói:

- Chị đừng lo, Việt Cộng thấy chị tới chơi

Sau ngày ra trường quân đội, lần đầu tiên Mai đi Long Định, Mỹ Tho thăm Hải. Khi đến Long Định, Mai dò hỏi thấy nơi đây có Thiết Giáp, tàu chiến Hải Quân. Mai hỏi thăm mới biết chiến đĩnh hải đang hoạt động gần đây. Người lính truyền tin gọi Hải về, Mai nghe loáng thoáng. *“Charlie hotel, Charlie hotel, bà Victor của Charlie đến, có mang theo hai con cặp cặp. Thôi đừng tông teng nữa nhờ người khác đi, về gấp.”* Mai buồn cười, nói cái gì mà tông teng, cặp cặp, hotel, Charlie, Victor không hiểu cái gì ra cái gì. Sau này nhờ Hải giải thích mới rõ.

Nơi đây, như một cái chi khu hay bộ chỉ huy chiến thuật gì đó, đồn trú sát kinh Long Định gần cầu Long Định. Hải đưa Mai vào quán cà phê bụi đời trong căn cứ nói chuyện. Khi chị chủ nhà vừa mang cà phê ra tới bàn, Mai nghe hai tiếng đùng đùng dữ dội. Ly cà phê văng lên khỏi mặt bàn,

nhèn bắn hai phát chào mừng chị tới đây!

Trong lòng Mai vừa sợ, vừa nghe anh Kiểm đùa, cũng vờ mỉm cười cho họ vui chứ trong lòng đâu có thích chào mừng kiểu này, ghê quá. Mai tự hỏi mình không biết có yêu lắm anh chàng này không? Yêu Hải kiểu này chắc một ngày nào đó Hải rửa chân leo lên bàn thờ, Mai trước sau cũng trở thành mẹ góa con côi... Việt Cộng nó pháo cả ngày lẫn đêm, người yêu Mai có ngày lên bàn thờ là cái chắc không tránh đâu được. Lỡ né đạn được ngày này, ngày mai còn né được nữa không?

Hải chỉ Mai con kênh này hằng đêm anh theo chiến đĩnh đi sâu vào hàng chục cây số, chờ Bộ Binh, tuần tiểu đổ bộ. Rước Bộ Binh về... Mai thấy ghê quá, kinh lại nhỏ, hai bên bờ có nơi cây lá mịt mù làm sao tránh đạn của địch. Nhìn

chỗ nào Mai cũng thấy cái chết bao vây tứ phía Hải. Còn chàng lúc nào cũng thản nhiên cười đùa. Những người lính Mai không thấy ai ngồi ủ rũ, họ vui đùa nhơn nhơn, dù sự sống chết gần kề bên họ. Sự chết đến với họ không biết lúc nào.

Hải thấy Mai chưa hoàn hồn, đầu óc còn

Một cảnh hành quân trên sông

ngũ đầu đầu. Con sợ hãi, tiếng pháo kích, bụi mờ chưa mờ nhạt trong Mai. Chàng trấn an bằng cách chỉ cho Mai xem những chiến đình đơn vị chàng hành quân.

- Em coi ba chiếc đó là ba chiếc Tango, bên trên là sân đáp trực thăng, bên dưới chở được một thiết vận xa 113 hay vài tiểu đội Bộ Binh có trang bị vũ khí đạn dược. Bên phải là hai chiếc tàu phun nước (phòng thủy đình) dùng để phá mô đắp hai bên bờ sông làm chỗ che chở địch. Người đứng gần bị sức ép mạnh của nước có thể làm chết người.

- Còn kia là chiếc Mike, có gắn súng 105 ly đại pháo không giật, chỉ bắn trực xạ địch cũng tiêu ma.

- Những chiếc nọ là dàn Alfa, tiền phong đình. Tàu có trang bị hai pháo tháp. Mỗi pháo tháp có 8 dàn phóng hỏa tiễn, có M19 bắn dây, có đại liên 20 ly. Bên trên có gắn súng 50ly để xử dụng khi pháo tháp bị trở ngại kẹt đạn....

- Chiếc nữa là Monitor, bầm cò một cái

đạn 40ly có 4 viên đạn thay nhau nổ, một trái phá, một chỉ đường, một xuyên phá, một chạm nổ. Chiến đình nào cũng có dàn chống B40 của địch.

Hải nói và chỉ tàu này tàu kia thao thao bất tuyệt. Mai nghe Hải trả bài xong, nằng quên mất Hải đã nói gì có 20ly, 40ly....nghe chỉ cho mệt thôi. Mai chỉ biết Hải còn sống là đủ rồi. Mai nóng lòng mau mau về chứ không biết ngồi đây nữa có ăn thêm đạn pháo hay không. Biết đâu ngồi thêm nữa sẽ bị què giò, cụt tay....

Nhìn cảnh sinh hoạt của Hải nơi này, Mai thấy thương thương Hải nhiều hơn. Đứng lờ của chàng nói khi học ở quân trường : Mộng hải hồ giết chết cả đời trai !

Mai nhớ một lần xem lên trong cuốn sổ tay bỏ túi của Hải có bài thơ, mai chỉ nhớ vồn vẹn vài câu :

*Mày uống với tau thêm một ly
Ngày mai ra trận biết nói gì
Không biết tau mày ai đi trước
Còn món bài lận giấu làm chi*

*Mày uống với tau thêm một ly
Lon lá quan lính có sá gì
Ngày nay uống rượu ngày mai mất
Nhậu đi cho đã rồi phân ly*

*Mày uống với tau thêm một ly
Trước khi đi vào vùng hiểm nguy
Thấy quân bạt mạng đây đừng khi
Địch sợ chạy làng khỏi lo chi*

Sau khi từ giả mọi người ra về, Mai hỏi Hải:

- Mùa xuân anh cho em như thế này đây phải không ? Một lần thăm anh em tôn tới già.

Hải không trả lời, môi Hải chỉ mím mím cười, hàng râu trên môi Hải nhếch nhếch lay động. Chưa lúc nào Mai thấy Hải đáng ghét như lúc này.

nguyễn đức lý

Hình xưa và nỗi nhớ

(Tặng người em gái Phan Thanh Giản)

Thơ : Tôn Thất Phú Sĩ
Nhạc : Nguyễn Ngọc Điệp

$\text{♩} = 90$
Valse

Một hàng con gái ngồi trước hiên trường
Mắt biếc môi hồng trông thật dễ thương Nhìn
hình ta nhớ nhớ ơi là nhớ Áo trắng thơ
ngày xinh đẹp lạ thường Ngày xưa áo trắng thường
hay làm phách Nhìn người nửa mặt bộ dáng khinh
khinh Thướt tha bước vội vào trong lớp học
Tiếng guốc nghe dồn tim ta đập nhanh Tập
vở học trò em viết đây tên Tương tư trên

Chords: Dm, F, C, A7, Gm, Dm, F, A7, C, Dm, Gm, Bb, Dm, Gm

F Dm A7 C
 từng sợi tóc em mềm Buổi trưa anh trèo lên
 cây trứng cá Vui chọn quả hồng đem đến tặng
 em Kỷ niệm xưa đó còn nhớ không người
 F C Dm Gm
 Xao xuyên tâm hồn chưa trọn niềm vui Em
 F Gm Dm A7
 về có nhớ ghé thăm trường cũ Cho ta gửi
 C F Dm
 lại nụ hôn ngày nào

Hương tình nào cho em

Hương tình yêu phát ra từ mùi xưa ân ái
Da thịt nào ấm áp suốt cả đời tôi
Tình tuyệt đẹp khi còn ôm giấc mộng
Vì em hiển hiện về như dòng sông chảy vào trí nhớ
Và đẹp thật khi tình yêu kéo dài tận cùng năm tháng
Bởi chín mùi rồi chết liệm với thời gian
Hình hài đó, rời rã, thân xác khô tro tàn
Khi em chọn cho mình một cõi riêng tư thâm kín
Em ! môi hương còn vương vất
Mắt em là văn vật của tao đàn
Thân em tìm kiếm dải dàu
Để được thương yêu như ngày xưa chúng mình còn thân ái .

mộc thiêng

**ngang qua
trường
phan thanh giản**

Lan man kể chuyện đà nẵng

Phan mộng Hoàn

Là giáo sư trường Phan chu Trinh , chung đường và là láng giềng với Phan thanh Giản , cô giáo Hoàn đã đề cập tới PTG qua bài viết về Đà Nẵng : “ Phan thanh Giản, ngôi trường gồ ghề về chất lượng và số lượng ngang ngửa với Phan chu Trinh “ . Qua bài viết tác giả cũng đã lan man đưa chúng ta về thành phố trong chiều dài lịch sử của những thanh bình và biến động

Tôi không là giáo sư của trường Phan Thanh Giản, nhưng ngày xưa gần như hôm nào cũng đi ngang qua đó để đến dạy học ở trường láng giềng của họ, là trường Phan Châu Trinh. Lâu ngày ngôi trường Phan Thanh Giản vui vẻ, ấm cúng này trở nên thân quen với tôi. Nhân

đây, theo yêu cầu nộp bài của cô dâu PCT, nàng Thu Thủy cựu học sinh PTG, tôi xin phép kể chuyện lan man về quê hương yêu dấu thứ hai của mình- bởi Huế là quê hương đích thực.

Những hôm được đạp xe đạp một mình đến trường PCT thật là vui thú, cứ tưởng như mình đang là cô học trò nhỏ ngày xưa; đó là lúc

ông tài xế riêng của tôi, *Lão Hồ* KTĐN bận rộn việc công sở của anh, không có giờ đưa đón “mụ vợ” đi về. Gia đình nhỏ bé chúng tôi từ dạo gần sinh cu Bơ- Hồng Lĩnh dọn vào ở hẳn trong trường Áo Xanh, vì anh ấy đã chính thức nhận nhiệm vụ Hiệu Trưởng. Trước đó, thì ở lung tung, khi Chuồng Bò, khi ở Bãi đất trống của Ngã Tư cầu Trịnh Minh Thế, khi về Thanh Bồ Đức Lợi, ở đó thuê nhà dời dỗi vài ba lần; rồi lúc xây được cái tổ ấm bên hồ nước nhỏ, mé mé Nhà Nguyễn Thanh Bồ, gần Viện Dưỡng Lão. Khoảng thời gian này *Lão Hồ* của tôi đang còn làm ông Giám, i cha, không phải, là ông Giám học. Đầu thập niên 70, trường KTĐN có thật nhiều xe hơi “used car”. Người Mỹ sắp bỏ VN, nên xe pháo, máy móc kèn càng của họ chia gia tài lại cho Đà Nẵng, mà ưu tiên dành cho trường Áo Xanh sử dụng. Ngôi trường xinh đẹp họ đã giúp xây dựng đặc biệt theo chương trình viện trợ Mỹ. Do đó ma maison có “xe con” để lái chạy khắp nơi, kể cả việc thu xếp giờ cho bà xã quá giang tới PCT.

Đầu niên khóa 67-68, tôi không còn ở lại Huế để tung tăn làm sinh viên Văn khoa. Không còn làm tay cưa rơ có hạng, để đạp xe học tốc *lên về* Văn khoa- Đồng Khánh, bởi lúc ấy tôi là cô giáo trẻ măng ở ngôi trường một thuở làm nữ sinh của mình. Qua năm học mới này ở xứ Quảng, tôi được ông Giám học KTĐN xếp cho dạy Quốc Văn các lớp đệ nhị cấp ban Toán, sau khi tôi đã theo ý “chàng hieu hót cổ” lấy cho xong mảnh bằng Cử Nhân Giáo Khoa Việt Hán, đã bỏ dở dang khi lên xe hoa về “nhà chồng” (thực ra chỉ trở trọ một *Lão Hồ*, vì tất cả bà con ruột thịt của chàng đều ở tuốt bên kia vĩ tuyến 17 tí ngoài quê Nghệ An khốn khổ trăm bề, từ cái hồi đấu tố cải cách ruộng đất đã man, đã giết chết ông bà nhạc phụ của tôi, bị quy tội địa chủ).

Từ già Huế thơ mộng lần này, tôi bảo đảm hội đủ tiêu chuẩn “gỗ đầu tra” các ông học trò ngang bướng Áo Xanh. Tôi lại còn đa mang 18 giờ chuẩn bị để vào chánh ngạch ở Phan Châu Trinh. Lại thêm ở nhà đã có một bầy tiểu yêu Bu-Nu-Na tức Vượt Tuyến, Ngân Hà, Nhã Uyên, nay thêm Bơ, làm sao tôi còn ham lóng ngóng với các trường Tư, đang kêu mời giáo sư nữa. Vì thế mà không được làm cô giáo ở Sao Mai, và nhất là ở Phan Thanh Giản, ngôi trường “gỗ ghê” về số lượng và chất lượng ngang ngửa với PCT!

Hè 72 quà tặng sinh nhật của nhà tôi đem về từ chuyến công tác Sài Gòn cho tôi là chiếc xe đạp mini mới tinh khôi, màu đỏ chói, bóng lộn, xinh xắn...Tôi dành nó mà lang thang dạo phố mỗi cuối kỳ lãnh lương.

Đà Nẵng những năm 68 còn là thành phố nhỏ, hiền hòa, dân chúng trung hậu vui vẻ đối xử thân tình với khách lui tới mua bán. Từ

Phòng Phát lương ở PCT ra, tôi thích dong xe đạp xuống phố. Ghé chiếc xe trước quán sách Sông Đà, rồi vào trong mãi mê chọn mua sách truyện mới ra lò. Tôi gần như quên con ngựa sắt đang “cột” ngoài hiên thư quán, không hề mảy may lo nó sẽ bị “thối” mất tiêu!

Đường Độc lập ngày xưa

Tôi nhớ Đà Nẵng, góc đường Độc Lập trước chợ Hàn, có dãy phố khang trang. Các cửa hiệu xen kẽ nhau bày biện đủ thứ vui mắt. Đó là mấy tiệm Bom bay, chủ nhân là các ông Chà Và chuyên bán hàng tơ lụa đủ màu sắc lộng lẫy. Tôi cảm thấy quen thuộc như gặp lại phố Trần Hưng

Chợ Hàn nhìn từ bờ sông

Đạo ở Huế thời thiếu nữ. Ngày ấy tôi thường theo má đi mua sắm vải vóc ở tiệm Bombay của đi bạn má lấy chồng Ấn Độ. Cửa hàng ở Đà

Nẵng cũng có những cô bán hàng da nâu, mắt to rèm mi dài cong vút chóp chóp, chính giữa trán có đính làm duyên hạt kim cương lấp lánh. Gần bên tiệm vải hình như là quán của các soeur bày bán tượng ảnh Công giáo, các em tập tu nhu mì khép nép đứng tiếp khách, chào khách ghé qua mua sách đạo.

Đường Đồng Khánh cắt góc Độc Lập, chạy qua trước mặt chợ Hàn, có nhiều cửa hiệu bán tạp hóa sang trọng. Tôi thích tạt vào tiệm bán bánh kẹo Tây, mua cho lũ nhóc vài trăm gram kẹo ngon. Vừa mút chiếc kẹo nửa vời, lớp vỏ bọc đường miếng kẹo vỡ ra, chất Hennessy tuôn trào, men rượu cognac tan ra thấm đắm hương vị thơm cay nồng nàn.

Tôi chợt nhớ đến cửa hàng Hương ký lớn nhất đường Đồng Khánh, nằm phía gần góc đường bờ sông Bạch Đằng, với ba tầng lầu đồ sộ chất đầy ăm ắp hàng hóa. Chủ nhân là một bà bạn má tôi. Đầu năm 75, dịp Tết âm lịch chúng tôi kéo tới mừng tuổi, đi x liên khoe mấy chậu kiểng khổng lồ trồng những cây mai cao ngoài 2 thước. Hàng trăm đóa mai vàng rực rỡ khoe sắc thắm. Dì nói rằng, con xem kìa, năm mới hoa mai nở toàn 6 cánh, có bông 7 cánh, dì chắc điềm lành, đại hỷ phải không con? ...Về sau tôi nghe người quen kể , không hiểu có chính xác không, dù xảy ra biến cố “trời sập” tháng 4/75, chủ nhân bình chân như vại, không mất công di tản đi đâu, và hình như đó là cơ sở thương mại nằm vùng làm giàu cho phe giải phóng!

Độc Lập là đại lộ nổi tiếng một thời của Tourane; chạy dài từ mút đầu Musée Chàm chênh chếch nhìn qua Trung học Sao Mai, cha Huỳnh là hiệu trưởng. Trường Sao Mai tọa lạc góc Độc Lập- Lê Đình Dương, ba tầng lầu với hàng ngàn học sinh nam nữ theo học. Từ đây xuống thấu gần biển Thanh Bồ, còn có nhiều cơ sở công tư lớn khác.

Nhớ nhất là rạp ciné Morin, chiếu toàn phim hay. Sau kỳ Huế bị trận Tết Mậu Thân 68 kinh hoàng với thảm cảnh dân chúng cố đô hàng ngàn người bị VC thủ tiêu chôn sống, gia đình ba

má tôi, đã bỏ hết nhà cửa ngoài ấy chạy trốn vào Đà Nẵng. Về sau may mắn được người con đỡ đầu là chị Bích Đào, cùng cô em Ngọc Thanh, là chủ nhân rạp chiếu phim, xếp cho má và các em gái vào ở căn nhà kho của rạp cinée (nay gọi tên là Độc Lập). Ba tôi và mấy đứa em trai thì ở với chúng tôi. Nhà kho rạp hát đã được sửa lại tiện nghi tử tế, khá rộng và có gác lửng. Má tôi nhờ đó đã mở lại phòng Tranh Maria Mộng Hoa ở tầng dưới. Me con chúng tôi thường ghé thăm bà ngoại lũ trẻ và thích thú chạy qua coi *cọc* phim bên rạp chiếu bóng. Bọn trẻ con nhà chúng tôi lúc ấy là học sinh Trung tâm Giáo dục Nguyễn Hiền, dù bậc tiểu học, đã phải học tiếng Tây nên chúng ghi danh học thêm ở Hội Việt Pháp. Centre Culturel Francais ở ngay đằng sau nhà bà ngoại, trên đường Bạch Đằng chạy dọc theo bờ sông Hàn mệnh man sông nước. Cả bấy Vượt Tuyến, Ngân Hà, ngày nào lại không có mặt ở đây.

Gia Đình cô Mộng Hoàn

Khi Hồng Lĩnh 3 tuổi rưỡi, me nó thích thú đeo chú nhóc sau porte bagage xe. Tôi cẩn thận đạp xe thong thả, một tay quành ra sau giữ chừng con, và chú nhóc ôm chặt lấy mẹ. Hai me con chúng tôi đến trường Nam Tiểu học, cho cu Bơ ghé vào Nhà trẻ mở ra trong khuôn viên Nam Tiểu học, phía sát đường Lê Lợi, rồi tôi qua

trường Phan Châu Trinh dạy 2 giờ sau buổi ra chơi. Tôi nhớ cu Bơ thoát tiên không chịu vào trong nhà trẻ, cô giáo trẻ kiên nhẫn, dỗ dành mãi nó vẫn lì ra, nên 2 cô cháu ngồi ngoài cổng sắt với nhau. E cũng mất mấy buổi hóng gió, ngắm xe cộ vui vẻ qua lại tấp nập trên con đường Lê Lợi như thế, Hồng Lĩnh mới chịu vào lớp với cô. Về sau, chú nhóc bi bô góp chuyện với các anh chị Bu, Nu, Na khi bấy nhóc sôi nổi bàn về đề tài “*ai đẹp nhất, và thương ai nhất*”. Vượt Tuyến nói ngay, Me! Ngân Hà chọn, bà ngoại! Na lùn tức Nhã Uyển nghiêng đầu rồi dài dòng “Na mê Thanh Thúy, a a Mai Lê Huyền nữa, Thanh Thúy đẹp nhất hát hay nhất!” Cu Bơ tròn xoe đôi mắt đen láy, ngồi giữa đám nghe ngóng, rồi rành rọt tuyên bố: “Bơ là thương cô giáo của Bơ nhất, cô của cu Bơ là đẹp nhất nhà”. Mọi người phá ra cười ầm ĩ.

Cô nhà trẻ của Hồng Lĩnh gây ới là gây, cao xồng và làn da ngăm ngăm nổi đầy mụn! Thằng bé yêu quý cô giáo nó là phải thôi. Cô sẵn sóc ân cần, dịu dàng chuyện trò với chú nhóc lên ba như thế làm sao nó không trứu mền cô cho được.

Nhà tôi không thích tôi lang thang. Hôm nào tôi lẹ chân phóng xe đạp đi dạy bên PCT là y như trưa bãi học ra đã thấy lù lù chiếc xe pick up Mazda nhỏ màu xanh da trời chực sẵn trước cổng trường. Đằng sau xe thò ra mấy cái đầu của lũ nhóc đang í ới kêu gọi mẹ. Phía khoang trước Hồng Lĩnh ngồi ghé cạnh bố già và cười toe toét. Ma maison cho chiếc mini đồ của tôi lên xe luôn! Trọn bộ 6 người trực chỉ về nhà hưởng biển Thanh Bình.

Cả nhà họ Hồ ông xã tôi giữa năm 73 chỉ tóm gọt chừng đó người, nếu không kể thêm người anh họ chồng. Bác Phan Kh. con của bà dì ruột, tôi ưa ghẹo là Yến Anh thừa tướng. Hai anh em thân thiết vô cùng. Họ là bạn vượt tuyến sinh tử có nhau, năm 58 từng trèo đèo vượt suối gian khổ qua rừng núi Trường Sơn biên giới Lào-Việt. Ông anh hơn nhà tôi 3,4 tuổi dáng mập tròn phúc hậu vì có chiều cao khiêm tốn, suýt soát thước

rười. Vào được tới miền Nam - xứ sở tự do, để khỏi bị kêu lính và chí thú học hành quyết làm lại cuộc đời, anh ấy liền khai trụt sơ sơ 10 tuổi. Sau này đem vợ con qua Mỹ theo diện HO. Vì ảnh là cựu sĩ quan quân lực VNCH, nếu không nhờ hưởng trợ cấp An Sinh Xã hội e là đến Tết Congo mới hội đủ điều kiện hưởng trợ cấp tiền già. Thế nhưng oái oăm thay, năm 2002 bác Phan bị bệnh tim và chết. Anh Kh cột trụ chính của gia đình, cật lực lao động kiếm tiền lo cho vợ con và nhất là chi nhánh rậm rịt, bà con bên vợ ở Qui Nhơn rồi bên ảnh, họ hàng gần xa ở ngoài quê “Bác”. Anh họ chồng tôi hằng 10 năm vẫn

tài trợ đậm đà! Tôi suy nghĩ vẫn vợ, Anh ấy thanh thản về cõi bình yên, có biết gì về chốn thế gian này vợ con anh đang ngơ ngẩn sống!?! Chị dâu tôi vốn chịu ảnh hưởng di truyền về tâm thần, cậu con trai độc nhất cùng chung số phận. May thay, hiện tại có nhà nước Mỹ đang lo nuôi dưỡng vợ con bác Phan chu đáo.

Năm 1964, ngày 4 tháng 11 là lễ cưới của chúng tôi. Nhà trai nạp lễ buổi trưa ở nhà cô dâu đường Thượng Tứ. Anh Kh là người bưng quả hộp. Tiệc cưới tổ chức ấm cúng, bên nhà trai phần đông có các cha Dòng Tên, Dòng Chúa Cứu Thế, cha cố vấn đoàn Sinh viên công giáo...tham dự, vì chú rể cô thân độc mã, nên đại diện xứng đáng chỉ có các ngài, không kể tới bà cụ dâu cụ Phan Bội Châu, cùng gốc Nghệ an. Trời xanh lơ, đang nắng ráo đẹp đẽ, mà tiệc vừa xong, lúc đón cô dâu lên xe hoa về nhà chồng

(tức nhà thuê của chú rể ở Đà Nẵng), trời bỗng đổ mưa như trút hết nước. Về sau, tôi hí hửng nghe bà con, bạn bè chúc mừng, họ bảo như thế là cát tìn.

Khi xe chúng tôi vừa lên thấu đỉnh đèo Hải Vân an toàn, chuẩn bị đổ đèo thì nhìn xuống dưới kia đèo, bên thuộc tỉnh Thừa Thiên, thấy trời âm u rồi mưa to gió lớn. Chỉ cách nửa đoạn đường đèo, mà thời tiết khác biệt. Chúng tôi tiếp tục lên đường vào xứ Quảng. Xe anh Kh đi sau nửa tiếng đồng hồ, bị kẹt lại gần tuần lễ vì đèo Hải Vân lở, sập một khoảng núi.

Tôi nhớ Anh Kh là cựu học sinh trường sao Mai, tính hoạt kê không hề giận ghét ai. Ngày ấy nhà tôi là giáo sư dạy toán, lý hoá, người anh họ già hơn ông thầy, ngồi dưới dây bàn học trò gật gù nghe giảng. Anh em ở chung một nhà vui vẻ. Khi tôi sinh cháu Vượt Tuyến, thẳng bé khó tính ưa khóc nhè, bác Kh thường bồng thẳng nhóc ê a ru nó, đôi lúc phải à ơi hết cuốn thơ Chinh phụ ngâm, nó mới chịu ngủ say. Khi anh ấy đậu được mảnh bằng Tú tài bán, liền từ giã chúng tôi để vào học trường Võ Bị Thủ Đức. Sau đó thành ông sĩ quan và lấy được cô vợ xinh đẹp là giáo viên tiểu học xứ Hoài Nhơn, lập tổ ấm riêng.

Chuyện kể về Đà Nẵng e là đông dài vì tôi sẽ lan man nhắc nhở những người và cảnh đây kỷ niệm với mình. Chúng tôi có khá nhiều bạn bè thân là giáo sư ở Phan Thanh Giản. Ông hiệu trưởng trường này là bạn đồng khóa ở đại học khoa học Huế của nhà tôi. Anh Lê Quang Văn, sau 75 cả nhà vẫn ở lại quê hương. Anh ấy tiếp tục dạy Toán ở trường cấp 3 Phú Nhuận.

Năm 80, nhà tôi và cháu trai đầu lòng vượt biên thoát tới Mỹ, để rớt lại đại gia đình bên vợ, từ lâu vẫn theo xuống miền tây để mưu đồ chuyện ra đi. Sáu mẹ con chúng tôi lếch thếch kéo nhau trở lên Sài Gòn. Nhờ anh Lê Quang Văn đứng ra bảo lãnh nên Minu và Mina được vào học ở trường Phú Nhuận. Nhà Uyển may vào học ở cấp 2 nên không bị lôi thôi như Ngân Hà. Do tôi ỷ y Nu là học sinh lớp 9, đoạt

giải Nhất Anh Văn toàn quốc năm thi tuyển cả nước, nên quên mất việc xin chuyển trường cho cháu từ Kiên Giang lên Thành phố HCM. Rồi năm 83 mấy mẹ con được Hoàng Hương Thủy, người bạn thân Đồng Khánh cho tạm trú nhà ở quận 1. Ngân Hà đổi qua học lớp 12 ở trường cấp 3 Lê Quý Đôn. Vậy là sinh họa. Công An các cấp liên hệ đòi truy nguyên việc tại sao “không

Quý Đôn thờ phào sung sướng nhất, lý do cả lớp 12 có Minu ngồi học cũng bị treo án. Các em học sinh lớp này chỉ được thi khi trò Ngân Hà “trắng án”!

Giờ này tản mản ngồi ghi lại chuyện rắc rối nền giáo dục của chế độ *ưu việt* CHXHCNVN, tôi còn ớn da gà! Nhân đây, tôi

Những ngôi trường tại ĐN, một thời để nhớ

có giấy phép chuyển trường lại ngang nhiên vào học hết ở cấp 3 Phú Nhuận lại đến ghi danh thi Tú Tài Phổ thông nơi quận 1?”

Tôi chạy tóe khói lên về Rạch giá- HCM cố sức kiếm cho ra cái giấy hợp lệ để cháu được thi tốt nghiệp lớp 12. Mặc dầu thực tế Ngân Hà là học sinh giỏi của trường. Nói tắt một lời công an đặc trách về ngành giáo dục TP HCM nhất định đòi “xơ múi” cho bằng được; bởi rõ ràng trò Ngân Hà này có bố đang ở Hoa Kỳ! Cuối cùng mẹ mốc là tôi, già ngây già dại, đi tới đâu cũng thật thà trình ra cái bằng học giỏi cấp toàn quốc của Ngân Hà với các cơ quan liên hệ xét cho con gái được thi tốt nghiệp lớp 12.

Họ mết mõi vì phải điên đầu nghe mẹ mốc lải nhải van xin, rớt cuộc đành phê chuẩn cho em Hồ Mộng Ngân Hà. Bà Hiệu trưởng Lê

lần nữa tri ân tình bạn vô vị lợi của thầy Lê Quang Văn. Vị cựu Hiệu trưởng PTG vì vô tình cứu giúp cho con của bạn mình được tiếp tục việc trau dồi kiến thức, một thời gian dài bác ấy đã bị lời thôi tra vấn.

Đà Nẵng xa rồi sao cứ vương vấn nhớ thương.

Ngày còn dạy học ở xứ Quảng, tôi nhớ hiếm khi được lê la ăn hàng ăn quán, vì làm cô giáo thì phải nghiêm trang giữ gìn tác phong. Trừ những lần theo bạn đồng nghiệp PCT, chị Nguyễn Khoa Diệu Trà, qua bên trường Nam Tiểu học, ăn bánh bèo chén nơi quán nhà bác cai. Đạo ấy lương công chức kệm ước nên nhà trường xin phép cấp trên cho nhân viên bán buôn

sinh hoạt kiếm thêm tiền thu nhập. Chúng tôi chọn giờ ra chơi để tránh chạm mặt học trò. Bánh bèo trường Nam ngon, hương vị giống kiểu cách của Huế. Tôi lại nhớ, thuở làm học trò Đồng Khánh, cũng chỉ dám đạp xe cùng bạn lên tuốt chân núi Ngự bình, tìm vào mấy cái quán bánh bèo chén, thi đua đưa nào ăn mau, chông chén cao nhất để khỏi trả tiền.

...Ngày 4/01/2008. Từ sáng hôm qua trời u ám rồi mưa rả rích. Chúng tôi đang cùng Nhã Uyển và bảy cháu ngoại lang thang dạo phố ở khu shopping thành phố Glendale. Lũ trẻ hào hứng vừa bước rập ràng vừa học theo bà đếm 1,2,3,4 bằng tiếng mẹ đẻ, trong lúc ông ngoại chúng bận bịu làm cameraman thu hình kỷ niệm.

Mina tốt nghiệp BA trường đại học Academy Art San Francisco. Sau khi đoạt giải nhất toàn Mỹ quốc, về kỳ thi tuyển của công ty Hoạt họa Disney, đã được vào làm việc, giữ chức vụ Assistant Layout. Phim hoạt họa dài đầu tay có sự góp mặt của Mina là phim “Atlantic, The lost Empire”. Nhã Uyển lập gia đình và sinh hạ 3 đứa con kháu khỉnh. Tôi thường xuyên mỗi năm 2 kỳ bay về thăm con gái và lũ cháu ngoại ở Burbank.

Nhìn Micangelo, cháu trai đầu lòng của vợ chồng Na, lòng tôi rưng rưng hồi tưởng ngày xưa...

Mina 5 tuổi như Mic bây giờ, sáng nào cũng quần áo chỉnh tề, cặp táp cầm tay, sẵn sàng đến trường. Khoảng 9 giờ, đang ở trong lớp dạy học, hể nghe ngoài đường phố tiếng còi nhạc vang lên rộn ràng khúc hành quân “cầu sông Kwai...” tôi không khỏi mỉm cười, vì biết con gái “Na lùn” giờ ấy ở nhà tút tút leo lên xe trường đến đón nó đi học. Cô Liêu già là bà hiệu trưởng trường Mẫu giáo của cháu. Hôm Nhã Uyển bãi trường, ba mẹ được mời tham dự lễ “tốt nghiệp”, Mina đứng múa giữa các bạn. Trông cô bé nào cũng tròn xoe xinh xắn như búp bê trong váy áo thêu ren lò xo. Đến mục lãnh phần thưởng, Na cười toe bước ra sân khấu nhận gói quà bao giấy gương màu hồng, buộc nơ đỏ và to ơi là to. Hôm trước đó, tôi đã xin phép cô Liêu cho tôi được gói thêm chiếc nón rơm mới mua cho cháu vào phần thưởng của con gái mình! Các con của chúng tôi đều là học trò bé bỏng của cô Liêu. Tôi vẫn băn khoăn không biết bây giờ bà Hiệu trưởng già của chúng còn sống không và lưu lạc nơi nào?

Theo gót anh chị Vượt Tuyến, Ngân Hà vào niên khóa 74-75, Nhã Uyển lên 6 cũng trở thành học sinh Trung tâm Giáo Dục Nguyễn Hiền. Cả bảy nhóc con cháu của chúng tôi đặc biệt hưởng gene di truyền hội họa. Điều đó không lạ chi, lý do vì ông cố ngoại của chúng, cụ Nguyễn Khắc Nhân là một Họa sĩ Hoàng gia triều vua Thành Thái.

Tháng 3/75, Đà Nẵng mất. Cuối tháng 3 kinh hoàng ấy đại gia đình chúng tôi hoảng loạn “chạy giặc”. Nhà tôi phút cuối cùng mới đành đoạn rời khỏi nhiệm sở. Trường KTĐN lúc bấy giờ là trại tị nạn đón tiếp hàng chục ngàn dân chúng từ khắp nơi di tản về. Trong lúc đó bà cháu, các em và

me con chúng tôi đã vào lọt căn cứ Hải quân Tiên Sa từ đêm 28 tháng 3. Ông xã tôi chở cả nhà qua trước rồi hối hả quay về lại trường. May cho anh ấy, nếu còn lưu luyến với tổ ấm trường Áo Xanh, có lẽ đã “xanh cỏ” từ khuya. Bởi vì giữa thời buổi nhập nhằng hắc ám ấy, một viên đạn vô tình cách cố ý sẽ dễ dàng kết thúc đời chàng.

Tháng 3/75 ngoài khơi Đà Nẵng

Lúc này chúng tôi đã có thêm cháu Yên Thành, vị chi 5 đứa con. Cu Bom 18 tháng tuổi còn bú sữa mẹ. Suốt thời gian ra khỏi nhà, thằng bé đeo cứng tôi rúc tìm nguồn sống. Cả hai mẹ con mệt lã đói khát trong hai đêm một ngày lênh đênh trên chuyến xà lang ngoài khơi bờ biển Tiên Sa để chờ được vớt lên tàu hải quân Mỹ sẽ đưa đồng bào di tản vào Nam. Ngay đêm 29/3, lúc xà lang cập vào để đón đồng bào tị nạn tràn lên, Mina suýt chết trong đường tơ kẽ tóc.

Tôi nhớ rõ đoạn phim đời mình không thể nào quên được ấy.

Đêm hôm đó, căn cứ Tiên Sa đông cứng cả chục ngàn dân di tản. Bà con Đà Nẵng đã biết tin cảng Tiên Sa là đường biển có thể vượt thoát khỏi chế độ mới. Ai cũng sợ thảm cảnh Mậu

Thân tái diễn nếu bị rớt lại. Chúng tôi bằng mọi giá phải rời cảng tức khắc. Mấy phút trước, một góc cảng bị VC pháo kích làm nhiều người trúng miểng đạn, tiếng la khóc vì đau đớn vang lên thật khiếp đảm. Cứ mỗi lúc xà lang trở vào, hàng trăm người vội vàng nhẩy ùa lên, xà lang lại rời bến ngay, đập dềnh vào rồi ra, ra rồi lại vào thật nguy hiểm.

Nhà tôi công Na, một tay nắm tay tôi, một tay ẵm cu Bom sẵn sàng nhẩy lên xà lang. Đến lần thứ 3 lúc xà lang cập vào bờ, nhóm 4 người chúng tôi mới nhẩy lên được chiếc tàu kéo khổng lồ. Ngay lúc chạm chân lên mép sàn gỗ, nhà tôi loạng choạng vấp phải một đồng hàng

hóa ai đã đánh rơi đang nằm kênh ra giữa sàn tàu kéo, anh ấy liền ngã chúi tới trước. Cu Bom rớt xuống sàn cùng lúc bé Na bị quăng lại phía sau, tức chỗ bờ biển con tàu kéo vừa rời ra. Tôi hoảng hồn nhìn lui, khi nghe tiếng con gái la chói lói: *ba ơi con rớt!* Tôi thấy bé Na đang ôm chặt lấy cục gỗ chỗ buộc giây chèo của xà lang, hai chân nó quấy đạp chới với giữa khoảng không.

Tôi khiếp sợ quá, kêu lên, *Lạy Chúa, lạy Mẹ Maria xin cứu Mina!* Bố nó bình tĩnh, nói lớn: *Na ôm chặt cục gỗ nghe con, ba tới liền đây!* Kể ra thì dài giòng, nhưng trong thực tế chuyện xảy ra chỉ là cái chớp mắt. Nhà tôi phớt lại chỗ con bé con đang bám lấy cục gỗ cứu nạn, túm lấy người nó nhấc bổng lên. Giờ này mỗi lần hồi tưởng khúc phim kinh khiếp ấy, tôi lại thẫn thối cảm tạ ơn trên, đã luôn che chở phù hộ cho con cái người.

đêm. Tôi ngắm mưa vẫn vũ ngoài kia cửa sổ mà lòng nao nao tưởng nhớ quê nhà. Bên ấy, bạn bè Đồng Khánh của tôi chắc hẳn đang chuẩn bị gói ghém chút quà thực tế phân phát dịp Tết âm lịch Mậu Tý cho những “hộ” khổ nghèo. Sống xa với quê mẹ, chúng tôi bạn bè bên này hằng khắc khoải trông về nơi chốn ấy. Chỉ biết rữ rề nhau, góp nhóm kẻ ít người nhiều gửi về nhờ các bạn thay mình lặn lội tìm thăm chia xẻ dăm lon gạo cứu đói cho kẻ cùng khổ...

Một Đà Nẵng hiện hòa ngày xưa

Bạn đọc chắc biết rõ, từ bờ biển cảng Tiên Sa, ngoi xuống mặt nước biển, sâu dễ đến chục thước ngoài, và xà lang thì cứ dập dềnh chuyển dịch, liên tục ập vào bờ rồi tức khắc dang ra xa. Thử tưởng tượng cảnh bé Na rơi xuống mặt nước đen ngòm của đêm 29 tháng 3 tối ám, như thế làm sao ai có thể cứu được cháu bé 6 tuổi? Nếu không có đấng bề trên thương giúp đỡ!

...Kỷ niệm về Đà Nẵng kể hoài làm sao cho hết. Nhưng lỡ nhắc đến tháng 3 Buồn ngày ấy đã khiến tôi ngậm ngùi, ý cạn và niềm vui tắt lụn. Xin hẹn lần sau sẽ khơi gợi lại những yêu dấu thành phố Đà Nẵng đã ghi dấu ấn trong đời mình.

Cali tuần lễ vừa qua mưa mô gió nấy, bão từ đâu kéo về, giông tố không ngớt ngày

Trời hôm nay trong veo, nắng lấp lánh trên ngàn lá xanh tươi. Tôi cảm thấy tâm trí nhẹ lâng lâng. Tôi tự hứa hè này sẽ về thăm nhà bên nở...

Burbank trời hết bão 8/01/2008

Mưa bão

*Mưa giận dữ, gió hung tàn
không ngớt
Đổ cơn buồn thương nhớ
chốn quê xưa
Vời xa hun hút núi rừng
Mịt mù biển động
ngỡ ngàn ngày qua
mưa rơi trắng xóa mưa rơi*

Phan Mộng Hoàn

phụ bản - mỗi đại hội một hình ảnh đẹp - đại hội 3

huyền linh

Houston trời vào đông, khí trời se se lạnh, quần mình trong chăn ấm nhìn qua song cửa, chợt nhớ ơi là nhớ những ngày mùa đông của Đà Nẵng năm xưa . Và kỷ niệm xưa từ trong tiềm thức lại trở về trong từng nỗi nhớ.

Thuở đó tôi học ở trường Phan Thanh Giản ngôi trường nằm ở góc đường Lê Lợi và Quang Trung. Trường nhỏ nhắn nhưng đã mở ra một tình thân thật lớn , thật đậm đà , quần chặt lấy chúng tôi cho dù bao năm tháng đã đi qua . Lớp chúng tôi là lớp tú tài IBM 1974 , trường có tất cả năm lớp , nhưng cứ hàng năm hay có sự chuyển lớp thành ra chúng tôi đều quen biết nhau nếu cùng chung một liên lớp .

Khởi đầu từ bạn Nguyễn Ngọc Thanh Vân đã liên kết bạn bè từ quốc nội đến quốc ngoại , từ Sài Gòn về tới Đà Nẵng. Vui nhất là anh hai ở Dallas , sau khi nói chuyện với tôi vài lần qua điện thoại , trong một chuyến đi Houston thăm em vợ đã cùng với vợ con không gọi trước đến thẳng nhà tôi . Anh hai tưởng tượng khuôn mặt há hốc

ngạc nhiên của tôi khi ra mở cửa . Nhưng anh hai đầu gối tôi thuộc trường phái ham vui đi chơi 10 giờ đêm cũng chưa về, thành ra hồng mắt một dự tính vui về .

Sau đó nhờ những phương tiện liên lạc hiện đại , chúng tôi đã nối được vòng dây liên lạc với các bạn ở Mỹ, Úc, Canada, Nauy. Nhanh chóng chúng tôi tổ chức một cuộc gặp mặt ở nhà Thu Thủy tại San Jose . Ngày đón vợ chồng tôi tại phi trường , mấy bạn bày đặt ngớ lơ gia làm khách bộ hành thoáng qua , nhưng đâu thoát được bị tôi nhận diện ra liền , do mấy anh chàng cứ vừa đi vừa liếc liếc . Thôi thì tha hồ bị bỏ đủ mọi chuyện trên trời dưới đất, chuyện ngắn, chuyện dài , chuyện trong nhà ngoài phố ... đều được đưa ra . Mấy đức lang quân đành ngồi im gật gù lắng nghe . Ngày xưa sao mà nghịch , mà hoang , mà phá phách đến thế ! đúng là học trò .Thanh Hương cô Tazan nhỏ nhắn xinh xắn bay từ Seatle đã ba chục năm qua mà cô sơn nữ chẳng cao thêm một chút nào . Nhìn cô nàng lí lắc vừa nói vừa diễn tả điệu bộ lúc mang bầu một lúc hai cậu quý tử mà cười bỏ lăn.Em bé đẹp Thiếu lan vẫn còn giữ được nét tươi trẻ , hí hỏ khỏe :

_ Tau chưa già đâu nghe ! vì các chàng vẫn còn gởi thơ , văn về tới tấp .

_ Xí ! nghèo mà ham . Mi trông coi trang Web nên người ta mới gởi về chứ bộ.

Thu Thủy hiện từ lo lắng dọn thức ăn cho chúng tôi rất đầy đủ , anh Tấn đã khoe tài nấu bún bò Huế ngon tuyệt . Nàng Kim Liên luôn là cây cười của lớp , mọi chuyện qua miệng của hấn đều biến thành chuyện cười . Trời cho tôi ú rồi , trời đâu thèm đòi lại thành ra tau cứ mãi ú ! ù !

Anh Hai và Duyên thỉnh thoảng góp vài lời cho câu chuyện của tụi tôi thêm rôm rả . Ba bà họp lại thành cái chợ mà tụi tôi đến những năm đưa cộng thêm Đoàn Bích Thủy (vợ Duyên) biến nhà Thủy ra cái chợ trời cười mệt nghỉ . Hôm anh hai chở đi thăm phố tàu , ngồi trên xe mà mấy cái miệng cứ tía lia , phát thanh liên tục không ngừng khiến ông xã tôi phải la làng , mấy bà làm ơn tắt bớt đài để tài xế lái xe.

_ Lái bằng tay bằng chân chứ có bằng tai đâu !

_ Anh đừng lo ! tụi em không có xài thắng

tay đâu !

_ Anh hai ngờ ngác không hiểu chuyện , tôi từ từ giải thích khiến mọi người cười ầm lên như muốn nổ tung xe .

_ Ê ! Ê ! coi chừng xe nghiêng .

_ Máy bà gần năm bó rồi đó , đừng có tưởng mình mới mười mấy .

Hai ông rề già than thở :

_ Máy bà còn quậy như vậy thì khi làm sui biết ăn nói sao đây !

Thế là chuyện qua đề tài làm sui . Gán ghép con người này với con đũa nọ . Thôi tau chọn con gái của Mai . Ê ! con nhỏ mới vô mẫu giáo mà con mi đã 25 . Mi không biết chi hết .

*Tui bà nói chuyện làm sui
Con tui còn nhỏ thì tui với bà .*

Cứ thế , câu chuyện cứ kéo dài , cứ cười và đoạn đường như trâu ngấn lại . Đứng trước cầu Crư Kim Sơn lại dành nhau chụp hình , đi đâu cũng

Năm 1999 với bạn cùng lớp tại quê nhà

đùa giỡn được hết .

Tết năm 1999 lớp tôi tổ chức họp mặt kỷ niệm 25 năm rời trường xa lớp , tôi có về tham dự . Trước khi đi bạn bè tranh nhau gọi thư , gọi quà , gọi lời nhắn từm lum , tà la gọi cho lắm đi tau quên hết là huê . Bạn bè hai mươi lăm năm gặp lại , nói sao cho hết niềm vui hạnh ngộ . Đài nào cũng phát thanh liên tù tì thành ra không biết nghe đài nào . Những tiếng nói , mi nhớ tau không con khi kia ...

Thầy cũ, bạn xưa

May là không dẫn theo ông xã chứ không thôi là tội nghiệp các anh chàng sẽ bị lạc lòng vì chúng tôi như đang trở về cái thuở còn đi học , quên mất hiện tại . Ai cũng mảy tau mi tớ , kêu tên loạn xà ngầu , con khi này , con nhỏ nọ , những biệt danh ngày nào được mang ra gọi ơi ời .Phe con gái chụp hình Bằng behe cứ chen vô giữa tôi phải la lên :

_ Ê ! ông Bằng gia rồi mà vẫn dề , còn behe như cũ.

Anh chàng cười dễ dãi bỏ qua . Tôn Thất Anh nhìn tôi một chập rồi từ tốn hỏi :

_ Ủa ! cái đồng tiền của bà đi đâu mất rồi ?

_ Túng tiền nên bán để tiêu .

Hồng giải thích :

_ Mập như vậy thì đồng tiền , đồng bạc làm gì còn chỗ đứng .

Hoàng babilac xía vô :

_ Mất đồng tiền nhưng được thêm cái cầm . Hai cầm luôn đẹp chưa !

Ái chà , mấy ông tướng này dám biêu riếu sắc đẹp nào nùng của tôi . tới số rồi đây . Nhưng thôi tạm

tha vì tôi còn bận rộn với mấy cái đài phát thanh khác .

Trong cuộc vui , các bạn có nhắc đến Cù , người bạn hiền lành vẫn số đã bỏ chúng tôi trên đường vượt biên. Ngày đó khi viết lưu bút cho tôi , Cù có tặng tôi một tấm hình Cù ngồi ôm đàn và viết “ Linh hát đi ! Cù đàn cho . Bản Biệt ly , Biệt ly , nhớ nhung từ đây ...” Tôi đâu ngờ là lời nói sau cùng của bạn tôi .

Tôi đã chuyển tay cho các bạn viết vài dòng lưu niệm bị la hét ôm cả lên :

- Cái mặt mi ngó sáng sủa mà răng cái lương dữ vậy !
- Ê tằm tre , mi đừng có lộn xộn .
- Nhìn lại đi , tau mà là tằm tre thì chỉ dùng để xia răng không lò thôi .
- Linh mi thiên vị quá đi thôi , răng mi cho Việt Lưu qua đêm mà bắt tội tau viết gấp như vậy .
- Thôi lộn xộn quá rứa đừng viết nữa .
- Nhìn cái mặt phụng phịu giận dỗi của hấn kia , đúng là vua hờn mát .

Vui nhất là được gặp lại quý thầy cô khả kính năm xưa . Các bạn lại tưởng mình còn trẻ nhỏ , tha hồ nhõng nhẽo đủ thứ : đòi thầy Xuân đọc thơ tình của Xuân Diệu :

Mau với chứ ! vội vàng lên với chứ !...

Đúng vậy ! đòi người quá ngán ngủ bạn bè phải sống với nhau hết tình với những kỷ niệm của bảy năm trung học , thời gian thân tiên của đời người . Thầy Chanh cũng nào được tha bị học trò yêu cầu hết Xuân ca đến Thuyền trăng ... những bài hát ngày xưa thầy thường hát . Thầy ơi , ai là thuyền , ai là trăng ?

Phan văn Lộc bạn việc không đến được đã nhắn hỏi qua bạn bè là nhờ mi coi dùm xem thử :

Người muôn năm cũ bây giờ ra sao ?

Sao mi không nhắn với hấn :

Người muôn năm cũ giờ thêm cũ mèm .

Từng kỷ niệm cũ được nhắc nhớ được vùng dậy sống lại trong lòng mỗi chúng tôi . Chúng tôi như quên mất hiện tại tha hồ chuyện trò , chọc phá lẫn nhau , quậy đủ trò , mà giờ còn hoang nghịch hơn hồi xưa nhiều , quên đi lớp vỏ mình đang khoác trong xã hội .

Đêm đó các bạn còn dẫn tôi đi uống cà phê ở tiệm Hawaii . Ngày đó tiệm này mới mở nên rất đông khách và trang trí rất đẹp mắt , có nhạc sống và các cô tiếp viên ăn mặc kiểu Hawaii . Đang nhâm nhi ly cà phê thì Mùi bún bò ở đâu xông đến đưa cho tôi một chùm hoa sữa trắng .

— Hoa sữa đây , bà ngừi coi có nghe thơm mùi sữa không ?

Tần đũa : Tau chỉ nghe thấy mùi bún bò thôi .

Thật vậy , hoa sữa rời cành là hết mùi thơm . Thế là các bạn đành

chờ tôi lên tận con đường gì đó gần phi trường để xem. Đêm khuya thanh vắng đứng dưới tàn cây mới hưởng được vị thơm nồng nàn của hoa . Hoa thơm một, tình bạn thơm mười . cảm ơn các bạn đã chiều chuộng cô bạn nhiều chuyện xa quê mới trở về .

Ngày mai đứng giữa sân ga để tiễn đưa mới vui . Những trường sân ga sẽ chứa đầy những ngậm ngùi chia xa ,những lưu luyến bùi ngùi, nhưng lũ bạn tôi lại khác . Chúng tôi lại tha hồ bi bô tiếp tục câu chuyện hôm qua , những chuyện vui không có đoạn dừng . Chúng tôi hẹn vài năm nữa lại tìm về . Ông xã tôi tưởng là đi xe lửa sẽ được ngắm nhìn cảnh đẹp của non nước hữu tình nhưng mà lầm to . Vì để bảo vệ an toàn cho hành khách họ đã dùng song sắt chắn ngang , thoát nhìn cứ như ở trong tù , hết mất tính nghệ thuật . Rồi tàu lại không chịu dừng ở mỗi ga để du khách có thể tận hưởng những đặc sản của mỗi địa phương .Chỉ có tọa phục vụ , cho ăn toàn những món ăn chẳng khoái khẩu chút nào . Tàu lao vun vút , cảnh vật như mờ xa xa dần , và hồn thơ cũng rời xa . Riêng tôi tha hồ lim dim , nhắm mắt nhớ lại những câu chuyện vui trong những ngày gặp gỡ bạn bè vừa qua . Trí nhớ được dịp bay bổng về với bạn bè qua những gợi nhớ của lũ bạn .

Nhớ ơi là nhớ !

Đầu xuân 2006 , chúng tôi lại làm một chuyến về nguồn thăm lại quê xưa . Lần này chuẩn bị kỹ càng , thư qua thư lại hẹn hò , dặn dò đủ thứ . Do đó về đến Sài Gòn đã có Vân và Tuệ đứng đón ở cổng phi trường . Anh Tuệ vẫn còn giữ chức rơm làm tôi không dám cầm tay hấn sợ tôi quậy mạnh là gãy xương của hấn . Còn cô nàng Vân có vẻ tươi tỉnh hơn bớt nghiêm nghị . Nhỏ này ngày xưa mỗi lần tôi nghịch là sợ hấn nhiều hơn sợ thầy cô , chỉ cần thấy hấn nhíu đôi lông mày , tròn xoe mắt là tôi đã khớp . Mà xui cho tôi là nhà hấn ở cùng đường , gần nhà nên thường đi học chung và như vậy trên con đường về nhà tôi hiền còn hơn thực nữ . Tối đó tụi tôi hẹn nhau ở nhà hàng sinh đôi có cả Khôi , Chương , Lê Phú Huy . Ăn xong còn đi hát Karaoke nữa mới vui . Ngày mai lại tiếp tục họp mặt , cùng đi thăm

thầy Đức ,tôi đó đi nghe nhạc chứ không còn hơi để hát nữa do nói hơi nhiều . bạn bè ở Đà Nẵng réo gọi liên tục, đến nỗi thằng em phải đưa cell phone cho tôi dùng sợ dùng phone của khách sạn hơi mắc .

Tú tài IBM họp mặt tại Đà Nẵng 2006

Về Đà Nẵng , sau khi liên lạc , chúng tôi hẹn nhau đi ăn bánh xèo ở Hoàng

Diệu .Hẹn nhau ở tiệm sách miền Trung . Nhỏ em chờ tôi đến đúng giờ thì gặp Thảo đợi đó , sau khi bàn giao bà chị , nhỏ em đi về . hai đứa tôi đứng trước cửa đợi , khi Trâm đến hấn dẫn tụi tôi vô tiệm sách . Mãi đứng lựa lựa , đọc đọc quên mất là đang đợi bạn . Chợt phone reo , thì ra các bạn tôi đã chia làm ba nhóm , cùng ngồi đợi nhau . Nhóm đợi ở chỗ gửi xe , nhóm đợi trong quán bà Dưỡng, và tụi tôi đợi ở nhà sách .

Quán đông khách nên chúng tôi phải ra tay giành giật mới được ăn . Làm tôi nhớ lại ngày xưa ăn bánh bèo trường nam hoặc bánh bèo Ngân Khố cũng phải tranh giành từng khay bánh . Tính Mập khoe khoang để bừa nào qua tiêm, tôi cho bà ăn mấy món độc chiêu . Đào Ngọc Xuân đang điều hành khách sạn Đà Nẵng dọc sông Hàn nên lớp chúng tôi tổ chức họp mặt ở đó . Bạn bè lâu ngày gặp lại tâm tình đủ thứ chuyện , không khí rộn ràng hẳn lên . Đang hí hờ toe toét cười chụp hình với Việt Lưu , Muộn , Hương thì Xuân ở đâu chạy lại kéo tay tôi :

_ Bà vô đây .

Tôi hí hửng đùa với các bạn đang đứng gần đó . Thấy tau có giá chưa được mời vô phòng giám đốc . Ai dè Xuân đưa vào gặp ban điều hành của lớp . Tôi giẫy nảy chạy ra , thối tụi bây muốn làm gì thì làm để tau ra nói chuyện với các bạn cái đã . Ra tới nơi mấy đứa bạn hỏi sao lạ vậy .

Thì năm phút là nhất rồi chứ làm còn xí quách mà đòi lâu . Tôi đâu ngờ Xuân cũng ra theo , hẳn đứng sau lưng đánh tôi mấy cái đầu đinh . bạn bè của tôi là vậy đó .

Thêm một chuyện vui nữa là khi bước vào phòng hội , mỗi bạn được gắn một bảng tên để cho dễ nhớ mà gọi . Thấy Hanh bước vào , thầy còn quá trẻ nên có nhiều bạn không nhận ra thầy . Một bạn đã vô tình hỏi :

Xin lỗi bạn tên gì ?

Thầy chưa kịp trả lời , bạn Phước đã lanh chanh vỗ vai thầy và mắng yêu :

_Thằng này nhà gần mà sao giờ mới tới ? Cúc ngược đôi mắt nai tơ hỏi lại , Bạn tên gì ?

_ Đặng Công Hanh.

Lúc đó các bạn mới chợt nhớ ra , đồ mặt xin lỗi thầy rồi rít . mà phải công nhận thầy còn trẻ hơn cả học trò . Buổi họp mặt này có cả cô Tịnh, cô vẫn còn giữ nét dịu dàng của người con gái Việt Nam , nhớ ngày đó cô mặc áo dài rất đẹp , rất tha thiết dịu dàng . Có thầy Hoàng Hồ ,thầy Chanh, thầy Phô, thầy Thành , thầy Cung . Có thầy cô, có bạn bè , có nhạc , có đàn , nên cuộc họp mặt rất vui , nói sao cho hết niềm vui những lần gặp gỡ . Thậ t là không bỏ công tôi đi nữa vòng trái đất để về đây gặp

nhau .

Ngày mai vợ chồng Việt Lưu chờ tôi đi ra Lăng Cô ăn sò huyết , có ghé vườn sinh thái Hải Vân , cảnh đẹp nên chúng tôi tha hồ bấm máy . Ông xã đứng mơ màng nhìn vườn thông mà mười mấy năm về trước khi còn làm ở đội trồng rừng chính tay anh đã vun trồng .

Thảo - Linh - Lộc - Lưu

Tôi đùa kỷ niệm xưa hiện về thế người xưa đã trở về chưa ? Anh Lộc và Lưu rất thương mến chúng tôi , đây là đôi tình nhân tôi đã chứng kiến từ ngày còn trượng nước , đến ngày thành hôn, có con và con trưởng thành đều có tôi bên

Tại nhà Tĩnh mập

cạnh .Do vậy hai bạn đã bỏ ra một ngày đi với chúng tôi khắp nơi , nhìn anh Lộc ngồi điềm đạm lái xe tôi đùa : Anh mà lái xe ở Mỹ chắc được bằng khen. Sau đó chúng tôi còn được

chờ đi uống cà phê tiệm Trúc Lâm Viên, cảnh trí rất đẹp , rất nên thơ . .

Chiều mai tôi mời các bạn qua quán Tính mập quây chơi . Lúc đi qua cầu gió thổi hơi mạnh tôi sợ té ôm cứng nhỏ Thảo làm xe cứ lắc lư do người hấn nhỏ xíu nên hấn cứ la làng mà tôi càng sợ càng bầu chặt . Đường vào tiệm cát lún mà thân Thảo quá ròm nên hấn không giữ nổi thăng bằng và cuối cùng hấn cho tôi đo đường , nhưng nhờ chạy chậm nên tôi chỉ bị trầy sơ đồ vài giọt máu thôi , muốn khóc mà khóc không nổi , muốn cười cười cũng không xong . Sau khi hoàn hồn Thảo mới la làng Mi ngồi sau cứ ôm cứng ngắt làm tau cũng run luôn không điều khiển nổi .

Lúc gọi thức ăn tôi mới giật mình , các bạn chọn toàn món độc đáo , này nhé : lươn um, lẩu đuôi bò, nai nướng vĩ, cá hấp , bê thui ,

Viếng thăm thầy Xuân

mực hấp bia, dê xào lăn , lưỡi vịt xào lá quế . Toàn những món tôi không ăn được nhưng đầu dám nói , chỉ ngồi quán rau sống chấm nước mắm, đúng là độc đáo như lời Tính mập quảng cáo hôm trước . Sau đó Bích Ngà tinh ý phát hiện đã gọi thêm cho tôi một đĩa bò tái chanh . bà xã Tính thấy chúng tôi vui vẻ đã tặng cho một tô cháo lòng , chao ôi tôi lại không ăn được. Ăn uống xong , các bạn cùng đi thăm thầy Thông , thầy Đĩnh, thầy Xuân . Chuyên về , Thảo sợ đã giao tôi cho Ngọc Thanh chở , tôi mới ngồi lên hấn đã đùa , giờ bà muốn ôm kiểu nào cứ tha hồ ôm đi .

- Xí ! ai mà dám ôm , ông lái xe vững vàng đầu như nhỏ Thảo .
- Ê qua cầu rút ván ! ông cho hấn đo đường đi .

Sau đó nhỏ Trâm nhà thơ dẫn đường cho cả bọn xuống cà phê Đồi Bờ dưới Thanh Bình ., nhỏ xíu xọn đi đường tắt , đi hết không biết bao nhiêu con hẻm mà vẫn chưa thấy một bờ chứ đừng nói đồi bờ .Chúng tôi bị lạc , đổi hướng dẫn viên Kim Tânên cuối cùng đã tìm ra . Đứng trước cửa tiệm , đang hí hoáy khoá xe Thanh hỏi :

_ Ê ! cà phê ôm há bà Trâm sao tôi um vậy ?

_ Chưa ôm, mới cà phê đèn mờ thôi .

Vào tiệm mới thấy hết vẻ đẹp của nó , ông chủ tiệm đã trang trí tiệm hết sức nghệ thuật , hết sức độc đáo . Trên tường rải rác đây đó những dòng thơ của Quang Dũng viết theo kiểu thư pháp . Khung cảnh nên thơ là vậy mà chúng tôi chẳng phải người thơ nên mặc sức ồn ào , giỡn đùa tự nhiên . Ông chủ đầy chất nghệ sĩ tính đã đến ngồi góp chuyện với chúng tôi . Thơ Quang Dũng đã bị chúng tôi bóp méo :

*Thương nhớ sao mà không nhớ tao ?
Tau không mập béo , cũng không gầy .*

Bạn bè tôi như vậy đó sao mà không vui cho được . Trương Văn

Tuệ - Vân - Khôi- Linh tại nhà thầy Đức

mới đi công tác về , cặp sách còn trên tay đã bị lôi ra ngồi cười , cho chừa cái tật ưa hỏi thăm .

Ngày tiễn tôi đi các bạn cũng ra sân bay đưa tiễn , dặn dò hai năm nữa về nghe Linh , có mi về rất vui vì mi là vua quây mà .

Năm 2007 Thu Thủy và Kim Cúc cùng hẹn nhau về thăm quê hương . bạn bè lại gặp mặt vui không kể xiết . Những tình thân ngày cũ như được hồi sinh. Các bạn còn đi thăm Mẹ tôi ở bệnh viện do bi tẻ . Bạn bè thương nhau như vậy là nhất rồi .

Năm nay 2008 tôi không giữ được lời hứa, không về .

Bạn cũ ơi, cảm ơn những tình thương mến bạn dành cho ta . Một danh ngôn đã viết : Sống không bạn như sống không mặt trời . Và tôi luôn luôn được ấm áp bởi vì quanh tôi có rất nhiều ánh mặt trời của tình bạn vây quanh .

Trần Huyền Linh

Viết tặng các bạn liên lớp IBM

Cho một cánh hoa rơi

Nguyễn Phi Hoàn

Ngày đi học mẹ cho tiền mua sách vở.
Giấu ít đi mua cây đàn cũ về chơi
Đàn đứt dây tôi lại nối dây rồi
Đồ mi ré mi la mi phá
Có cô bạn bên nhà khen “ hay quá eo ôi “
Cô Bắc kỳ hàng xóm trêu tôi

Lầu nhà em có hoa đầy trên lối
Tường thì cao , cổng kín chẳng dám vào
Một đêm trăng cùng với những ánh sao
Tôi ngời hát một mình với bóng
Em đến bên tôi hỏi nào im lặng
Bài hát xong rồi em bảo :anh hát lại đi

Rồi đến ngày gặp phải mùa thi
Gác đàn trên đầu tủ ,dành thì giờ ôn sách vở
Trời Đà Nẵng những ngày hè nóng đỏ
Đành phải học bài bên cửa sổ hàng hiên
Em đi ngang không dám làm phiền
Chìa cho tôi khi thì trái ổi ,trái cóc, chùm nhãn

Đôi khi ỏ mì nóng hổi kèm nụ cười duyên
Rồi cười bảo “ Em gái hậu phương ủy lạo anh nơi tiền tuyến “
Đôi khi tôi nghỉ học bài để kể với em một vài câu chuyện
Hát cho em nghe vài bản nhạc
Đọc cho em nghe những bài thơ lãng mạn tình yêu
Em ngồi yên nghe buông tóc xõa lưng đời

Rồi một ngày tôi đỗ tú tài đôi
Em mừng lắm bảo tôi “ khao đi chứ “
Lần đầu tiên tôi cùng em đi dạo phố
Ghé ngã năm ăn chè đậu đỗ hột sen
Em cười ngã nghiêng khi thấy tôi tập hút thuốc hút men
Ho sạch sụa khi chưa quen khói thuốc
Em không giấu được niềm vui trong mắt
Tôi ngại ngần không dám nắm bàn tay

Nhưng niềm vui chưa trọn tháng ngày
Một đêm nọ em bảo tôi “ mai phải vào Sài Gòn chữa bệnh ”
Bác sĩ nói rằng “ Em mắc bệnh cancer “
Tim nát tan khi nghe chuyên bắt ngờ
Em vẫn nở nụ cười buồn xa vắng
Ngày tiễn em lên xe đi chữa bệnh
Xe chạy rồi em ngoái lại nhìn tôi
Vẫy tay chào mắt buồn vắng xa xôi

Ba tháng trôi qua Em trở lại rồi
Không bằng nụ cười mà bằng chiếc quan tài lạnh giá
Tiễn em ra đi một ngày mưa gió
Tôi ném xuống mồ em cành hoa trắng màu tang
Ngày buồn lang thang tôi nhận từ mẹ em một trang nhật ký
Nét chữ nghiêng nghiêng buồn vưon từng ý
Em viết rằng “ Em đã yêu tôi ,chờ hoài sao anh không chịu nói “
Tim buồn đau tôi xin gửi em lời xin lỗi
Bởi đấng đo giàu nghèo nên không dám đó thôi

Nguyễn phi Hoàn

thanh hương

đứt mối tơ lòng

Biến cố tháng Tư -1975 vẫn luôn là một biến cố trọng đại in đậm trong ký ức : vượt biên, tị nạn ...lưu vong, quê nhà...những mất mát, những cuộc tình không trọn vẹn vẫn là luôn là những câu chuyện đầy nước mắt...Chúng ta hãy nghe Thanh Hương kể lại ...

Nàng ngập ngừng đánh máy tên, địa chỉ và số phone của chàng vào address book trong con xúc động. Nhờ một số bạn học thiện chí cùng trường Phan Thanh Giản ngày xưa đã tìm ra nơi chàng hiện đang sinh sống. Té ra chàng cũng sống trong cùng quốc gia với nàng! chỉ cách nhau có hai đồng hồ bay, một cú điện thoại, một email tích tắc sẽ đưa hai người lại gần nhau, dễ như rứa đó mà nàng vẫn viện minh đủ mọi lý do để chậm trễ sự liên lạc với chàng.

Nàng dăm chiêu dăm mình vào tên và địa chỉ nhà chàng hiện trên monitor không chớp mắt. Cái tên yêu dấu đã gọi cho nàng biết bao kỷ niệm những ngày hai đứa khấn khít theo nhau trong quãng đường trung học. Ngày đầu tiên hai đứa quen nhau còn in đậm trong tâm khảm. Năm đó lên lớp 11, hai đứa học chung lớp, mỗi khi sau giờ tan học hay có giờ nghỉ, là các bạn trong lớp lũ năm lũ bảy đi chơi chung với nhau, nhóm này đi ăn bánh bèo chén trường Nam tiểu học, nhóm kia đi xem xi-nê, có khi hai ba nhóm lại rủ nhau cùng đi chơi xa hơn như Mỹ Khê, Nam Ô, Sơn Trà, v.v.. vì cùng chơi chung nhóm, thỉnh thoảng chàng lại được đề cử làm tài xế cho nàng, nên nhờ vậy hai đứa khá thân và có tình cảm với nhau chẳng biết tự bao giờ ... đến khi các bạn tổ chức ra Huế, cả nhóm đã cùng nhau đi xe lửa ra thăm cố đô với cảnh trí hữu tình, chàng và nàng lại có nhiều dịp gần gũi hơn và tiếng yêu cũng đến với nhau từ thửa ấy

Từ chỗ mến nhau đến yêu nhau, con đường Quang Trung cây dài bóng mát đã in đậm dấu

chân của chàng và nàng, quán café Thạch Thảo là nơi hẹn hò, cùng nhau thưởng thức những bản nhạc tình mà hai đứa say mê, quán ba-te là nơi hai đứa đã cùng diu nhau đi trong tiếng nhạc yêu thương cuộc tình cứ thế theo ngày tháng trôi qua như đời thư sinh êm ả của họ, có gì mà sóng gió ?

Cho đến một ngày, ngày mà tình yêu vô tội của nàng cũng không thoát qua khỏi cơn sốt của đất nước. Sau tháng ba năm 75, như nhiều gia đình khác, gia đình nàng đã từ Đà Nẵng dọn vào Sài Gòn trong cơn bàng hoàng với hai bàn tay trắng; trong khi chàng là con của một gia đình thương mại giàu có, quyền thế giao thiệp rộng, có nhiều đường dây móc nối để đi hải ngoại,. Còn ba nàng là một công chức quèn đang thất nghiệp và người anh cả thì đang bị tù tội nơi đâu, nào nàng có biết? Mẹ nàng không tìm được việc để nuôi một bầy con trong tình trạng đói đời. Nàng phải nghỉ học. May nhờ có người quen giới thiệu, nàng được nhận vào làm kế toán cho một tiệm buôn ở Chợ Lớn. Phần thì bận rộn lo miếng ăn manh áo cho gia đình, hoàn cảnh đã không cho phép nàng và chàng viếng thăm nhau thường xuyên như xưa. Phần thì tự ái, từ ngày đất nước đổi thay, lòng người cũng thay đổi !! Tình thoảng nàng bắt gặp những ánh mắt bực bội khó chịu, không mấy thân thiện của các bà chị lớn nhìn nàng, và có lần vô tình hay cố ý câu nói đã lọt vào tai, “Thời buổi này mà còn bày đặt yêu với thương!....”. Thế là nàng ngại, không dám ghé nhà chàng nữa. Nhưng yêu chàng tình nàng vẫn không hề thay đổi.

Lâu quá đã không thấy chàng ghé thăm. Nóng lòng, nàng đích thân đến tìm chàng, thì hỏi ơi muộn rồi, chàng không còn đó nữa! Người nhà báo chàng đã đi ra khỏi nước. Chàng đi

đâu? Đến bến bờ nào? Sao không một lời từ giả với nàng, dù là lời vĩnh biệt. Ra khỏi nhà chàng, nước mắt dàn dụa trên gương mặt xanh xao. Nàng không biết mình khóc vì mừng cho chàng tìm được bến bờ tự do, tương lai sang lạng, hay khóc cho nỗi cô đơn đang xâm lấn cấu xé tim gan nàng. Nàng thầm gọi tên chàng. Chưa bao giờ nàng cần chàng như lúc này! Ước gì nàng được nghe giọng nói trầm ấm của chàng thủ thi bên tai dù một lần cuối, khuyên nàng hãy can đảm, cố gắng chịu đựng rồi sẽ có ngày mình mãi mãi bên nhau. Chưa bao giờ nàng thềm vòng tay và hơi thở ấm áp của chàng như lúc này để biết được rằng cuộc đời của nàng vẫn còn có chàng bên cạnh.

Nàng oế oải lê từng bước chân gông xiềng, kéo thêm con tim rỉ máu, và một tâm hồn tan nát về đến nhà. Và kể từ đó nàng đã hiểu và thấm thía thế nào là một cuộc tình dang dở. Nàng sống dật dờ như hồn ma trong những ngày tháng còn lại. Đau đớn quá! Nhìn trời nàng đã ước vẫn

ơ “Giá mình được làm cây cỏ thụ đứng giữa trời mà reo” hay là “loài chim hải âu bay theo bóng thuyền chàng.” Khổ nỗi nàng cũng không chết được! Sự sống còn của gia đình đang tùy thuộc vào đôi vai yếu đuối và bàn tay nhỏ bé của nàng.

Mới vừa rồi mẹ nàng đã gom góp một số vật dụng và những quần áo tét năm ngoái của nàng và các em ra chợ bán. Trong nhà chẳng còn gì cả ngoài đồng lương nhỏ bé của nàng mang về hàng tháng. Hàng ngày thoáng thấy bóng nàng đi làm về, trên chiếc xe đạp và sồn lốp xe, các em đại đã bu theo chị hỏi âm ỉ “Có gì cho em ăn, em đói bụng quá!”, Thế là nàng xòe cho tụi nó chút tiền mà nàng đã nhịn ăn sáng ăn trưa dành dụm mong

Tương ngộ

*Anh đi để gãy nhịp cầu
Công viên hoang vắng, cây sầu ngả ngơ.
Còn đây những tối trăng mờ,
Tóc em gió cuốn trên bờ vai anh.
Anh đi không nhắn một lời
Tình yêu như cánh chim trời bay cao
Nhớ thương vào giấc chiêm bao,
Nỗi sầu vương vấn, người hao hao gầy.*

Chim Biển

may được chiếc áo sơ mi mới để đi làm thay cho cái áo nàg đang mặc sấp rách. Mà rồi nàg chẳng còn buồn lo cho thân phận mình, vì đường như cả xã hội cũng đều đứng rách mướp như nàg.

Nàg phải sống! Sống để làm gì nàg cũng chẳng biết. Mất tình yêu, dang dở sự học., hai nguồn tương lai hạnh phúc đã vụt ra khỏi tầm tay mà nàg còn phải sống ư? Sống để gánh vác việc sinh kế cho gia đình. Cha của nàg tuy đã được thả về nhưng không kiếm được việc làm vì bị mang cái danh phận “Nguy Quyền”, mỗi ngày nhìn tấm thân gầy guộc và đôi mắt mất thần lo sợ của cha mẹ trong tuổi xế chiều, nàg lại quyết tâm hơn. Nàg muốn ôm cha mẹ vào lòng an ủi mọi việc rồi sẽ qua, định bụng sẽ năn nỉ ông chủ cho nàg làm thêm giờ. Nàg quyết chí đem tình trạng tâm tối của gia đình đến ánh sang vinh quang hơn. Thế là nàg vùi đầu vào công việc. Ngoài làm việc thêm giờ, nàg lại thu mua nhu yếu phẩm của các đồng nghiệp, rồi đi giao hàng lại cho các cửa tiệm, đến tối khuya mọi tiệm đóng cửa nàg mới mệt mỗi đạp xe về.

Rồi một năm sau khi chàng đi, hai năm, ba năm Tin chàng vẫn bật. Nhà chàng đã có chủ mới, nàg không còn biết đâu dò hỏi tin tức chàng. Niềm vui nhất của nàg là ngày ba nàg được về nhà, và qua năm sau thì anh nàg được thả.

Qua bốn năm tận tâm làm việc chăm chỉ, số lương hàng tháng của nàg được khá hơn chút đỉnh. Mẹ nàg cũng học được cách buôn bán thời đại nên gia cảnh cũng khá hơn so với buổi giao thời. Và thời gian như liều thuốc huyền diệu đã xoa dịu bớt sự đau khổ trống vắng của nàg. Nàg không còn nghĩ đến chàng nhiều nữa, nàg dồn hết khả năng cùng với sự nhất quyết của ông anh vừa mới học tập cải tạo về, gia đình nàg tìm cách vượt biên.

Nàg tin rằng sự sống còn của gia đình nàg trong chuyến vượt biên vừa qua là nhờ một phép lạ huyền bí không thể giải thích nổi. Bao ngày lênh đênh trên biển cả, mệnh mông vô phương hướng, nào là cướp biển, rồi lại hết lương thực, con thuyền nhỏ cạn nhiên liệu, chết máy, lao đao theo những con sóng dập dờn, mà

vẫn còn cố bám víu lấy sự sống, cái sống và cái chết đến trong đường tơ kẽ tóc, nàng đâu ngờ hai chữ tự do đơn giản thốt ra từ cửa miệng hằng ngày đã suýt đổi lấy tính mạng mình, nếu không có vị cứu tinh cứu vớt kịp thời.

Đã khắc phục được cơn tim rỉ máu, phần đầu trong buổi giao thời, trải qua bao cơn thử thách của thần chết thì mọi khó khăn trong đời sống mới trên xứ người xá chi đủ sức quật ngã ý chí của nàng trên con đường tiến thân và tìm hạnh phúc. Nàng vừa làm vừa học, nàng tốt nghiệp đại học, nàng có việc làm vững chắc, nàng có tình yêu mới, và không bao lâu nàng đi lấy chồng.

Sau hai mươi lăm năm ấm êm bên người chồng và hai con đã đến tuổi trưởng thành, bóng hình chàng vẫn chưa chết hẳn trong tâm tư nàng, mà nó cứ như một bóng ma, luẩn quẩn lúc mơ lúc hiện, quấy nhiễu sự yên ổn của nàng. Nhiều đêm chợt giật mình thức giấc, nàng mới biết mình đang nằm mơ. Chàng ở đâu? Chàng còn nhớ tới nàng? Chắc chàng đã có vợ con! Chàng có được hạnh phúc và con cái có thành công như con của nàng? Vợ chàng có nhan sắc đoan trang thùy mị như nàng? ... Nàng mong có dịp, nàng sẽ nói với chàng biết là nàng không còn giận chàng nữa. Sự ra đi của chàng thật chí lý. Biết bao người đã hy sinh mạng mình cho biên cả để đổi lấy hai chữ tự do, kể cả chính bản thân nàng. Nàng đã thành tâm khẩn vái Phật trời cho nàng biết tin tức chàng. Dù có đau đớn mấy nàng cũng sẵn sàng chấp nhận. Và lời khẩn vái của nàng đã được ơn trên chiểu cố.

Một hôm, tình cờ đọc mục Nhắn Tin trên một website, do một nhóm bạn PTG thân thương tìm kiếm bạn bè cùng lớp, thế là nàng liên lạc lại được với một nhóm bạn, không ngờ sau gần 30 năm xa cách mà các bạn còn nhớ tới nàng. Mừng vui, xúc động biết bao! Nàng không ngần ngại email theo địa chỉ đã cho và rồi những ngày kế tiếp như một biến động lớn trong đời, không ăn không ngủ, nàng chuyện trò tâm sự với từng bạn qua suốt canh khuya.

Nhờ hệ thống internet mau chóng, chẳng bao lâu nàng liên lạc được hầu hết các bạn cùng lớp ngày xưa. Có bạn ở tận bên Úc, Pháp, Na Uy, Bĩ ... nàng cũng dành thì giờ hỏi thăm và như cùng một tư tưởng ai cũng nhắc tới chàng và họ rất đổi ngạc nhiên khi biết hai người đã không lấy được nhau.

Tên của chàng cùng các kỷ niệm xưa lại thường xuyên được các

bạn nhắc nhở trong các cuộc đàm thoại. Chính vì thế mà gần đây bóng hình chàng lại càng hay hiện về trong tâm tư và niềm ao ước muốn gặp chàng lại rạo rạt trong tim. Chàng ở đâu? Nàng rất mong được biết chàng bình an và thoát khỏi mọi hiểm nguy trên biển cả năm xưa. Hiểu được tâm sự, các bạn hứa sẽ cùng nhau tìm ra tông tích và tin tức của chàng. Qua những email của các bạn, chàng đã có vợ và hai con cũng đã lớn như con nàng. Vợ chồng chàng có cơ sở kinh doanh, điều này đã không làm nàng ngạc nhiên chi lắm. Biết chàng thành công, hai con cũng đã lớn khôn và học giỏi, nàng mừng lắm! Thế là một nửa gánh nặng đeo suốt mấy chục năm nay được trút bớt trong tâm hồn nàng. Nàng mong ước từ đây trở đi, chàng và nàng sẽ trở thành đôi bạn, như bao nhiêu người bạn khác của nàng.

Hội họp tìm như ngừng đập khi chợt nghe tiếng cô chiêu đãi viên phóng thanh báo tin máy bay sắp đáp xuống phi đạo. Nhờ chuyến đi công tác lần nay ở ngay thành phố chàng đang ở mà nàng sắp được gặp chàng! Trời ơi, điều mà nàng không thể tưởng nay thành sự thật. Nàng bám tay mình liên tục để biết rằng nàng không đang nằm mơ. Lạ quá! Con tim của nàng nhói lên đau đớn đồng thời cũng nhảy múa mừng reo như ngày nàng chinh phục được trái tim chàng, trong khi lý trí nàng bảo phải nhớ cái lý do, và hoàn tất cái mục đích đã bao năm mong đợi. Mâu thuẫn cấu xé tâm tư, có lúc nàng cũng tự nghi ngờ về sự can đảm của mình. Nàng muốn nhảy lại lên máy bay quay trở về với thành phố quen thuộc, bên người chồng dễ dãi hết lòng thương yêu chiều chuộng, bỏ quên đi cái quá khứ đã vụt khỏi tầm tay của thời còn con nít. Nàng vội chạy đến khu hành lý, xua đuổi những ý đen tối, bước nhanh ra cửa dơ tay vẫy gọi Taxi!

Đúng giờ hẹn, người bạn cùng lớp đến đón nàng và cả hai thẳng tiến tới tiệm ăn nơi chàng đã chờ sẵn. Chàng nhìn nàng không chớp mắt. Ngày tháng phai phôi đã chưa phai được nhan sắc nàng. Theo chàng, nàng càng đẹp mặn mà hơn xưa. “Có lẽ gái hai con trông mơn con mắt”, nàng vừa tếu vừa cười tươi đáp lại lời khen tặng của chàng. Người bạn sau một châu chào hỏi tụng tụng chúc mừng sự sum họp của ba người, anh ta xin vôi kiếu từ vì có chuyện cần gấp phải giải quyết, và sẽ trở lại trong vòng một tiếng đồng hồ tiếp tục chung vui với hai bạn.

lời cuối **lời cuối**

*Thôi ta từ già bạn bè
Cuộc vui chấm dứt, đam mê không còn
Nợ em anh gánh mang theo
Tình em những hẹn kiếp sau sẽ bù*

*Thôi ta từ già phố phường
Bạn bè xưa cũ, mái trường thân yêu
Có em anh mãi vu vơ
Không em hờn dỗi lại hư không chừng*

*Thôi ta từ già láng giềng
Không còn quấy nhiễu làm phiền thế gian
Mong em một cõi bình an
Còn anh gánh nặng đi vào hư không.*

Nguyễn Đức Lạ

Chờ bóng bạn khuất, chàng không ngần ngại xiết chặt tay nàng, và không chịu buông thả. Nàng để yên không chống cự. Giác quan thứ sáu của nàng linh cảm chàng vẫn còn yêu nàng. Điều đã làm nàng sợ hãi lúng túng không biết phải đối xử ra sao. Tay trong tay, chàng bắt đầu thú tội.

Chàng đã biết phải xa nàng ngay từ lúc gia đình chàng dọn vô Sài Gòn. Cha mẹ chàng đã có kế hoạch cho sự ra đi của chàng với một gia đình môn đăng hộ đối. Thời thế đảo điên, không nghề nghiệp lại thuộc dân tư bản, chàng không làm chủ được chính mình. Chàng biết mình không thể sống yên trên đất mẹ để tiếp tục yêu nàng. Chàng ra đi theo sự sắp xếp của gia đình. Biết là nàng sẽ đau đớn lắm, nhưng chàng không đủ can đảm đối diện nói lên lời đoạn tuyệt với nàng. Cũng vì lý do đó mà chàng không thể nào tha thứ tội cho mình đã bỏ nàng trong những ngày tháng điêu linh nhất của cuộc đời... Nàng xúc động, ngậm ngùi cho mỗi tình xưa, nàng đã tha thứ cho chàng từ lâu, hay nói đúng hơn, nàng không hề có ý nghĩ trách hờn hay buộc tội chàng. Nàng nhẹ gỡ tay chàng, lau vệt hai hàng nước mắt đang lăn dài xuống má. Lắc đầu, nàng run giọng giải thích cái mục đích của cuộc gặp gỡ hôm nay. Không phải để buộc tội nhau, để trách hờn nhau, ai có lỗi, ai không để cùng tha thứ cho nhau. Nàng đã xác nhận với chàng rằng tình xưa đã khép kín, nhường cho một trang tình sử mới cao quý không kém đó là tình bạn! Và trong một tiếng đồng hồ ngắn ngủi, họ đã trao đổi cho nhau nhiều tin tức về gia đình, các con, công việc, và những mộng ước tương lai mà không có bóng hình người kia chung lối.

Đêm đó, nàng ngủ một giấc dài tới sáng. Nàng đã gián tiếp cho chàng biết rằng nàng đang có hạnh phúc bên người chồng, và không có mãnh lực nào chia rẽ được tình vợ chồng của họ. Với ý nghĩ kên kiệu đó, nàng mỉm cười thoải mái, và xếp quần áo vào va li cho kịp chuyến bay chiều.

Đợi ở phi trường, cell phone reng. Nàng vui vẻ trả lời vì cứ nghĩ chồng nàng đang đợi. Nhưng lại là chàng! Chàng đã xúc động và thao thức suốt cả đêm, ôn lại dĩ vãng vàng son của hai đứa. Chàng hỏi nàng, nàng còn nhớ con đường mình hay đi, quán café mình hay vào, và đến những chi tiết về căn bệnh mà sau đó nàng đã bị chở vào cấp cứu trong bệnh viện mà chính nàng

cũng không còn nhớ. Tim nàng chợt nhói lên một niềm đau và linh cảm rằng chàng sẽ mang theo bóng hình và cuộc tình nàng trong tim đến suốt cuộc đời. Thế là quá đủ với nàng! Nàng nhẹ nhàng nhắc khéo chàng hãy cất giữ hình bóng nàng trong tiềm thức để dành đến kiếp sau. Kiếp này chúng ta đành tìm thấy nhau trong tình bạn.

Hy vọng từ nay cuộc tình xưa sẽ không còn lẩn quẩn quấy nhiễu tâm trí nàng nữa.

Nàng đã trả lại cho chàng, để lại nơi thành phố chàng đang ở. Và từ đây nàng chỉ có một bóng hình để tôn thờ đó là người chồng yêu quý của nàng hiện giờ.

Ra cửa phi trường, chồng nàng đã đợi sẵn đó tự bao giờ. Nàng hớn hờ xà nhanh vào lòng chồng, vệt vàng hôn lên má và nói nàng đã nhớ chồng tha thiết. Chồng nàng cũng âu yếm hôn trả lại điều cốt với nàng: “Mới xa một đêm mà đã la tha thiết. Tối nay chết tui, chắc phải là ra riết!”

Nàng cười to: “không phải tối ni anh mới chết, mà bắt đầu từ đây, tối nào anh cũng phải chết.”

Chồng nàng trở mắt ngạc nhiên kèm theo một nụ cười tinh nghịch: “Chắc bà ăn phải gì bị trúng độc rồi!”

Thanh Hương

(Thân tặng cho những cuộc tình dang dở của PTG)

Panliuan (VN) chuyển dịch

1.*One day a teacher had each member of her class tell a tale and then state the moral of the story. First up was Suzy. “My father owns a farm, and every week we put the eggs in a basket to take to market,” she said. “But one day we hit a bump, and the eggs flew out of the basket and smashed on the road. The moral of the story is: don’t put all your eggs in one basket.”

Một hôm cô giáo bảo mỗi học sinh trong lớp cô dạy kể một câu chuyện và rồi nói lời răn dạy rút ra từ câu chuyện đó. Trước hết là Suzy kể. Cô bé kể: “Cha tôi có một trang trại và mỗi tuần chúng tôi xếp trứng vào rổ để mang ra chợ bán. Nhưng một hôm, chúng tôi vấp phải một chỗ gồ ghề trên đường đi, và trứng văng ra khỏi rổ và bị vỡ nát trên mặt đường. Lời răn dạy rút ra từ câu chuyện này là: đừng để tất cả các trứng vào cùng một rổ.”

Next was Lucy. “ My dad owns a farm too,” she said. “One day we put 12 eggs into an incubator, but only eight hatched. The moral of the story is: don’t count your chicken before they’re hatched.”

Kế đến là Lucy. Cô bé kể: “ Ba tôi cũng có một trang trại nữa. Một hôm chúng tôi bỏ 12 quả trứng vào một lồng ấp, nhưng chỉ có tám quả nở con. Lời răn dạy rút ra từ câu chuyện này là: đừng đếm gà trước khi chúng nở ra.”

Last was Billy. “My uncle Ted’s plane was shot down in the war, and he parachuted to a remote island with nothing but a flask of medicinal whiskey, “ the boy said. “Surrounded by a dozen hostiles, he drank the whiskey, then killed all 12 with his bare hands.”

“That’s some story.” Teacher said. “But what’s the moral?”

“The moral.” Billy said, “ is: don’t mess with Uncle Ted when he’s been drinking.”

Người cuối cùng là Billy. Cậu bé kể: “Máy bay của chú Ted tôi bị bắn hạ trong chiến tranh, và ông nhảy dù xuống một đảo xa, ông chẳng còn gì bên mình ngoài một chai rượu thuốc. Bị mười hai kẻ địch bao vây, ông uống cạn chai rượu rồi giết hết 12 tên đó bằng tay không.”

Cô giáo nói: “Đó cũng là một câu chuyện đáng kể. Còn lời răn dạy rút ra từ nó là gì.?”

Bill nói: “Lời răn dạy của nó là: đừng bao giờ lộn xộn với chú Ted khi chú ấy đang uống rượu.”

2. *A teacher of a religion class asked the children: “Who can tell me what we must do before we can expect to be forgiven for our sins?”

There was silence. Finally, one boy spoke up.

“Well,” he ventured, “first we’ve got to sin.”

Giáo viên của một lớp giáo lý hỏi các em bé: “Em nào có thể nói cho thầy biết chúng ta phải làm gì trước khi chúng ta có thể mong các tội lỗi của chúng ta được tha thứ?”

Im lặng. Cuối cùng một cậu bé đứng lên nói: “Dạ, trước hết chúng ta phải phạm tội cái đã.”

3.*Three surgeons were taking a coffee break and comparing notes. “I think accountants are the easiest to operate on,” the first one said. “You open them up and everything is numbered.”

“I think liberarians are the easiest to operate on,” the second one offered. “You open them up and everything inside is in alphabetical order.”

The third one said, “I like engineers—they always understand when you have parts left over at the end.”

Ba bác sĩ giải phẫu đang uống cà phê giải lao và trao đổi với nhau những nhận xét của mình. Ông bác sĩ thứ nhất nói: “Tôi nghĩ là những nhân viên kế toán là những người mình giải phẫu dễ dàng nhất. Bạn cứ mổ họ ra và thấy mọi thứ đều được đánh số.”

Bác sĩ thứ hai có ý kiến: “Tôi nghĩ các quản thủ thư viện là những người dễ phẫu thuật nhất. Bạn mổ họ ra và sẽ thấy mọi thứ ở bên trong đã được sắp xếp theo thứ tự của các mẫu tự.”

Bác sĩ thứ ba nói: “Tôi thích các kỹ sư—they luôn luôn thông cảm khi bạn cuối cùng bỏ lại các phụ tùng mổ trong cơ thể họ.”

4.*My wife means to lose weight. That’s why she rides horseback all the time.”

“And what’s the result?”

“The horse lost ten pounds last week.”

Vợ tôi muốn được sụt cân. Đó là lý do tại sao cô ấy cưỡi ngựa suốt.”

“Và kết quả thế nào?”

“Tuần trước con ngựa đã sụt mất 10 pounds.”

5.*Outside City Hall a boy selling newspapers bellowed “Extra! Extra! Read all about it! Two men swindled!” A man walked up to the boy, bought a newspaper, and sat down to read it. “Hey, kid.” He protested a few moments

later, “there’s nothing in here about two men being cheated.”

Ở bên ngoài toà thị sảnh, một cậu bé bán báo rao. “Đặc biệt! Đặc biệt! Xin đọc toàn bộ câu chuyện này! Hai người đàn ông bị lừa đảo.” Một người đàn ông bước tới cậu bé, mua tờ báo, và ngồi xuống đọc. Một lúc sau, ông ta phản đối: “Ê, nhỏ! Trong báo đâu có nói gì đến hai người bị lừa đảo.”

“Extra! Extra!” shouted the boy. “Three men swindled!”

Thằng bé hét lên: “Đặc biệt! Đặc biệt! Ba người đàn ông bị lừa đảo!”

6.* A mouse, hiding in a hole in the wall, was scared of veturing out where a huge tomcat was poised to catch it.

After an hour, the purring sounds stopped, and the mouse could only hear the sound of a roaster crowing, I can go out now, the mouse thought. The danger is gone.

Một con chuột nấp trong một cái hốc ở trong tường sợ không dám đánh liều chạy ra ngoài chỗ có một con mèo đực to tướng đang trong tư thế sẵn sàng để vồ nó.

Sau một giờ, những âm thanh rừ rừ đều không còn nghe nữa và con chuột chỉ nghe thấy tiếng một con gà trống gáy. Con chuột nghĩ: **Bây giờ mình ra ngoài được rồi. Nguy hiểm đã qua rồi.**

Unfortunately, the cat was still patiently watching for its prey. He pounced on the mouse, gobbled it up and turn to the kitten, saying, “You see, being bilingual has its advantages!”

Thật không may, con mèo vẫn kiên nhẫn chờ đợi của nó. Nó vồ con chuột, nuốt chửng và quay về phía một con mèo con, nói: “Con thấy không, biết hai thứ tiếng có lợi đấy chứ!”

7.* Drunk: “Aw lemme alone. Nobody cares if I drink myself to death.”

Host: “I do. You’re using my liquor.”

Kẻ say: “Đề tôi yên. Nếu tôi có uống rượu tới chết chả có ai quan tâm đến tôi đâu.”

Chủ nhà: “Có tôi quan tâm đến đấy. Ông đang uống rượu của tôi.”

Panliuan - VN
12B - 74-75

reunion in seattle

**những lớp
đầu tiên
trường
phan thanh giản
đà nẵng**

Trần Ngọc Sơn

Mưa **trên** **cửa phủ**

Viết tặng nữ sinh IBM

Ngày Sài Gòn, tháng hai mươi bốn bảy năm _____

Lần cuối với nàng để trở lại đơn vị.
Chàng đi và đi thật... ngút ngàn, viễn xứ. Áo ảnh có nàng
vẫn giữ chân chàng

* Trở về với Vũ Lan anh à

- Để chi thế nhỏ?

* Nhận khổ đau như nhận 1 ân sủng vô hình

Một lần và nhiều lần, nàng đã van xin ... Đừng quấy nhiễu
nữa, làm nàng sợ.

* anh vẫn là ma chướng, là phiến não của mèo con

- Nhắm mắt cho hàng mi cong như rèm cửa

* Hình ảnh anh vẫn là chất ma túy làm say lòng VLan

- Chân bước đi, hồn phiêu lãng trên 1 vùng biển êm đềm

* Để chi hồ "chim biển"?

- Để hôm anh về, trái yêu thương vẫn là trái đắng

* ê, "Chim biển", có những lúc muốn và thèm khóc ghê
vậy đó.

Nàng đã có lý, vì chính chàng đang thèm được khóc, lạ
lùng.

Chàng biết tuổi hồng của VLan, như sợi khói tơ hồng đầu
đây, mờ mờ.

* Gạt "mèo con" không hà !

Cũng là ngày tháng chùng chùng đi qua, lòng như thắm
thía. Chàng nghe thật nhiều đổi thay. Buổi nào nàng run
rẩy, bịn rịn tim lòng, nhìn chàng trở lại những địa danh ...
KBC 3324, 3318, 3328, 6652 và 6674 ... "Con bé" đã thì
thầm

* Nay anh, cúi hôn những ngón tay sóc nhỏ.

Tháng năm ngày 01 năm 1975 _____

Mở đường máu, đánh thốc vào Cần Thơ, xuyên qua
Hậu Giang ra được Cù Lao Dung. Cộng quân đã bít lối,
dàn thêm mặt trận ở cửa Trần Đề chờ.

Tự bỏ cuộc, kéo chiến đĩnh, lội ngược cửa Định An, bắt
gặp 2 chiếc CoastGuard của Hải đội 5 bỏ lại, chưa chìm và

... quyết định đi biển được đồng ý tại đây.
Đến hải cảng Chonburi, U-ta-Pao Shattahip Thái Lan.
Hai tuần sau lên máy bay đi USA, ghé Alaska 2 đêm, đến Pentagon 19-05
Định cư ở Travercity, Michigan. ... Không 1 tin tức của Vũ Lan ...

Trời Traversity thường là âm u. Hôm nay là ngày sinh nhật thứ 25.
Buổi chiều, mây đen từ đâu về giăng kín. Vùng

trước mặt xuống thấp và thật thấp. Trời sắp khóc...
“em yêu đâu” oi !
Hàng liễu ngút mắt chuyển mình theo từng cơn gió.
Kỷ niệm vẫn tàn nhẫn dẫn nhau về ngự trị tâm tư.
Chúng mình xa nhau lâu quá.
11 tháng thương nhớ... lần cuối mình gặp nhau?
Đổi lại với... với gì hở nhỏ ?
VũLan ngút ngàn ở 1 đại dương khác, để chàng phải bơ vơ lạc lõng trong niềm tình ái đơn chiếc.
Chúng mình dẫn nhau rời xa tuổi ngọc, dạy cho nhau những ngôn từ yêu thương, để tuổi thơ chấp cánh đôi hồn bay xa.
Chàng muốn làm 1 động tác nào đó, để khỏi phải chơi với với những nhớ thương oằn oại, trên đôi vai gầy guộc của gần 1 năm trời.
Yêu nhau, VLan đã yêu bằng tất cả chân tình của tuổi đầu con gái.
Với chàng, VLan đã không dám tin ở 1 tình yêu tuyệt đối, nhất là sau hôm chàng về từ mặt trận Tây Biên của 55 tuần thám. Chàng biết nàng không bao giờ chấp nhận 1 tình yêu chấp nối vá khâu. VLan đã bắt chàng yêu nàng với tất cả những gì chàng có và phải dành cho nàng trọn vẹn.
Chàng đã không chiều ý nàng những tháng năm

gần đây.
Bước vào đường yêu VLan đã dò dẫm từng bước.
Vụng dại và run rẩy đến niềm hương yêu do chàng khai phá, VLan đã ngụp lặn trong vòng tay lời thương yêu mau chóng, để rồi xót xa cay đắng với những ngày chờ tháng đợi.
* “Mèo con” được gì đâu anh?
Tháng ngày cuối cùng của ViệtNam, 1 chữ cho nàng... chàng đã không có.
Chả 1 nhớ thương nào, để kỷ niệm nghe xa lác vò tặn.

Những lời mật ngọt triu mến ngày xưa, những kỷ niệm bé nhỏ của 2 đứa, hình như đã không là 1 níu giữ... và chàng ... vuốt mắt mù khơi !
Trận chiến vẫn kè cận.
Chàng quên mất nàng ? Quên luôn những ngày xưa thân ái. Và nàng ... 1 mình ở SàiGòn với những đón đau gặm nhấm, đục khoét tận gốc của tâm tư.
VũLan ơi !!!
Với Huế thanh tịnh gió rét, mưa bùn lạnh lẽo.
Với phố Đà những buổi đi hoang.
Những địa danh VLan đã sinh ra, lớn lên và yêu chàng.

Và SàiGòn ... Nhà chàng nhà nàng chết lặng. SàiGòn đầy ắp kỷ niệm thương yêu của 2 đứa. SàiGòn nhộn nhịp trên từng con phố, nhưng với nàng... 1 lần kẻ, 1 dạo đã là những gì buồn heo hút gió và ngày đêm vẫn tưởng đến người mình yêu.
Tất cả giờ đây là những luyến nhớ. Ngoài trời mưa đang rắc hạt đó !
Cơn gió thổi tạt làm toàn thân nghe tê lạnh, như nước buốt.
Nhìn xuống con phố, có 1 đôi tình nhân người Mỹ đang âu yếm, diu nhau từng bước vụng về... Khi đang yêu là thế ư? Chàng bắt chước nàng, nguyện cầu cho “đôi yêu nhau” ấy mãi mãi nồng nàn gắn bó như thưở ban đầu yêu nhau, cho tình họ đẹp mãi, đừng dở dang như chuyện của mình. Tự dưng nghe niềm đau buốt di động trên khắp tế bào non dại với đầy xót xa hờn tủi. Thế rồi ngày mai ?
Ngày mai sẽ đẩy đưa về đâu, nàng vẫn biệt biệt mù xa ở 1 đại dương xa thăm ?

Tháng giêng ngày sáu bẩy sáu.
Chàng nhận thư của Red Cross từ Lansing hỏi thăm về quá đời, cũng như xác nhận về tiểu sử. Họ cho biết có 1 gia đình ở SouthBend, Indiana đang

tìm kiếm. Chàng nhờ vợ chồng người bạn Mỹ liên lạc. Cuối cùng ... Thứ sáu cuối tuần, tuyết rơi nhiều. Tina nhắn, chiều nay ghé nhà họ để ăn cơm tối. Khoảng 7.30 PM, điện thoại reo.

Tina nhắc điện thoại, 1 vài câu chào hỏi rồi chuyển điện thoại cho ta.

Đầu dây... lạ lùng chi thế nhi???

“ Mèo con ,yêu dẫu“ !!!

Đủ những ngôn từ, những yêu thương của 11 tháng dồn nén, hay là cả 1 đời tưởng không còn gặp lại nhau.

* Vlan đang thấp sáng lại thuở yêu thương thân thánh của “tình ta”. Mèo con sẽ ngoan ngoãn bước từng bước 1, thật nhẹ như anh dạy.

- Anh đồng ý hát trên môi những khúc nhạc tình. Ngâm trong hồn những bông hoa màu bọt biển và sẽ cài lên tóc nhỏ, những rong rêu của biển cả.

* Nếu anh về ngay đêm nay.

- Anh không có xe, hơn nữa thành phố nhỏ không có máy bay sẵn

* “Mèo con” sẽ lên, ngày mai.

Traversity, Michigan, ngày mười tháng giêng. Con bé thế mà gan, dám lái xe 1 mình ở xứ người. Đón VLAN ở Chief Pierre cạnh hồ Michigan Và nàng phải buộc chân chàng lại, bằng chỉ tơ của ngày cưới (?) ...

* Hai đứa sẽ có 3 đứa con, nhưng đứa đầu lòng phải là gái.

- Để chi vậy nhỏ?

* VLAN và con sẽ giữ anh, không cho đi rong nữa ... và đêm.

Với 1 trời sao, tự nhiên ta nghĩ nhanh đến 1 căn nhà ở miền cao.

1 ngọn đèn mù, 1 phiêm đàn và chùm hoa giấy đỏ đong đưa. Nàng sẽ đàn cho chàng nghe và 3 đứa con... ngoan ngoãn, nhỏ bé ở 1 góc. “As though somethings has broken my heart. The thought that you were near that girl, was bitter and unbearable. I thought that girl had robbed me of what should be mine only, what is my right, because I love you more than anyone else and value you on top of this world.”

VLAN,

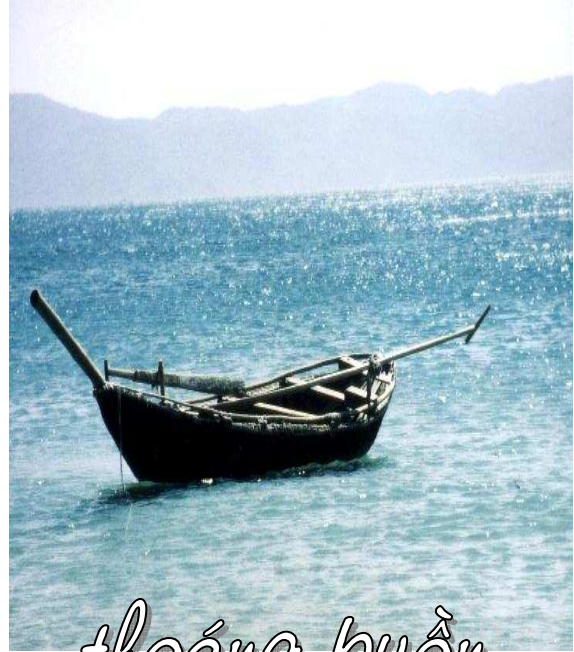
Nhỏ đã lớn, đã làm đàn bà thật sự.

Anh muốn nhắc, buổi đầu tiên của chúng ta.

Anh chờ nhỏ trước cửa ngôi trường PhanThanhGiản ... trời mưa.

Suốt đời, “Chim biển” vẫn chỉ muốn làm 1 kẻ si tình,

thơ

thoáng buồn

Lưu thừa kỷ niệm,
lặng hồn xót xa
Hoan ca khúc nhạc ưu buồn
Lòng thêm nỗi nhớ, một đời tha hương
Thương thương,
một lối chân trời
Lời thay tử hận, vãn thành vòng tay
Loay xoay khi cả một trời
Rời xa đất mẹ, khô cạn gian nan
Lang thang sóng vỗ ... biển tình
Hình như cũng đã, cuốn người thân thương
Bâng khuâng chờ cả một đời,
Cười,
hay nuốt lệ,
thể làm sao đây ???

chim biển

đứng lóng ngóng sau những tàn cây, để nghe trái tim đập nhẹ theo tiếng chuông báo hiệu giờ tan học.

- * Bây giờ “mèo con” vẫn đến trường hàng ngày
- Cuối cùng, học đường có dạy được gì cho nhỏ đâu ?
- * Có, nơi ấy đã xô đẩy cho “mèo con” gặp anh và ...

Bảy đêm tuyệt diệu ở biển hồ Michigan.

Đêm bí mật gọi những nụ hôn giá băng tới chồi ngọn vừa trở nhú.
Đêm liên hoan ca múa cùng bầu âm binh, rước đuốc qua trùng trùng những ngọn cây. Đêm thơm như những hạt mưa trên tóc nàng và đêm thấp sáng chuỗi chuỗi hạt sương lóng lánh ở cuối hồn hai đứa.

Đêm, có cái gì vừa rơi rất lạ. Có cái gì vừa nức nở, hình như là giọng hò cầm.
Mưa nghiêng qua bầu trời tối, đọng đủ thương yêu của tiết mùa.
Mưa chao lượn từ phương đông, lướt êm qua tây, trùng trùng bước ngọc.
Mưa khiêu vũ trong vườn nhà ai quá biếc. Mưa to xanh, mưa trên sân cửa phủ, mưa phai trên mặt thành và mưa reo hò, huyền não trong tim ta.
Mưa bồi rôi dưới chân và mưa đưa nàng qua chỗ hẹn.
Chân theo mưa mà đi. Lòng theo mưa phơi phới
Đêm reo vui cuối ngõ gác tâm hồn nào thật xa, thật hun hút.
Mưa mát lạnh tóc và mưa đắm ngọt môi,

mưa đầu ngõ đợi

- * Tại sao không về chung với “mèo con” ngày mai?
 - Hai tuần nữa là thi cuối term, anh lại gặp nhỏ... vĩnh viễn.
 - * Đợi chờ làm “mèo con” héo hon.
 - Đã đợi được những... thêm hai tuần nữa, 2 đứa chịu được mà ?
- Tiền nàng về, đầu gối là lần cuối cùng được nghe “tiếng chim” thổ thê, hay nói cách khác... ”anh đâu ngờ, có ngày đàn đứt dây tơ...”

Tháng hai, SouthBend, Indiana.

Vậy là thi xong. Thứ bảy cho tình yêu có cánh
Con chim sắt, chỉ một bước lên, bước xuống... 1 tam cấp, là “anh thấy nhỏ”.
Không tới nữa giờ bay, con bé hứa sẽ ra đón với đầy đủ mọi người.
Chân bước xuống tam cấp của phi cơ, của phần đời, đúng hơn !?! Và nàng...
Không một hình ảnh quen thuộc tại phi trường bé xíu này. Chờ và chờ...
Chàng cố gọi điện thoại nhưng nhà không một ai trả lời... Những tiếng đồng hồ sau, chị Thảo xuất hiện với nước mắt tràn đầy, chị ngã vào vai chàng
- “... Vlan vừa đi rồi... thật xa, có cả mẹ, bé Dung nữa.
Chàng nghe như tiếng sét vỡ tung lồng ngực, theo chị Thảo về nhà xác...
”Ngày mai đi nhận xác nàng, say đi để thấy mình không là mình
Ngày mai đi nhận xác em... Cuồng si thương ấy hiển linh bây giờ
Southbend hoang lạnh ơ hờ... say đi mà tưởng như con người yêu.
Phi cơ đáp xuống 1 chiều, khung mây bàng bạc ...”

Nước mắt lại âm thầm tuôn chảy, bất chợt chàng nghĩ rằng phải chăng những giọt mắt đêm nay, bắt đầu cho 1 tiếng “biệt ly“. Chàng đã biết sẽ vô cùng buồn khổ vì chọn cho mình 1 cuộc sống im lìm. Nơi đó, buồn đau và nước mắt đã thành hình từ bao giờ. Với chàng, tất cả đều buồn, vì giờ đây chàng đang độc hành bên lề cuộc đời để tìm lại tình yêu tuổi dại. Chàng cố xua đuổi viễn ảnh đen tối để cố mang vào một tia hy vọng mong manh. Nhưng, người yêu, mẹ, bé Dung ơi !!!
Trời sinh, mẹ dạy với nhiều nét suy tư, chàng đành lãnh chịu những gì phũ phàng của thế nhân. Gia đình, người thân đã quên đứa con hoang này rồi sao ? Một ngày đợi chờ hồi âm bằng một thế kỷ hoang liêu, bà mẹ nói vậy cơ mà.
Chàng tìm về tình yêu với cái thực tại huyền hoặc mơ hồ, từng lời thư vẫn nằm đây với nhiều kỷ niệm... “ngày ấy yêu em”.

Park Chateau, Indiana. Cuối tháng hai, có những cơn mưa còn sót lại.
Ừ thì ngày ấy xa rồi, tuổi trẻ qua mau, tàn nhẫn.
Chàng nhìn đời với cái nhìn đầy ngờ vực, phải nghĩ gì về tình yêu “người tình màu nâu“ ? Không là nhạt nhòa bởi dấu chân đi, xin 1 lần như vậy.
Đêm từng đêm, chàng ôm chầm thương nhớ vào lòng.
Trước mặt là một thảm buồn. Núi buồn biển có vui gì hơn.
Nghe tim đau buốt, chàng đang sống chờ đợi với niềm tin gục chết, với những thắc mắc chất chồng.
Chàng cảm thấy lẻ loi bởi khoảng ngày dài nhưng nhớ ...
Nếu ngày xưa có Lý Bạch chết vì ánh trăng, có nàng Tô Thị vì nhớ chồng mà hóa đá ngây ngô. Tại sao, chàng không bằng lòng hôm nay, chết cho những gì bình an trầm lặng, để đổi lấy một phút giây gần nàng ?
Chàng đã viết, đã nghĩ gì, chẳng nhớ. Lơ đãng như 1 triết gia hay như người ngớ ngẩn nhất, như nai con lạc mẹ xa rừng, dễ thương “heureux les coeurs purs”.

Ai biết ? Cơ hồ như có 1 giọt nước cay nồng ở khóe mắt, chàng thấy mình khác lạ. Tiếng gió thật nhỏ thật buồn, nổi sâu cứ như hạt cát lún sâu và chìm vào nhỏ nhoi của lòng biển. Nếu có nhau, chàng đã được nghe nàng hát, thật nhỏ... hay khóc hờn khóc giận. Một nỗi buồn vừa thành hình như những giọt mắt có thật, rớt xuống trên má, lạnh lẽo.

Tại chàng ? hay là tại đôi mắt mờ mờ khói mây ?
Cả hai, khởi nguyên của một định luật bất hồi tở.
Đôi mắt không đeo kính thủy tinh, thật đẹp... ghé xuống, một lần yêu nhau.
Cũng câu nói “Yêu em hồi nhỏ“, nhưng chàng

quên, từ một ngày xa xưa đó.
Trong lúc nghẹn ngào như bây giờ, nhớ nàng, chàng nghe tiếng nấc của hồn.
Một nỗi buồn chín đỏ đau thương. Ai hiểu ?

Lẽ nào định mệnh chỉ là những sợi khói mảnh, chẳng trói buộc gì nhau được... những yêu thương của anh của nhỏ cho nhau ?
Một chớp mắt, người ta vẫn mơ mộng được cơ mà...
Nhưng, ô kia... đôi mắt đã khép lại. Thì ra, trong đôi mắt nhắm lại, con người không thể ngậm mãi những ước mơ.
Hồi mây hồi gió !!!

Trần Ngọc Sơn

giọt nắng chiều

*Con đường cũ dáng phượng gầy cũng cũ,
Áo ai bay trắng lợp góc sân trường.
Ta níu lại dáng thu vàng gái ngủ,
Giọt nắng chiều khóc nhớ kẻ tha phương.*

*Em ngoảnh mặt, dù nửa đời mong đợi,
Nửa đời tương tư với những giọng dối hờn.
Ta cũ kỹ tóc râu buồn nghĩ ngợi,
Khi mềm lòng nào có tính thiệt hơn.*

*Nay trở lại con đường xưa áo trắng,
Ta bơ vơ, xa lạ giữa muôn người.
Bước khập khiễng giữa cuộc đời khập khiễng,
Nghe đâu đây vang vọng tiếng em cười.*

Khuyết danh

*(Ban biên tập nhận được bài thơ gửi qua từ quê nhà, với lời
chú thích tặng người em gái Phan Thanh Giản mà vì vận
nước đã chia xa.)*

Năm thầy tròn tám mươi
 Cả trường đến chúc thọ
 Tại nhà hàng Hoàng Yến
 Chủ nhân là học trò
 Phan Thanh Giản ngày xưa
 Đỉnh Bách lớp chúng mình
 Đại diện cho anh em
 Khắc trên đá nừng Thầy

*
 * *

QU 'HIER

QUE DEMAIN

Thầy Đỉnh tâm đắc lắm !

Kim Vân cũng xí xọn
 Mừng Thầy ít vần thơ
 Bách ngâm thơ tiếng Pháp
 Con vịnh thơ chữ Nho
 Nho chùm hay nho rời
 Xin Thầy thương miễn lễ !
 Người đời thường ca ngợi
 “ Thất thập cô lai hy”

Thầy tuy đã bát thập
 Nhưng mắt vẫn tinh anh
 Kim Vân chép tặng Thầy
 VIEILLIR PEUT ÊTRE
 BEAUCOUP MOINS PÉNIBLE
 QUE DE VOULOIR RESTER
 JEUNE A TOUT PRIX

Trò chép sai chính tả
 Bút đỏ Thầy sửa ngay
 Dù tuổi đã tám mươi
 Mắt Thầy vẫn tinh anh
 Kim Vân vịnh thơ chúc :

80, Thầy mắt lai hy
 70, Thầy cô lai hy
 60, Thầy ngực lai hy
 50, Thầy bụng lai hy
 40, Thầy lai hy

Cả lớp hét lên : stop
 Phạm thượng Kim Vân ơi !

Thế là nâng thơ cụt hứng
 Thầy trò Phan Thanh Giản cười vang

Mừng
 Thầy
 Thượng Thọ

Kính tặng thầy Nguyễn Quang Đỉnh,
 giáo sư Pháp Văn

TÁO QUÂN

11B - 1968

căn nhà ký ức

Nguyễn Đức Lạ

Mỗi lần đưa đón con tôi ở trường học, tôi thường nhớ đến những ngôi trường cũ. Nhớ thầy cô, nhớ bạn hữu, nhớ những con phố xưa của một thuở học trò.

Đà Nẵng, thành phố tôi lớn lên và ra đời ở đây. Như những bạn khác, thành phố mình trưởng thành gắn liền với biết bao kỷ niệm của thời thơ ấu, tuổi học trò... với cuộc đời của mình. Riêng tôi cũng không ngoài quy luật đó.

Đà Nẵng có dòng sông Hàn. Bên dòng sông có hàng ghề đá. Tôi thường ngồi ở đây mỗi khi có tâm sự buồn vui. Những hình ảnh của những cô, những bác chèo đò, những chuyến đò ngắn ngủi qua lại, những sinh hoạt đó còn trong ký ức của tôi. Tôi có người bạn gái, nàng giống tôi thường đến dòng sông mỗi khi có chuyện buồn vui trong đời. Hồi nhỏ tôi thường trốn học rủ rê bạn bè đến đây bơi lội, nhiều khi bị ba mẹ bắt gặp cho ăn đòn. Mùa lụt lội,

dòng sông nước chảy cuộn cuộn như cơn lũ. Những trận lụt lớn thấy trôi theo trâu bò, những mái nhàDòng sông Hàn gắn bó với tôi như người bạn tri âm...

Trong ký ức tôi còn có những ngôi trường, những con đường dẫn đến trường đầy bóng mát. Những cây phượng vĩ hai bên con lộ đến trường. Mùa phượng vĩ những cành hoa phượng đỏ như tó

Sông Hàn hoàng hôn

son những con đường. Màu hoa phượng hòa lẫn màu áo dài trắng của nữ sinh như bức tranh. Tôi thích chơi trò bắt sâu đo trên cây phượng bỏ vào hộp diêm quẹt tặng cho mấy cô học trò cùng lớp.

Hồi học Phan Thanh Giản, nhớ có lần vào dịp tết, các thầy đóng bộ Ngọc Hoàng, Nam Tào, Bắc Đẩu ...còn đại diện các lớp làm ông táo lên đọc sớ táo quân cho các thầy chấm diêm. Tôi học Phan thanh Giản ở các tuổi lớn, mới biết lơ mơ về tình yêu. Mấy cô học trò PTG không biết đẹp cỡ nào mà khiến các anh bạn của tôi mê ra rít. Có bạn lên chụp hình nàng trong mơ của mình hàng trăm tấm gắn trong phòng học. Tôi có người bạn yêu lên một cô trong lớp. Vào hè, cô này ra Huế thôn Vĩ Dạ ở với người thân. Bạn tôi nhờ tôi chạy Honda đưa anh ra Vĩ Dạ. Tôi nghĩ chắc đây là dịp tỏ tình nhiều thuận lợi. Nào ngờ ra đến Vĩ Dạ, bạn tôi chỉ hỏi vu vơ vài câu rồi rút về, điều này khiến tôi chỉ biết lắc đầu!

Thành phố gắn liền với tôi qua những sinh hoạt thời niên thiếu. Hồi còn nhỏ tôi thấy đàn anh, đàn chị lên núi Phước Tường hái sim, chà là để trên

xe đạp chạy về thành phố. Những cảnh học sinh lớp tôi đến thăm tết nhà thầy ở gần chùa Bà Quảng. Nhà thầy có trồng mai, thầy cho học trò vài nhánh mai đem về chưng tết. Những cảnh đó không phai nhạt trong tiềm thức của tôi.

Chúng tôi hay rủ nhau lên con suối ở núi Sơn Trà. Chúng tôi đua nhau đi ngược dòng suối. Chúng tôi chạy nhảy trên những phiến đá, nghe suối reo, tắm suối và nô đùa. Bãi biển Thanh Bình thời tôi niên thiếu khác bây giờ. Bãi biển trồng nhiều cây thông màu xanh hoà lẫn với cát trắng. Dưới bóng mát ngàn thông chúng tôi vui đùa, tắm biển. Ban đêm rủ rê nhau đốt vỏ xe đạp cao su làm đuốc xuống biển soi bắt ghẹ. Lên bờ nấu ghẹ ăn tại chỗ.

Mỗi lần đi học ngang qua cầu vòng, thấy có xe lửa rút qua dưới cầu, chúng tôi đứng trên cao của cầu thách nhau đá xuống toa xe lửa chơi trò "moi" đá lên đầu "toi" khác toa đây là toa xe lửa.

Hồi nhỏ vào cuối tuần thỉnh thoảng ba mẹ tôi cho anh em tôi về quê thăm họ hàng. Ban đêm anh em tôi thường rủ nhau đi soi cá về nấu cháo cá. Giữa đêm khuya đường ruộng thì nhỏ, đũa nào cũng sợ ma cứ dành nhau đi giữa té lên té xuống... Trong xã có cái đập nước, chúng tôi thường đến

một góc phố ở Đà Nẵng ngày xưa

đáy để bơi lội. Anh tôi tính tình hay thích phá phách. Dạy tôi tập bơi bằng cách xô đẩy tôi xuống nước. Tôi bị ngập quơ quơ tay mãi rồi cũng biết

bơi. Còn chị tôi thì khác, chị tôi bị anh tôi xô xuống nước chìm lĩm. Anh tôi bơi đi kiếm mãi không thấy đâu. Khi tìm được chị tôi đưa lên bờ, bụng chị đầy một bụng nước. Thoát chết cũng may. Anh tôi cũng chưa bỏ tật, mỗi lần đi câu với anh tôi, nếu bữa đó không có câu được cá, anh tôi lật úp xuống lại rồi bơi kéo xuống về. Chỉ khổ cho tôi, bơi không giống ai, tôi bám theo xuống trật tay lên trật tay xuống, uống nước sông cũng đậm.

Cổng Trường Xưa

Qua những năm học ở Phan Thanh Giản, những niên khóa cuối cùng của thời trung học. Bạn bè chúng tôi nhiều người bắt đầu bước vào đời. Vì thời chiến nên có bạn, người đi binh chủng này, kẻ đi binh chủng khác. Những địa danh một thời còn học sinh không ai để ý đến bây giờ nhập tâm như Khe sanh, Thường Đức, Charlie, Pleime...trở nên quen thuộc. Hồi còn đi học, tôi thấy đôi giày lính ôi sao mà nặng nề quá làm sao mang được. Đền phiên tôi vào lính rồi cũng quen đi.

Thình thoảng có bạn hữu về phép gặp nhau, điếm mặt đũa còn đũa mắt... Tôi nhớ có một lần trong trại tù cải tạo, chúng tôi lên rừng đốn cây về làm lán cho trại, tình cờ gặp người bạn cũ một thời học cùng trường PTG. Gặp nhau giữa núi rừng với thân phận tù tội. Gặp nhau mừng rồi rít. Hai người bạn ngồi bên giòng suối hút điếu thuốc rê nhìn thân phận, quần áo mình, thấy mình không giống ai...

Trong căn nhà ký ức của tôi nó ngổn ngang. Lúc sắp xếp điều này, lúc sắp xếp điều kia vô trật tự, không có chuẩn về không gian, thời gian... Tuy nó bừa bãi, nhưng nếu ai đó có dịp cho tôi trở về với căn nhà ký ức của tôi, dù có khó khăn gian khổ tôi cũng thích về. Thành phố, giòng sông, bạn hữu của một thời niên thiếu, của một thời mới biết mơ mộng.... dù sao đã cho tôi những niềm vui hiếm trong đời.....

Nguyễn đức Lý

PHÙ ĐIỀU

Phạm Hồng Ân

Tôi dắt chị Phiến đi lòng vòng quanh phố. Hội An huyền bí dưới bóng đêm. Ánh sáng trầm mặc hắt xuống từ những chiếc lồng đèn đỏ rực, khiến thành phố cổ này như sống lại từ thần thoại, từ những trang cổ tích hoang đường.

Chị Phiến chăm chú ngắm từng hoa văn thanh thoát trên mỗi chiếc lồng đèn.

- Đẹp quá! Nó được sáng tạo từ bàn tay sắc sảo của Bác Sáu, của Luân phải không?

- Bàn tay của Ba và em đầy những vết cắt, vết chai...trong suốt những năm tháng đeo đuổi nó.

Chị Phiến chợt nắm lấy bàn tay tôi, sờ nắn từng ngón, rồi thở dài :

- Nghệ thuật nào...đều cũng trả giá đắt, phải không Luân?

Tôi để bàn tay tôi nằm yên trong lòng tay chị Phiến. Hình như, buông xuôi như vậy, tôi thấy an tâm, ấm cúng một cách thân thương hơn. Từ trước, tôi chưa hề quen chị Phiến. Chỉ biết chị cách đây vài hôm. Khi cô tôi

chở chị về Hội An, nhân dịp giỗ Nội . Cô tôi có nhà cho thuê ở Đà Nẵng, và chị Phiến, là một trong những người đến trọ, suốt những tháng năm đi học.

Cũng trong dịp giỗ này, cô tôi đã quyết định :

Chùa cầu Hội An

- Thăng Luân phải lên Đà Nẵng học, lấy bằng tú tài. Anh không thể để nó nhỡ nớ ở đây với cái nghề đèn lồng mạt rệp này được.

Ba tôi vờn vai, đứng dậy. Ông tiến tới bàn thờ, khục khặc ho :

- Tôi không nuôi nổi nó? Tiền học, tiền ăn, tiền nhà...hàng tháng. Ai lo?

Cô tôi vỗ ngực, la lớn :

- Tôi lo. Tôi lo tất. Nó về quản lý nhà trọ cho tôi. Dọn dẹp, quét sân, thâu tiền nhà...Ngoài các việc đó, nó tự do học.

Thế là, tôi theo chị Phiến ra Đà Nẵng, tiếp tục công việc sách đèn. Chị Phiến dắt tôi ra trường Phan Thanh Giản ghi danh. Dắt tôi mua sách, sắm những vật dụng cần thiết trong ngày. Tôi được quản lý nhà trọ của cô tôi. Căn nhà có tầng gác màu xanh, ngó ra con đường Quang Trung đầy bóng cây cổ thụ.

Trường Phan Thanh Giản nhỏ nhắn có vẻ chật chội nhưng đó là một trường tư thục nổi

tiếng nhất Đà Nẵng. Mùa hè, hàng phượng dọc theo con đường Lê Lợi rực rỡ những cánh hoa. Hoa phượng khoe hương khoe sắc một thời gian, rồi cũng tàn phai, rơi xuống lề đường, nằm bẹp dưới gót giày hay gót guốc của học trò. Chị Phiến đa cảm, thường nhìn phượng lã chã rơi mà mang mang khóc thầm. Chị nói, mỗi cánh phượng là hiện thân của mỗi sinh mệnh học trò. Rồi mỗi chúng ta, dù có sáng chói hay lu mờ trong kiếp sống, sau đó cũng phải nhạt phai, lùi vào ký ức.

Phòng chị Phiến kề cận phòng tôi, cách nhau bởi một bức vách mong manh. Cuối tuần, học trò về quê, chỉ còn tôi và chị Phiến ngồi ôm cô đơn trong căn nhà mênh mông. Để lấp khoảng trống này, chị Phiến bày ra nấu ăn. Đôi lúc chị nấu cao lầu, món ăn truyền thống của Hội An để đãi tôi. Đôi lúc, chị nấu mì Quảng, ăn với rau sống và bắp chuối xắt nhuyễn. Tô mì Quảng của chị, làm mê mẩn tâm thần tôi, từ lúc vừa ăn tô đầu tiên. Nước lèo xương hầm sền sệt, ngọt ngào mặn mà đến tận bao tử. Và tô mì Quảng đậm đà dân tộc đó, đã đem chị Phiến đến gần tôi, như lá với cành.

Vào một chiều cuối tuần, khi chị Phiến từ Tam Kỳ lên, sau những ngày về quê nghỉ lễ. Từ xa, dưới bóng mát của hàng cổ thụ trầm mặc, tôi thấy cô bé lẻo đẻo theo chân chị Phiến, dè dặt bước lên sân nhà. Chị Phiến đã vào trong, đặt túi xách linh kính xuống ghế, trong lúc cô bé vẫn ngơ ngác ngoài cửa, lúng ta lúng túng một cách thẹn thùng.

- Cháu tôi đó. Kêu bằng Dì. Nó tên Phù Điêu, cùng học Phan Thanh Giản với mình. Lỡ đệ ngữ.

Tôi nở nụ cười thật tươi chào cô bé. Cố tình xóa đi dấu vết ngại ngùng của người khách lạ để thương.

- Tự nhiên đi Phù Điêu. Tôi cũng trọ học, quê Hội An.

Phù Điêu lúng lẳng mái tóc dài. Những sợi tóc như những sợi tơ trời, lỏa xỏa lỏa xỏa trước vầng

trán thanh tú.

- Con bé muốn nhờ tôi kèm Toán. Nhưng tôi thấy Luân giỏi Toán nhất lớp. Định nhờ Luân giúp cháu đấy!

Tôi xoa xoa hai tay vào nhau, gật gù:

- Sẵn sàng. Chỉ sợ Phù Điêu kén thầy thôi!

Đôi má Phù Điêu chợt ửng đỏ. Càng bẽn lẽn, ánh mắt nàng càng long lanh một cách nảo nùng. Chị Phiến đưa cho tôi một trái quít to:

- Con bé mồ côi cha, từ nhỏ. Sau này, có Dương, cũng như không. Ông ta chỉ muốn Phù Điêu thôi học, kiếm tiền đem về gia đình.

Tôi chợt nghĩ đến ba tôi. Những năm tháng lao lung, tận tụy với nghề lồng đèn, để mong nuôi bầy con ấm no một cách yên bình. Tôi nghiệp, Phù Điêu mất Ba. Cô bé đã mất đi một tình thương bao la, không tình thương nào có thể bù đắp được.

Thời gian lặng lẽ trôi qua. Phù Điêu và tôi, càng ngày càng gắn bó như hình với bóng. Cứ mỗi cuối tuần, lúc có chị Phiến, tôi đóng trọn vai một người thầy đàn hoàng, hướng dẫn cô học trò ngoan ngoãn những bài toán hóc búa trong chương trình đệ nhất cấp trung học. Khi chị Phiến về quê, tôi đèo Phù Điêu trên chiếc xe đạp cà tàng, rong chơi khắp nơi. Có lần, hai đứa chạy một mạch đến Ngũ Hành Sơn, tìm một chỗ vắng vẻ nào đó, ngồi bên nhau, nhìn mây trôi lơ lửng trên các cụm núi huyền bí. Hoặc chờ nhau ra bờ sông Hàn, ngó các chuyến tàu tấp nập trôi ngang, mà tưởng tượng đến cảnh chia ly đau lòng của những cuộc tình thơ mộng. Cho tới một hôm, chị Phiến trở về bất chợt, tình cờ bắt gặp tôi ôm hôn Phù Điêu trong góc gác vắng vẻ. Chị Phiến ùng ùng nổi giận. Chị hùng hục kéo Phù Điêu ra khỏi vòng tay tôi, rồi sòng sọc nhìn tôi như kẻ tử thù.

- Tôi lạ Luân. Tôi xá Luân. Phù Điêu còn nhỏ. Kính mong đại ca tha dùm con bé.

Tôi luống cuống. Tôi hoang mang trước cơn giận dữ của chị Phiến. Nhưng giây lát, trái tim đã tự nhiên trả lời chị – bằng lý lẽ riêng của nó.

- Phù Điêu 15. Tôi 18. Chúng tôi thương nhau, nào có chi lạ đâu? Rất bình

thường, chị Phiến ạ!

Chị Phiến bỗng nghiêng răng trèo trẹo. Giọng nói đứt quãng. Hơi thở dồn dập.

- Bình thường hả? Đồ...khốn...nạn...

Phù Điều buồn bã bỏ về. Chỉ còn tôi và chị Phiến ngồi ôm trống vắng trong căn gác mênh mông bóng tối. Lúc lâu, tôi nghe tiếng chị Phiến khóc. Tiếng khóc rất âm thầm, nhưng trong thính không tĩnh lặng, nó vang dội một cách bi thương, tức tưởi. Tôi chạnh lòng, tiến đến, đặt bàn tay lên vai chị.

- Xin lỗi. Chị hãy bao dung và tha thứ cho tôi.

Tôi ngó ra con phố. Con phố sâu thăm thẳm. Thăm thẳm như đôi mắt đầy

tuyệt vọng của chị Phiến. Tôi biết nói sao với chị Phiến bây giờ? Tôi phải giải thích thế nào về tình yêu của tôi? Và về sự mất mát quá đau thương của chị?

Dần dà, tôi cũng lên đại học. Trong lúc chị Phiến thi rớt, khóc đến sưng vù đôi mắt. Chị Phiến đau khổ vì đường công danh trắc trở, lại ôm thêm nỗi thất tình ngao ngán, đành bỏ về quê biệt tông biệt tích. Tôi dò dẫm bước chân trên ngưỡng cửa đại học một cách chán chường. Gia tài cô tôi đã khánh kiệt, chỉ còn lại mảnh đất vụn nát, rẻ rúng, trôi nổi theo thời gian. Và nghề lồng đèn của ba tôi cũng lùi vào quá khứ. Nét văn hóa cổ truyền của dân tộc bị ngã quy, trước sức tấn công ồ ạt của nền văn minh hiện đại, đang ngày đêm đổ ập vào phố cổ Hội An. Tôi đành đi lính. Tìm công hầu khanh tướng trên các bãi chiến trường.

- Đêm cuối, trước ngày lên đường nhập ngũ,

Phù Điều ngồi suốt đêm bên tôi, trên căn gác cô tôi. Đêm đó, tôi hôn cô bé như mưa bắc. Và những nụ hôn nồng nàn đã làm cô bé cảm động, long lanh ngấn lệ.

Chiến trường điên đảo. Mặt trận sôi động. Bạn bè mỗi lúc một vơi đi. Khiến mộng công hầu khanh tướng của tôi như viên đạn bay

về. Mặc dù trấn đóng ở tiền tuyến xa xôi, tôi vẫn nhận được những cánh thư dễ thương của Phù Điều đều đều. Thư nào cô bé cũng viết dài sòng sọc. Đọc xong, tôi cảm thấy cõi lòng dường ấm lại, như có ai nhen bếp lửa đầu tiên trong mùa đông lạnh lẽo vô cùng.

Rồi, ngày trở về, nghỉ phép thường niên. Má tôi bắt tôi phải lấy vợ. Má muốn tôi có mái ấm gia đình.

Muốn có người xan xẻ cùng Má những lo toan, những thương nhớ về tôi, như một đồng hành tri ngộ. Tôi lật đật tìm Phù Điều, nói cho nàng biết niềm hân hoan tuyệt đỉnh đó.

- Phù Điều ơi! Anh báo cho em tin mừng. Kỳ này, Ba Má anh sẽ mang trâu cau qua đây, cưới em cho anh đấy!

Phù Điều đang vui, chợt ử mặt xuống.

- Không bao giờ em nhận lời lấy anh đâu! Không bao giờ có ngày đó!

Tôi kinh ngạc, sững sốt trước câu nói quá bất ngờ và vô cùng kỳ lạ của Phù Điều. Câu nói như con dao, cửa trái tim tôi vỡ tung trăm mảnh.

- Ô, Sao em nói vậy? Hay em có gã đàn ông nào khác?

Phù Điều chạy như bay ra sân cỏ. Nàng ngồi phịch xuống bờ ao, ngắt từng bông hoa dại, ném phăng xuống dòng nước. Tôi lúp xúp theo nàng, trần tình, và nói những lời đau khổ nhất của một

kể bị phụ tình. Chẳng bao lâu, Phù Đieu lại tổn tẽn cười.

- Trái tim em duy nhất chỉ có bóng hình anh. Anh là thành trì, là bóng mát...để em suốt đời trú ẩn một cách an toàn.

- Vậy sao em từ chối hôn nhân? Từ chối xây dựng hạnh phúc?

Phù Đieu bỗng ôm mặt, khóc nức nở :

- Hôn nhân? Hạnh Phúc? Em không thích những thứ đó...

Tôi không thể đợi Phù Đieu suốt đời suốt kiếp, như nàng hứa sẽ yêu tôi suốt kiếp suốt đời. Má tôi đã cưới vợ cho tôi, một cô bé làm lồng đèn, cùng quê Hội An. Vợ tôi vừa xinh đẹp, vừa siêng năng tận tụy với nghề. Nàng có thể nối nghiệp Ba tôi, chia xẻ từng giọt mồ hôi, từng giọt nước mắt với gia đình. Tuy vậy, bóng dáng Phù Đieu vẫn hiển linh trong trái tim tôi một cách rộng lớn. Nàng mãi mãi là dấu hỏi kỳ lạ, nhưng đầy yêu thương, làm chao động đời tôi đến giây phút cuối cùng.

Bếp lửa, rồi có lúc sẽ trở thành tro than. Bình đao cũng vậy. Nó sẽ tàn cuộc, tàn trận. Mấy năm tìm công hầu khan tướng trên các bãi chiến trường. Tôi chỉ tìm được chính mình, sau khi đã mất đi tất cả. Tôi tìm được chính mình qua hình ảnh tù binh, qua số phận kẻ bại trận trong các trại lao động dã man nhất thế kỷ. Rồi, tôi trở về. Trở về như đi lùi lại quá khứ. Mở toang các cánh cửa kỷ niệm. Thăm dò những dấu vết thân yêu.

Tôi trở về. Phù Đieu vẫn vậy. Nàng vẫn cô đơn, lặng lẽ đứng bên lề thế nhân, ngó thời cuộc thăng trầm. Mười năm đằng đẵng xa nhau, gặp lại, nàng cũng ngoan ngoãn ngã đầu vào vòng tay tôi, sẵn sàng đón nhận những nụ hôn ngọt ngào. Đêm đó, hai đứa lại thức trắng, trong ngôi nhà của Mẹ nàng, ở ngoại ô Đà Nẵng. Đêm đó, chỉ có Phù Đieu và tôi, hai đứa ngồi nhìn bóng mình lẫn nhau trên vách. Bà Mẹ vừa về quê, tuần trước. Ông Dượng thì bỏ đi mất dạng, từ lúc cộng sản chiếm đóng thành phố này. Đêm đó, đối diện với Phù Đieu, tôi chột buồn vô hạn. Tôi rót rượu uống liên tu. Cạn ly này đến ly khác. Uống đến lúc Phù Đieu bực dọc, ném chai rượu vào góc nhà. Mất rượu, tôi lại cà kê than thân trách phận. Tôi tả oán đến nỗi Phù Đieu khóc sụt sùi, hai tay nàng ôm đầu quặn quại một cách xót xa. Tự dưng, tôi muốn bỏ đi. Muốn không còn thấy bóng dáng Phù Đieu nữa. Muốn bôi xóa một cuộc tình, có tông tích mịt mù như sương khói. Cuối cùng, tôi cầm đầu cắm cổ chạy hụt hơi ra phố. Và lang thang suốt đêm...giống một tên điên.

Sau những năm tháng lưu đày ở rừng sâu, đường như Thượng Đế đã bắt tôi, bằng cách đưa gia đình tôi định cư ở Mỹ. Ra đi, tôi chấp nhận tất cả. Chấp nhận mất mát, đau thương. Kể cả tình yêu kỳ lạ và bí ẩn của Phù Diêu. Tình yêu đó, nếu không hư vọng, cũng chỉ là cái vòng luẩn quẩn, quanh co, một cách hão huyền.

Gần mười lăm năm nơi xứ người, tôi lầm lũi bơi xóa tung tích kỷ niệm. Bóng dáng Phù Diêu vừa phai nhạt trong tôi, thì bỗng một hôm, có tiếng điện thoại từ Việt Nam vang lên, đưa tôi trở lại quá khứ chập chùng.

- A lô, tôi báo cho Luân một tin buồn. Phù Diêu đang trong cơn bạo bệnh. Bác sĩ cho biết, trong nay mai, nó sẽ già từ cõi đời. Nếu có lòng, xin Luân hãy về thăm nó lần cuối. Nó vẫn cô đơn. Và nhắc Luân hàng giờ...

- Hả? Chị Phiến đó ư? Chị nói sao? Chị....

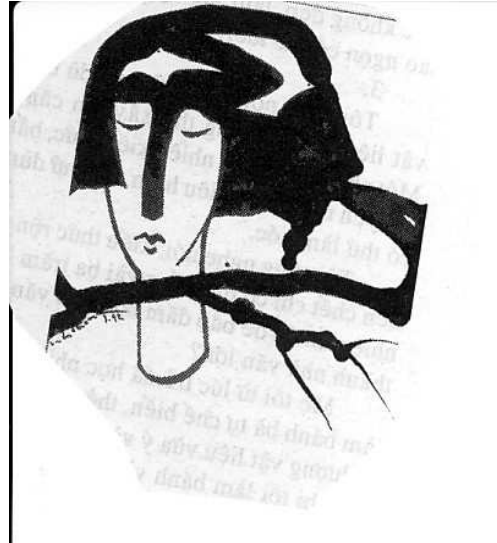
Tôi chưa kịp hỏi thăm chị Phiến, hỏi thăm Phù Diêu. Chưa kịp thắc mắc về số điện thoại của tôi, sao chị biết được? Thì ở đâu giây bên kia, chị Phiến đã cúp máy rồi.

Tôi rơi bịch xuống sofa. Trái tim chột quặn đau, nhoi nhoi trong lồng ngực. Phù Diêu – cho tới bây giờ – vẫn cô đơn, vẫn nhắc đến tôi hàng giờ ư? Nàng cô đơn để chờ ai? Đợi ai? Trong khi nàng khăng khăng cự tuyệt lời cầu hôn chân thành, tôi đã dành riêng cho nàng.

Tôi trở lại Việt Nam đúng ngay ngày thi hài Phù Diêu vùi sâu trong lòng đất. Lần cuối, tôi đã không kịp nhìn mặt nàng. Thà như vậy, cũng được. Hãy để tôi thả hồn về quá khứ, tưởng tượng một khuôn mặt học trò dịu hiền và dễ thương biết bao. Hãy để tôi âm thầm mặc niệm cuộc tình, thứ cuộc tình trong sáng như kim cương, nhưng cũng bí ẩn và kỳ lạ như núi thăm rừng sâu.

Chị Phiến lặng lẽ trao tận tay tôi quyển nhật ký dày cộm của Phù Diêu, rồi âm thầm rút lui. Tôi ngã bịch xuống gờ cổ, run run lật từng trang, đọc ngấu ngiến một cách đau lòng. Trời ơi! toàn bộ nhật ký, suốt cuộc đời của Phù Diêu,

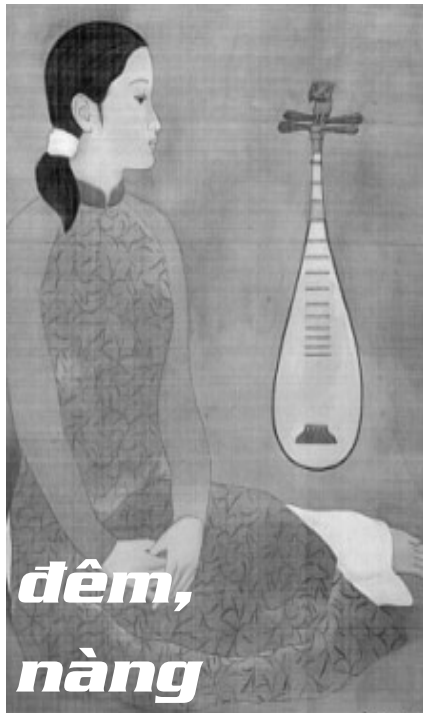
chỉ viết về tôi. Rồi, một trang nhật ký nhoè nhoẹt nước mắt đã đập vào trí tôi, giải mã điều bí ẩn và kỳ lạ về nàng mà tôi đã từng thắc, trách móc.

“...Luân yêu, em đã hứa sẽ yêu anh suốt đời suốt kiếp kia mà. Anh hãy tin ở em đi! Nếu không lấy được anh, em thề sẽ ở vậy, cô đơn trọn đời, cho đến khi trở về cát bụi. Anh ơi, em từ chối lời cầu hôn ngọt ngào của anh mà đau xót lắm. Anh biết không? Năm 14 tuổi, em đã bị người Dương ghê thô bạo cưỡng hiếp, cướp đoạt trinh tiết mất rồi. Anh ơi, em đã không đẹp, lại không giàu, thì chỉ còn lòng trinh bạch đầu đời để dâng tặng cho chồng mình chứ! Thế mà, em mất tất cả. Làm sao em có thể xứng đáng làm một người vợ hiền của anh được???...”

Trang nhật ký đã nhòe nhẹt nước mắt của Phù Diêu, giờ đây lại đầm thêm những giọt nước mắt muộn màng của tôi. Ôi, Những giọt nước mắt chồng lên nhau, em có thấu hiểu cho anh không, hỡi Phù Diêu!!!

PHẠM HỒNG AN
(San Diego, 09/05/2008)

và tiếng hát ...

Hỡi em yêu,
 Đêm lắng êm như một khúc nhạc nhẹ
 Ta xin hòa mình trong bài ca tình, buồn, đam
 mê.
 Người con gái,
 hát “ người ra đi và không nói gì “.

Ta,
 Đêm,
 Tiếng hát, cùng thời gian
 Có dịu hùi nào hơn cho lòng chứa chan?
 Niềm cô đơn đích thực !!!

Hỡi em yêu,
 Tình yêu đã hóa thân làm 1 chút khói nhạt,
 Bay lên và tàn,
 Kỷ niệm thì còn như đầu đó
 Trong tim, trong ký ức, linh hồn
 Mỗi đĩa cô đơn,
 có phải em đang như thế ?
 Hay là ngày mai anh cũng sẽ quên?
 Biết rằng đêm bây giờ anh thấy rất nhớ em

Hỡi em yêu,
 nhưng thôi...
 Đừng thấp lên 1 ngọn nến buồn
 Soi lại trong chiếc gương, dĩ vãng đã tiêu điều
 Hai ta thật dễ thương
 Tháng năm yêu nhau, còn lại có bấy nhiêu
 Xót xa, cay đắng đã nhiều
 Em,
 này em yêu !

đêm đã muộn màng.
 Như hai chúng ta, từng đĩa đi hoang...

chim biển

Diêm Ca

như trầu với cau

Viết tặng thầy hiệu trưởng Lê Quang Văn

Hè 1970, thầy Hiệu trưởng Lê Quang Văn cùng thầy Đức, thầy Dũng và các bạn Lan, An, Ngọc Quý vào Sài Gòn í ới gọi Anh Thơ và tôi lên Đà Lạt.

Tháp Prenn, hồ Than Thở, thung lũng Tình Yêu... lần đầu tiên được đặt chân tới, sao mà tuyệt vời đến thế! Thật tình cờ và thật thú vị khi chúng tôi gặp lại Lý Kim Thanh ở café Tùng bên hồ Xuân Hương. Vẫn cái dáng bất cần đời, vẫn cái đầu lắc lư cố hữu, Thanh đang học chính trị kinh doanh ở Đà Lạt.

Quý thầy ở lại Mimosa, còn chúng tôi - tụi con gái - bị cấm cung ở nhà anh chị thầy Văn, đường Nguyễn Biểu, gần khu chợ Hòa Bình và chỉ được vỗ cánh tung bay khi các thầy gọi taxi cho đi ngắm cảnh đó đây. Ngọc Quý rủ tôi kiếm cơ xách cháo đến khách sạn cho thầy Dũng - bị đau không đi chơi với đoàn được - để thoả óc tò mò: xem Mimosa thế nào? Vì tụi em chỉ biết khách sạn qua ciné và tiểu thuyết!

Thầy Dũng ho nhiều, nhiệt độ cao, lại thêm cái lạnh cố hữu của Đà Lạt, lam thầy đắp mền, từ chối mọi cuộc leo núi, xuống ghềnh. Ngọc Quý lo cho thầy chén cháo nóng, nhiều hành, nhiều tiêu để giải nhiệt, tôi tìm dầu cạo gió... thầy Đức lắc đầu nuối tiếc, thầy Văn thổ lộ nỗi niềm:

- Thầy Dũng đau mà thêm, phải chi

được đau để học trò chăm sóc!

Tôi và Quý nguyền dài hồi thúc:

- 8 giờ taxi tới, tụi em sửa soạn xong rồi đó!

Thầy Văn ra oai:

- Ai biết đường cứ đi trước, thầy muốn khai bệnh ở nhà với Dũng đây!

- Tụi em không năn ni " hướng dẫn viên du lịch" đâu mà ham! Hôm qua, có hai chàng sỹ quan võ bị Đà Lạt nộp đơn rồi đó!

- Nè, phụ huynh mấy em gởi trường đoàn lo dùm. Đừng để... sút mẻ, hao hụt, mất uy tín của thầy nghe!

Tôi mỉm cười khi thấy Văn đem phụ huynh ra làm sức cản. Thú thật cha mẹ tôi rất tin tưởng quý mến các thầy cô. Chẳng vậy mà khi thấy chúng tôi miệt mài đèn sách, thi đậu đậu đó, nhưng cũng mê nhảy đầm chẳng kèm gì mê học, các thầy cô đã đến xin cho chúng tôi đi bal famille - nhưng phải về trước 9 giờ tối.

Tôi đang cạo gió cho thầy Dũng, thì thầy Văn hỏi dồn:

- Ngọc Quý là em Dũng, Quý lo cho anh, thầy không thắc mắc; em chỉ là " học - trò - chay" thôi, sao em chăm sóc kỹ vậy?

chơi, cỡ mấy bộ đồ lót tuyệt vời, kỳ đà cản mũi như vậy làm sao thử được!

Đang dạo chờ với học trò, tự nhiên bị Anh Thơ kéo ra ... ngắm hoa ngoài bùng binh Hòa Bình; quý thầy nhấp nhòm thắc mắc! Chỉ vài giây sau, thầy Văn đá chân thầy Đức:

- Tụi nó mua " cặp mắt kiếng hội tụ có kết ren" nên đẩy mình ra đây đó!

Thầy Đức tự an ủi: anh có vợ rồi nên giàu kinh nghiệm!

Tôi mê nhất mấy đôi boots da cao gót, diện với mini jupe ở Sài Gòn, tuyệt vời! Tết đem về Đà Nẵng lộp cộp với manteau da, lưng lẳng chiếc sac tay cùng màu với cho bà con Đà Nẵng lé mắt luôn! Chon cho mình hai đôi, Ngọc Quý hai đôi, thêm một đôi... để dành! mấy khi có dịp lên Đà Lạt - thôi rồi! lương tháng dạy kèm đã bốc hơi!

Tôi tự an ủi: "Học mà không chơi đánh rơi tuổi trẻ, chơi mà không học bán rẻ tương lai"

Hai hôm sau chia tay Đà Lạt; vali, túi xách ai cũng đầy nhóc: khoai lang khô, chuối ép, mực dẫu, mực táo, trà ướp sen, caphê chôn, áo len, khăn quang, mũ ni... Tôi lúng túng vì 5 đôi boots cao gót không biết nhét vào đâu.

À, thầy Dũng đau, không dạo phố được, va li thầy lép kẹp. Tôi cười cầu tài:

- "Học - trò- mặn" của thầy là ai?

Ngọc Quý nhanh nhẩu: cô Liên, vợ thầy bây chừ đó!

Thầy Dũng đang sốt cao cũng phải bật cười.

Taxi đến, thầy trò cùng về Nguyễn Biểu đón Anh Thơ, Lan, An ... hôm nay, chúng tôi đến thung lũng Tình yêu; chiều về ghé chợ Hòa Bình... áo len đủ màu, đủ kiểu, manteau, khăn quàng, găng tay, tất chân...mới thấy cũng đủ mê hồn. Ngọc Quý và tôi nói nhỏ với Anh Thơ:

- Mi làm ơn rủ mấy "quân sư" ra chỗ khác

- Thầy Dũng ơi, em gởi biếu trà cho thầy cô Trị, khăn quàng cho Tkhawn em gái thầy. Cho em gởi nhờ hai đôi giày nghe.

- Quà thì nhận, giày thì miễn; đất cát tùm lum, bỏ chung dơ hết áo quần!

Tôi năn ni:

- Giày mới em chưa mang mà!

Thầy Văn xuýt xoa:

- Hú hồn! 3 ngày ở Đà Lạt, em qua khách sạn cạo gió, bung cháo cho thầy Dũng mà trường đoàn đứng tim! Nay nghe thỏ thẻ:" Em chưa có mang" trường đoàn thoát nạn!.

Tôi đồ mặt giấy nấy:

- Em chưa mang giày chứ không phải chưa có mang!

- Mọi người đều nghe đâu phải mình thầy!

Lên xe về Sài Gòn với thầy, với bạn mà hồn tôi còn gởi lại Đà Lạt sương mù... Có một chuyện chỉ mình tôi biết.

Hôm đó, tối thứ bảy đi chơi về khuya, sáng Chúa Nhật, tên nào cũng ngủ nướng. Một mình tôi dậy sớm đến nhà thờ. Cả thầy lẫn bạn, chỉ riêng tôi là dân theo Chúa.

Qua khỏi khu Hoà Bình, xuống dốc dài dẫn đến Hồ Xuân Hương tôi co ro đếm bước, 2 tay tê cóng trong túi áo manteau, tôi thắt lại khăn quàng, kéo sụp chiếc mũ len, nhưng cũng đủ để thấy bóng ai đó từ quán cà phê băng vội qua đường. Tiếng giày lộp cộp với dáng vẻ "đường đường một đấng nam nhi".

Bất giác, tôi đi nhanh hơn, "cái đuôi" cũng song hành tăng tốc... Tôi đi chậm lại, người đằng sau cũng lững thững bám theo và bất chợt vượt lên trước tôi! Thoát nạn, tôi mỉm cười tự nhủ: "còn 10 phút nữa, vừa kịp giờ lễ! Khỏi bị "cái đuôi" làm phiền".

Á! Tôi suýt vấp ngã vì hấn ta đột ngột dừng lại:

- Xin lỗi, anh stop để tránh... viên đá cuội. Nhưng em lại đâm vào anh!

Cám ơn viên đá cuội dễ thương này!

Vô duyên! Tui đâu bà con với ông mà anh - anh, em - em!

Ném lại cho người dung cái nguýt dài xoáy tim, tôi chạy vội đến thánh đường. Những bài Thánh ca huyền nhiệm, du dương, trầm bổng, những lời nguyện kinh tha thiết, chân tình như nâng tâm hồn tôi tới Chúa. Phía trên cung thánh, những cánh hoa cẩm chướng còn đọng sương sớm, đoá lys hồng phấn xem kẽ với bambý nhỏ bé trắng tinh; khóm cúc vàng nở rộ làm đế chân cho 2 cây sấp ong mượt mà, cao vút. Bàn thờ với những nét hoa văn tuyệt mỹ, tôi lắng mình trong lời kinh, tiếng hát, an bình, thanh thoát như tìm được cội nguồn vĩnh hằng, viên mãn.

"Nếu con đang dâng của lễ nơi bàn thờ, mà sức nhớ có người anh em bất bình với con, thì con hãy để của lễ lại trước bàn thờ, về làm hoà với người anh em con trước đã, rồi hãy đến dâng lễ vật của mình" (MT. 5, 23 - 24)

Tôi thót tim khi nghe vị linh mục công bố lời Chúa. Chúa phải thông cảm mà xí xoá cho con chớ. Ai gây sự trước? Không phải con đâu nhé! Nếu con là Chúa, con sẽ cho hấn ... cầm luôn.

Tan lễ, tôi lướt thật nhanh về Nguyễn Biểu cho kịp giờ các thầy đến đón đi tháp Prenn. Tên người dừng lại xuất và khai chiến:

*"Có chi mô mà chân luống cuống,
Cứ tà tà, ta lướt chung đôi.
Đi một mình tim sẽ mô coi,
Tóc sẽ lệch đường ngôi không đẹp"*

- Ông chôm thơ Mừng Mán rồi!
- Ủa, "tui" cũng biết Mừng Mán à?
- Anh Quảng là bạn tui mà, đang ở căn cứ

Dạ Lê Huế.

- Ông ơi, tui hỏi ông nè,
- Đà Lạt, Đà Nẵng; ông thương Đà nào?
- "Tui" ơi, "ông" hỏi "tui" nè
- Đà Lạt, Đà Nẵng; Đà nào thương ông?

- Chà, oai hé! "Tui" biết cả tên cúng cơm lẫn địa chỉ của Mừng Mán! Cho "ông" quen ké được không? Tui bật cười

- Ông ăn theo chi lạ rứa?
- Mình là đồng hương rồi "tui" ơi! "Mô, tê, răng, rứa", giúp mình gần nhau hơn, "tui" chịu không?

Tạm gác giận hờn, tôi bỏ ngõ:

- Ông vất viên sỏi cuội đi mô rồi?
- Vất chi được! Đem về kính cẩn đặt trên bàn thờ: "con quỳ lạy Chúa trên trời, sao cho con ... ở ... được người con love."

Tim đập lồi nhịp, tôi già bộ tình bơ, bắn qua chuyện khác:

- Ông lên Đà Lạt làm chi?
- Trước là để học, bây giờ là để ... quen "tui"

- Xạo!
- Biết làm sao cho "tui" tin bây giờ? À, "tui" học Phan Chu Trinh, Phan Thanh Giản hay Thánh Tâm, Sao Mai? Xa Đà Nẵng, "tui" có nhớ bánh bèo trường Nam, kem Diệp Hải Dung, bún Bà Đào Trần Bình Trọng, chè Nguyễn Hoàng không?

Tôi hít hà sương khói Đà Lạt, mà ... nuốt nước miếng, nhớ về Đà Nẵng:

Đến bao giờ tôi hết gọi "người dưng" bằng ông, chỉ có Chúa mới biết.
" Dieu, seul le sait"

* *
*

Hôm qua, tiếng điện thoại reo vang giữa khuya làm tôi thức giấc. Nhìn lên bàn phím, một lô số không chạy trước cái đuôi số quen quen. Tôi mỉm cười bấm nút okê.

- Alô
- Alô, "tui" ơi, "ông" đây! "Tui" khỏe không? "ông" đang nghỉ trưa. Xin lỗi nghe, bên nớ đang đêm mà! À, "tui" ơi, bên ni thầy Dũng căng gỗ và các bạn đang kêu gọi viết báo cho trường đó. "Tui" nhớ viết truyện ngày xưa nghe. Nhuận bút chia đôi - Okê. Chúc "tui" ngủ tiếp thật ngon và mơ thấy "ông" thật nhiều. Bye nghe.

Thế là tôi có chất xúc tác để khai bút: hè 1970, thầy hiệu trưởng Lê Quang Văn ...

Diễm Ca

Nhớ về ngày tháng cũ

*Ai xa Đà Nẵng không thương
Tôi xa Đà Nẵng còn vương chút tình.*

Đà Nẵng có con sông Hàn xanh mượt mơn màng chảy qua giữa lòng thành phố, là nơi tôi mở mắt chào đời. Thành phố đã cất giữ những ước mơ đầu đời êm ái dịu dàng của thời con gái. Thuở nhỏ, tôi thường cùng các bạn đi qua lại trên những chuyến đò ngang sông Hàn. Đứng trên lan can, nhìn thiên hạ tấp nập ngược xuôi buôn bán, ai nấy bận rộn với công việc thường ngày của mình. Cúi nhìn giòng nước trong xanh chảy lững lờ trôi xuôi, đi về đâu? về biển cả mênh mông? Nước như giòng đời cứ mãi bèo bọt trôi bập bênh lên xuống. Đời người cũng vậy sao? Có lúc nhìn những chiếc lá nổi trôi nhấp nhô trên giòng nước, chúng tôi thường ví von lá như đời người không biết sẽ trôi về đâu. Và không ai ngờ lá đã lênh đênh trôi qua tận xứ người. Bạn bè ngày trước cũng trôi nổi mỗi người mỗi nơi theo giòng sinh mệnh.

Đà Nẵng có chiếc Cầu Vòng tuổi thơ mà những chiều tan trường, tôi cùng bạn bè đạp xe thả dốc để còi vang reo vui một góc phố. Những con đường ngày xưa của Đà Nẵng rất đẹp, mỗi một con đường đều ắn dấu nét riêng biệt và có nhiều kỷ niệm khó quên. Đại lộ Độc Lập dẫn qua ngôi chợ Hàn, đến nhà thờ Chánh Tòa rồi dừng bước ở Cổ Viện Chăm. Nơi đó chúng tôi hay leo lên hái những bông hoa sứ làm duyên cài vào mái tóc. Những bông hoa sứ trắng muốt điểm chút nhụy vàng phơn phớt ở giữa. Ôi đẹp làm sao! Tại góc đường còn có quán bánh bèo, chúng tôi đã thân ái gọi là bánh bèo Quan Thuế. Ở ngoài đường các cô nàng e ấp thẹn thùng, nhưng khi ngồi vào bàn là chạy lên chạy xuống giành giựt từng khay bánh nóng hôi, rồi cười, rồi nói, quên mất mình là con gái, phải ý tứ khép nép

Chị Kim Châu

VĂN
MƠ ✓
Đà Nẵng
Đà Nẵng

Chị Kim Châu chủ nhân tiệm vàng Kim Châu tại Downtown Houston, tuy không là học trò PTG nhưng chị là một trong những người bảo trợ chính cho ĐS. Khi đến Houston các bạn đừng quên ghé đến Kim Châu ...

như lời mẹ dặn . Đường Quang Trung , có hai hàng kiền kiền cao vút , cây cao dài tỏa bóng mát cho cả một đoạn đường dài . Đường râm mát rợp bóng cây .Dưới vòm cây cô thụ này , từng nhóm trò nhỏ ríu rít vừa đi vừa trò chuyện, những câu chuyện không đâu vào đâu của tuổi học trò , vậy mà nói hoài không hết, thỉnh thoảng tiếng cười vang lên làm rung động cành cây ven đường .

Con đường Phan Chu Trinh dẫn đến nhà , hàng ngày đi đi về về , tôi nghe rất quen thuộc, nhớ từng góc phố , từng tên tiệm , từng con hẻm nhỏ , Ngã Năm với ly chè sâm bổ lượng thơm ngát , ngọt ngào , Và nhất là Tứ Hải với những đĩa đu đủ bò khô cay nồng xé lưỡi . Đường Bạch Đằng

làm hồng đôi má của các cô em học trò trong những buổi trường tan em về . Ở đó có nem tré bà Đệ ngon nhất Đà Nẵng , có phở đường rây thơm lừng làm ngập ngừng bước chân đi , có ngôi chợ nhỏ gọi là chợ Tam Giác nghe rất lạ tai nhưng vẫn rất thân quen với người dân Đà Nẵng . A ! Đây rồi bánh bèo sau lưng trường Nam Tiểu học , ở đây chúng tôi thường phải đầu võ mồm , háy nguýt với những cậu học trò giành bánh ăn trước . Những chiếc miệng hồng xinh xinh chu ra để cãi , tôi trước anh sau mà các anh cũng tẻ , không chịu nhường con gái ăn trước... Chao ơi là nhớ ...

Đường bần rộn , nhộn nhịp là Hùng Vương , có ngôi chợ lớn nhất Đà Nẵng: chợ Cồn ,

với bờ sông Hàn lộng gió . Cây nghiêng nghiêng soi bóng xuống giòng sông , có ghé đá với giàn hoa giấy . Đây chính là nơi bày con gái chúng tôi thường ra ngồi nhỏ to tâm sự , có Hội Việt Pháp phong cảnh , cây cối xum xê , được cắt tỉa rất đẹp mắt và là nơi chúng tôi chăm làm phong cho những bức hình hiếm hoi chụp được .Ngồi bên này sông ngó qua bên kia sông thấy mênh mông bát ngát , nhìn lên dãy núi Sơn Trà mờ mờ xa mà mơ tưởng những chuyện xa xôi .Nhìn mây giăng giăng che mờ đỉnh núi cảnh đẹp như tranh .Lâu lâu có những chiếc tàu xuôi ngược , gơ tay vẫy chào , cúng tôi vẫy chào lại những người không quen biết, nhưng có cùng một điểm số chung là cùng đi ngang Đà Nẵng quê tôi .

Con đường Nguyễn Hoàng dẫn đến ga Đà Nẵng cây cao gây thừa thốt để ánh nắng lọt vào

và những quán tiệm dọc hai bên đường , người buôn kẻ bán tấp nập , tạo thêm nét sinh động cho thành phố .Chúng tôi hay lang thang dạo phố, nhìn ngắm những chiếc áo dài trưng bày đẹp mắt và thắm mơ , ngày nào làm cô giáo sẽ mặt . Hoặc đứng trước tiệm vải của hai anh Ấn Độ đẹp trai , lấy tay vân vê vuốt vuốt ve áo , làm hai anh dí dỏm , bỏ chạy tha hồ cười vang vui vẻ . Nhưng đáng nhớ nhất là con đường Lê Lợi , nơi bốn trường trung học của thành phố đứng gần nhau , hàng phượng vĩ đứng dọc hai bên lối đi , những bông phượng màu đỏ rực tô thắm bước chân hồng của các cô bé học trò , con đường tình ta đi từ ngày xưa sẽ mãi mãi không phai nhòa trong ký ức ,mỗi khi nhớ về Đà Nẵng .

Đà Nẵng có hai mùa mưa nắng . Nắng với gió Hạ Lào thổi về làm nắng vàng như rực rỡ

thêm , nắng như thêu hoa nhảy múa theo nhịp bước tung tăng của học trò rộn vang đón hè về . Mưa ! mưa Đà Nẵng kéo dài lê thê từ ngày này qua ngày nọ , mưa làm ông mặt trời ngủ quên không thèm thức dậy làm việc khiến thành phố chìm trong

màn sương mưa mờ mờ ảo ảo .Ngồi nghe mưa gõ nhịp đều trên mái tole như làm thêm băng khuâng , nhớ nhung xa vắng , học bài nhưng tâm trí thả nổi đâu đây. Thành phố chìm đắm trong mưa đẹp buồn ảo ảo ! Những ngày mưa tôi hay cùng các bạn xắn quần, vén áo , xách dép lên để lội nước dọc hai lề đường , nghe tiếng mưa mát rượi thấm dần vào từng tế bào mát lạnh toàn thân , cứ lội như vậy cho đến lúc thấm lạnh mới leo lên lề đường mà đi . Chưa hết , đi như vậy thỉnh thoảng có những chiếc xe chạy qua , văng nước bắn tung tóe , nhảy lên cười vang . Cái thú dầm mưa là như vậy , có lúc về nhà ướt như chuột lột , bị mắng , đập mền rên khe khẽ . Qua xứ người mới thấy tiếc ời là tiếc những thú vui bình thường giản dị như vậy .

Đà Nẵng là thành phố có nhiều bãi biển đẹp . Bãi tắm Mỹ Khê có rừng thông bạt ngàn chạy dài theo bờ biển . Sau khi nô đùa với sóng nước , lên nằm dưới rừng thông nghe sóng vỗ , thông reo bài tình ca buồn muôn thuở , con sóng tình vỗ mãi một âm quen.... Bãi tắm Phú Lộc với hàng phi lao trải dài vun vút, gió từ biển thổi lên lay động cành lá lao xao réo gọi . Dưới ánh trắng bàng bạc , bên ánh lửa bập bùng cùng bạn bè nắm tay nhau ca bài

nhảy lửa trong những đêm lửa trại tuyệt vời năm nào . “anh em ta mau hãy chặt cây khô vào đây đốt chung , trong đêm khuya nghe tí tách cây khô nổ đùng” Rồi bãi tắm Non Nước với Ngũ Hành Sơn mênh mông kỳ bí , bãi tắm này sóng cao nên chúng tôi sợ ít đi , Rồi Nam Ô , có khu rừng nhỏ , cảnh đẹp thiên nhiên thần tiên , nhìn lên đèo Hải Vân mây mờ giăng đỉnh núi , bãi tắm Thanh Bình là tiện nhất, vì đây chỉ là một cái vịnh nên ít sóng và chúng tôi tha hồ quẩy nước tạo sóng ... Tất cả hãy còn nằm trong trí nhớ tôi mang theo.

Ngày rời Đà Nẵng tôi không kịp vẫy tay chào , chưa kịp nói lời giã từ , vậy mà đã hơn ba mươi năm . Mặc dù chưa một lần trở về Đà Nẵng nhưng trong tôi thành phố biển thân thương vẫn còn đó . Tôi nghe nói , nghe kể thành phố đã thay da đổi thịt , đã có nhiều thay đổi , không còn đâu lối cũ ngày xưa .Thành phố ơi giữ gìn những ngả tư hẻm hò , những quán xá ven đường , những góc tối cả phê , những nơi đã cất dấu chuyện tình vu vơ tuổi học trò của tôi và của bạn bè tôi vì tôi vẫn hằng mơ, vẫn hằng mong có ngày trở về

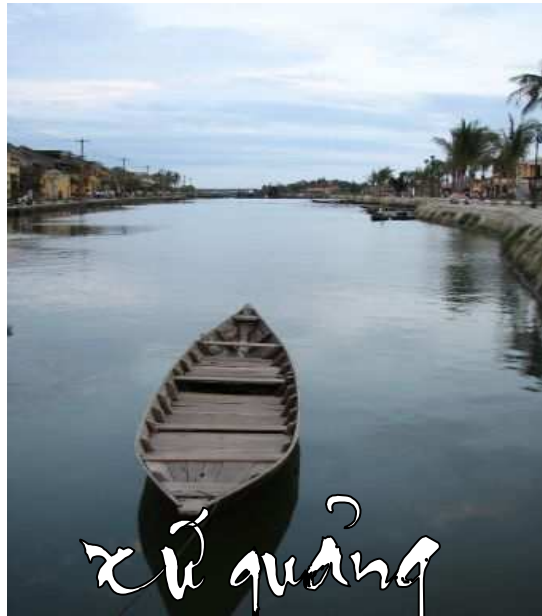
*Quê hương nhắm mắt như sò được
Đà Nẵng muôn đời trong trái tim*

ttđ

Kim Châu

Houston, nghe mựa nhớ ĐN

Thơ *Phạm Hồng Ân*

*Giỡn trời, giọt nước Thu Bồn
Ôm cây đa mộng thả hồn lên mây
Điện Bàn vắng bóng sáo bay
Đò xưa chợt nhớ tóc dài sang sông
Còng vai gánh chợ Miếu Bông
Vác thơ Bùi Giáng lòng vòng Cẩm Phô
Thương con tu hú giang hồ
Cõi tha phương khóc tiếng hò Hội An
Nước ca dao thấy Huyền Trân
Tám trăm năm vẫn chửa tan giọt sầu
Đường qua Đại Lộc lao đao
Loi ngoi lòng hứng ba đào tình em
Lạc chi cái chốn Duy Xuyên
Mê tơ lụa đến đảo diên quên về
Thềm trăng cổ độ đèo Le
Ngàn năm hóa thạch trên quê hương này.*

Phạm Hồng Ân

(04/2008)

houston

*Khi tôi đến Houston
Mùa xuân tuyệt đẹp
Những đóa hoa nở rộ
Nhưng trong lòng tôi cơn bão vừa đi qua
Như giòng sông cạn nguồn
Hành trang đây những gì mong muốn*

*Khi tôi đến Houston
Nhìn xa lộ thênh thang
Tôi thấy
Hàng xe vẫn nối đuôi nhau
Thong thả trên con đường dài
Họ chờ theo tấm lòng nhân đạo
Họ chờ theo hạnh phúc vô biên
Họ chờ theo tiện nghi và đời sống sung mãn
Nhưng trong lòng tôi
Không quên được quê hương
Từng ngày đối diện
Với ác nghiệt oan khiên
Tôi không quên được
Những ngày đen tối
Bị kỳ thị xua đuổi ngay trên quê hương mình*

*Khi tôi đến Houston
Mỗi buổi sáng
Được nhìn những bông hoa nở
Những nụ hồng
Những giọt sương mai
Tôi có thể làm được những gì cho tương lai
Tôi có thể đi lại du lịch những nơi tôi thích
Sống nơi nào tôi muốn
Tôi có thể tạo đời sống đầy đủ hạnh phúc
Tôi có thể nói lên được những điều ước mơ*

Lý Nguyễn

ĐỂ CÒN TÌM

Thu Sĩng

... “ Cho đến bây giờ anh lặng thinh lang thang trên phố , tâm tư anh bâng quơ chẳng biết đi đâu và để làm gì. Rồi anh tự hỏi: tại sao lòng mình bị dày vò thế này ?...”. Ngày ấy, tôi chuẩn bị vào đệ tứ, anh chuẩn bị vào Saigon thi Đại học . Tôi đâu biết anh mang theo tình yêu đơn phương suốt chặng đời dài. Và tôi đâu biết, tình yêu ấy đã gieo cho anh nhiều phiền muộn. “Đôi khi anh như điên khùng muốn vứt tất cả, kể cả em, vào lò cháy của nhân loại, cho lòng mình vui đi những khổ đau ...” . Nhà anh nghèo, anh được người bà con xa bảo trợ ăn học. Anh mất tự do trong tình cảm và anh luôn mặc cảm.

Rồi cũng đến ngày tôi vào Đại học. Saigon không lớn, một lần tình cờ anh và tôi gặp lại. Anh chạy nhanh tới ,thật vui. Tôi vẫn hồn nhiên. Bỗng mặt anh sầm lại khi bắt gặp cái nhìn nghiêm nghị của người bảo trợ đang đi cùng. Anh nhìn tôi buồn vùi vùi. Giờ đây tôi đã biết đọc được những gì trong đôi mắt . Nghe thương và thật giận anh, một chàng trai không mạnh mẽ.

Anh lại đổi tìm ...

Hè năm ấy về Đà Nẵng thăm nhà, thăm trường cũ. Ngôi trường PHAN THANH GIAN thời trung học của tôi vẫn như xưa. Tôi chậm chậm lại trước cổng trường ,bỗng cảm giác có ai nhìn mình. Nơi này ngày xưa anh đã gặp tôi. Anh cũng về đây. Anh đã qua lại con đường có nhà tôi đang ở, qua lại ngôi trường mà tôi đã học....Nhưng tôi lại không thể dừng.

Nhiều năm sau đó, tôi biết tin anh đã lập gia đình , người bảo trợ là mẹ vợ. Cô bạn học ,người thân thích của anh, đã kể về anh thật nhiều và cũng đã khóc cho anh. Những bức

thư trước đây anh nhờ cô bạn trao, tôi đã đọc không biết bao lần. Tôi biết suy tư về tình yêu từ dạo ấy. Yêu những lời thư anh viết, đọc những nội tâm anh có; sâu thẳm lòng mình dấy lên niềm hạnh phúc. Vậy mà tôi lại chẳng yêu con người anh đang hiện hữu. Có phải tôi lãng mạn đến đại khờ ?!

Và mọi việc cũng qua đi ...

Một ngày kia, từ trong hẻm bé con đi ra, có ai chặn lại. Tôi nhìn anh thẳng thốt. Chồng tôi đang đi tới. Anh trao mảnh giấy và nói thật nhanh “ Cho anh được gặp một lần, chỉ một lần thôi, anh sợ không còn có dịp”. Tôi nhẹ lắc đầu và vội đi. Anh nhìn theo buồn quá!. Mỗi người đã có cuộc sống riêng. Đó là sự dứt khoát hay tàn nhẫn trong tôi?

Lời nhạc của Vũ Thành An như văng vẳng “ Đây em hỡi, con đường em đi đó, con đường em theo đó đúng hay sai em? mưa bên chồng có làm em khóc, có làm em nhớ ...”. Một tiếng thở buồn!

Rồi một ngày tôi được tin con tàu mà anh vượt biên đã không hề cập bến. Anh mất tích. Lòng chột đau. Tôi đọc lại những bức thư anh gửi và tôi đã khóc. Khóc cho anh? Khóc cho tôi? Hay khóc cho một tình buồn? Hồn tôi vô định. Cái ngẫu ngộ hồn nhiên ở tôi đã gieo vào đời anh những nỗi đau. Tôi có lỗi gì không? Nếu Đại dương kia đã ôm anh vào lòng thì cho tôi được gửi theo làn sóng nụ hôn trần trọng tạ từ. Và nếu rằng anh ẩn tích nơi đâu, thì cầu cho anh tìm được những gì anh muốn. Tôi hiểu anh không muốn đi, nhưng phải đi, để mong thay đổi được đời mình; cũng như tôi không muốn đốt những bức thư anh gửi, nhưng phải đốt, để cho lòng mình được bình yên. Thế nhưng !...

Giờ đây, ngoái nhìn lại, chuỗi thời gian thẳng tắp tít xa. Khởi điểm chỉ còn là một chấm mờ. Cuộc đời thì lại khúc khuỷu quanh co. Tìm kỷ niệm tuổi học trò, tôi cảm nhận mình chẳng biết đón những bông hoa đẹp. Nhưng nhìn lại mình, tôi vẫn chính tôi, vẫn mộng mơ và chưa lạc lối. Dẫu lúc này tôi đang nuốt ngược nước mắt vào lòng để thấp cho chồng nén nhang, thấp cho bạn chồng một nén - người đã ngỏ lời muốn thay vị trí bạn mình, nhưng không bao giờ còn đến được -. Và tôi cũng muốn thấp cho anh, nhưng không thể !... BỞI TÔI VẪN TIN ANH CÒN TRÊN CỒI ĐỜI NÀY .

SAIGON Tháng 4/2008
TRUONG THI THU SUONG
(Khóa Tú Tài 71- PTG)

Tô Lâm

LỆ ĐÁ

*Hỏi đá xanh rêu bao nhiêu tuổi đời
Hỏi gió phiêu du qua bao đỉnh trời*

Tôi cất tiếng ca , cả lớp đều yên lặng lắng nghe. Tôi cũng vậy , lắng nghe từ đáy lòng mình những gì mà tôi đang hát , căn phòng trở nên vắng tanh mặc dù mọi người vẫn còn đó . Với tôi , hình như tôi chẳng còn thấy ai nữa , chỉ còn tôi , thầy Chanh và tiếng hát của tôi , không gian , thời gian cũng chậm lại , tất cả đều rõ mồn một qua từng động tác , từng hơi thở và từng giòng nhạc mà tôi đang thả hồn mình trong ấy :

*Đọc lá thư xưa một trời luyến tiếc
Nhớ môi em và màu mắt biếc
Suối hên hòtrăng thanh đầu non.*

Thế là xong , tôi đã hát Lệ Đá như những gì tôi muốn hát , một tíc tắc rồi tiếng vỗ tay của lớp thật lớn, thật lâu , tôi nhìn qua thấy thầy cười thật tươi thật thân thiện , qua ánh mắt tôi biết thầy đang nghĩ gì về tôi . “cám ơn em”. Tôi gật đầu chào thầy rồi trở về chỗ ngồi , thở phào nhẹ nhõm mặt tôi vẫn còn nóng ran , ngồi ngay cửa sổ gió lùa vào như những cái quạt mát của thiên nhiên , tôi cảm thấy dễ chịu hơn , rồi mọi thứ đều lắng xuống . Đà Nẵng đầu mùa thu tháng mười có gió chiều nhẹ nhẹ , trên đỉnh cây xanh nắng cũng đã nhạt màu , tôi đưa mắt nhìn xa xăm từng cụm mây trắng lơ lửng trên cao cũng bay đi.

*Chào thu nhé, không gian rầy chợt đời
Trách chi đời hờ hững lá thu ơi*

Tôi hôm qua sau khi cơm nước xong tôi lấy xe đạp ra đạp vòng vòng , không nhất thiết là phải đi đâu , chỉ muốn được tự do được thoát ly xa lánh tất cả , chỉ mình tôi và một bài hát mới trong đầu “ *Lệ Đá*” . Cái tên nghe rất hay , rất trừu tượng nhưng không phải chỉ có thế mà những giọt nước mắt của sỏi đá đã làm tôi mềm lòng , cũng như “*Bây giờ tháng mấy*” Từ Công Phụng có “*anh đi tìm màu hoa em cài*” rồi Đoàn Chuẩn , Từ Linh “*Mùa thu quyến rũ anh rồi*” thì Lệ Đá cũng dễ dàng “*là hoa góp mặt cho đời*” những tác phẩm để đời đi sâu vào lòng người nghe rồi trở thành bất hủ.

Lạnh quanh qua những con đường vắng một lát cuối cùng tôi tìm thấy mình bên giòng sông , nơi mà dân Đà Nẵng chúng tôi đến để trú những nỗi buồn vui, riêng tôi tới nay tôi đến đây chỉ để tìm cho chính mình một sự yên lặng trong tâm hồn . Những ngày gần đây tôi lạ lắm , nhiều lúc chẳng biết mình muốn gì khi tinh khi mơ cứ như người ở trên mây, họ bảo tôi đang ở cái tuổi biết yêu . Yêu ai ? yêu gì ? tất cả đều cứ mông lung như một bài thơ của Nguyễn Bính , định nghĩa cho cùng thì có lẽ phải đây, ừ tôi cũng đang yêu , yêu đời yêu nhạc yêu Lệ Đá một bản nhạc mà tôi đang tập hát , để chuẩn bị cho ngày mai cũng trên cái bục gỗ ấy trước mặt bạn bè trong lớp tôi sẽ hát, tôi sẽ cố hát thật hay. Nghĩ đến đây, tôi nghe lòng mình bay bổng như một con diều bay đêm mượn gió sông Hàn , tôi hứng chí cất tiếng la lớn :

*Tình yêu đã vỡ cánh rồi
Là hoa góp mặt cho đời*

Con đường bạch Đằng vắng dần, hình như chỉ còn mình tôi , Lệ Đá và tiếng hòa âm của sóng .

Lệ Đá nhạc Trần Trịnh , lời Hà Huyền Chi
Phan Thanh Giản lớp nhạc thầy Chanh 1969_1970

Bây giờ tôi ít có dịp hát Lệ Đá, môi trường và cuộc sống của tôi đã thay đổi nhiều theo thời gian, theo hoàn cảnh “đời chia những nhánh sông”. Cuối tuần thỉnh thoảng tôi vẫn đi hát ở những club Mỹ, làm show cho tất cả những mục vui cần ban nhạc , cần tiếng trống tiếng đàn cho lời ca đỡ trống trải , riêng tôi , tôi đã hát Lệ Đá bằng chính sự yên lặng của tâm hồn mình, đơn sơ và giản dị của lớp nhạc ngày xưa ấy.

TÔ LÂM
Minnesota tháng giêng 2008

Nguyễn Phi Hoàn

*đừng
hỏi tại sao?*

*Em hỏi tôi : Nặng lòng với Huế hay Đà Nẵng thân yêu
Nói thật lòng chẳng biết trả lời sao
Huế nơi tôi cất tiếng khóc chào đời
Nơi có ruộng đồng nuôi tôi khôn lớn
Nơi có mồ hôi cha nhỏ xuống
Để con trở những ước mơ
Nơi một thời ôm ấp tuổi thơ
Những ngày rong chơi 'đánh bi đánh đáo
Chiều đi học về vắt cặp hái me
Những ngày hè mặt quần tà lỏn tẩm sông quê*

*Đà Nẵng dẫn bước tôi về
Ngơ ngác tuổi Mười lăm
Nắng băng khuôn ngày đầu tiên đến lớp
Đi dưới hàng cây dài đường bóng mát Quang Trung
Hay lang thang bên bờ sông Bạch Đằng gió chiều lồng
lộng
Và dòng sông vẫn vỗ mãi đôi bờ
Nơi bắt đầu tôi biết làm thơ
Đôi mắt em làm tôi nhiều đêm trăn trở
Đà Nẵng ơi có đợi có chờ
Khi tôi trở về Huế cũ*

*Đà Nẵng lần nữa đón bước chân tôi
Mang trên vai đời trai nặng nợ
Chiếc áo Không Quân không chớ hết ân tình
Chiều lang thang trên phố một mình
Tìm lại dáng em ngày đó
Còn đâu tà áo học trò
Tình yêu mơ mộng
Em đi rồi bỏ lại thành phố sau lưng*

*Đà Nẵng ngày buông súng đầu hàng
Rừng núi Quảng Nam đón chân tôi không hò hẹn
Mang áo tù cải tạo
Đêm nhìn sao trời chẳng thấy bóng tương lai
Những ngày dài
Đi dưới những rừng cây*

Tàn cây to , dưới chân đầy lá mục
Chẳng thấy trời thấy đất
Ta làm tên tù cúi mặt
Quên những nhánh lan rừng đang nở giữa mùa Xuân
Núi rừng không cản nổi bước chân

Của tình em cao vời vợi
Mỗi lần em đến thăm
Nhưng cũng là nơi làm em nản lòng chờ đợi
Bỏ bến sang sông

Đó : Đà nắng cho tôi khoảng đời ngà ngọc
Khoảng bay bướm mượt mà như mái tóc em
Khoảng gian nan tương lai gầy đổ
Ba khoảng đời để tôi ghi nhớ
Như người tình cho hạnh phúc và khổ đau

Và hôm nay tóc bạc mái đầu
Ta lại gặp nhau trên trang Web
Nhìn hàng tên tên nào cũng đẹp
Dò mãi hoài sao chẳng thấy tên em
Đà nắng ơi nổi nhớ không tên

Nguyễn Phi Hoàn

Đất người Tháng giêng 2008

me không chua

Cùng học Phan Thanh Giản
Đến đệ nhất chia tay
Đưa Sài Gòn , đưa Huế
Đưa Đà Lạt, Qui Nhơn
Bạn khác vào quân ngũ
Biết bao giờ gặp nhau ?
Hai cái tết xa nhà
Nhớ Đà Thành da diết
Ông Táo sắp về trời
Thầy khoa trường gọi lên
“Đêm văn nghệ ba miền
,Tổ chức ở Cố Đô
Sinh viên nào tham dự
Được miễn phí máy bay
Khứ hồi Huế-Sài Gòn”
Tôi hằng hái giờ tay
Tập ca, hò, hát múa...
Mong có dịp về quê
Cho thỏa nỗi nhớ nhà
Nhớ tô bún bà Thương
Thèm Tiến Hưng bánh cuốn
Nhớ kem Diệp Hải Dung
Chiều Mỹ Khê , bãi tắm
Từ sân bay Phú Bài
Chúng tôi đến Morin Cầu
Trường Tiên thơ mộng
Đa số là khách Tây

Đà Lạt mở màn trước
Sáu điểm thỏa đáng rồi !
Đội Sài Gòn tiếp tục
Lý ngựa ô rộn ràng
Áo bà ba khăn rằn
Ban giám khảo khen hay
Nhưng chỉ cho điểm bảy,
Sinh viên Huế cười vang
“ Huế dành phần đặc thắng !”
Tôi bám nhỏ Quang Định
Mau ra chợ Đông Ba
Mua me, khế , ổi xoài,
Về đây ta tính kế !
Nàng tiên Huế kiều sa,
Khăn đóng, áo lụa ngà
Đàn tranh hòa tiếng sáo
Câu hò Huế thấm tình
Đứng sau lưng giám khảo
Sài Gòn mút khế , me
Tiếng sáo đứt nửa vờ
Huế hòa nhịp ngắt quãng !
Phải khởi động lân hai
Tuy Huế được điểm tám
Trừ hai điểm hoà âm
Nên Sài Gòn về nhất
.....nhờ me, khế , ổi , xoài !
Vừa ra khỏi Morin
Hữu Tuyên gỡ khăn đóng
“ Nàng Khoa học Sài Gòn
Phan Thanh Giản ngày xưa
Mình chung trường chung lớp
Sao nở tình me, khế
Để Huế thành thứ phi ?”
Nay Hữu Tuyên không còn
Về bên kia thế giới
Tôi gửi bạn ý thơ
Chép của chàng Mường Mán :
“Đi ngang qua trường cũ
Không dung thêm vu vơ
Trái me ai chia nửa
Biết bao giờ thôi chua”

Táo Quân

11B - 1968
Tặng Hồ Đăng Lộc

Đào hoa lãng tử

Chuyện tán gái

Ngày xưa, ông bà mình đã nói ở trên đời có hai chuyện khó : thứ nhất chặt tre, thứ nhì ve gái , mà quả đúng như vậy. Ngày tôi bước vào đường yêu cũng có rất nhiều chông gai, trắc trở , giờ nhớ lại còn thấy ớn lạnh.

Năm 16 tuổi, bắt chước các anh lớn trong xóm, tôi tập tễnh học yêu. Đối tượng đầu tiên là cô bé hàng xóm thua tôi một tuổi . Mỗi buổi sáng chủ nhật , tôi thường leo lên căn gác nhỏ, giang sơn của ông anh đi lính để lại , ngồi nghe ngao vừa gảy đàn từng nốt từng tưng vừa hát , cái giọng ồm ồm , tôi nghe còn sợ huống gì là người khác . Căn gác nằm sát cạnh bờ giếng thành ra tôi hay nhận được những tiếng cười giễu và tôi bắt đầu chú ý đến những sinh hoạt chung quanh bờ giếng . Tôi cũng bắt đầu chú ý đến cô bé từ đây . Cô bé bê cả thau quần áo to tướng ra giếng giặt. Nhìn dáng nhỏ nhắn của cô nàng thoăn thoắt mức nước từ giếng lên, tôi khe khẽ ngâm :

*Hỡi cô mức nước bên đàng
Sao cô mức ánh trăng vàng đổ đi*

Tưởng cô bé sẽ mắc cỡ cúi mặt thẹn thùng không nói , ai ngờ gặp phải tay không vừa. Từ tốn cô bé nói vọng lên :

*Đồ không mặc kệ người ta
Can chi mà phải xía ra xía vào*

Tịt ngòi tôi vội vàng đóng cửa sổ lại tịt xuống , đi bình đường khác.Sau vài ngày điều tra , tôi biết được giờ giấc đi về của cô bé. Tôi âm thầm đi theo cả tuần mà cũng chưa dám mở lời làm quen dù đã biết tên biết tuổi , nhưng không biết làm sao bắt chuyện đây. Hôm sau, để tăng thêm sức mạnh, tôi rủ thằng bạn thân cùng đi theo. Thấy nàng hần cũng gật gù khen xinh đáo để , tôi mừng lắm híc híc mũ “ của tau đó” . Xui cho tôi là hôm đó nàng đi có thêm một cô bạn nữa , thành ra hai thằng lại khớp . Thấy tụi tôi đi theo , hai cô nàng đi thiệt nhanh làm theo bắt hụt hơi , tôi rửa thầm đi gì như ma đuổi, thằng bạn lại nói , chắc tụi hần sợ mình đó , cứ xông tới đi . Đang đi nhanh tự nhiên hai cô nàng chậm lại , làm hai đứa tôi bị hụt tông vào hai nàng và té lăn quay cả hai . Thế là cười xòa, là quen nhau. Thừa thắng xông lên tôi thả thơ bông lon:

*Cô em đi học một mình
Cho anh đi với chung tình làm đôi
Cô còn đi nữa hay thôi
Cho anh theo với thành đôi vợ chồng*

Hai cô bé cũng thơ thần cả chòm, chúm chim môi phàn đối liền:

*Theo hầu chị sẽ trả công
Ngữ ấy chẳng đáng làm chồng chị đâu*

Quá quắt vậy thôi. Chúng tôi què quá rẽ qua đường khác đi về thôi , không thềm theo nữa. Làm phách quía thì thôi . Ai thềm !

Vài tháng sau, tôi chuyển mục tiêu qua cô nàng khác. Mẹ nàng mở quán bán cà phê, và ông anh mỗi lần về phép thường sai tôi chạy qua mua cà phê hoặc thuốc lá. Thịnh thoảng cô nàng giúp mẹ đứng thu tiền . Thấy cô nàng tôi mê liền vì người đầu mà đẹp thế , má lúm đồng tiền trông xinh xắn với chiếc răng khềnh duyên dáng . Tôi thường kiếm cớ qua tiệm nàng mà cũng chưa dám mở miệng . Nhiều lúc thu hết sức bình sinh qua định nói thì lại...không gặp nàng . Sau khi bàn bạc với mấy thằng bạn gọi là “ su tô” trong tình trường, tôi viết một lá thư tỏ tình thật tha thiết gởi cho nàng . Không dám đưa tận tay sợ bị từ chối , tôi bậm bụng cho nhỏ em út 10 đồng để mua càrem và dặn cầm qua đưa cho chị Vy . Con nhỏ đi rồi , tôi

thấp thỏm chờ tin . Lát sau, bé út về với cây càrem cầm tay (tiền nhin ăn sáng của tôi) mút chụt chụt . Chưa kịp hỏi em đã khai:

Em đưa rồi .

- Em đưa cho chị Vy hả ? Chị có nói gì không ?

Bé trả lời tinh queo :

- Chị Vy đang rửa ly dưới bếp , bác Hòa nói đưa bác rồi bác đưa cho .

Tôi chật lưỡi ! Thế có chết không ?

Mà thật đúng là chết tôi rồi . Tôi đó bác Hòa đi vô nhà tôi mắng vốn. Nào là mới nức mắt đã bày đặt yêu đương , nào không lo học , nào viết bá láp, bá xàmvân vân và vân vân..... Hậu quả là tôi đó tôi bị một trận đòn chí tử như đời . Ba đánh mẹ la làm tôi choáng váng mặt mày , thề từ nay không thềm yêu nữa. Thôi tạm biệt tình yêu để lo chuyện học hành như lời ba mẹ dặn.

Lên lớp 11 , tình yêu không vỡ cánh bay đi mà lại gõ cửa trái tim tôi . Lần này là cô bạn cùng lớp nên tôi khỏi cần làm quen. Đi về cùng đường , tôi chỉ dám nói băng quơ chuyện bạn bè, chuyện bài vở , chưa dám thổ lộ tình tôi . Vì học cùng lớp nên tôi phải nắn nót cố gắng viết sao cho cao siêu . Tôi đọc hết quyển 1001 bức thư tình hay nhất thế giới mà bức thư vẫn chưa thành hình. Viết rồi lại xé , xé xong lại viết, cả tháng trời mà vẫn chưa xong . Tôi nghiệp! má tưởng tôi chăm học thức trắng cả đêm nên pha nước chanh cho uống . Tôi mang tâm trạng tội lỗi ngồi viết mà thư viết mãi vẫn thấy làm sao , làm sao ấy , không ổn chút nào . Có ông thi sĩ nào đã viết sao mà giống y chang tâm trạng của tôi :

*Thư viết đùng xong , thuyền chớ đổ
Cho nghìn sau hồ hững với nghìn xưa*

May mắn quía ! có anh thằng bạn học đại học Văn khoa ở Sài Gòn về thăm nhà , tôi nhờ vả liền.Tồn tiền mua mấy ly cà phê và thuốc lá . Yêu có về tồn tiền quía ! Ép lá thư xanh vào túi áo

cả mấy ngày mà cũng chưa có cơ hội trao cho nàng . Su phụ mách bảo , mượn vở rồi khi trả ép thư vào đó là chắc chắn cô nàng phải nhận thôi , chứ đưa tay nàng không nhận là quê một cục luôn !

Thư đi rồi , tôi lại nhận tiếp một trận đòn nữa của ba tôi . Số là cô nàng nhận thư , về nghiền ngẫm cả đêm , chiều mai đem đến nhà mách với ba tôi . Thế có chết cho tôi không hở trời ! Con gái chơi gì mà ác quá ! Sau đó tôi không thèm nhìn mặt nàng , cái mặt vênh vênh , phát ghét , tình yêu đã đổi thành tình hận.

Một tháng sau, lớp tôi mới chuyển trường một cô bạn gái nhỏ nhắn xinh xắn , tính tình vui vẻ , cởi mở . Cô này chỉ có đồng tiền chứ không có

răng khềnh , nhưng vẫn đẹp vô cùng . Chuyện thường thôi , tán gái phải lựa gái đẹp có đúng không ? . Không biết bắt đầu từ lúc nào cô nàng đã chiếm trọn trái tim tôi . Từ đó tôi tôi siêng học hơn , bởi vì nàng học rất giỏi, lại lanh lợi. Mỗi lần cái dáng nhỏ nhắn của nàng lên bảng giải toán là tim tôi co

thắt từng chập, hai bím tóc lắc qua lắc lại trông quá đôi dễ thương . Rút kinh nghiệm lần này các quân sư dặn tôi phải rà xét kỹ lưỡng xem nàng có để ý gì đến tôi không đã .Khoan gởi thư đi không khéo nhận thêm một trận đòn nữa là mệt , vì ba tôi hăm dọa rồi , không lo học ba sẽ chuyển trường , mà tôi mê học ở trường Phan Thanh Giản lắm . Thầy cô dạy hay lại thương học trò , bạn bè vui vẻ , thân thiết sao đành bỏ đi . Tôi để ý thỉnh thoảng cô nàng có quay xuống liếc nhìn qua phía con trai, thoáng nhìn tôi cười ruồi xong vội vã quay lên. Hoặc đôi lần giáp mặt giữa sân trường , cô nàng đã cười và còn hỏi thăm tôi ít câu bằng quơ . Tôi thấy hình như đã cười tình với tôi . Hàng ngày lẻo đẻo theo sau lưng , tôi cũng chẳng biết để làm gì . Hỏi

quân sư , quân sư cũng mù tịt , nói thấy sách viết vậy thì bắt chước làm vậy thôi . Tôi nghiền cứu mấy chục quyển “tuổi hoa tím” mà cũng không tìm ra đáp số . Thế mới biết , bước vào tình yêu ai cũng mù quáng như nhau .

Sau nhiều đêm chong đèn lục lọi tìm tòi trong sách vở , tôi đã viết xong một bức thư tình phải nói là hay nhất thế giới. Và cũng theo bản cũ , tôi mượn vở và ép thư vào đó . Và bắt đầu chờ đợi , mong ngóng .

Hôm sau , đang hí hửng nhảy chân sáo bước vào lớp, bước chân tôi bỗng khựng lại . Chuyện gì mà cười nói ồn ào thế này ! Trên bục giảng , cô nàng xinh đẹp của tôi đang thao thao bất tuyệt đọc bức thư tình tôi nắn nót vắt tim óc ra để viết mấy ngày đêm ròng rã .

“ Bé ơi ! tim anh như ngừng đập mỗi khi thấy dáng điệu của bé lướt qua cửa sổ ...Nhìn bé hồn nhiên cười nói với bạn bè tim anh như thót lại , sao không nhìn anh bé ơi, dù chỉ một cái liếc mắt cũng làm anh vui cả tuầnSợ tư hồng anh giảng ra mong bé nắm giữ để chúng mình đan chặt mối duyên tình ...”

Ồi chào ! Nhìn cái miệng xinh xinh của nàng chúm chím vừa cười vừa đọc vừa điệu , vừa thêm mắm, thêm muối làm tôi tức muốn điên luôn. Cái má lúm đồng tiền hết còn xinh mà như má lũng ổ gà , thấy xấu xí, thấy ghét thậm tệ . Giận lắm, tôi cúi gằm mặt xuống bàn, tim đập thình thịch , nhức nhối . Bên tai tôi tiếng cười của các bạn vẫn ồn ào sôi động . Cũng may , trong thư tôi chỉ gọi bé và xưng anh, cuối thư ký là Lãng Tử . Và cô nàng cũng còn chút nhân tính không kêu đích danh tên cúng cơm của tôi ra , nếu không chắc tôi phải bỏ trường mà đi . Các bạn nhao nhao hỏi

_ Chàng là ai ?

Cô nàng châu môi :

_ Không cần biết chàng là ai ? Không cần biết chàng từ đâu mà ra ?.....

Ê ! Ê ! thầy vào .

Thế là trả lại sự yên lặng cho lớp học . Suốt buổi học đó , tôi không nuốt vô một chữ nào , mà toàn là cảm thù , con gái chơi gì mà ác quá ! Sau vụ đó , tôi nhất quyết không thèm nhìn mặt nàng và thề là từ đây không thèm để ý đến các tiểu thư học cùng lớp nữa. Các nàng sao mà đánh đá và dữ dằn thế không biết ! Tụi tôi hăm hè nhau không thèm tán cho

mấy bà “ Ế “ cho biết mặt .

Lên lớp 12 , ngọn lửa tình yêu trong tôi tắt ngúm vì mãi lo bận rộn với bài vở , kỳ thi Những lần đi chơi chung với bạn bè cùng lớp , liên hoan văn nghệ vui ơi là vui . Bạn bè tha hồ cười giỡn , chọc ghẹo nhau để rồi cùng cười, Bạn bè cũng vui cần chi phải bỏ bịch phải không ? Phải rồi , đâu cần tình yêu chỉ cần tình bạn là đã nhiều kỷ niệm vui rồi cho năm cuối của bậc trung học . Chúng tôi chơi cho đã và bây giờ có nhiều chuyện để nhớ .

Lên đại học , chưa kịp làm quen với trường lớp , Lịch sử đã sang trang .

Qua xứ người , càng bận rộn hơn, đi học , đi làm , tắt bật như cái máy nên tình yêu cũng chẳng góc đầu dậy nổi . Với lại cũng chưa có thì giờ để đi tìm nơi có người Việt .

Ba năm sau , vào dịp lễ Noel , tôi đang một mình quỳ gối trong một góc giáo đường của nhà thờ Mỹ . Bỗng nghe tiếng nấc nghẹn ngào , tôi ngược tìm thì hóa ra đó là tiếng khóc một người con gái Việt Nam đang khóc lẻ loi một mình . Thoáng thấy nàng tôi đã bị coup de foudre . Tôi nhẹ nhàng an ủi nàng hay an ủi chính mình trong cái giá lạnh của mùa đông phải cô đơn một mình . Thế là chúng tôi quen nhau, yêu nhau , và thành vợ chồng , khỏi cần tán tỉnh thư tỏ tình như ngày xưa .

Hôm nay đây, tóc đã điểm màu sương khói, tôi ngồi ghi lại chuyện cũ , để nhớ lại những ngày xưa , những ngày cùng học ở trường Phan Thanh Giản . Ở đó là những chuỗi ngày vui nhất trong đời người .

Đào Hoa Lăng Tử

**ĂN
GÌ
KHÔNG
CHẾT**

Cán bộ họp gia đình, vợ bảo chồng:

- Ăn uống phải cẩn thận, thời buổi này thực phẩm độc hại nhiều quá!

- Hay ta chỉ ăn cơm với cá thôi! Thịt thì ... lờ mòm long móng, H5N1, tăng trọng, hoóc-môn ...

- Không được đâu! Cá thì bị ướp... urê! Hay ta chuyển sang... ăn chay!

- Ăn chay cũng chết, rau thì dư lượng thuốc trừ sâu, nước tương thì chứa 3-MCPD gây ung thư...

Vợ thở dài: Ăn gì cũng... chết! Biết ăn cái gì đây?

Thằng con góp ý: Chỉ có ... "ăn hối lộ" là ... không chết!

Con thấy người ta chỉ bị ... "nghiêm khắc phê bình" hoặc ... "huờng án treo" là cùng! Hay ta chuyển sang... ăn hối lộ đi bố mẹ!

KHÁNH THỌ

chuyện

Thuyền nhân

Phạm Hồng Ân

Tết đến, rủ em ra bến nước
Lén ba - anh hái lá cam xanh
Hai đứa thả trôi cho sóng lướt
Những con thuyền lá lộn loanh quanh.

Em vỗ tay reo khan khăn giọng
Rung rinh bím tóc chấm bờ vai
Em ước thuyền ta chung lối mộng
Chung đường, chung cả...chuyện tương lai.

Lớn lên, em bỏ bến sang sông
Theo chiếc thuyền hoa rực pháo hồng
Nhớ nước, anh làm tên lính thủy
Giang hồ khuây lãng nổi đau ngông.

Anh chỉ có tàu thương biển rộng
Thay thuyền lá tết lộn chơi vơi
Thuyền không dò được lòng con sóng
Đành ngã nghiêng tình, lạc lối bơi.

Cuộc chiến bỗng dưng đầy khốc liệt
Chông em tử trận ở vùng cao
Cũng bến sông xưa bùng pháo tết
Thuyền tang chở nặng dáng em sầu.

Rồi vút súng gươm, tàn trận chiến
Mất tàu, anh chịu cảnh tù nhân
Em lại xuống thuyền toan vượt biển
Cuối trời tìm kiếm chút mùa xuân.

Than ôi ! Cơn lốc đời thịnh nộ
Thổi chiếc thuyền con lão đảo chao
Em tôi bị lũ người man rợ
Hãm hiếp, rồi...quãng xuống biển sâu.

Em đã đi qua biết mấy thuyền
Thuyền nào cũng có nỗi oan khiên
Anh muốn hóa sông ra biển lớn
Tìm bóng thuyền xưa. Tưởng tiếc riêng.

Những
người bạn
một thời
Phan
Thanh Giản

thường nhà quê

*Bạn bè những ai còn mất đó,
Đã vui chưa nhĩ một lần say.*

1-

*Đà Nẵng ơi, đã một thời như thế,
Lọ mực con gà, ngòi bút lá tre.
Tay dang tay lru luyến bạn ngày hè,
Phượng đỗ ngập đường môi ai thêm thắm.*

Tôi ở vùng vùng quê, làng Hòa Mỹ, cách Đà Nẵng khoảng 5 cây số đường bộ dọc theo quốc lộ 1 . Thuở ấy, những năm đầu, thành phố còn ít người , phương tiện vận chuyển còn ít ỏi nên chỉ cách có mấy cây số mà thành phố và quê tôi như đi chẳng bao giờ tới , hoạ hoãn lắm, có công chuyện gì cần thiết lắm người dân quê mới xuống phố mà họ gọi là đi xuống Hàn, một danh xưng mà dân Quảng Nam gọi tên cho thành phố Đà Nẵng cũng như họ gọi Hội An là Phố vậy . Thế mà cái phố Hàn xa lạ đó trở thành một nơi chốn ghi dấu những kỷ niệm trong suốt quãng đời niên thiếu của tôi .

Sau khi mãn tiểu học tại trường làng , gia đình tôi cũng muốn con mình có một chút học vấn nên đã cố gắng cho tôi xuống Hàn để tiếp tục bậc trung học cùng một số ít ỏi bạn khác trong làng chứ không như đa số dân quê thi xong tiểu học là phải ở nhà làm ruộng hoặc chăn trâu giúp đỡ gia đình. Ngày đầu khai giảng

được ông anh chở đi trên chiếc xe đạp ọc ạch , mặc bộ đồ mới , mặt mày lơ láo của một thằng nhà quê lên tỉnh , tôi được ném vào lớp đệ thất hai trường Phan Thanh Giản . Lúc đó ĐN chỉ có mấy trường tư thực là PTG, Sao Mai nằm cạnh bờ sông Hàn, Tây Hồ gần Sao Mai và trường Bán Công Nguyễn Công Trứ nằm trên đường Nguyễn Hoàng tức là trong khuôn viên của bệnh viện Đa Khoa ĐN bây giờ , sau đó trường mới dời xuống đường Lê Thánh Tôn , con đường này đâm thẳng vào cổng chính của trường PTG . Niên khóa 62- 63 tôi thấy trường PTG cũng có khá đông học sinh rồi , riêng cái lớp đệ thất của tôi cũng lên đến 7 lớp , từ thất 1 đến thất 7 và lớp nào cũng chật như nêm cối , chen chúc trong cái trường giống như hộp quẹt, có ba dãy lầu , hai dãy ở bên trái cũ kỹ rêu phong và một dãy mới làm ở bên phải . Sân trường có hai cây bàng vừa bén ngọn , vừa làm sân bóng rổ, chỗ để xe đạp , xe gắn máy và sau này đôi lúc còn tổ chức văn nghệ cũng tại cái sân trường bé nhỏ nhưng ôm đầy những kỷ niệm này .

Tôi học lớp đệ thất 2 , vì là nhỏ con nên được sắp xếp ngồi vào dãy bàn đầu cùng với những thằng nhóc tí như Nguyễn Đình Bách, Nguyễn Gia Lợi, Trần Ngọc Sơn, Nguyễn Nuôi ,

Cà Phê Thông Tin một nơi chốn quen thuộc của học trò Đà Nẵng

Trần Đức Việt, Nguyễn Hữu Tuyên, Nguyễn Phước, Nguyễn Văn Tùng , Hà Kỳ Nam, Nguyễn

Ngạch, Võ Văn Ánh.....và đó là đa số những thằng đã sống còn từ năm Đệ Thất đến Đệ Nhất tại trường PTG. Cũng như bên nữ sinh thì có Trần Thị Kim Vân, Nguyễn Thị Thương, Lê Thị Ngọc Quý, Lê Thị Hồng , Trần Thị Vinh Hòa, Thái Khải Mạn.... Lớp học lúc đó khoảng 60 đến 70 học sinh, nhưng có kẻ chỉ học vài năm rồi đi trường khác nhất là vào những năm 64-65 , trường Bò Đê mới mở, và trường Kỹ thuật cũng tuyển sinh vào lớp đệ ngũ Kỹ Thuật , cũng có bạn đến lớp Đệ Tứ thì theo tiếng gọi con tim đi lấy chồng như Huỳnh Trần Diệu Liên, Hoàng Thị Quyết ... và cũng có những tên bỏ học để đi lính , cho nên trung thành một trường Tư Thực như chúng tôi là điều hiếm quý và trường PTG đôi với những thằng trải qua bảy năm trung học thì mãi mãi sẽ không bao giờ quên những năm tháng ở đây,

Thầy Trị

Lớp đệ thất 2 xui xẻo bị xếp ngồi vào cái phòng dưới tầng trệt của dãy lầu hai song song và bên hông với văn phòng , gần cái cổng sắt th ông ra đ ờng Lê Lợi không bao giờ mở nên tụi tôi ở đây chịu áp lực nặng nề của ban giám thị, đặc biệt là thầy Trị , là thân phụ của thầy Võ Anh Dũng , lúc đó làm Tổng Giám Thị. Hình như ngày nào thầy Trị cũng xách cây roi mây nhíp nhíp đi qua để hăm dọa nhất là những lúc đói giờ , nhưng thầy chỉ hăm dọa vậy thôi chứ chưa đánh ai bao giờ . Nhất quý nhì ma thứ ba học tròVà chúng tôi lớn lên dưới mái trường PTG, trong quãng đời dài niên thiếu, với phấn trắng bảng đen, với thành phố ĐN êm đềm trong nắng, mưa buốt lạnh ngày

đôngdưới bóng những cây kiền kiền rợp mát của đường Quang Trung , với hàng phượng đỏ vừa mới lớn trên đường Lê Lợi, với những trận quần thảo đá bóng dưới nắng hè tại sân vận động Đà Nẵng hay trên khoảng đất nhỏ hẹp đường Lê Lai trước cư xá Thương Cảng gần nhà Nguyễn Đình Bách, hay ngồi tán dóc ở quán nước bà Bu góc đường Quang Trung và Duy Tân , tại sân bóng bàn của Hội Việt Mỹ, hay là tại một con hẻm ở Nguyễn Thị Giang có một dân đá banh bạn với những cầu thủ băng gổ trừ danh nhất ĐN ... Và chúng tôi cũng lớn lên với những biến động về chính trị của thành phố trong những năm 63 - 66 . Những lần bãi khóa , bãi thi ... những cuộc biểu tình kéo dài hết ngày này qua ngày khác, lúc đó chúng tôi còn nhỏ nhìn những biến động này như là một dịp để chúng tôi được nghỉ học để rong chơi .

**Chợ Cồn ngày xưa, một hình ảnh không quên, mỗi
trưa ở lại vào chợ ăn bữa cơm 3 đồng**

Chiến tranh tăng cường độ, lan rộng đến những quận lỵ xa xa thành phố , quân đội Mỹ đổ bộ lên ĐN , những chiếc xe quân xa với bụi mờ chiến trận, những trạm gác được dựng lên trên những trục lộ dẫn vào thành phố, những người dân bỏ ruộng vườn, tránh bom đạn đã tập trung vào thành phố và những vùng ven đô biển Đà Nẵng trở nên đông đúc , ồn ào ... Khu Hoà Khánh từ một vùng hoang vu với những đồi cát trắng trở thành một thành phố nhỏ , buôn bán tấp nập . Con đường ngày xưa tôi đi học điu hiu vắng vẻ bây giờ xe cộ dập diu và trong khoảng thời gian này có Hoàng Quê , Nguyễn Văn Quỳnh.....nhập bọn .Và trong bọn chúng tôi khi bước vào lớp Đệ Tam đa số là theo ban B , chỉ có một số ít theo ban A và C nên chúng tôi vẫn tiếp tục những sinh hoạt thân thiết cho đến khi rời trường PTG để bước vào đời . Lúc đó chúng tôi lại được quen biết thêm những bạn mới từ bên lớp Anh Văn như Hồ Văn Doanh , Nguyễn Văn Minh Hoàng, Trinh Triệu Quý, Lê Thành Kiệt, Nghiệt Ngã

Trận Mậu Thân và lần thi Tú Tài I là những dấu hiệu chớm nứt của một thế hệ lớn lên trong chiến tranh. Lớp tôi sau lần thi tú tài I , một số bị rút đã bắt buộc phải vào quân đội , tôi nhớ là Trần Đức Việt gia nhập Quân cảnh, Hà Kỳ

Nam gia nhập Chiến tranh chính trị, Nguyễn Thứ gia nhập Không Quân và một số khác tôi không nhớ hết . Và cho đến sau kỳ thi tú tài II thì chúng tôi như những cánh chim non nớt bay vào khung trời vô định , năm đó hình như sĩ số đậu khoảng 30% cho nên đa số nếu còn nhỏ tuổi thì có thể học lại thêm một năm nữa, còn những bạn khác nếu đậu thì là tiếp tục đại học hoặc vào lính . Bảy năm trung học dưới mái trường PTG mới đó đã đi qua như một giấc mơ, những bước chân nhỏ dậm bước hàng ngày trên những đường phố ĐN ngày nào lần lượt giả t ừ thành phố đầu yêu, chúng tôi ngỡ ngàng , hụt hẫng bước vào đời trong khói lửa chiến tranh ngút ngàn trên quê hương .

2-

*Đêm ta thấp ngọn nến vàng thương tiếc,
Khóc tuổi thơ vùn vụt thoáng qua đời*

Vũ đình Trường

Tôi, Nguyễn Đình Bách, Nguyễn Gia Lợi, Nguyệt Ngã.... vào Sài Gòn học, một số ra Huế như Nguyễn Hữu Tuyên, Nguyễn Phước... số lên Đà Lạt học Chính Trị Kinh Doanh, một số vào sư phạm như Lê Thị Ngọc Quý, Hoàng Thị Ngọc Lĩnh....một vài tên thi đậu tú tài hai nhưng không vào Đại học mà đi lính ngay như Võ Văn Anh...

Nguyễn Đình Bách học giỏi nhất lớp sau khi ra trường được bổ nhiệm dạy tại đại học Quảng Đà, rồi sau đó trường này bị giải thể sau 75 , hấn được đưa xuống dạy học ở trường Phan Chu Trinh cho đến hôm nay, lập gia đình với người đẹp cùng lớp Trần Thị Vinh Hòa và đã có hai con hiện đang sống hạnh phúc tại ngôi nhà mà chúng tôi đã thường đến cách nay hơn 40 năm : cư xá Thương Cảng . Nguyễn Phước đã ra trường Bác sĩ và đang làm việc tại bệnh viện Đa Khoa ĐN . Nguyễn Hữu Tuyên , người cùng xóm của tôi , người bạn hiền lành nhất lớp sau những năm tháng dôi mài kinh sử tốt nghiệp kỹ sư cầu cống tại đại học Huế. Nhưng cái số thẳng này không thọ , ra trường chỉ một năm sau thì bị chết đuối tại bãi biển Nha Trang để lại cho gia đình những đau đớn tưởng không bao giờ nguôi vì nhà nghèo , cha mẹ nó đã hy sinh ,

đầu tư tất cả tiền bạc vào thằng con trai đầu lòng nhưng cuối cùng là như thế Nguyễn Gia Lợi trắng trẻo đẹp trai, là cháu của chủ trường PTG, nhà ở đường Quang Trung có cây táo rất sai trái trước sân, khi nào ông già đi vắng là nó mở công cho tụi tôi vào hái ăn thoải mái . Hấn đi Biệt Động Quân. Khoảng năm 1973 tình cờ tôi về phép , gặp Lợi lúc đó cũng là Thiếu Úy cũng về phép và cùng gặp Nguyễn Nuôi, ba thằng rủ nhau đi nhậu nhẹt, ăn uống vì hiếm khi gặp nhau và nhất là thời đó không có phương tiện liên lạc Email như bây giờ nên gặp nhau chỉ là một sự hết sức may mắn tình cờ. Đêm đó ba thằng cùng ngủ trên cùng một cái giường ở nhà Nguyễn Nuôi. Chia tay khoảng một tuần sau tôi nghe tin Lợi hy sinh trong một trận đánh ở Quảng Ngãi . Gia đình hấn có đến 7 hay 8 anh em gì đó nhưng hấn là thằng duy nhất từ giã cuộc đời với lứa tuổi 22 ...

Rồi cuối cùng , kê trước người sau chúng tôi đa số đều vào lính . Lúc đó với chiến dịch Việt Nam Hoá chiến tranh , Hải Quân Mỹ chuyển giao lại cho Việt Nam nên lực lượng Hải Quân bành trướng mạnh trong những năm 69-70 và cũng ngẫu nhiên đa số chúng tôi gia nhập binh chủng Hải Quân.

Tôi và Nguyệt Ngã, một thằng bạn rất tốt bụng , luôn giúp đỡ bạn bè nếu có thể, hồi ở trung học tôi không thân với hấn lắm do học khác sinh ngữ và khác ban. Nhưng khi vào SG để học đại học trở thành gần gũi nhau, chúng tôi ở cùng một phòng tại Đại học xá Minh Mạng cùng với Hòa (học bên Phan Chu Trinh) nhà ở cùng xóm . Hàng ngày chúng tôi đèo nhau trên chiếc Honda từ Đại học xá Minh Mạng chạy lên Duy Tân để học trường Luật. Năm thứ nhất trường Luật với cái giảng đường chút xíu nhưng sinh viên thì cũng phải lên đến mười mấy ngàn, đứng ngồi lổm chổm ngoài hành lang...Nhìn cái không khí đó thấy chán chường , thấy không muốn học, thấy tương lai mờ mịt...Nguyệt Ngã khi còn học ở Đệ nhị cấp được mệnh danh là lừng khừng vì hấn thất tình cô nào đó cùng xóm . Một ngày ở đại học xá hấn uống thuốc ngủ tự tử, may mà tôi phát giác kịp và đưa vào bệnh viện Chợ Rẫy cứu sống ...Sau lần đó và cũng vì không khí chán chường ở đại học tôi và hấn rủ nhau vào HQ , sau khi học hết năm thứ nhất luật khoa . Tại TTHLQT, trong một buổi tập bắn ngoài bãi , Nguyệt Ngã lại dùng súng M16 bắn từ

dưới cổ, viên đạn xuyên qua trán, nhưng số hán chưa chết, được cứu sống và chuyển vào thặng số để rồi hai năm sau HQ cho hán thụ huấn tiếp khóa 24SQ/HQ Nha Trang ... Cuộc đời hán khổ vì tình , cứ ngụp lặn triền miên trong những ảo giác yêu thương như vết sẹo tím bầm trên trán theo nó trong suốt cuộc đời ...

Người tình Phan Thanh Giản

Và chiến tranh đã đưa chúng tôi xa nhau biệt biệt trong những năm khói lửa, có thằng may mắn còn đang học ở Huế, ở Sài Gòn... còn đa số trầm luân trong cuộc chiến tương tàn. Đưa lên cao nguyên, đưa ở miền Nam , thằng thì ra biển mù mịt xa xăm...không tin không tức. Tôi đã xa ĐN trong suốt những năm phục vụ trong quân ngũ, thỉnh thoảng theo chiến hạm ghé lại thành phố cũ, nhìn giòng sông Hàn với những băng khuâng kỷ niệm...chẳng còn gặp ai, bạn cũ thì mỗi người mỗi ngã, mỗi người một cuộc sống . Thành phố như đông hơn và mỗi lần đi ngang qua ngôi trường cũ , hay đón đưa người tình nhỏ đang học Phan thanh Giản với má lúm đồng tiền giận hờn mỗi lần về phép . Nhìn lại cái góc ngã ba trước trường nơi hàng ngày chúng tôi tụ tập trước khi vào lớp để chạnh lòng nhớ lại những người bạn xưa bây giờ đang ở nơi nao

3 -

*Sáu chín ra trường , mỗi thằng mỗi ngã
Bảy lăm ngã ngựa , mỗi đứa mỗi nơi
Thằng thì nhanh cẳng ra khơi
Thằng thì ở lại làm trâu xứ mình*

Tháng tư gậy súng , chiến tranh tànmột lịch sử đã sang trang ...những người bạn cũ cùng một thế hệ, cùng nổi trôi theo mệnh nước, đẩy đưa mỗi người một ngã. Những thằng nhanh chân chạy thoát lưu vong ở xứ người của những ngày cuối tháng 4/75 như Trần Ngọc Sơn, Nguyễn Ngạch... còn đa số dính vào nghiệp lính đều chịu một hậu quả ê chề của những kẻ thua trận, những thằng không vào trại tù cải tạo thì cũng sống vất vưởng để kiếm sống qua ngày, tương lai mù mịt. Còn những tên vào tù thì phải trải qua muôn vàn cực khổ. Tại trại cải tạo Kỳ Sơn, một vùng rừng núi của tỉnh Quảng Tín, trong lúc đang đi rừng đốn củi thì tôi gặp Nghiệt Ngã cũng tù ở đây nhưng khác trại . Tôi ở trại Một , hán ở trại Ba và được biết thêm LêThành Kiệt , Nguyễn Nuôi và một vài bạn khác cũng ở đây... Ít ra cũng gặp được bạn cũ cho dù gặp nhau trong

Phục vụ trên Dương vận Hạm Nha Trang HQ500, thỉnh thoảng ghé bến sông Hàn

m ô t
c ả n h
n g ô

thật đón đầu, nhưng vẫn thấy âm lòng , thấy đỡ lạc lõng cô đơn trong vùng đất ngục tù . Và chúng

tôi kể trước người sau lần lượt được tha về sau nhiều tháng năm nhọc nhằn trên những vùng sơn lâm chướng khí. Nhìn thành phố của những thập niên 70 đôi chút thật xa lạ, gặp bạn quen chỉ là một cái vẫy tay hay chào nhau bằng những nụ cười gượng gạo. Lúc đó thì Nguyễn Đình Bách vẫn còn dạy ở Phan Chu Trinh, Trần Đức Việt mỗi ngày thức dậy từ 3 giờ sáng đạp xe đạp bỏ bánh mì khắp thành phố. Nguyễn Nuôi thì muốn an thân phải tình nguyện đi làm thủy lợi tại đập Phú Ninh 3 năm trời. Lác đác tôi gặp đâu đó những người bạn đi bán chợ trời, hoặc đạp xe xích lô để mưu sinh. Tôi gặp lại Kiệt Ngã, hai đứa lại hợp nhau đi đẩy xe bò chở gạch tại một lò gạch ở Hoà Khánh. Sau đó vì chịu cực không nổi hẳn nhờ Kiệt cho một khoảng đất nhỏ trước nhà Kiệt để mở một quán sữa xe đạp và ở đó là nơi chúng tôi tụ tập lại để uống cà phê, để bàn chuyện vượt biên. Kiệt đột đi được trước, rồi đến Phúc, và tôi mãi đến năm 82 mới đi lọt. Trong thời gian đó thì Hà Kỳ Nam tức Nam què xuất hiện, lúc đó thì chỉ còn có tôi, Nam, Bách Việt và thỉnh thoảng có Nuôi từ Phú Ninh trở về là những thằng PTG còn lại gặp mặt nhau. Khi gặp ở quán cà phê khi thì ở nhà Việt để tán gẫu. Kim Vân là em gái Việt ở cùng nhà nên đôi lúc có cả Nguyễn Thị Thương, Lương Thị Nhuận ...

Rồi chúng tôi lần lượt lập gia đình và như đã nói, Nguyễn Đình Bách làm ngạc nhiên bạn bè khi thành hôn với Vinh Hòa cùng lớp đệ thất 2. Nguyễn Nuôi lấy cô hàng xóm, còn tôi lấy người em gái nhỏ học PTG ngày nào vẫn còn nhớ tình yêu gần mười năm trước dành cho một thằng tù cải tạo mới về làm tôi thật sự rung rung. Nam kết nghĩa trăm năm với Kim Liên, một cô gái tuyệt đẹp làm cashier cho một tiệm cà phê mới mở ở góc đường Lê Lợi tiếp giáp với đường Phan Chu Trinh ... Những ngày tháng ấy thằng nào cũng nghèo lắm, làm gì có tiền để may veston. Chỉ có thằng Bách là có vẻ khá giả hơn cả nên sắm được một bộ đồ cưới Vinh Hòa và bộ veston đó đã luân chuyển cho tôi,

tau ...

thất lạc bay

*Những Dũng, những Hoàn, những Lê, những Cửu
Mỗi đứa một phượng trôi nổi như mây
Từ lúc lui quan, tau thể bỏ rượu
Bỏ rượu...mới hay tau thất lạc bay.*

*Nhớ thời chiến tranh gặp nhau Mộc Hóa
Tan trận về kinh bữa mắm bữa chao
Uống ngum nước sông chọt cười khoái trá
Hút hơi thuốc "chũ" để thấy thơm râu.*

*Nhớ bậu sông sông bậu về bến lạ
Một đứa thất tình, cả bọn như điên
Lít để cửa đều chửi, thể tá lả
Hận kẻ bạc tình: đứa ngã đứa nghiêng.*

*Nhớ lát mì khô trại giam Xuyên Mộc
Nuôi vụn tù binh phá núi trồng rau
Nhân phẩm thua xa cục đường tán mồi
Thằng đói nuôi thằng lỡ vận ốm đau.*

*Nhớ lúc ra tù đời lẫn đời lóc
Đứa bán cà rem, đứa đạp xe ôm
Gặp nhau đôi meo choàng vai bật khóc
Nắm tay nhắc thăm: giữ chút danh thơm.*

*Bây giờ tụi bây cửa rộng nhà cao
Quên mất một thời quá khứ thương đau
Vỗ ngực xưng danh anh hùng mã thượng
Tửu hậu trà dư thóa mạ lẫn nhau.*

PHẠM HỒNG AN

cho Nam rồi cho Nuôi cùng mượn trong ngày cưới của chúng tôi.

Trong thời gian này Nam què và tôi trở thành thân nhau vì chúng tôi có điều kiện gặp gỡ nhau nhiều hơn. Số là hấn kiếm được việc làm đầu trên Hòa Khánh, hàng ngày đi đi về về. Lúc đó tôi cũng vừa ở tù ra, ở nhà, vô công rồi nghề nên mỗi khi đi làm về là hấn ghé vào nhà tôi ngồi hút thuốc, tán dóc, lúc nào trên xe đạp của hấn cũng có một cuốn sách được cuộn lại kẹp vào sườn xe. Nam đi chân thấp chân cao nên tụi tôi gọi hấn là Nam què, ốm tong teo nhưng lại có số đào hoa. Trước 75 tôi không rõ lắm, nhưng sau này trên con đường đến chỗ làm hấn quen một cô giáo tên Vân và cô Vân này hiện giờ đang ở Mỹ. Họ yêu nhau, tình tứ trong những chiều sóng xe đôi trên đoạn đường Hòa Khánh về Đà Nẵng. Trong thời gian này hấn cũng ít gặp tôi vì đã có một người con gái đi bên cạnh cuộc đời hấn. Đám cưới hấn được tổ chức ở nhà cô Vân. Nhà Vân ở Tam Tòa gần biển, và bất ngờ trong đêm trước ngày cưới, gia đình Vân lợi dụng ngày cưới không ai để ý đã tổ chức vượt biên và cô vợ sắp cưới cũng đang buồm ra khơi biệt để lại thằng chồng sắp cưới ngẩn ngơ, ngơ ngẩn. Nam cay đắng lắm vì bị lường gạt trắng trợn, danh dự bị tổn thương... Đà Nẵng nhỏ, lúc đó chuyện vượt biên là những đề tài rất sôi nổi. Tôi và Nam ngồi uống cà phê, nghe bên tai những câu chuyện bên lề, thêm dẹt thêm mắm thêm muối mà chả ai biết nhân vật chính đang ngồi bên cạnh. Từ đó hấn chán chường sa vào đường xi ke ma túy... nhưng dấu không cho ai biết. Sau đó hấn lại cặp bồ với em gái một người bạn cùng học PTG nhưng rồi không tới đâu và cuối cùng hấn cưới Liên, người con gái đẹp, dễ thương và cho góp mặt với đời cậu bé Hà Cao Sơn Hải kết quả tình yêu của hấn và Liên.

Một đêm mùa hè năm 1982, ngồi trên lề đường Nguyễn Hoàng góc Cô Giang gần nhà Nam, tôi từ biệt hấn để cùng bà xã vào Sài Gòn để thực hiện một chuyến vượt biên khác. Trước đó tôi đã cùng với Việt, Nuôi, Bách và Nam đã lai rai với nhau vì tôi không biết sẽ có còn gặp lại bạn bè... Nhưng vì một lý do ngoài ý muốn, bà xã tôi không thể đi trong chuyến đi này, nhưng cảm ơn thượng đế là chúng tôi đã được đoàn tụ trên đất Mỹ sau bảy năm chia xa. Qua đến đảo GaLang được gần 1 năm tôi được tin Nam chết, chết vì thân xác bị

hành hạ bởi không chịu nổi trong thời gian cai nghiện. hấn ra đi để lại người vợ trẻ và đứa con bé bỏng, tôi ngậm ngùi khóc thương cho bạn nhưng cũng khóc thương cho vợ con hấn. Trong quãng đường chông gai còn lại biết có sống còn trong bao tổ gian nan của cuộc sống đầy khó khăn, một xã hội đầy tai biến.

Trần Ngọc Sơn bảo trợ tôi qua Mỹ, định cư tại Houston. Lúc đó tình trạng kinh tế tại Houston rất tồi tệ, dầu hỏa xuống giá, thất nghiệp gia tăng, nghe lời bạn bè tôi lại xếp hành trang để làm một cuộc viễn du về Cali. Tại đây nhờ người quen biết, tôi gặp lại Nghiệt Ngã, gặp hấn trong tình trạng hết sức đau lòng, trong một bệnh viện tâm thần ở thành phố Los Angeles. Hấn tr ông cũng mạnh khỏe nhưng có vẻ bệnh hoạn về tâm linh. Vết sẹo trên trán ngày nào hấn tự hủy hoại đời mình tại quân trường Quang Trung tím bầm giữa vàng trán, tóc thì bị cạo trọc vừa mới ra lún phún nên trông Nghiệt Ngã lúc ấy tôi chảy nước mắt. Tôi còn nhớ như in trong đầu khi gặp hấn “Mày tìm cách bảo lãnh tao ra, ở trong này buồn và lộn xộn lắm”. Tôi lúc đó qua Mỹ chưa được hai tháng, tứ cố vô thân, chưa có việc làm, đời sống còn mù mịt nhưng nhìn thấy thằng bạn ngày nào không cảm được lòng nên lên văn phòng ký giấy ngay vì lúc đó nhà thương xác nhận Phúc đã trở lại tình trạng tinh thần bình thường nên có ai bảo lãnh là họ cho về ngay. Chúng tôi lại sống chung trong một căn phòng nhỏ hẹp chứa ba người trong một thời gian.

Lúc đó Trần Ngọc Sơn từ Houston cũng phải chạy tuốt lên Shiverport, Louisiana để làm việc, đã gọi điện thoại qua cho biết là trên đó có thể tìm việc làm được, tôi nói Nghiệt Ngã qua bên đó còn tôi không đi vì còn đang học dở dang. Tiễn nó lên xe Bus từ thành phố nhỏ Simi Valley, tôi đâu biết đó là lần gặp gỡ cuối cùng để bảy giờ cho đến 20 năm sau tôi không còn gặp lại hấn. Đến Shiverport được vài ngày thì Sơn hốt hoảng gọi điện thoại qua cho biết là Nghiệt Ngã đã nổi cơn điên trở lại, phá nhà phá xe, không ai giữ nổi nên phải kêu cảnh sát đến đưa vào bệnh viện tâm thần ở Louisiana....Sau vài tháng nó tỉnh thì hấn gọi lại cho tôi từ bệnh viện. Rồi bằng một thời gian bất tin, rồi sau đó ở một nơi nào đó trên nước Mỹ nó lại gọi cho tôi, cứ như vậy vài ba lần... Rồi miếng cơm manh áo, tôi đổi chỗ ở nhiều lần, trở về lại

Houston tôi bật tin Nguyệt Ngã . Tôi biết nó còn sống ở một nơi nào đó trên nước Mỹ, nhưng với

Với gia đình Doanh và Quê tại Dallas

căn bệnh của hẳn khó có thể trở lại bình thường nên việc curu mang là một chuyện rất khó. Thôi hãy như một lời xin lỗi cho một người bạn đã không may nhưng bạn bè cũng chẳng làm gì giúp được...

Một ngày giữa thập niên 90, Hồ Văn Doanh và Hoàng Quê sau khi nếm đủ mùi đắng cay trong trại tù cải tạo định cư tại Dallas theo diện HO . Tôi nhớ mãi giọng nói của Doanh oang oang trên điện thoại : “Đ. M tau tới Dallas rồi , chạy lên đây chơi đi, nhớ nghe phải lên đó”. Cuối tuần , tôi và bà xã cùng Trần Ngọc Sơn sau khi mua một vài món đồ để tặng cho những người bạn mới qua lái xe lên Dallas . Không biết hai thằng này bị đi đến mức nào trong trại tù cải tạo mà cả hai tóc đã bị sói lên gần đến đỉnh đầu. Quê thì có vẻ bệnh hoạn , còn Doanh thì có vẻ OK. Quê có hai con , một trai một gái. Còn Doanh có những đến bốn đứa con gái . Tôi nhìn thấy ái ngại , nhưng rồi trời sinh voi sinh cỏ như ông bà mình nói . Sau một thời gian ngắn , tụi nó đã tìm được việc làm , mua nhà , mua xe mới , có một đời sống yên ổn. Trong giai đoạn Quê và Doanh mới đến Dallas , khi rảnh vợ chồng tôi thường lái xe lên chơi, bốn tiếng lái xe, ngồi nhậu lại rai kể chuyện trường , chuyện lớp , chuyện mưa nắng , chuyện ngôi tù với những cơn đói lạnh

tương chẳng bao giờ quên . Và từ đó chúng tôi còn biết thêm Trịnh Triệu Quý, Ly Lan cũng định cư ở thành phố này . “ Ngày như lá , tháng như mây” thời gian vụt bay, mới ngày nào cô con gái lớn của Doanh còn nhỏ xíu mà bây giờ đã tốt nghiệp đại học . Một ngày của năm ngoài tôi nhận được thiệp hồng của cháu báo tin ngày vu quy . Trong đêm dạ tiệc tại Dallas một nhóm nhỏ của Phan thanh Giản ngày xưa gặp nhau : có Doanh, có Quê, có Quý, có Ly Lan...bên những chén rượu nồng hâm nóng tình bạn từ một trường xưa yêu dấu .

Năm 2003, sau gần 20 năm tuyệt tích giang hồ , kiếm hoài không ra , thành linh Lê Thành

Kiệt xuất hiện, gọi điện thoại và nói hẳn đang ở San Jose , thế mà tôi đã vài lần đến đó mà không biết . Vài tháng sau hẳn cùng bà xã bay qua Houston thăm bạn bè . Tại nhà tôi , ngoài nhóm PTG còn có một số cựu tù cải tạo ở trại Kỳ Sơn, những

với Kiệt & Sơn tại Houston

người ở cùng trại với Kiệt gặp nhau , biết bao chuyện để nói , chuyện buồn, chuyện vui trong thời gian ở tù, và những nổi trôi trong ngày tháng lưu vong . Sau đó nhân dịp kỷ niệm 50 năm ngày thành lập Phan Thanh Giản ở Little Saigon, chúng tôi lại hẹn nhau gặp ở đó . Rất nhiều bạn của liên lớp mấy chục năm không gặp từ những năm 69 lúc già từ trung học chừ mới gặp lại như ; Nguyễn

Ngạch, Tiến, Minh Hoàng, Trần Đoàn Lộc, Thái Khải Mạn, Diệu Liên, Hoàng Vân, Ly Lan.... và nhiều bạn khác nữa. Nhiều người không nhận ra nhau, phải nhắc mới nhớ, đầu đã bạc, nhân dáng đã đổi thay, qua bao nhiêu chìm nổi, thăng nào cũng xấp xỉ 60, gần 60 năm cuộc đời, tuổi trẻ, chiến tranh khói lửa, lưu vong tỵ nạn, đũa còn, đũa mất loanh quanh loạn quạng trong cái vòng xoay của cuộc đời.

Một ngày gần đây, đầu năm 2007 tôi nhận được Email của Nguyễn Phước, con trai đầu lòng của Nguyễn Nuôi nói cha con bây giờ bệnh nặng lắm rồi, đang nằm trong bệnh viện Đa Khoa ĐN. Ba con nói viết thư cho chú để nhờ chú vận động giúp đỡ chứ chừ gia đình không đủ tài chánh để trang trải chi phí chữa trị. Tôi gọi điện thoại về nhà Nuôi, không gặp ai, gọi về nhà anh em Việt Vân và được xác nhận bệnh trạng nguy kịch của Nuôi. Nuôi đang được BS Phước một người bạn cùng lớp săn sóc, chưa tìm ra bệnh nhưng nghe nói là Nuôi đau đớn lắm vì đang bị cục bướu nơi nách. Sau khi vận động với bạn bè PTG cùng lớp niên khóa 69 cũng như với hội cựu SVSQ/HQ/K23/ NT chỉ trong vài tiếng đồng hồ là những email thông báo về tình trạng của Nuôi được chuyển đến bạn bè cùng chiến hữu khắp nơi. Từ Úc, từ Cali, từ San Jose... với tấm lòng cảm thông cho người ở lại, chỉ trong vòng vài

Nguyễn Nuôi hình chụp 1 năm trước khi qua đời

ngày mà bằng hữu đã đóng góp được một số tiền tương đối có thể giúp Nuôi chữa bệnh trong một thời gian lâuEmail từ bên nhà của Nguyễn

Phước nói ba cháu vui lắm và rất cảm động về những tình cảm ưu ái mà bạn bè đã dành tặng, ba

Tù cải tạo Kỳ Sơn hội ngộ trên đất Mỹ

cháu vẫn ho nhưng trông khoẻ ra Nhưng rồi tiền cũng chẳng làm được gì, vì bị ung thư phổi phát hiện quá trễ nên bệnh viện đành phải bó tay. Nuôi được trở về nhà và hơn tháng sau thì từ giã cuộc đời. Hấn ra đi để lại vợ một bầy con 5 đứa chưa đưa nào lập gia đình và một mẹ già trên 80 tuổi, bỏ lại bạn bè và một phần đời nhọc nhằn của những tháng năm học cải tạo. Nhớ lại cái đêm nào của năm 73, ba thằng cùng ngũ chung một giường thê mà hai thằng đã thành người thiên cổ, chỉ còn lại mình tôi ngồi đây gặm nhấm kỷ niệm. Nhìn cuộc đời như một thoáng mơ, mới đó mà thời gian đã làm phôi phai một đời người, làm loãng tan một thể hệ ...

4-

*Nhắc đến những thằng nay đã chết,
 Những thằng nay sống kiếp trâu cày,
 Bạn ơi nước mắt mình tuôn đầy
 Ngồi nhậu bên đường ta khóc đây
 Ta Ky*

Tôi trở về Việt Nam sau 15 năm ...ngồi nhậu với Nguyễn Đình Bách, Việt, Nuôi lúc đó còn sống. Với những ly bia lóng lánh dưới bầu

trời ĐN nóng bức lửa của những ngày hạ nóng . Chúng tôi thoải mái cởi trần mặc cho mồ hôi tuôn ra như tắm ...Chuyện cũ nhắc lại , bạn bè còn ai mất ai , bên ni bên nớ , lưu vong và quê nhà.. Nghe thêm một tin buồn nữa là Liên vợ của Hà Kỳ Nam cũng vừa mới qua đời vì bệnh ung thư , để lại cháu Kỳ Hải mồ côi cả cha lẫn mẹ khi tuổi vừa mới lớn . Tôi nghiệp người thiêu phụ trẻ đẹp một đời bạc mệnh hồng nhan. Tôi nghĩ đến Nam không còn sống để cùng tôi uống chung ly rượu, và những thằng bạn khác đã không còn. Việt đưa tôi một danh sách dài tên tuổi của các bạn bè cũ nếu muốn tìm gặp , anh em Việt , Kim Vân lúc nào cũng vậy luôn luôn sốt sắng nối kết bạn bè, họ là hộp thư cho những ai về lại thành phố ĐN muốn gặp bạn bè ngày cũ. Những ngày ở lại , chúng tôi gặp nhau thường xuyên , sáng cà phê, chiều ngồi nhậu lai rai. Bên ly rượu nhìn thành phố nhiều thay đổi thoang thoang đập diu, nhộn nhịp không còn dáng vẻ như ngày xưa êm đềm thân thiết . Thành phố mà giờ đây sẽ trở thành xa lạ nếu

**Gặp lại một số bạn bè tại Đại Hội PTG kỳ 1-2004
- Hoàng, Lộc, Kiệt, Tiến, Ngạch**

Cùng với Bách, Việt trên vỉa hè Đà Nẵng

một thửa hồng hoang .

không có đám bạn bè một thời PTG còn sót lại cho dù ngày một hư hao . Trường PTG đã đổi tên, chỉ còn là hình ảnh kỷ niệm , con đường Lê Lợi bây chừ cũng đã đổi thay, cái góc ngã ba ngày nào mà tụi tôi đứng đó hàng ngày trước khi vào lớp trong suốt 7 năm trung học không còn lại một dấu tích nào thân quen. Hàng phượng vĩ ngày xưa chừ đã lớn , đan vào nhau rợp mát những góc phố ngày xưa một thời chân đất, chỉ còn là gợi nhớ cho

Thăng Nhà Quê

(cho những người bạn PTG một thời)

Nắng chiều

*Nắng chiều xuống , giờ phi trường vắng bóng
Đọc lộ hành , tài tử sánh giai nhân
Tôi đến đây đầu chỉ có một lần
Nhưng đã thấy lòng băng khuâng cảm mến !*

*Nói sao hết lời đầu người mới đến !
Để cho nàng thấu hiểu được lòng ta
Đã bao lâu mình mong đợi chiều tà
Nhờ ánh nắng chan hoà cùng nhịp thở .*

*Dù biết được lần đầu hay bờ ngõ
Mình dặn lòng đừng làm lỡ con tim
Nếu một mai lưu lạc biết đâu tìm
Nắng chiều xuống sao tìm mình thốn thức .*

Tương Thanh Đồng

hoa bướm ngày xưa

Ngày xưa hoa bướm nhón nhơ
Ngày nay bướm đâu , hoa về nơi đâu ?
Cầu trời thảng bầy mưa ngâu
Cho đoàn Ô Thước bắt cầu Ngưu Lang
Ở đời sao quá trái ngang
Bướm kia rụng cánh , hoa càng xinh tươi.
Mùa đông nào phải tháng mười
Mà sao hoa tuyết đã rơi ngập đường
Tuyết ơi ! xin hãy ngừng rơi
Để cho bướm được tìm nơi trở về
Ngày xưa bướm rất ngây thơ
Ngày nay bướm phải làm thơ một mình
Hoa ơi giữ vững lòng tin
Trắng như tuyết để trọn tình bướm hoa .
Mùa đông hãy đến thật mau
Để cho hoa tuyết thướt tha mỗi chiều
Bướm hoa chưa có tình yêu
Hay là hoa tuyết rơi nhiều ấy thôi
Bướm hoa là chuyện do trời
Hoa không có bướm hoa tươi bao giờ

Tương thanh Đồng

hay những buồn vui làm đặc san

ban biên tập

Một ngày cuối tháng năm, trời Houston nắng như đổ lửa, chúng tôi đang chuẩn bị những bước cuối cùng để đem Đặc San ra nhà in, tay click vào cái mouse, lật từng trang một trên mẫu design của Microsoft Publisher để xem lại những gì cần sửa đổi, mới thấy lung tung, cần phải sửa lại. Lúc layout thì thấy vừa mắt nhưng bây giờ review lại thấy chữ lệch, hình không ngay, có khi những giòng cuối lại chơi nhảy ra ngoài lề, do đó phải chỉnh lại. Software đôi lúc có những cái flaw mà mình không biết nguyên nhân. Chính vì vậy, chúng tôi có ý định đem qua Little Saigon in để vừa rẻ hơn vừa đỡ công vận chuyển, nhưng lại sợ sẽ có nhiều lỗi lầm mà mình không có ở đó để sửa chữa kịp thời, nên đành thôi vậy. Như vậy đó mà khi đem in phải in thử một bản xem có còn chệch choạng chỗ nào rồi phải sửa chữa một lần cuối cùng mới đem in chính thức. Cho nên với hơn 350 trang báo, chắc chắn sẽ có những lỗi chính tả, văn phạmmặc dù ban biên tập đã chú ý nhưng cũng không sao tránh khỏi vì đâu phải nhà nghề, rất mong bạn đọc xí xóa cho.

Kể từ ngày đầu tiên nhận trách nhiệm với Ban Đại Diện sẽ thực hiện tờ Đặc San cho lần hội ngộ thứ tư tại Little Saigon , Ban Biên Tập đã nhận được rất nhiều sự tiếp sức, ủng hộ, khích lệ của các đồng môn Phan Thanh Giản và nhất là Thầy Dũng .(Thầy còn hứa tặng một trái mít cho nhóm IBM trong ngày Picnic , hi ! hi !) . Những đóng góp của các bạn học cùng trường từ bài vở , đến tài chánh đã là động lực mạnh , khuyến khích tinh thần cho nhóm IBM đề hôm nay trên tay các bạn đang cầm là một tờ Đặc San ghi lại những kỷ niệm , những hình ảnh sẽ gợi chúng ta nhớ về một chặng đường đã đi qua : thuở làm học trò Phan Thanh Giản . Rất cảm ơn các bạn đã đưa mái trường đã mất tên từ 33 năm qua lên những trang sách , làm sống lại những hình ảnh tưởng như đã nhạt nhòa trong chuỗi thời gian dài của đời sống ly hương . Chúng tôi rất vui vì tờ Đặc san đã đi đúng với trọng tâm của nó , với chủ đề đã đưa ra : Trường cũ , dáng xưa . Trải dài hơn 350 trang chúng ta thấy thấp thoáng đâu đây là những tấm hình của một thuở áo trắng học trò dù đã vàng úa theo thời gian , đâu đó là những gợi nhớ về hàng phượng vĩ trên đường Lê Lợi rực rỡ nắng hè , là hình ảnh những chiếc lá bàng lá tả rơi rụng trên sân trường cũ kỹ rêu phong hay những ly sirô pha màu vàng , đồ rẻ tiền thích hợp với các cô cậu học trò ở quán nước Bà Bu góc đường Quang Trung - Duy Tân trong những ngày hạ oi nồng của một thời Đà Nẵng cũng được nhắc đến với nhiều vương vấn .

Nhóm biên tập xin cảm ơn tất cả , cảm ơn những tấm lòng hướng về trường lớp . Từ nước Pháp xa xôi vạn dặm , từ những ngày đầu khai sinh tờ báo , chúng tôi đã gửi thư nhờ chị Khánh Thọ vẽ dùm hình bìah cho tờ báo . Lập tức với sự nhiệt thành sẵn có , chị đã đồng ý ngay và còn cho thêm rất nhiều tranh phụ đề khác tha hồ mà lựa . Đúng là buy one get cả mở free . Ngoài ra chị còn cho quyền đặt tên cho những đứa con tinh thần của chị nữa , để làm phụ bản . Cảm ơn tấm lòng vàng của chị Khánh Thọ thật nhiều . Sau đó là những bài viết đầu tiên của anh Võ Kim Dung ở Seattle, anh còn gọi điện thoại để trao đổi một vài kinh nghiệm làm báo . Rồi anh Mộc Thiêng với những bài thơ tình ướt át lại cộng thêm nhạc cho càng thêm du dương , đưa nhóm chúng tôi vào giấc điệp thì ai thức làm báo đây hở ông anh đến từ xứ Omaha (Ồ má há) . Từ quê nhà bài viết Panliuan vượt trùng dương qua đường Internet đến . Từ Đà Nẵng Kim Vân đã xử dụng đủ mọi phương tiện để gửi bài qua , khi thì qua Email, khi thì viết tay nhờ ông rùa bưu điện chuyển , khi thì nhờ người cầm tay qua . Rất nồng nhiệt ! Cảm ơn Kim Vân về những thiện chí của cô bạn gái tóc dài ngày nào chạm rai đến trường với hai bím tóc làm duyên đong đưa lững thững trên đường Lê Thánh Tôn . Bài viết của chị là đầy ắp những kỷ niệm , những sinh hoạt của một đoạn đường Phan Thanh Giản tại Việt Nam . Ở đó Kim Vân đã làm chúng ta gần gũi lại với hình bóng của bạn bè, của thầy cô, từ Thầy Văn , Thầy Đức , Thầy Thông, Thầy Tuyên, Cô Tuyết Anh Tiếp theo là một chùm thơ lãng mạn của anh

Nguyễn Phi Hoàn gửi về từ xứ lạnh tình nồng Canada. Từ Houston có Chim Biển vẫn là những vần thơ ray rứt tình nồng vừa một thời làm hải âu bay lượn trên vòm trời quá khứ . Và tại sân bóng Fairbank có Tô Lâm đạt dào kỷ niệm với quả bóng rổ lăn từ quá khứ đến hiện tại . Từ chiếc giường dưỡng bệnh ở Cali anh Đỗ Xuân Quý đã gửi gắm những chuỗi ngày đáng nhớ gặp lại bạn bè xưa qua câu chuyện “Hắn” đạt dào tình cảm Và còn nhiều , còn nhiều nữa những khuôn mặt thân thương đã trải rộng tâm tình của mình đóng góp cho Đặc San thêm phong phú như bạn đang thấy đó . Những ngày cuối gần khóa số, chúng tôi lại nhận được rất nhiều bài thơ đến muộn từ quê nhà , các chị này con gái yêu điều thực nữ nên đi hơi chậm, nhưng không sao bài về tới nơi là quý lắm rồi . Đó là các chị Nguyễn Thu Sương , Tôn Nữ Ngọc Sương , rồi Nguyệt ở tận Nam Ô . Thơ đến muộn nên vẫn còn mang đầy hơi hướm quê nhà với tình tự quê hương và nỗi nhớ trường xưa bạn cũ . Chậm chạp nhất là anh chàng IBM của chúng tôi , anh Ngô Văn Dũng đã tìm lại được bài viết cũ đã được đăng trong tờ báo NGÕ NGANG của lớp chúng tôi làm năm học lớp 11 (1973), bạn còn chưa thêm một câu : thơ còn nguyên mùi IBM đó , chúng tôi đùa : chứ không phải mùi xì dầu hả ? (do Dũng có biệt danh Dũng xì dầu)

Làm báo nỗi lo sợ hàng đầu là bài viết, bởi có gạo mới nấu thành cơm , do đó chúng tôi đã gọi điện thoại, gửi email , nhắn người này nhắc người kia , năn nỉ cũng có mà hăm dọa cũng có , giống như nhà thơ Hoàng Lộc đã có làm thơ hăm dọa sẽ đưa người yêu ra toà vì tội cho anh ta leo cây . Và thật không thể nào ngờ , bài vở đã tới tấp gửi về , các anh chị đã tiếp thêm năng lượng để chúng tôi mạnh dạn tiến bước . Chúng tôi rất mừng là 95% bài viết là của các cựu Giáo Sư và Học Sinh Phan Thanh Gián . Điều này cho thấy tiềm lực thầy trò PTG vẫn có khả năng nhiều về mọi mặt . Nói đến đây , chúng tôi cũng không quên cảm ơn nhà văn Nguyễn Quý Đại từ nước Đức đã vượt bức tường Bá Linh để gửi cho chúng tôi hai bài viết có giá trị , nhà thơ Phạm Hồng Ân từ San Diego , nghe PTG ra Đặc San đã hăng hái đóng góp câu chuyện tình của người bạn Phố Hội và một số bài thơ . Và cô Phan Mộng Hoàn giáo sư Phan Chu Trinh đã “Đi ngang qua trường Phan Thanh Gián, lan man nhớ về Đà Nẵng” đưa chúng ta về những hình ảnh của thành phố thân yêu . Anh bạn thơ Vu Gia đã tặng cho nhóm IBM những đoạn thơ tình thơm nồng nập mùi áo trắng học trò . Và chúng tôi cũng xin lỗi một số bạn đã bị từ chối không đưa lên Đặc San một số bài vở , hoặc đã có trên webpage , hoặc là không thích hợp về nội dung và chủ đề của tờ báo ... một lần nữa rất tiếc và thành thật xin lỗi . Chúng tôi cũng rất lấy làm tiếc là một số bạn thường xuyên góp mặt trên ptgdn.com nhưng lại ngại ngần không đóng góp bài vở cho Đặc san 2008 . Ban Biên Tập rất lấy làm tiếc và mong rằng những tờ đặc san tới sẽ được đón nhận những bài viết đóng góp của các bạn để vườn hoa nghệ thuật của Phan Thanh Gián khởi sắc , tỏa ngát hương hoa .

Có thực mới vực được đạo , tờ báo ra đời được cũng là nhờ sự đóng góp tài chánh của các bạn. Lúc đầu chúng tôi đã được cho biết là làm gì thì làm không được đụng đến tiền quỹ của hội . Cũng rất là lo , nhưng tin vào sự hào phóng của học trò Phan Thanh Giản nên chúng tôi bắt đầu vận động và rồi cuối cùng cũng được sự tiếp tay hỗ trợ nên số tiền đã gần gần đụng mếp với số chi . Thành thật cảm ơn các bạn mà danh sách đã được nêu trong những trang đầu của tờ Đặc San, nhưng vì Đặc San in sớm nên có lẽ sẽ miss tên một số các bạn yểm trợ muộn màng ... Đặc biệt là nhóm người đẹp IBM đã ủng hộ mạnh mẽ trong đó có cơ sở thương mại của Lữ Kim Liên Realtor tại San Jose , cafe Sai-Gon Bistro của người đẹp Thiều Lan từ vùng tuyết phủ Canada , rồi Thanh Hương từ vùng rừng núi Seattle , Kim Cúc từ miền tuyết lạnh Nauy , rồi Thu Minh.... Nhóm 69 thì có cơm Tấm Trần Quý Cáp của Nguyễn Thanh Tiến , báo Sài Gòn Time của nữ sĩ Ái Cầm....và còn rất nhiều bạn bè PTG khác nữa mà chúng tôi không nêu hết ra đây. Đặc biệt là tiệm vàng Kim Châu tại Houston , tuy không là học sinh Phan Thanh Giản nhưng chị vẫn là một người bảo trợ chính cho đặc san này . Chị còn đóng góp bài vở .Một lần nữa cảm ơn chị Kim Châu rất nhiều . Các bạn Phan Thanh Giản nếu có đi du lịch các thành phố nêu trên hay ở tại đó nhớ ghé thăm , ủng hộ và giới thiệu bạn bè chiếu cố đến những cơ sở thương mại này để như một lời cảm ơn . Và cũng không quên cảm ơn người giữ tiền Nguyễn Thanh Nhạn rất bận rộn trong công tác chi thu...Trong lúc Đặc San chuẩn bị đem in thì chúng tôi nhận được sự ủng hộ về tài chánh rất hào hiệp của bạn Đỗ Cao Trí...

Đặc san là một kỷ yếu ghi lại những sinh hoạt , những kỷ niệm của một đoạn đường nào đó đã đi qua, nó phải khác một cuốn sách toàn là chữ từ đầu đến cuối , cho nên chúng tôi cố gắng sưu tầm hình ảnh kèm theo bài viết . Thứ nhất làm nổi bật những hoạt động, thứ hai là để lôi cuốn người đọc . Đây là một đoạn đường rất gian nan của ban biên tập . Tuyệt đại đa số các bạn gửi bài về không đính kèm hình ảnh, chỉ có hiếm hoi vài bạn, do đó hàng đêm chúng tôi phải search từ trang nhà PTG đến các website khác để tìm những hình ảnh thích hợp cho bài viết của bạn mình . Rồi phải đọc tới , đọc lui coi thử có đúng nội dung , có phù hợp hay không rồi mới bỏ vào. This is a time consuming, rất tốn thời gian . Đôi lúc hình ảnh tìm ra rồi , đã save , đến lúc cần hấn lại lạc mất , lại phải search lại mất thời gian. Với hơn 200 tấm hình được lựa chọn, tìm tòi cho hợp với nội dung của từng đoạn văn , từng bài viết, chắc chắn sẽ có một số không hoàn toàn match, nhưng đó cũng đã là một sự cố gắng bền bỉ của ban biên tập . Những hình ảnh cũ của một thời PTG chúng tôi đã sử dụng rất tận tình để đưa vào những bài viết về trường lớp . Đôi lúc phải cắt xén, edit bằng đủ mọi góc cạnh để cover rất nhiều bài viết về học trò, một thời áo trắng ... Chúng ta đều biết rằng ngày xưa đâu có Camera mà chụp hình cho nhiều nên những hình ảnh xưa rất có giá trị, rất

thích hợp với nội dung của đặc san cho dù những hình ảnh đó sẽ không đẹp như những tấm hình tối tân thời bây giờ . Cùng với ý niệm đó thành phố Đà Nẵng được thấy dưới những cái nhìn thời trước 75, các bạn sẽ thấy những con đường im vắng , sẽ thấy một caphê Thông Tin mà một thời chúng ta ngòì, khiêm nhường nhỏ hẹp. Khu chợ Hàn rác rến nhỏ nhoi, công chợ Cồn cũ kỹ rêu phong hay cầu Trịnh Minh Thế đìu hiu gầy nhíp trong chiến tranh. Bạn sẽ không thấy cây cầu hiện đại của Đà Nẵng trong đặc san này cho dù những hình ảnh đó đầy đầy trên internet. Và đó là cái ý hướng của bạn biên tập muốn đưa các bạn nhìn về một thời xa xưa của Đà Nẵng dấu yêu.

Cái khó nghĩ nữa là vấn đề sắp xếp bài vở, ai trước, ai sau ? làm sao cho thích hợp ? Trông có vẻ bình thường nhưng không khéo lại bị trách mắng , than phiền , bài tôi sao lại nhét vào cuốivấn đề đơn giản nhưng cũng là vấn đề !!! Sắp xếp bài viết chúng tôi không có một đầu óc kỳ thị nào hết , bởi lẽ đã phần chúng tôi không biết bạn là ai ? Do đó nếu như bài bạn được hân hạnh nằm vào những trang cuối làm ơn đừng nghĩ ngợi gì nghe . Lúc đầu chúng tôi dự định bài nào nói về trường lớp thì cho vào những trang đầu , nhưng rồi thật bất ngờ đã đa số bài viết là nhắc về trường lớp , bạn bè ... Và bài của bạn dù nằm ở phần nào cũng là nằm trong lòng tờ báo và chắc chắn sẽ được chiếu cố thôi và sẽ được nghiền ngẫm của người đọc. . Cũng trong vấn đề lựa chọn hình ảnh này , tình cờ chúng tôi tìm ra được một điều thú vị là các cô học trò Phan Thanh Giản cho dù đã trên 30 năm xuôi ngược nhưng vẫn còn quá đẹp , thành ra chúng tôi quyết định chọn một tấm hình cho là đẹp nhất trong mỗi kỳ đại hội để đưa vào trang lớn như là một phụ bản cho đặc san. Sự lựa chọn này là hoàn toàn vô tư vì cho đến bây giờ chúng tôi cũng chưa biết những người đẹp đó là ai ? học lớp nào ? và ở đâu ? Cho nên người đẹp nào thấy hình mình giống như một poster thì cũng nên ủng hộ đặc san cho nhiều nhiều nghe các bạn...

Và thêm một điều băn khoăn nữa là vấn đề in ấn, chúng tôi vẫn tin tưởng rằng người bạn có nhà in đã vẫn thường in cho chúng tôi sẽ có sự dễ dàng cho vấn đề in ấn, cho nên rất yên tâm nhưng khi ĐS sắp xong, liên lạc lại với anh thì được biết anh đã out of business. Lại là một vất vả nữa, đa số các nhà in tại Houston đều từ chối vì chúng ta đặt in ít quá họ không có lời, họ chịu in với số lượng 500 cuốn trở lên và nếu in ít hơn thì chúng ta phải chịu một giá thật đắt mà đa số kêu giá lên đến 14 hoặc 15 đô la một cuốn, một cái

giá mà chúng ta không thể nào handle nổi. Nhưng rồi buồn ngủ lại gặp chiếu manh, một nhà in đã chịu in với giá 10 đô một cuốn kể cả thuế nhưng với vài điều kiện là không làm gấp được, phải trên một tháng mới lấy báo và tất cả các files phải chuyển qua .pdf và từ .pdf phải convert qua Adobe Indesign. Lại phải đi tìm software, học cách sử dụng, tốn thêm một tuần nữa để chuyển đổi files như nhà in yêu cầu. Trước đó chúng tôi cũng đã liên lạc với nhà in Cnncopy bên Little Sài Gòn giá cả có rẻ hơn chút ít so với Houston nhưng sound có vẻ không đáng tin cậy mấy, chúng tôi cũng đã liên lạc với nhà in Hương Quê bên San Jose nhưng cũng bị từ chối vì in quá ít và được cho biết là vấn đề in ấn được thực hiện bên Đài Loan nên phải mất vài tháng mới làm xong... Thêm một yếu tố nữa là sau khi dò hỏi thì được biết là tờ Kỷ Yếu Liên Trường in ở San Jose năm ngoái giá thành là 7 đô la với 260 trang trong khi chúng ta 10 đô với 350 trang thì vẫn coi như giá cả tương đương không mất lắm đâu... Nhưng dù có khó khăn, Đặc San vẫn đã đến tay các bạn với giá rất văn nghệ là 5 đô la một cuốn, đó cũng là nhờ các bạn đã yểm trợ tài chánh như đã nêu trên, số tiền còn dư sẽ sung vào quỹ tương trợ giúp đỡ thầy cô và bạn bè khó khăn tại quê nhà...

.... Và bây giờ mời các bạn đi tiếp, lật các trang kể các bạn sẽ đi vào những sinh hoạt của trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng qua các lần hội ngộ, những bài viết này được rút ra từ website ptgdn.com như là những tài liệu cho các bạn không có điều kiện lean internet, nhất là các bạn ở quê nhà có điều kiện thấy được những hoạt động này. Một lần nữa thành thật cảm ơn tất cả các anh chị và các bạn đã ủng hộ, đã mua, đã đọc Đặc San cũng mong là nó sẽ được gìn giữ trên tủ sách của gia đình các bạn.

Ban Biên Tập DS PTG

PHẦN PHÓNG SỰ

ghi nhận những sinh hoạt của học sinh ptg hải ngoại

ĐẠI HỘI 1

kỷ niệm 50 năm thành lập trường phan thanh giản

Little Saigon - 2004

họp mặt lần 1 - Little Saigon California

tường trình lễ kỷ niệm

50 NĂM THÀNH LẬP

TRƯỜNG PHAN THANH GIẢN ĐÀ NẴNG

Nguyễn Hương Nhân

ORANGE COUNTY - Theo nội dung thư mời của Ban Tổ Chức, chúng tôi được biết Trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng lần đầu tiên tổ chức Kỷ Niệm 50 Năm Ngày Thành Lập vào hai ngày: Thứ Bảy (3-7-2004) - Picnic tại Mile Square Park, Fountain Valley - Chào Mừng Hội Ngộ, có thức ăn chiêu đãi miễn phí, từ 10 giờ sáng đến 5 giờ chiều. Chủ Nhật (4-7-2004) - Chương Trình Dạ Tiệc có phụ diễn văn nghệ với sự góp mặt của các ca sĩ được yêu mến hiện nay tại hải ngoại. Đặc biệt, không chỉ dành cho Giáo Chức và Cựu Học Sinh Phan Thanh Giản, mà còn có sự tham dự của Thân Hữu Quảng Đà.

Điều khiển chương trình tổng quát là Ca Nhạc Sĩ **Nhật Ngân** và Nữ Sĩ **Ái Cẩm** đã mở đầu chương trình:

Hôm nay là Ngày Lễ Độc Lập của Hoa Kỳ, cả nước Mỹ hân hoan kỷ niệm ngày Đại Lễ này trong tiếng pháo vang rền khắp nơi. Bên trong nhà hàng Seafood Palace, chúng ta cũng đang hân hoan và xúc động chờ đợi phút giây hạnh ngộ

ngày xưa, mới là hình ảnh mang ý nghĩa của tính chất nguyên vẹn thực thà. Cho dù trời đất có đổi thay, cho dù tuổi tác có làm cho chúng ta cay đắng với cuộc đời. Chúng tôi cầu mong Tinh Thần Phan Thanh Giản vẫn như tấm gương soi

Ban tổ chức Đại Hội 50 năm

giữa Thầy Cô và Bằng Hữu xa cách bao nhiêu năm, đã về đây cùng nhau họp mặt. Trên 300 trái tim cùng một nhịp đập Kỷ Niệm 50 Năm Ngày Thành Lập Trường Phan Thanh Giản thân yêu. Niềm mơ ước hôm nay đã trở thành hiện thực.

Người xưa đã nói: “Tha Phương Ngô Cố Tri”, là tình cảm hiếm quý của những người cùng quê gặp nhau nơi viễn xứ. Ở đây, hôm nay, không những chúng ta gặp lại người đồng hương, còn có thêm tình Quảng Đà, và nhất là Tình Thầy Trò, Bạn Hữu Đồng Môn, đã một thời sống chung với nhau dưới mái Trường Phan Thanh Giản thân yêu ở Đà Nẵng - “Cái thuở ban đầu lưu luyến ấy. Ngàn năm hồ dễ đã quên ai!”. Bao nhiêu năm xa cách, hôm nay hội ngộ nơi quê người, niềm vui lớn lao không thể nào tả xiết. Có những Thầy Cô Bằng Hữu đến từ nhiều nơi trên thế giới như Canada, Pháp, Việt Nam ... và nhiều tiểu bang trên nước Mỹ.

Chúng tôi ước mong cuộc hạnh ngộ này sẽ nối kết tình thân giữa chúng ta trong những ngày sắp tới. Trường đời là cuộc tranh đua lợi danh không ngưng nghỉ đã biến hóa bản chất trung thực của con người. Chỉ có Tình Nghĩa Thầy Trò và Bằng Hữu được tôi luyện từ thuở Phan Thanh Giản

đầy thương yêu của những kỷ niệm không bao giờ quên trong lòng mỗi chúng ta. Ngày hôm nay, quả là một ngày thật đẹp, thật hạnh phúc, để chúng ta quây quần Kỷ Niệm 50 Năm Ngày Thành Lập Trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng..

Kế đến là nghi thức Chào Quốc Kỳ Hoa Kỳ, Quốc Kỳ Việt Nam Cộng Hòa và Một Phút Mặc Niệm, cựu Giáo Sư **Võ Anh Dũng** đã được mời lên diễn đàn chào mừng Quan Khách, cựu Giáo Sư và cựu Học Sinh Phan Thanh Giản Đà Nẵng, ông nói:

Cho dù Ngôi Trường thân yêu của chúng ta nay đã đổi tên, nhưng trong mỗi trái tim đều mang theo một hình ảnh Phan Thanh Giản ngày xưa với tất cả những kỷ niệm êm đềm và thân ái. Chúng tôi hy vọng ngày hạnh ngộ đánh dấu cuộc hành trình nối kết những đường dây liên lạc để tạo nên những sự tương trợ lẫn nhau một cách cụ thể về tinh thần đến vật chất giữa thầy trò chúng ta ở hải ngoại và ở quê nhà...

Ngoài những lời cảm ơn đến các thành viên trong Ban Tổ Chức đã tận tình năng nổ đảm nhận mọi công tác phân chia và thực hiện một cách hoàn mỹ, ông **Võ Anh Dũng** cũng không quên cảm ơn

Nhà Thơ **Thái Tú Hạp**, mặc dù là rể Phan Thanh Giản, nhưng anh đã tích cực giúp đỡ thực hiện Đặc San Phan Thanh Giản Kỷ Niệm 50 Năm Thành Lập và tạo mọi điều kiện cho các thành viên trong Ban Tổ Chức bàn bạc, thảo luận chương trình và liên lạc với các cựu Giáo Chức và Học Sinh của Trường trên khắp thế giới. Và còn tặng 50 cuốn Đặc San Quảng Đà để gây quỹ cho tổ chức Đại Hội.

Hình ảnh làm cho mọi người cảm động là Giáo Sư **Võ Anh Dũng**, thay mặt Ban Tổ Chức, đã tặng quà lưu niệm đến Bà **Nguyễn Gia Chánh**, qua người cháu đại diện là Giáo Sư **Nguyễn Gia Ái**, có nhiều thành tích đã sáng lập Trường Phan Thanh Giản, trường tư thục đầu tiên tại Đà Nẵng và chính ngôi trường thân yêu này đã đào tạo nên nhiều công dân hữu ích cho đất nước. Cô **Trần Thiều Lan** đã đọc tiểu sử của Trường cùng những sinh hoạt trong 50 năm qua. Các vị Giáo Sư được mời lên nhận quà lưu niệm, bó hoa biểu tượng cho Tình Thầy Trò - “Nhất Tự Vi Sư, Bán Tự Vi Sư” của tinh thần tri ơn truyền thống văn hóa Việt Nam cho dù đang sống nơi đất khách quê người.

Chiếc bánh được cắt. Ly rượu đỏ được rót trao nhau, cùng tiếng pháo nổ vang trong tiếng hát tràn ngập niềm vui, “Happy Birthday” và “Ly Rượu Mừng” của các Thầy Cô và Học Sinh Phan Thanh Giản Đà Nẵng. Có nhiều người về từ Paris, từ Đức, Canada, Việt Nam và nhiều tiểu bang ngoài Nam Bắc California như Texas, Florida, Arizona, Washington, Nevada, New York, Georgia,.. đã xúc động đến rơi lệ vì mừng vui gặp lại Thầy Cô, gặp lại Bằng Hữu Đồng Môn hơn 30, 40 năm trước dưới mái Trường Phan Thanh Giản thân yêu.

Chưa bao giờ có cuộc họp mặt đầy không khí thân thương và xúc động đến như thế. Chúng tôi không phải là cựu học sinh của Trường Phan Thanh Giản, nhưng lòng chúng tôi chùng xuống với bao cảm giác vui buồn gợi nhớ đến thành phố Đà Nẵng đầy kỷ niệm của thời hạnh phúc mộng mơ. Sĩ Gia **Trần Gia Phụng** đến từ Canada, một cựu Học Sinh và sau đó là Giáo Sư Trường Phan Thanh Giản, đã phát biểu cảm tưởng:

Mặc dù Trường Phan Thanh Giản là trường tư thục, nhưng chương trình

giảng dạy và một số chương trình phúc lợi khác dành cho giáo sư đã vượt lên trên các trường công lập khác. Một trong những đặc điểm này là Quỹ Tương Trợ, quỹ này nhằm giúp đỡ học sinh, giáo sư gặp nhiều khó khăn, hoặc gặp hoạn nạn trong lúc tại chức..

Ngoài ra, Sứ Gia **Trần Gia Phụng** còn cho biết, Trường Phan Thanh Giản là trường đào tạo được nhiều học sinh xuất sắc, cũng như đã đóng góp nhân tài, nhiều sĩ quan cao cấp trong Quân Lực VNCH trong suốt 20 năm hoạt động của Trường.

Tiếp theo chương trình, thay mặt Ban Tổ Chức Đại Hội Kỷ Niệm 50 Năm Ngày Thành Lập Trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng tại hải ngoại, chiếu theo kết quả, đa số thành phần tham dự Picnic khoảng 200 thành viên tại Mile Square Park, vào ngày Thứ Bảy, 3-7-2004, đồng thuận nên hình thành một Ban Chấp Hành Lâm Thời của Hội Ái Hữu Trường Phan Thanh Giản với mục đích tương thân tương ái. Sau khi tham khảo ý kiến bầu bán bằng cách đưa tay, kết quả Bà **Ái Cẩm** với chức vụ Hội Trưởng, Bà **Hoàng Vân** là

Tổng Thư Ký và **Lê Thúy** là Thủ Quỹ. Ngoài ra, các vị Giáo Sư được mời vào Ban Cố Vấn như **GS Võ Anh Dũng, Trần Gia Phụng, Nguyễn Việt, Nhật Ngân, Nguyễn Gia Ái, Trần Ngọc Tôn và Nguyễn Hoàng Oanh.**

Thành phần Ban Chấp Hành được tăng cường với sự tham dự của các Học Sinh như **Trần Chánh, Phan Lê Dung, Võ Đình Huy, Trần Thiếu Lan, Tống Văn Tùng, Trần Đoàn Lộc, Trương Thoại Chi, Đỗ Oanh, Đỗ Thanh Nguyên, Nguyễn Thị Kim Hạnh, Thái Khải Mạn, Trần Thế Du, Lê Đông, Nguyễn Văn Minh Hoàng, TrươngBa,...**

Đại diện về từ các tiểu bang Hoa Kỳ:

Washington - Nguyễn Kim Hạnh, Hoàng Trọng Long, Nguyễn Hữu Kỳ
Florida - Đỗ Thiệu Liên
Arizona - Chu Thị Kim Oanh
Georgia - Đỗ Tiến Như
Houston - Trần Huyền Linh
Dallas - Phan Thị Ly Lan
San Jose - Lê Thành Kiệt, Nguyễn Ngạch
San Diego - Nguyễn Thị Hương

Từ Canada - Trần Kỳ Sơn

Từ Việt Nam:

Sài Gòn - Trương Hoàng Mai, Huỳnh Trần Diệu Liên
Đà Nẵng - Trần Thị Kim Vân, Trần Thị Ngân

Buổi Dạ Tiệc Hẹn Mặt Kỷ Niệm 50 Năm Ngày Thành Lập Trường Phan Thanh Giản không những đã tạo nên không khí thân mật ấm cúng của Tình Thầy Trò Bằng Hữu thân thương, mà còn đem lại cho quan khách thân hữu tham dự một không khí vui vẻ thoải mái với đầy ý nghĩa

của tình thương chuyển hóa những nghi hoặc ích kỷ tâm thường, khó tìm thấy nơi quê người. Số người chúng tôi ghi nhận hơn 350 người, quả là một thành công về phương diện tổ chức sinh hoạt cho một trường học tại Quận Cam. Chúng tôi ghi nhận sự hiện diện về phía quan khách: Đại Tá cựu Thị Trưởng Đà Nẵng **Nguyễn Ngọc Khôi**, Luật Sư **Nguyễn Tâm** - Chủ Nhiệm Tuần Báo Saigon USA, Tiên Sĩ **Nguyễn Lâm Kim Oanh** - ứng viên Hội Đồng Quản Trị Học Khu Garden Grove, Bác Sĩ **Thân Trọng Minh Khánh**, Nhà Văn Nhà Báo **Hoàng Khởi Phong**, Nhà Báo **Nguyễn Hùng**, Ký Giả **Hoàng Phúc**, Cô **Thanh Thúy** - Giám Đốc Chương Trình Việt Ngữ Đài 18 KSCI

và Đặc Phái Viên **Vi Tuấn**, Nhà Văn kiêm Chủ Nhiệm Tạp Chí Phụ Nữ Thời Nay - Bà **Diễm Châu** và Điều Khắc Gia **ViVi**, phái đoàn Giáo Chức và cựu Học Sinh **Phan Thanh Giản Cần Thơ** do ông **Hiệu Trường Nguyễn Trung Quân** hướng dẫn, phái đoàn cựu Học Sinh trường **Thọ Nhơn**,..

Một chương trình văn nghệ đặc sắc được thực hiện bởi những nghệ sĩ tên tuổi đang được yêu thích như Ca Nhạc Sĩ **Diệu Hương** vừa sâu sắc mênh mông như dòng sông hiền triết. Một **Quốc Anh** dí dỏm vui nhộn

tạo nụ cười thoải mái. Một **Nhật Ngân** với nhạc phẩm “Tôi Đưa Em Sang Sông” tình tứ lãng mạn của một thời để nhớ để thương. Một **Dạ Lan** quen thuộc của thời chinh chiến. Một **Diễm Châu** ngọt ngào trữ tình với bao hình ảnh nông thắm quê hương. Và những tiếng hát vượn lên như những tiếng chim đến từ miền đất lạ để thương trong khu vườn trí tưởng mang tên **Khánh Ngân, Thanh Thúy, Phan Tấn Hiệp, Quốc Phương, Di Hải,..** Và nét đặc thù làm xao xuyến bao trái tim xúc cảm nhớ về một thuở dẫu yêu của Trường Phan Thanh Giản qua hình ảnh nữ sinh **Diệu Liên**, trong chiếc áo trắng với chiếc nón và cặp sách, trình bày một ca khúc tình tự quê hương. Giọng ca trầm không thua Sĩ Phú của **HS Nguyễn Gia Việt Hùng** và tình tứ của đôi uyên ương **Võ Đình Huy - Lưu Bích Ngọc** trong những tình khúc tiền chiến. **Lê Đông** trữ tình xuất sắc với “Ngày Xưa Hoàng Thị”. **Lệ Dung** hồn nhiên trẻ trung trong “Em Đi Chùa Hương” và hình ảnh đẹp nhất vẫn là những nữ sinh Phan Thanh Giản ngày xưa (bây giờ là những bà nội bà ngoại), nhưng vẫn còn “hát hay”, trong hợp ca “Trường Làng Tôi”. Giáo Sư **Võ Anh Dũng** bất ngờ được mời lên sân khấu và anh đã cao hứng trình bày sáng tác mới nhất của anh “Đường Nào Ghi Dấu Chân Em”, với giọng ca khá truyền cảm, anh đã đưa mọi người về thăm Đà Nẵng dẫu yêu...
“Trường mình nay đã thay tên. Nhưng ta đâu có thay lòng. Bao năm viễn xứ quê người. Vẫn nhớ hoài trường cũ quê xưa... Và bóng hình em vẫn còn lưu dấu trong tim ta... Mai đây lối cũ hẹn về..”.

Cho dù thời gian có làm phai đi những nét tươi mát xinh đẹp trẻ trung của thời thanh xuân mơ mộng, nhưng chắc chắn tình thương

yêu nhau giữa Thầy Trò và Đồng Môn vẫn tạo nên nụ cười thực thà trẻ mãi trong lòng nhau trong đêm hạnh ngộ hi hữu gần nửa thế kỷ này. Cuộc vui nào rồi cũng đến lúc

phải chia tay, vì thời gian đã quá khuya. Giây phút chia tay bao giờ cũng bùi ngùi lưu luyến. Hẹn tái ngộ nhau vào năm tới và không quên chúc nhau thượng lộ bình an.

Trên đường về một mình dưới ánh trăng thượng tuần hiu hắt, tôi nhớ lại ca khúc kết thúc chương trình của **Trương Hoàng Vân** về một màu hoa đào ngậm ngùi ray rứt trên quê hương ở công viên buổi sáng và tiếng hát kết thúc chương trình của **Chị Ái Cẩm**, với lời thơ của **Thái Tú Hạp**, do Nhạc sĩ **Vĩnh Điện** phổ thành ca khúc.. Trái Tim Người Viễn Xứ, ..

*em có nghe vườn cây lên tiếng hát
những dòng cỏ tự trên bia
những thanh gươm một thời vùng vẫy
cũng tàn phai trong cát bụi phù vân
buổi sáng hôm nay, đường mai vui họp chợ
hương cóm thơm ngày chung lớp học
ý vui nở đầy trên trang sách thân tiên
có tiếng guốc em khua nhịp Trường Tiền
tà áo bay chiều Cổ Ngự lộng gió
những tiếng còi xe buổi sớm Sài Gòn
lá me thơm đôi bờ vai xoa tóc
ta nghe quen như tình yêu mới chớm
tuổi học trò mơ mộng thặng hoa
từ ngàn dặm xa, gửi về cố xứ
con tàu đi từ vô tận không gian
hạnh ngộ nào quê hương ngày ta đến
người lữ hành buồn, mang nỗi nhớ trăm năm...*

Nguyễn Hương Nhân
Viết từ Westminster

phan thanh giản

cần thơ

viết về

50 NĂM PHAN THANH GIẢN ĐÀ NẴNG

Nhóm Phan Thanh Giản Cần Thơ

Trước đó tiến triển của kỹ thuật thông tin liên lạc và điện toán trên thế giới. Để đáp ứng nhiều nhu cầu khẩn thiết, vào khoảng giữa năm 2003 một số anh em đồng môn Phan Thanh Giản Đoàn Thị Điểm Cần Thơ nghiên cứu, thực hiện trang nhà PTGĐTĐ, đáp ứng nhu cầu liên lạc và phổ biến tin tức nhanh chóng giữa Thầy Cô và đồng môn trên khắp thế giới.

Trong lúc kiểm soát Webpage PTGDTD.COM, tôi tìm thấy có tên trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng, thì ra lại có một trường khác mang tên Phan Thanh Giản ở miền Trung. Thật là sung sướng và vui mừng khi có những người bạn cùng tên trường, đồng cảnh ngộ, xa trường xa xứ và cùng ý nghĩ tìm lại thầy cũ bạn xưa. Rồi tự nhiên trong lòng cảm thấy rất gần gũi và tự xem nhau như bạn tri kỷ. Sau đó anh Lê Thiện Phúc liên lạc và trao đổi kỹ thuật cùng webpage PTG Đà Nẵng rồi từ từ quen biết và thân thiết nhau hơn trên Email nhưng chưa bao giờ

được gặp mặt.

Nhân dịp cựu GS và cựu học sinh trường Phan Thanh Giản DN tổ chức đại hội kỷ niệm 50 năm thành lập trường ở Nam California, chị Trần Thiếu Lan thay mặt BTC ĐH Email mời anh Lê Thiện Phúc ở Melbourne, Úc Châu và chị Ngô thị Thu Viên ở Toronto, Canada; nhưng vì đường xa xứ lạ nên anh em đã ủy thác cho các bạn ở California tùy nghi thu xếp. Anh Lê Hoàng Viện tuy ở Houston nhưng cũng lo lắng mời gọi thầy Nguyễn Trung Quân tham dự, sau khi rủ rê, kêu gọi và mời mọc để vừa ủng hộ trường bạn trong lần đầu tiên tổ chức đại hội và cũng vừa nối tiếp vòng tay với những người bạn tuy khác địa danh nhưng lại cùng tên, cuối cùng phái đoàn PTGĐTĐ Cần Thơ gồm có:

CHS/GS/HT Nguyễn Trung Quân (Nam Cali.)

GS Trần Đức Thắng (Nam Cali.)

CHS/GS Dương Văn Gia (Nam Cali.)

CHS Lương Liên Hoa (Nam Cali.)

CHS Nguyễn Mỹ Ngọc (Nam Cali.)

CHS Nguyễn Thị Hát (Nam Cali.)

CHS Hồ Thị Hoàng Anh (Nam Cali.)

CHS Văn Thanh (Arizona)

CHS Trương Nguyệt Bạch (Arizona)

CHS Sử Ngọc Mỹ (Dallas Texas)

CHS Châu Minh Hoàng & Trịnh Thị Như Bằng (San Jose).

Đây là lần đầu tiên trường PTG ĐN tổ chức đại hội với BTC gồm cựu GS và cựu HS rải rác khắp nơi. ĐH gồm 2 ngày như sau:

- Chào Mừng Hội Ngộ ngày thứ Bảy (3-7-2004), Picnic 10 giờ sáng đến 5 giờ chiều tại Mile Square Park, Fountain Valley .

- Chương Trình Dạ Tiệc

Ngày Chủ Nhật 4-7-2004, từ 5 giờ chiều đến 11 giờ khuya tại Seafood Palace #2 nơi mà trước đây cũng trong ngày Lễ Độc Lập Hoa Kỳ năm 2000 Gia đình Phan Thanh Giản Đoàn Thị Điểm Cần Thơ đã tổ

chức ĐH hè lần thứ 4.

Đặc biệt trường ban tổ chức lần này là hai vị thầy: GS Võ Anh Dũng và GS ca nhạc sĩ Nhật Ngân.

Đại hội không những quy tụ Thầy Cô và cựu Học Sinh Phan Thanh Giản ĐN, mà còn có sự tham dự của Thân Hữu Quảng Đà, GS và Cựu HS PTG ĐTD Cần Thơ cùng đại diện các đoàn thể và các cơ quan truyền thông tại Nam California.

Tham dự viên từ các tiểu bang ở Hoa kỳ như: Washington, Arizona, Georgia, Houston, Dallas, San Jose, San Diego, từ Canada, từ Việt Nam như Saigon, Đà Nẵng.

Ban Tổ Chức đa số là thành phần tương đối trẻ, rất nhanh nhẹn cũng như khéo léo trong việc đón tiếp và xếp đặt chỗ ngồi cho khoảng 350 tham dự viên, chương trình được sắp xếp rất công phu và kỹ lưỡng. Sân khấu rộng rãi, phía trước sân khấu bên trái là quà tặng Thầy Cô và một chiếc bánh sinh nhật 3 tầng trang trí rất đẹp. Bàn ghế được sắp xếp rất mỹ thuật, chỗ ngồi thoải mái nên tuy đông người mà vấn đề di chuyển không bị trở ngại.

GS Anh Dũng mở đầu chương trình với phần cảm tạ và giới thiệu quan khách. Ca Nhạc Sĩ GS Nhật Ngân và Nữ Sĩ Ái Cẩm đã điều khiển chương trình rất hay. Các tiết mục được tiếp nối rất nhịp nhàng nhất là phần giới thiệu BTC và tiếp theo là BTC hợp ca bài Ly Rượu Mừng, mời khách nâng ly để bắt đầu cho buổi dạ tiệc, sau đó hợp ca bài Trường Làng Tôi!

Phần văn nghệ tiếp tục với sự đóng góp của GS Nhật Ngân, GS Anh Dũng, ca nhạc sĩ Quốc Dũng đến từ VN, ca nhạc sĩ Diệu Hương và các cựu học sinh.

Giáo Sư Võ Anh Dũng thay mặt Ban Tổ Chức, tặng quà lưu niệm đến Bà Nguyễn Gia Chánh (qua người đại diện là Giáo Sư Nguyễn Gia

Ái), người đã sáng lập Trường Phan Thanh Giản vào năm 1954, một trường tư thục đầu tiên tại Đà Nẵng và ngôi trường thân yêu này đã đào tạo nhiều nhân tài lỗi lạc hiện

Trong dịp ĐH, BTC cũng cho phát hành Đặc San kỷ niệm 50 năm thành lập trường PTG ĐN trong đó có nhiều hình ảnh rất đẹp và nhiều bài viết, sưu tầm có giá trị.

Đêm dạ tiệc chấm dứt, mọi người chia tay trong luyến tiếc vẫn vương, tất cả cùng ước mong sẽ có dịp đi dự ĐH PTGĐN trong tương lai.

Tuy ngày hôm nay tên trường PTG ĐN không còn nữa nhưng cựu GS và cựu HS ở khắp nơi vẫn muốn gắn bó nhau, tuy chưa ấn định ngày ĐH lần tới nhưng mọi người đều mong muốn có một tổ chức cho trường để phần liên lạc và điều hành được tiếp tục. Nhu cầu này một ban chấp hành lâm thời đã được bầu với kết quả chị Ái Cầm (Hội Trưởng), chị Hoàng Vân (Tổng Thư Ký) và chị Lê Thúy (Thủ Quỹ). Xin chúc Ban chấp hành sẽ tạo được sự vững mạnh và tổ chức ĐH hàng năm để Thầy trò cùng có dịp gặp gỡ và tâm sự.

Chúng tôi xin chúc mừng ĐH kỷ niệm 50 năm thành lập trường PTGĐN thành công rực rỡ. Tuy lần đầu tiên tổ chức nhưng mọi việc từ sắp xếp chương trình, tiếp tân, văn nghệ, MC . . . rất mỹ thuật, hoạt bát, trẻ trung và khéo léo.

đang sống ở khắp năm Châu. Đây là một tiết mục rất hay, rất có ý nghĩa và cũng rất cảm động. Vừa tỏ lòng biết ơn người đã có công sáng lập ngôi trường PTG ĐN mà cũng vừa làm gương và nhắc nhở cho thế hệ mai sau, phải biết khi ăn trái nhớ đến người trồng cây!

Ngoài chương trình giảng dạy khéo léo, kỹ luật cao trường tư thục PTG ĐN có điểm nổi bật hơn các trường khác là nhà trường có thiết lập Quỹ Tương Trợ để giúp đỡ học sinh và giáo sư gặp khó khăn trong cuộc sống. Giáo sư tuy không dạy học trong những tháng hè nhưng vẫn được lãnh lương!

Vị anh hùng Phan Thanh Giản mà hai trường ở VN ngày nào cùng được vinh dự mang tên ... nay không còn nữa!!! Tuy xa trường xa xứ nhưng GS và HS của 2 ngôi trường xưa vẫn tìm cách liên lạc và gắn bó nhau. Chúng ta tuy xuất thân từ 2 Trường nhưng lại cùng hoài bão, chắc chắn tình nghĩa giữa trường PTGĐTĐ Cần Thơ và PTG Đà Nẵng sẽ càng ngày càng thêm thắt chặt.

Châu Minh Hoàng (CHS
PTG Cần Thơ 58-62)

Little Saigon - 2006

họp mặt lần 2 - little Saigon California

**hoàng phúc
tường trình
từ Little Sài Gòn**

ptq đã nằng họp mặt lần 2
và ra mắt tân ban chấp hành

Santa Ana – Các cựu giáo chức và học sinh Phan Thanh Giản Đà Nẵng đã tổ chức cuộc họp mặt thân mật mang nhiều ý nghĩa và thắm thiết tình thầy trò mặc dù đã trải qua hơn 30 năm ly hương nơi xứ người. Hội Ái Hữu Cựu Giáo Chức và Học Sinh Phan Thanh Giản đã thành lập cách đây hai năm, theo nội quy tổ chức bầu tân ban chấp hành.

Năm nay, Hội đã tổ chức hai ngày họp mặt, thứ bảy ngày 1 tháng 7 năm 2006 từ 10 giờ sáng hơn 200 giáo sư và học sinh đã tề tựu tại Mile Square Regional Park để bầu lại Ban Chấp Hành và hàn huyên thăm hỏi nhau. Đặc biệt Trần Văn Chánh, Nguyễn Thanh Nhạn và Nguyễn Châu đã thực hiện nhiều trò chơi thật hào hứng, nhất là

Nguyễn Châu về từ Michigan đã tặng nhiều phần quà giá trị cho các trò chơi.

Chủ Nhật ngày 2 tháng 7 năm 2006 từ 5 giờ chiều tại Dragon King Seafood Restaurant tại Santa Ana.

Gần 300 người gồm các vị quan khách, giáo chức và cựu học sinh Phan Thanh Giản ở các nước như Pháp, Canada, Úc Đại Lợi, Việt Nam và nhiều tiểu bang tại Hoa Kỳ... đã về tham dự, tạo nên một bầu không khí tươi vui và thân mật của ngày họp mặt Phan Thanh Giản Đà Nẵng kỳ II hải ngoại năm 2006 tại Nam California, Hoa Kỳ.

Mở đầu chương trình họp mặt, nhà thơ Thái Tú Hạp về Phan Thanh Giản điều khiển phần đầu chương trình gồm nghi thức chào quốc kỳ Hoa Kỳ, Việt Nam Cộng Hòa và phút mặc niệm. Kế tiếp ông giới thiệu các MC Nguyễn Châu – Thiều Lan và Ái Cẩm điều hợp phần hai chương trình. Nữ sĩ Ái Cẩm, Hội Trưởng Hội Ái Hữu Cựu Giáo Chức và Học Sinh Phan Thanh Giản Hải Ngoại đọc diễn văn chào mừng quan khách với nội dung:

Kính thưa quý quan khách,

Kính thưa quý thầy cô, và các bạn Cựu Học Sinh Trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng tại hải ngoại,

Chủ Tịch Ái Cẩm đọc diễn văn khai mạc

Trước hết chúng tôi cảm ơn sự hiện diện vô cùng quý báu của quý vị không những là niềm khích lệ lớn lao cho ban tổ chức Họp Mặt Cựu Giáo Chức và Học Sinh Phan Thanh Giản tại Hải Ngoại Kỳ 2 - 2006 tại Nam California mà còn thể hiện tinh thần đoàn kết tương thân tương ái giữa tình thầy trò và bằng hữu Phan Thanh Giản trên khắp thế giới.

Chúng tôi ước mong cuộc hạnh ngộ này sẽ nối kết đậm đà tình thân giữa chúng ta trong những ngày sắp tới. Trường đời là cuộc tranh đua lợi danh không ngưng nghỉ đã biến hóa bản chất trung thật của con người. Chỉ có tình thầy trò và bằng hữu được tôi luyện từ thuở Phan Thanh Giản ngày xưa mới là hình ảnh mang ý nghĩa của bản chất nguyên vẹn thực thà. Cho dù trời đất có đổi thay, cho dù tuổi tác có làm cho chúng ta cay đắng

với cuộc đời đầy giông bão nhiều nhương. Chúng tôi cầu mong tinh thần Phan Thanh Giản vẫn như tấm gương soi đầy thương yêu của những kỷ niệm không bao giờ quên trong lòng mỗi chúng ta. Ngày hôm nay, quả là một ngày thật đẹp, thật hạnh phúc để chúng ta quây quần họp mặt lần thứ hai tại thủ đô tinh thần người Việt hải ngoại tại Nam California.

Kính thưa quý thầy cô và bằng hữu thân mến,

Trong thời gian hai năm qua, thay mặt tất cả quý vị, chúng tôi đã cố gắng đồng thuận sau khi thỉnh hội ý kiến chung, đã trích một số ngân khoản của Hội ủy nhiệm cho Hoàng Vân, Tổng Thư Ký Ban Chấp Hành, trực tiếp mang về tặng đến các thầy cô và học sinh trong hoàn cảnh khó khăn ở quê nhà. Cũng như chia sẻ buồn vui với các gia đình cựu giáo chức và học sinh Phan Thanh Giản ở hải ngoại và trong nước. Mặc dù các món quà rất khiêm nhường về tài chánh tuy nhiên cũng đạt được thành quả về tinh thần đã tạo nên những sự xúc động đáng ghi nhớ.

Một lần nữa, chúng tôi thành thật cảm tạ và tri ân quý liệt vị, nếu không có sự hiện diện của tất cả quý vị, chúng tôi sẽ không tạo nên sự thành công tốt đẹp như ý muốn. Chúng tôi cũng xin cảm ơn Giáo sư Võ Anh Dũng lúc nào cũng điện thoại chỉ vẽ và khích động tinh thần ban tổ chức. Cảm ơn Giáo sư Nhật Ngân đã hỗ trợ nồng nhiệt chương trình văn nghệ. Cảm ơn các bạn ở phương xa đã bỏ thì giờ quý báu, không ngại tốn kém về đây tham dự. Nếu có điều gì sơ xuất trong việc tổ chức, đón tiếp, kính mong quý liệt vị niệm tình tha thứ.

Trân trọng kính chào.

Cựu Giáo sư Võ Anh Dũng được mời lên sân khấu phát biểu cảm tưởng với đại ý là ông rất cảm động và hân hoan được nhìn thấy ban tổ chức với thành viên khiêm nhường nhưng đã nỗ lực bỏ nhiều công sức đảm nhiệm công việc tổ chức rất thành công trong hai buổi Họp mặt tại Nam California. Ông nhân danh là cố vấn ca ngợi tinh thần trách nhiệm và tích cực trong mọi công tác từ thiện xã hội của Ban Chấp Hành Hội trong 2 năm qua. Một số cựu giáo sư Trần Ngọc

Tôn, Lê Khắc Hùng, thầy Nhật Ngân, cô Nguyễn Nhi, Võ Anh Dũng... và các học sinh như Khánh Thọ về từ Pháp, Thiều Lan từ Canada, anh Nguyễn Phán từ Úc Đại Lợi và Hồ Thị Lê đến từ Việt Nam đều được mời lên

Hội Ái Hữu HS/PTG trao \$1,500 về cứu trợ nạn nhân bão lụt tại QN-ĐN

Trao vòng hoa cho các cựu Giáo Sư Phan thanh Giản

sân khấu trao tặng vòng hoa cùng những lời chào mừng của ban tổ chức. Tiếp theo chương trình là giới thiệu tân ban chấp hành Hội Ái Hữu Cựu Giáo Chức và Học Sinh Phan Thanh Giản Đà Nẵng Hải Ngoại, nhiệm kỳ II (2006-2008). Ban cố vấn: Thầy Võ Anh Dũng - thầy Nhật Ngân - thầy Trần Ngọc Tôn - thầy Lê Khắc Hùng và cô Nguyễn Nhi. Hội trường: Bà Trần Ái Cẩm. Phó hội trường:

Nguyễn Kim Hạnh. Tổng thư ký: Trương Hoàng Vân. Thủ quỹ: Nguyễn Thanh Nhạn. Ban điều hành quán Phan Thanh Giản: Đỗ Tiến Như, Trần Kỳ Sơn. Ban điều hành web www.ptgdn.com : Trần Thiều Lan, Võ Đình Huy và Hồ Thủy.

Hợp Ca Đường củ ta về do ban hợp ca Phan Thanh Giản

Thầy Nhật Ngân và các cựu học sinh PTG

Một chương trình văn nghệ đặc sắc mở đầu bằng hợp ca nhạc phẩm Đường Củ Ta Về, một sáng tác mới của Võ Anh Dũng viết riêng cho ngày hội ngộ với nội dung dễ thương nhắc nhớ nhiều kỷ niệm dẫu yêu ... *cách xa không quên bao kỷ niệm. Thời gian không nhòa phai nhớ thương. Đường củ ta về trong nắng mai hồng tươi. Ta đi trên đường hoa gấm xưa. Nắm tay ta trao câu hạnh ngộ. Mừng vui môi cười sao mắt cay?... Cầu mong an lành ta chúc nhau. Đường củ ta về trong ấu thơ thần tiên. Mai đây tương phùng ta có nhau...*

Tiếp theo là những tiếng hát học trò nhưng rất điêu luyện, không thua các ca sĩ nhà nghề như cô Thiệu Liên trong nhạc phẩm Hoa Xoan Bên Thềm Cũ của Tuấn Khanh. Nguyễn Gia Việt Hùng trong ca khúc trữ tình Hà Nội Mùa Vắng Những Con

Mưa của Trương Quý Hải và Chiếc Lá Thu Phai của Trịnh Công Sơn. Đơn ca Cho Tôi Lại Từ Đầu do Đỗ Oanh trình bày. Nhạc phẩm Về Đây Nghe Em của Trần Quang Lộc do Võ Anh Dũng và Võ đình Huy song ca. Võ Anh Dũng và Ái Cầm song ca nhạc phẩm Nắng Chiều của Lê Trọng Nguyễn bằng hai thứ tiếng Hoa Việt với Lệ Dung trong ca khúc Mưa Chiều Kỷ Niệm. Hợp ca nhạc phẩm Xin Cám Ơn, sáng tác mới của Lê Khắc Lân về Phan Thanh Giản với tiếng hát của Hoàng Vân – Thanh Nhạn - Lệ Dung và tiếng đệm tây ban cầm của Lê Khắc Lân và ái nữ Lê Khắc Thanh Tâm. Đặc biệt vở hoạt cảnh Lan và Điệp Tân Thời do Trần Văn Chánh và Khánh Thọ trình diễn đã mang lại những nụ cười thoải mái. Nhạc sĩ Nhật Ngân tiếp theo chương trình với hợp ca Nghe Tin Báo Ở Quê Nhà, sáng tác của thầy Nhật Ngân.

Thầy Dũng và chị Ái Cầm đã lên sân khấu kêu gọi lòng hảo tâm quyên góp cho các đồng bào bị cơn bão lụt Trần Châu tại ven biển Đà Nẵng - Quảng Nam. Và hai vị đã đích thân đi đến từng bàn, từng người để kêu gọi từ tâm đóng góp. Số tài chánh thu được là \$1,275. Cựu học sinh Lữ Kim Liên đã đóng góp thêm \$225, cho đủ \$1,500, trao tận tay anh Nguyễn Đức Chương, chủ tịch Liên Trường Quảng Nam Đà Nẵng để chuyển về Đà Nẵng giúp những gia đình nạn nhân bão Trần Châu. Nhà thơ Thái Tú Hạp tặng 20CD "Miền Yêu Dấu Phương Đông" và "Sông Nhớ Một Vàng Trăng", cùng với nhạc sĩ Nhật Ngân tặng 20CD và 20 tập nhạc phổ thơ Mười Thi Sĩ Quảng Nam... để bán gây quỹ giúp cho Hội Ái Hữu Giáo Sư và Học Sinh Phan Thanh Giản Đà Nẵng tại hải ngoại.

Chương trình văn nghệ được tiếp nối qua giọng ca của Bích Ngọc trong nhạc phẩm Nắng Hạ Vàng của thầy Võ Anh Dũng, Trở Về của Châu Kỳ do Thái Tú Hạp trình bày, Nhật Ngân phổ nhạc bài thơ Tình Học Trò của Lê Hân và do chính nhạc sĩ trình bày. Song ca Tình Vẫn Chưa Yên với tiếng hát Đỗ Oanh và Kim Nguyên. Đơn ca Nỗi Buồn Hoa Phượng do Lê Thị Đông trình bày. Ái Cầm kết thúc văn nghệ với nhạc

**Hợp Ca “xin cảm ơn ” của Lê Khắc Lân
như một lời cảm ơn mọi người đã tham dự
và yểm trợ cho Đại Hội**

phẩm Tóc Mây của Phạm Thế Mỹ.

Buổi họp mặt ra mắt tân ban chấp hành và thực hiện công tác từ thiện của cựu giáo chức và học sinh Phan Thanh Giản Đà Nẵng Hải Ngoại đã ghi nhận thành công mỹ mãn qua nhận xét chung là đã đề cao tinh thần “tôn sư trọng đạo” và tình cảm tương thân tương ái giữa đồng môn của trường Phan Thanh Giản Đà Nẵng tại Hải Ngoại và thể hiện nghĩa cử từ tâm giữa con người với con người, được ghi nhận là buổi sinh hoạt “thất chặt tình thầy trò” nơi viễn xứ, tạo nên những ấn tượng sâu sắc trong lòng mọi người. Đêm đã tàn, thầy trò và bằng hữu vẫn còn lưu luyến không muốn chia tay và cùng hẹn nhau ngày tái ngộ tại Seattle, Washington State vào năm tới.

Hoàng Phúc

Kỷ Niệm LẦN HỌP MẶT *Santa Ana*

Nguyễn Bích Liên tường trình

Sáng thứ bảy tôi thức dậy sớm có lẽ vì háo hức với niềm vui sắp được gặp lại bạn bè. Nhìn đồng hồ mới hơn 6 giờ, tôi gọi Nhung giọng cô nàng đang còn ngái ngủ nhắc nhở lời dặn dò coi chừng bỏ ngủa thất vọng vì mấy chục năm không gặp. Như đã hẹn vợ chồng anh Hiền và Ánh đón tôi, có cả Anh Bê chú của Ánh và con gái Ánh đi cùng. Chúng tôi tới MILE SQUARE REGIONAL PARK nơi tổ chức buổi picnic của toàn thể cựu giáo sư và học sinh PTG khoảng hơn 10 giờ. Anh Hiền chạy lòng vòng tìm chỗ đậu xe gần khu vực tập trung của trường PTG để chúng tôi đi bộ vào cho gần. Một lúc sau chúng tôi nhìn thấy đằng xa tấm bích chương màu xanh dương với hàng chữ trắng nổi bật giăng cao “ CỰU GIÁO CHỨC VÀ HỌC SINH PHAN THANH GIẢN ĐÀNĂNG HẢI NGOẠI.”

Vào tới nơi, tôi gặp thầy Dũng với máy quay phim trên tay từ từ ghi lại hình ảnh những học sinh đã có mặt. Chị Ái Cẩm, Thiếu Lan và những chị khác ngồi phía sau chiếc bàn dài chào đón những bạn mới tới ghi tên vào bảng danh sách học sinh tham dự.

Tôi nhìn quanh tìm kiếm bạn cũ thân quen ngày xưa trong lúc chờ nhóm bạn tôi khóa 72 -73 : Lệ Ly, Bích Thủy, Tuyết Nhung, O Mươi, Thanh Nhân, Quang, Trương Ba . Ngọc Ánh gặp bạn cũ vui mừng chào hỏi, tôi cũng vui lây với niềm vui chào hỏi gặp lại bạn bè thân thương cũ của mọi người.

Thấy thầy Dũng không bận rộn với các bạn khác, tôi đi tới chào hỏi thầy. Thầy hỏi thăm tôi ở đâu, qua Mỹ hồi nào? Thầy cũng chân tình và thân thiện với học trò như xưa. Bạn bè PTG tới càng lúc càng đông, lúc

này tôi trở lại với chờ đợi gặp mặt các bạn cùng lớp. Phía bên kia sân cỏ một nhóm người đang đi tới, tôi đảo mắt nhìn, Bích Thủy, Huỳnh Hoa(O Mười), Lệ Ly, Tuyết Nhung, Thanh

Nhàn. Sự chờ đợi và khoảng cách bây giờ chỉ còn vài bước chân mà sao tôi thấy lâu và hồi hộp quá. Sau khi chào hỏi nhau cả nhóm ra chụp hình rồi cùng nhau ăn uống, những món ăn và thức uống của các bạn mang tới được bày sẵn ra bàn, trên bàn có khay trái cây to, những miếng cam vàng mọng nước được bóc vỏ cắt thành từng miếng nhỏ xếp xen kẽ với dưa hấu đỏ, trái nhãn, trái vải màu trắng đục, những miếng dưa xanh, vàng tạo thành một màu sắc hài hòa, càng hấp dẫn hơn khi mọi người đã bắt đầu khát nước vì những câu chuyện phiếm không dứt và những lời chào hỏi huyền thuyên.

Thầy Dũng lưu ý ăn uống xong tập trung lại đằng kia để bắt đầu tuyên bố khai mạc buổi họp mặt. Tất cả các anh chị em cựu học sinh nam nữ ngồi quây quần thành một vòng tròn lớn. Chị Ái Cẩm Hội trưởng thân chào thầy cô cùng tất cả các bạn tham dự và tuyên bố khai mạc buổi họp mặt. Thầy Dũng phát biểu ý kiến và theo qui ước hai năm bầu ban

chấp hành mới một lần. Tất cả các bạn yêu cầu giữ nguyên ban chấp hành cũ, chỉ bổ sung Nguyễn thị Thanh Nhạn làm thủ quỹ. Mọi người hoan nghênh vỗ tay tán thành.

Không khí bắt đầu sôi nổi mở màn cho những trò chơi. Đầu tiên anh Trần văn Chánh khởi xướng trò chơi “Thò Thụt”. Anh hướng dẫn các bạn tham gia trò chơi, khi nào anh hô Thò và cánh tay anh đưa lên thì các bạn làm theo, đưa tay lên và hô Thò. Cũng vậy, khi anh co tay xuống và hô Thụt thì các bạn hô Thụt và cùng co tay xuống. Tuy nhiên, quy luật là những người tham dự cuộc chơi phải làm đúng và các bạn phải cảnh giác, khi anh hô Thụt mà cánh tay anh đưa lên, nếu bạn nào ngon trớn đưa tay lên theo là kể như phạm quy.

Anh Chánh nhanh tay, nhanh miệng và cũng nhanh mắt để bắt những bạn nào phạm quy. Trò chơi thật là vui, những cánh tay đưa lên thụt xuống, những tiếng cười hòa cùng tiếng hô Thò Thụt Thò Thụt liên hồi tạo ra một bầu không khí sôi động. Vui nhất là lúc một bạn nào đó phạm quy và bị anh Chánh bắt gặp thì mọi người được dịp cười to vui nhộn. Thầy Dũng, Kim Hạnh (vợ thầy) và mấy bạn khác phạm quy được tập trung ngồi ở giữa vòng tròn chờ phạt trong khi trò chơi tiếp tục cho tới khi anh Chánh bắt đủ quân số cho trò chơi kế tiếp.

Sau khi quân số bị phạt đã đủ, một trò chơi khác lại diễn ra cho những người này. Trò chơi “luồng dây.” Mỗi nhóm hai người cùng thực hiện trò chơi này. Một người bịt mắt dùng sợi dây thừng xoắn từ trên cổ áo xuống dưới ống quần người kia, người kia có bốn phận hướng dẫn (bằng miệng, không được dùng tay) để người bịt mắt xoắn sợi dây đúng chỗ và nhanh. Ai thắng sẽ được tặng một phần quà .Trò chơi vừa nghịch ngợm vừa vui. Thầy Dũng và Kim Hạnh chung một nhóm, Thầy bịt mắt luồng sợi dây qua người Kim Hạnh từ trên cổ áo xuống, ngang ngực Hạnh không biết thầy vì không thấy hay cố ý nghịch, thầy xoắn sợi dây vào “ngực” Hạnh làm Hạnh ngúng ngoáy dấy nảy lên vì nhột. Mọi người được một trận cười bò lăn, thầy Dũng cũng cười ngã lãn trên bãi cỏ.

Tiếp đến là trò chơi thổi bong bóng, những chiếc bong bóng được các bạn đưa lên miệng thổi. Có bạn không thổi to lên được làm chiếc bong bóng có hình dạng ngộ nghĩnh để tư tưởng phong phú của

các bạn cựu học trò tinh nghịch có dịp tự cù lét mình cười. Những chiếc bong bóng được tung lên và các bạn tranh nhau chụp trong tiếng hò reo của bạn mình.

Buổi picnic thật là vui nhộn và sôi nổi. Ngày tháng góp nhặt vậy mà đã hơn ba mươi năm cho những nét vô tư hồn nhiên trên gương mặt biến mất đi theo thời gian thay cho những nếp nhăn in hằn trên đôi mắt, nhưng những vui đùa nghịch ngợm, những kỷ niệm thân thương của bạn bè một thời áo trắng và tình thầy trò thân thiện trân quý thuở nào vẫn còn đó nguyên vẹn không thay đổi. Ánh nắng chói chang rực rỡ của mùa hè lung linh nhảy múa trên những hàng cây như cảm thông chia sẻ với chúng tôi niềm vui hân hoan hội

ngộ. Chúng tôi tạm chia tay hẹn gặp nhau tại nhà hàng để cùng tham dự buổi dạ tiệc vào chiều hôm sau. Trên đường về tôi miên man với dòng ký ức kỷ niệm của những ngày áo trắng học trò mà nghe trong lòng một thoáng ngậm ngùi tiếc nuối băng khuâng. Hình như buổi picnic hôm thứ bảy vẫn còn vương lại trong lòng thầy trò của đại gia đình PTG một niềm vui chưa trọn vẹn nên chi đêm dạ tiệc tề tựu đông đủ những khuôn mặt vui tươi rạng rỡ trong không khí ấm áp tình cảm bạn bè thầy trò.

Buổi họp bắt đầu một cách trang trọng qua nghi thức chào quốc kỳ và phút mặc niệm cũng diễn ra thật nghiêm trang làm tôi nhớ buổi chào cờ dưới sân trường PTG ngày nào. Tiếp nối chương trình chị Ái Cầm đọc diễn văn chào mừng cuộc hạnh ngộ của đại gia đình PTG cũng không kém phần trang trọng, mọi người vỗ tay hoan nghinh trong niềm xúc động bồi hồi.

Chương trình được tiếp tục với phần phát biểu chân tình của Thầy Võ Anh Dũng, “Hơn ba mươi năm kỷ ức kỷ niệm tình nghĩa thầy trò dường như vẫn còn để lại dấu ấn trong lòng mọi người, dấu ấn đó đủ đậm để chúng ta còn nhớ đến nhau và dấu ấn đó cũng đủ đậm để hôm nay chúng ta tề tựu về đây ôn lại kỷ niệm và thắt chặt thêm tình thân ái của thầy trò và bè bạn.”

Chúng tôi không biết là có Thầy Lê Khắc Hùng tham dự, khi nghe giới thiệu tên Thầy chúng tôi thực sự ngạc nhiên và cảm động vì Thầy thay đổi quá nhiều. Những vòng hoa được trao tặng và những tiếng vỗ tay hoan hô chào mừng quý Thầy Lê Khắc Hùng, Võ Anh Dũng, Trần Ngọc Tôn, Giáo sư Nhạc sĩ Nhật Ngân, Cô Nguyễn Nhi, và các bạn ở xa về tham dự: chị Khánh thọ từ Pháp, Nguyễn Phán từ Úc, Thiếu Lan từ Canada và đặc biệt chị Lê từ Việt Nam sang làm tăng thêm sự hào hứng cho buổi họp mặt.

Nhạc phẩm “Đường cũ ta về” sáng tác của thầy Võ Anh Dũng được hợp ca mở màn cho chương trình văn nghệ với lời nhạc rất hay mang tâm tình hoài niệm. Rất nhiều những tiếng hát học trò nghiệp dư hát rất hay mà chúng tôi vừa thương thức vừa tấm tắc khen ngợi đã đóng góp cho phần văn nghệ thêm phần sôi nổi. Thầy Dũng và chị Ái Cầm cũng xuất sắc trong phần song ca nhạc phẩm “Nắng Chiều”. Thêm vào đó còn có sự đóng góp của chị Khánh Thọ và anh Trần Văn Chánh với vở hoạt cảnh Lan và Diệp tân thời thật vui và ý nghĩa. Chị Khánh Thọ diễn vai Lan tân thời trong lớp áo nâu sòng nguyên khép kín cửa lòng không tỏ ra rung động thương cảm khi Diệp hết lời năn nỉ. Cuối cùng thì Diệp đành từ giã Lan ra về. Ni cô Lan tân thời quyết lách xa phạm trần nhưng

nợ đời chưa dứt nên vào giờ phút cuối động lòng trắc ẩn đã hy sinh cõi áo nâu sồng theo Điệp về vì sợ Điệp cô đơn đi tìm đào nhí ở

mấy quán bia ôm rồi khổ đời, và Lan (chị họa sĩ Khánh Thọ) trong chiếc áo đầm ngắn cùng Điệp hát bản nhạc vui nhộn. Màn kịch kết thúc trong tiếng reo hò vỗ tay tán thưởng.

Tiếp theo Thầy Dũng kêu gọi các bạn đóng góp để giúp đỡ đồng bào tại Quảng nam Đà Nẵng, nạn nhân cơn bão

Trần Châu hồi tháng năm vừa qua. Chương trình văn nghệ được tiếp nối qua phần hợp ca của thầy Nhật Ngân tác phẩm do chính thầy sáng tác “Nghe tin bão ở quê nhà”. Bài hát đã khuấy động thương tâm hỗ trợ cho

công việc quyên góp thêm ý nghĩa. Nhiều tiết mục đơn ca khác như nhạc phẩm “Nắng Hạ Vàng” sáng tác của thầy Võ Anh Dũng. Thầy Nhật Ngân rất là nghệ sĩ trong tác phẩm do chính thầy sáng tác, nhạc phẩm “Tình Học Trò” gợi nhớ kỷ niệm mộng mơ của một thời áo trắng học trò.

Khi băng nhạc chia tay vang lên, chúng tôi cùng đứng dậy vừa vỗ tay vừa hát nhịp theo reo cười âm ỉ trong khi mọi người lần lượt ra về. Chưa hết, Bích Thủy muốn chụp hình kỷ niệm có hàng chữ “Cựu Giáo Chức và Học Sinh PTG Đà Nẵng Hải Ngoại”, chúng tôi kéo nhau chạy về phía sân khấu.

-Không, đứng thì không chụp được hàng chữ, ngồi xuống đi. Vậy là cả bọn nhanh nhẹn ngồi xuống trên bục khán đài, Quang quay qua thấy chưa chi mà mấy bà đã dàn trận thành một hàng dài ghê quá nên liều mạng xả thân nhún chân một cái ngã nằm ngang trên chân bọn tôi. Cả bọn tức cười quá người thì nắm chân, người thì giữ Quang lại trong tư thế đó để chụp hình. Anh Bảo Gia nhanh tay chụp được tám hình trước khi Quang kịp ngã xuống đất.

Buổi họp mặt thật là vui thoải thúc một lời hứa hẹn cho năm tới tại Seattle. Tiệc đã tàn nhưng niềm vui chưa dứt, hình như ai nấy cũng còn cảm thấy lưu luyến chưa muốn chia tay. Bao nhiêu năm nay mới có dịp gặp lại để chúng ta có cơ hội vui cười thỏa thích. Vẫn cái đùa vui của tuổi trẻ mà bây giờ thì táo bạo hơn vì đường đời dày dặn hơn. Ước mong sao những phút giây kỷ niệm này sẽ là dư âm vang vọng mãi trong ký ức chúng ta

Nguyễn Bích Liên

Seattle Washington - 2007

Hội Mặt lần 3 - Seattle Washington

picnic

Nguyễn Bích Liên

viết từ

SEATTLE-WASHINGTON

Những ngày họp mặt tại Seattle đã để lại trong tôi những lưu luyến, nuối tiếc khi chia tay bởi những ấn tượng tốt đẹp và những tình cảm thân thương của thầy trò, bạn bè PTG .

Seattle chào đón chúng tôi bằng một ngày có lẽ là đẹp nhất ở xứ sở sương mù này. Tôi cảm thấy hân hoan, vui thích khi lần đầu tiên đặt chân đến đây. Chị Thúy đã đón chúng tôi ở phi trường. Chị giới thiệu các anh chị đi chung trên xe: Chị Hoàng Sa, lớn hơn tôi một lớp, vợ chồng anh chị Hoàn Lĩnh là anh chị trên tôi nhiều khóa, anh Hưng từ Úc về, cũng thuộc lớp đàn anh trên tôi nhiều năm.

Chúng tôi đi thẳng tới Juanita Beach Park nằm trên đường Juanita, thành phố Kirkland, thuộc tiểu bang Washington. Từ phi trường về chạy xuyên qua thành phố để đến công viên Juanita Beach nằm dọc theo bờ biển Thái Bình Dương, nơi tập trung picnic. Không khí ở đây mát dịu và có chút nắng ấm. Thành phố này rất êm đềm, lắng dịu, không xô bồ ồn ào. Nó có cái gì đó dường như cho ta chút lưu luyến. Xe chạy đưa dần những khung cảnh vừa hiện ra chung quanh lùi lại đằng sau, để lại cho tôi một chút tiếc rẽ bởi chưa kịp cảm nhận được hết vẻ đẹp của nó.

Công viên Juanita Beach, là một nơi rất đẹp nằm dọc theo bờ biển Thái Bình Dương. Từ chỗ đậu xe, chúng tôi đi băng qua sân cỏ xanh mướt còn ướt đọng sương mai là đến bãi biển.

Cát biển ở đây không trắng xóa, màu xám tro của cát biển hòa hợp với màu trời xanh xám cho ta cảm giác êm dịu, cùng với những cành liễu rũ đung đưa nhẹ nhàng trong gió tạo nên một phong cảnh thơ mộng. Vài con chim hải âu đang ngẩn ngơ lang thang trên bãi biển như muốn gần gũi với chúng tôi. Ngoài kia, những con vịt vô tư thả mình lặn lờ trôi trên mặt nước. Xa xa, một vài người rải rác đi bộ trên cây cầu bắc ngang trên biển với vẻ nhàn hạ. Buổi sáng gió biển hiu hiu thổi nhẹ làm se lạnh, không khí thật trong lành lắng dịu. Cái sinh động tĩnh lặng của con người và cảnh vật ở đây tạo cho ta cảm giác an tâm thú vị...

Cuộc họp mặt picnic không mấy đông nên chúng tôi tự nhiên đã có sẵn một tâm tình thân quý đối với từng người hiện diện. Phần đông là những bạn nhỏ hơn tôi một hai lớp, hoặc lớn hơn tôi một hai lớp hay nhiều lớp. Chúng tôi dù chưa hề biết mặt nhau nhưng chào hỏi nhau rất chân tình thân mến.

Thầy Dũng giới thiệu những bạn nhỏ và niềm nở chào đón các anh chị mới tới. Đặc biệt là bà Giám Đốc trường PTG, năm nay bà đã 83 tuổi. Tuy vậy bà vẫn còn rất khỏe mạnh, và đã nhiệt tình đến dự buổi họp mặt Picnic. Để đáp lại tấm chân tình của bà, chúng tôi thay nhau chụp chung hình với bà một cách hân hạnh. Đang xôn xao chuyện trò với mọi người, Thầy Dũng gọi tôi: “Nè BL”. Tôi chạy lại và thầy giới thiệu tôi với một cô bạn nhỏ vừa mới tới, “đây là Thanh Hương”. Tôi vui mừng chào Thanh Hương, cô bạn nhỏ mà tôi quen trong nhóm ptg và chỉ mới gặp nhau trên điện thoại mấy hôm trước ngày tôi đi Seattle. Thanh Nhận vào giờ phút chót không đi được vì bận công việc gia đình dù đã chuẩn bị xong mọi thứ để lên đường, nên Thanh Nhận đã giới thiệu với tôi về Thanh Hương: “Không có Nhận thì có Thanh Hương, Thanh Hương cũng vui vẻ và dễ thương lắm chị.” Tôi chờ đón cô bạn nhỏ dễ thương đúng như lời Thanh Nhận nói. Phi- chồng của Thanh Hương cũng rất nhiệt tình với bạn bè PTG. Hèn chi Thầy Dũng cứ luôn thân tình khen mấy chàng rể và mấy nàng dâu PTG là ngoan hiền không thôi. “Nè, dâu PTG giỏi hơn con gái PTG đó nghe.”

Không được khen, mấy chị con gái PTG ám ức muốn kiện cáo thầy Dũng “chơi chị lạ, con gái PTG cũng giỏi lắm chứ bộ.” Mấy chị nói cho vui vậy thôi chứ nghe thầy Dũng khen rề PTG giỏi là hãnh diện lắm rồi.

Thầy giới thiệu với chúng tôi một chị học sinh kỳ cựu nhất của PTG, chị Trần Xuân Lang. Chị là

một trong những cựu học sinh cùng thời với Thầy. Cũng có sự tham dự của Thầy Nguyễn Gia Ái và vợ Thầy, chị Đệ cũng là cựu học sinh PTG. Qua lời của mấy chị PTG, chị Đệ một thời nổi tiếng là một trong những học sinh đẹp và duyên dáng của trường. Tôi và một số bạn khác lần đầu tiên biết chị và lần đầu tiên gặp lại Thầy Ái từ sau ngày rời khỏi ghế nhà trường. Đã hơn mấy chục năm, thời gian đã xóa đi nét thanh xuân trên gương mặt từng người nhưng tình cảm thầy trò, bạn bè PTG rất là thân thiết. Chúng tôi cười nói đùa với chị nhưng cũng cố ý để thầy nghe: “Thầy Ái cũng khôn ghê hí, chắm một cô học trò xinh đẹp của trường.” Chị Đệ cũng thân tình kể cho chúng tôi nghe một vài kỷ niệm của bạn bè chị hồi còn đi học. Nghe chị nhắc đến bạn bè có tên chị Ngọc Hà, tôi hỏi và được biết chị Ngọc Hà vợ thầy Minh cũng cùng một thời với chị.

Tất nhiên là có sự tham dự của vợ chồng anh Hạp và chị Ái Cẩm. Có những buổi họp mặt như thế này mới biết anh Hạp ngoài tài làm thơ, viết báo, anh còn viết chữ rất đẹp. Bọn tôi xúm lại coi và khen anh Hạp viết chữ đẹp quá.

Vợ chồng cô Nhi, cựu giáo sư PTG và một số anh

chị khác đã đến. Cùng là học sinh PTG nên chúng tôi tự nhiên thân thiện dù trước đó chưa hề biết nhau. Bạn Võ Hữu Công và Dung cũng đến tham dự. Tôi nhận ra Công khi nghe Công nói là cùng khóa với Quang. Công ở Mỹ đã lâu và đây là lần đầu tiên liên lạc được với bạn bè, nên rất tiếc là không có những bạn cùng lớp tham dự.

Chúng tôi có khoảng năm chục người nhưng buổi picnic thật vui. Sau khi thăm hỏi chuyện trò và ăn uống xong, chúng tôi tập hợp ngồi quây quần lại để thầy Dũng bắt đầu cho chương trình vui chơi và câu đố có thưởng.

Thanh Hương rất dí dỏm, dễ thương điều khiển chương trình đố vui. Những câu đố lắt léo được Thanh Hương đọc lên để mọi người giải đáp có thưởng. Nhiều câu đố chỉ mới được đọc lên xong là mọi người đã cười bò ra rồi. Các bạn nhón nháo nói lên câu trả lời của mình. Vui nhất là khi trả lời đúng thì lại phải hôn người mà các bạn khác chỉ định. Các anh chị cứ thích chọc phá ai là gọi tên ra. Lúc chị Ái Cẩm chỉ định cô Nhi hôn thầy Dũng và bồi thêm một câu “Cô Nhi chờ đợi giờ phút ni mấy chục năm rồi” làm mọi người cười ré lên.

Tới phiên thầy Ái trả lời đúng một câu đố, mọi người la ré lên chờ thầy được người tới hôn. Nhưng cậu con rề thầy ở đâu chạy ra cứu bồ làm thầy... thoát nạn. Tôi nghe ai đó nói: “Này giờ chị Đệ ngồi vái trời đừng có ai hôn thầy Ái hết, may mà có cậu con rề nhanh tay đỡ dùm.” Thầy Ái chắc cũng hú hồn, không thôi là có cô học trò tinh nghịch nào đó cũng dám ôm hôn thầy để mọi người cười cho vui.

Cô bạn nhỏ Lữ Kim Liên đã trả lời chính xác câu đố thơ Hồ Xuân Hương vừa khó vừa vui, rồi khôi hài phát biểu một câu liên quan tới thầy Dũng. Các bạn chớp ngay cơ hội chơi ngất Kim Liên, hỏi “ tại sao Kim Liên biết”, rồi đề nghị thầy Dũng hôn Kim Liên làm ai nấy đều ré lên cười. Kim Liên nhanh trí trả lời rất thông minh được mọi người tán phục. Thầy Dũng cũng công nhận Kim Liên trả lời khá thông minh và hài hước, nên đành phải ôm hôn thân mến trên tóc cô học trò nhỏ của mình.

Học trò PTG thực hiện châm ngôn “Nam nữ bình quyền”, và ở đây không phải là lớp học nên thầy trò cũng bình quyền. Vậy là thầy trò tha hồ mà cười giỡn chọc phá vui không thể tả. Chị Chu Kim Oanh cũng khá khôi hài, làm mọi người cười bò lẩn. Trò chơi của chị là hát những câu hát và mọi người cùng hát theo:

“ Có con kiến vàng ngồi trên hòn đá nhỏ, anh thích nàng anh quyết chỉ anh theo.”

“ Có con kiến vàng ngồi trên hòn đá nhỏ, anh ghét nàng anh lấy lửa anh thui.”

Chị hát cho mọi người nhớ để hát theo, xong rồi chị hát câu đầu “ Có con kiến vàng ngồi trên hòn đá nhỏ...” Và mọi người nếu thích hay là ghét thì hát câu tương ứng tiếp theo. Chị đang hướng dẫn thì thầy Dũng khôi hài vội vàng hát câu tiếp theo liền. Chị Kim Oanh la lên “ chưa chưa...”, thầy Dũng làm bộ ngồi yên một chút để nghe chị Kim Oanh hướng dẫn tiếp, rồi thì thầy tiếp tục phá đám, chế hai câu hát lại là: “Anh thấy nàng ngồi trên hòn đá nhỏ. Anh thương nàng anh lấy lửa anh thui.” làm mọi người lại được dịp vừa cười vừa la vui quá đi thôi.

Đến lượt đầu PTG trở tài. Hồng vợ Cương bày trò chơi. Có hai nhóm mỗi nhóm năm người xếp theo hàng dọc, một bên nam một bên nữ, phía trước mặt để một cái bao (hay bất cứ cái gì làm mốc để chạy tới) cách xa khoảng năm, bảy mét. Người đầu tiên cầm một cây gậy ngắn và cúi đầu xuống gần sát cây gậy. Xong rồi giữ

nguyên cây gậy tại chỗ và chạy vòng quanh cây gậy đếm đủ năm vòng rồi thì thả cây gậy ra và đứng lên chạy tới chỗ đã qui định rồi chạy về lại chỗ cũ. Khi người thứ nhất thực hiện xong thì tới lượt người thứ hai cũng tiếp tục làm như vậy, cho tới người cuối cùng. Nhóm nào thực hiện xong trước là nhóm đó thắng.

Mười người bắt đầu ra sân cỏ một cách hăng hái. Sau khi nghe hướng dẫn xong là bắt đầu. Một anh mới chạy vòng quanh cây gậy năm vòng xong, chưa kịp thả cây gậy ra đã chóng mặt mắt phương hướng không thấy đường để chạy tới chỗ qui định, nên chạy lạng quạng làm mọi người vỗ tay cười. Anh Dũng nói thôi quay ba vòng thôi, tuổi già sức yếu rồi, quay năm vòng không nổi đâu, nhưng mọi người đề nghị cứ để vậy mới vui. Chúng tôi ngồi coi mà cười đau bụng. Ai sau khi cầm cây gậy quay năm vòng xong cũng chóng mặt, quơ tay chạy lạng quạng như say rượu, có người chóng mặt không chạy nổi ngã lăn quay trên sân cỏ làm chúng tôi ôm bụng cười bò lăn.

Trò chơi kế tiếp, những cái bong bóng được thổi căng lên to bằng quả bóng nhỏ, đổ nước vào cột lại. Mọi người đứng xếp thành hai hàng dài đối mặt với nhau, khoảng cách lúc đầu khoảng hơn một mét. Mỗi người cầm một quả bóng nước ném về phía người đứng đối diện mình, người kia sau khi chụp quả bóng nước xong thì ném trả lại người vừa ném cho mình, và bước lui xa hơn một bước. Như vậy sau một lần quả bóng được ném đi thì khoảng cách giữa hai người lại xa nhau hơn một bước. Cứ vậy tiếp tục, quả bóng được ném qua ném về, người nào chụp mà quả bóng không

bị bể thì sẽ thắng. Trò chơi rất vui, thấy mọi người chơi vui quá tôi cũng tham gia. Tôi và Huy chuyền quả bóng nước qua lại được vài lần, và dù cố gắng chụp cho hay nhưng khi khoảng cách càng lúc càng xa dần thì cũng bị chụp hụt làm quả bóng rớt mạnh xuống bề tung, hoặc vì sợ rớt nên chụp mạnh tay cũng làm quả bóng bị bể, nước văng tung tóe rất vui. Tiếp đến là chị Ái Cẩm có những câu đố tiếu lâm đã cho chúng tôi những trận cười liên tục.

Sau khi những trò chơi được thực hiện xong, chúng tôi lại quây quần bên nhau bắt đầu tập hát bài hát “*Trường Làng Tôi*” cho buổi trình diễn văn nghệ tối chủ nhật tại nhà hàng.

Những trò chơi trẻ trung vui nhộn, những câu đố lắt léo khôi hài, và những câu chuyện tiếu lâm để các anh chị có óc khôi hài xuất khẩu thành thơ tếu, làm cho buổi picnic rộn vang tiếng cười vui từ lúc bắt đầu cho đến phút cuối. Chúng tôi cười vui như trẻ lại, như quên đi tuổi tác của mình. Buổi picnic đã thật sự cho chúng tôi nhiều kỷ niệm thân thương, và khi ra về còn mang theo nụ cười với niềm lưu luyến.

đêm dạ tiệc

Đại Hội cựu Giáo sư Học sinh Phan Thanh Giản ĐN Hải Ngoại năm 2007 được tổ chức tại nhà hàng China Harbor, Seattle, Washington. Nhà hàng nằm trên bờ hồ Union, là một trong những nhà hàng Á Châu sang trọng nhất ở Mỹ. Qua khung cửa kiếng nhìn ra bờ hồ, mọi người có thể nhìn thấy những du thuyền cập bến, quang cảnh chung quanh bờ hồ rất sinh động và lý tưởng. Nhất là thành phố Seattle về đêm thấp sáng ánh đèn màu như những ánh sao trời lung linh trong đêm tuyết đẹp.

Cựu giáo sư và học sinh từ khắp nơi về tham dự với tổng số hơn hai trăm người trong

không khí hân hoan chào mừng Đại Hội. Anh Nguyễn Hữu Ký bắt đầu chương trình Đại Hội rất trang trọng qua nghi thức chào Quốc Kỳ Hoa Kỳ, và Quốc Kỳ Việt Nam. Phút mặc niệm cũng được diễn ra rất nghiêm trang làm tăng thêm phần trang trọng cho buổi Đại Hội.

Giáo sư Võ Anh Dũng giới thiệu Bà Giám Đốc Trường Phan Thanh Giản và chị Trần Xuân Lang một học sinh kỳ cựu nhất của trường cũng đến tham dự. Chị Ái Cầm Hội Trưởng Hội Ái Hữu Cựu học sinh Phan Thanh Giản trân

Tặng hoa cho bà cựu Giám Đốc trường PTG

trọng trao tặng hoa cho Bà Giám Đốc. Tuy đã lớn tuổi, nhưng Bà vẫn nhiệt tình đến tham dự chúc mừng Đại Hội. Mọi người nhiệt liệt vỗ tay hoan nghinh Bà trong niềm vinh dự, tạo không khí tung bừng cho buổi Đại Hội.

Ngoài ra còn có Giáo sư Trần Ngọc Tôn và phu nhân Giáo sư Nguyễn Hoàng Oanh, Giáo sư Nguyễn Gia Ái và phu nhân, Giáo sư Hoàng Ngân Hà, Giáo sư Nguyễn Thị Nhi và phu quân cũng đến tham dự chúc mừng Đại Hội.

Chị Diệu Liên, Ban liên lạc cựu học sinh, đọc thư của Giáo sư Lê

Quang Văn, nguyên Hiệu Trưởng trường PTG ở Việt Nam không thể dự Đại Hội được, đã gửi lời chào mừng Đại Hội và chúc Đại Hội thành công tốt đẹp. Lời thư biểu cảm chân thành lòng thương mến

của Thầy Hiệu Trưởng đối với đồng nghiệp và học sinh cũ của trường.

Cựu học sinh PTG, chị Kim Hạnh và Bích Ngọc trình bày một cách xuất sắc bài hát “*Xin Cảm Ơn*” của nhạc sĩ Lê Khắc Lân viết cho Đại Hội, được mọi người vỗ tay tán thưởng mở màn cho chương trình văn nghệ.

Tiếp đến nhóm cựu học sinh PTG xinh xắn trong những tà áo dài truyền thống Việt Nam, cùng hợp ca bài “*Trường Làng Tôi*” rất nhịp nhàng sôi nổi, tạo thêm sự hân hoan cho đêm Đại Hội. Chương trình văn nghệ cũng được thực hiện qua những giọng ca học trò nhưng rất đặc sắc. Bích Ngọc với giọng ca gợi buồn trữ tình qua nhạc phẩm “*Thuyền Viễn Xứ*” của Phạm Duy, Bích Hồng

rất điêu luyện qua nhạc phẩm “*Cô Đơn*” của Nguyễn Ánh 9, Biên Cương diễn đạt rất hay bài “*Độc Mơ*” của Ngô Thụy Miên, Đình Huy trình bày xuất sắc nhạc phẩm “*Đẹp Giấc Mơ Hoa*” của Hoàng Trọng, Kim Nguyên rất dễ thương, hồn nhiên với bài hát “*Sài Gòn*” của nhạc sĩ của Y Vân, Oanh Oanh với giọng ca trầm buồn qua bài “*Nắng Chiều*” của Lê Trọng Nguyễn,

Chương trình được tiếp tục bằng giọng ca rất chuyên nghiệp của anh Gia Hùng qua nhiều nhạc phẩm như “*Mùa Hạ Còn Đâu*”, “*Không Phải Bờ Mùa Thu*” của nhạc sĩ Phú Quang. Chị Ái Cầm với bài “*Tóc Mây*” của Phạm Thế Mỹ, Anh Đặng Hưng với bài “*Niệm Khúc Cuối*” của NgôThụyMiên.

Một tiết mục khác khá nổi bật trong đêm Đại hội là sự góp mặt của ban tam ca cựu học sinh PTG: chị Kim Hạnh, Kim Oanh và Hoàng Kim vui tươi, duyên dáng trong nhạc phẩm “*Tình Vẫn Chưa Yên*” của nhạc sĩ Lam Phương. Đặc biệt hơn nữa là tiết mục ngâm thơ, anh Nguyễn Phi Hoàn với “*Trường Cũ Chiều Mưa*” do chính anh sáng tác. Ngoài ra còn có phần xổ số do chị Kim Hạnh và Thanh Hương phụ trách rất hấp dẫn, hồi hộp gồm những tặng phẩm giá trị do ban tổ chức và các bạn trao tặng. Đặc biệt có hai giải độc đắc, một món quà trị giá \$150.00 của anh Đặng Hưng mang từ Úc về, và một phiếu tặng phẩm của hãng Visa trị giá \$100.00 của bạn Thanh Hương trao tặng.

Chương trình càng hấp dẫn hơn nữa qua phần bán đấu giá khá sôi động và hào hứng do bạn Bích Hồng, phu nhân của anh Võ Biên Cương điều khiển. Những tấm vải áo dài Việt Nam rất đẹp được đấu giá, do các bạn người mẫu cựu học sinh PTG kiêu diễm: Kim Nguyên, Oanh Oanh, Diệu Liên biểu diễn trong vóc dáng thướt tha, dịu dàng biểu hiện phong cách của người phụ nữ Việt Nam.

Những tiết mục cuối chương trình nhưng cũng không kém phần đặc sắc. Chị Ái Cầm duyên dáng, trẻ trung trong chiếc áo đầm trắng trình bày nhạc phẩm “*Dạ Lý Hương*” bằng tiếng Trung Hoa vui nhộn và sống động. Chị cũng đặc biệt giới thiệu giọng ca sống mãi với thời gian dù qua hơn ba mươi năm vẫn không thay đổi, Giáo sư Võ Anh

Dũng với giọng ca trầm ấm truyền cảm qua nhạc phẩm **“Bây Giờ Tháng Mấy”** của nhạc sĩ Từ Công Phụng. Còn nhiều nữa những giọng ca học trò, những tiết mục văn nghệ xuất sắc đã được mọi người nhiệt tình tán thưởng.

Trước khi kết thúc, Giáo sư Võ Anh Dũng cũng không quên có lời trân trọng cảm ơn tất cả Quý vị Giáo sư, các anh chị và các bạn học sinh, những người đã đến tham dự góp phần cho sự thành công tốt đẹp của đại hội trong không khí tung bừng, thân mật, và tràn ngập niềm vui.

Chương trình văn nghệ và dạ vũ khá sôi động kéo dài đến khuya, nhưng thời gian mấy tiếng đồng hồ cho buổi họp mặt đông vui như vậy có lẽ chưa đủ để chung vui và hàn huyên tâm sự.

Nhưng cuộc vui nào rồi cũng kết thúc. Mọi người chia tay ra về trong buổi luyến tiếc và hứa hẹn cho lần họp mặt tới tại Thung Lũng Hoa Vàng, California. Hy vọng đại gia đình Phan Thanh Giản của chúng ta vẫn luôn **“Nói Vòng Tay Lớn”** thắt chặt tình bằng hữu, để chúng ta có thêm những lần họp mặt đông vui hơn và ý nghĩa hơn trong tình thân thương thầy trò .

du ngoạn vancouver canada

Chúng tôi nhóm bạn PTG khoảng hơn 20 người , dưới sự hướng dẫn của thầy Võ Anh Dũng và chị Võ Thị Thúy thực hiện chuyến du ngoạn Canada.

Dư âm của hai ngày tham gia picnic và dạ hội vẫn còn vương lại chưa phai , nên chúng tôi chuẩn bị cho cuộc du ngoạn

Canada trong tâm trạng hân hoan , phấn khởi. Trước khi lên đường , chúng tôi tập trung tại nhà Huy Ngọc để chờ một vài người bạn và chia tay với những người không đi cùng với chúng tôi .

Chúng tôi đi bằng hai xe van do Biên Cương và Đình Huy làm tài xế . Tôi đi chung nhóm với thầy Dũng và chị Hằng, chị Thúy và Đình Huy và mấy người bạn khác . Khi xe bắt đầu lăn bánh là mọi người cũng bắt đầu cười bằng những câu chuyện khôi hài của Kim Liên . Tôi buồn ngủ nên ngủ gà ngủ

gật , chỉ nghe thôi mà cũng cười . Đến biên chúng tôi dừng giấy tờ . Thông những công dân trình giấy tờ rồi đó có anh Hưng việc xét giấy tờ một nước khác hơn , nên chúng trong trạm xét, vẫn nhỏ và chờ chiếu xong mới vậy mà chúng con dấu lưu lại để kỷ niệm cho

ada này . Các bạn khác

Dũng thường đi Canada . Chị Thúy cũng vậy chị gần như quen thuộc ở đây vì năm nào chị cũng đi . Riêng tôi , khi dừng xe tại trạm kiểm soát biên giới , tôi cảm thấy một chút hân hoan vì lần đầu tiên được đi một nước khác ngoài Mỹ . Nhất là Canada , cái tên quen thuộc đối với nhiều du khách. Chị Thúy đã chụp cho chúng tôi tấm hình ngay tại biên giới để kỷ niệm lần đầu đến đây . Khi xe vượt qua biên giới tôi càng thấy nôn nao hơn. Tôi đã đến Canada , một nơi chỉ nghe thôi và bây giờ mới được nhìn thấy . Mặc dầu ở Mỹ , nhưng tôi vẫn thấy

lóng thoáng không nhận được giới Canada, lại để xuất trình thường thì Mỹ chỉ việc đi . Nhưng hôm từ Úc về nên của công dân có phần kỹ càng tôi phải vô bên qua cuộc phỏng đóng dấu vào hộ được đi . Nhờ tôi có thêm một trong hộ chiếu chuyến đi Canada (08/06/07) . cũng như thầy

minh như là nhà quê mới lên tỉnh , khi đến một nơi mà tôi chưa hề đi qua .

Quán ăn TSim Chai Noodles là nơi đầu tiên chúng tôi đến để ăn trưa . Rồi đi loanh quanh một vài cửa tiệm gần đó để coi cho biết cảnh dân sinh . Khu này giống như khu chợ Việt Nam ở San Jose .

Chị Thúy rành rẽ nơi này nên chị nhanh nhẹn hướng dẫn chúng tôi . Chúng tôi cũng được ăn nhiều thứ trái cây : nhãn , ổi , măng cụt , bòn bon . Trái cây ở đây mùa này không rẻ hơn ở Cali nhưng tươi ngon và ngọt hơn , hay chỉ vì đến nơi lạ nên chúng tôi có cảm nhận khác hơn .

Sau đó chúng tôi đi Vancouver . Chúng tôi dừng lại ở một khu thương mại . Ở đây đường phố nhỏ hẹp hơn ở Mỹ . Một vài dãy phố cũng bày bán gần giống như phố Tàu Chợ Lớn ở Việt Nam . Chúng tôi gồm 20 người nên không thể đi chung thành một nhóm, nên chia thành từng tốp giống như là những nhân vật trong phim “Cảnh sát hình sự” đang thi hành công vụ . Mỗi tốp bày hoặc tám người hăng hái tỏa về một dãy phố để truy tìmtrái cây và đồ ăn . Khu phố nhỏ nên đi “năm ba phút đã về chốn cũ” . Một lúc sau nhóm chúng tôi tập trung tại một góc phố để chờ nhóm bạn khác, và bắt đầu cho những câu chuyện vui .

Thầy Dũng khởi xướng đầu tiên . Thầy kể , hồi xưa thầy đi học ở Huế , co gái Huế mỗi lần thấy con trai Đà Nẵng ra là thích lắm . Thầy vừa kể vừa cười bởi vậy mới có hai câu thơ “Chàng trai trong Quảng ra thi, mấy O gái Huế bỏ đi không đành” (phải không đó , Thầy chế lại thì có) Thầy kể tiếp , có lần Thầy đi học về , biết đi ngang qua trường học thế nào cũng gặp mấy O nữ sinh . Ngày

đó Thầy đi chiếc Solex màu đen (le nhất hồi đó rồi) là trai xứ Quảng mà , nên Thầy muốn dợt le với mấy em nữ sinh Huế , Thầy làm bộ vô tình máng chiếc áo khoác trắng trên xe cho oai . Ai dè mấy O chọc quê Thầy, kêu Thầy là thợ hớt tóc . Từ đó Thầy không dám dợt le như vậy nữa .

Anh Hưng cũng kể câu chuyện làm bọn tôi bật cười . Hồi anh đi học ngoài Huế , khi gặp mấy cô gái Huế anh không dám mở miệng nói chi hết , vì khi nghe giọng Quảng Nam của anh thế nào mấy cô cũng chọc ghẹo bằng cách rao bán “chiếu hôn” giọng rao của mấy ông bán chiếu hồi xưa ở xứ Quảng . Tôi cũng còn nhớ giọng rao “chiếu hôn” rất ư là Quảng Nam đó . Thời đó , mấy ông bán chiếu ở Đà Nẵng thường bó hai đầu những chiếc chiếu lại với nhau bằng sợi dây dừa , và dùng chiếc đòn gánh làm bằng một khúc cây tre dài xóc vô giữa những chiếc chiếu gánh đi bán dạo . Tuy bị chọc ghẹo nhưng mấy anh trai xứ Quảng hồi đó chắc thích về điệu dáng , yếu điệu của mấy O nữ sinh Huế lắm . Nên chỉ mới có hai câu thơ :

*Chàng trai xứ Quảng ra thi
Thấy cô gái Huế chân đi không đành.*

Chúng tôi đang đứng tại một góc phố của Vancouver , mấy anh nổi máu tiểu lâm bắt đầu muốn làm thơ tếu để tài Van-cou-ver . Rất nhiều câu thơ tếu do anh Hưng , anh Tấn chồng Thủy đặt ra vui hết biết luôn . Thầy Dũng cũng xuất khẩu thành thơ , hoạ lại hai câu thơ của anh Hưng , làm mọi người cười một trận hả hê . Vui nhất là khi anh Tấn đưa máy hình lên , thầy Dũng tưởng chỉ chụp hình thôi , nên cứ tự nhiên mà nói . Đâu ngờ anh

Tấn đã quay phim , thu âm hai câu thơ của thầy Dũng vừa đọc . Ngàn năm một thuở mới chụp được cơ hội này , mọi người cười khoái chí . Thầy Dũng thì quỳnh lên dẫn anh Tấn xoá đi nghe . Mấy bạn muốn chọc thầy cho vui nên xúi anh Tấn để dành đó mai một bán đấu giá .

Tiếp đến chúng tôi đi công viên Stanley , công viên này rất rộng , nhiều cây cối xanh tươi, hùng vĩ , nằm ven theo một phần bờ biển Thái Bình Dương nên khí hậu ở đây mát mẻ , trong lành. Con người phối hợp với thiên nhiên một cách tài tình , biến khu công viên này trở thành một nơi rất đẹp và thuận tiện , nên du khách đến đây rất đông . Chỗ đậu xe rộng rãi gần sát vỉa hè , nơi gần như là con đường nhỏ để du khách đi bộ qua lại . Ngăn cách với vỉa hè và bờ biển Thái Bình Dương thoai thoải phía bên dưới , là một hàng rào cao độ hơn một mét rất kiên cố . Du khách có thể đứng từ phía hàng rào nhìn ra biển Thái Bình Dương rộng mênh mông . Nổi bật giữa dòng đại dương xanh thẳm , những chiếc du thuyền màu trắng lộng lẫy đang thong thả chuyển mình kéo theo sau những vạch trắng xóa nhấp nhô , vẽ nên một cảnh đại dương sinh động . Xa xa , phía bên kia bờ biển Thái Bình Dương , những dãy đồi núi chập chùng mờ ảo , mây trắng lãng đãng bay ẩn hiện trong nền trời trong xanh . Nét đẹp kỳ diệu của cảnh sắc thiên nhiên như cuốn hút ta gói hồn theo trời xanh mây biếc xa xăm....

Đang mãi mê ngắm cảnh, Thu Thủy trở tới với vẻ mặt tinh bơ nói với tôi : “ Chị Liên biết không , hồi trước Thủy qua đây năm chín mươi , Thủy mua chiếc thuyền” Tôi tưởng thiệt lắng tai nghe Thủy nói tiếp : “ Thủy thả xuống đây, hồi nó hấn nhỏ chút xíu mà chừ hấn bự như rùa đó “ Thủy vừa nói vừa đưa tay chỉ chiếc thuyền , lúc đó tôi mới hiểu ra phì cười . Thủy cũng “ tào” dễ sợ chưa , hèn chi là bà xã anh Tấn . Bên cạnh sự hùng vĩ của núi đồi , hướng về phía công viên , những khóm hoa nhiều màu chen nhau phơi mình dưới ánh nắng mặt trời , làm tăng thêm vẻ rực rỡ của sắc hoa đỏ, cam vàng , nổi bật giữa những chòm lá xanh tươi sinh động . Cầu Lions Gate ở đây không đẹp và vĩ đại bằng cầu Golden Gate ở San Francisco , nhưng nhìn cây cầu này khiến ta hình dung đến cầu Golden Gate. Những

cây cối quanh đây hầu như toàn là những cây Maple, một loại cây có cùng tên với loại cây Maple của Nhật, mà màu lá có thể thay đổi tùy theo mùa. So sánh những cây Maple ở đây và những nơi khác, có thể nói những cây này có lẽ đã có từ trăm năm trước.

Điểm dừng chân cho buổi picnic của đoàn đi Canada chúng tôi là khu công viên, cũng là một phần của công viên Stanley, nằm sát bờ biển Thái Bình Dương. Chúng tôi đến đây khoảng 6 giờ, nên trời chiều se lạnh. Tôi phải ra chỗ có nắng và làm một vài động tác thể dục cho đỡ lạnh. Chúng tôi đi cả ngày vui quá nên không thấy mệt, lại dừng chân tại một công viên cây cối xanh tươi, cảnh

trí thơ mộng, nên mọi người cảm thấy khoan khoái dễ chịu. Chúng tôi bày ra những đồ ăn và những thứ trái cây mà chị Thúy và các bạn đã tìm mua ở Vancouver, rồi cùng nhau vừa trò chuyện rất vui. Mỗi một câu từ các bạn nói ra đều đem lại cho chúng tôi nụ cười. Có bạn tự nhiên phát hiện hai tài xế Biên Cương và Đình Huy không hẹn mà mặc hai bộ đồ giống nhau, đội mũ giống nhau, cũng ngẫu nhiên làm chúng tôi cười ...

Chuyến du ngoạn thật vui vẻ trong một ngày nhưng đã cho chúng tôi niềm vui thân thiết và những kỷ niệm khó quên. Khoảng tám giờ tối, chúng tôi chia tay hai bạn Thanh Dung từ Florida về, rồi cùng nhau trở về Seattle, kết thúc một cách hài lòng chuyến du ngoạn Canada.

Bích Liên

**TRUNG HỌC
PHAN THANH GIẢN
ĐÀ NẰNG**

Và đại hội liên trường

Houston, Texas - 2006

Phan Thanh Giản tại Đại hội Liên Trường Quảng Đà

khánh thọ viết...

**HOUSTON
HỘI NGỘ
LIÊN TRƯỜNG**

Chuyến bay từ Paris tới Houston mất 9.25 phút. Giọng nói ngọt ngào của nữ tiếp viên hàng không báo hiệu phi cơ hạ cánh vào lúc 4 g ngày thứ bảy 20/5/2006. Thọ chặn một nam tiếp viên, giọng cố ý nhỏ nhẹ:

-Ông làm ơn lấy dùm tôi nhữ ng bức tranh tôi đã gửi vào cabine đặc biệt.

-Rất tiếc tôi không giúp bà được. Trước khi xuống bà hỏi nhữ ng tiếp viên ở đầu phi cơ .

Thọ đang ngồi phía đuôi, tiu ngùi nhìn lối đi giữa hai hàng ghế xa quá là xa, cố gắng ngăn chặn ý muốn chen lấn ầu của người dân da vàng mũi tẹt. Nhận được mấy tấm tranh, Thọ là người chót rời phi cơ . Hành khách đông quá là đông xếp hàng trật tự trước 40 cửa, mỗi cửa có hai trạm xét, vị chi 80 nhân viên Mỹ hoạt động tích cực. Nước Mỹ nổi danh ra dễ khó vào, có người bị quay cả nửa tiếng làm thiên hạ sốt ruột căng thẳng. Thọ được Mỹ đóng chiếu khán sau 1 giờ 30 phút chờ đợi.

Thời trước 75, những người phi công được tiếng có chiều cao lý tưởng, nhưng ở xứ cờ Hoa nhân dáng chàng A37 trở thành Xi-trum lạc lõng giữa đám dân da trắng. A37 cười tươi tấn siết chặt Thọ vào vòng tay, giọng miền Nam ngọt ngào:

--- Thấy thiên hạ ra hết cả rồi làm anh lo quá trời!

Mặt mũi bơ phờ , Thọ nói:

---Em còn lo hơn anh! Em bị họ đổi trạm xét, lụi đụi tay xách nách mang làm mất vé máy bay rồi. May mà họ không hỏi vé khứ hồi như bên Cali năm ngoái, nếu không phải nhờ họ điện thoại gọi anh. Em lo anh quên điện thoại ở nhà thì còn phiền nữa! Em tính đường cùng em nói họ gọi tên anh ở phòng đợi. Em còn lo anh

**Khánh Thọ và những tranh triển lãm
Tại Đại Hội liên trường**

hông đem theo bản copy vé. Nhưng em lo nhất là họ không hiểu nổi tiếng Mỹ đặc biệt của em!

A37 cười ngất:

---Lo gì mà lo dữ thần dzậy em! Anh có đem theo bản copy vé của em nè.

Căn nhà của A37 tọa lạc giữa khu đồng đúc Mỹ trắng. Thọ thờ dài nhẹ nhõm vì mẹ cứ tưởng A37 tọa lạc nơi khi ho cò gáy của vùng Texas, lẻ loi giữa đồng trống với vài tay Cowboy cỡi ngựa, và mẹ sẽ tha hồ hồi hộp nhớ đến những phim tội ác trên đất Mỹ. Khí hậu oi bức như ng trong xe và trong nhà thường trực có máy lạnh, dễ chịu không như Việt nam. Những buổi sáng sớm Thọ khoan khoái hít thở không khí trong lành của khu vườn nhỏ, giữa những cây thông cao già cao ngất có đôi sóc chạy đuổi nhau chí choé (những chú Sóc ở đây bự con hơn Sóc xứ Phú Lăng Sa!). Tiếng chim hót líu lo và mấy cây chuối đang trở bông trở trái gọi nhớ khu vườn tuổi nhỏ đem lại cho mẹ một trạng thái bình an dễ chịu. Những đóa hoa hồng trong phòng ngủ và bình hoa đủ màu sắc

giữa phòng khách của đũa con gái A37 trang hoàng, mang dấu hiệu niềm nở đón mẹ nhưng mẹ vẫn cảm thấy thiếu một điều gì đó. Phải rồi! mẹ nhớ con gái của mẹ và bóng dáng nhỏ nhắn của nàng Minie bốn cẳng thân thương.

Chỉ còn một tuần nữa là ngày Đại hội Quảng Đà, Thọ ghi danh triển lãm nên chuyện cấp kỳ phải lên khung cho 9 bức tranh (sơn dầu, pastels và aquarelles). Sáng chủ nhật A37 chở Thọ vào các tiệm làm khung, giá đầu tìm sơ sơ mỗi khung tranh \$149,00 và thời hạn 2 tuần lễ. Khung làm sẵn chỉ nửa giá nhưng màu sắc không vừa ý, A37 hứa sẽ cạo sơn lại, tuy nhiên vẫn còn hai bức tranh không tìm được đúng kích thước. Thúy, người đẹp thủ quỹ trường Phan thanh Giản điện thoại từ Cali hỏi thăm, Thọ được dịp dài dòng kể lể. Thúy đề nghị mail hỏi những người trong ban tổ chức Phan châu Trinh. Nguyễn ngọc Túy gửi tới 1 lô địa chỉ với lời: <Chúc anh Khánh Thọ may mắn tìm được người làm khung tranh>.

Đang kiếm chỗ ăn trưa thì điện thoại reo. Một phi công bạn đang ở West Houston Airport gọi A37 rủ ôn đi ăn. Tới nơi ôn Anh ngạc nhiên vì ôn không ngờ có sự hiện diện một bóng hồng (hơi héo!) bên cạnh A37. Vào Baker Cypress ăn bò nướng vỉ, bò nướng lá lốt, cá nướng chấm mắm nêm. Hai ôn ở Mỹ từ 30 năm và lấy vợ Mỹ nhưng cuốn bánh tráng thành thạo, trong khi Thọ vụng về bỏ màn cuốn bánh rắc rối, có lẽ ở xứ Pháp mẹ thiếu thực tập vì chỗ mẹ ở không có nhà hàng bán đồ ăn Việt nam.

Trước khi chia tay, A37 ghé vào Airport thả ôn Anh. Máy bay riêng của ôn nằm bên cạnh chục chiếc máy bay nhỏ. Được biết bên Mỹ muốn lái phi cơ loại này phải có licence dân sự . Nhiều phi công Việt cũng như Mỹ say mê thú vui tung mây lướt gió vẫn chịu chi giá mắc hơn căn nhà cho chiếc phi cơ hai chỗ ngồi nhỏ bé.

Ái nữ của A37 mời Thọ tới nhà ăn tối chủ nhật. Đũa con gái mang hai dòng máu Mỹ - Việt mở cõi mẹ từ hơn một năm nay hân hoan chào đón người đàn bà mà nó đặt nhiều hy vọng mang lại hạnh phúc cuối đời cho người cha thân yêu. Jenny có nhiều nét Á Đông với nụ cười luôn nở trên môi. Đũa cháu ngoại 6 tuổi ngoan ngoãn ngồi trên đùi cho Thọ vuốt ve

mái tóc vàng óng ả. Con bé nhanh nhẩu dành thay mẹ dẫn đường khi Thọ hỏi lối vào toa-lét. Thọ cảm thấy một cánh cửa chân tình đang dang tay rộng mở chờ đón bước chân ngập ngừng của mẹ.

Gặp bạn :

Những con đường nhỏ ở Houston rộng gấp 3 lần những con đường thông thường trên đất Pháp. Highway thì khỏi nói! line nhiều vô số kể! Vào downtown, hình ảnh vẻ đẹp tân kỳ của những tòa building hình hộp cao ngất trên tấm carte postale gì ở đây hiện rõ ràng trước mắt Thọ. Vào nhà hàng Kim Sơn đợi người bạn Phan châu Trinh quen qua Internet, Thọ nhìn mặt từng người đàn ông xấp xỉ 50-60 , tự đặt câu hỏi đây có phải Trần Việt Hùng, nhà tiến sĩ vật lý kiêm tiến sĩ toán xứ Mỹ? Chắc mắt nhầm rồi, Thọ hờn hờ tiến tới hỏi giọng sôi nổi: < Hùng phải không?>. Người đàn ông lắc đầu.

Đang lui cui đọc số phen cho A37 gọi Hùng thì một người đàn ông dáng dấp trí thức bước tới bên cạnh. Thọ sợ <bé cái làm> nên không tỏ lộ phản ứng. Mấy giây quan sát, giọng Thọ yếu ớt: <Hùng hả Hùng?>. Sau sự xác nhận, đôi bạn cảm động ôm chèo vai nhau. Bộ ba trò chuyện tương đắc mở đầu món cua rang muối. Nhâm nhi ly rượu vin đỏ, Thọ hỏi:

---Hè năm rồi tụi bạn Đà Nẵng còn nhắc chuyện Hùng coi lộn thời khóa biểu, ngày thi tú tài ngủ quên đi trễ giờ nên bị thi rớt một năm.

---Hồi đó một người bạn cố tình chơ i Hùng. Tin tưởng lời bạn, Hùng đi thi bị trễ nên giám thị không cho vào, nhưng trong cái rủi có cái may, nhờ một năm thi rớt rảnh rỗi, Hùng học trước một số chương trình quan trọng, thành ra qua Mỹ học dễ dàng hơn những người du học trước Hùng.

Thọ lẩm bẩm:

---Bạn bè chơi kiểu gì ác nhọn!

Những đĩa thức ăn từ từ vơi theo những câu

chuyện sôi động. Hùng bỗng nhìn vào mặt A37, nói:

--Anh có nụ cười đẹp và hiền.

Thọ chọc:

---Người được khen có nụ cười đẹp sướng quá chời! Cười cái nữa coi!

A37 lần này cười một cách bền lễn.

Hùng và Thọ được dịp cười ngặt ngoẽo.

Hội ngộ Phan thanh Giản

Mỗi chiều A37 đi làm về, bắt tay ngay vào việc sơn khung tranh và làm giá vẽ để tranh. Thọ không biết چرا bào đục khoét, mục chỉ biết khen ngợi động viên tinh thần chiến sĩ. Ôn nói:

---Chuyện bán tranh của em coi bộ khó à nghen! Bán đấu giá họa may! Anh nghĩ tranh của cô Mộng Hoàn sẽ bán được hết vì tụi học trò thương cô và hơn nữa giúp học trò nghèo PCT. Tụi học trò của em đâu?

Bữa cơm hội ngộ

---Em dạy trường nhỏ, chỉ liên lạc được vài đứa.

Ôn cười hóm hỉnh:

---Hồng sao! Thiên hạ sẽ mua giá vẽ của anh. Héhéhé!!!

Tối thứ sáu tạm gác việc qua một bên, A37 chờ

Thọ tới nhà Huyền Linh, cách nhà khoảng 1 giờ xe chạy. Thọ đọc bản chỉ dẫn, mục phát âm tiếng Mỹ bập bẹ một cách khó khăn:

---Tiếp tục đi và exit at Barker Cypress, tuốt lép lên cầu.

---Trời ơi em phát âm kiểu gì dzậy!? turn left.

---Em cứ nhập tâm chữ tourner của Pháp.

---Dễ dzậy mà em không biết đọc sao!?Anh vẫn là sinh ngữ chính của em mà!

--- 30 năm rồi không xài tiếng Mỹ làm sao em nhớ !

---Anh vẫn còn nhớ tiếng Pháp nè!

Mụ thảm rủa: < Cha này ngoan cố chế dầu vô l ừa !>. Mụ cay đắng:

---Có lẽ anh có khiếu. Hồi còn đi học em đã không giỏi Anh văn.

---Nhưng mà chữ này dễ!

Gặp bạn bè mới

Mụ uất lên:

---Anh lấy vợ Mỹ nên anh chưa bao giờ thấy sự khó khăn của người Việt. Em tới đây như một đứa con nít, anh phải dìu dắt em, anh chỉ cần nói<em nói sai rồi> và anh sửa cách phát âm cho em là đủ. Cần gì anh phải nói giọng đó!

Mụ quăng tờ giấy xuống đùi, giận dỗi:

---Thôi anh tự tìm đường đi, em không đọc

nữa!

A.37 dịu giọng:

---Anh xin lỗi em, anh bậy quá!

Không khí u ám nặng nề đe dọa chiến tranh Mỹ-Pháp từ từ lắng dịu, cùng lúc bàn tay

Ban văn nghệ tập lục tập hát để chuẩn bị ra quân

phải của Việt kiều Mỹ rời volant vươn qua vuốt ve cánh tay trần của Việt kiều Pháp ngó ý xin đình chiến.

Bước vào nhà Huyền Linh thấy lổ nhỏ những khuôn mặt lạ.Trên bàn bày la liệt thức ăn dở dang. Dân Houston và các bạn tới từ Cali, Canada...Nhạn, Thúy, Châu, Hiệp, Linh, chị Vân,Thiếu Lan, Ngọc Lan, Oanh, Đỗ như Ngọc(họa sĩ từ Việt nam qua)...Nhận ra Hương Tân Mỹ, hai mục mừng rỡ tía lia vì đã bật tin hơn 30 năm. Thọ chỉ lo hoảng rề A37 sẽ bị lạc lõng, không ngờ ôn gặp lại hai đồng đội Như và Lộc. Cả bọn kéo nhau lên lầu tập đồng ca <Trường làng tau>. Mới dợt một lần ngoáy lui đã phát hiện các ôn chuẩn xuống tầng dưới uống bia đầu hót. Đám cựu nữ sinh kiên nhẫn tập dợt nhiều lần theo tiếng nhạc chết phát ra từ máy. Ca sĩ Ngọc Lan cất giọng solo thánh thót. Thọ bị thất nghiệp vì người đềm đàn vắng mặt. MC Huyền Linh dặn dò Thọ chiều hôm sau 5 giờ tới Westin Hotel dợt với ban nhạc trước khi trình diễn cho chắc ăn.

Hội ngộ và văn nghệ liên trường

Westin Hotel là một khách sạn Mỹ sang trọng rộng rãi, ăn thông với shopping tập nập người đi lại. Trong thang máy xuất hiện nhiều tà áo dài Việt nam sắc màu rực rỡ. Lên tới tầng lầu thứ 24 quang cảnh sôi động với những khuôn mặt sồn sồn và bô lão. Nếu thời đại này không có thuốc nhuộm tóc thì chắc chắn 90% quan khách xứ Quảng hôm nay có cơ hội biểu diễn những đầu tóc bạch kim. Nếu trên đời này thiếu mỹ phẩm trang điểm thì những người đàn bà xứ Quảng không thể mang dáng vẻ hớn hở tự tin trong ngày Đại hội. Thọ còn đang ngỡ ngàng bỗng thấy xuất hiện Ngọc Lan sốt sáng dẫn đường đi gặp ban nhạc.

**Ban hợp ca Phan Thanh Giản với
Nhạc phẩm “ Trường Làng Tôi”**

Trong phòng tập gặp nhạc sĩ Toàn, thấy quen quen, thì ra năm ngoái Thọ đã gặp Toàn trong bữa tiệc cưới ở Đà Nẵng. Toàn chơi orgue nhà nghề, kiểm ton ăn khớp rất nhanh, bài <Poupée de cire, poupée de son> chỉ dợt hai lần. Toàn trấn an mục ca sĩ dỏm:

---Chị khỏi lo, lỡ hát trật cũng không sao, nhanh chậm gì em cũng theo được.

Phù chí Phát, cựu PCT có khuôn mặt tài tử Đại Hàn ký tặng Thọ CD tình khúc <Hát từ xứ lạ>.

Phạm Phước, cựu PCT có năng khiếu về computer không quên cho Thọ DVD gala Đại hội.

Đang phóng mắt nhìn xuống đường phố từ tầng lầu 24, thì một ôn PCT dấp dấp xì-trum, đầu cạo hãnh thín cầu thủ đá banh, có nụ

cười dễ mền (quyến rũ!) gọi Thọ. Lờ mờ trong trí nhớ hình ảnh ôn Nguyễn Hải vào những ngày còn tiểu học được Má dẫn tới nhà ôn chơi. Ôn Túy đứng bên cạnh, cười hỏi:

--- Khánh Thọ đây à, trong mail tui cứ đinh ninh là... anh Khánh Thọ. Làm khung tranh xong chưa?

Sau lời Thọ cảm ơn, ôn Túy giương máy hình, giọng phỏ nhòm thiếu tự tin:

---Tui mới mượn của thằng con, tui chưa rành xử dụng máy, không biết sao đây!

Thọ khuyến khích:

---Anh cứ bấm đi.

Người đẹp Phan thanh Giản thi thố tài năng

Tài nghệ ôn cũng không đến nổi tệ, ôn cho coi hình ảnh Thọ và ôn Hải kè vai (hơi sát má!) cười toe toét.

Thọ giỡn:

---Tám hình này anh Túy nhớ giữ kỹ, bán lại cho bà xã anh Hải 100 đô như chơi!

Hai ôn cười hi hi.

Phòng văn nghệ những hàng ghế đã đầy người. Thọ mừng rỡ nghe tiếng gọi của Nguyễn ngọc My, mụ nhào tới nhóm PCT đầu hốt một hồi và vội từ giả đi dành ghế với nhóm PTG. Giờ Việt nam là giờ cao su, chương trình bắt đầu trễ hơn nửa tiếng.

Sau khi PTG vào tiết mục kế tiếp, MC Huyền Linh giới thiệu nhạc sĩ Nhật Ngân với lời quảng cáo CD và vụ bán chuyền tay có vẽ ăn khách. Thọ nói với A37:

---Chút nữa em lên hát, tiện thể em muốn giới thiệu sơ về chuyện triển lãm bán tranh giúp cô nhi viện, vì ngày mai sẽ không đồng đảo như hôm nay. Anh nghĩ sao?

---Em nên nói qua với ban tổ chức.

Thọ lườn lách qua hàng ghế, tiến tới gần Bs. Hào:

---Chào anh Hào, tôi là Khánh Thọ từ Pháp qua.

---Chào chị Khánh Thọ.

---Chút nữa khi tôi lên hát, tôi có thể...

Bs Hào ngắt lời:

---Chương trình dài quá nên phải cắt PTG, chị có thể hát sau vào cuối chương trình, PTG sẽ trở lại.

---Không phải chuyện hát, tôi muốn xin phép được nói sơ qua về chuyện bán tranh giúp cô nhi viện.

---Mỗi chương trình có ngày gì ờ riêng chị à, triển lãm văn hóa nghệ thuật vào ngày mai.

Thọ đang thắc mắc về câu nói <chị có thể hát vào cuối chương trình> thì đám đàn em xinh như mộng...Nhạn, Thúy, Lan, Châu... nhao nhao:

---Chị Thọ sắp lên hát chưa?

---Chị cũng không biết nữa, có lẽ còn hai bài nữa.

Đàn em sốt sáng:

---Để tụi em hỏi Huyền Linh.

Một phút sau, đàn em khều vai Thọ, giọng khích động như người bị giật tụi:

---Chị Thọ ơi, chương trình dài nên họ cắt PTG rồi, rứa là họ bỏ bài chị rồi.

Mụ Thọ chưng hửng, nghĩ thầm: <Ủa! họ bỏ bài nào hé!? Sao không ai báo trước với mình hé!? Hèn chi hỏi nầy mình không hiểu nổi l ở i của Bs Hào>.

Những tiếng chặc lưỡi tiếc nuối và vài lời an ủi. Mụ vui vui cảm động về tình cảm nồng nàn của đàn em PTG dành cho mụ.

A37 nói nhỏ:

---Hồi sáng em than giọng em khan, khỏi hát đâu có sao em!

Mụ Thọ ra về trước khi chương trình văn nghệ chấm dứt vì nhà xa, ngày mai còn phải dậy 6 g sáng lo vụ triển lãm.

Triển lãm văn hóa nghệ thuật :

Các người đẹp PTG trong phòng triển lãm tranh Khánh Thọ

Đồ nghề triển lãm cồng kềnh khiêng vào lầu 3 Westin Hotel khoảng hơn 9 g sáng. Độ 10 người có mặt, Thọ là người thứ ba ghi danh giới thiệu tác phẩm. Chị Thanh Hà trong ban tổ chức tiếp đón vui vẻ. Thọ dành chỗ cho cô giáo Mộng Hoàn vì khoái được gần cô. Càng vui hơn được gần gũi với dân PCT Phù chí Phát. Nhóm ôn ni chịu chơi, free CD cho thiên hạ có cơ hội biết mặt tài nghệ dân PCT.

Trên giấy ghi chương trình Thuyết trình và Hội Thảo đúng 10:00am nhưng số người chao ơi ít ỏi, nên <chờ đợi> là hai chữ hợp lý cho đến 11 giờ mới khởi sự .

Đạo qua đạo về ngắm gian hàng của người khác và bắt chuyện làm quen cho đỡ sốt ruột. Nguyễn xuân Thiệp với nhiều tác phẩm. Thi sĩ Nguyễn hữu Lý từ Dallas. Hoa Nguyễn Sinh từ Atlanta với nhiều thi họa và nghệ phẩm về đạo Phật. Thi sĩ Lê Hân. Ly Ly với nghệ thuật cắm hoa. Phan thanh Sơn với CD nhạc.

Họa sĩ Vũ Hồi tới từ DC. Thọ gặp kỷ niệm hồi nhỏ trong phòng khách nhà Thọ treo bức tranh <Thu vàng> của họa sĩ tặng cho Ba Thọ, đã làm nhỏ Thọ ao ước được trở thành họa sĩ. Không ngờ 40 năm sau chú Vũ Hồi mời Thọ một ngày nào đó hai chú cháu sẽ triển lãm chung.

Nhạc sĩ Phù chí Phát với CD “ Hát Từ Xứ Lạ “ mới phát hành

Gian hàng cô Mộng Hoàn trình bày tranh điêu khắc được bọn học trò cũ nòng nân thăm viếng.

Gian hàng Thọ được thiên hạ xem tranh và ...mượn phông chụp hình.

Nhiều lần mấy ôn mấy mục nhìn trộm A37 và thàm thì hỏi Thọ:

---Ngươi Lang từ Việt nam qua đó à?

Thọ hạ thấp giọng:

---Bye Ngươi Lang rồi!

---Ừa! Đọc < Chúc Nữ về làng> thăm thiết lắm mà! Sao vậy?

---Tại xung đột tư tưởng Âu Á.

Thọ mừng rỡ nhận diện ôn Ngân vì làn da đen rần rỏi của ôn nổi bật. Gặp ôn mục hỏi ngay CD lưu niệm PCT 30 năm xa xứ .

Ôn Tùng từ Đức tới tình cờ khám phá ra bà con làm Thọ cảm thấy vui vui.

Cho dù thiếu hụt quan khách trầm trọng, nhưng may thay như cuộc gặp gỡ vô cùng hào hứng.

Thọ đang ngồi ở gian hàng bán sách với nhóm PTG thì cô Mộng Hoàn ngoác tay chỉ vào một người đàn ông dáng dấp cao ráo, da trắng. Thì ra Paul, cựu học sinh PCT, người tình cũ sau ngày chộn rộn mất nước, mục suýt được ôn nâng khăn sửa túi nếu hồi đó tòa lãnh sự Pháp không làm khó dễ. Lạ quá 30 năm xa cách nhưng ôn không già theo tuổi, có lẽ vì ôn vô tư và ôn thành công trên xứ Mỹ. Siết chặt vai nhau mừng giây phút hội ngộ, Thọ lên tiếng:

---Paul chỉ hơi mập chút xíu, không thấy thay đổi.

Ôn không nói gì, tia mắt ôn dường như chua xót chia buồn, ngụ ý:< Thọ không giống 30 năm về trước!>.

Ôn ngắm tranh và giọng lơ lớ chậm rãi:

--- Ở Houston rất khó bán tranh. Paul có quen cặp vợ chồng người Pháp qua đây bán tranh nhưng thất bại, hai năm sau phải trở về Pháp.

Paul đang kể về chuyến đi Việt nam thì A37 trở lại với mấy ổ mì thịt trên tay. Ôn nói:

---Em muốn gặm bánh mì hay muốn đi Thiên Phú tùy em.

Sau màn giới thiệu tân cựu boyfriend, Thọ đứng giữa cặp tay hai ôn chụp hình như câu chuyện Ông Táo. Gần 1 giờ trưa những nhà trí thức lỏi lạc vẫn tiếp tục thuyết trình những đề tài hấp dẫn, tiếc thay số người càng lúc càng thưa thớt vì bao tử xúi dục thỉnh giấc nghỉ xả hơi. Dự định lên bục dùng microphone để tự giới thiệu không còn cần thiết, A37 chở Thọ tới Thiên Phú sau 45 phút bị nạn kẹt xe.

Nhà hàng Thiên Phú tọa lạc trong một khu có nhiều nhà hàng Việt nam. Căn phòng rộng l ở n chật ních người i ngồi. Thì ra bạn bè liên trường hẹn hò gặp mặt nơi đây. Huyền Linh ngoắc Thọ vào bàn đã đặt chỗ trước cho nhóm bạn PTG. Đồ ăn dồi dào và ca nhạc tình nguyện tạo không khí tung bừng sôi động. Hèn chi phòng triển lãm bị ế!

Nhóm Phan Thanh Giản ăn nhậu tại nhà hàng Thiên Phú

T Thọ trở lại phòng tranh lúc 3 giờ . Một số gian hàng đã thu dọn chiến trường mặc dù chương trình dự định chấm dứt lúc 5 g. Trên bàn còn đầy ắp thơ sách CD nhưng nhiều chủ nhân chuẩn đầu mất tiêu!?. Không khí vắng vẻ buồn như chiều tan chợ , chỉ có cô Mộng Hoàn dường như cung tài lộc chiếu sáng nên mặt mày tươi tỉnh. Cô nói:

---Hồi nầy có người muốn mua hai bức tranh của em nhưng em không dạn nên cô không dám bán dùm.

Mụ Thọ than thầm:<Mấy mươi năm qua tính nét mình vẫn không thay đổi! Hồi trẻ thì thường trốn học đi chơi, đến già cũng còn ham dzui không lo bán hàng cũng dọt dích ơi!>

Niềm hy vọng mong manh họ sẽ trở lại hoặc thông tin theo điện thoại từ từ tàn lụi theo cây kim đồng hồ nhích tới 4.30.

Vấn vợ đi dạo và tán dóc với vài người, làm quen và được nhạc sĩ Phan thanh

Sơ n tặng 4 CD nhạc tình ướt át: <Yêu đương, Đêm thâu, Những tình khúc chia xa, Phai phôi>.

Bồng cô Mộng Hoàn tiến tới một ôn ngồi cô đơn ở hàng ghế chót. Giọng Huế ngọt lịm của cô nghe mát rượi:

---Thảo ơi, em coi thử thích bức tranh nào của Khánh Thọ, mua giúp cô nhi viện dùm đi em!

T Thọ chợt nhớ Bùi Thảo, người đã chơi đẹp tặng \$10,000 dù thua cuộc đấu giá tranh cô Mộng Hoàn năm ngoái ở San José.

Cậu học trò ngoan ngoãn nghe lời cô giáo, đứng dậy ngắm tranh và áp ứng:

---Nhà em không có chỗ treo, nhưng để em nghĩ thử coi....

Đánh hơi có mùi business, mụ Thọ lưu loát:

---Tất cả tiền bức tranh ban tổ chức PTG sẽ đại diện gởi cho viện mồ côi mù. Em mua giúp dùm đi em. Không treo thì để dành khi nào có dịp đám cưới hay ăn nhà mới làm quà cũng tiện em à!

Đấu láo tại Cà Phê Mộng Mơ

Ôn Thảo thờ ra có vẻ khó nghĩ. Bồng mặt ôn sáng lên:

---Được rồi, em mua tặng ban tổ chức.

Tim mụ bán tranh hồi hộp.

Ôn nói tiếp:

---Nhưng em không biết chọn bức tranh nào, có lẽ bức Hội An, thôi để em đi hỏi họ.

Một mụ nào đó không quen (cũng không phải bà xã ôn Thảo!) tiến tới nói:

---Chị bớt cho anh Thảo đi chị, 700 được rồi (thay vì \$1500!). Anh Thảo có lòng thương người ưa làm việc thiện, ai bán chỉ ảnh cũng mua giúp, tội nghiệp ảnh!

Thọ cười cười:

---Những đứa trẻ mồ côi mù còn tội nghiệp hơn anh Thảo!

5 giờ đang thu dọn đồ nghề ra xe thì một mụ lạ mặt tiến tới, giọng hờn hờ :

---Chị dọn qua phòng dạ tiệc triển lãm có lý hơn. Bên đó đông lắm!

Trái tim mụ bán tranh bỗng đập nhanh. Mụ hấp tấp qua phòng dạ tiệc dò thám tình hình nhưng ban tổ chức không đồng ý vì lý do đông đảo người qua lại. Mụ thở dài trầm nghĩ:

< Thành công của văn sĩ, ca sĩ, họa sĩ hay thuyết trình gia...đi liền với đám đông. Nếu không có đám đông thì tài năng của họ vô nghĩa! >.

Sau khi tranh được chắt vào xe, mụ Thọ vẫn còn chút hy vọng về lời của ôn Thảo. Mụ nói với A37:

---Chút nữa a nếu Thảo chịu mua tranh thì anh chịu khó xuống xe lấy dùm em nghen!

Dạ tiệc :

Phần đông đàn ông diện complet và thắt khô mực. Những khuôn mặt vẻ chiều biều lộ hào quang hờn hờ được gặp bạn bè, đã làm cho quý ôn dường như trẻ lại. Quý mụ hôm nay đặc biệt khởi sắc như những bông hoa tô điểm sương mai lóng lánh dưới ánh mặt trời. 99%

maquiller khéo léo che phủ làn da héo úa phôi pha theo ngày tháng. Giày cao gót tạo dáng dấp kiêu sa trong những tà áo dài tha thướt hay những bộ đồ đầm đúng mode sang trọng, chao ôi quý mụ đã làm cho tâm hồn quý ôn ngây ngất! Tài tử giai nhân lượn qua lượn về ngắm nhau, cho dù không quen biết nhưng được nhìn người x ứ mình cũng đủ dzui rồi! Hình như ta mang ảo tưởng ta đang còn ở đất

Phan Thanh Giản trong đêm dạ tiệc

nước Việt nam thân yêu.

Mụ bán tranh thấy Thảo đứng với ban soát vé, mụ cười cầu tài. Thảo hỏi:

---Chị bàn số mấy?

---Chị bàn 22.

---Chút nữa em gặp chị.

Thọ quay qua nói nhỏ với A37:

---Hy vọng mong manh! Em nghĩ ban tổ chức sẽ từ chối vì chỉ có một bức tranh thì ai nhận!?

Những bàn tròn trong gian phòng ăn rộng thênh thang đầy kín hơn 800 người tham dự. Nguyễn ngọc Túy linh động trong vai trò MC. Các em nhỏ với những màn vũ dễ thương. Ca sĩ điêu luyện. Thiên hạ sôi nổi kéo nhau ra sàn nhảy không còn chỗ trống. Mụ Thọ hài lòng gặp lại bạn bè cũ và làm quen một số bạn bè mới, nhưng hơi buồn chút xíu vì mụ không bán được bức tranh nào giúp trẻ em mồ côi mù.

Chợt nhớ tới dòng chữ mụ viết quảng cáo kèm với tấm hình bọn trẻ tàn tật: < **Những gì không cho thì sẽ mất!**>, mụ bùi ngùi than thầm:

---Mình muốn cho nhưng có cho được đâu!

Mụ chợt nhớ lời cô Mộng Hoàn trước ngày dự Đại Hội;

---Nếu bán không được cũng không sao, coi như là dịp quảng cáo <lý tưởng> của mình với bà con thương ngọan.

Mụ Thọ bỗng hân hoan chuẩn bị cho lần triển lãm vào tháng tới.

khánh thọ

Thu Thủy chuyển từ ptqdn.com

Nguyễn Quang Hưng, cần tìm bạn cũ là cô **Đặng thị Minh Tâm** có chị tên Lan cùng học lớp 12A PTG niên khoá 71-72, xin liên lạc qhnguyen@home.nl

Bữu Ái muốn tìm những người bạn học chung trường Nghĩa Thục Đà Nẵng những năm 74, 75 lớp 10 có **Nguyễn văn Diên, Nguyễn văn Minh**, xin liên lạc buuai@gmx.net

Phạm Tất Hanh muốn biết tin bạn **Huỳnh Quang Vinh, Thu-Trang, Kim-Anh & Diệu-Lan** học với tôi ở PTG NK 59-60. Xin liên lạc phamtathanh@gmail.com.

Năm 73 **Nguyễn Thanh Tịnh** (Sinh Năm 1950, mất năm 2004) đã tới Trường PTG rao bán tập thơ **PHƯƠNG ĐUỐI MỘNG**. Nếu ai còn giữ tập thơ, xin vui lòng liên lạc : khanhai@sbcglobal.net, hoangngocducf@yahoo.com, www.art2all.net.

Phạm Chung lúc trước ở Chợ Mới, học PTG từ đệ thất tới đệ nhất, NK 63-68 muốn tìm bạn bè cùng lớp. Xin liên lạc

chungph@comcast.net

*Có bạn nào cùng lớp còn nhớ **Trần Thanh Long**, 12A niên khóa 71-72. Có thể nhắc sơ qua là trong năm 71 hay 72 gì đó trường PTG tổ chức văn nghệ và Trần Thanh Long có hát bài Sơn Nữ Ca. Xin liên lạc tlongusa@yahoo.com*

Nina Tran có bạn **Nguyễn thị Lệ Chi**, trước năm 75 học lớp 12A (71-72 hoặc 72-73 ?) trường PTGDN, được biết bạn đã di tản sang Mỹ vào tháng 4/75 và đang định cư tại Houston, TX. Xin liên lạc kingbee219@hotmail.com

***Lê Thị Kim Cúc** tìm bạn **Nguyễn thị Yến** (có em là Luyến và Dung) học Bồ Đề Hòa Phát - Hòa Vang của những năm học lớp 6, 7, 8, 9. Sau học trường Sao Mai lớp 10, 11 và 12 vào các năm 72, 73 và 74. Xin liên lạc khanhbm2003@yahoo.no*

Ngô Xuân Tự, cựu học sinh PTG lớp 12 A1 NK 69 - 75, tìm bạn **Phan Thị Diệu Bích** lớp 12A2 cùng NK. Xin liên lạc : ngoxuantu@gmail.com

***Nguyễn Thị Loan**, là học sinh PTG, sau đi làm ở Toà Thị Chính ĐN. Cho bạn là **Phan Thị Trân Trọng** và **Lê Nam** biết tin. Xin liên lạc trongphan100@yahoo.com*

Si Tran muốn tìm bạn **Quang Vinh Tuấn**. Năm 70 học lớp Năm với thầy TRỊ ở trường PTG, nhà ở gần TT Cải Huân và Chợ Cồn. Xin liên lạc si.tran@sbcglobal.net

***Dung Bui** tìm bạn tên **Nguy Quốc Hạnh** học cung lớp 9/5 (1972) tên thường gọi là (TABU). Mail cho mình theo địa chỉ buidungdn@yahoo.com*

Tôi có người anh tên là **Võ Văn Thông** khóa 64C K/Q, chức vụ cuối cùng là Đ/U trưởng đại Bobs (?) tại Biên Hòa. Bị tù cải tạo sau năm 1975, trại cuối cùng tại Dak E (Phước Long. Khoảng năm 1977 trốn trại cùng với một số bạn K/Q khác. Nay xin dò hỏi và tìm kiếm trong đại gia đình K/Q cùng các vị HO khác mọi tin tức liên quan đến anh của tôi. Xin liên lạc qua email cong-thang.vo@wanadoo.fr

Tôi tên là Nguyễn Hùng (trước năm lớp 9 gọi là Nguyễn Dũng) học sinh trường PTG từ năm 1967 đến năm 1974, tú tài IBM, muốn nhắn tìm một số bạn cũ: Phạm Đình Bá, Trần Thị Thông, Nguyễn Thị Suong, Trần Hưng An, Trần Văn Thức, Nguyễn Tăng Cao

Địa chỉ: Nguyễn Hùng

H115/14 K356 Hoàng Diệu Thành Phố Đà Nẵng, Việt nam

Điện thoại: (0511)550718

Nguyễn Thu, học sinh lớp **12B niên khóa 1971-1972**. Hiện ở tại San Jose, email tnguyen@atmel.com. Hy vọng liên lạc được với bạn cùng lớp .

*Tôi tên **Nguyễn Gia Hùng** rất mong được liên lạc với các bạn học chung lớp 11A1 và 12A2 NK 70-72 qua email hunggian-guyen@hotmail.com*

Tôi tên **Huỳnh Hậu** (Trước mượn tên người anh họ là "Huỳnh Hoa") Ước mong tìm lại thân nhân là: Ông **Trần Văn Mai (ông cậu tôi)**, **Trần Thị Trâm (bà ngoại tôi)** **Huỳnh Xuân, Huỳnh Hoa, Huỳnh Hòa, Huỳnh Liễu, Huỳnh Đào, Huỳnh Lựu** (anh chị họ tôi). Xin liên lạc cho "**Hải**", (**Huỳnh Hậu**) hait007@yahoo.com phone **510-552-2424**.

***Nguyễn Văn Sanh** , 12A2 NK 73-74, muốn liên lạc với **Nguyễn Thái Sơn (12B)** và **Văn Tấn Võ (12A2)**. Xin liên lạc mykhe@hotmail.com*

Huỳnh Thúy Phong 12B NK 70 tìm các bạn học cùng các niên khóa 67, 68, 69 -70, tôi cũng muốn tìm **Trương Tân Tân Lão Lai Hải** sau đổi tên **Lão Lai Trân**, **Kê Hoa Đạt** sau đổi tên **Kê Hoa Tất**, **Lý Lương**, **Lý Minh**, **Phan Gia Lương**, **Phan Gia Trân**, **Dư Ninh**, **Lê Văn Chiêu** v.v... liên lạc với tôi (408) 238-2930 phong.huynh@sbcglobal.net

***Huỳnh Ngọc Thọ** học PTG các lớp **Thất, Lục** và **Ngũ** niên khóa 61-63 , mong được nhận tin của các bạn cùng lớp qua email: thoastin@yahoo.com hoặc đt (512) 258-4352*

Hội Hồng Thập Tự **American Red Cross** cần tìm anh **Trần Quốc Thy** để nhắn tin về người thân của anh hiện đang cư ngụ tại Cambodia. Anh **Thy** hoặc ai biết tin tức gì về anh **TQT**, xin liên lạc về: coop-erd@redcross-philly.org

Mong tin các bạn học lớp 12 PTG niên khóa 73-74: Nguyễn Văn Lang, Nguyễn Văn Hân (sau qua trường PCT), Võ Hoàng Tuấn (con ông quận..), Nguyễn Hữu Thiện (Thiện Bolero), v.v..... Xin liên lạc : landoan@shaw.ca

Lê Thị Châu, trước học Trường **Bồ Đề**, sau học Trường **Nữ Trung Học Đà Nẵng**, muốn tìm các bạn : **Thu Thủy, Thu Vân, Minh Ngọc, Phan thị Minh Ngọc, Lê Chi và Di, Đông, chị Tường**. Xin liên lạc benkiadaiduong@yahoo.com

Nguyễn Thị Minh Thúy muốn tìm các bạn cùng học vào NK 69-74 tại trường Nữ Trung học Hồng Đức: Nguyễn Thị Diệu Huyền, Nguyễn Thị Tân, Huỳnh Thị Tuyết Hoa, Nguyễn Thị Thái Hòa. Xin liên lạc : minhthuy5823@mail2world.com

Trương Bá học PTG các lớp 10B3, 11B2, 12B niên khóa 70-73 muốn tìm các bạn cùng lớp. Mong nhận được tin các bạn (909) 263-3658 hoặc email batruong54@yahoo.com

*Tôi, **Đỗ Cao Trị** tức 13, muốn tìm bạn **Phan Minh Anh** trước 1975 ở Quận 3 Đà Nẵng xin liên lạc với mình qua Daklakdo@aes-usa.com hoặc điện thoại (937) 367-3228 hoặc (937) 743-6900 (ask for Daklak Do).*

Thu Thủy
www.ptgdn.com

chúc các bạn may mắn

Saigon Bistra

西貢餐廳

Vietnamese & Chinese Cuisine

Dine-in & Take-out

Keewatin Park Shopping Centre

Unit-6 - 1030 Keewatin Street

Winnipeg, MB. R2R 2E2

Canada

10% OFF
on take-out orders
over \$25.00 before taxes

Phone: (204) 586-8888

Email: saigonbistro@shaw.ca

Business Hours: Sunday-Thursday
11:00 am - 9:00 pm
Friday - Saturday
11:00 am - 10:00pm

Shrimp, pork and fresh vegetable roll (Salad rolls)

Crispy crepe filled with shrimps, pork slides, bean sprouts & fresh vegetables

Deluxe Fried Rice

Deluxe Fried Chicken Wings

Special deluxe beef noodle soup

Deluxe 7 colors (flavors) on steam rice

CƠM TẤM
TRẦN QUÍ CẤP

nổi tiếng nhất Little Saigon

Độc Nhất Vô Nhị

Cơm Tấm - Tàu Hủ Kỵ

Mì Quảng - Bún Bò Huế

9607 Bolsa Avenue, Westminter, CA 92683

(góc Bolsa & Bushard trong khu Bolsa Mini Mall)

Phone : 714-839-3173

www.comtamtranquicap.com

Mở Cửa : 9:AM - 8:30PM - Nghỉ Ngày Thứ Năm

